

Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat genomförande

*Betänkande av Utredningen om genomförande av
det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet*

Stockholm 2014

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2014:19

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss – hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Textbearbetning och layout har utförts av Regeringskansliet, FA/kommittéservice.

Omslag: Elanders Sverige AB.

Tryckt av Elanders Sverige AB.
Stockholm 2014

ISBN 978-91-38-24091-5
ISSN 0375-250X

Till statsrådet Jan Björklund

Regeringen beslutade den 23 maj 2013 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att föreslå hur det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet skulle genomföras i svensk rätt och förvaltning (dir. 2013:59). Till särskild utredare förordnades den 10 juni 2013 på halvtid, och från och med den 1 september 2013 på heltid, kanslirådet Sara Bratberg (Statsrådsberedningen).

Som utredningens experter förordnades från och med den 20 augusti 2013 ämnessakkunniga Ann Lindh (Utbildningsdepartementet), ämnesrådet Jonas Ragell (Näringsdepartementet), kanslirådet Maria Ramstedt (Utrikesdepartementet), departementssekreteraren Martin Ratcovich (Försvarsdepartementet), departementssekreteraren Anita Stawarz (Utbildningsdepartementet), ämnesrådet Catharina Stenborg Blom (Landsbyggsdepartementet) samt ämnesrådet Eva Willman (Socialdepartementet). Från och med den 1 oktober 2013 förordnades departementssekreteraren Andreas Dahlqvist (Försvarsdepartementet) att ersätta departementssekreteraren Martin Ratcovich som expert i utredningen. Från och med den 1 mars 2014 förordnades departementssekreteraren Johanna Wockatz (Utbildningsdepartementet) samt ämnessakkunniga Ulrika Båth Bertram (Utbildningsdepartementet) att ersätta ämnessakkunniga Ann Lindh som experter i utredningen.

Som sekreterare i utredningen förordnades den 19 juli 2013 ämnesrådet Tomas Lindell (Kommerskollegium) samt den 1 september 2013 på halvtid, och från den 14 oktober 2013 på heltid, kanslirådet Maria Jonsson (Justitiedepartementet).

Utredningen genomförde den 25 oktober 2013 ett seminarium med ett stort antal inbjudna myndigheter och organisationer och har även i övrigt konsulterat berörda myndigheter. Utredningen har genomfört möten med företrädare för Universitets- och högskolerådet, Kommerskollegium, Socialstyrelsen, Tillväxtverket, Statens skolverk, Elsäkerhetsverket, Statens jordbruksverk,

Länsstyrelsen i Stockholms län samt Europeiska kommissionen. Därutöver har utredningen träffat vissa yrkesförbund samt Sveriges Kommuner och Landsting. Utredningen har närvarat vid två konferenser om det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, den 2 oktober 2013 i Köpenhamn och den 12 februari 2014 i Bryssel.

Utredningen om genomförandet av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet överlämnar härmed betänkandet *Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat genomförande*, SOU 2014:19. Utredningens uppdrag är därmed avslutat.

Stockholm i april 2014

Sara Bratberg

/Tomas Lindell
Maria Jonsson

Innehåll

Sammanfattning	17
-----------------------------	-----------

Summary	35
----------------------	-----------

Del 1 Författningsförslag och bakgrund

1 Författningsförslag.....	57
-----------------------------------	-----------

1.1 Förslag till lag om erkännande av yrkeskvalifikationer	57
--	----

1.2 Förslag till förordning om erkännande av yrkeskvalifikationer	65
---	----

1.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	85
---	----

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:191) om bevakningsföretag	86
---	----

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1989:149) om bevakningsföretag	89
---	----

1.6 Förslag till förordning om ändring i fastighetsmäklarförordningen (2011:668).....	92
---	----

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor	94
---	----

1.8 Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)	95
--	----

1.9 Förslag till förordning om ändring i patientsäkerhetsförordningen (2010:1369)	99
---	----

1.10	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1518) om behörighet till vissa anställningar inom hälso- och sjukvården.....	106
1.11	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) ...	107
1.12	Förslag till lag om ändring i socialtjänstförordningen (2001:937)	109
1.13	Förslag till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)	110
1.14	Förslag till förordning om ändring i försäkringsrörelseförordningen (2011:257)	112
1.15	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	113
1.16	Förslag till förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100)	116
1.17	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.....	119
1.18	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård	121
1.19	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.....	126
1.20	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet.....	132
1.21	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:978) om trafikskolor.....	133
1.22	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2006:1010) om växtskyddsmedel.....	135
1.23	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2000:338) om biocidprodukter	136
1.24	Förslag till förordning om ändring i elinstallatörsförordningen (1990:806)	137

1.25	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1053) om auktorisation av patentombud.....	138
1.26	Förslag till förordning om ändring i fordonsförordningen (2009:211)	140
1.27	Förslag till förordning om ändring i taxitrafikförordningen (2012:238)	143
1.28	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2006:1592) om energideklaration för byggnader	144
1.29	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare.....	145
1.30	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:606) med instruktion för Fastighetsmäklarinspektionen	147
1.31	Förslag till förordning om ändring i handelskammarförordningen (1990:733)	148
1.32	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	150
1.33	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1243) med instruktion för Socialstyrelsen.....	151
1.34	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	153
1.35	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet	155
1.36	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:279) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan	157
1.37	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:268) om lärar- och förskolläraryregister	159

2	Utgångspunkter	161
2.1	Genomförande av direktiv efter Lissabonfördragets ikraftträdande	161
2.1.1	Skärpta krav på genomförande	161
2.1.2	Genomförandeakter och delegerade akter	162
2.2	IMI – ett administrativt verktyg för EU-samarbete	165
2.2.1	Internal Market Information System (IMI)	165
2.3	Konsekvenser av yrkeskvalifikationsdirektivets rättsliga grund	167
2.3.1	Fri rörlighet och rätt att etablera sig	167
2.3.2	Anställning som är förenad med offentligt maktutövande	169
2.4	Erkännande av kvalifikationer i ett internationellt perspektiv	170
2.4.1	Bakgrund	170
2.4.2	Övergripande överenskommelser och nätverk för erkännande av kvalifikationer	171
3	Det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet	175
3.1	Bakgrund	175
3.2	Det ursprungliga direktivet	176
3.2.1	Frihet att tillhandahålla tjänster	177
3.2.2	Etableringsfrihet	178
3.2.3	Övriga bestämmelser	181
4	Det moderniserade direktivet	185
4.1	Bakgrund	185
4.2	Tillämpningsområde	186
4.2.1	Tredjelandsmedborgare	186
4.3	Delegerade akter och genomförandeakter	187
4.4	Fri rörlighet för tjänster	188
4.4.1	Förhandsunderrättelse	188
4.4.2	Förhandskontroll av kvalifikationer	189

4.5	Etableringsfrihet	190
4.5.1	Kompensationsåtgärder.....	191
4.6	Behöriga myndigheters handläggning	193
4.7	Språkkunskaper	194
4.8	Praktikperioder	194
4.9	Partiellt tillträde	195
4.9.1	Utgångspunkter vid handläggningen av ansökan om partiellt tillträde.....	196
4.9.2	Konsekvenser av partiellt tillträde	197
4.10	Europeiska yrkeskortet.....	197
4.10.1	Bakgrund	197
4.10.2	Syfte och ikraftträdande	198
4.10.3	Handläggningen av ansökan om yrkeskort.....	199
4.10.4	Yrkeskort för etablering och tillfälliga tjänster med konsekvenser för folkhälsa och säkerhet	201
4.10.5	Yrkeskort för tillfälliga tjänster (förutom tjänster med konsekvenser för folkhälsa och säkerhet).....	203
4.11	Förändringar avseende de kunskaper, färdigheter och kompetenser som ligger till grund för det automatiska erkännandet	204
4.11.1	Läkare	204
4.11.2	Sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård	205
4.11.3	Tandläkare	206
4.11.4	Veterinär.....	206
4.11.5	Barnmorska	207
4.11.6	Apotekare.....	208
4.11.7	Arkitekter.....	209
4.12	Fortbildning	210
4.13	Övergripande åtgärder till stöd för ökad rörlighet	210
4.13.1	Förbättrat administrativt samarbete.....	210
4.13.2	Varningsmekanismen	211
4.13.3	Tillgång till information och elektroniska förfaranden.....	213
4.13.4	Gemensamma utbildningsprinciper.....	215

4.13.5	Granskning av nationella krav och rapportering till kommissionen.....	219
5	Yrkeskvalifikationsdirektivets förhållande till tjänstedirektivet.....	223
5.1	Förhållandet till tjänstedirektivet.....	223
5.1.1	Likheter och skillnader	223
5.1.2	Tolkningsproblem.....	224
5.1.3	Reglerade yrken i tjänstedirektivet	228
5.1.4	Kontaktpunkter.....	231
5.1.5	Tillsyn vid tillfällig tjänsteverksamhet	231
6	Yrkeskvalifikationsdirektivet och det svenska utbildningssystemet	235
6.1	Utbildningar där minimikraven samordnats.....	236
6.1.1	Läkarutbildningen	236
6.1.2	Specialistläkarutbildning	237
6.1.3	Särskild allmänläkarutbildning	238
6.1.4	Sjuksköterskeutbildning	238
6.1.5	Tandläkarutbildning.....	239
6.1.6	Specialisttandläkarutbildning	240
6.1.7	Veterinärutbildning.....	241
6.1.8	Barnmorskeutbildning	242
6.1.9	Apotekarutbildning.....	242
6.1.10	Arkitektutbildning.....	243
6.2	Reglerade utbildningar	243
6.2.1	Reglerade utbildningar i gymnasieskolan	244
6.2.2	Reglerade utbildningar inom universitet och högskolor.....	245
6.2.3	Reglerade utbildningar inom yrkeshögskolan.....	246

Del 2 Överväganden och förslag

7	Reglerade yrken i Sverige	249
7.1	Allmänt om definitionen av reglerat yrke	249
7.1.1	Olika sätt att reglera ett yrke	250
7.1.2	Vad omfattas av begreppet yrkeskvalifikationer?	252
7.2	Reglerade yrken för vilka direktivet har genomförts.....	255
7.2.1	Allmänt om kommissionens databas över reglerade yrken.....	255
7.2.2	Yrken inom hälso- och sjukvården	257
7.2.3	Yrken inom djurens hälso- och sjukvård	258
7.2.4	Advokat	259
7.2.5	Auktoriserad tolk och auktoriserad translator	260
7.2.6	Besiktningstekniker	261
7.2.7	Brandskyddskontroll	261
7.2.8	Elinstallatör	262
7.2.9	Fastighetsmäklare	263
7.2.10	Lärare och förskollärare	263
7.2.11	Auktoriserat patentombud	264
7.2.12	Socialtjänstens verksamhet rörande barn och ungdom	265
7.2.13	Trafiklärare och utbildningsledare	265
7.2.14	Väktare	266
7.2.15	Skälen för utredningens förslag och bedömning	266
7.3	Tillkommande yrken som omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivet	267
7.3.1	Arbete med asbest	268
7.3.2	Arbete med hårdplaster	269
7.3.3	Dykeriarbete	270
7.3.4	Kontroll av lyftanordningar	271
7.3.5	Kontroll av trycksatta anordningar	271
7.3.6	Kranförare	272
7.3.7	Mast- och stolparbetare.....	274
7.3.8	Medicinska kontroller i arbetslivet	274
7.3.9	Sprängarbas	276
7.3.10	Arbete med byggnadsställningar högre än två meter.....	277
7.3.11	Certifierad sakkunnig brandskydd	279
7.3.12	Certifierad energiexpert	280

7.3.13	Certifierad sakkunnig funktionskontrollant	282
7.3.14	Certifierad sakkunnig kulturvärden	283
7.3.15	Certifierad sakkunnig tillgänglighet	284
7.3.16	Certifierad kontrollansvarig	285
7.3.17	Kontroll av hissar och vissa andra motordrivna anordningar	285
7.3.18	Aktuarie	286
7.3.19	Bergsguide	287
7.3.20	Kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods	288
7.3.21	Kontroll av cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor	289
7.3.22	Rovdjursinventerare	290
7.3.23	Naturvårdsvakt	291
7.3.24	Kontroll av mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar	292
7.3.25	Strålskyddsexpert	293
7.3.26	Lärare vid introduktionsutbildning för privat övningskörning behörighet B	294
7.3.27	Lärare vid riskutbildning för behörigheterna A, A1 och B	295
7.3.28	Lärare vid utbildning av förare för mopeder med behörighet AM	296
7.3.29	Lärare vid utbildning av förare för mopeder, snöskotrar och terränghjulingar som kräver förarbevis	297
7.3.30	Taxichaufför	298
7.3.31	Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 AV	299
7.3.32	Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 L och 2 L	301
7.3.33	Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 So	302
7.3.34	Skälen för utredningens förslag	304
8	Erkännande av yrkeskvalifikationer m.m.	307
8.1	Myndighetsstruktur	307
8.2	Författningsstruktur	317

8.3	Allmänna bestämmelser.....	321
8.3.1	De nya författningarnas syfte och tillämpningsområde samt definitioner	321
8.3.2	Språkkunskaper.....	329
8.3.3	Erkännande av yrkespraktik.....	335
8.4	Tillfälligt tillhandahållande av tjänster.....	337
8.5	Etablering	346
8.5.1	Erkännande enligt den generella ordningen.....	346
8.5.2	Automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet	358
8.5.3	Automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning	359
8.5.4	Automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper.....	361
8.5.5	Förfarandet	363
8.6	Europeiskt yrkeskort	376
8.7	Bemyndiganden och upplysningsbestämmelser.....	380
8.8	Sekretess	387
8.9	Överklagande m.m.....	393
8.10	Avgifter.....	397
9	Administrativt samarbete och information	399
9.1	Administrativt samarbete	399
9.2	Informationsutbyte och varningar.....	401
9.3	Informationssystemet för den inre marknaden (IMI)	413
9.4	Kontaktpunkten för tjänster	416
10	Åtgärder till stöd för yrkesutövare med svenska yrkeskvalifikationer	425
10.1	Samordning av minimikraven för vissa utbildningar	425
10.2	Fortbildning	432
10.3	Yrkeskvalifikationer som förvärvats i Sverige.....	435

11	Rapporteringskyldigheter och åtgärder för ökad kunskap om direktivet	441
11.1	Anmälningförfarande - samordnade utbildningar	441
11.2	Underrättelse – anpassningsperiod eller lämplighetsprov ...	444
11.3	Underrättelse - fortbildning	448
11.4	Anmälningförfarande – specialistläkarutbildning.....	449
11.5	Uppdatering - kommissionens databas.....	451
11.6	Motiveringsskyldighet - nuvarande och tillkommande krav.....	454
11.7	Rapportering – statistik och problembeskrivning.....	459
11.8	Inrättande av ett råd för reglerade yrken	461
Del 3	Konsekvenser, ikraftträdanden och författningskommentarer	
12	Konsekvenser av utredningens förslag	467
12.1	Beskrivning av ärendet och vad som bör uppnås	467
12.1.1	Bakgrund	467
12.1.2	Nuläge.....	468
12.2	Utredningens huvudsakliga förslag.....	469
12.3	Konsekvenser för enskilda.....	472
12.3.1	Ekonomiska konsekvenser	473
12.4	Konsekvenser för företag och arbetsgivare	473
12.4.1	Ekonomiska konsekvenser	475
12.5	Konsekvenser för det allmänna	477
12.5.1	Existerande behöriga myndigheter	477
12.5.2	Tillkommande behöriga myndigheter	479
12.5.3	Myndigheter ansvariga för varningsmekanismen och information	479
12.5.4	Universitets- och högskolerådet	480
12.5.5	Ekonomiska konsekvenser	481
12.6	Konkurrensförhållanden.....	491

12.7	Överensstämmelse med EU-rätten.....	492
12.8	Ikraftträdande och informationsinsatser	493
13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	495
14	Författningskommentar	497
14.1	Förslaget till lag om erkännande av yrkeskvalifikationer	497
14.2	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen.....	515
14.3	Förslaget till lag om ändring i lagen om bevakningsföretag	516
14.4	Förslaget till lag om ändring i patientsäkerhetslagen	518
14.5	Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen	522
14.6	Förslaget till lag om ändring i skollagen.....	524
14.7	Förslaget till lag om ändring i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård	527
14.8	Förslaget till lag om ändring i lagen om ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	532

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2013:59.....	535
Bilaga 2	Jämförelsetabell	541
Bilaga 3	Konsoliderad version av direktiv 2005/36/EG	547
Bilaga 4	Skältext till ändringsdirektivet, 2013/55/EG	713

Sammanfattning

Utredningsuppdraget

I slutfasen av förhandlingen på EU-nivå om en modernisering av yrkeskvalifikationsdirektivet tillsatte regeringen en utredning med uppdrag att föreslå hur direktivet skulle genomföras i svensk rätt och förvaltning. En översyn skulle göras av den aktuella lagstiftningen för att åstadkomma ett fullständigt genomförande av direktivet och föreslå ändringar som underlättar tillämpningen. Syftet var att tydliggöra regelverket och få en horisontell översikt över lagstiftningen. Denna översyn skulle utgå från praktiska erfarenheter från tillämpningen. Utredningen skulle även analysera hur yrkeskvalifikationsdirektivet förhåller sig till den närliggande regleringen i det s.k. tjänstedirektivet (2006/123/EG) samt föreslå åtgärder till hur kunskapen hos berörda myndigheter kan ökas. Ändringsdirektivet (2013/55/EU) trädde i kraft den 17 januari 2014 och ska vara genomfört i medlemsstaterna senast den 18 januari 2016.

Betänkandet är indelat i tre delar

- I. Författningsförslag och bakgrund
- II. Överväganden och förslag
- III. Konsekvensanalys och författningskommentarer

Del I Bakgrund

Yrkeskvalifikationsdirektivet

Det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet som antogs 2005 ersatte tre generella direktiv och tolv s.k. sektorsdirektiv som avsåg enskilda yrken. Direktivets rättsliga grund härstammar från fördragets reglering om fri rörlighet. Fördragets regler om fri rörlighet för arbetstagare omfattar inte anställning i offentlig tjänst, varför

samma begränsning gäller för yrkeskvalifikationsdirektivet. Enligt EU-domstolens praxis ska detta förstås som sådan verksamhet som är direkt och specifikt förenad med utövande av offentlig makt.

Yrkeskvalifikationsdirektivet har identifierats som en viktig pusselbit i ansträngningarna med att öka tillväxten och sysselsättningen i Europa. Syftet med direktivet är att säkerställa att egenföretagare och anställda i EU kan utnyttja de rättigheter som fördraget ger dem att såväl etablera sig, tillfälligt erbjuda sina tjänster som att söka anställning i ett annat medlemsland, utan att behöva mötas av nationella yrkesregleringar som förbiser sådan erfarenhet och kompetens som förvärvats i annat land. Avsikten är att medlemsländerna ska godta variationer som förekommer när det gäller utbildning och yrkesreglering.

Yrkesverksamma som är lagligen etablerade inom ett reglerat yrke i sitt ursprungsland och som *tillfälligt* vill förflytta sig till ett annat land har rätt att göra det, t.ex. för att göra yrkespraktik eller arbeta som vikarie. Om yrket inte är reglerat i ursprungsmedlemsstaten, och den enskilde inte heller gått en utbildning som är reglerad, krävs att den enskilde varit yrkesverksam under minst ett av de tio senaste åren. I vissa fall får de behöriga myndigheterna i det mottagande landet göra en närmare kontroll av att den enskilde är kompetent för uppgiften, nämligen om yrkesverksamheten kan få konsekvenser för patientsäkerhet eller säkerhet. Genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet klargörs närmare under vilka förutsättningar en förhandsunderrättelse får krävas och när en förhandskontroll av yrkesutövarens yrkeskvalifikationer får göras, men också i vad mån behöriga myndigheter i berörda länder bör samarbeta.

Om den enskilde i stället vill *etablera sig* i ett annat land ska kvalifikationerna bedömas i enlighet med ett av olika förfaranden. I tre situationer ska tillträde beviljas automatiskt, nämligen i) om den enskilde omfattas av en sådan utbildning vars minimikrav samordnats genom direktivet, ii) om yrkesverksamheten regleras genom krav på yrkeserfarenhet eller, i och med ändringsdirektivet, iii) om den enskilde fullföljt en utbildning som grundar sig på en gemensam utbildningsram eller med godkänt resultat genomfört ett gemensamt utbildningsprov. Om ingen av dessa ordningar är tillämpliga ska kvalifikationerna bedömas enligt den s.k. generella ordningen.

Den generella ordningen innebär förenklat att de behöriga myndigheterna närmare ska kunna granska i vad mån de utländska

kvalifikationerna motsvarar vad som krävs för att få utöva det reglerade yrket. Om kvalifikationerna avviker väsentligt från vad som krävs får myndigheten besluta att individen måste komplettera sin kompetens genom kompensationsåtgärder, antingen genom ett lämplighetsprov eller genom en anpassningsperiod. Sådana kompensationsåtgärder får endast avse kunskaps- och kompetensområden som är grundläggande för att utöva yrket.

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet innehåller ett antal förtydliganden, bl.a. avseende kontroll av språkkunskaper. Myndigheter kan endast vid konkret tvivel i det enskilda fallet besluta att kontrollera i vad mån språkkunskaperna är tillräckliga för att kunna utöva yrket. För yrken med konsekvenser för patientsäkerhet kan däremot mer regelmässiga kontroller göras. Kontroller av språkkunskaper får dock aldrig ske innan yrkeskvalifikationerna har erkänts.

Genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet införs en möjlighet för enskilda att ansöka om ett s.k. europeiskt yrkeskort, som trots sin benämning inte är ett fysiskt utan ett elektroniskt dokument. Yrkeskortet, som kan utfärdas för såväl tillfälliga tjänster som för etablering, syftar till en smidigare erkännandeprocess, bl.a. genom att ersätta förekommande krav på förhandsunderrättelse. I och med att det i första hand är ursprungslandets myndigheter som har ansvaret för att kontrollera i vad mån ansökningsen är komplett och att intyg är äkta, kan den behöriga myndigheten i den stat där den enskilde vill utöva sitt yrke förlita sig på denna myndighetskontroll och erkännandeprocessen snabbas därmed upp. Innan yrkeskort kan komma att utfärdas måste dock kommissionen besluta vilka yrkesverksamheter som yrkeskortet ska vara tillämpligt för.

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet innehåller detaljerade förfaranderegler för myndigheternas handläggning av ärenden om såväl sedvanligt erkännande som yrkeskort. Genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet kompletteras hittillsvarande möjligheter att utbyta information om disciplinära åtgärder med en skyldighet att informera alla andra medlemsländer om en enskild konstaterats använda falska dokument eller om veterinärer, yrkesverksamma inom hälso- och sjukvård eller de som undervisar barn (inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet) i något avseende begränsats i sin rätt att utöva yrket. En sådan varning ska skickas via informationssystemet IMI senast tre dagar efter att begränsningen beslutats.

Vilka yrken som reglerats i de olika medlemsstaterna skiljer sig åt och det finns även skillnader i regleringsteknik. Direktivet kräver därför att medlemsländerna inom ramen för en utvärderingsprocess inventerar sina respektive yrkesregleringar för att säkerställa att inskränkningarna i EU-medborgarnas fria rörlighet är motiverade och inte mer ingripande än nödvändigt. Om medlemsländerna förändrar yrkesregleringarna efter det att direktivets genomförandetid gått ut, är de skyldiga att anmäla detta till kommissionen. Ändringsdirektivet kräver ökad öppenhet i ett flertal avseenden, för att underlätta tillämpning men också för att enskilda bättre ska kunna informera sig om vad som gäller.

Tjänstedirektivet

Direktivet om tjänster på den inre marknaden (2006/123/EG, tjänstedirektivet) antogs året efter det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet. Syftet med tjänstedirektivet är att underlätta fri rörlighet för tjänsteutövare i bred bemärkelse, dvs. utöver sådana krav som handlar om yrkeskvalifikationer. Inledningsvis uppstod en del oklarheter kring hur de båda regelverken skulle tillämpas och hur de undantag som förekom i tjänstedirektivet till förmån för yrkeskvalifikationsdirektivet skulle tolkas. Bland annat var det oklart i vilken utsträckning medlemsländerna var tvungna att utvärdera sina yrkesregleringar inom ramen för den utvärderingsprocess som tjänstedirektivet föreskrev.

I flera avseenden har de båda direktivens krav samordnats, t.ex. genom att samtliga förfaranden som kan krävas med anledning av yrkeskvalifikationsdirektivet på samma sätt som gäller för tjänstedirektivet ska kunna slutföras elektroniskt via den gemensamma kontaktpunkten för tjänster.

De myndigheter som utövar tillsyn över tjänsteverksamhet i Sverige behöver beakta såväl tjänstedirektivet som yrkeskvalifikationsdirektivet, då de båda regelverken är tänkta att komplettera varandra. I vissa avseenden finns regler i båda direktiven, t.ex. om vilken information som tjänstemottagarna ska ha tillgång till. Uppstår en konflikt mellan de båda regelverken, t.ex. när det gäller möjligheten att utöva tillsyn över tillfällig verksamhet, har yrkeskvalifikationsdirektivet företräde.

Det svenska utbildningssystemet

För att ge så goda förutsättningar som möjligt att anpassa utbildningar till omvärlds- och kunskapsutvecklingen är det svenska utbildningssystemet decentraliserat. Högskoleutbildning ges vid 31 statliga universitet och högskolor (däribland Sveriges lantbruksuniversitet och Försvarshögskolan) samt vid 12 enskilda utbildningsanordnare. Det anges i lag och förordning vilka utbildningsanordnare som kan ges tillstånd att utfärda examina, samt på vilken nivå. Det är universitetens och högskolornas ansvar att besluta om det närmare innehållet i utbildningarna. Det finns 35 olika yrkesexamina i examensordningen i bilagan till högskoleförordningen, ytterligare 12 i bilagan till förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet och en i bilagan till förordningen för Försvarshögskolan. Dessa är bl.a. utbildningarna till läkare, sjuksköterska, tandläkare, arkitekt, barnmorska och veterinär, för vilka yrkeskvalifikationsdirektivet samordnat minimikraven för utbildning. I bilagorna till högskoleförordningen, förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet och förordningen för Försvarshögskolan finns för varje yrkesexamen angivet hur många högskolepoäng utbildningen omfattar samt en målbeskrivning av vilka mål och övriga krav som varje student ska uppnå för att få examen. Målen avser kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Även när det gäller utbildningarna till specialistläkare och specialisttandläkare samordnas minimikrav för utbildning genom yrkeskvalifikationsdirektivet. Dessa utbildningar regleras i Socialstyrelsens föreskrifter. Universitetskanslersämbetet kvalitetssäkrar högskoleutbildningen.

Om ett land som inte reglerar yrkesverksamheten har reglerat utbildningen, underlättar det yrkesverksammas möjligheter att kunna utöva denna yrkesverksamhet i ett annat land, där yrket är reglerat. Direktivet kräver att medlemsstaterna fastställer vilka utbildningar som är reglerade, oavsett om utbildningen bedrivs inom gymnasieskolan, vid universitet eller högskolor eller inom yrkeshögskolan. Inom den svenska yrkeshögskolan finns närmare 200 utbildningsanordnare och över 600 utbildningar.

Del II Överväganden och förslag

Reglerade yrken i Sverige

Utredningen har närmare analyserat direktivets tillämpningsområde utifrån den definition som gäller för reglerade yrken. Av definitionen följer att all sådan yrkesverksamhet där det i författning, direkt eller indirekt, ställs krav på att yrkesutövaren har vissa bestämda yrkeskvalifikationer omfattas. Med yrkeskvalifikationer avses såväl ett bevis över teoretiska eller faktiska kunskaper som yrkeserfarenhet. Om det finns en skyddad yrkestitel som endast får användas av den som har en viss yrkeskvalifikation är yrket alltid att anse som reglerat.

I Sverige har yrkesregleringarna anpassats till det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet i följande fall:

Yrkesregleringar som anpassats till yrkeskvalifikationsdirektivet

Advokat	Läkare
Apotekare	Lärare
Arbetssterapeut	Naprapat
Audionom	Optiker
Auktoriserad tolk	Ortopedingenjör
Auktoriserad translator	Psykolog
Auktoriserade patentombud	Psykiater
Barnmorska	Receptarie
Besiktningstekniker	Röntgensjuksköterska
Biomedicinsk analytiker	Sjukgymnast
Brandskyddskontrollant	Sjukhusfysiker
Dietist	Sjuksköterska
Djursjukskötare	Socialtjänstens verksamhet rörande barn och ungdom
Elinstallatör	Specialistläkare
Fastighetsmäklare	Specialistsjuksköterska
Fysioterapeut	Specialisttandläkare
Förskolelärare	Specialistveterinär
Godkänd hovslagare	Tandhygienist
Godkänd tandläkare/sjukgymnast/sjuksköterska inom djurens hälso- och sjukvård	Tandläkare
Kiropraktor	Trafiklärare och utbildningsledare
Logoped	Veterinär
	Väktare

Utredningen bedömer att yrkesverksamhet som brandskyddskontrollant inte längre bör omfattas av genomförandeåtgärderna för yrkeskvalifikationsdirektivet eftersom yrkesverksamheten är förknippad med utövande av offentlig makt. Därutöver, och med utgångspunkt i direktivets definition av reglerade yrken, anser utredningen att även följande yrkesverksamheter ska anses omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivets tillämpningsområde:

Tillkommande yrken

Aktuarie	Kontroll av hissar och vissa motordrivna anordningar
Arbete med asbest	
Arbete med byggnadsställningar högre än två meter	Kontroll av lyftanordningar
Bergsguide	Kontroll av mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar
Certifierad energiexpert	
Certifierad kontrollansvarig	Kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods
Certifierad sakkunnig brandskydd	
Certifierad sakkunnig funktionskontrollant	Kontroll av trycksatta anordningar
Certifierad sakkunnig kulturvården	Kranförare
Certifierad sakkunnig tillgänglighet	Kvalitetssäkrare av rovdjursobservationer
Dykeriarbete	
Företagsläkare	Lärare vid introduktionsutbildning för privat övningskörning A
Hantering av bekämpningsmedel i klass 1AV	
Hantering av bekämpningsmedel i klass 1L samt 2L	Lärare vid riskutbildning för behörigheterna A, A1 och B
Hantering av bekämpningsmedel i klass 1SO	
Kontroll av cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor	Lärare vid utbildning av förare för mopeder med behörighet AM
	Lärare vid utbildning av förare för mopeder, snöskotrar och terränghjulingar som kräver förarbevis
	Sprängarbas
	Strålskyddsexpert
	Taxiförare

Det är värt att poängtera att det i ovanstående fall är fråga om yrkesverksamheter som, på grund av de krav som ställs på yrkesutövarna i fråga om yrkeskvalifikation, bör betraktas som reglerade. Det handlar således inte om nya regleringar som införts i närtid. Utredningen har även gjort en bedömning avseende yrkesverksamheterna naturvårdsvakt, rovdjursinventerare, mast- och stolparbete samt arbete med hårdplaster, men har funnit att dessa verksamheter

inte är att anse som reglerade, då det för utövande inte krävs bestämda yrkeskvalifikationer.

Erkännande av yrkeskvalifikationer

Utredningen anser att den nuvarande myndighetsstrukturen ska bibehållas. Myndigheter som kontrollerar tillträdet till ett visst reglerat yrke ska även fortsättningsvis handlägga ärenden som behörig myndighet enligt direktivet. På så vis kan myndigheterna få en komplett bild över yrkesutövare i Sverige, oberoende av var kvalifikationerna erhållits. För de yrken som hittills betraktas som reglerade har redan behöriga myndigheter enligt yrkeskvalifikationsdirektivet pekats ut. Därutöver bör de myndigheter som föreskriver vilka krav som ska ställas avseende de tillkommande yrkena utgöra behöriga myndigheter. I praktiken innebär det att följande myndigheter ska vara behöriga myndigheter enligt direktivet: Konsumentverket, Fastighetsmäklarinspektionen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Socialstyrelsen, Länsstyrelsen i Stockholms län, Boverket, Finansinspektionen, Kammarkollegiet, Statens skolverk, Universitets- och högskolerådet, Statens jordbruksverk, Naturvårdsverket, Strålsäkerhetsmyndigheten, Transportstyrelsen, Patentombudsämnden, Elsäkerhetsverket samt Arbetsmiljöverket.

Utredningen föreslår att Universitets- och högskolerådet, som även är ENIC-NARIC kontor, ska bistå de behöriga myndigheterna i bedömningen av yrkesutövares utländska utbildning. De behöriga myndigheterna ska ersätta Universitets- och högskolerådet för de kostnader som detta föranleder. Den slutliga och sammantagna prövningen av en enskilds samtliga yrkeskvalifikationer ska alltid vara den behöriga myndighetens ansvar.

Eftersom det för vissa yrken ställs krav på viss kompetens trots att det saknas en obligatorisk förhandskontroll föreslår utredningen också att det införs en möjlighet för yrkesutövare med utländska kvalifikationer att få dem bedömda av den behöriga myndigheten. Därigenom underlättas förutsättningarna för yrkesutövare med utländska kvalifikationer att kunna söka anställning eller i övrigt undvika problem som annars kan komma att uppstå vid tillsynen över yrkesverksamheten.

Universitets- och högskolerådet är kontaktpunkt för yrkeskvalifikationsdirektivet, en verksamhet som i och med ändringsdirektivet döps om till rådgivningscentrum. Syftet är bl.a. att ytterligare

betona myndighetens roll att bistå enskilda som önskar utnyttja regelverket, men också att särskilja rådgivningscentrumens roll i förhållande till de gemensamma kontaktpunkter som inrättades i samband med genomförandet av tjänstedirektivet. Enligt utredningens bedömning bör Universitets- och högskolerådet även fortsättningsvis fullgöra rollen som rådgivningscentrum. Därutöver föreslår utredningen att Universitets- och högskolerådet även ska överta rollen som samordnare för direktivet från Utbildningsdepartementet. Enligt utredningens bedömning har rådet bäst förutsättningar att utföra de uppgifter som ligger i samordnarrollen, eftersom uppgifterna företrädesvis rör den praktiska tillämpningen av direktivet. Givetvis ska Regeringskansliet även fortsättningsvis ansvara för policyarbetet och på sedvanligt vis agera i den utsträckning som kan komma att krävas i förhållande till kommissionen och andra medlemsstater.

Utredningen föreslår också att den metod som hittills använts för att genomföra det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet, där bestämmelserna införts i varje berörd sektorsförfattning, ska överges. De bestämmelser i direktivet som ska tillämpas likadant oavsett sektor ska i stället genomföras i en ny horisontell lag och förordning. Detta får till följd att bestämmelser som tidigare har införts i sektorsförfattning och som ersätts av bestämmelser i de nya författningarna ska upphävas. Däremot ska sektorsregleringen bestå och anpassas till den nya lagen och förordningen i de delar där direktivet tagit särskild hänsyn till vilken yrkesverksamhet det handlar om.

Av den föreslagna lagen framgår att yrkesutövare med utländska yrkeskvalifikationer ska likabehandlas med dem som har svenska yrkeskvalifikationer. Ett erkännande av utländska yrkeskvalifikationer ger således rätt att utöva yrket på samma villkor som gäller för dem som förvärvat kvalifikationerna i Sverige. Lagen ska gälla för såväl egenföretagare som anställda, men tillämpas subsidiärt i förhållande till bestämmelser som grundar sig på andra EU-rättsakter än yrkeskvalifikationsdirektivet. Lagen omfattar heller inte yrken förknippade med offentlig makt. Det förtydligas att förekommande krav på yrkesutövares kunskaper i det svenska språket inte får tillämpas på ett sätt som inskränker rätten till erkännande av yrkeskvalifikationer eller europeiskt yrkeskort. Kontroller av språkkunskaper får endast göras vid befogad misstanke om att nödvändiga språkkunskaper saknas i det enskilda fallet och i så fall efter att kvalifikationerna erkänts på sedvanligt vis eller genom utfärdande av yrkeskort. Socialstyrelsen får meddela föreskrifter

om mer regelmässiga kontroller av språkkunskaper för yrkesutövare inom hälso- och sjukvården. Det införs även en principiell skyldighet i lagen att erkänna yrkespraktik som gjorts i en annan EES-stat eller Schweiz.

Genom lagen klargörs att yrkesutövare som är lagligen etablerade i ett annat land har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster i Sverige. Om yrket i fråga inte är reglerat i etableringsstaten krävs ett års yrkeserfarenhet eller att yrkesutövaren gått en reglerad utbildning. Utredningen föreslår att skyldigheten att underrätta behörig myndighet på förhand behålls endast vad avser väktare och hälso- och sjukvårdspersonal, där det också finns möjlighet att kontrollera kvalifikationerna innan tjänsten får tillhandahållas.

Grundförutsättningarna för att få utländska yrkeskvalifikationer erkända i enlighet med den generella ordningen anges i den nya lagen. Yrkesutövare med sådant kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som krävs i ett annat medlemsland ska ges tillträde till ett reglerat yrke på samma villkor som om kvalifikationerna förvärvats i Sverige. Om yrket inte är reglerat i etableringsstaten får det krävas ett års yrkeserfarenhet eller att yrkesutövaren gått en reglerad utbildning. Med formella kvalifikationer avses även sådana kvalifikationer som förvärvats i tredje land men erkänts av en medlemsstat som även kan intyga tre års yrkeserfarenhet. Förutsättningarna för att besluta om kompensationsåtgärder, för det fall en behörig myndighet kan konstatera väsentliga skillnader i sådan utbildning som kan anses vara grundläggande för att kunna utöva yrket, alternativt besluta om partiellt tillträde, anges närmare i den nya förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Av förordningen framgår även att sökanden ska ges möjlighet att välja kompensationsåtgärd, dvs. anpassningsperiod eller lämplighetsprov, om inte annat föreskrivs.

Lagen återspeglar även de tre ordningar för automatiskt erkännande som yrkeskvalifikationsdirektivet innehåller, även om det enligt utredningens bedömning i nuläget inte finns någon yrkesreglering som omfattas av automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet. Det framgår av lagen att när kommissionen fattat beslut om gemensamma utbildningsprinciper som Sverige omfattas av, ska en sökande som genomgått en utbildning som omfattas av en gemensam utbildningsram eller godkänts vid ett gemensamt utbildningsprov automatiskt godkännas för att utöva yrket i Sverige på samma villkor som gäller om kvalifikationerna inhämtats i Sverige. Den enda automatiska ordning som för närvarande är tillämplig innebär att yrkesutövare

inom yrkena apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska, tandläkare eller veterinär ska erkännas automatiskt i de fall som anges i Socialstyrelsens respektive Statens jordbruksverks föreskrifter. Av patientsäkerhetsförordningen och förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska framgå att ansökan om legitimation utifrån bestämmelserna om automatiskt erkännande ska handläggas enligt förfarandebestämmelserna i den nya horisontella förordningen.

Den nya horisontella förordningen innehåller bestämmelser som beskriver förfarandet för erkännande av yrkeskvalifikationer vid etablering i Sverige, oavsett vilken ordning för erkännande som tillämpas. Prövningen av en ansökan om legitimation eller annat behörighetsbevis ska delas upp i två eller tre steg när yrkesutövaren förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i annat medlemsland. Avsikten är att förtydliga att prövningen av yrkeskvalifikationerna ska ske separat från övriga eventuellt förekommande krav för utövande av yrket, t.ex. språkrav. En ny procedur införs för sådan prövning av yrkeskvalifikationer som ska kunna ligga till grund för certifiering eller ackreditering, i den mån sådan regleringsteknik använts för vissa yrkesverksamheter. I det första steget ska det endast prövas om yrkeskvalifikationerna är tillräckliga för att kunna bevilja tillträde till yrket. Denna prövning ska ske i enlighet med förfarandebestämmelserna i den nya förordningen, bl.a. avseende tidsfrister, och avslutas med ett beslut om yrkeskvalifikationerna. En ansökan ska ges in till den behöriga myndigheten eller elektroniskt via den gemensamma kontaktpunkten.

I den nya lagen och förordningen införs bestämmelser som ska göra det möjligt att utfärda yrkeskort när kommissionen fattat de beslut som krävs, bl.a. avseende för vilka yrken ett sådant yrkeskort ska utfärdas. Föreskrivande myndigheter bemyndigas att meddela närmare föreskrifter i den mån det behövs för att systemet ska kunna tas i bruk.

Den nya lagen innehåller uttryckliga bemyndiganden om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter avseende tillfälligt tillhandahållande av tjänster, erkännande av yrkeskvalifikationer, europeiskt yrkeskort och språkkontroller avseende hälso- och sjukvårdspersonal. I den nya förordningen bemyndigas föreskrivande myndigheter att meddela verkställighetsföreskrifter samt föreskrifter om undantag från rätten att välja kompensationsåtgärd. Universitets- och högskolerådet bemyndigas att meddela föreskrifter om yrkeskort avseende i Sverige oreglerade yrken, gemensamma utbildningsprinciper och

utfärdande av utbildningsbevis. Myndigheten för yrkeshögskolan bemyndigas att meddela föreskrifter om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet. Kommerskollegium bemyndigas att meddela föreskrifter om informationsutbytet i IMI.

Det införs en ny bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen om att sekretess ska gälla för en uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som hänför sig till ett ärende enligt horisontella lagen om yrkeskvalifikationer, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

Beslut enligt den nya lagen och förordningen kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Om myndigheten inte fattat beslut inom den tidsfrist som anges för det aktuella ärendet, kan sökanden göra en framställan hos myndigheten om att ärendet ska avgöras. Myndigheten ska då inom två veckor fatta beslut i ärendet i sak eller i ett särskilt beslut avslå sökandens framställan.

Administrativt samarbete och information

Behöriga myndigheter behöver samarbeta över nationsgränserna för att erkännandesystemet enligt direktivet ska fungera. Av ändringsdirektivet framgår nu uttryckligen att myndigheterna ska använda informationssystemet IMI för kommunikation sinsemellan. Utredningen föreslår att skyldigheten att samarbeta med behöriga myndigheter och rådgivningscentrum i andra länder regleras i den nya förordningen. Universitets- och högskolerådet ska så långt möjligt bistå behöriga myndigheter och rådgivningscentrum i andra länder med information om yrken som inte är reglerade i Sverige.

Utbyte av information om disciplinära åtgärder regleras i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet. Utredningen föreslår att det av den nya förordningen ska framgå att de behöriga myndigheterna är ansvariga för att utbyta information om disciplinära åtgärder med behöriga myndigheter i andra länder. De ska även åläggas att kontrollera sådan information som kommer från en myndighet i ett annat land avseende yrkesutövare med svenska yrkeskvalifikationer och meddela vilka åtgärder som vidtas mot bakgrund av sådan information.

Genom ändringsdirektivet införs två nya varningsmekanismer, en avseende falska dokument och en avseende yrkesutövare som begränsats i sin rätt att utöva yrkesverksamhet inom reglerade hälso- och sjukvårdsyrken, inom reglerade yrken där barn undervisas

(inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet) samt som veterinär. Kommissionen ska fatta beslut om hur varningsmekanismerna ska fungera innan dessa kan tas i bruk, och kan även komma att styra hur informationsflödet ska hanteras i medlemsstaterna. I avvaktan på närmare besked från kommissionen föreslår utredningen en struktur för hur varningsmekanismerna kan administreras nationellt. För att kunna följa direktivets krav om att samtliga medlemsländer ska varnas inom tre dagar efter att beslutet om begränsad rätt att utöva yrket fattats, föreslår utredningen att dessa varningar ska skickas av Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, Lärarnas ansvarsnämnd respektive Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. Samtliga varningar som mottas från andra länder ska inkomma till Universitets- och högskolerådet, som sedan ska sprida informationen till berörda myndigheter i Sverige. När det gäller varningsmekanismen för falska intyg föreslår utredningen att denna administreras av Universitets- och högskolerådet. Behöriga myndigheter som polisanmäler en enskild som har använt sig av falska intyg i samband med erkännande av yrkeskvalifikationer ska informera Universitets- och högskolerådet. Rådet ska även motta varningar om falska dokument från andra länder och sprida informationen vidare till berörda myndigheter i Sverige.

Den gemensamma kontaktpunkten för tjänster, som inrättades i samband med tjänstedirektivets genomförande, ska användas för information om reglerade yrken och reglerade utbildningar. För att Tillväxtverket, där kontaktpunkten inordnats, ska kunna fullgöra de skyldigheter som det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ställer ska de behöriga myndigheterna förse verket med nödvändig information och hålla den uppdaterad. Ansvaret för att förse Tillväxtverket med information om reglerade utbildningar ska fördelas mellan Statens skolverk, avseende gymnasieskolan, Universitets- och högskolerådet, avseende universitet och högskolor, samt Myndigheten för yrkeshögskolan, avseende yrkeshögskolan. Tillväxtverket ska även, liksom redan i dag avseende tjänstedirektivet, se till att samtliga krav, förfaranden och formaliteter som täcks av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet kan fullgöras elektroniskt och på distans via kontaktpunkten för tjänster. Av förordningen ska framgå att all information också bör finnas tillgänglig på engelska. Kommerskollegium ska även fortsättningsvis behålla sin roll som samordnare för kontaktpunkten.

Åtgärder till stöd för yrkesutövare med svenska yrkeskvalifikationer

För att säkerställa att de svenska utbildningarna lever upp till det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets minimikrav föreslår utredningen att det införs ett förtydligande i bilagorna till högskoleförordningen respektive förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet om att utbildningsanordnare är skyldiga att utforma utbildningarna så att direktivets krav uppfylls. Till stöd för utbildningsanordnarnas arbete bör Universitets- och högskolerådet sammanställa de krav som följer av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, samt även bevaka och informera om sådana uppdateringar avseende kunskaper och färdigheter som kan beslutas av kommissionen genom delegerade akter. Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ger nämligen kommissionen befogenhet att i flera avseenden fatta bindande beslut genom såväl genomförandeaakter som delegerade akter. Eftersom själva avsikten med det delegerade beslutsfattandet är att unionens lagstiftning ska genomföras enhetligt, är det sannolikt att kommissionen avser fatta dessa beslut i form av förordningar, som inte ska genomföras av medlemsländerna utan är direkt tillämpliga.

I syfte att säkerställa att utövare av yrken som omfattas av automatiskt erkännande utifrån samordnade minimikrav på utbildningen, dvs. apotekare, barnmorskor, läkare, sjuksköterskor, tandläkare och veterinärer, ska kunna fortbilda sig föreslår utredningen att Socialstyrelsen och Statens jordbruksverk bemyndigas att meddela föreskrifter om fortbildning.

Svenska yrkesutövare kan i andra länder mötas av krav på att bifoga diverse intyg över examens- eller utbildningsbevis. I ljuset av att enskilda bör vända sig till det svenska rådgivningscentrumet om de får problem anser utredningen att samtliga intyg över svenska utbildningar, oavsett om utbildningen är reglerad eller inte, ska kunna utfärdas av Universitets- och högskolerådet. Myndigheten för yrkeshögskolans uppgift i detta hänseende ska därför upphöra. Däremot, när det gäller intyg över yrkeserfarenhet, ser utredningen inga skäl till att flytta denna verksamhet från de auktoriserade handelskamrarna.

Rapporteringskyldigheter och åtgärder för ökad kunskap om direktivet

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ställer krav på medlemsländernas rapportering och kontinuerliga information i ett flertal avseenden. För att säkerställa att efterfrågad information skickas till kommissionen i enlighet med direktivets krav, men också för att stärka rådgivningscentrumets tillika samordnarens roll, föreslår utredningen att samtliga återkommande krav på information fullgörs av Universitets- och högskolerådet. För att detta ska fungera åläggs behöriga myndigheter i förordningen att förse Universitets- och högskolerådet med efterfrågad information.

I samband med att genomförandeåtgärder anmäls till kommissionen ska kommissionen även få information om hur Sverige säkerställer att yrkesverksamma som apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska, tandläkare eller veterinär har möjlighet att fortbilda sig. Senast vid denna tidpunkt ska också kommissionens databas om reglerade yrken uppdateras.

I syfte att förbättra kunskapen om regelverket, och erbjuda behöriga myndigheter en plattform för erfarenhetsutbyte, föreslår utredningen att det inrättas ett råd för reglerade yrken. Av den nya förordningen framgår att ordförandeskap och sekretariat bör inrättas hos rådgivningscentrumet tillika samordnaren, dvs. Universitets- och högskolerådet. Alla behöriga myndigheter samt Kommerskollegium bör ingå i rådet.

Del III Konsekvensanalys

Utredningens förslag påverkar enskilda yrkesutövare som önskar bedriva verksamhet såväl i Sverige som i annat land och oavsett om det sker inom ramen för en anställning eller som egenföretagare på kortare eller längre tid. Till övervägande del omfattas verksamhetsområdena redan i dag av den yrkesreglering som finns i sektorsförfattning. Genom att utredningen identifierat ytterligare yrkesverksamheter som bör betraktas som reglerade yrken berörs yrkesutövare med utländska yrkeskvalifikationer inom dessa yrkesgrupper av utredningens förslag. Inom vissa verksamhetsområden tydliggörs rätten att tillfälligt utöva verksamhet utifrån de kvalifikationer den enskilde förvärvat i sitt etableringsland genom förändringar i skollagen, patientsäkerhetslagen och förordningen om

behörighet till vissa anställningar inom hälso- och sjukvården. För andra yrkesgrupper, fastighetsmäklare och yrkesverksamma inom djurens hälso- och sjukvård, föreslår utredningen att nu gällande krav på att underrätta den behöriga myndigheten på förhand tas bort. Däremot kvarstår krav på förhandsunderrättelse för enskilda inom hälso- och sjukvårdsyrken samt väktare, vars kvalifikationer även kan kontrolleras på förhand.

Yrkesverksammas rätt att i förekommande fall välja kompensationsåtgärd klargörs, liksom i vad mån språkkunskaper kan kontrolleras. Utredningen anser att behöriga myndigheter på förhand måste identifiera vilka krav som är grundläggande för att få utöva yrkesverksamhet i Sverige så att enskilda på förhand ska kunna informera sig om detta, liksom att det ska vara tydligt vad som krävs i form av intyg för en fullständig ansökan. Behöriga myndigheter kan kräva en avgift för en ansökan om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer för att få legitimation eller annat behörighetsbevis, även inom hälso- och sjukvården. Enskildas möjlighet att bevaka sina intressen under erkännandeprocessens gång tydliggörs bl.a. vad gäller rätten att överklaga.

Företag i egenskap av egenföretagare påverkas i motsvarande mån som enskilda av de förtydliganden utredningen föreslår. Några särskilda negativa konsekvenser torde dock inte uppstå för företag. Förslagen bidrar till att underlätta tillgången till relevant arbetskraft genom att erkänna sådan kompetens som förvärvats i annat EU-land som likvärdig med den som förvärvats i Sverige. Effektivare handläggningsprocesser, bl.a. inom ramen för europeiska yrkeskort, torde bidra till smidigare rekryteringsprocesser för arbetsgivare. Det bör dock påpekas att de behöriga myndigheterna i Sverige inte alltid råder över handläggningstiden eftersom visst informationsutbyte med behöriga myndigheter i andra länder kan krävas i vissa fall. Företag som är verksamma som utbildningsanordnare inom hälso- och sjukvårdsområdet, eller som erbjuder utbildningar för veterinärer eller arkitekter, kan komma att påverkas av de förtydliganden utredningen föreslår om att sådana utbildningar som samordnats genom yrkeskvalifikationsdirektivet även måste uppfylla direktivets krav.

När det gäller konsekvenser för det allmänna måste inledningsvis konstateras att behöriga myndigheter redan i dag tillämpar regelverket i enlighet med gällande sektorsförfattningar. Det faktum att reglerna samlas i ett övergripande, horisontellt regelverk påverkar inte myndigheternas hittillsvarande skyldigheter att erkänna utländska yrkes-

kvalifikationer. Detta gäller dock inte för de myndigheter som utredningen anser bör utses som tillkommande behöriga myndigheter mot bakgrund av att viss yrkesverksamhet får anses vara reglerad. Utredningen har inte kunnat identifiera hur många av de i dag yrkesverksamma inom dessa yrkesgrupper som har utländska yrkeskvalifikationer, varför det är svårt att bedöma omfattningen av myndigheternas tillkommande bedömningsverksamhet. Det kan finnas anledning att följa utvecklingen inom detta område och om det visar sig att bedömningsverksamheten får en sådan omfattning att den inte ryms inom befintliga ramar bör det övervägas om en avgiftsfinansiering även ska införas för något av de tillkommande yrkena. För majoriteten av de existerande behöriga myndigheterna, finns en möjlighet att avgiftsfinansiera ansökningar om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer. En existerande behörig myndighet har i vissa fall varit förhindrad att ta ut avgifter för bedömningen av utländska yrkeskvalifikationer, nämligen Socialstyrelsen. Utredningen kan inte se något skäl för detta och föreslår att även Socialstyrelsen ska kunna kräva en avgift för utfärdande av legitimation eller annat behörighetsbevis för enskilda med såväl svenska som utländska yrkeskvalifikationer.

Utredningen föreslår att behöriga myndigheter ska ersätta Universitets- och högskolerådet för dess kostnader för att lämna yttranden över utländska utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer. I ett inledande skede behöver dock Universitets- och högskolerådet bygga upp verksamheten med hjälp av allmänna medel.

Utredningen föreslår också en finansiering genom allmänna medel för den ökade administration som varningssystemet kan komma att innebära för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd samt för Tillväxtverket med anledning av de uppgifter som tillkommer kring den gemensamma kontaktpunkten för tjänster. Universitets- och högskolerådet bör även få en ökad anslagsfinansiering mot bakgrund av sådana uppgifter som stadigvarande tillkommer genom rollen som samordnare samt sekretariat för Rådet för reglerade yrken.

Det går inte att förutse vilka konsekvenser som kan komma att uppstå för det fall kommissionen beslutar att införa systemet med europeiska yrkeskort, och inte heller för det fall kommissionen beslutar om gemensamma utbildningsprinciper. Beroende på inom vilka yrkesverksamheter sådana beslut kan komma att fattas kan en förnyad analys behövas.

Summary

The Inquiry's Remit

In the final phase of EU-level negotiations concerning modernisation of the Professional Qualifications Directive, the Government appointed a commission of inquiry to submit proposals on the implementation of the Directive into Swedish law and administration. A review of current legislation would take place to ensure that the Directive is fully implemented and to propose changes that facilitate its application. The aim was to clarify the regulatory framework and obtain a horizontal overview of the legislation. This review would be based on practical experiences from the application. The Inquiry would also analyse how the Professional Qualifications Directive relates to the associated regulations in the Services Directive (2006/123/EC) and propose measures to increase the knowledge of the authorities affected. The amending Directive (2013/55/EU) came into force on 17 January 2014 and must be implemented in the Member States no later than 18 January 2016.

This report is divided into three parts

- I. Proposed statutes and background
- II. Considerations and proposals
- III. Impact assessment and comments on the statutes

Part I Background

The Professional Qualifications Directive

The original Professional Qualifications Directive, adopted in 2005, replaced three general directives and twelve 'sectoral directives' relating to individual professions. The legal basis of the Di-

rective is derived from the Treaty's regulations concerning freedom of movement. The Treaty's rules on free movement for workers do not cover employment in the public service; the same limitation thus applies to the Professional Qualifications Directive. According to the case law of the Court of Justice of the European Union, this is to be understood as activities that are directly and specifically connected with the exercise of official authority.

The Professional Qualifications Directive has been identified as an important aspect of efforts to boost growth and employment in Europe. The Directive aims to ensure that self-employed and employed persons in the EU are able to exercise the rights granted them by the Treaty to establish themselves, temporarily offer their services or to seek employment in another Member State without needing to come up against national professional regulations that disregard experience and expertise acquired in another country. Member States should thus accept variations that exist in terms of education and professional regulations.

Professionals who are legally established in a regulated profession in their country of origin and wish to move to another country *temporarily*, e.g. to undertake a professional traineeship or fill a temporary vacancy, are entitled to do so. If the profession is unregulated in the Member State of origin and the individual has also not undergone a regulated education or training, the individual is required to have been professionally active for at least one of the last ten years. In certain cases, the competent authorities in the host country may perform a closer check on whether the individual is competent for the task, that is, when their professional activities might have implications for patient safety or security. The modernised Professional Qualifications Directive provides clarification of the conditions under which a declaration may be required in advance, and when a prior check of the individual's professional qualifications could be undertaken, but also the extent to which competent authorities in the countries concerned should cooperate.

If individuals instead want to *establish themselves* in another country, the qualifications will be assessed in accordance with one of the various procedures of the Directive. In three situations, access will be granted automatically, namely i) if the individual is covered by education or training the minimum requirements of which are coordinated through the Directive, ii) if the professional activities are regulated through requirements for professional expe-

rience or, according to the revised Directive, iii) if the individual has completed training based on a common framework or has passed a common training test. If none of these systems are applicable, the qualifications will be assessed according to the general system.

Simply put, the general system involves the competent authorities examining in more detail the extent to which foreign qualifications correspond to the requirements to practise the regulated profession. If the qualifications cover substantially different matters from what is required, the authority may decide that individuals must complement their knowledge by imposing compensation measures, either through an aptitude test or an adaptation period. Such compensation measures may only relate to areas of knowledge and expertise that are fundamental to the practice of the profession.

The modernised Professional Qualifications Directive contains a number of clarifications, e.g. concerning checks on language skills. Only in individual cases where there is substantial doubt may authorities decide to check the extent to which an individual's language skills are sufficient to allow them to practice their profession. However, more regular checks may be undertaken in professions with patient safety implications. Nevertheless, checks on language skills may never take place prior to the recognition of professional qualifications.

The modernised Professional Qualifications Directive introduces the opportunity for individuals to apply for a European Professional Card, which, despite its name, is an electronic document rather than a physical card. The European Professional Card, which can be issued both for temporary services and for establishment, aims to make the recognition process smoother, in part by replacing existing advance declaration requirements. As the authorities in the country of origin have primary responsibility for checking that the application is complete and that certificates are authentic, the competent authority in the host country can trust that these checks have taken place and the recognition process can therefore be speeded up. Before it is possible to issue Professional Cards, the Commission must decide which professions the Professional Card will apply to.

The modernised Professional Qualifications Directive contains detailed procedural rules for the authorities' processing of cases within the scope of both the customary system of recognition and

the system of European Professional Cards. The modernised Professional Qualifications Directive complements hitherto existing opportunities to exchange information regarding disciplinary action with an obligation to inform all other Member States if an individual has been found to have used falsified documents. This obligation to inform also applies in cases where veterinary surgeons, healthcare professionals or those teaching children (including childcare and early childhood education) have in some respect been restricted in their right to practise their profession. Alerts of this kind, which are sent via the Internal Market Information System (IMI), must be sent within three days of the restriction decision.

Which professions are regulated varies between the different Member States, and there are also differences in regulatory technique. For this reason, the Directive requires Member States to conduct an evaluation process that involves taking an inventory of their respective professional regulations to ensure that restrictions on the free movement of EU citizens are justified and not more far-reaching than is necessary. If Member States make changes to their professional regulations after the Directive's implementation period has expired, they are required to notify the Commission of this. The amending Directive requires greater transparency in several respects, both to facilitate application and to enable individuals to better inform themselves about applicable rules.

The Services Directive

The Directive on services in the internal market (2006/123/EC, the Services Directive) was adopted the year after the original Professional Qualifications Directive. The Services Directive aims to facilitate the free movement of service providers in a broad sense, i.e. in addition to those requirements dealing with professional qualifications. Some initial uncertainties arose concerning how the two frameworks were to be applied and how the Services Directive's derogations in favour of the Professional Qualifications Directive would be interpreted. Among other things, it was unclear to what extent the Member States were compelled to evaluate their professional regulations within the scope of the evaluation process prescribed by the Services Directive.

In several respects, the requirements of the two directives have been coordinated, e.g. by enabling all procedures as may be required with reference to the Professional Qualifications Directive to be completed electronically via the point of single contact for services, in the same way as for the Services Directive.

The authorities regulating service activities in Sweden need to take both the Services Directive and the Professional Qualifications Directive into consideration as the two directives are intended to complement each other. In some respects, there are rules in both directives, e.g. concerning the information to which service recipients will have access. If a conflict arises between the two directives, e.g. with regard to the supervision of temporary activities, the Professional Qualifications Directive takes precedence.

The Swedish education system

The Swedish education system is decentralised in order to provide the best possible conditions to enable education and training to adapt to changes in society and knowledge. Higher education is provided at 31 state universities and university colleges (including the Swedish University of Agricultural Sciences and the Swedish National Defence College) and by 12 private education providers. Legislation stipulates which institutions may be authorised to award degrees, and at which level. It is the responsibility of the universities and university colleges to decide on the detailed content of their study programmes. There are 35 different professional qualifications in the Annex to the Higher Education Ordinance's System of Qualifications, an additional 12 in the Annex to the Ordinance for the Swedish University of Agricultural Sciences and one in the Annex to the Ordinance for the Swedish National Defence College. These include study programmes for doctors, nurses, dentists, architects, midwives and veterinary surgeons for which the Professional Qualifications Directive has harmonised the minimum educational requirements. For each professional qualification, the Annexes to the Higher Education Ordinance, the Ordinance for the Swedish University of Agricultural Sciences and the Ordinance for the Swedish National Defence College state how many credits the study programme is worth, as well as the qualitative targets and other requirements that each student must achieve to be awarded the qualification. The targets relate to

knowledge and understanding, skills and abilities, and judgement and approach. The Professional Qualifications Directive also harmonises the minimum educational requirements with respect to study programmes for specialist doctors and specialist dentists. These study programmes are regulated in Swedish National Board of Health and Welfare's regulations. The Swedish Higher Education Authority is responsible for assuring the quality of the higher education.

If a country that does not regulate a specific profession, regulates its education and training, this makes it easier for professionals to pursue this profession in another country where that profession is regulated. The Directive requires Member States to set out which study programmes are regulated, regardless of whether the programmes are conducted at upper secondary school, at university or university college, or at vocational college. The Swedish vocational college system has nearly 200 education providers and over 600 study programmes.

Part II Considerations and Proposals

Regulated professions in Sweden

The Inquiry has performed a more detailed analysis of the Directive's scope on the basis of the definition of regulated professions. The definition entails that this scope encompass all professions for which a statute, directly or indirectly, requires the professional to possess certain professional qualifications. The term professional qualifications refers both to evidence of theoretical or factual knowledge and to professional experience. If there is a protected professional title that may only be used by those who hold a particular professional qualification, the profession is always considered to be regulated.

In Sweden, professional regulations have been adapted to the original Professional Qualifications Directive in the following cases:

Professional regulations that have been adapted to the Professional Qualifications Directive

Lawyer (advocate)	Teacher
Pharmacist	Chiropractor (naprapath)
Occupational therapist	Optometrist (optician)
Audiometric technician	Orthopaedic engineer
Authorised interpreter	Psychologist
Authorised translator	Psychotherapist
Authorised patent attorney	Pharmaceutical assistant (prescriptionist)
Midwife	Radiographer
Vehicle technical control officer	Physiotherapist
Biomedical scientist	Medical physicist
Fire-prevention officer	Nurse
Dietician	Social services activities relating to children and young people
Animal health assistant	
Electrical contractor	Specialist doctor
Estate agent	Specialist nurse
Physiotherapist	Specialist dentist
Pre-school teacher	Specialist veterinary surgeon
Certified farrier	Dental hygienist
Approved veterinary dentist/physiotherapist/nurse	Dentist
Chiropractor	Driving instructor and driving instruction supervisor
Speech and language therapist	Veterinary surgeon
Doctor of Medicine	Security guard

The Inquiry considers that the profession fire-prevention officer should no longer be covered by the obligations stemming from the Directive because of the activities which are directly and specifically connected with the exercise of official authority. In addition to the above, and based on the Directive's definition of regulated professions, the Inquiry also believes the following professional activities are to be considered to fall within the scope of the Professional Qualifications Directive:

Additional professions

Actuary	Inspection of lifting devices
Work with asbestos	Inspection of mechanical devices in certain nuclear installations
Work with scaffolding higher than two metres	
Mountain guide	Inspection of tanks intended for the transport of dangerous goods
Certified energy expert	
Certified inspection manager	Inspection of pressure retaining devices
Certified expert – fire protection	Crane operator
Certified expert – function inspector	Quality assurer of predator sightings
Certified expert – cultural values	Instructor for the introduction course for private driving lessons A
Certified expert – accessibility	
Diving work	Instructor for risk training for categories A, A1 and B
Company doctor	
Handling of pesticides in class 1AV	Instructor for the training of drivers of mopeds category AM
Handling of pesticides in classes 1L and 2L	
Handling of pesticides in class 1S0	Instructor for the training of drivers of mopeds, snow scooters and light ATVs for which a driver's certificate is required
Inspection of tanks and piping used for flammable liquids	
Inspection of lifts and certain motor-driven devices	Blasting foreman Radiation protection expert Taxi driver

It is worth pointing out that these professional activities should be regarded as regulated because of the requirements the professionals have to meet in terms of professional qualifications. Consequently, this does not relate to new regulations that have been introduced recently. The Inquiry has also made an assessment regarding the professional activities of nature wardens, predator biologists, mast and pole work and work with thermosetting plastics, but has found that these activities are not to be considered regulated, as specific professional qualifications are not required for their pursuit.

Recognition of professional qualifications

The Inquiry is of the opinion that the current authority structure should be maintained. Authorities that control access to a given regulated profession should continue to process matters as the competent authority under the Directive. This will enable the authorities to gain a complete picture of professionals in Sweden,

regardless of where their qualifications have been obtained. For the professions hitherto considered to be regulated, competent authorities have already been designated under the Professional Qualifications Directive. In addition, the authorities prescribing the requirements with regard to the additional professions should constitute competent authorities. In practice, this means that the following authorities will be competent authorities under the Directive: the Swedish Consumer Agency; the Swedish Estate Agents Inspectorate; the Swedish Civil Contingencies Agency; the Swedish National Board of Health and Welfare; the County Administrative Board of Stockholm; the Swedish National Board of Housing, Building and Planning; the Swedish Financial Supervisory Authority; the Swedish Legal, Financial and Administrative Services Agency; the Swedish National Agency for Education; the Swedish Council for Higher Education; the Swedish Board of Agriculture; the Swedish Environmental Protection Agency; the Swedish Radiation Safety Authority; the Swedish Transport Agency; the Swedish Patent Attorneys Board; the Swedish National Electrical Safety Board and the Swedish Work Environment Authority.

The Inquiry proposes that the Swedish Council for Higher Education, which is also an ENIC/NARIC office, should assist the competent authorities in assessing the foreign education of professionals. The competent authorities will remunerate the Swedish Council for Higher Education for the costs associated with this. The final and overall examination of an individual's total professional qualifications will always be the responsibility of the competent authority. The Inquiry proposes to introduce an opportunity for professionals to have their knowledge and expertise assessed by the competent authority even in cases where there is no mandatory prior check of qualifications. This will make it easier for professionals with foreign qualifications to seek employment or allow them to avoid problems that might otherwise arise in the supervision of the professions.

The Swedish Council for Higher Education is the contact point for the Professional Qualifications Directive, a function that the revised Directive renames 'assistance centre'. The aim of this, among other things, is to further emphasise the authority's role of assisting individuals wishing to make use of the regulatory framework and also to distinguish the assistance centre's role from that of the points of single contact established according to the Services Directive. The Inquiry's assessment is that the Swedish

Council for Higher Education should continue to perform the role of assistance centre. In addition, the Inquiry proposes that the Swedish Council for Higher Education should also take on the role of coordinator of the Directive, currently held by the Ministry of Education and Research. The Inquiry's assessment is that the Council is best placed to carry out the duties of the coordinating role because the tasks particularly concern the practical application of the Directive. Of course, the Government Offices should retain responsibility for work related to policy and, as is customary, act to the extent that may be required in relation to the Commission and other Member States.

The Inquiry also proposes abandoning the hitherto existing method used to implement the original Professional Qualifications Directive, whereby the provisions were introduced in each sectoral statute. To the extent that the Directive contains provisions to be applied in the same way regardless of sector, these will be implemented in a new horizontal Act and Ordinance. The provisions previously introduced in sectoral statutes, which are being replaced by the provisions of the new statutes, will be repealed. However, the sectoral regulation will remain and be adapted to the new Act and Ordinance in those areas where the Directive has paid particular regard to the professional activities concerned.

The proposed Act states that professionals with foreign professional qualifications must be treated the same as those who have Swedish professional qualifications. Recognition of foreign professional qualifications thus grants the right to practice the profession under the same conditions that apply to those who have acquired qualifications in Sweden. The Act will apply both to the self-employed and employed, but will be applied subordinately in relation to provisions based on European legal instruments other than the Professional Qualifications Directive. The Act will also not cover professions associated with official authority. It is made clear that existing demands for language skills must not be applied in a manner that restricts the right of recognition of professional qualifications or the European Professional Card. Language checks may only be made in individual cases where there is a suspected lack of necessary language skills and, if so, following recognition of the qualifications in the customary manner or by means of a European Professional Card. The Swedish National Board of Health and Welfare may issue regulations concerning more regular checks of language skills for the healthcare professions. The Act

also introduces a fundamental obligation to recognise professional traineeships undertaken in another EES-country or Switzerland.

The Act makes clear that professionals who are legally established in another country have the right to provide services on a temporary basis in Sweden. If the profession in question is not regulated in the Member State of establishment, there is a requirement for one year's professional experience or for the professional to have undergone regulated education or training. The Inquiry proposes that the obligation to make an advance declaration to the competent authority should be retained only with respect to security guards and healthcare personnel, where there is also an opportunity to check the qualifications prior to the provision of the service.

The basic prerequisites for having foreign professional qualifications recognised in accordance with the general system will be specified in the new Act. Professionals with such attestation of competence or evidence of formal qualifications as are required in another Member State shall be given access to a regulated profession under the same conditions as if the qualifications had been acquired in Sweden. If the profession is not regulated in the Member State of establishment, a requirement of one year's professional experience or that the professional to have undergone regulated education or training may be imposed. The term formal qualifications also encompasses such qualifications as have been obtained in a third country, but are recognised by a Member State that is also able to certify three years' professional experience. The prerequisites for deciding on compensation measures – in the case of a competent authority being able to identify substantial differences in such training as may be considered essential for practising the profession – or for deciding on partial access are detailed in the new Ordinance on the Recognition of Professional Qualifications. The Ordinance will also state that applicants are to be given the opportunity to choose compensation measure, i.e. adaptation period or aptitude test, unless otherwise prescribed.

The Act also reflects the three systems for automatic recognition contained in the Professional Qualifications Directive, even though the Inquiry does not at present assess there to be any professional regulation that is covered by automatic recognition of professional experience. The Act states that once the Commission has decided on common training principles that cover Sweden, an applicant that has undergone training covered by a common train-

ing framework, or has passed a common training test, is to be automatically approved to practise the profession in Sweden under the same conditions as apply if the qualifications had been obtained in Sweden. The only automatic system that is currently applicable means that professionals in the professions of pharmacist, midwife, doctor, nurse, dentist or veterinary surgeon are to be automatically recognised in the cases specified in the regulations of the Swedish National Board of Health and Welfare or the Swedish Board of Agriculture. The Patient Safety Ordinance and the Animal Healthcare Ordinance will state that licence applications based on the provisions of automatic recognition are to be processed under the procedural provisions of the new horizontal Ordinance.

The new horizontal Ordinance contains provisions that describe the procedure for recognising professional qualifications when professionals establish themselves in Sweden, regardless of the recognition system applied. The examination of an application for a licence or other evidence of formal qualifications will be divided into two or three steps when the professional has acquired professional qualifications or had them recognised in another Member State. The intention is to make it clear that the scrutiny of professional qualifications will take place separately from any other requirements for practising the profession, e.g. language requirements. A new procedure will be introduced for the examination of professional qualifications that will form the basis for certification or accreditation, to the extent that such a regulatory technique is used for certain professional activities. The first step will only examine whether the professional qualifications are sufficient to be able to grant access to the profession. This examination is to be made in accordance with the procedural provisions of the new Ordinance, inter alia, with respect to deadlines, and concludes with a decision on professional qualifications. An application must be sent in to the competent authority or submitted electronically via the point of single contact.

The new Act and Ordinance introduce provisions that will make it possible to issue European Professional Cards once the Commission has made the necessary decisions, inter alia, with respect to the professions for which European Professional Cards will be issued. Regulatory authorities will be empowered to issue more detailed regulations to the extent necessary for the system to become operational.

The new Act contains explicit powers that allow the Government or the authority appointed by the Government to issue regulations concerning the temporary provision of services, the recognition of professional qualifications, the European Professional Card and language checks for healthcare personnel. The new Ordinance empowers regulatory authorities to issue implementing regulations and regulations on exemptions from the right to choose compensation measure. The Swedish Council for Higher Education is empowered to issue regulations on European Professional Cards regarding unregulated professions in Sweden, common training principles and the issuing of diplomas. The Swedish National Agency for Higher Vocational Education is empowered to issue regulations on the automatic recognition of professional experience. The Swedish National Board of Trade is empowered to issue regulations on the exchange of information via IMI.

A new provision is introduced in the Public Access to Information and Secrecy Act to the effect that secrecy shall apply for information concerning a private party's financial or personal circumstances relating to a matter under the horizontal Act on professional qualifications, if it can be assumed that disclosure of the information would cause damage or harm to the private party.

Decisions under the new Act and Ordinance may be appealed to an administrative court. If the authority has not made a decision within the time limit specified for the case in question, the applicant may lodge a request with the authority for the matter to be decided. The authority must then make a decision within two weeks on the substance of the case or reject the applicant's request in a specific decision.

Administrative cooperation and information

If the recognition system under the Directive is to function, competent authorities will need to cooperate over national borders. The amending Directive now states explicitly that the authorities will use the Internal Market Information System (IMI) for communication among themselves. The Inquiry proposes that the obligation to cooperate with competent authorities and assistance centres in other countries be regulated in the new Ordinance. The Swedish Council for Higher Education will, as far as possible, assist competent authorities and assistance centres in other countries with

information concerning professions that are not regulated in Sweden.

The exchange of information on disciplinary action is regulated in the original Professional Qualifications Directive. The Inquiry proposes that the new Ordinance state that the competent authorities are responsible for exchanging information on disciplinary action with competent authorities in other countries. They will also be obliged to verify information coming from an authority in another country regarding professionals with Swedish professional qualifications and provide notification of the measures taken in light of such information.

The amending Directive introduces two new alert mechanisms; one concerning falsified documents and one concerning professionals who have been restricted in their right to practice regulated healthcare professions, regulated professions involving the teaching of children (including childcare and early childhood education) or as a veterinary surgeon. The Commission will decide how the alert mechanisms will function before these can become operational, and may also govern how the flow of information is to be handled in the Member States. Pending more detailed information from the Commission, the Inquiry proposes a structure for administration of the alert mechanisms nationally. In order to comply with the Directive's requirement that all Member States be alerted within three days of the decision to restrict the right to practise, the Inquiry proposes that these alerts be sent by the Medical Responsibility Board, the Teachers' Disciplinary Board and the Disciplinary Board for Animal Healthcare. All alerts received from other countries will arrive with the Swedish Council for Higher Education, which will then disseminate the information to the relevant authorities in Sweden. With regard to the alert mechanism for falsified certificates, the Inquiry proposes that this should be administered by the Swedish Council for Higher Education. Competent authorities that file a police report concerning an individual who has used falsified certificates in connection with the recognition of professional qualifications must inform the Swedish Council for Higher Education. The Council will also receive alerts about falsified documents from other countries and forward this information to the relevant authorities in Sweden.

The point of single contact for services, established in conjunction with the implementation of the Services Directive, will be used to provide information about regulated professions and regulated

education and training. In order for the Swedish Agency for Economic and Regional Growth (Tillväxtverket), which is responsible for the contact point, to discharge the obligations imposed by the modernised Professional Qualifications Directive, the competent authorities are to provide that agency with the necessary information and keep it updated. Responsibility for providing Tillväxtverket with information on regulated education and training will be divided between the Swedish National Agency for Education, with regard to upper secondary schools, the Swedish Council for Higher Education, with regard to universities and university colleges, and the Swedish National Agency for Higher Vocational Education, with regard to vocational colleges. As is already currently the case with respect to the Services Directive, Tillväxtverket will also ensure that all the requirements, procedures and formalities covered by the modernised Professional Qualifications Directive can be completed electronically and remotely via the contact point for services. The Ordinance will state that all information should also be available in English. The Swedish National Board of Trade will continue to retain its role as coordinator for the contact point.

Measures to support professionals with Swedish professional qualifications

To ensure that Swedish study programmes live up to the minimum requirements of the modernised Professional Qualifications Directive, the Inquiry proposes the introduction of a clarification in the Annexes to the Higher Education Ordinance and the Ordinance for the Swedish University of Agricultural Sciences to the effect that education providers should design the programmes to comply with the Directive's requirements. To support the work of education providers, the Swedish Council for Higher Education should compile the requirements resulting from the modernised Professional Qualifications Directive and also monitor and provide information on such updates regarding knowledge and skills as may be adopted by the Commission through delegated acts. The modernised Professional Qualifications Directive namely grants the Commission power in several respects to make binding decisions through both implementing acts and delegated acts. Since the very intent of delegated decision-making is the uniform

implementation of Union law, it is likely that the Commission intends to make these decisions in the form of regulations. These are not implemented by the Member States, but apply directly.

In order to ensure that those practising professions covered by automatic recognition on the basis of coordinated minimum training requirements, i.e. pharmacists, midwives, doctors, nurses, dentists and veterinary surgeons, will be able to undertake continuous professional development, the Inquiry proposes that the Swedish National Board of Health and Welfare and the Swedish Board of Agriculture be empowered to issue regulations on continuous professional development.

In other countries, Swedish professionals can be met with requirements to attach various documents as evidence of their qualifications or education. In light of the fact that individuals should turn to the Swedish assistance centre if they have problems, the Inquiry believes that all certification of Swedish education and training, whether or not this is regulated, should be conducted by the Swedish Council for Higher Education. The Swedish National Agency for Higher Vocational Education's duty in this regard will therefore be discontinued. However, as regards the certification of professional experience, the Inquiry sees no reason to transfer this activity from the authorised chambers of commerce.

Reporting obligations and measures to increase knowledge about the Directive

The modernised Professional Qualifications Directive places requirements on Member States' reporting and continuous provision of information in a number of respects. To ensure that requested information is sent to the Commission in accordance with the Directive's requirements, but also to strengthen the role of the assistance centre and coordinator, the Inquiry proposes that all regular information requirements be discharged by the Swedish Council for Higher Education. To make this effective, the Ordinance will oblige competent authorities to supply the Swedish Council for Higher Education with requested information.

In connection with the reporting of implementing measures to the Commission, the Commission will also be provided with information about how Sweden ensures that professionals such as pharmacists, midwives, doctors, nurses, dentists and veterinary

surgeons have the opportunity to undertake continuous professional development. The Commission's database on regulated professions must also be updated by this time, at the very latest.

In order to improve knowledge about the regulatory framework and offer competent authorities a platform to exchange their experiences, the Inquiry proposes the establishment of a Council for the Regulated Professions. The new Ordinance will state that the chair and secretariat should be established at the assistance centre and coordinator, i.e. the Swedish Council for Higher Education. All competent authorities and the Swedish National Board of Trade should be part of the Council.

Part III Impact Assessment

The Inquiry's proposals affect individual professionals wishing to pursue activities in both Sweden and other countries and regardless of whether this takes place in the course of employment or self-employment for a shorter or longer period. For the most part, the areas of activity are already covered by the professional regulation found in sectoral statutes. As the Inquiry has identified additional professional activities that should be considered regulated professions, professionals with foreign qualifications who are part of these professional groups are affected by the Inquiry's proposals. In certain areas of activity, amendments to the Education Act, the Patient Safety Act and the Ordinance on Qualification Requirements for Certain Posts in Healthcare clarify the right to conduct activities on a temporary basis with reference to qualifications acquired in their country of establishment. For other professional groups, estate agents and animal healthcare professionals, the Inquiry proposes the removal of the current requirement to make an advance declaration to the competent authority. However, advance declaration requirements remain for individuals in healthcare professions and for security guards, whose qualifications can also be checked in advance.

The right of professionals, where applicable, to choose compensation measure is clarified, as is the extent to which language skills may be checked. The Inquiry believes that competent authorities must prospectively identify the requirements that are fundamental to the practise of professional activities in Sweden so that individuals may inform themselves about this in advance. The Inquiry also

believes it should be clear what is required in terms of certificates for an application to be complete. Competent authorities are already entitled to demand a fee for applications for recognition of foreign professional qualifications to obtain a licence or other evidence of formal qualifications. Individuals' opportunity to protect their own interests in the course of the recognition process is made clear, *inter alia*, with regard to the right to appeal.

Businesses in the form of self-employed persons are affected in the same way as individuals by the clarifications proposed by the Inquiry. No specific adverse consequences should arise for businesses. The proposals will help to facilitate the availability of relevant labour by recognising expertise acquired in another EU country as equivalent to that which is acquired in Sweden. More efficient processing, *inter alia*, in the context of the European Professional Card, should contribute to smoother recruitment processes for employers. It should be noted that the competent authorities in Sweden are not always in control of processing times because some exchange of information with competent authorities in other countries may be required in certain cases. Companies that operate as education providers in the field of healthcare or that offer training for veterinary surgeons or architects may be affected by the clarifications proposed by the Inquiry; these clarifications mean that education or training coordinated through the Professional Qualifications Directive must also meet the Directive's requirements.

As regards implications for the public sector, it must first be established that competent authorities are already applying the regulatory framework in accordance with the applicable sectoral statutes. The fact that the regulations are collected together in an overarching, horizontal regulatory framework does not affect the authorities' hitherto existing obligations to recognise foreign professional qualifications. However, this does not apply to those authorities that the Inquiry believes should be appointed as additional competent authorities in light of the fact that certain professional activities may be considered to be regulated. The Inquiry has not been able to identify how many of those currently practising in these professional groups have foreign qualifications; it is thus difficult to assess the extent of the authorities' additional assessment activities. There may be reason to monitor developments in this area and if it becomes clear that the assessment activity cannot be handled with the current funding, it should be considered if fees should be introduced for some of the additional professions. For the majority of existing

competent authorities, there is an opportunity to use fees to finance applications for recognition of foreign professional qualifications. Only one existing competent authority has in some cases been prevented from charging fees for the assessment of foreign professional qualifications, namely the Swedish National Board of Health and Welfare. The Inquiry can see no reason for this and proposes that the Swedish National Board of Health and Welfare also should be permitted to demand a fee for issuing a licence or other evidence of formal qualifications to individuals with both Swedish and foreign professional qualifications.

The Inquiry proposes that the competent authorities should compensate the Swedish Council for Higher Education for the costs it incurs when issuing a statement regarding foreign professional qualifications related to education and training. However, at an initial stage, the Swedish Council for Higher Education will need to establish these operations using public funds.

The Inquiry also proposes public funding for the increased administration that the alert system may entail for the Medical Responsibility Board and for the Swedish Agency for Economic and Regional Growth with reference to the additional tasks relating to the point of single contact for services. The Swedish Council for Higher Education should also receive increased appropriation funding in light of the permanent addition of tasks through its role as coordinator and its serving as secretariat for the Council for the Regulated Professions.

It is not possible to foresee the consequences that may arise if the Commission decides to introduce the European Professional Card system, or if the Commission decides on common principles for education and training. Depending on which professionals such decisions end up encompassing, a new analysis may be required.

Del ett

Författningsförslag
och bakgrund

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om erkännande av yrkeskvalifikationer

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Syfte och tillämpningsområde

1 § Genom denna lag genomförs vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (*yrkeskvalifikationsdirektivet*), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

2 § Denna lag gäller för dem som vill utöva ett reglerat yrke i Sverige, som anställd eller som egen företagare, och som har förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i en annan stat inom EES eller i Schweiz (*ursprungsstaten*).

I tillämpliga delar gäller denna lag även för dem som

1. har gjort yrkespraktik i en annan stat inom EES eller i Schweiz, eller

2. har förvärvat yrkeskvalifikationer i Sverige eller fått dem erkända här i landet och vill utöva sitt yrke i någon annan stat inom EES eller i Schweiz.

3 § Ett erkännande av yrkeskvalifikationer enligt denna lag eller innehav av ett giltigt europeiskt yrkeskort ger yrkesutövaren rätt till tillträde till samma yrke eller den jämförbara yrkesverksamhet som denne är behörig att utöva i ursprungsstaten och rätt att utöva

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

det yrket eller den verksamheten i Sverige, på samma villkor som om yrkesutövaren hade förvärvat sina yrkeskvalifikationer här i landet.

4 § Denna lag gäller inte för yrken som är förenade med offentlig maktutövning.

Denna lag gäller inte heller för advokatycket. Bestämmelser som i fråga om detta yrke genomför yrkeskvalifikationsdirektivet i tillämpliga delar finns i rättegångsbalken.

5 § Denna lag gäller inte om det i en annan lag eller förordning finns avvikande bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats utanför Sverige, i den mån dessa bestämmelser grundar sig på andra bindande rättsakter antagna inom Europeiska unionen än yrkeskvalifikationsdirektivet.

Definitioner

6 § I denna lag avses med

1. *reglerat yrke*: yrkesverksamhet där det genom lag, förordning eller andra föreskrifter, direkt eller indirekt, krävs bestämda yrkeskvalifikationer för att få tillträde till eller utöva verksamheten eller använda en viss yrkestitel,

2. *lagligen etablerad*: uppfyller alla krav för att ha rätt att stadigvarande utöva ett yrke, som egenföretagare eller som anställd, i en stat inom EES eller i Schweiz,

3. *yrkeskvalifikationer*: kvalifikationer som intygas i ett bevis på formella kvalifikationer, ett kompetensbevis enligt artikel 11 punkt a i) i yrkeskvalifikationsdirektivet eller yrkeserfarenhet,

4. *bevis på formella kvalifikationer*: examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis som har utfärdats av en behörig myndighet avseende en yrkesutbildning som huvudsakligen har ägt rum inom EES eller i Schweiz. Som bevis på formella kvalifikationer ska också betraktas ett bevis på formella kvalifikationer som har utfärdats i tredjeland, om innehavaren har tre års yrkeserfarenhet inom det berörda yrket i en stat inom EES eller i Schweiz och beviset på formella kvalifikationer har erkänts av den staten,

5. *reglerad utbildning*: all utbildning som särskilt utformats för ett visst yrke och som omfattar en eller flera kurser som vid behov kompletteras genom sådan yrkesutbildning, provtjänstgöring eller

yrkesutövning som har fastställts i författning eller som övervakas eller har godkänts av en myndighet,

6. *anpassningsperiod*: utövande av ett reglerat yrke under en behörig yrkesutövarns ansvar och som ska bedömas, eventuellt åtföljt av kompletterande utbildning,

7. *lämplighetsprov*: ett prov som gäller den sökandes yrkeskunighet, färdigheter och kompetens och som genomförs av en behörig myndighet i syfte att bedöma den sökandes förmåga att utöva ett reglerat yrke,

8. *yrkespraktik*: en period med yrkespraktik som sker under handledning, förutsatt att den utgör ett villkor för tillträde till ett reglerat yrke, och som kan äga rum under eller efter en avslutad utbildning som leder till ett examensbevis,

9. *yrkeserfarenhet*: faktiskt och lagligt utövande av det berörda yrket i en medlemsstat,

10. *uropeiskt yrkeskort*: ett elektroniskt bevis för antingen att yrkesutövaren uppfyller alla nödvändiga villkor för att tillfälligt tillhandahålla tjänster i en stat inom EES eller i Schweiz eller erkännandet av yrkesutövarns yrkeskvalifikationer för etablering i en sådan stat, och

11. *livslångt lärande*: all allmän utbildning, yrkesutbildning, icke-formell utbildning och informellt lärande som sker genom livet och leder till ökade kunskaper och färdigheter och ökad kompetens.

Yrkespraktik

7 § Om det för tillträde till ett reglerat yrke krävs att yrkesutövaren har gjort viss yrkespraktik, ska sådan praktik som gjorts i en annan stat inom EES eller i Schweiz godtas, under de förutsättningar som särskilt föreskrivs.

Tillfälligt tillhandahållande av tjänster

8 § En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket har rätt att tillfälligt utöva sitt yrke i Sverige, om yrkesutövaren är lagligen etablerad i en stat inom EES eller i Schweiz för att där utöva samma yrke (*etableringsstaten*).

Om yrket inte är reglerat i etableringsstaten krävs att yrkesutövaren har utövat yrket under minst ett år i en eller flera stater

inom EES eller i Schweiz under de tio år som föregår tillhandahållandet av tjänsten i Sverige.

Kravet på yrkeserfarenhet i andra stycket gäller inte om utbildningen för yrket är reglerad i etableringsstaten.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om förutsättningarna för tillfälligt tillhandahållande av tjänster, inklusive krav på förhandsunder rättelse och förhandskontroll i enlighet med artikel 7 i yrkeskvalifikationsdirektivet.

10 § En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige står under samma tillsyn som andra utövare av yrket här i landet. En sådan yrkesutövare kan även bli föremål för samma disciplinära åtgärder avseende yrkesutövningen som andra utövare av yrket här i landet.

Etablering i Sverige

Den generella ordningen

11 § Bestämmelserna i 12 och 13 §§ gäller för alla reglerade yrken som inte omfattas av automatiskt erkännande enligt 14, 16 eller 17 § samt för de yrkesutövare som inte uppfyller de villkor för automatiskt erkännande som anges i de föreskrifter som avses i 16–20 §.

12 § En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket har rätt att få tillträde till ett reglerat yrke och rätt att utöva det i Sverige, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, om yrkesutövaren innehar det kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som krävs av en annan stat inom EES eller i Schweiz för tillträdet till eller utövandet av yrket inom dess territorium.

Tillträde till yrket och rätt att utöva det i Sverige, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, ska också beviljas om yrkesutövaren på heltid i ett år eller på deltid under motsvarande tid under de senaste tio åren har utövat yrket i en stat inom EES eller i Schweiz som inte reglerar

detta yrke, om yrkesutövaren har ett eller flera kompetensbevis eller handlingar som intygar formella kvalifikationer.

Krav på yrkeserfarenhet enligt andra stycket får inte ställas om yrkesutövarens kompetensbevis avser en reglerad utbildning i ursprungsstaten.

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om erkännande av yrkeskvalifikationer enligt den generella ordningen, inklusive undantag från 12 § enligt artikel 13.4 i yrkeskvalifikationsdirektivet och genom krav på anpassningsperiod och lämplighetsprov.

Automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet

14 § Om det i författning ställs krav på kunskap och förmåga av allmän, affärsmässig eller yrkesmässig art för tillträde till eller utövande av någon av de verksamheter som anges i bilaga IV till yrkeskvalifikationsdirektivet, ska utövande av denna verksamhet i en annan stat inom EES eller i Schweiz beaktas vid bedömningen av om kraven är uppfyllda.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet och de genomförandeakter som Europeiska kommissionen antagit med anledning av detta direktiv.

Automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning

16 § Yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan stat inom EES eller i Schweiz och som ger rätt att där utöva yrkesverksamhet som apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård eller tandläkare, ska erkännas automatiskt i de fall som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till patientsäkerhetslagen (2010:659).

17 § Yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan stat inom EES eller i Schweiz och som ger rätt att där utöva yrkesverksamhet

som veterinär, ska erkännas automatiskt i de fall som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper

18 § En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket har rätt att få tillträde till ett reglerat yrke och rätt att utöva det i Sverige, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, om yrkesutövaren innehar ett bevis på yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan stat inom EES eller i Schweiz på grundval av en gemensam utbildningsram som har fastställts i en delegerad akt, antagen av Europeiska kommissionen enligt artikel 49a i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Första stycket gäller endast om Sverige har infört den gemensamma utbildningsramen.

19 § En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket har rätt att få tillträde till ett reglerat yrke och rätt att utöva det i Sverige, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, om yrkesutövarens yrkeskvalifikationer har godkänts i en annan stat inom EES eller i Schweiz vid ett gemensamt utbildningsprov vars innehåll har fastställts i en delegerad akt, antagen av Europeiska kommissionen enligt artikel 49b i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Första stycket gäller endast om det gemensamma utbildningsprovet anordnas även i Sverige.

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet och de delegerade akter och genomförandeakter som Europeiska kommissionen antagit med anledning av detta direktiv.

Europeiskt yrkeskort

21 § En yrkesutövare som avses i 2 § andra stycket 2 får begära att den behöriga myndigheten utfärdar ett europeiskt yrkeskort, förutsatt att Europeiska kommissionen har antagit genomförandeakter rörande detta yrke i enlighet med artikel 4a i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Om yrkesutövaren avser att etablera sig i en annan stat inom EES eller i Schweiz ska den behöriga myndigheten endast förbereda ett utfärdande av ett europeiskt yrkeskort. Detsamma gäller om yrkesutövaren avser att i en sådan stat tillfälligt tillhandahålla tjänster inom ett yrke som har konsekvenser för säkerhet eller folkhälsa och som inte omfattas av automatiskt erkännande enligt 14–20 §.

22 § Den behöriga myndigheten ska utfärda ett europeiskt yrkeskort till en yrkesutövare som avser att etablera sig i Sverige och som innehar en yrkeskvalifikation som ska erkännas enligt denna lag. Detsamma gäller om yrkesutövaren avser att tillfälligt tillhandahålla tjänster i Sverige inom ett yrke som har konsekvenser för säkerhet eller folkhälsa och som inte omfattas av automatiskt erkännande enligt 14–20 §.

Första stycket gäller endast om Europeiska kommissionen har antagit genomförandeakter rörande detta yrke i enlighet med artikel 4a i yrkeskvalifikationsdirektivet.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs om europeiskt yrkeskort.

Kunskaper i det svenska språket

24 § Föreskrifter om krav på yrkesutövares kunskaper i det svenska språket får inte tillämpas på ett sätt som inskränker rätten till erkännande av yrkeskvalifikationer eller europeiskt yrkeskort enligt denna lag.

Om det av särskild anledning i det enskilda fallet kan antas att en yrkesutövare, vars yrkeskvalifikationer har erkänts enligt denna lag eller som innehar ett europeiskt yrkeskort, saknar för yrket nödvändiga kunskaper i det svenska språket, får den behöriga myn-

digheten besluta att kontrollera kunskaperna innan tillträde till yrket beviljas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att kontroller av språkkunskaper för utövare av yrken inom hälso- och sjukvården får ske utan att kravet i andra stycket om särskild anledning i det enskilda fallet är uppfyllt.

Sekretess

25 § Bestämmelser om sekretess finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överklagande m.m.

26 § Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

27 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2016.

1.2 Förslag till förordning om erkännande av yrkeskvalifikationer

Regeringen föreskriver² följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning kompletterar bestämmelserna i lagen (20xx:xx) om erkännande av yrkeskvalifikationer. Genom förordningen genomförs vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (*yrkeskvalifikationsdirektivet*), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

2 § Särskilda bestämmelser som syftar till att genomföra yrkeskvalifikationsdirektivet finns också i andra författningar inom de sektorer där utövandet av ett visst yrke är reglerat.

3 § Denna förordning har samma syfte och tillämpningsområde som lagen (20xx:xx) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

4 § I denna förordning avses med

1. *säkerhetsyrken eller hälso- och sjukvårdsyrken som inte erkänns automatiskt*: yrken som har konsekvenser för säkerhet eller folkhälsa och som inte omfattas av automatiskt erkännande enligt 14–20 § lagen (20xx:xx) om erkännande av yrkeskvalifikationer,

2. *ECTS-poäng*: poäng enligt det meritssystem för högre utbildning som används i det europeiska området för högre utbildning, och

3. *IMI*: informationssystemet för den inre marknaden.

De termer och uttryck som i övrigt används i denna förordning har samma innebörd som i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

Tillfälligt tillhandahållande av tjänster

5 § Om inte annat särskilt föreskrivs ska en yrkesutövare som med stöd av 8 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer tillfälligt utövar sitt yrke i Sverige tillhandahålla sina tjänster under etableringsstatens yrkestitel.

6 § Föreskrifter om krav på förhandsunderrättelse samt förhandskontroll av en yrkesutövares yrkeskvalifikationer i enlighet med artikel 7 i yrkeskvalifikationsdirektivet finns i fråga om

1. väktare, i lagen (1974:191) om bevakningsföretag och förordningen (1989:149) om bevakningsföretag m.m., och

2. yrken inom hälso- och sjukvården, i patientsäkerhetsförordningen (2010:1369).

Ett europeiskt yrkeskort ska i förekommande fall anses utgöra en sådan förhandsunderrättelse som avses i första stycket.

Bestämmelserna i 12 och 13 §§ om partiellt tillträde gäller även vid förhandskontroll enligt de föreskrifter som avses i första stycket, om den generella ordningen för erkännande av yrkeskvalifikationer hade varit tillämplig vid etablering i det enskilda fallet.

Etablering i Sverige

Den generella ordningen för erkännande av yrkeskvalifikationer

7 § Vid tillämpningen av 12 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer ska kvalifikationerna indelas i följande nivåer:

1. Ett kompetensbevis som utfärdats av behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten för

a) en allmän utbildning på grundskole- eller gymnasienivå och som visar att innehavaren har allmänna kunskaper,

b) en utbildning som inte ingår i ett utbildnings- eller examensbevis enligt 2–5,

c) ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning, eller

d) en treårig yrkeserfarenhet.

2. Bevis på avslutad gymnasieutbildning, omfattande

a) allmän utbildning som har kompletterats med en annan utbildning än den som avses i 3 eller med den provtjänstgöring eller yrkesutövning som krävs utöver denna utbildning, eller

b) teknisk eller yrkesinriktad utbildning, som har kompletterats med utbildning som avses i a) eller med den prov-

tjänstgöring eller yrkesutövning som krävs utöver denna utbildning.

3. Examensbevis för

a) annan eftergymnasial utbildning på minst ett år än de som avses i 4 och 5 samt den yrkesutbildning som krävs därutöver, eller

b) reglerad utbildning, eller, i fråga om reglerade yrken, yrkesutbildning med särskild uppläggning som ger jämförbar nivå vad gäller yrkeskicklighet och förbereder den studerande för jämförbart ansvar och jämförbar verksamhet, förutsatt att examensbeviset åtföljs av ett utbildningsbevis från ursprungsstaten.

4. Examensbevis för utbildning på högskolenivå på minst tre och högst fyra år, eller ett motsvarande antal ECTS-poäng, och för yrkesutbildning som krävs därutöver.

5. Examensbevis för utbildning på högskolenivå på minst fyra år, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, och för yrkesutbildning som krävs därutöver.

8 § Andra bevis på formella kvalifikationer än sådana som avses i 7 § ska jämföras med dessa, om de har utfärdats av en behörig myndighet i en annan stat inom EES eller i Schweiz och avser en avslutad utbildning eller annan yrkeskvalifikation som i den staten ger samma rätt till tillträde eller utövande av ett yrke.

9 § Trots vad som anges i 12 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer får den behöriga myndigheten besluta att yrkesutövaren saknar tillräckliga yrkeskvalifikationer samt vägra denne tillträde till och rätt att utöva yrket, om det för tillträde till yrket i Sverige krävs sådana kvalifikationer som avses i 7 § 5, men yrkesutövaren endast innehar sådana kvalifikationer som avses i 7 § 1.

10 § Trots vad som anges i 12 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer får den behöriga myndigheten besluta att yrkesutövaren måste genomgå en anpassningsperiod om högst tre år eller utföra ett lämplighetsprov, om

1. innehållet i yrkesutövarens utbildning avviker väsentligt från innehållet i den utbildning som krävs i Sverige, eller

2. yrket omfattar yrkesaktiviteter som i ursprungsstaten inte ingår i motsvarande yrke och som kräver kvalifikationer som

väsentligen avviker från dem som yrkesutövarens kompetensbevis omfattar.

Bedömningen enligt första stycket 1 ska avse sådana kunskaps- och kompetensområden, uppnådda färdigheter och kompetenser som är grundläggande för utövandet av yrket och där innehållet i yrkesutövarens utbildning i betydande mån skiljer sig från den utbildning som krävs i Sverige.

Ett sådant krav på kompensationsåtgärder som avses i första stycket får inte ställas om den väsentliga avvikelsen kompenseras av kunskaper och färdigheter som yrkesutövaren har tillägnat sig genom yrkesverksamhet eller genom livslångt lärande och som har godkänts för detta ändamål av ett relevant organ.

11 § Om den behöriga myndigheten beslutar att kräva kompensationsåtgärder enligt 10 § ska sökanden ges möjlighet att välja mellan att genomgå en anpassningsperiod eller att göra ett lämplighetsprov, om inte annat särskilt föreskrivs.

Rätten att välja kompensationsåtgärd gäller inte heller om det för tillträde till yrket i Sverige krävs sådana kvalifikationer som avses i 7 § 3, men yrkesutövaren endast innehar sådana kvalifikationer som avses i 7 § 1, eller om det för tillträde till yrket i Sverige krävs sådana kvalifikationer som avses i 7 § 4 eller 5, men yrkesutövaren endast innehar sådana kvalifikationer som avses i 7 § 2. Om det för tillträde till yrket i Sverige krävs sådana kvalifikationer som avses i 7 § 4, men yrkesutövaren endast innehar sådana kvalifikationer som avses i 7 § 1, får den behöriga myndigheten besluta att sökanden både ska genomgå en anpassningsperiod och göra ett lämplighetsprov.

Om sökanden ska göra ett lämplighetsprov ska den behöriga myndigheten se till att detta kan ske inom sex månader från tidpunkten för beslutet.

12 § I stället för att besluta om kompensationsåtgärder enligt 10 § ska den behöriga myndigheten besluta att godkänna den sökandes yrkeskvalifikationer för tillträde till och rätt att utöva en del av ett yrke (*partiellt tillträde*), om

1. yrkesutövaren är fullt kvalificerad att i ursprungsmedlemsstaten utöva en del av den yrkesverksamhet för vilken tillträde söks,

2. skillnaderna mellan den yrkesverksamhet som avses i 1 och det reglerade yrket i Sverige är så stora att den sökande skulle

behöva fullfölja hela det utbildningsprogram som föreskrivs för att få tillträde till det reglerade yrket, och

3. yrkesverksamheten objektivt kan särskiljas från andra verksamheter som ingår i det reglerade yrket i Sverige.

Vid bedömningen enligt första stycket 3 ska den behöriga myndigheten beakta om yrkesverksamheten kan utövas självständigt i ursprungsmedlemsstaten.

När partiellt tillträde till en yrkesverksamhet har beviljats, ska verksamheten bedrivas under ursprungsstatens yrkestitel. Yrkesutövaren ska tydligt ange behörighetens räckvidd.

13 § Partiellt tillträde till en yrkesverksamhet får nekas av tvingande hänsyn till allmänintresset, om det är nödvändigt och lämpligt för att uppnå det eftersträvade målet.

Gemensamma bestämmelser om förfarandet för erkännande av yrkeskvalifikationer

14 § Bestämmelserna i 15–22 §§ gäller för handläggningen av ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer, oavsett vilken ordning för erkännande som ska tillämpas.

Bestämmelserna i 15–22 §§ ska inte tillämpas om yrkesutövaren har beviljats ett europeiskt yrkeskort för etablering inom yrket i Sverige.

15 § En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer, som vill etablera sig i Sverige för att här utöva ett reglerat yrke, ska hos den myndighet som är behörig för yrket i fråga ansöka om legitimation, auktorisation, godkännande eller annat behörighetsbevis, om ett sådant krävs för utövande av yrket i Sverige.

En ansökan enligt första stycket ska handläggas enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och denna förordning i den del vissa yrkeskvalifikationer krävs för att ansökan ska kunna beviljas. Den behöriga myndighetens beslut om yrkeskvalifikationerna ska läggas till grund för den fortsatta handläggningen av ansökningsärendet.

16 § En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer, som vill etablera sig i Sverige för att här utöva ett yrke som är reglerat på så sätt att det för utövande av yrket krävs att yrkesutövaren certifieras av ett annat organ än den myndighet som är behörig för yrket i fråga, ska hos den behöriga myndigheten ansöka om prövning av yrkeskvalifikationerna.

Den behöriga myndighetens beslut om yrkeskvalifikationerna ska godtas av certifieringsorganet.

17 § En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer, som vill etablera sig i Sverige för att här utöva ett yrke som är reglerat på så sätt att det ställs krav på att personalen ska inneha vissa kvalifikationer för att ett företag ska erhålla ackreditering, ska hos den myndighet som är behörig för yrket i fråga ansöka om prövning av yrkeskvalifikationerna. En sådan ansökan får även ges in av yrkesutövarens arbetsgivare.

Den behöriga myndighetens beslut om yrkeskvalifikationerna ska godtas av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll.

18 § En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer, som vill etablera sig i Sverige för att här utöva ett reglerat yrke som inte omfattas av 15–17 §, får hos den myndighet som är behörig för yrket i fråga ansöka om prövning av yrkeskvalifikationerna. En sådan ansökan får även ges in av yrkesutövarens arbetsgivare.

Den behöriga myndighetens beslut om yrkeskvalifikationerna ska godtas av den myndighet som utövar tillsyn över yrkesutövarens verksamhet.

19 § En ansökan enligt 15–18 § får även ges in via den elektroniska förmedlingsfunktion som avses i 38 §.

20 § En ansökan enligt 15–19 § ska handläggas skyndsamt.

Inom en månad efter mottagandet av ansökan ska den behöriga myndigheten bekräfta mottagandet och, om det saknas handlingar, uppmana sökanden att komma in med kompletterande underlag. Om sökanden trots anmodan inte kommer in med de handlingar som behövs för att ansökan ska kunna prövas, får myndigheten avvisa ansökan.

Om det finns skäl att anta att en handling inte är äkta eller giltig eller att sökanden inte har rätt att utöva sitt yrke i en annan stat inom EES eller i Schweiz, ska den behöriga myndigheten inhämta de upplysningar som behövs hos den behöriga myndigheten i den berörda staten.

21 § Beslut om yrkeskvalifikationerna ska fattas inom tre månader från det att en fullständig ansökan har getts in. I ärenden som handläggs enligt 12 eller 14 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer får denna tidsfrist förlängas med en månad, om det finns särskilda skäl.

22 § I ärenden som handläggs enligt 12 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer ska den behöriga myndigheten höra Universitets- och högskolerådet avseende sökandens utländska utbildning innan frågan om yrkeskvalifikationerna avgörs, om det inte är obehövligt. Den behöriga myndigheten ska ersätta rådet för dess kostnader för att lämna yttrandet.

Europeiskt yrkeskort för yrkesutövare i Sverige

23 § En ansökan om utfärdande av ett europeiskt yrkeskort enligt 21 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer ska ske elektroniskt.

Av ansökan ska framgå om den avser ett europeiskt yrkeskort för tillfälligt tillhandahållande av tjänster eller för etablering samt i vilken stat tillhandahållandet eller etableringen avses ske (*den mottagande staten*). Vilka handlingar som ska ges in i samband med ansökan anges i de genomförandeakter rörande det aktuella yrket som Europeiska kommissionen antar i enlighet med artikel 4a i yrkeskvalifikationsdirektivet.

24 § En ansökan enligt 23 § ska handläggas skyndsamt.

Inom en vecka efter mottagandet av en ansökan ska den behöriga myndigheten bekräfta mottagandet och, om det saknas handlingar, uppmana sökanden att komma in med kompletterande underlag. Om sökanden trots anmodan inte kommer in med de handlingar som behövs för att ansökan ska kunna prövas, får myndigheten avvisa ansökan.

Den behöriga myndigheten ska kontrollera om den sökande är lagligen etablerad i Sverige och om alla nödvändiga handlingar som har utfärdats i Sverige är giltiga och äkta. Om det finns skäl att anta att en handling inte är äkta eller giltig ska den behöriga myndigheten kontakta relevant organ eller begära bestyrkta kopior av handlingarna från den sökande.

Yrkeskort för etablering eller för tillfälligt tillhandahållande av vissa tjänster

25 § Om en ansökan enligt 23 § avser ett europeiskt yrkeskort för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom ett säkerhetsyrke eller ett europeiskt yrkeskort för etablering, ska den behöriga myndigheten inom en månad från utgången av den tidsfrist som avses i 24 § första stycket, eller från den senare tidpunkt då begärda kompletteringar har kommit in, besluta att vidarebefordra ansökan till den mottagande statens behöriga myndighet. Den behöriga myndigheten ska samtidigt informera sökanden om hur långt handläggningen av ärendet fortskridit.

Vad som anges i första stycket gäller också om en ansökan enligt 23 § avser ett europeiskt yrkeskort för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom ett hälso- och sjukvårdsyrke, om ansökan inte grundar sig på sådana yrkeskvalifikationer som enligt bilaga V till yrkeskvalifikationsdirektivet ska erkännas automatiskt. Om ansökan grundar sig på sådana yrkeskvalifikationer som ska erkännas automatiskt ska i stället 26 § tillämpas.

Yrkeskort för tillfälligt tillhandahållande av andra tjänster

26 § En ansökan enligt 23 § som avser ett europeiskt yrkeskort för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom ett hälso- och sjukvårdsyrke och som grundar sig på sådana yrkeskvalifikationer som enligt bilaga V till yrkeskvalifikationsdirektivet ska erkännas automatiskt, ska beviljas.

En ansökan enligt 23 § som avser ett europeiskt yrkeskort för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom andra yrken än säkerhetsyrken eller hälso- och sjukvårdsyrken, ska beviljas, om sökanden är lagligen etablerad inom yrket i Sverige. Om yrket inte är

reglerat i Sverige krävs att sökanden har utövat yrket under minst ett år eller genomgått en reglerad utbildning för yrket.

Om ansökan ska beviljas enligt första eller andra stycket, ska den behöriga myndigheten inom tre veckor från utgången av den tidsfrist som avses i 24 §, eller från den senare tidpunkt då begärda kompletteringar har kommit in, besluta att utfärda det europeiska yrkeskortet. Den behöriga myndigheten ska därefter utan dröjsmål vidarebefordra det europeiska yrkeskortet till den behöriga myndigheten i den mottagande staten och informera sökanden om detta.

27 § Om en innehavare av ett europeiskt yrkeskort som har utfärdats enligt 26 § vill tillhandahålla tjänster i andra stater än den som angavs i ansökan, får innehavaren ansöka om en sådan utökning.

Om innehavaren vill tillhandahålla tjänster under mer än 18 månader, ska innehavaren informera den behöriga myndigheten om detta.

Innehavaren ska också informera den behöriga myndigheten om väsentliga förändringar i den faktiska situation som har uppgetts i ärendet. Den behöriga myndigheten ska vid behov uppdatera det europeiska yrkeskortet och vidarebefordra detta till den berörda mottagande medlemsstaten.

Europeiskt yrkeskort för yrkesutövare som vill etablera sig eller tillhandahålla vissa tjänster i Sverige

28 § Om en sådan ansökan som avses i 22 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer om yrkeskort för etablering eller för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom säkerhetsyrken eller hälso- och sjukvårdsyrken som inte erkänns automatiskt har överförts från den stat där sökanden är etablerad till den behöriga myndigheten, ska den behöriga myndigheten utan dröjsmål kontrollera att ansökan är fullständig. Om det finns skäl får den behöriga myndigheten begära ytterligare uppgifter. Vilka handlingar som ska ges in i samband med ansökan anges i de genomförandakter rörande det aktuella yrket som Europeiska kommissionen antar i enlighet med artikel 4a i yrkeskvalifikationsdirektivet.

29 § Om en ansökan enligt 28 § om yrkeskort för etablering grundar sig på sådana yrkeskvalifikationer som omfattas av automatiskt

erkännande enligt 14–20 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer ska den behöriga myndigheten besluta om utfärdande av det europeiska yrkeskortet inom en månad från den tidpunkt då ansökan togs emot.

30 § Om en ansökan enligt 28 § om yrkeskort för etablering grundar sig på andra yrkeskvalifikationer än dem som avses i 29 § eller om ansökan avser yrkeskort för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom säkerhetsyrken eller hälso- och sjukvårdsyrken som inte erkänns automatiskt, ska den behöriga myndigheten inom två månader besluta om utfärdande av det europeiska yrkeskortet eller, under de förutsättningar som anges i 10 §, att sökanden ska genomgå kompensationsåtgärder.

31 § De tidsfrister som anges i 29 och 30 §§ får vid behov förlängas med två veckor. Den behöriga myndigheten ska informera sökanden om förlängningen och skälen för denna.

Om det är nödvändigt av hänsyn till folkhälsan eller tjänstemottagarnas säkerhet får tidsfristen därefter förlängas med ytterligare två veckor.

32 § Den behöriga myndigheten får besluta att inte utfärda ett europeiskt yrkeskort, om de uppgifter som krävs inte har kommit in inom de tidsfrister som anges i 29–31 §§, trots att kompletteringar har begärts enligt 28 §.

33 § Om den behöriga myndigheten inte har fattat något beslut inom de tidsfrister som anges i 29–31 §§ ska ansökan anses vara beviljad. Detsamma gäller om den behöriga myndigheten har beslutat om kompensationsåtgärder enligt 10 § men inte, enligt sökandens önskemål, kan anordna ett lämplighetsprov inom sex månader.

34 § Om den behöriga myndigheten beslutar att bevilja en ansökan enligt 29 eller 30 §, eller om ansökan enligt 33 § ska anses vara beviljad, ska det europeiska yrkeskortet automatiskt skickas till sökanden via IMI.

Intyg om examens- och utbildningsbevis

35 § Universitets- och högskolerådet ska, på begäran av en yrkesutövare som innehar ett svenskt examens- eller utbildningsbevis från en utbildning på grundskole- eller gymnasienivå, en utbildning på högskolenivå eller en annan eftergymnasial utbildning, utfärda det intyg som krävs för att examens- eller utbildningsbeviset ska godtas i en annan stat som ett bevis på formella kvalifikationer.

Bestämmelser om att auktoriserade handelskamrar får utfärda de intyg om faktiskt utövande av verksamhet som krävs för att styrka yrkeserfarenhet finns i handelskammarförordningen (1990:733).

Gemensam kontaktpunkt

36 § Tillväxtverket ansvarar för att det, genom den gemensamma kontaktpunkt som har upprättats enligt lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden och förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden, tillhandahålls elektronisk information om reglerade yrken och utbildningar i Sverige samt en elektronisk förmedlingsfunktion, i enlighet med artikel 57 och 57a i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Den information som tillhandahålls ska i lämplig utsträckning vara tillgänglig också på engelska.

Elektronisk information

37 § De behöriga myndigheterna ska till Tillväxtverket lämna den information som behövs för att Tillväxtverket ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt 36 § att tillhandahålla elektronisk information om reglerade yrken i Sverige.

Den information som behövs för att Tillväxtverket ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt 36 § att tillhandahålla elektronisk information om reglerade utbildningar i Sverige ska lämnas till Tillväxtverket av

1. Statens skolverk, avseende utbildningar inom gymnasieskolan,
2. Universitets- och högskolerådet, avseende högskoleutbildningar, och
3. Myndigheten för yrkeshögskolan, avseende utbildningar inom yrkeshögskolan.

Elektronisk förmedlingsfunktion

38 § Den elektroniska förmedlingsfunktion som avses i 36 § ska göra det möjligt för yrkesutövare att kommunicera med behöriga myndigheter och i övrigt vidta de åtgärder som krävs enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och denna förordning, med undantag för kompensationsåtgärder enligt 10 §.

Varje behörig myndighet ska vara ansluten till förmedlingsfunktionen.

Myndighetssamarbete

39 § De behöriga myndigheterna i Sverige ska bedriva ett nära samarbete med och lämna bistånd och upplysningar till de behöriga myndigheterna och rådgivningscentrumen i övriga stater inom EES och i Schweiz, i syfte att underlätta tillämpningen av yrkeskvalifikationsdirektivet.

Universitets- och högskolerådet ska lämna sådant bistånd som avses i första stycket i fråga om yrken som inte har reglerats i Sverige.

40 § Om den behöriga myndigheten får kännedom om att en yrkesutövare som utövar sitt yrke i Sverige med stöd av lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och denna förordning har blivit föremål för disciplinära eller andra åtgärder eller straffrättsliga påföljder som kan påverka utövandet av yrkesverksamheten, ska den behöriga myndigheten informera den behöriga myndigheten i yrkesutövarens ursprungsstat.

En behörig myndighet som erhåller motsvarande uppgifter från en annan stat inom EES eller från Schweiz ska informera avsändaren om vilka åtgärder som vidtas med anledning av uppgifterna.

41 § I patientsäkerhetslagen (2010:659) finns bestämmelser om underrättelseskyldighet för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd rörande beslut om att begränsa eller förbjuda en yrkesutövare inom hälso- och sjukvården att utöva sitt yrke.

I skollagen (2010:800) finns bestämmelser om underrättelseskyldighet för Lärarnas ansvarsnämnd rörande beslut om att begränsa eller förbjuda en lärare eller förskollärare att utöva sitt yrke.

I lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård finns bestämmelser om underrättelseskyldighet för Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård rörande beslut om att begränsa eller förbjuda en veterinär att utöva sitt yrke.

42 § Om en innehavare av ett europeiskt yrkeskort blir föremål för disciplinära eller andra åtgärder eller straffrättsliga påföljder som innebär en begränsning av eller ett förbud mot att utöva yrket i Sverige, ska den behöriga myndigheten uppdatera yrkesutövarens akt i IMI. Innehavaren av det europeiska yrkeskortet och de myndigheter som har tillgång till den berörda IMI-akten ska utan dröjsmål informeras om alla uppdateringar. Den behöriga myndigheten ska radera uppgifterna i IMI-akten när de inte längre behövs.

43 § De behöriga myndigheterna ska se till att det sker utbyte av alla uppgifter som är nödvändiga för att en tjänstemottagares klagomål mot en yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster i en annan stat än i etableringsstaten ska kunna utredas på ett korrekt sätt. Tjänstemottagaren ska informeras om resultatet av klagomålet.

44 § Om en behörig myndighet gör en anmälan till polis- eller åklagarmyndighet om att en yrkesutövare har åberopat falska intyg i ett ärende enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och denna förordning, ska den behöriga myndigheten underrätta Universitets- och högskolerådet om att anmälan har gjorts.

Om en yrkesutövare döms till ansvar för en sådan gärning som avses i första stycket, ska Universitets- och högskolerådet besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om detta. Underrättelsen ska ske senast tre dagar efter den dag då domen har meddelats.

45 § IMI ska användas för utbyte av information mellan behöriga myndigheter och rådgivningscentrum i Sverige och i andra stater inom EES och i Schweiz enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och denna förordning.

Bestämmelser om IMI finns i förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden och i föreskrifter meddelade med stöd av den förordningen samt i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om admi-

nistrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG.

Anmälningsskyldighet och rapporteringsskyldighet till Europeiska kommissionen

46 § Universitets- och högskolerådet ska till Europeiska kommissionen samt, vad gäller punkt 1, 2 och 4, till övriga stater inom EES och Schweiz

1. i enlighet med artikel 14.2 i yrkeskvalifikationsdirektivet anmäla förslag till sådana särskilda föreskrifter som inskränker sökandens möjlighet enligt 11 § att välja mellan anpassningsperiod och lämplighetsprov,

2. i enlighet med artikel 21a i direktivet via IMI anmäla de bevis på formella kvalifikationer för arkitekter som utfärdas i Sverige,

3. i enlighet med artikel 21a i direktivet via IMI anmäla de bevis på formella kvalifikationer som utfärdas i Sverige och som ger behörighet att utöva yrkesverksamhet som apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska, specialistläkare, specialisttandläkare, tandläkare och veterinär,

4. i enlighet med artikel 25.3a i direktivet anmäla föreskrifter om partiell befrielse från vissa moment i specialistläkarutbildningen,

5. i enlighet med artikel 59.1 i direktivet löpande lämna uppgifter om förändringar avseende reglerade yrken och utbildningar i Sverige,

6. i enlighet med artikel 59.6 i direktivet lämna en rapport vartannat år om de krav på yrkeskvalifikationer som under den senaste tvåårsperioden har tagits bort eller mildrats, och

7. i enlighet med artikel 60 i direktivet lämna en rapport vartannat år om tillämpningen av det inrättade systemet för erkännande av yrkeskvalifikationer, statistik över de beslut som har fattats och de problem som tillämpningen för med sig.

Om en sådan förändring som avses i första stycket 6 innebär att ett nytt eller högre krav på yrkeskvalifikationer införs, ska uppgifterna lämnas senast sex månader efter det att förändringen har införts.

Universitets- och högskolerådet ska hålla regeringen underrettad om den information som lämnas till Europeiska kommissionen och till övriga stater enligt denna paragraf.

47 § En myndighet som avser att meddela sådana särskilda föreskrifter som avses i 46 § första stycket 1 ska i god tid inhämta synpunkter från Universitets- och högskolerådet samt därefter underätta rådet om det förslag den har utarbetat. Myndigheten ska även ange på vilka grunder begränsningen är nödvändig och proportionerlig i förhållande till ett allmänt intresse.

En sådan föreskrift som avses i första stycket får inte tillämpas förrän tidigast tre månader efter det att Universitets- och högskolerådet har anmält förslaget till Europeiska kommissionen.

48 § Den information om bevis på formella kvalifikationer i fråga om specialistläkare och specialisttandläkare som behövs för att Universitets- och högskolerådet ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt 46 § första stycket 3 ska lämnas till rådet av Socialstyrelsen.

49 § Den information som behövs för att Universitets- och högskolerådet ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt 46 § första stycket 4 att anmäla föreskrifter om partiell befrielse från vissa moment i specialistläkarutbildningen ska lämnas till rådet av Socialstyrelsen.

50 § Den information om förändringar avseende reglerade yrken och utbildningar som behövs för att Universitets- och högskolerådet ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt 46 § första stycket 5 och 6 ska lämnas till rådet av de behöriga myndigheterna och de myndigheter som avses i 37 § andra stycket 1 och 3.

Om en sådan förändring som avses i första stycket innebär att ett nytt eller högre krav på yrkeskvalifikationer införs, ska den behöriga myndigheten ange skälen för att förändringen ska anses överensstämma med de principer som anges i artikel 59.2 i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Informationen enligt första stycket ska lämnas löpande. Om förändringen är av det slag som avses i andra stycket ska informationen lämnas senast tre månader efter det att förändringen har införts.

51 § De behöriga myndigheterna ska på begäran av Universitets- och högskolerådet lämna den information om tillämpningen som behövs för att rådet ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt 46 § första stycket 7.

Rådet för reglerade yrken

52 § Vid Universitets- och högskolerådet finns ett råd för reglerade yrken.

Rådet ska organisera kontinuerligt erfarenhetsutbyte rörande tillämpningen av lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och denna förordning.

53 § Generaldirektören för Universitets- och högskolerådet är rådets ordförande.

Universitets- och högskolerådet ansvarar för sekretariatsfunktionen i rådet.

54 § De myndigheter som anges i 59 § samt Kommerskollegium ska vara representerade i rådet. Rådets ordförande utser representanter för dessa myndigheter efter förslag från myndigheterna i fråga.

55 § Rådet ska samråda med representanter för andra myndigheter samt med företrädare för bransch- och arbetstagarorganisationer och andra intressenter i syfte att inhämta synpunkter av betydelse för erkännande av yrkeskvalifikationer.

56 § Rådet ska upprätta en arbetsordning.

Behöriga myndigheter m.m.

57 § Universitets- och högskolerådet är nationell samordnare enligt artikel 56.4 och rådgivningscentrum enligt artikel 57b i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Universitets- och högskolerådet fungerar även som mottagare av underrättelser enligt artikel 56a i direktivet från andra stater inom EES och Schweiz. Rådet ska så snart som möjligt vidarebefordra sådana underrättelser till de berörda behöriga myndigheterna i Sverige.

58 § Kommerskollegium är samordnande myndighet för myndighetssamarbetet i IMI avseende yrkeskvalifikationsdirektivet.

59 § Rollen som behörig myndighet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet fullgörs av

1. Konsumentverket, i fråga om bergsguider,
2. Fastighetsmäklarinspektionen, i fråga om fastighetsmäklare och hyresförmedlare,
3. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i fråga om yrkesverksamhet avseende kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods samt kontroll av cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor,
4. Socialstyrelsen, i fråga om yrken inom hälso- och sjukvården, yrkesverksamhet inom socialtjänsten rörande barn och ungdom samt yrkesverksamhet avseende hantering av bekämpningsmedel i klass 1 SO,
5. Länsstyrelsen i Stockholms län, i fråga om väktare,
6. Boverket, i fråga om energiexperter, sakkunniga inom brandskydd, sakkunniga funktionskontrollanter, sakkunniga rörande kulturvården, sakkunniga rörande tillgänglighet, kontrollansvariga samt yrkesverksamhet avseende kontroll av hissar och vissa motor-drivna anordningar,
7. Finansinspektionen i fråga om aktuarier,
8. Kammarkollegiet, i fråga om auktoriserade tolkar och auktoriserade translatorer,
9. Statens skolverk, i fråga om lärare och förskollärare,
10. Universitets- och högskolerådet, i fråga om arkitekter, europeiskt yrkeskort för övriga yrken än dem som avses i 1–9 och 11–17 samt när det gäller att utfärda intyg om examens- och utbildningsbevis enligt 35 §,
11. Statens jordbruksverk, i fråga om yrken inom djurens hälso- och sjukvård samt yrkesverksamhet avseende hantering av bekämpningsmedel i klass 1 L och 2 L,
12. Naturvårdsverket, i fråga om kvalitetssäkrare av rovdjursobservationer,
13. Strålsäkerhetsmyndigheten, i fråga om yrkesverksamhet avseende kontroll av mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar samt strålskyddsexperter,
14. Transportstyrelsen, i fråga om besiktningstekniker, taxiförare, trafikskolepersonal samt lärare vid utbildning av förare och handledare,
15. Patentombudsämnden, i fråga om auktoriserade patentombud,
16. Elsäkerhetsverket, i fråga om elinstallatörer, och

17. Arbetsmiljöverket, i fråga om kranförare, företagsläkare, sprängarbasar och samt yrkesverksamhet som innefattar arbete med asbest, dykeriarbete, hantering av bekämpningsmedel i klass 1 AV, kontroll av lyftanordningar, arbete med byggnadsställningar högre än två meter och kontroll av trycksatta anordningar.

Bemyndiganden

60 § Följande myndigheter får meddela särskilda föreskrifter om undantag från rätten att välja kompensationsåtgärd enligt 11 § samt de närmare föreskrifter som behövs för tillämpningen av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och denna förordning, i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet och de genomförandeakter som Europeiska kommissionen antagit med anledning av detta:

1. Rikspolisstyrelsen, i fråga om väktare,
2. Konsumentverket, i fråga om bergsguider,
3. Fastighetsmäklarinspektionen, i fråga om fastighetsmäklare och hyresförmedlare,
4. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i fråga om yrkesverksamhet avseende kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods samt kontroll av cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor,
5. Socialstyrelsen, i fråga om yrken inom hälso- och sjukvården, yrkesverksamhet inom socialtjänsten rörande barn och ungdom samt yrkesverksamhet avseende hantering av bekämpningsmedel i klass 1 SO,
6. Boverket, i fråga om energiexperter, sakkunniga inom brandskydd, sakkunniga funktionskontrollanter, sakkunniga rörande kulturvärden, sakkunniga rörande tillgänglighet, kontrollansvariga samt yrkesverksamhet avseende kontroll av hissar och vissa motordrivna anordningar,
7. Finansinspektionen, i fråga om aktuarier,
8. Kammarkollegiet, i fråga om auktoriserade tolkar och auktoriserade translatorer,
9. Statens skolverk, i fråga om lärare och förskollärare,
10. Universitets- och högskolerådet, i fråga om arkitekter,
11. Statens jordbruksverk, i fråga om yrken inom djurens hälso- och sjukvård samt yrkesverksamhet avseende hantering av bekämpningsmedel i klass 1 L och 2 L,

12. Naturvårdsverket, i fråga om kvalitetssäkrare av rovdjursobservationer,

13. Strålsäkerhetsmyndigheten, i fråga om yrkesverksamhet avseende kontroll av mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar samt strålskyddsexperter,

14. Transportstyrelsen, i fråga om besiktningstekniker, taxiförare, trafikskolepersonal samt lärare vid utbildning av förare och handledare,

15. Patentombudsnämnden, i fråga om auktoriserade patentombud,

16. Elsäkerhetsverket, i fråga om elinstallatörer, och

17. Arbetsmiljöverket, i fråga om kranförare, företagsläkare, sprängarbasar och ställningsbyggare samt yrkesverksamhet som innefattar arbete med asbest, dykeriarbete, hantering av bekämpningsmedel i klass 1 AV, kontroll av lyftanordningar och kontroll av trycksatta anordningar.

61 § Universitets- och högskolerådet får, i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet och de delegerade akter och genomförandekter som Europeiska kommissionen antagit med anledning av detta, meddela de föreskrifter som behövs om

1. europeiskt yrkeskort för andra yrken än dem som avses i 60 § 1–9 och 11–17,

2. automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper, och

3. utfärdande av intyg om utbildningsbevis och andra handlingar enligt 35 §.

62 § Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela de föreskrifter som behövs om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet enligt 14 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer, i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet och de genomförandekter som Europeiska kommissionen antagit med anledning av detta.

63 § Kommerskollegium får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs om informationsutbyte via IMI.

Överklagande m.m.

64 § Om den behöriga myndigheten inte inom den föreskrivna tidsfristen har avgjort ett ärende enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och denna förordning, får sökanden begära att så sker.

Myndigheten ska, inom två veckor från det att en sådan framställan har gjorts, antingen avgöra ärendet eller i ett särskilt beslut avslå framställningen.

65 § Beslut enligt denna förordning gäller omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

66 § I 22 a § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.
 2. Vid handläggningen av ansökningar som har kommit in till den behöriga myndigheten före den 18 januari 2016, ska 22 § inte tillämpas.

1.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs³ att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 28 kap. 16 a §, samt närmast före 28 kap. 16 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

Erkännande av utländska yrkeskvalifikationer

16 a §

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som hänför sig till ärende enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte beslut i ärendet. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2016.

³ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:191) om bevakningsföretag

Härigenom föreskrivs⁴ att 3 b, 4 a och 16 §§ lagen (1974:191) om bevakningsföretag⁵ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 b §⁶

En enskild person som tillfälligt bedriver bevakningsverksamhet eller utbildning i Sverige har, utan hinder av 3 §, auktorisation för verksamheten om han eller hon

1. har gett in en fullständig förhandsanmälan, 2. uppfyller de villkor för auktorisation av tillfällig verksamhet som gäller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag, samt	2. uppfyller de villkor för tillfälligt tillhandahållande av tjänster som gäller enligt dels lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, dels de föreskrifter om förhandskontroll av yrkesutövarens yrkeskvalifikationer som har meddelats med stöd av denna lag, samt

3. har underrättats skriftligen om att förutsättningarna enligt 1 och 2 är uppfyllda.

Vad som nu har föreskrivits gäller dock endast den som

1. är behörig att bedriva bevakningsverksamhet eller utbildning i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz, eller

2. under minst två år av de

⁴ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁵ Lagen omtryckt 1989:148.

⁶ Senaste lydelse 2009:311. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

senaste tio åren har bedrivit sådan verksamhet i den andra staten, om inte yrket är reglerat där.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på att en person ska ha underrättats enligt första stycket 3 för att ha auktorisation.

4 a §⁷

Den som hos ett auktoriserat bevakningsföretag tillfälligt arbetar i Sverige är, utan hinder av 4 §, godkänd för arbetet om han eller hon

1. har gett in en fullständig förhandsanmälan,
2. uppfyller de villkor för godkännande vid tillfälligt arbete som gäller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag, samt
2. uppfyller de villkor för tillfälligt tillhandahållande av tjänster som gäller enligt dels lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, dels de föreskrifter om förhandskontroll av yrkesutövarens yrkeskvalifikationer som har meddelats med stöd av denna lag, samt
3. har underrättats skriftligen om att förutsättningarna enligt 1 och 2 är uppfyllda.

Vad som nu har föreskrivits gäller dock endast den som

1. är behörig att arbeta i sådan verksamhet som omfattas av denna lag i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz, eller

2. under minst två år av de senaste tio åren har arbetat i sådan verksamhet i den andra staten, om inte yrket är reglerat där.

⁷ Senaste lydelse 2009:311. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på att en person ska ha underrättats enligt första stycket 3 för att vara godkänd.

16 §⁸

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om auktorisation och godkännande samt om villkor för de verksamheter som omfattas av denna lag.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2016.

⁸ Senaste lydelse 2009:311.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1989:149) om bevakningsföretag

Regeringen föreskriver⁹ att 21–23 §§ förordningen (1989:149) om bevakningsföretag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §¹⁰

Auktorisations- eller godkännandemyndigheten ska skriftligen underrätta yrkesutövaren om huruvida förutsättningarna enligt 3 b § första stycket 1 och 2 respektive 4 a § första stycket 1 och 2 lagen (1974:191) om bevakningsföretag är uppfyllda.

Underrättelsen enligt första stycket ska lämnas inom en månad från det att myndigheten har mottagit en fullständig förhandsanmälan enligt 19 §.

Om det finns särskilda skäl, får underrättelsen lämnas inom två månader. I sådant fall ska myndigheten inom en månad informera yrkesutövaren om varför den tidsfrist som anges i andra stycket inte kan iakttas och när underrättelsen kommer att lämnas.

Om tidsfristen i andra stycket inte kan iakttas ska myndigheten inom samma tidsfrist informera yrkesutövaren om orsaken till förseningen. Orsaken till förseningen ska åtgärdas under påföljande månad. En underrättelse enligt första stycket ska lämnas inom två månader efter det att orsaken till förseningen har åtgärdats.

22 §¹¹

Om auktorisations- eller godkännandemyndigheten vid en förhandskontroll bedömer att det finns en väsentlig skillnad mellan yrkesutövarens yrkeskvalifikationer och den

Om auktorisations- eller godkännandemyndigheten vid en förhandskontroll bedömer att det finns en väsentlig skillnad mellan yrkesutövarens yrkeskvalifikationer och den

⁹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

¹⁰ Senaste lydelse 2009:312.

¹¹ Senaste lydelse 2009:312.

yrkesutbildning som krävs i Sverige för den verksamhet som förhandsanmälan avser och att skillnaden är skadlig för folkhälsa eller säkerhet, ska myndigheten *inom en månad från det att den har underrättat yrkesutövaren enligt 21 § första stycket* ge personen *tillfälle* att visa att han eller hon har den kunskap eller kompetens som krävs.

yrkesutbildning som krävs i Sverige för den verksamhet som förhandsanmälan avser och att skillnaden är skadlig för folkhälsa eller säkerhet *och inte kan kompenseras genom yrkesutövarens yrkeserfarenhet eller genom kunskap, färdigheter och kompetenser som uppnåtts genom livslångt lärande och formellt godkänts av ett relevant organ*, ska myndigheten *i den underrättelse som avses i 21 § första stycket* ge personen *möjlighet* att genom ett *lämplighetsprov* visa att han eller hon har den kunskap eller kompetens som krävs.

Den verksamhet som förhandsanmälan avser ska kunna utövas inom en månad efter det att en sådan underrättelse lämnats.

23 §¹²

Om auktorisations- eller godkännandemyndigheten inte har vidtagit de åtgärder som anges i 21 och 22 §§, gäller inte kravet på att en person ska ha underrättats enligt 3 b § första stycket 3 lagen (1974:191) om bevakningsföretag för att ha auktorisation respektive 4 a § första stycket 3 samma lag för att vara godkänd. Vidare ska personen i sådant fall anses uppfylla de villkor för auktorisation av tillfällig verksamhet respektive villkor för godkän-

Om auktorisations- eller godkännandemyndigheten inte har vidtagit de åtgärder som anges i 21 och 22 §§ *inom de tidsfrister som anges där*, gäller inte kravet på att en person ska ha underrättats enligt 3 b § första stycket 3 lagen (1974:191) om bevakningsföretag för att ha auktorisation respektive 4 a § första stycket 3 samma lag för att vara godkänd. Vidare ska personen i sådant fall anses uppfylla de villkor för auktorisation av tillfällig verk-

¹² Senaste lydelse 2009:312.

nande vid tillfälligt arbete som anges i denna förordning eller i föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen.

samhet respektive villkor för godkännande vid tillfälligt arbete som anges i denna förordning eller i föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.6 Förslag till förordning om ändring i fastighetsmäklarförordningen (2011:668)

Regeringen föreskriver¹³ i fråga om fastighetsmäklarförordningen (2011:668)¹⁴

dels att 3–6 §§ och 17–19 §§ samt rubriken närmast före 3 § ska upphöra att gälla,

dels att 16 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Den som ansöker om fullständig registrering ska anses uppfylla kravet på tillfredsställande utbildning i 6 § 3 fastighetsmäklarlagen (2011:666), om sökanden

16 §

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående registrering, finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

1. innehar ett kompetensbevis som krävs i en EES-stat eller Schweiz för tillträde till och utövande av yrket fastighetsmäklare där och beviset har utfärdats i en sådan stat,

2. har utövat yrket fastighetsmäklare på heltid under minst två år under de senaste tio åren eller på deltid under motsvarande längre tid i en EES-stat eller Schweiz om yrket inte är reglerat

¹³ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

¹⁴ Senaste lydelse av 3, 4, 5, 18 och 19 §§ 2012:26.

där och kan visa upp ett bevis på att han eller hon har genomgått en utbildning på lägst gymnasial nivå i en EES-stat eller Schweiz som förberett sökanden för utövande av yrket, eller

3. kan visa upp ett bevis på att han eller hon har genomgått en reglerad utbildning till fastighetsmäklare på lägst gymnasial nivå om minst ett år i en EES-stat eller Schweiz, om yrket inte är reglerat där.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor

Regeringen föreskriver att 3 kap. 11, 11 a och 12 §§ förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor¹⁵ ska upphöra att gälla den 18 januari 2016.

¹⁵ Senaste lydelse av 3 kap. 11 och 12 §§ 2008:1220. Senaste lydelse av 3 kap. 11 a § 2007:686.

1.8 Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Härigenom föreskrivs¹⁶ i fråga om patientsäkerhetslagen (2010:659)

dels att 1 kap. 4 §, 4 kap. 4 och 5 §§, 9 kap. 4 § och 10 kap. 12 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 6 kap. 17 § ska lyda "Bemyndiganden",

dels att ska det i lagen ska införas två nya paragrafer, 6 kap. 18 § och 9 kap. 18 §, samt närmast före 9 kap. 18 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §

Med hälso- och sjukvårdspersonal avses i denna lag

1. den som har legitimation för ett yrke inom hälso- och sjukvården,

2. personal som är verksam vid sjukhus och andra vårdinrättningar och som medverkar i hälso- och sjukvård av patienter,

3. den som i annat fall vid hälso- och sjukvård av patienter biträder en legitimerad yrkesutövare,

4. apotekspersonal som tillverkar eller expedierar läkemedel eller lämnar råd och upplysningar,

5. personal vid Giftinformationscentralen som lämnar råd och upplysningar,

6. personal vid larmcentral och sjukvårdsrådgivning som förmedlar hjälp eller lämnar råd och upplysningar till vårdsökande, och

7. den som i annat fall enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag tillhandahåller tjänster inom ett yrke inom hälso- och sjukvården *under ett tillfälligt besök i*

7. den som i annat fall, enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag *och enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats*

¹⁶ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

Sverige utan att ha svensk legitimation för yrket.

i anslutning till den lagen, tillfälligt tillhandahåller tjänster inom ett yrke inom hälso- och sjukvården utan att ha svensk legitimation för yrket.

Vid tillämpningen av första stycket 1 och 3 jämföras med legitimerad yrkesutövare den som enligt särskilt förordnande har motsvarande behörighet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att andra grupper av yrkesutövare inom hälso- och sjukvården ska omfattas av lagen.

4 kap.

4 §

Behörig att utöva yrke som apotekare, barnmorska, läkare, receptarie och tandläkare är endast den som har legitimation för yrket *eller som* särskilt förordnats att utöva det.

Behörig att utöva yrke som apotekare, barnmorska, läkare, receptarie och tandläkare är endast den som

1. har legitimation för yrket,
2. särskilt *har* förordnats att utöva det, *eller*

3. har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster inom yrket i Sverige enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

5 §

En i 1 § angiven yrkestitel får användas endast av den som har legitimation för yrket eller genomgår föreskriven praktisk tjänstgöring.

Yrkestitlarna apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska och tandläkare får även användas av den som enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har

meddelats i anslutning till den lagen har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster inom yrket i Sverige.

6 kap.

18 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fortbildning för hälso- och sjukvårdspersonal.

9 kap.

4 §

Ordföranden får ensam fatta beslut

1. som inte innefattar slutligt avgörande i sak, dock inte beslut om föreläggande att genomgå läkarundersökning enligt 8 kap. 7 § första stycket eller om tillfällig återkallelse av legitimation eller behörighet enligt 8 kap. 6 §, 7 § andra stycket, 9 § eller 11 §,

2. om återkallelse på egen begäran av legitimation eller behörighet i fall när det inte finns hinder mot återkallelse, *eller*

3. om återkallelse av legitimation enligt 8 kap. 7 § tredje stycket när den legitimerade inte följt föreläggande om läkarundersökning.

2. om återkallelse på egen begäran av legitimation eller behörighet i fall när det inte finns hinder mot återkallelse,

3. om återkallelse av legitimation enligt 8 kap. 7 § tredje stycket när den legitimerade inte följt föreläggande om läkarundersökning, *eller*

4. om underrättelse enligt 18 §.

Ärenden som har avgjorts enligt första stycket ska anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

*Informationsskyldighet**18 §*

Om ansvarsnämnden eller en allmän förvaltningsdomstol enligt 8 kap. beslutar om återkallelse av legitimation eller om indragning eller begränsning av förskrivningsrätt, ska ansvarsnämnden besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om beslutet eller domen. En sådan underrättelse ska ske senast tre dagar efter den dag då det beslut eller den dom som underrättelsen avser har meddelats. Om detta beslut eller denna dom senare upphör att gälla, ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz.

Underrättelser enligt första stycket ska ske via informations-systemet för den inre marknaden (IMI).

10 kap.**12 §**

Beslut i frågor som avses i 8 kap. gäller omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

Beslut i frågor som avses i 8 kap. och 9 kap. 18 § gäller omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2016.

1.9 Förslag till förordning om ändring i patientsäkerhetsförordningen (2010:1369)

Regeringen föreskriver¹⁷ i fråga om patientsäkerhetsförordningen (2010:1369)¹⁸

dels att 5 kap. 7, 13, 14, 17 och 19 §§ ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 5 kap. 10 § ska betecknas 5 kap. 11 § och nuvarande 5 kap. 11 § ska betecknas 5 kap. 10 §,

dels att de nya 5 kap. 10 § och 5 kap. 11 § ska ha följande lydelse,

dels att 5 kap. 12, 15 och 21 §§, 6 kap. 1 §, 7 kap. 4 § och 8 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i förordningen ska införas en ny paragraf, 5 kap. 15 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §

En yrkesutövare som avses i 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 eller 9 §, vars utbildnings-, examens- eller annat behörighetsbevis inte uppfyller kraven för legitimation eller annat behörighetsbevis, ska ändå få legitimation eller annat behörighetsbevis i Sverige om han eller hon genom yrkeserfarenhet har förvärvat rättigheter till yrket och behörig myndighet har intygat detta.

En yrkesutövare som avses i 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 eller 9 §, vars utbildnings-, examens- eller annat behörighetsbevis inte uppfyller kraven för legitimation eller annat behörighetsbevis, ska ändå få legitimation eller annat behörighetsbevis i Sverige om han eller hon genom yrkeserfarenhet har förvärvat rättigheter till yrket och behörig myndighet har intygat detta.

11 §

Ärenden enligt 1–6 §§ och 8–10 §§ ska handläggas enligt förordningen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

¹⁷ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

¹⁸ Senaste lydelse av 5 kap. 7 § 2013:618.

Om en yrkesutövare har ansökt om legitimation eller annat behörighetsbevis enligt 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 eller 9 § men inte uppfyller föreskrivna krav, ska Socialstyrelsen pröva ansökan enligt bestämmelserna i 12 § eller 13 § 2.

Om en yrkesutövare har ansökt om legitimation eller annat behörighetsbevis enligt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 eller 10 § men inte uppfyller föreskrivna krav för automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationerna, ska Socialstyrelsen pröva ansökan enligt bestämmelserna i 12 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

12 §¹⁹

En arbetsterapeut, audionom, biomedicinsk analytiker, dietist, fysioterapeut, kiropraktor, logoped, naprapat, optiker, ortopedingenjör, psykolog, psykoterapeut, receptarie, röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker eller tandhygienist som har sin utbildning från ett annat EES-land än Sverige eller från Schweiz, ska efter ansökan få legitimation eller annat behörighetsbevis i Sverige om

En ansökan om legitimation eller annat behörighetsbevis i Sverige för yrket arbetsterapeut, audionom, biomedicinsk analytiker, dietist, fysioterapeut, kiropraktor, logoped, naprapat, optiker, ortopedingenjör, psykolog, psykoterapeut, receptarie, röntgensjuksköterska, specialistsjuksköterska, sjukhusfysiker eller tandhygienist ska prövas enligt 12 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om sökandens yrkeskvalifikationer har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz.

1. han eller hon har ett sådant utbildnings-, examens- eller behörighetsbevis över behörighetsgivande utbildning som följer av

¹⁹ Senaste lydelse 2013:1154.

EES-avtalet eller av avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan, och

2. det yrke som han eller hon avser att utöva i Sverige och det yrke han eller hon är behörig för i ursprungsmedlemsstaten är jämförbara yrkesverksamheter.

15 §²⁰

En yrkesutövare som avses i 1, 2, 3, 6, 8, eller 12 § och som för första gången avser att *temporärt* utöva sitt yrke i Sverige, ska skriftligen underrätta Socialstyrelsen om detta.

Om yrkesutövaren ett senare år har för avsikt att tillhandahålla *temporära* tjänster här, ska han eller hon på nytt underrätta Socialstyrelsen om detta.

En underrättelse enligt denna bestämmelse ska även anses innefatta en ansökan om tidsbegränsad legitimation. Om yrkesutövaren uppfyller villkoren för legitimation enligt 1, 2, 3, 6, 8, 10, 11, 12, 13 eller 14 § ska han eller hon få en tidsbegränsad legitimation för yrket.

En yrkesutövare som avses i 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 eller 12 § och som för första gången avser att *tillfälligt* utöva sitt yrke i Sverige, ska skriftligen underrätta Socialstyrelsen om detta.

Om yrkesutövaren ett senare år har för avsikt att *tillfälligt* tillhandahålla tjänster här, ska han eller hon på nytt underrätta Socialstyrelsen om detta.

15 a §

Om en yrkesutövare som avses i 15 § inte uppfyller de krav för automatiskt erkännande som anges i 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, eller 10 § eller om yrkesutövaren avser att utöva något av de yrken som

²⁰ Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket upphävs.

anges i 12 §, får Socialstyrelsen kontrollera yrkesutövarens kvalifikationer innan tjänsterna erbjuds för första gången. En sådan förhandskontroll får dock endast ske om det är nödvändigt för att undvika att patienters hälsa skadas allvarligt.

21 §²¹

Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om

1. de utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som avses i EES-avtalet och avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan och som enligt 1–9 §§ ska ge legitimation eller bevis om specialistkompetens i Sverige,

2. legitimation eller annan behörighet som avses i 1–13 §§ och 15 § tredje stycket samt om anpassningsperiod, lämplighetsprov och yrkesverksamhet, i den utsträckning sådana krav enligt EES-avtalet eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan får ställas på en sökande, och

3. vilka handlingar som ska bifogas en underrättelse enligt 15 §.

2. vilka handlingar som ska bifogas en underrättelse enligt 15 §,

3. förhandskontroll enligt 15 a §, och

4. krav på och kontroll av språkkunskaper för yrkesutövare som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz.

²¹ Senaste lydelse 2012:315.

6 kap.

1 §

Den som har genomgått någon annan utbildning utomlands än som avses i 5 kap. 1–13 §§ ska efter ansökan få behörighetsbevis för ett yrke inom hälso- och sjukvården, tandvården eller detaljhandeln med läkemedel för vilket det finns bestämmelser om legitimation eller annan behörighet i Sverige, om han eller hon

Den som har genomgått någon annan utbildning utomlands än som avses i 5 kap. 1–12 §§ ska efter ansökan få behörighetsbevis för ett yrke inom hälso- och sjukvården, tandvården eller detaljhandeln med läkemedel för vilket det finns bestämmelser om legitimation eller annan behörighet i Sverige, om han eller hon

1. har genomgått den kompletterande utbildning och fullgjort den praktiska tjänstgöring som behövs för att kunskaperna och färdigheterna ska motsvara de svenska kraven,

2. har för yrket nödvändiga kunskaper i svenska författningar, och

3. har för yrket nödvändiga kunskaper i svenska, danska eller norska språket.

7 kap.

4 §

Socialstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheter för hälso- och sjukvårdspersonalen som behövs till skydd för människors liv, personliga säkerhet eller hälsa.

Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om fortbildning för apotekare, barnmorskor, läkare, sjuksköterskor och tandläkare.

8 kap.1 §²²*Nuvarande lydelse*

Avgift tas ut för prövning av ansökan enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) eller enligt denna förordning i de fall som anges i

²² Senaste lydelse 2013:1154.

tabellen.

För ansökningsavgiftens storlek m.m. gäller 10–14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid följande avgiftsklasser ska tillämpas:

Legitimation

Kiropraktor, läkare, naprapat, psykolog eller psykoterapeut 4

Apotekare, arbetsterapeut, audionom, barnmorska, biomedicinsk analytiker, dietist, fysioterapeut, logoped, optiker, ortopedingenjör, receptarie, röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker, sjuksköterska, tandhygienist eller tandläkare 2

Bevis om specialistkompetens 4

Behörighetsbevis för den som har genomgått utbildning utomlands, dock ej personal som tidigare har meddelats motsvarande behörighetsbevis i ett EES-land eller i Schweiz

Kiropraktor, läkare, naprapat, psykolog eller psykoterapeut 4

Apotekare, arbetsterapeut, audionom, barnmorska, biomedicinsk analytiker, dietist, fysioterapeut, logoped, optiker, ortopedingenjör, receptarie, röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker, sjuksköterska, specialistsjuksköterska, tandhygienist eller tandläkare 2

Föreslagen lydelse

Avgift tas ut för prövning av ansökan enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) eller enligt denna förordning i de fall som anges i

tabellen.

För ansökningsavgiftens storlek m.m. gäller 10–14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid följande avgiftsklasser ska tillämpas:

Legitimation

Kiropraktor, läkare, naprapat, psykolog eller psykoterapeut	4
---	---

Apotekare, arbetsterapeut, audionom, barnmorska, biomedicinsk analytiker, dietist, fysioterapeut, logoped, optiker, ortopedingenjör, receptarie, röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker, sjuksköterska, tandhygienist eller tandläkare	2
--	---

<i>Bevis om specialistkompetens</i>	4
-------------------------------------	---

<i>Behörighetsbevis för specialistsjuksköterska</i>	2
---	---

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.10 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1518) om behörighet till vissa anställningar inom hälso- och sjukvården

Regeringen föreskriver²³ att det i förordningen (1998:1518) om behörighet till vissa anställningar inom hälso- och sjukvården ska införas en ny paragraf, 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 a §

Behörig till anställning inom landstingens hälso- och sjukvård är även den som, enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen samt enligt patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) och de föreskrifter som har meddelats med stöd av den förordningen, har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster inom yrket utan att ha svensk legitimation.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

²³ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

1.11 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs²⁴ att 3 kap. 3 a och 3 b §§ socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 a §²⁵

Socialnämnden ska se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet rörande barn och ungdom.

Socialnämnden ska använda handläggare som har avlagt svensk socionomexamen eller annan relevant examen på grundnivå i högskolan eller som har utländsk utbildning som erkänts enligt 3 b § *andra* stycket för utförande av sådana uppgifter inom socialtjänsten rörande barn och ungdom som innefattar

Socialnämnden ska använda handläggare som har avlagt svensk socionomexamen eller annan relevant examen på grundnivå i högskolan eller som har utländsk utbildning som erkänts enligt 3 b § *första eller tredje* stycket för utförande av sådana uppgifter inom socialtjänsten rörande barn och ungdom som innefattar

1. bedömning av om utredning ska inledas,
2. utredning och bedömning av behovet av insatser eller andra åtgärder, eller
3. uppföljning av beslutade insatser.

Socialnämnden ansvarar för att den handläggare som självständigt utför arbetsuppgifter som avses i andra stycket har tillräcklig erfarenhet för uppgiften.

3 b §²⁶

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i

²⁴ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

²⁵ Senaste lydelse 2013:1146. Träder i kraft den 1 juli 2014.

²⁶ Senaste lydelse 2013:1146. Träder i kraft den 1 juli 2014.

Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Socialnämnden får använda handläggare med utländsk utbildning för utförande av de uppgifter som anges i 3 a § andra stycket, om utbildningen ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar svensk socionomexamen eller annan relevant examen på grundnivå i högskolan.

Den myndighet som regeringen bestämmer får i enskilda fall bedöma om kraven enligt första stycket är uppfyllda.

Socialnämnden får även använda handläggare med annan utländsk utbildning än sådan som avses i första stycket för utförande av de uppgifter som anges i 3 a § andra stycket, om utbildningen ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar svensk socionomexamen eller annan relevant examen på grundnivå i högskolan.

Den myndighet som regeringen bestämmer får i enskilda fall bedöma om kraven enligt andra stycket är uppfyllda.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2016.

1.12 Förslag till lag om ändring i socialtjänstförordningen (2001:937)

Regeringen föreskriver²⁷ i fråga om socialtjänstförordningen (2001:937)

dels att 7 a kap. 2, 3 och 5 §§ ska upphöra att gälla,
dels att 7 a kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a kap. 4 §²⁸

Den som har genomgått *någon annan utbildning i tredje-land än* som avses i 3 §, ska få bevis om behörighet enligt 1 § om

Den som har genomgått *en sådan utbildning som avses i 3 kap. 3 b § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453)*, ska få bevis om behörighet enligt 1 § om

1. utbildningen till sin längd, nivå och till sitt innehåll motsvarar svensk socionomexamen eller annan relevant examen enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. 3 §, och

2. han eller hon har för yrket nödvändiga kunskaper i svenska, danska eller norska språket och om svenska författningar.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

²⁷ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

²⁸ Senaste lydelse 2014:63. Träder i kraft den 1 juli 2014.

1.13 Förslag till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)

Regeringen föreskriver²⁹ att 5 kap. 10 § och 7 kap. 4 § plan- och byggförordningen (2011:338) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §³⁰

En besiktning enligt 8 eller 9 § ska utföras av någon vars kompetens för uppgiften har styrkts genom ackreditering enligt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, *eller av någon som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

En besiktning enligt 8 eller 9 § ska utföras av någon vars kompetens för uppgiften har styrkts genom ackreditering enligt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående certifiering, finns i lagen (20xx:x)

²⁹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

³⁰ Senaste lydelse 2011:819.

om erkännande av yrkeskvalifikation och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

7 kap.

4 §

Byggnadsnämnden ska godta certifierade kontrollansvariga och funktionskontrollanter samt utlåtanden från sakkunniga vars kompetens har styrkts genom certifiering. Nämnden ska även godta kontrollansvariga, funktionskontrollanter och utlåtanden från sakkunniga som har styrkt sin kompetens på annat motsvarande sätt enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Byggnadsnämnden ska godta certifierade kontrollansvariga och funktionskontrollanter samt utlåtanden från sakkunniga vars kompetens har styrkts genom certifiering.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikation som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående certifiering, finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikation och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.14 Förslag till förordning om ändring i försäkringsrörelseförordningen (2011:257)

Regeringen föreskriver³¹ att det i försäkringsrörelseförordningen (2011:257) ska införas en ny paragraf, 7 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

3 a §

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

³¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

1.15 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs³² i fråga om skollagen (2010:800) dels att 2 kap. 13 § och 27 kap. 7 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 2 kap. 24 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 13 §³³

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Undervisningen får bedrivas endast av den som

1. har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning, eller

2. enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster som lärare eller förskollärare i Sverige.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet.

Regeringen får även meddela föreskrifter om undantag från kraven på legitimation och behörighet för sådana speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare i grundsärskolan, specialskolan, gymnasiesärskolan eller särskild utbildning för vuxna.

³² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

³³ Senaste lydelse 2013:823.

24 §

Om ansvarsnämnden eller en allmän förvaltningsdomstol beslutar att återkalla en legitimation, ska ansvarsnämnden besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om beslutet eller domen. En sådan underrättelse ska ske senast tre dagar efter den dag då det beslut eller den dom som underrättelsen avser har meddelats. Om detta beslut eller denna dom senare upphör att gälla, ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz.

Underrättelser enligt första och ska ske via informations-systemet för den inre marknaden (IMI).

27 kap.

7 §³⁴

Ordföranden får ensam fatta beslut

1. som inte innefattar slutligt avgörande i sak, dock inte beslut om föreläggande att genomgå läkarundersökning enligt 27 kap. 13 §.

2. om återkallelse på egen begäran av legitimation, *eller*

3. om återkallelse av legitimation när den legitimerade inte följt föreläggande om läkarundersökning.

2. om återkallelse på egen begäran av legitimation,

3. om återkallelse av legitimation när den legitimerade inte följt föreläggande om läkarundersökning, *eller*

4. om underrättelse enligt 2 kap. 24 §.

³⁴ Senaste lydelse 2011:189.

Ärenden som har avgjorts enligt första stycket ska anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2016.

1.16 Förslag till förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100)

Regeringen föreskriver³⁵ att bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bilaga 2³⁶ (OBS UTDRAG)

Apotekarexamen	Apotekarexamen
Övrigt	Övrigt
<p>För apotekarexamen <i>skall</i> studenten ha fullgjort sex månaders apotekspraktik.</p> <p>För apotekarexamen <i>skall</i> också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.</p>	<p>För apotekarexamen <i>ska</i> studenten ha fullgjort sex månaders apotekspraktik.</p> <p>För apotekarexamen <i>ska</i> också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning. <i>Dessa krav ska motsvara de krav som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU (yrkeskvalifikationsdirektivet).</i></p>
Arkitektexamen	Arkitektexamen
Övrigt	Övrigt

³⁵ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

³⁶ Senaste lydelse 2013:924.

För arkitektexamen *skall* också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

För arkitektexamen *ska* också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning. *Dessa krav ska motsvara de krav som följer av yrkeskvalifikationsdirektivet.*

Barnmorskeexamen

Barnmorskeexamen

Övrigt

Övrigt

För barnmorskeexamen *skall* också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

För barnmorskeexamen *ska* också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning. *Dessa krav ska motsvara de krav som följer av yrkeskvalifikationsdirektivet.*

Läkarexamen

Läkarexamen

Övrigt

Övrigt

För läkarexamen *skall* också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

För läkarexamen *ska* också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning. *Dessa krav ska motsvara de krav som följer av yrkeskvalifikationsdirektivet.*

Sjuksköterskeexamen

Sjuksköterskeexamen

Övrigt

Övrigt

För sjuksköterskeexamen *skall* också de preciserade krav

För sjuksköterskeexamen *ska* också de preciserade krav gälla

gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning. *Dessa krav ska motsvara de krav som följer av yrkeskvalifikationsdirektivet.*

Tandläkarexamen

Tandläkarexamen

Övrigt

Övrigt

För tandläkarexamen *skall* också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

För tandläkarexamen *ska* också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning. *Dessa krav ska motsvara de krav som följer av yrkeskvalifikationsdirektivet.*

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

Regeringen föreskriver³⁷ att 3 kap. 1, 2 och 8 §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §

Ett bevis över utländsk lärar- eller förskollärarytbildning som ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet eller kompletterande insatser motsvarar sådan svensk utbildning som anges i 2 kap. ger samma behörighet som den svenska utbildningen.

Ett bevis över en utländsk lärar- eller förskollärarytbildning *som inte har fullföljts eller erkänts i något EES-land eller i Schweiz och* som ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet eller kompletterande insatser motsvarar sådan svensk utbildning som anges i 2 kap. ger samma behörighet som den svenska utbildningen.

Om läraren eller förskolläraren har ett annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska ger den utländska utbildningen behörighet enligt första stycket endast om läraren eller förskolläraren har de kunskaper i svenska som behövs.

Statens skolverk får meddela närmare föreskrifter om villkoren för behörighet för lärare eller förskollärare som har bevis över sådan utländsk lärar- eller förskollärarytbildning som avses i första stycket.

³⁷ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

2 §

Statens skolverk får meddela närmare föreskrifter om villkoren för behörighet enligt 1 § för lärare eller förskollärare som har

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

1. ett sådant utbildnings-, examens- eller behörighetsbevis över behörighetsgivande utbildning som följer av

- EU-rätten,*
- avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller*
- avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer, och*

2. bevis över annan utländsk lärar- eller förskollärarytbildning än sådan som avses i 1.

8 §

Ligger ett bevis över utländsk lärar- eller förskollärarytbildning till grund för ansökan om legitimation ska Statens skolverk inhämta ett yttrande från Högskolverket innan ärendet avgörs.

Ligger ett sådant bevis över utländsk lärar- eller förskollärarytbildning som avses i 1 § till grund för ansökan om legitimation ska Statens skolverk inhämta ett yttrande från Universitets- och högskolerådet innan ärendet avgörs.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs³⁸ i fråga om lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

dels att 3 kap. 9 § och rubriken närmast före 3 kap. 9 § ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 4 §, 3 kap. 3–6 §§, 7 kap. 3 § och 8 kap. 9 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 6 § och 7 kap. 16 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §³⁹

Med djurhälsopersonal avses i denna lag personer som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som

1. har legitimation enligt 3 kap. 1 §,

2. har godkännande enligt 3 kap. 5 eller 6 §,

3. enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 9 § tillhandahåller tjänster inom yrket *under ett tillfälligt besök i Sverige, eller*

3. enligt *lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationerna och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen tillfälligt tillhandahåller tjänster inom yrket i Sverige, eller*

4. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 3 kap. 7 a § att utöva ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård.

2 kap.

6 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fortbild-

³⁸ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

³⁹ Senaste lydelse 2012:465.

ning för djurbälsopersonal.

3 kap.

3 §⁴⁰

Behörig att utöva yrke som veterinär är endast den som har

1. legitimation för yrket enligt 1 §,
2. rätt till sådan yrkesutövning enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 §, eller
2. tillfälligt tillhandahåller tjänster inom yrket i Sverige enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, eller

3. ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § första stycket att utöva veterinäryrket.

4 §⁴¹

En yrkestitel enligt 1 § (skyddad yrkestitel) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som

1. enligt nämnda paragraf har legitimation för yrket,
2. enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 § har rätt att utöva veterinäryrket, eller
2. tillfälligt tillhandahåller tjänster som veterinär i Sverige enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, eller

3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § första stycket att utöva yrke som veterinär eller djursjukskötare.

Den som saknar behörighet att använda en skyddad yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

5 §

Godkännande som hovslagare får meddelas efter ansökan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat

⁴⁰ Senaste lydelse 2012:465.

⁴¹ Senaste lydelse 2012:465.

EES-land än Sverige eller i Schweiz finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Beteckningen godkänd hovslagare får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

6 §⁴²

Den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) får efter ansökan godkännas för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka yrken som kan komma i fråga för godkännande enligt första stycket, och

2. vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående godkännande, finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för den som har genomgått utbildning utom-

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för den som har genomgått utbildning utomlands eller har

⁴² Senaste lydelse 2010:678.

lands eller har behörighet att utöva yrket i ett annat land. behörighet att utöva yrket i ett annat land *och som inte omfattas av de föreskrifter som avses i tredje stycket.*

Beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

7 kap.

3 §

Ansvarsnämnden är beslutför med ordföranden och minst fem andra ledamöter.

Ordföranden får ensam fatta beslut

1. som innebär att ett ärende avgörs i sak, om det är uppenbart att ärendet inte kan leda till någon påföljd och om ärendet inte heller rör ansökan om att återfå legitimation eller annan behörighet, *eller*

2. som inte innefattar ett slutligt avgörande i sak, dock inte beslut om föreläggande att genomgå läkarundersökning enligt 6 kap. 7 § första stycket eller om tillfällig indragning eller begränsning enligt 6 kap. 9 § eller om utdömande av vite enligt 11 § andra stycket i detta kapitel.

3. om underrättelse enligt 16 §.

Ärenden som har avgjorts av ordföranden ensam ska anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

16 §

Om ansvarsnämnden eller en allmän förvaltningsdomstol avseende en veterinär beslutar om återkallelse av legitimation eller

annan behörighet enligt 6 kap. 6 § eller begränsning av förskrivningsrätt enligt 6 kap. 8 §, ska ansvarsnämnden besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om beslutet eller domen. En sådan underrättelse ska ske senast tre dagar efter den dag då beslutet eller domen har meddelats. Om detta beslut eller denna dom senare upphör att gälla, ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz.

Underrättelser enligt första stycket ska ske via informationssystemet för den inre marknaden (IMI).

8 kap.

9 §

Beslut i frågor som avses i 6 kap. 5–10 §§ gäller omedelbart om inte annat anges i beslutet.

Beslut i frågor som avses i 6 kap. 5–10 §§ och 7 kap. 16 § gäller omedelbart om inte annat anges i beslutet.

Har en domstol efter överklagande beslutat om inhibition av ett beslut om prøvotid, men därefter ändå fastställt beslutet, ska den tid under vilken beslutet varit inhiberat räknas av från prøvotiden.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2016.

1.19 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Regeringen föreskriver⁴³ i fråga om förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

dels att 3 kap. 12, 13 och 19 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 13 § ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 2 § samt 3 kap. 1, 2, 5, 7, 9, 11, 15 och 16 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i förordningen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §

Statens jordbruksverk får meddela föreskrifter om

1. inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 2 kap. 3 § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, *och*

2. de övriga skyldigheter för djurhälsopersonalen som behövs för en god och säker vård.

1. inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 2 kap. 3 § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård,

2. de övriga skyldigheter för djurhälsopersonalen som behövs för en god och säker vård, *och*

3. *fortbildning för veterinärer.*

3 kap.

1 §

Jordbruksverket får meddela föreskrifter om legitimation för veterinärer med sådan utländsk utbildning eller auktorisation som omfattas av

Jordbruksverket får meddela föreskrifter om legitimation för veterinärer med sådan utländsk utbildning eller auktorisation som omfattas av *automatiskt erkännande enligt*

⁴³ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

1. EU-rätten,
2. avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet),

3. avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer, *eller*

4. överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer av den 14 juni 1993 (SÖ 1994:2) ändrad genom avtal den 11 november 1998 (SÖ 2001:5).

1. EU-rätten,
2. avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet), *eller*

3. avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer.

Jordbruksverket får meddela föreskrifter om legitimation för veterinärer med sådan utländsk utbildning eller auktorisation som omfattas av överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer av den 14 juni 1993 (SÖ 1994:2) ändrad genom avtal den 11 november 1998 (SÖ 2001:5).

1 a §

En ansökan om legitimation som har getts in av en veterinär med en sådan utbildning eller auktorisation som avses i föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 § första stycket, ska handläggas enligt förordningen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Om sökandens utbildning eller auktorisation har förvärvats eller erkänts i en annan stat inom

EES eller i Schweiz, men inte omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 § första stycket, ska ansökan om legitimation som veterinär prövas enligt 12 § lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

2 §

En sökande med annan utländsk utbildning eller auktorisation än vad som följer av 1 § ska få legitimation som veterinär om den sökande

En sökande med annan utländsk utbildning eller auktorisation än vad som följer av 1 § eller 1 a § ska få legitimation som veterinär om den sökande

1. har genomgått den kompletterande utbildning och fullgjort den praktiska tjänstgöring som behövs för att kunskaperna och färdigheterna ska motsvara de svenska kraven,
2. har för yrket nödvändiga kunskaper om svenska författningar, och
3. har för yrket nödvändiga kunskaper i svenska, danska eller norska språket.

Legitimation får meddelas trots att den sökande inte har genomgått föreskriven efterutbildning, om denne är mycket skicklig och särskilt erfaren inom veterinäryrket.

Jordbruksverket får, efter samråd med Sveriges lantbruksuniversitet, meddela närmare föreskrifter om utbildning och praktisk tjänstgöring som avses i första stycket 1.

5 §⁴⁴

En veterinär som har rätt att kalla sig specialist efter föreskriven specialiseringstjänstgöring i ett annat EES-land eller i Schweiz ska på ansökan godkännas som specialist i Sverige, om veterinären har svensk legitima-

En ansökan om att godkännas som specialist i Sverige ska prövas enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om sökanden har genomgått speciali-

⁴⁴ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

tion för yrket.

Jordbruksverket får meddela närmare föreskrifter om specialistgodkännande för veterinärer som genomgått utländsk specialiseringstjänstgöring.

Bevis om specialistkompetens får utfärdas endast för specialiteter som är godkända i Sverige.

seringstjänstgöring i ett annat EES-land eller i Schweiz.

7 §

En ansökan om legitimation som djursjukskötare ska prövas enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om sökandens yrkeskvalifikationer har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz.

Jordbruksverket får meddela föreskrifter om legitimation för djursjukskötare med yrkeskvalifikationer *förvärvade* i ett annat land.

Jordbruksverket får meddela föreskrifter om legitimation för djursjukskötare med yrkeskvalifikationer *som har förvärvats* i ett annat land *och som inte omfattas av de föreskrifter som avses i första stycket.*

9 §

En ansökan om godkännande som hovslagare ska prövas enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om sökandens yrkeskvalifikationer har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz.

Jordbruksverket får meddela

Jordbruksverket får meddela

föreskrifter om godkännande av hovslagare med yrkeskvalifikationer *förvärvade* i ett annat land.

föreskrifter om godkännande av hovslagare med yrkeskvalifikationer *som har förvärvats* i ett annat land *och som inte omfattas av de föreskrifter som avses i första stycket.*

11 §

En ansökan om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska prövas enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om sökandens yrkeskvalifikationer har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz.

Jordbruksverket får meddela föreskrifter om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för yrkesutövare med yrkeskvalifikationer *förvärvade* i ett annat land.

Jordbruksverket får meddela föreskrifter om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för yrkesutövare med yrkeskvalifikationer *som har förvärvats* i ett annat land *och som inte omfattas av de föreskrifter som avses i första stycket.*

15 §

Jordbruksverket ska bekräfta mottagandet av ansökan inom en månad från mottagandet och underrätta sökanden om handlingar som saknas.

Ärenden om legitimation eller annan behörighet ska handläggas skyndsamt. Jordbruksverkets beslut ska fattas inom tre månader från det att en fullständig ansökan givits in. *Om det finns särskilda skäl, får tidsfristen förlängas med en*

Ärenden om legitimation eller annan behörighet ska handläggas skyndsamt. Jordbruksverkets beslut ska fattas inom tre månader från det att en fullständig ansökan givits in.

månad. Sökanden ska innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs.

I ärenden som inte omfattas av automatiskt erkännande enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 § får tidsfristen förlängas med en månad, om det finns särskilda skäl. Sökanden ska innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs.

16 §

Den som ansöker om legitimation eller annan behörighet enligt föreskrifter meddelade med stöd av 1, 2, 7, 9 eller 11 § eller lämnar uppgifter enligt 13 § ska av Jordbruksverket upplysas om vilka svenska författningar som han eller hon behöver känna till och om vilka möjligheter han eller hon har att få de kunskaper i svenska språket som behövs för att kunna utöva yrket i Sverige.

Den som ansöker om legitimation eller annan behörighet enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av 1, 2, 7, 9 eller 11 § eller lämnar uppgifter enligt 13 § ska av Jordbruksverket upplysas om vilka svenska författningar som han eller hon behöver känna till och om vilka möjligheter han eller hon har att få de kunskaper i svenska språket som behövs för att kunna utöva yrket i Sverige.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.20 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet

Regeringen föreskriver⁴⁵ att bilagan till förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bilaga⁴⁶ (OBS, UTDRAK)

Veterinärexamen	Veterinärexamen
Övrigt	Övrigt
För veterinärexamen <i>skall</i> också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.	För veterinärexamen <i>ska</i> också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning. <i>Dessa krav ska motsvara de krav som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.</i>

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

⁴⁵ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁴⁶ Senaste lydelse 2012:470.

1.21 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:978) om trafikskolor

Regeringen föreskriver⁴⁷ att 10 § förordningen (2008:978) om trafikskolor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

En sökande som är medborgare i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz, och som har behörighet att arbeta som trafiklärare, utbildningsledare eller trafikskolechef i någon av dessa stater, kan efter ansökan få godkännande för detta yrke.

Transportstyrelsen skall vid prövningen beakta den utbildning eller yrkeserfarenhet som sökanden har skaffat sig i någon av dessa stater.

Transportstyrelsen skall meddela ytterligare föreskrifter om godkännande samt om prövotider, lämplighetsprov och yrkesverksamhet.

Transportstyrelsens beslut i ärenden om godkännande skall

10 §⁴⁸

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz, och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående godkännande, finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

⁴⁷ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁴⁸ Senaste lydelse 2008:1145. Ändringen innebär bl.a. att andra, tredje och fjärde stycket upphävs.

*fattas inom tre månader från
ansökningsdagen.*

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.22 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2006:1010) om växtskyddsmedel

Regeringen föreskriver⁴⁹ att 44 § förordningen (2006:1010) om växtskyddsmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 §

Ett växtskyddsmedel som hänförs till klass 1 eller 2 enligt 20 § får användas endast av den som uppfyller särskilda kunskapskrav.

Föreskrifter om särskilda kunskapskrav får förenas med krav på att den som använder växtskyddsmedlet *skall* ha uppnått viss ålder.

Föreskrifter om särskilda kunskapskrav får förenas med krav på att den som använder växtskyddsmedlet *ska* ha uppnått viss ålder.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående tillstånd, finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

⁴⁹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

1.23 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2000:338) om biocidprodukter

Regeringen föreskriver⁵⁰ att 46 § förordningen (2000:338) om biocidprodukter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 §⁵¹

En biocidprodukt som hänförs till klass 1 i 25 § får användas endast av någon som uppfyller särskilda kunskapskrav.

Kemikalieinspektionen får meddela föreskrifter om att en biocidprodukt som hänförs till klass 2 i 25 § får användas endast av den som uppfyller särskilda kunskapskrav. Föreskrifterna får innebära krav på att användaren ska ha uppnått en viss ålder.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående tillstånd, finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

⁵⁰ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁵¹ Senaste lydelse 2008:258.

1.24 Förslag till författning om ändring i elinstallatörsförfattningen (1990:806)

Regeringen föreskriver⁵² att 9 § elinstallatörsförfattningen (1990:806) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §⁵³

Elsäkerhetsverket prövar frågor om meddelande av behörighet att utföra elinstallationsarbete. Verket får meddela föreskrifter om krav på utbildning och praktik för behörighet.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående meddelande av behörighet, finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

För att täcka Elsäkerhetsverkets kostnader för handläggning av behörighetsärenden *skall* en särskild avgift betalas till verket för varje beslut om meddelad behörighet. Verket meddelar, efter samråd med Ekonomistyrningsverket, närmare föreskrifter om avgiften.

För att täcka Elsäkerhetsverkets kostnader för handläggning av behörighetsärenden *ska* en särskild avgift betalas till verket för varje beslut om meddelad behörighet. Verket meddelar, efter samråd med Ekonomistyrningsverket, närmare föreskrifter om avgiften.

Denna författning träder i kraft den 18 januari 2016.

⁵² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁵³ Senaste lydelse 1998:467.

1.25 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1053) om auktorisation av patentombud

Regeringen föreskriver⁵⁴ i fråga om förordningen (2010:1053) om auktorisation av patentombud

*dels att 8 och 9 §§ ska upphöra att gälla,
dels att 5, 7 och 21 §§ ska ha följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

En ansökan om auktorisation
eller erkännande av utländska
yrkeskvalifikationer enligt 7–9 §§
görs hos Patentombuds-
nämnden.

5 §

En ansökan om auktorisation
görs hos Patentombuds-
nämnden.

Ansökan ska vara undertecknad av sökanden.

*Kravet i andra stycket gäller
inte om ansökan omfattas av
lagen (20xx:x) om erkännande av
yrkeskvalifikationer och de före-
skrifter som har meddelats i
anslutning till den lagen.*

Den som vill arbeta som
auktoriserat patentombud i
Sverige får åberopa motsvarande
utbildning och yrkeserfarenhet
från en annan stat (ursprungs-
medlemsstaten) inom EES eller
från Schweiz.

7 §⁵⁵

Bestämmelser om erkännande
av yrkeskvalifikationer som har
förvärvats eller erkänts i ett annat
EES-land än Sverige eller i
Schweiz finns i lagen (20xx:x)
om erkännande av yrkes-
kvalifikationer och de före-
skrifter som har meddelats i
anslutning till den lagen.

Patentombuds-nämnden är
behörig myndighet och får fatta

⁵⁴ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁵⁵ Ändringen innebär bl.a. att andra och tredje stycket upphävs.

beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Patentombudsningens beslut i ärenden om erkännande ska fattas inom tre månader från den dag då ansökan inkom till nämnden. Ett erkännande medför att de delar av kraven för auktorisation som utgörs av den utbildning och yrkeserfarenhet som avses i 4 § ska anses uppfyllda.

21 §

Patentombudsningens får Patentombudsningens får meddela ytterligare föreskrifter om teoretisk utbildning, yrkeserfarenhet, kunskapsprov för auktorisation *och om erkännande av utbildning och yrkeserfarenhet i enlighet med 7 §.* meddela ytterligare föreskrifter om teoretisk utbildning, yrkeserfarenhet *och* kunskapsprov för auktorisation.

Patentombudsningens får meddela ytterligare föreskrifter även om auktorisation och registrering av patentombud.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.26 Förslag till förordning om ändring i fordonsförordningen (2009:211)

Regeringen föreskriver⁵⁶ i fråga om fordonsförordningen (2009:211)⁵⁷

dels att 8 kap. 3 e, 3 f och 3 g §§ samt rubriken närmast före 8 kap. 3 e § ska upphöra att gälla,

dels att 8 kap. 3 b och 16 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

3 b §⁵⁸

En besiktningstekniker enligt 1 kap. 3 § fordonslagen (2002:574) som utför besiktningar enligt samma lag ska ha den utbildning och kompetens som krävs för att kunna utföra besiktningarna.

En sådan besiktningstekniker ska vidare vara certifierad av ett ackrediterat certifieringsorgan för personer enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll, eller av ett certifieringsorgan som ackrediterats i motsvarande ordning i något annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Certifiering meddelas på grundval av regler om utbildning och kompetens för certifiering av besiktningstekniker i denna förordning och i Transportstyrelsens föreskrifter som meddelats i anslutning till förordningen. Certifieringen får begränsas till att gälla vissa slag av fordon och besiktningstyper.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående

⁵⁶ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁵⁷ Senaste lydelse av 8 kap. 3 e och 3 f §§ 2010:75. Senaste lydelse av 8 kap. 3 g § 2010:386.

⁵⁸ Senaste lydelse 2011:812.

*certifiering, finns i lagen (20xx:x)
om erkännande av yrkeskvalifi-
kationer och de föreskrifter som
har meddelats i anslutning till
den lagen.*

16 §⁵⁹

Transportstyrelsen får meddela föreskrifter

1. om fordons beskaffenhet och utrustning, 2. om omfattningen av den kontroll som avses i denna förordning, 3. om omfattningen av den kontroll av polisman som avses i 2 kap. 11 § fordonslagen (2002:574), 4. om den tekniska kompetensen och utrustningen samt kvalitetssäkringen hos besiktningsorgan och provningsorgan enligt fordonslagen samt sådana verkstäder som anges i 6 kap. 17 §, 5. om certifiering av en besiktnings tekniker och den utbildning och kompetens som krävs för sådan certifiering, 6. om erkännande av utbildning och yrkesverksamhet i enlighet med 3 e § tredje stycket, 7. om tekniska tjänster, 8. om tillsynen över efterlevnaden av fordonslagen, denna förordning och föreskrifter som har meddelats med stöd av denna förordning, 9. om tillverkares tillhållande av information, 10. om skyldighet för besiktningsorgan att rapportera genomförande och utfall av fordonsbesiktningar och de uppgifter som i övrigt behövs för fullgörande av tillsyn enligt 5 kap. 3 a § fordonslagen, 11. om avgifter för tillsyn enligt 5 kap. 3 a–c §§ fordonslagen och ärendehandläggning	6. om tekniska tjänster, 7. om tillsynen över efterlevnaden av fordonslagen, denna förordning och föreskrifter som har meddelats med stöd av denna förordning, 8. om tillverkares tillhållande av information, 9. om skyldighet för besiktningsorgan att rapportera genomförande och utfall av fordonsbesiktningar och de uppgifter som i övrigt behövs för fullgörande av tillsyn enligt 5 kap. 3 a § fordonslagen, 10. om avgifter för tillsyn enligt 5 kap. 3 a–c §§ fordonslagen och ärendehandläggning

⁵⁹ Senaste lydelse 2010:1616. Ändringen innebär att sjätte punkten upphävs.

enligt den lagen och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,

12. om besiktningsorganens förande av protokoll och dokumentationsskyldighet i fråga om fordonsbesiktning,

13. om sådan underrättelse-skyldighet för besiktningsorgan som avses i 4 kap. 5 § fordonslagen,

14. som i övrigt behövs för verkställigheten av fordonslagen och av denna förordning.

Transportstyrelsen får vidare meddela föreskrifter om att

1. vissa fordonsdelar eller fordonstillbehör får tas i bruk, saluföras eller användas endast om de är märkta enligt styrelsens föreskrifter eller är av en typ som har godkänts av styrelsen eller någon annan myndighet,

2. förfarandet med nationellt typgodkännande under en övergångsperiod får tillämpas även för andra fordon än sådana som anges i 3 kap. 4 §, och

3. tekniska tjänster får vara etablerade i något land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

enligt den lagen och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,

11. om besiktningsorganens förande av protokoll och dokumentationsskyldighet i fråga om fordonsbesiktning,

12. om sådan underrättelse-skyldighet för besiktningsorgan som avses i 4 kap. 5 § fordonslagen,

13. som i övrigt behövs för verkställigheten av fordonslagen och av denna förordning.

Transportstyrelsen får vidare meddela föreskrifter om att

1. vissa fordonsdelar eller fordonstillbehör får tas i bruk, saluföras eller användas endast om de är märkta enligt styrelsens föreskrifter eller är av en typ som har godkänts av styrelsen eller någon annan myndighet,

2. förfarandet med nationellt typgodkännande under en övergångsperiod får tillämpas även för andra fordon än sådana som anges i 3 kap. 4 §, och

3. tekniska tjänster får vara etablerade i något land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.27 Förslag till förordning om ändring i taxitrafikförordningen (2012:238)

Regeringen föreskriver⁶⁰ i fråga om taxitrafikförordningen (2012:238) att det i förordningen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 11 a §, samt närmast före 3 kap. 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Erkännande av utländska yrkeskvalifikationer

11 a §

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan svensk taxiförarlegitimation, finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

⁶⁰ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

1.28 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2006:1592) om energideklaration för byggnader

Regeringen föreskriver⁶¹ att 10 a § förordningen (2006:1592) om energideklaration för byggnader ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

En person från ett annat land i Europeiska unionen eller i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som ska upprätta energideklarationer i Sverige ska anses uppfylla kraven på särskild sakkunskap och oberoende enligt lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader, om han eller hon uppfyller sådana krav enligt bestämmelser om upprättande av energideklarationer i det andra landet i Europeiska unionen eller i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

10 a §⁶²

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående certifiering, finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

⁶¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁶² Senaste lydelse 2013:774.

1.29 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare

Regeringen föreskriver⁶³ att 1 och 4 §§ förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §⁶⁴

Tolkar och översättare får auktoriseras enligt denna förordning. Auktorisationen får avse ett eller flera främmande språk och det svenska teckenspråket.

Frågor om auktorisation av tolkar och översättare ska prövas av Kammarkollegiet.

Kammarkollegiet ska som behörig myndighet, i fråga om tolkar och översättare, fullgöra de uppgifter som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, ändrat genom rådets direktiv 2006/100/EG.

4 §⁶⁵

För att kunna bli auktoriserad ska en tolk eller översättare

1. ha fyllt arton år och inte ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller vara underkastad någon annan motsvarande inskränkning i en annan stat,

2. ha fullgjort de kunskapsprov som föreskrivs av Kammarkollegiet, och

3. vara känd för redbarhet och även i övrigt vara lämplig som tolk eller översättare.

Villkoret i första stycket 2 Bestämmelser om erkännande

⁶³ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁶⁴ Senaste lydelse 2007:718. Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

⁶⁵ Senaste lydelse 2012:142.

gäller inte tolkar som visar upp av yrkeskvalifikationer som har kompetensbevis eller bevis på förvärvats eller erkänts i ett annat formella kvalifikationer som EES-land än Sverige eller i krävs av ett annat EES-land eller Schweiz finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikation och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till det landet.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.30 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:606) med instruktion för Fastighetsmäklarinspektionen

Regeringen föreskriver⁶⁶ att 3 § förordningen (2009:606) med instruktion för Fastighetsmäklarinspektionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Fastighetsmäklarinspektionen ska vara behörig myndighet för fastighetsmäklaryrket enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer, *ändrat genom rådets direktiv 2006/100/EG*.

Föreslagen lydelse

3 §⁶⁷

Fastighetsmäklarinspektionen ska vara behörig myndighet för fastighetsmäklaryrket enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG *av den 7 september 2005* om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

⁶⁶ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁶⁷ Senaste lydelse 2012:25.

1.31 Förslag till förordning om ändring i handelskammarförordningen (1990:733)

Regeringen föreskriver⁶⁸ att 6 § handelskammarförordningen (1990:733) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §⁶⁹

De auktoriserade handelskamrar som Kommerskollegium efter samråd med Tullverket utser får utfärda

1. sådana ursprungscertifikat som avses i artikel 11.2 i konventionen den 3 november 1923 (SÖ 1926:9) som rör förenkling av tullformaliteter och i bilaga 12 till kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 av den 2 juli 1993 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen,

2. efter Tullverkets godkännande, varucertifikat EUR.1 enligt de bestämmelser om förmånstull som avses i artikel 20.3 d och e i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättande av en tullkodex för gemenskapen,

3. sådana särskilda certifikat som rör införsel och leverans till Sverige av en i tredje land tillverkad vara som kan behövas för att tillverkningslandet med hänsyn till där gällande exportrestriktioner ska medge utförsel av varan, och

4. de intyg om faktiskt utövande av verksamhet som krävs för att som egenföretagare eller anställd utöva *sådan verksamhet som avses i bilaga IV i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, ändrat genom rådets direktiv 2006/100/EG.*

4. de intyg om faktiskt utövande av verksamhet som krävs för att *styrka rätten att* som egenföretagare eller anställd utöva *yrkesverksamhet i ett annat land inom Europeiska samarbetsområdet eller i Schweiz med stöd av* Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifika-

⁶⁸ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁶⁹ Senaste lydelse 2007:730.

tioner, i lydelsen enligt *Europa-parlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU*.

Uppdrag som avses i första stycket får endast meddelas en handelskammare som har tillräckliga personella och andra resurser för verksamhet med det särskilda slag av dokument som det är fråga om. Är förutsättningarna inte längre uppfyllda, ska uppdraget återkallas.

I fråga om certifikat som avses i första stycket 1 ska handelskamrarna tillämpa rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen och förordning (EEG) nr 2454/93.

Samråd med Tullverket enligt första stycket behöver inte ske i fråga om intyg som avses i första stycket 4.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.32 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Regeringen föreskriver⁷⁰ att 17 § förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Myndigheten ska vara behörig myndighet enligt artikel 56.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer i fråga om det yrke som regleras i 3 kap. 10–12 §§ förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor.

17 §

Myndigheten ska vara behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i de avseenden som anges i förordningen (2014:xx) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

⁷⁰ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

1.33 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1243) med instruktion för Socialstyrelsen

Regeringen föreskriver⁷¹ att 8 § förordningen (2009:1243) med instruktion för Socialstyrelsen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §⁷²

Socialstyrelsen ska

1. vaka över verksamheterna när det gäller kvalitet och säkerhet samt den enskildes rättigheter,

2. samordna de statliga insatserna inom socialtjänst och hälso- och sjukvård när det gäller barn och ungdom,

3. bidra med underlag och expertkunskap för det arbete som regeringen bedriver nationellt och internationellt,

4. vara behörig myndighet för yrken inom hälso- och sjukvården enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, *senast ändrat genom kommissionens förordning (EU) nr 213/2011,*

4. vara behörig myndighet för yrken inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer,

5. inför beslut eller andra åtgärder som rör barn analysera konsekvenserna för barn och då ta särskild hänsyn till barns bästa,

6. medverka i totalförsvaret och i krisberedskap i enlighet med förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap samt samordna och övervaka planläggningen av den civila hälso- och sjukvårdens, smittskyddets och socialtjänstens beredskap,

7. samordna, följa och utveckla smittskyddet på nationell nivå,

8. samordna en beredskap mot allvarliga hälsohot enligt lagen (2006:1570) om internationella hot mot människors hälsa,

9. fullgöra de uppgifter som ska utföras av en behörig hälsomyndighet enligt Europaparlamentets och rådets beslut

⁷¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁷² Senaste lydelse 2013:907.

2119/98/EG av den 24 september 1998 om att bilda ett nätverk för epidemiologisk övervakning och kontroll av smittsamma sjukdomar i gemenskapen, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 596/2009,

10. fullgöra de uppgifter som ska utföras av ett erkänt behörigt organ enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 851/2004 av den 21 april 2004 om inrättande av ett europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar,

11. på regeringens uppdrag samordna förberedelserna för försörjningen med läkemedel och sjukvårdsmateriel inför höjd beredskap, för att upprätthålla en katastrofmedicinsk beredskap och inför allvarliga utbrott av smittsamma sjukdomar,

12. se till att de regelverk och rutiner som myndigheten disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag,

13. pröva frågor om statsbidrag,

14. bidra till genomförandet av Sveriges politik för global utveckling,

15. vara sammanhållande myndighet i fråga om 2002 års nordiska hälsoberedskapsavtal och verka för att intentionerna i avtalet genomförs,

16. vara nationell kontaktpunkt för samordning av frågor som gäller genomförandet av artikel 5 i konventionen den 30 maj 2008 om klusterammunition, och

17. vara nationell kontaktpunkt enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU av den 9 mars 2011 om tillämpning av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård och fullgöra de uppgifter som en sådan kontaktpunkt har enligt artiklarna 6.1 i fråga om samråd, 6.2, 6.3 och 6.5 i direktivet samt enligt artikel 4 i kommissionens genomförandedirektiv 2012/52/EU av den 20 december 2012 om åtgärder för att underlätta erkännandet av recept som utfärdats i en annan medlemsstat.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.34 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Härigenom föreskrivs⁷³ att 3 § lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

I denna lag avses med

1. vård: de åtgärder och produkter som omfattas av definitionerna i punkterna 2, 3 och 5–9,

2. hälso- och sjukvård: åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador samt sjuktransporter,

3. tandvård: åtgärder som avses i 1 § tandvårdslagen (1985:125),

4. hälso- och sjukvårds-
personal: läkare, sjuksköterska
med ansvar för allmän hälso-
och sjukvård, tandläkare, barn-
morska eller farmaceut i den
mening som avses i Europa-
parlamentets och rådets direktiv
2005/36/EG av den 7 september
2005 om erkännande av yrkes-
kvalifikationer, *senast ändrat
genom kommissionens förordning
(EU) nr 213/2011* eller annan
person som utövar yrkesverk-
samhet inom hälso- och sjuk-
vård som är begränsad till ett
reglerat yrke enligt definitionen
i artikel 3.1 a i direktiv
2005/36/EG, eller en person
som anses som hälso- och sjuk-

4. hälso- och sjukvårds-
personal: läkare, sjuksköterska
med ansvar för allmän hälso-
och sjukvård, tandläkare, barn-
morska eller farmaceut i den
mening som avses i Europa-
parlamentets och rådets direktiv
2005/36/EG av den 7 september
2005 om erkännande av yrkes-
kvalifikationer, *i lydelsen enligt
Europaparlamentets och rådets
direktiv 2013/55/EU*, eller
annan person som utövar yrkes-
verksamhet inom hälso- och
sjukvård som är begränsad till
ett reglerat yrke enligt defini-
tionen i artikel 3.1 a i direktiv
2005/36/EG, eller en person
som anses som hälso- och sjuk-

⁷³ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

vårdspersonal enligt den be- vårdspersonal enligt den be-
handlande medlemsstatens lag- handlande medlemsstatens lag-
stiftning, stiftning,

5. läkemedel: sådana läkemedel som enligt läkemedelslagen
(1992:859) är avsedda att tillföras människor,

6. andra varor: sådana varor som avses i 18 och 20 §§ lagen
(2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.,

7. hjälpmedel: sådana hjälpmedel som avses i 3 b § hälso- och
sjukvårdslagen (1982:763),

8. förbrukningsartiklar: sådana förbrukningsartiklar som avses i
3 d § hälso- och sjukvårdslagen,

9. övriga vårdprodukter: produkter som inte omfattas av defi-
nitionerna i punkterna 5–8 men som tillhandahålls vid hälso- och
sjukvård eller tandvård och som en patient får vid vårdtillfället.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2016.

1.35 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet

Regeringen föreskriver⁷⁴ i fråga om förordningen (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet

dels att 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det i förordningen ska införas en ny paragraf, 17 a §, samt närmast före 17 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Myndigheten ska vara behörig myndighet *för arkitektyrket* enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, *senast ändrat genom kommissionens förordning (EU) nr 623/2012, och vara kontaktpunkt* enligt artikel 57 i samma direktiv.

Föreslagen lydelse

5 §

Myndigheten ska vara behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, *i de avseenden som anges i förordningen (2014:xx) om erkännande av yrkeskvalifikationer.*

Myndigheten ska också vara nationell samordnare och rådgivningscentrum enligt artikel 56.4 respektive artikel 57b i samma direktiv.

Särskilda organ

17 a §

Vid myndigheten finns ett råd för reglerade yrken. Närmare bestämmelser om rådet finns i förordningen (2014:xx) om

⁷⁴ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

erkännande av yrkeskvalifikationer.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.36 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:279) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan

Regeringen föreskriver att 3 och 4 §§ förordningen (2009:279) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §⁷⁵

Myndigheten för yrkeshögskolan ska

1. besluta om vilka utbildningar som ska ingå i yrkeshögskolan enligt förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan,

2. besluta om statsbidrag eller särskilda medel enligt förordningen om yrkeshögskolan,

3. på det sätt som anges i 6 kap. 1 § förordningen om yrkeshögskolan svara för sådana försäkringar som anges där,

4. ha tillsyn över utbildningarna inom yrkeshögskolan,

5. främja utvecklingen av utbildningarna inom yrkeshögskolan och utbildningarnas kvalitet,

6. säkerställa att utbildningarna inom yrkeshögskolan och utbildningsanordnarnas kvalitetsarbete utvärderas,

7. följa upp utbildningarna inom yrkeshögskolan och utbildningsanordnarnas kvalitetsarbete samt resultaten av den utvärdering som avses i 6,

8. svara för ekonomisk uppföljning inom sitt ansvarsområde,

9. svara för ett register med uppgifter om studerande i utbildningar inom yrkeshögskolan och deras studieresultat, betyg och examina,

10. informera och sprida kunskap om yrkeshögskolan och det samlade utbudet av utbildningar inom yrkeshögskolan,

11. vara personuppgifts-ansvarig för behandling av personuppgifter i sin verksamhet,

11. vara personuppgifts-ansvarig för behandling av personuppgifter i sin verksamhet,
och

12. vara den nationella samordningspunkten för den euro-

12. vara den nationella samordningspunkten för den euro-

⁷⁵ Ändringen innebär bl.a. att punkt 13 upphävs.

peiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, European Qualifications Framework (EQF), och

13. vara behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, senast ändrat genom kommissionens förordning (EG) nr 755/20082, när det gäller att utfärda utbildningsbevis och andra handlingar för utbildningar inom yrkeshögskolan.

Det som anges i första stycket 4–13 gäller även utbildning inom yrkeshögskolan som bedrivs som uppdragsutbildning.

peiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, European Qualifications Framework (EQF).

Det som anges i första stycket 4–12 gäller även utbildning inom yrkeshögskolan som bedrivs som uppdragsutbildning.

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

1.37 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:268) om lärar- och förskolläraryregister

Regeringen föreskriver⁷⁶ att 6 § förordningen (2011:268) om lärar- och förskolläraryregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §⁷⁷

Personuppgifterna i registret får, utöver det som anges i 5 §, behandlas om det behövs för att

1. handlägga ärenden om legitimation enligt 2 kap. 16 § skollagen (2010:800), enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 kap. 16 b § andra stycket skollagen eller enligt 27 kap. 4 § skollagen,

2. lämna uppgifter till utländska myndigheter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, senast ändrat genom kommissionens förordning (EG) nr 279/2009,

3. utöva tillsyn av skolväsendet och dess personal, och

4. kontrollera identitet och behörighet i samband med tjänstetillsättning av lärare och förskollärare.

2. utöva tillsyn av skolväsendet och dess personal, och

3. kontrollera identitet och behörighet i samband med tjänstetillsättning av lärare och förskollärare.

Personuppgifterna i registret får också behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

Denna förordning träder i kraft den 18 januari 2016.

⁷⁶ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

⁷⁷ Senaste lydelse 2013:828. Ändringen innebär att andra punkten upphävs.

2 Utgångspunkter

2.1 Genomförande av direktiv efter Lissabonfördragets ikraftträdande

2.1.1 Skärpta krav på genomförande

Medlemsländerna är skyldiga att omsätta unionsrätt som antagits i form av ett direktiv till nationell rätt. I enlighet med fördragets kompetensfördelning är det de nationella myndigheterna som väljer hur direktivet ska genomföras för att ge direktivet full effekt¹ men för att skapa rättssäkerhet och förutsebarhet krävs i allmänhet att direktiv genomförs genom bindande regler.² För det fall Europeiska kommissionen (kommissionen) kan notera att genomförandeåtgärder inte vidtagits inom den tidsfrist som anges i det berörda direktivet, eller om kommissionen är av uppfattningen att medlemsstaten tolkat direktivet felaktigt eller att genomförandet inte är fullständigt, kan den välja att öppna ett överträdelseförfarande mot medlemsstaten.³ Dessa förutsättningar gällde också vid den tidpunkt det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet skulle genomföras. Sedan dess har Lissabonfördraget trätt ikraft.⁴ Lissabonfördraget ger kommissionen möjlighet att kort efter att direktivets genomförandetid löpt ut initiera en process om ekonomiska sanktioner mot medlemsstater som inte genomfört

¹ Artikel 4.3 fördraget om Europeiska unionen (FEU).

² Enskilda ska ha möjlighet att identifiera sina rättigheter enligt direktivet och kunna göra dessa rättigheter gällande vid domstol, se t.ex. mål 252/85 *kommissionen mot Frankrike*, C-361/88 *kommissionen mot Tyskland*.

³ Detsamma gäller för det fall kommissionen anser att direktivet tillämpas felaktigt.

⁴ Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, undertecknat i Lissabon den 13 december 2007. För information om det svenska genomförandet se prop. 2007/08:168 Lissabonfördraget. Konsoliderad version av fördraget återfinns på följande länk www.consilium.europa.eu/documents/treaty-of-lisbon?lang=sv

direktivet inom föreskriven tidsfrist.⁵ Ekonomiska sanktioner för medlemsstater som genomför direktiv för sent är avsedda att vara kännbara⁶ och det är förhållandevis enkelt för EU-domstolen att konstatera brott mot unionsrätten för medlemsstater som inte anmält genomförandeåtgärder i tid.

Något annat som förtydligats sedan förra genomförandet av yrkeskvalifikationsdirektivet är i vilken utsträckning medlemsländerna är skyldiga att pedagogiskt redogöra för hur direktivet genomförts genom s.k. förklarande dokument (t.ex. jämförelsetabeller). Enligt den politiska överenskommelse som antogs år 2011 förpliktar kommissionen sig till att i samband med att en enskild rättsakt presenteras, förklara varför det får anses nödvändigt och proportionerligt att begära att medlemsstaterna lämnar in en särskild redogörelse för hur rättsakten närmare genomförs.⁷ Om kommissionen kunnat motivera behovet av sådana redogörelser, åtar sig medlemsstaterna att utarbeta sådana redogörelser. En sådan skyldighet återfinns i ändringsdirektivet.⁸

2.1.2 Genomförandeakter och delegerade akter

Fördragets utgångspunkt är att medlemsstaterna är ansvariga för att anta de genomförandeåtgärder som krävs nationellt för att säkerställa att EU-rättsakternas syfte uppnås.⁹ Men kommissionen kan under vissa förutsättningar, som framgår av fördraget och av den aktuella rättsakten, anta genomförandeakter.¹⁰ För att effektivisera beslutsfattandet inom EU, som numera omfattar 28 medlemsstater, infördes genom Lissabonfördraget ytterligare möjligheter att delegera beslutsfattande från Europeiska rådet (rådet) och Europaparlamentet till kommissionen. Förutom att

⁵ Artikel 260.3 EUF, se även kommissionens meddelande om tillämpning av artikel 260.3 EUF.

⁶ Sverige dömdes för första gången den 30 maj 2013 i mål om ekonomiska sanktioner för försent genomförande av det s.k. datalagringsdirektivet, mål C-270/11, *kommissionen mot Sverige*. Sverige dömdes att betala ett schablonbelopp om 3 000 000 euro. Kommissionen återkallade talan om löpande vite under processens gång. Det är dock värt att notera att denna dom inte grundar sig på det s.k. snabbspårsförfarandet i artikel 260.3.

⁷ Gemensam politisk förklaring från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument, EUT C 369 2011.12.17.

⁸ Skäl 38 till ändringsdirektivet.

⁹ Artikel 291.1 fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF).

¹⁰ Artikel 291.2 FEUF.

modernisera kommittéförfarandet infördes en möjlighet för kommissionen att anta delegerade akter.¹¹

Kommissionen kan anta genomförandeakter eller delegerade akter genom direktiv, som i förekommande fall sedvanligt ska genomföras av medlemsstaterna, genom förordningar, som är direkt tillämpliga i medlemsstaterna, eller genom beslut, som är direkt tillämpliga för dem beslutet riktar sig till.¹² För att uppnå enhetlighet genom det delegerade beslutsfattandet torde det bli vanligt förekommande att kommissionen antar förordningar, som kan tillämpas utan nationella genomförandeåtgärder.

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet föreskriver att kommissionen ges befogenhet att fatta beslut med delegerade akter eller genomförandeakter i ett flertal fall.¹³

2.1.2.1 Genomförandeakter

För att kunna använda genomförandeakter på bekostnad av medlemslänternas huvudansvar för att genomföra rättsakter ska det finnas ett behov av att unionens lagstiftning genomförs enhetligt. Det finns två förfaranden för medlemsstaternas möjlighet att utöva kontroll över kommissionens beslutsfattande, det rådgivande förfarandet och granskningsförfarandet.¹⁴ När granskningsförfarandet används har medlemsländerna något större förutsättningar att påverka genomförandeakternas slutliga utformning än vad som är fallet vid det rådgivande förfarandet. Medlemsstaterna kontrollerar via genomförandekommittén hur kommissionen hanterar den befogenhet den tilldelats i den grundläggande rättsakten. Kommissionen är tvungen

¹¹ Artikel 290 FEUF.

¹² Artikel 288 FEUF.

¹³ Delegerade akter kan utarbetas för att på närmare angivet sätt uppdatera bilaga I, bilaga IV, bilaga V, uppdatera kunskaper och färdigheter som avses i artikel 21.6, anpassa utbildningsminimikraven för läkare och tandläkare med specialistkompetens, införande av nya specialistkompetenser i bilaga V samt fastställa villkor för tillämpning av gemensamma utbildningsprinciper. Genomförandeakter kan utarbetas för att närmare precisera bestämmelser för yrkeskortet, IMI-akten och varningsmekanismen, se skäl 33 i ändringsdirektivet. Kommissionen kan även genom genomförandeakter fatta beslut som angår enskilda eller flera medlemsländer t.ex. avseende uppdatering av bilaga I eller anordnande av gemensamma utbildningsprov, se skäl 34 i ändringsdirektivet. I de sistnämnda fallen ska kommittéförordningen inte tillämpas.

¹⁴ För närmare information se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter, s. 13 (kommittéförordningen).

att beakta eventuella invändningar från Europaparlamentet eller rådet, i den mån de anser att ett utkast till genomförandeakt går utöver de genomförandebefogenheter som anges i den grundläggande rättsakten.

När det gäller kommissionens befogenhet att anta genomförandeakter i enlighet med det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet är det granskningsförfarandet som ska användas.¹⁵ Däremot, för de beslut som kommissionen kan fatta mot enskilda medlemsstater eller en grupp av medlemsstater, ska reglerna i förordning 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (kommittéförordningen) däremot inte tillämpas.¹⁶

2.1.2.2 Delegerade akter

Grundidén med delegerade akter är att lagstiftaren, dvs. rådet och Europaparlamentet, ska fokusera innehållet i rättsakten till de grundläggande inslagen och inte tynga lagstiftningen med för mycket detaljer. Lagstiftaren kan välja mellan att direkt i lagstiftningsakten reglera en viss fråga, eller att delegera till kommissionen att i akter av allmän räckvidd reglera saken, förutsatt att det som ska fattas beslut om i den delegerade akten handlar om icke väsentliga delar av den grundläggande rättsakten. Innehållet i de delegerade akterna får följaktligen inte komplettera eller ändra väsentliga delar av rättsakten. När kommissionen får befogenheten att lagstifta i lagstiftarens ställe, ska omfattningen av befogenheten, dvs. mål, innehåll och varaktighet, anges i den grundläggande rättsakten. Utifrån dessa kriterier kan det kontrolleras hur kommissionen förvaltar befogenheten.

Kommissionen har förpliktat sig att i sitt arbete med delegerade akter regelmässigt konsultera nationella experter t.ex. inom ramen för expertkommittéer.¹⁷ Dessa får dock ingen formell roll och kan endast verka rådgivande. Rådet och Europaparlamentet har också, oberoende av varandra, möjlighet att inom en angiven tidsfrist göra

¹⁵ För att kunna anta ett utkast till genomförandeakt krävs att en kvalificerad majoritet av kommitténs ledamöter avger ett positivt yttrande.

¹⁶ Se skäl 34 i ändringsdirektivet.

¹⁷ Kommissionens meddelande om genomförandet av artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, KOM (2009) 673 slutlig.

en formell invändning mot att en delegerad akt träder i kraft. För att kunna fatta ett beslut om att invända mot en delegerad akt krävs kvalificerad majoritet i rådet.

2.2 IMI – ett administrativt verktyg för EU-samarbete

2.2.1 Internal Market Information System (IMI)

IMI är ett webbaserat kommunikationsverktyg som skapats av kommissionen för att underlätta det administrativa samarbetet mellan myndigheter i de olika medlemsstaterna. Det utvecklades ursprungligen år 2008 som stöd för det administrativa samarbetet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Sedan dess har användningsområdet utökats till fler rättsakter. Det uppstod därigenom ett behov av att en gång för alla klargöra förhållandena mellan de olika IMI-aktörerna samt andra övergripande frågeställningar kring t.ex. hanteringen av personuppgifter. År 2012 trädde den s.k. IMI-förordningen¹⁸ i kraft. Av bilagan till IMI-förordningen framgår att IMI i dag, förutom för yrkeskvalifikationsdirektivet, används för tjänstedirektivet,¹⁹ direktivet om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård,²⁰ förordningen om yrkesmässig gränsöverskridande vägtransport av kontanter i euro²¹ och för kommissionens rekommendation om ”Solvit”.²² Därutöver pågår det pilotprojekt för utstationeringsdirektivet²³ och e-handelsdirektivet²⁴ och ytterligare pilotprojekt kommer att inledas framöver.²⁵

¹⁸ Förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG.

¹⁹ Direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

²⁰ Direktiv 2011/24/EU av den 9 mars 2011 om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård.

²¹ Förordning (EU) nr 1214/2011 av den 16 november 2011 om yrkesmässig gränsöverskridande vägtransport av kontanter i euro mellan medlemsstaterna i euroområdet.

²² Kommissionens rekommendation av den 7 december 2001 om principer för användning av ”Solvit” – problemlösningsnätverket för den inre marknaden.

²³ Direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster.

²⁴ Direktiv 2000/3/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informations-samhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden.

²⁵ Bl.a. för direktiv om lokförarens behörighet, direktiv 2007/59/EG av den 23 oktober 2007 om behörighetsprövning av lokförare som framför lok och tåg på järnvägssystemet i gemenskapen.

Förordningen är direkt tillämplig i alla EU:s medlemsländer och i övriga stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Schweiz deltar emellertid inte i detta samarbete. Förordningen har beaktat aspekter kring personuppgiftsskydd för alla de rättsakter systemet tillämpas för. IMI har utvecklats i enlighet med principen om inbyggda skyddsmekanismer för att skydda den personliga integriteten och beaktar de krav som finns i den unionsrättsliga dataskyddslagstiftningen.²⁶ Genom de begränsningar som gäller för tillgång till personuppgifter som utväxlas i IMI bidrar systemet till skyddet av personuppgifter. Säkerheten i IMI anses betydligt högre än andra metoder för informationsutbyte, t.ex. post, telefon, fax eller e-post.²⁷ All databehandling som kommissionen ansvarar för omfattas av förordningen om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter.²⁸ Av IMI-förordningen framgår även att kommissionen är ansvarig för att trygga säkerheten för de personuppgifter som behandlas i IMI.²⁹

För varje rättsakt som kopplas till IMI-systemet skapas en modul med förutbestämda frågor och svar som översätts till alla officiella språk. På så sätt kan de ansvariga myndigheterna kommunicera med varandra på sitt eget språk och frågorna översätts automatiskt. Dessutom skapas en databas med ansvariga myndigheter i staterna inom EES som gör det enkelt att hitta rätt myndighet i en annan stat.

I Sverige har Kommerskollegium utsetts till nationell samordnare av IMI-systemet.³⁰ Det innebär att det är Kommerskollegium som registrerar de svenska myndigheter som ska använda systemet.³¹

²⁶ Direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

²⁷ Förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG, skäl 7.

²⁸ Förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter.

²⁹ Förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG, artikel 16 och 17.

³⁰ 9 § punkt 6 förordning (2012:990) med instruktion för Kommerskollegium.

³¹ Det finns inga hinder för att registrera privaträttsliga organ i IMI-systemet.

Hittills har Sverige registrerat 44 myndigheter och totalt har 7 076 europeiska myndigheter registrerats.³²

2.3 Konsekvenser av yrkeskvalifikationsdirektivets rättsliga grund

2.3.1 Fri rörlighet och rätt att etablera sig

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets rättsliga grund har uppdaterats i enlighet med Lissabonfördraget. Det framgår numera tydligt att direktiv som syftar till ömsesidigt erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis och samordning av medlemsländernas bestämmelser om att inleda och utöva förvärvsverksamhet som egenföretagare, ska fattas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, dvs. med kvalificerad majoritet.³³

Rättslig grund för yrkeskvalifikationsdirektivet, som återfinns i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF), är i sak oförändrad;

- artikel 46 FEUF (f.d. artikel 40) om fri rörlighet för arbetstagare
- artikel 53.1 FEUF (f.d. artikel 47.1) om etableringsrätt för egenföretagare, samt
- samt artikel 62 FEUF (f.d. artikel 55) om etableringsrätt för att få tillhandahålla tjänster.

Fri rörlighet på den inre marknaden är en av de grundläggande rättigheterna i EU. Medlemsländerna kan inskränka rättigheten endast om det finns uttryckligt stöd för det i fördraget, normalt till skydd för allmän ordning, hälsa eller säkerhet,³⁴ eller om en inskränkning är berättigad av tvingande hänsyn av allmänt intresse.

³² *Statistics on the use of the Internal Market Information system*, December 2012, se ec.europa.eu/internal_market/imi-net/docs/statistics_2012_en.pdf.

³³ Artikel 53.1 FEUF. I det tidigare fördraget angavs att direktiv som medförde en ändring av gällande principer inom yrkeslagstiftningen såvitt avser utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer skulle antas genom enhälligt beslut, artikel 47.2 andra meningen. Det bör tilläggas att det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet inte antogs med artikel 47.2 andra meningen som grund, utan nogsamt angav första och tredje meningarna i artikel 47.2 som innebar att beslut kunde fattas med kvalificerad majoritet.

³⁴ Se t.ex. artiklarna 45.3 och 52 FEUF. Dessa kan jämföras med den lite längre listan över godkända undantag i artikel 36 FEUF för den fria rörligheten för varor.

Doktrinen om tvingande hänsyn av allmänintresset har utvecklats av EU-domstolen. En inskränkning i rätten till fri rörlighet måste också, eftersom det är ett ingrepp i en grundläggande rättighet, vara utformad så att den hindrar den fria rörligheten så lite som möjligt för att uppfylla målsättningen med inskränkningen.

2.3.1.1 Tvingande hänsyn av allmänt intresse

Medlemsländerna kan alltså undantagsvis göra undantag från grundläggande rättigheter såsom rätten till fri rörlighet om det finns skyddsvärda intressen som kan motivera inskränkningar. Normalt tolkar EU-domstolen möjligheterna till undantag restriktivt. Det finns ingen uttömmande uppräknning av vilka skyddsvärda intressen som kan berättiga inskränkningar utan enskilda omständigheter måste beaktas utifrån sitt skyddsvärde, bl.a. i ljuset av unionsrättens allmänna mål och rättsprinciper, och i relation till den inskränkning det innebär i den grundläggande rätten till fri rörlighet. EU-domstolen har till exempel godtagit hänsyn till effektiv skattekontroll,³⁵ goda handels seder och konsumentskydd,³⁶ sparande av offentliga resurser,³⁷ värnande om pressens mångfald,³⁸ skyddande av den ekonomiska balansen i sociala trygghets- och socialförsäkringssystem,³⁹ samt skydd för mänskliga rättigheter.⁴⁰

I tjänstedirektivet⁴¹ (se kapitel 5), exemplifieras en lång rad intressen som enligt praxis omfattas av begreppet tvingande hänsyn till allmänintresset: allmän ordning,⁴² allmän säkerhet⁴³ och folkhälsa enligt artiklarna 46 och 55 i fördraget, upprätthållande av ordning i samhället, socialpolitiska mål, skydd av tjänstemotagarna, konsumentskydd, arbetarskydd, inbegripet arbetstagarnas

³⁵ C-250/95, *Futura Participations*, p 31.

³⁶ C-120/78, *Cassis de Dijon*, p. 8.

³⁷ C-238/82, *Duphar*, se bl.a. p. 16.

³⁸ C-368/95, *Vereinigte Familienpress Zeitungsverlags- und vertriebs GmbH mot Bauer Verlag*, se bl.a. p. 6.

³⁹ C-120/95, *Decker mot Caisse de maladie des employés privés*, se bl.a. p. 39.

⁴⁰ C-112/00, *Schmidberger*, se bl.a. p. 78.

⁴¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

⁴² Begreppet allmän ordning förklaras i tjänstedirektivets skäl 41 enligt praxis omfatta skydd mot ett faktiskt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar något av samhällets grundläggande intressen och kan särskilt inbegripa frågor som avser människans värdighet, skydd av minderåriga och utsatta vuxna samt djurskydd.

⁴³ Enligt tjänstedirektivets skäl 41 inbegriper begreppet allmän säkerhet även frågor om skydd för människors liv och hälsa.

sociala trygghet, djurskydd, bevarande av finansiell balans i socialförsäkringssystemen, bedrägeribekämpning, förebyggande av illojal konkurrens, miljöskydd och skydd av stadsmiljön, inklusive samhällsplanering, skydd av långivare, säkrad sund förvaltning av rättsväsendet, trafiksäkerhet, skydd av immaterialrätten, kulturpolitiska mål, inbegripet skydd av yttrandefriheten med avseende på samhällets olika delar, särskilt sociala, kulturella, religiösa och filosofiska värderingar i samhället, behovet av att garantera en hög utbildningsnivå, upprätthållande av pressmångfald och främjande av det nationella språket, bevarande av det nationella historiska och konstnärliga kulturarvet samt politik för veterinära frågor.⁴⁴

En omständighet av rent ekonomisk karaktär kan normalt sett inte utgöra tvingande hänsyn till allmänintresset och kan därmed inte heller motivera en begränsning av en grundläggande frihet i fördraget.⁴⁵

Vad som utgör tvingande hänsyn till allmänintresset utvecklas fortlöpande i EU-domstolens rättspraxis, något som reflekteras i yrkeskvalifikationsdirektivets definition av tvingande hänsyn.⁴⁶

2.3.2 Anställning som är förenad med offentligt maktutövande

Fördragets fria rörlighet för arbetstagare omfattar inte anställning i offentlig tjänst.⁴⁷ Det innebär i sin tur att harmoniseringsåtgärder som baseras på fördragets regler om fri rörlighet för arbetstagare inte heller kan omfatta anställning i offentlig tjänst.⁴⁸

EU-domstolen fick tidigt anledning att ta ställning till hur långtgående undantaget för anställningar i offentlig tjänst får anses vara.⁴⁹ EU-domstolen konstaterade att eftersom det är ett undantag till en grundläggande rättighet i fördraget, måste undantaget tolkas snävt. Endast sådan verksamhet som är *direkt och specifikt förenad med utövande av offentlig makt* kan undantas. Att undanta ett yrke i

⁴⁴ Skäl 40 i tjänstedirektivet.

⁴⁵ Jfr generaladvokatens förslag till avgörande i C-73/08, p. 90. Det finns dock exempel på rättsfall där ekonomiska hänsyn motiverat undantag, se t.ex. C-238/82 *Duphar* och C-72/83 *Campus Oil*.

⁴⁶ Artikel 3.1 a) i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴⁷ Artikel 45 FEUF, se även artikel 51 FEUF.

⁴⁸ Artikel 46 FEUF, som är en av tre rättsliga grunder för det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴⁹ Mål 2/74 *Reyners*.

sin helhet är godtagbart endast om verksamheten är så intimt förenad med yrket att verksamheten inte kan särskiljas från det normala yrkesutövandet.⁵⁰ I efterföljande rättspraxis har EU-domstolen bekräftat denna tolkning av undantaget och bl.a. preciserat att en civilrättsligt reglerad allmän skyldighet att bidra till att upprätthålla ordning inte kan omfattas av undantaget för utövande av offentlig makt. Offentlig makt tar sig enligt EU-domstolen bl.a. uttryck i utövandet av tvångsmakt.⁵¹

2.4 Erkännande av kvalifikationer i ett internationellt perspektiv

2.4.1 Bakgrund

Historiskt sett har studenter, forskare och lärare flitigt förflyttat sig mellan lärosäten i Europa. I takt med en ökad nationalisering av utbildningssystemen har behovet av att kunna tillgodoräkna sig utbildning förvärvat i annat land ökat. Gradvis har perspektivet vidgats till att inte enbart handla om tillgodoräkning av utbildning för vidare *studier* i ett annat land utan även omfatta erkännande av utbildning för att kunna *arbeta* i ett annat land. Olika internationella överenskommelser har utarbetats för att reglera principer och metoder för erkännande av såväl teoretisk som praktisk kompetens. Arbetet har i vissa avseenden skett parallellt, och i andra avseenden i samarbete mellan t.ex. Europarådet, Unesco och EU. Resultatet är präglad av att diskussionerna förts med varierande tonvikt på de olika utgångspunkter respektive initiativtagare haft för ögonen – behovet av rörlighet inom utbildningssektorn och/eller önskemålet att öka rörligheten på arbetsmarknaderna. Det faktum att EU saknar kompetens att reglera medlemsstaternas nationella utbildningssystem,⁵² men samtidigt har befogenhet att säkerställa rörlighet på den inre marknaden⁵³ har också lett till att arbete bedrivits i olika fora såväl inom kommissionen, inom olika generaldirektorat, som i nationell förvaltning. Det innebär att mellanstatligt samarbete och frivillig koordinering av utbildningssystemen möter rättsligt förpliktande krav på att erkänna

⁵⁰ Ibid punkterna 45–47.

⁵¹ C-114/97, *Kommissionen mot Spanien*, punkterna 35–37.

⁵² Artikel 6 FEUF.

⁵³ Artikel 4 FEUF.

kompetens förvärvat i annat EU-land i enlighet med bl.a. yrkeskvalifikationsdirektivet.

2.4.2 Övergripande överenskommelser och nätverk för erkännande av kvalifikationer

Bolognaprocessen

Bolognadeklarationen har undertecknats av 47 europeiska länder⁵⁴ med målsättningen att öka jämförbarheten mellan de europeiska utbildningssystemen, och generellt leda till en ökad samordning av högre utbildning i Europa. Samarbetet sker på mellanstatlig grund, utan bindande förpliktelser. Konkret innehåller deklarationen en indelning av högre utbildning i nivåer; grundnivå (Bachelor), avancerad nivå (Master) och forskarnivå (PhD). För att underlätta jämförande av examina rekommenderas länderna att använda sig av det poäng- och betygssystem som utvecklats för överföring av studiemeriter (ECTS, se nedan).⁵⁵

I Bolognadeklarationen fastställs ett antal mål för att skapa ett europeiskt område för högre utbildning (European Higher Education Area). Detta område etablerades vid ministermötet i Budapest-Wien 2010.

Lissabonkonventionen

Europarådet och Unescos s.k. Lissabonkonvention⁵⁶ från 1997 har ratificerats av 53 länder⁵⁷ och reglerar ömsesidigt akademiskt erkännande samt vad som krävs för att få använda en viss akademisk titel. En konventionsstat kan endast neka att erkänna en annan konventionsstats utbildning om det föreligger större och betydelsefulla skillnader mellan utbildningarna. Konventionen är juridiskt bindande och har sedan 2001 beaktats i högskoleförordningen (1993:100). Lissabonkonventionen har sedan år 2003 varit en integrerad del av Bolognaprocessen.

⁵⁴ www.ehea.info/members.aspx

⁵⁵ ECTS har inarbetats i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, jfr avsnitt 4.11.

⁵⁶ Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region, CETS No.: 165

⁵⁷ conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=165&CM=&DF=&CL=ENG

Verktyg för att beskriva meriter

Inom ramen för det europeiska utbytesprogrammet Erasmus⁵⁸ utarbetades ett poäng- och betygssystem för överföring av studiemeriter (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS). Dokument för att närmare beskriva innehållet i de examina som utfärdas av högskoleinstitutionerna, ”Bilaga till examensbevis” (Diploma Supplement), har utarbetats av kommissionen, Europarådet och Unesco.

European Credit system for Vocational Education and Training (ECVET) är det europeiska meritöverföringssystemet för formell yrkesutbildning och beskriver på motsvarande sätt som ECTS utbildningsmoduler till innehåll och omfattning i form av läranderesultat och poäng. Statens skolverk (Skolverket) har samordningsansvaret för ECVET i Sverige.⁵⁹

Under år 2004 beslutade Europaparlamentet och rådet om en enhetlig ram för tydlighet i kvalifikationer och meriter (Europass).⁶⁰ Syftet med beslutet är tvådelat, både att öka förutsättningarna för enskilda att presentera sina kvalifikationer på ett sätt så att arbetsgivaren förstår vilken kompetens de har, men också för att utbildningsanordnare ska kunna ta ställning till en sökandes meriter. Av beslutet framgår vilka dokument som ska ingå i den personliga, samordnade dokumentportföljen Europass.⁶¹ Samtliga dokument finns tillgängliga på webben och det finns en nationell kontaktpunkt utsedd i varje land.⁶² I Sverige är Universitets- och högskolerådet nationell kontaktpunkt.⁶³

⁵⁸ European Region Action Scheme for the Mobility of University Students (ERASMUS) gör det möjligt för studenter på högskolenivå att förlägga en del av studierna i ett annat land i EU och ingår i EU:s program för livslångt lärande.

⁵⁹ Se 9 § förordning (2011:555) med instruktion för Statens skolverk.

⁶⁰ Europaparlamentet och rådets beslut nr 2241/2004/EG av den 15 december 2004 om en enhetlig ram för tydlighet i kvalifikationer och meriter (Europass).

⁶¹ Bl.a. Europass meritförteckning (CV) samt Europass språkportfolio.

⁶² europass.cedefop.europa.eu/sv/home

⁶³ Se 9 § förordning (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet.

Nätverk mellan länder

För att kunna godta utbildningar från annat land krävs förtroende för och kännedom om utbildningssystemet i landet ifråga. Ett antal nätverk har inrättats i syfte att öka förståelse för utbildningssystemen i andra länder.

Inom ramen för Lissabonkonventionen har ett nätverk inrättats bestående av nationella myndigheter och ett sekretariat (European Network of Information Centres, ENIC). Nätverket tillhandahåller generell information om utbildningsmöjligheter i andra länder, om olika utbildningssystem samt information om erkännande av utländska kvalifikationer.

NARIC-nätverket (National Academic Recognition Information Centres) skapades år 1984 på initiativ av kommissionen. Nätverket består av nationella kontaktpunkter i samtliga medlemsstater i EU, EES samt Turkiet och syftar till att stödja rörlighet bland studenter, lärare och forskare inom högre utbildning. Nätverket bistår främst med information och råd men flera kontor har även ett bredare uppdrag med bedömningsverksamhet av olika slag.

De båda nätverken ENIC och NARIC har ett nära samarbete och en gemensam webbsida med information om akademisk och professionell rörlighet.⁶⁴ Universitets- och högskolerådet är Sveriges ENIC-NARIC kontor.⁶⁵

År 1975 upprättades inom ramen för EU-samarbetet Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training) i syfte att stödja och underlätta genomförandet av europeiska strategier för yrkesmässig utbildning.⁶⁶ Ett samarbete mellan Cedefop och kommissionen ledde till ett EU-nätverk av nationella referenscentrum för information om yrkesutbildning (ReferNet). På dess hemsida finns information som gör det möjligt att jämföra medlemsländernas arbete och inriktning kring yrkesutbildning.⁶⁷ Skolverket är den svenska representanten i ReferNet.

I syfte att underlätta jämförelsen mellan nationella kvalifikations-system i Europa oavsett utbildningsnivå antog Europaparlamentet och

⁶⁴ enic-naric.net

⁶⁵ Universitets- och högskolerådet deltar även i ett informellt nätverk mellan de nordiska erkännandekontoren, Nordic National Recognition Information Centres (NORRIC). Olika projekt inom NORRIC syftar till informationsutbyte och utbyte av bästa praxis samt smidig student- och yrkesrörlighet i enlighet med de nordiska samarbetsavtalen (se www.norric.org).

⁶⁶ www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/mission.aspx.

⁶⁷ www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/networks/refernet/index.aspx

rådet år 2008 en rekommendation om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (EQF).⁶⁸ Syftet med den europeiska referensramen är att främja livslångt lärande och förbättra anställbarhet, rörlighet och social integrering för arbetstagare och studerande inom EU. EQF består av åtta nivåer, omfattar alla typer av kvalifikationer från såväl utbildningssystemet som arbetslivet och är förenlig med den europeiska övergripande referensramen för examina inom högre utbildning (QF-EHEA) som utarbetats inom ramen för Bolognaprocessen. Med kvalifikation avses i detta sammanhang ett dokumenterat resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser, t.ex. utbildningsbevis, examina, certifikat eller diplom. Resultat av lärande är ett centralt begrepp i rekommendationen om EQF och kan uttryckas som det en individ vet, förstår och kan göra när en lärandeprocess är avslutad. EQF ska fungera som ett översättningsverktyg och därmed underlätta jämförelser mellan de kvalifikationer som utfärdas i olika medlemsstater. Detta bör ske genom att medlemsstaterna utarbetar nationella referensramar vars nivåer på ett tydligt sätt refereras till motsvarande nivåer i den europeiska referensramen. I Sverige pågår arbetet med att utarbeta en nationell referensram. Avsikten är att den nationella referensramen ska finnas på plats från och med hösten 2014. Medlemsstaterna rekommenderas också att se till att alla nya bevis på kvalifikationer och Europassdokument som utfärdas av behöriga myndigheter ska innehålla en tydlig hänvisning till den relevanta nivån i den europeiska referensramen för kvalifikationer. I Sverige har Myndigheten för yrkeshögskolan till uppgift att samordna EQF och ansvara för implementeringen.⁶⁹

⁶⁸ Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande.

⁶⁹ Se 9 § förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan, samt www.seqf.se.

3 Det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet

3.1 Bakgrund

Enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) är ett av unionens mål att avskaffa hindren för fri rörlighet för personer och tjänster mellan medlemsstaterna. För medlemsstaternas medborgare innebär detta bl.a. rätt att utöva ett yrke, som egenföretagare eller som anställd, i en annan medlemsstat än den där de har skaffat sig sina yrkeskvalifikationer. I artikel 53.1 i FEUF föreskrivs att direktiv ska utfärdas som syftar till ömsesidigt erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis. I enlighet med detta har ett stort antal direktiv antagits under de senaste fyrtio åren, genom vilka olika ordningar för erkännande av yrkeskvalifikationer inom olika sektorer införts. Flertalet av dessa direktiv ersattes 2005 av Europaparlamentets och rådets direktiv (2005/36/EG) av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, det s.k. yrkeskvalifikationsdirektivet. Direktivet gäller även för staterna i EES samt för Schweiz.¹ Sektorsspecifika rättsakter som reglerar erkännandet av yrkeskvalifikationer för ett visst yrke har företräde framför yrkeskvalifikationsdirektivet.² Sådana rättsakter finns bland annat avseende revisorsyrket och advokatycket.

I detta kapitel ges en översiktlig beskrivning av det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet. De justeringar, tillägg och strykningar i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet som ändringsdirektivet innebär beskrivs i kapitel 4.

¹ Se bilaga VII till EES-avtalet samt bilaga III till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska Edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.

² Artikel 2.3 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

3.2 Det ursprungliga direktivet

Syftet med yrkeskvalifikationsdirektivet är att underlätta för dem som vill utöva ett så kallat reglerat yrke i ett annat EU- eller EES-land än det där yrkeskvalifikationer har förvärvats. Med reglerat yrke menas förenklat att det krävs en viss yrkeskvalifikation för att få utöva yrket, t.ex. en viss utbildning, yrkeserfarenhet eller ett genomfört prov (se närmare avsnitt 7.1).³ Direktivet gäller för alla medborgare inom samarbetsområdet och omfattar både egenföretagare och anställda som vill utöva ett reglerat yrke i en annan medlemsstat än den där de har förvärvat sina yrkeskvalifikationer.⁴ Medlemsländerna kan välja att erkänna sådana yrkeskvalifikationer som dess medborgare erhållit i länder utanför EU.⁵ Om medborgaren, efter att ha varit yrkesverksam i minst tre år i det land som erkänt en sådan yrkeskvalifikation, vill förflytta sig inom unionen, ska sådana bevis på yrkeskvalifikationer som den behöriga myndigheten i landet intygat accepteras som bevis på formella kvalifikationer.⁶

I direktivet görs en åtskillnad mellan ”frihet att tillhandahålla tjänster” och ”etableringsfrihet”. Bestämmelserna i direktivet om frihet att tillhandahålla tjänster (avdelning II) tillämpas om tjänstleverantören flyttar till den mottagande medlemsstaten för att där temporärt och tillfälligt utöva ett yrke, som anställd eller som egenföretagare. För de fall då yrkesutövaren mer stadigvarande vill utöva yrket i en annan medlemsstat än den där de förvärvat sina yrkeskvalifikationer tillämpas i stället direktivets bestämmelser om etableringsfrihet (avdelning III).

Begreppet etablering är, i den mening som avses i fördraget, ett mycket vittomfattande begrepp som innebär en möjlighet för medborgare i EU att stadigvarande och kontinuerligt delta i det ekonomiska livet i en annan medlemsstat än ursprungsstaten och dra fördel av detta.⁷ Bedömningen av om ett tillhandahållande av tjänster är temporärt och tillfälligt ska även i yrkeskvalifikationsdirektivets mening bedömas från fall till fall, i synnerhet på grundval av tjänstens varaktighet, frekvens, periodicitet och kontinuitet.⁸ Enligt EU-

³ Artikel 3.1 a) i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴ Artikel 2.1 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁵ Artikel 2.2 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁶ Artikel 3.3 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁷ EU-domstolens dom den 30 november 1995 i mål C-55/94, *Gebhard*, p. 25.

⁸ Artikel 5.2 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

domstolens praxis utesluter tjänstens tillfälliga karaktär inte en möjlighet för den som i fördragets mening tillhandahåller tjänster att i den mottagande staten förse sig med en viss infrastruktur, till exempel ett kontor, i den mån som detta är nödvändigt för att kunna fullgöra tjänsten.⁹

3.2.1 Frihet att tillhandahålla tjänster

En EU-medborgare som är lagligt etablerad i en medlemsstat (etableringsmedlemsstaten) får enligt bestämmelserna i avdelning II i direktivet tillhandahålla tidsbegränsade och tillfälliga tjänster i en annan medlemsstat (den mottagande medlemsstaten) under sin ursprungliga yrkestitel,¹⁰ utan att behöva ansöka om erkännande av sina kvalifikationer. Tjänsteleverantören måste dock kunna styrka två års yrkeserfarenhet om yrket i fråga inte är reglerat i etableringsmedlemsstaten.¹¹

Innan tjänsteleverantören för första gången tillhandahåller tjänster på den mottagande medlemsstatens territorium får den staten kräva att han eller hon på förhand skriftligen underrättar den mottagande medlemsstaten och till denna lämnar vissa uppgifter och handlingar. En sådan underrättelse ska därefter förnyas en gång om året.¹² De handlingar som får krävas är uppgifter om försäkringsskydd rörande yrkesansvar, bevis på nationalitet, intyg som visar att yrkesutövaren är lagligt etablerad i en annan medlemsstat samt bevis på yrkeskvalifikationer.¹³

För vissa av de yrken som har konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet får den mottagande medlemsstaten på förhand kontrollera tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer, med beaktande av proportionalitetsprincipen. Om det föreligger en väsentlig skillnad mellan tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer och den utbildning som krävs i den mottagande medlemsstaten, ska den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten inom en viss tidsfrist ge tjänsteleverantören möjlighet att bevisa att han har förvärvat den kunskap eller kompetens som fattas, exempelvis genom ett lämplig-

⁹ Gebhard, p. 27. Se även mål C-131/01, *Kommissionen mot Italien*, p. 22–23.

¹⁰ Artikel 7.3 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹¹ Artikel 5.1b i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet. Kravet på yrkeserfarenhet ändras till ett år genom ändringsdirektivet, se avsnitt 4.4.

¹² Artikel 7.1 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹³ Artikel 7 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

hetsprov. Vid utebliven reaktion från den behöriga myndigheten inom de tidsfrister som gäller för denna förhandskontroll får tjänsten tillhandahållas.¹⁴

Om tjänsterna levereras under en yrkestitel som gäller i etableringsmedlemsstaten eller på grundval av tjänsteleverantörens utbildningsbevis får den mottagande medlemsstaten kräva att tjänsteleverantören tillhandahåller tjänstemottagarna viss information, till exempel om momsregistreringsnummer och eventuell yrkesansvarsförsäkring.¹⁵

3.2.2 Etableringsfrihet

Som nämns ovan gäller direktivets regler om etableringsfrihet (avdelning III) då en yrkesutövare stadigvarande vill utöva yrket i den mottagande medlemsstaten. För dessa fall finns tre olika ordningar angivna. Dessa är den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer (kapitel I), erkännande av yrkeserfarenhet (kapitel II) och erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning (principen om automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer för särskilda yrken, kapitel III).

3.2.2.1 Den generella ordningen

Den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer tillämpas subsidiärt för alla som inte omfattas av reglerna för erkännande av yrkeserfarenhet eller principen om automatiskt erkännande av utbildningsbevis för särskilda yrken.¹⁶ Det är således denna ordning som tillämpas för alla reglerade yrken som inte omfattas av särskilda bestämmelser om erkännande och i somliga fall där den sökande inte uppfyller de villkor som fastställs för andra ordningar för erkännande.

Den generella ordningen baseras på principen om ömsesidigt erkännande, men hindrar inte den mottagande medlemsstaten från att kräva kompensationsåtgärder, om det föreligger väsentliga skillnader mellan den utbildning som sökanden har förvärvat och den

¹⁴ Artikel 7.4 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁵ Artikel 9 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁶ Artikel 10 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

som krävs i den mottagande medlemsstaten. Kompensationen kan ske i form av en anpassningsperiod, dvs. en provtjänstgöring, eller ett lämplighetsprov. Den sökande får, förutom i undantagsfall, själv välja den ena eller den andra åtgärden.¹⁷

I direktivet skiljer man mellan följande fem olika nivåer för yrkeskvalifikationer:¹⁸

- Ett kompetensbevis som utfärdats av behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten för
 - en allmän utbildning på grundskole- eller gymnasienivå och som visar att innehavaren har allmänna kunskaper,
 - en utbildning som inte ingår i ett utbildnings- eller examensbevis,
 - ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning, eller
 - en treårig yrkeserfarenhet.
- Bevis på avslutad gymnasieutbildning, omfattande
 - allmän utbildning som kompletterats med en yrkesutbildning eller med den provtjänstgöring eller yrkesutövning som krävs, eller
 - teknisk eller yrkesinriktad utbildning som kompletterats med en allmän utbildning eller med den provtjänstgöring eller yrkesutövning som krävs.
- Examensbevis för
 - utbildning på eftergymnasial nivå på minst ett år, eller
 - yrkesutbildning som ger jämförbar nivå vad gäller yrkeskicklighet m.m.
- Examensbevis för utbildning på högskolenivå på minst tre och högst fyra år.
- Examensbevis för utbildning på högskolenivå på minst fyra år.

När det i den mottagande medlemsstaten finns ett reglerat tillträde till ett yrke eller till utövandet av det, det vill säga att det krävs bestämda yrkeskvalifikationer, ska den behöriga myndigheten i

¹⁷ Artikel 14 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁸ Artikel 11 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

denna medlemsstat ge en sökande rätt att utöva yrket på samma villkor som dem som gäller för landets egna medborgare. Den sökande måste emellertid inneha det kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som krävs av en annan medlemsstat för utövandet av yrket inom dess territorium. Detta bevis, som ska vara utfärdat av en behörig myndighet i den medlemsstaten, ska visa att innehavarens kvalifikationer minst motsvarar den nivå som ligger omedelbart under den som den mottagande medlemsstaten kräver.¹⁹

En sökande från en ursprungsmedlemsstat där yrket inte är reglerat måste, utöver att uppvisa kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer, kunna visa att han eller hon har utövat yrket på heltid under minst två år under de senaste tio åren för att kunna utöva det yrket i en mottagande medlemsstat som reglerar detta yrke.²⁰

Som villkor för att erkänna utbildningsbevis får den mottagande medlemsstaten kräva att den sökande genomför kompensationsåtgärder (slutför en anpassningsperiod som inte överstiger tre år eller genomgår lämplighetsprov) i något av följande tre fall:²¹

- När omfattningen av den utbildning som åberopas är minst ett år kortare än den som krävs i den mottagande medlemsstaten.²²
- När innehållet i sökandens utbildning väsentligt skiljer sig från de krav som ställs i den mottagande medlemsstaten.
- När det reglerade yrket i den mottagande medlemsstaten omfattar en eller flera reglerade yrkesaktiviteter som inte ingår i motsvarande yrke i sökandens ursprungsmedlemsstat och kräver särskild utbildning vars innehåll väsentligt skiljer sig från den som ingår i den sökandes utbildning.

3.2.2.2 Ordning för erkännande av yrkeserfarenhet

Om det för vissa verksamheter inom hantverk, industri och handel krävs kunskap och förmåga av allmän, affärsmässig eller yrkesmässig art omfattas dessa, på de villkor som anges i kapitel II, av

¹⁹ Artikel 13 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁰ Kravet på yrkeserfarenhet ändras till ett år genom ändringsdirektivet, se avsnitt 4.5.

²¹ Artikel 14 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

²² Bestämmelsen upphör genom ändringsdirektivet, se avsnitt 4.5.

automatiskt erkännande av kvalifikationer styrkta genom yrkeserfarenhet.

För erkännande av yrkeserfarenhet beaktas yrkeserfarenhetens varaktighet och form (egenföretagare eller anställd). Hänsyn tas också till tidigare utbildning, vilket kan innebära att kortare yrkeserfarenhet krävs. All tidigare utbildning ska dock styrkas i ett nationellt erkänt bevis eller bedömas som fullgod av en behörig yrkesorganisation.²³

3.2.2.3 Ordning för erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning

Den tredje ordningen innebär ett automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer att utöva yrkena läkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare och arkitekt (kapitel III i direktivet).

För att säkerställa erkännandet fastställs i direktivet minimikrav för utbildningarna för vart och ett av dessa yrken, bl.a. minimikraven för utbildningstiden, se avsnitt 6.1. De examensbevis som överensstämmer med direktivet och som utfärdas av medlemsstaterna räknas upp i bilaga V. De ger innehavaren möjlighet att utöva sitt yrke i alla medlemsstater, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina kvalifikationer i den mottagande medlemsstaten. Medlemsstaterna är vidare skyldiga att endast ge tillträde till och rätt att utöva verksamhet inom dessa yrken till yrkesutövare som innehar något av de bevis på formella kvalifikationer som anges i bilaga V.²⁴

3.2.3 Övriga bestämmelser

Direktivet innehåller detaljerade bestämmelser kring förfarandet för erkännande av yrkeskvalifikationer, särskilt i fråga om etableringsfrihet. Bland annat anges vilka handlingar och intyg som medlemsstaterna kan begära av sökanden och vilka uppgifter, och under vilka omständigheter, den mottagande medlemsstaten kan be

²³ Artiklarna 16–20 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁴ Artikel 21 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

ursprungsmedlemsstaten att verifiera de uppgifter den erhållit från den sökande.²⁵

Följande handlingar och intyg får begäras av den sökande som önskar få utöva ett reglerat yrke:

1. Intyg om medborgarskap,
2. kopia på de kompetens- eller examensbevis som ger rätt att utöva yrket i fråga samt, i förekommande fall, ett intyg om vederbörandes yrkeserfarenhet,
3. upplysningar om utbildningens innehåll om det är nödvändigt för att fastställa förekomsten av potentiella väsentliga olikheter i förhållande till den utbildning som krävs i den mottagande medlemsstaten,
4. intyg om verksamhetens karaktär och varaktighet om det i den mottagande medlemsstaten ställs krav på yrkeserfarenhet,
5. handlingar som visar att den sökande har gott namn och rykte, att han eller hon inte försatts i konkurs eller temporärt blivit förbjuden att utöva yrket på grund av grav yrkesmässig försummelse eller brottslig handling. I de fall ursprungsstaten inte utfärdar sådana handlingar ska det mottagande landet i stället godta försäkran under ed eller en försäkran på heder och samvete som lämnas av den berörda personen inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet,
6. bevis på fysisk och psykisk hälsa,
7. intyg från banker och försäkringsföretag angående sökandens ekonomiska ställning samt försäkringar som är förenade med yrkesansvar,
8. intyg som bekräftar att den sökande inte temporärt eller definitivt har förbjudits att utöva yrket eller har dömts för något brott, och
9. intyg från de behöriga myndigheterna som visar att examensbeviset uppfyller direktivets krav för automatiskt tillträde.

Om det är omöjligt för den sökande att lämna sådana uppgifter som avses i punkt 3 ovan får de behöriga myndigheterna i den mot-

²⁵ Artikel 50 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

tagande medlemsstaten vända sig till kontaktpunkten,²⁶ den behöriga myndigheten eller något annat relevant organ i ursprungsmedlemsstaten för att få tillgång till dessa uppgifter.

Endast om det finns skäl原因 grund för tvivel får det mottagande landet begära att behöriga myndigheter i ursprungslandet

1. styrker äktheten i lämnade utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis,
2. intygar att den sökande uppfyller de minimikrav som krävs för automatiskt tillträde, och
3. i de fall ett examensbevis baseras på kurser i flera länder intygar att examen jämföras med en helt nationell examen.²⁷

Överlämnade uppgifter ska behandlas konfidentiellt. Ett motiverat beslut med anledning av en ansökan om tillstånd att få utöva ett reglerat yrke ska enligt huvudregeln fattas senast inom tre månader efter det att den fullständiga ansökan kom in.²⁸ Beslutet, liksom en underlåtenhet att meddela beslut inom föreskriven tid, kan enligt direktivet överklagas hos domstol.²⁹

Personer som får sina yrkeskvalifikationer erkända ska ha nödvändiga språkkunskaper för att utöva yrkesverksamheten i den mottagande medlemsstaten.³⁰

De behöriga myndigheterna ska bedriva ett nära samarbete och ge varandra ömsesidigt bistånd för att underlätta tillämpningen av direktivet. De ska garantera att de upplysningar som utbyts behandlas konfidentiellt.³¹ Det anges specifikt att de behöriga myndigheterna ska utbyta information, både vid tidsbegränsat tillhandahållande av tjänster och vid varaktig etablering i en annan medlemsstat, beträffande disciplinära eller andra allvarliga omständigheter som kan ha följder för utövandet av verksamheten.³²

Varje medlemsstat ska utse en samordnare för dess behöriga myndigheter. Samordnare ska bl.a. ha till uppgift att främja en enhetlig tillämpning av direktivet.³³ Medlemsstaterna ska dessutom

²⁶ Numera rådgivningscentrum, se avsnitt 8.1.

²⁷ Artikel 50 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁸ Artikel 51 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁹ Artikel 51.3 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

³⁰ Artikel 53 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet. Genom ändringsdirektivet förtydligas förutsättningarna för kontroll av språkkunskaperna, se avsnitt 4.7.

³¹ Artikel 56.1 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

³² Artikel 56.2 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

³³ Artikel 56.4 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

utse en kontaktpunkt, som ska ge medborgarna och andra kontaktpunkter all nödvändig information om erkännandet av yrkeskvalifikationer enligt direktivet och bistå medborgarna vid utövandet av deras rättigheter.³⁴

³⁴ Artikel 57 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

4 Det moderniserade direktivet

4.1 Bakgrund

Rörligheten på arbetsmarknaden har lyfts fram som en nyckelfråga för Europas konkurrenskraft, bl.a. i inre marknadsakten,¹ där en revision av yrkeskvalifikationsdirektivet nämns som en av tolv nyckelåtgärder. Europeiska rådet har vid flera tillfällen lyft fram att det är viktigt att göra framsteg inom erkännandet av kvalifikationer och minska antalet reglerade yrken. Kommissionen presenterade därför den 19 december 2011 ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (ändringsdirektivet). Förhandlingar rörande kommissionens förslag inleddes i januari 2012 och avslutades under hösten 2013. Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet antogs den 20 november 2013 och trädde i kraft den 17 januari 2014. Direktivet ska vara genomfört den 18 januari 2016.

I skrivande stund har det ännu inte fattats några beslut om att även det moderniserade direktivet ska omfattas av EES-avtalet samt avtalet mellan EU och Schweiz. Det bör också noteras att Schweiz hittills inte deltagit i samarbetet kring informationssystemet för den inre marknaden (IMI), vilket torde vara en förutsättning för att det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska kunna fungera fullt ut.

¹ Kommissionens meddelande Inre marknadsakten Tolv åtgärder för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för inre marknaden "Gemensamma insatser för att skapa ny tillväxt", KOM (2011) 206 slutlig.

4.2 Tillämpningsområde

Även det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet innehåller undantag för vissa sektorer och yrken² i den mån det finns särskilda regler för erkännande av yrkeskvalifikationer i unionsrätten. Det anges uttryckligen att direktivet inte tillämpas för notarier utsedda av offentliga myndigheter.

4.2.1 Tredjelandssmedborgare

De som är inte är medborgare i ett EU- eller EES-land brukar kallas tredjelandssmedborgare. Generellt sett omfattas enbart EU- och EES-medborgarna av unionsrätten men medborgare i Schweiz har i enlighet med ett särskilt avtal i princip samma rättigheter som EU-medborgare.³ Dessutom har ett antal rättsakter antagits under årens lopp för att underlätta EU-medborgarnas rörlighet genom att ge deras familjemedlemmar samma rättigheter oavsett medborgarskap. I det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet påminns medlemsstaterna om att vissa tredjelandssmedborgare i enlighet med separata unionsrättsakter ska likabehandlas med EU-medborgare bl.a. ifråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis och andra yrkeskvalifikationer.⁴ Det innebär i praktiken att tredjelandssmedborgares yrkeskvalifikationer under vissa förutsättningar ska bedömas på samma sätt som EU-medborgares. Till exempel kan tredjelandssmedborgare med en universitetsexamen eller minst fem års yrkeserfarenhet från och med 1 augusti 2013 under vissa förutsättningar ansöka om ett s.k. blåkort som ger dem uppehålls- och anställningstillstånd.⁵ Resultatet av pågående direktivförhandlingar kan även komma att påverka hur behöriga myndigheter ska hantera laglig migration av tredjelandssmedborgare som önskar

² I det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet stadgas i skäl 41 att direktivet inte påverkar tillämpningen av artikel 39.4 och artikel 45 i fördraget, som bland annat rör notarius publicus. Inte heller ska särskilda rättsliga bestämmelser för erkännande av yrkeskvalifikationer åsidosättas genom yrkeskvalifikationsdirektivet avseende till exempel transportområdet, försäkringsförmedlare och lagstadgade revisorer eller advokater, se skäl 42.

³ Se bilaga VII till EES-avtalet samt bilaga III till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska Edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.

⁴ Se skäl 1 till ändringsdirektivet, bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier samt andra relevanta rättsakter om varaktig bosättning, flyktingar, innehavare av EU-blåkort och forskare.

⁵ Se t.ex. 6a § utlänningslagen (2005:716).

forska, studera eller förflytta sig för att genomgå yrkespraktik i ett EU-land.⁶

Enligt det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet kan tredjelandsmedborgare få sina yrkeskvalifikationer erkända i ett EU-land i enlighet med respektive lands nationella regelverk. Dessa regler kvarstår oförändrade i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Det innebär att en yrkesverksam EU-medborgare som fått sina formella kvalifikationer från tredjeland erkända i en medlemsstat, ska likabehandlas i ett annat EU-land, förutsatt att han eller hon kan uppvisa ett intyg som utvisar tre års yrkeserfarenhet i det land som erkände kvalifikationerna.⁷

4.3 Delegerade akter och genomförandeakter

I det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet anges att kommissionen ges befogenhet att fatta beslut genom delegerade akter i ett flertal fall.⁸ Befogenheten gäller i fem år från den 17 januari 2014 och därefter för ytterligare fem år åt gången, om inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en förlängning tre månader innan femårsperioden löper ut.⁹ Europaparlamentet eller rådet kan när som helst återkalla delegeringen (utan att det påverkar delegerade akter som redan trätt i kraft).¹⁰ Delegerade akter kan endast träda i kraft om varken Europaparlamentet eller rådet haft invändningar mot den delegerade akten inom två månader från det att den delgavs dem.

⁶ Se kommissionens meddelande med förslag till direktiv om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, elevutbyte, avlönad och oavlönad yrkesutbildning, volontärarbete och au pair-arbete, KOM (2013) 151 slutlig.

⁷ Artikel 3.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁸ Kommissionen ges befogenhet att uppdatera följande bilagor genom delegerade akter: bilaga I, IV och V. Vad avser den sistnämnda bilagan V kan kommissionen även göra tillägg till vad som där anges t.ex. i form av specialiseringar. Kommissionen ges även befogenhet att anpassa minimilängd på utbildning, angiven i bilaga V, genom delegerad akt och uppdatera de kunskaper och färdigheter som avses i artiklarna 24.3, 31.6, 34.3, 38.3, 40.3, 44.3 samt 46.4. Vidare ska kommissionen i delegerad akt fastställa gemensamma utbildningsramar samt innehållet i gemensamt utbildningsprov, se vidare artikel 3.2 tredje stycket, artikel 20, artikel 21.6 andra stycket, artiklarna 21a.3 och 25.5, artikel 26 andra stycket, 31.2 andra stycket, 34.2 andra stycket, artiklarna 35.4 och 35.4a, 38.1 andra stycket, 40.1 andra stycket, 44.2 andra stycket och artiklarna 49a.3 och 49b.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁹ Artikel 57c.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁰ Artikel 57c.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Kommissionen har även befogenhet att fatta beslut genom att anta genomförandeakter i flera fall.¹¹ Granskningsförfarandet är tillämpligt i alla fall utom när kommissionen kan fatta beslut mot enskilda medlemsstater, eller en grupp medlemsstater.¹²

4.4 Fri rörlighet för tjänster

En medlemsstat som ställer bestämda krav på yrkeskvalifikationer för att få utöva viss verksamhet kan inte förvägra yrkesverksamma rätten att tillfälligt verka i landet, även om han eller hon kommer från ett medlemsland där motsvarande yrke inte är reglerat, förutsatt att den yrkesverksamme utövat yrket ifråga under minst ett av de senaste tio åren, eller gått en reglerad utbildning.¹³ Ansökningar från en sökande som kommer från ett land som inte reglerar ett visst yrke men som har minst ett års yrkeserfarenhet eller gått en reglerad utbildning ska således behandlas på samma sätt som ansökningar från en sökande där yrket är reglerat.

4.4.1 Förhandsunderrättelse

Medlemsstaternas rätt att genom förhandsunderrättelse kräva information om vilka tjänsteleverantörer som är tillfälligt verksamma i landet har preciserats i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.¹⁴ Utöver de handlingar som medlemsländerna sedan tidigare har möjlighet att kräva i samband med förhandsunderrättelsen kompletteras listan med följande dokument:

- För yrkesverksamma i säkerhetsbranschen, hälso- och sjukvårdssektorn och för yrken som rör undervisning av barn (inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet): ett intyg som bekräftar att yrkesutövaren inte temporärt eller definitivt

¹¹ Kommissionen kan anta genomförandeakter i enlighet med artiklarna 3.2, artiklarna 4a, 4b, 4c, 4d, artikel 14.2, artikel 21a.5, artikel 49a, artikel 49b, artikel 56a.8, och artikel 61 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet (se även skäl 33–34 i ändringsdirektivet).

¹² Det handlar om beslut i enlighet med artikel 3.2, artikel 14.2, artikel 21a.5, artikel 49a, artikel 49b, och artikel 61 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet (se även skäl 34 till ändringsdirektivet).

¹³ Artikel 5.1b i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Denna reglering fanns i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet med den enda skillnaden att det då krävdes minst två års yrkeserfarenhet.

¹⁴ Artikel 7 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

förbjudits att utöva yrket - förutsatt att egna medborgare måste uppvisa motsvarande intyg.

- För yrken med konsekvenser för patientsäkerheten: intyg på språkkunskaper som behövs för att kunna utöva yrket.
- För yrken som anmälts till kommissionen i enlighet med artikel 59.1a avseende de verksamheter som anges i bilaga IV kan intyg krävas om verksamhetens karaktär och varaktighet, utfärdat av behörig myndighet i etableringsmedlemsstaten.

Ytterligare uppgifter om tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer kan krävas i samband med förhandsunderrättelsen om

- yrket är reglerat på ett annat sätt inom vissa delar av territoriet,
- regleringen också gäller alla medborgare i medlemsstaten,
- skillnaderna i regleringen motiveras av tvingande hänsyn av allmänt intresse som rör folkhälsa eller tjänstemottagarnas säkerhet, och
- medlemsstaten inte kan få sådan information på annat sätt.

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet stadgar att en förhandsunderrättelse ska ge leverantören rätt att utöva verksamhet på hela den berörda medlemsstatens territorium, dvs. delstater eller regioner kan inte kräva separata eller ytterligare underrättelser. För det fall underrättelse sker genom yrkeskortet (se nedan avsnitt 4.10) kan ingen ny underrättelse krävas under de påföljande arton månaderna. Ett yrkeskort ersätter även förhandsunderrättelser i samtliga medlemsländer som kortet utfärdats för.

4.4.2 Förhandskontroll av kvalifikationer

Under vissa omständigheter får de behöriga myndigheterna i mottagarlandet göra en faktisk kontroll av en tillfällig tjänsteleverantörs yrkeskvalifikationer innan tjänsterna tillhandahålls för första gången. Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet klargör hur en sådan kontroll ska genomföras.¹⁵

För att öka förutsebarheten för den enskilde förtydligas skyldigheterna för de behöriga myndigheterna i den mottagande medlems-

¹⁵ Artikel 7.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

staten att informera om i vad mån de avser göra en förhandskontroll av yrkeskvalifikationerna och när ett beslut om detta är att vänta. Myndigheten ska inom en månad efter att samtliga handlingar inkommit meddela sökanden om att den beslutat att antingen tillåta den yrkesverksamme att verka i landet utan kontroll av kvalifikationerna, eller att kontrollen av kvalifikationerna lett till att tjänster kan tillhandahållas, eller att sökanden måste göra ett lämplighetsprov. Lämplighetsprov kan krävas när det föreligger väsentlig skillnad mellan den enskildes yrkeskvalifikation och den utbildning som krävs i medlemsstaten och denna skillnad är skadlig för folkhälsa eller säkerhet och inte kan kompenseras genom sökandens yrkeserfarenhet eller kompetenser som uppnåtts genom livslångt lärande.

Den behöriga myndigheten kan förlänga tidsfristen om problem uppstår och ska inom en månad meddela orsaken till förseningen. Inom en månad efter att den informationen lämnats till den enskilde ska problemet lösas och beslut fattas senast två månader efter att problemet lösts. Under alla förhållanden ska tjänsten liksom tidigare kunna tillhandahållas inom en månad efter att ett beslut fattats, alternativt, om inget beslut fattas inom de tidsfrister som fastställts, när tidsfristerna löpt ut.

Om det finns skälig grund för tvivel får behörig myndighet i den mottagande medlemsstaten vända sig till etableringsmedlemsstaten och begära information t.ex. om tjänstetillhandahållarens lagliga etablering och avsaknad av disciplinära åtgärder. Etableringsmedlemsstatens behöriga myndigheter ska även bistå med information om utbildningskurser i den mån mottagarlandet beslutat kontrollera den yrkesverksammes kvalifikationer, om det krävs för att kunna bedöma om det föreligger väsentliga skillnader som kan vara skadliga för folkhälsa eller säkerhet. Rådgivningscentrumen kan lämna motsvarande bistånd om yrket är oreglerat i landet.

4.5 Etableringsfrihet

Den generella ordningen är liksom tidigare tillämplig om inte direktivets regler om automatiskt erkännande (kapitel III och numera även kapitel III a) eller erkännande av yrkeserfarenhet (kapitel II) är tillämpliga och om sökanden av en specifik och exceptionell anledning inte uppfyller villkoren i de kapitlen.¹⁶ I

¹⁶ Artikel 10 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

motsvarande mån som gäller för fri rörlighet för tjänster ska en yrkesutövare från ett land där ett yrke inte är reglerat ges tillträde att utöva tjänsteverksamhet i ett mottagande land, där yrket är reglerat, om den yrkesverksamme har utövat yrket under ett av de senaste tio åren och har kompetensbevis eller handlingar utfärdade av medlemsstaten där yrket inte är reglerat som intygar formella kvalifikationer. Om sökanden gått en reglerad utbildning, oavsett kvalifikationsnivå, gäller inte kravet om ett års yrkeserfarenhet. Det tidigare kravet i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet, att medlemsstaten ska intyga kvalifikationer som motsvarar den nivå som ligger omedelbart före den kvalifikationsnivå som den mottagande medlemsstaten kräver, har tagits bort.¹⁷ Det är därför inte längre möjligt för en mottagande medlemsstat att endast med hänvisning till den sökandes utbildningsnivå neka tillträde till ett reglerat yrke. I stället anges i direktivets skäl att principen om livslångt lärande ska vara vägledande.¹⁸ Ett undantag görs dock. Om det i den mottagande medlemsstaten krävs fyra års eftergymnasial utbildning för tillträde till yrket och den sökande inte har en gymnasieexamen, får den mottagande medlemsstaten neka tillträde med hänvisning till nivån på utbildningen.¹⁹

4.5.1 Kompensationsåtgärder

Huvudregeln vid prövning enligt den generella ordningen är att behöriga myndigheter ska godta sådana bevis på kvalifikationer som utfärdats av en behörig myndighet i ett annat medlemsland och ge yrkesutövaren tillträde till det reglerade yrket på samma villkor som gäller för de egna medborgarna.²⁰ Kompensationsåtgärder i form av anpassningsperiod eller lämplighetsprov kan krävas om t.ex. utbildningarnas innehåll avviker väsentligt från de krav som ställs i den mottagande medlemsstaten.²¹

Den sökande ska liksom tidigare ha rätt att välja att genomgå ett lämplighetsprov eller en anpassningsperiod, om inte medlemsstaten i förväg, för ett visst yrke, anmält till kommissionen och övriga medlemsstater att ett undantag från valmöjligheten gjorts och varför detta anses nödvändigt. Undantag kan göras för yrken som

¹⁷ Se artikel 13.2b i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁸ Skäl 11 till ändringsdirektivet.

¹⁹ Artikel 13.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁰ Artikel 13 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²¹ Artikel 14 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

kräver kunskaper i nationell rätt om verksamheten består i att lämna råd i frågor som rör nationell rätt, samt i vissa särskilt angivna fall, för ett antal yrken som omfattas av det automatiska erkännandet.²² Genom ändringsdirektivet införs möjlighet för den mottagande medlemsstaten att göra ytterligare undantag från huvudregeln med valfrihet för sökanden om någon av följande situationer föreligger:

- Om sökandens yrkeskvalifikation baserar sig på en allmän utbildning (enligt definitionen i artikel 11 a) och vad som krävs i mottagarlandet är en eftergymnasial utbildning eller en reglerad utbildning (i enlighet med definitionen i artikel 11 c).
- Om sökandens yrkeskvalifikation baserar sig på en avslutad gymnasieutbildning (i enlighet med definitionen i artikel 11 b) och vad som krävs i mottagarlandet är en utbildning på eftergymnasial nivå om minst tre eller fyra år (i enlighet med definitionen i artikel 11 d och e).

Mottagarlandet får kräva att sökanden genomgår både en anpassningsperiod och ett lämplighetsprov om sökandens yrkeskvalifikation baserar sig på en allmän utbildning enligt artikel 11 a och vad som krävs i mottagarlandet motsvarar yrkeskvalifikationerna på en kvalifikationsnivå enligt artikel 11 d.²³

Genom ändringsdirektivet ges kommissionen mandat att invända mot en medlemsstats avsikt att göra undantag från valfriheten genom att anta en genomförandeakt inom tre månader efter att alla nödvändiga uppgifter inkommit.

När behovet av eventuella kompensationsåtgärder ska bedömas bör systemen för att uppskatta teoretisk kunskap och praktiska färdigheter utgå från principerna om öppenhet och opartiskhet.²⁴ Endast sådan yrkeserfarenhet eller kompetens förvärvat genom livslångt lärande som formellt har godkänts för detta ändamål av ett relevant organ, kan komma ifråga som kompensation för konstaterade väsentliga skillnader.

Ändringsdirektivet tydliggör att beslut om kompensationsåtgärder ska motiveras. Den sökande ska i synnerhet få information om hur sökandens yrkeskvalifikation klassificerats och i förhållande till vad som krävs i den mottagande medlemsstaten, de ska

²² Artikel 14.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet.

²³ Artikel 14.3 stycke 5 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁴ Skäl 12 i ändringsdirektivet.

få en redogörelse för de identifierade väsentliga skillnaderna och varför dessa inte kan anses ha kompenseras av sökandens yrkeserfarenhet eller livslångt lärande.

Medlemsstaterna ska se till att det finns möjlighet för den sökande att göra ett lämplighetsprov inom sex månader från det ursprungliga beslutet om att sökanden ska genomgå ett lämplighetsprov.

4.6 Behöriga myndigheters handläggning

När det gäller de tidsfrister som anges för handläggning av ärenden om tillfällig verksamhet (i artikel 7.4) och för etablering (i artikel 50) förtydligas att tidsfristen börjar löpa i samband med att en sökande lämnat in ansökan, eller en handling som saknas, antingen till den gemensamma kontaktpunkten (se avsnitt 5.1.4) eller direkt till den behöriga myndigheten.²⁵ En begäran om bestyrkt kopia, som kan krävas om det finns skälig grund för tvivel och om det är absolut nödvändigt, ska inte betraktas som en begäran om en handling som saknas. Vid ansökan som gäller etablering kan de behöriga myndigheterna kräva en bekräftelse av sina motsvarigheter i annat land på att den sökande inte temporärt förbjudits att utöva yrket. Myndigheterna ska i övrigt tillämpa det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets regler om kompensationsåtgärder (se avsnitt 4.5.1), språkkunskaper (se avsnitt 4.7), partiellt tillträde (se avsnitt 4.9) samt praktikperioder (se avsnitt 4.8). Myndigheterna ska automatiskt godta kvalifikationer erhållna i enlighet med gemensamma utbildningsprinciper (se avsnitt 4.13.4). Det finns särskilda regler som gäller för erkännande som sker inom ramen för ett europeiskt yrkeskort (se avsnitt 4.10).

Behöriga myndigheter ska liksom tidigare bistå motsvarigheter i andra medlemsländer och utbyta information om disciplinära åtgärder. De ska för ändamålet använda IMI (för mer information om det administrativa samarbetet, se närmare avsnitt 4.13.1). Alla behöriga myndigheter ska samarbeta till fullo med rådgivningscentrumen och på begäran lämna alla relevanta uppgifter om enskilda ärenden.

Behöriga myndigheter för de yrken vars minimikrav på utbildningen samordnats (se avsnitt 4.11), för sådana reglerade yrken som har konsekvenser för patientsäkerhet eller rör undervisning av

²⁵ Artikel 57a.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

barn (inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet), ska informera motsvarande myndigheter i andra länder om yrkesutövare som begränsats eller förbjudits utöva yrket (se avsnitt 4.13.2).

4.7 Språkkunskaper

Kravet på yrkesutövare att inneha nödvändiga språkkunskaper har förtydligats i flera avseenden.²⁶ Medlemsländerna ska säkerställa att kontrollen av nödvändiga språkkunskaper inte omfattar mer än ett officiellt språk i den mottagande medlemsstaten samt att de kontroller som utförs står i proportion till den verksamhet som ska utövas. Kontroller får endast genomföras om yrket har konsekvenser för patientsäkerhet eller om det i det enskilda fallet finns allvarliga eller konkreta tvivel på att den yrkesverksamme verkligen har tillräckliga språkkunskaper för att kunna utöva yrket. Det förtydligas även att en eventuell kontroll av språkkunskaperna ska ske efter det att kvalifikationerna bedömts, och innan yrkesutövaren börjat utöva yrket i den mottagande medlemsstaten.

Yrkesutövaren ska ha möjlighet att överklaga kontroller av språkkunskaper i enlighet med nationell lagstiftning. Arbetsgivaren bör även fortsättningsvis spela en viktig roll vid kontroll av de språkkunskaper som behövs på respektive arbetsplats.²⁷

När det gäller tillfällig verksamhet förtydligas att ett intyg²⁸ över den sökandes språkkunskaper får krävas för yrken med konsekvenser för patientsäkerheten.

4.8 Praktikperioder

För att underlätta de nyutexaminerades rörlighet införs helt nya regler om att yrkespraktik avslutad i ett medlemsland ska kunna erkännas vid en ansökan om tillträde till ett reglerat yrke i

²⁶ Artikel 53 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁷ Skäl 26 till ändringsdirektivet.

²⁸ Vad som kvalificeras som intyg definieras inte i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet men det ligger i sakens natur att inte enbart intyg utfärdade av svenska organ ska beaktas.

ursprungsmedlemsstaten.²⁹ Även yrkespraktik fullgjord i tredjeland bör beaktas vid en begäran om tillträde till ett reglerat yrke.³⁰

Yrkespraktik definieras som en period med praktik under handledning, som kan äga rum under eller efter avslutad utbildning, när sådan praktik krävs för tillträde till ett reglerat yrke. Erkännandet av förvärvad yrkespraktik ersätter inte eventuella krav på att den yrkesverksamme måste genomgå ett prov för att få tillträde till yrket.

De behöriga myndigheterna ska publicera riktlinjer för hur yrkespraktik förvärvad i annat land ska organiseras och erkännas, i synnerhet vad gäller handledarens roll i samband med yrkespraktiken.³¹ Den person som övervakar praktiktjänstgöringen i en medlemsstat behöver ange tydliga inlärningsmål och tilldelade uppgifter så att yrkespraktiken kan ligga till grund för erkännandet.³²

En behörig myndighet i ursprungslandet ska erkänna yrkespraktik förvärvad i annat medlemsland förutsatt att yrkespraktiken överensstämmer med de offentliggjorda riktlinjerna. Medlemsländerna får dock i nationell lagstiftning fastställa en rimlig begränsning när det gäller den del av yrkespraktiken som kan förvärvas utomlands.

4.9 Partiellt tillträde

Principen om partiellt tillträde till ett yrke har utvecklats i rättspraxis från EU-domstolen.³³ Eftersom kommissionen i samband med utvärderingen av det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet kunde konstatera att principen om partiellt tillträde inte tillämpades i medlemsstaterna innehåller det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet uttryckliga krav på att medlemsländerna säkerställer att partiellt tillträde kan beviljas, om förutsättningar för det finns.³⁴

Syftet är att kunna ge yrkesverksamma en rätt att utöva ett yrke i ett annat land även om de verksamhetsområden som omfattas av

²⁹ Se bl.a. artikel 1, artikel 2, artikel 55a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Definitionen påverkar inte vad som sägs om yrkespraktik för arkitekter i artikel 46.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

³⁰ Skäl 27 i ändringsdirektivet.

³¹ Artikel 55a.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

³² Skäl 27 i ändringsdirektivet.

³³ Se bl.a. mål C-330/03 *Collegios de ingenieros*.

³⁴ Artikel 4f i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

yrket i det mottagande landet är bredare än i det land där den yrkesverksamme erhållit sina kvalifikationer.

Reglerna om partiellt tillträde gäller inte för de yrken som omfattas av automatiskt erkännande.

4.9.1 Utgångspunkter vid handläggningen av ansökan om partiellt tillträde

Den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten ska från fall till fall pröva om partiellt tillträde kan beviljas. För detta krävs att

- yrkesutövaren är fullt kvalificerad i ursprungsmedlemsstaten att utöva den yrkesverksamhet som partiellt tillträde söks för,
- skillnaderna mellan yrkesverksamheten i ursprungsmedlemsstaten och den mottagande medlemsstaten är så stora att sökanden måste fullfölja ett helt utbildningsprogram för att få tillträde till hela det reglerade yrket i den mottagande medlemsstaten, och att
- yrkesverksamheten objektivt kan särskiljas från andra verksamheter som ingår i det reglerade yrket i den mottagande medlemsstaten.

Om ansökan gäller etablering, ska granskningen ske i enlighet med avdelning III, kapitel I och IV, dvs. enligt den generella ordningen. Om en ansökan istället gäller tillfällig yrkesverksamhet som har konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet, ska granskningen göras utifrån avdelning II.

Behörig myndighet kan neka partiellt tillträde om det står i överensstämmelse med det s.k. inre marknads-testet, dvs. är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset, proportionerligt och lämpligt för att uppnå skyddsintresset. Det förtydligas i skältexten att vad som kan anses vara tvingande hänsyn till allmänintresset kan komma att vidareutvecklas i EU-domstolens praxis, men att det framför allt kan vara tillämpligt vid hälso- och sjukvårdsyrken som har konsekvenser för folkhälsa eller patient-säkerhet.³⁵

³⁵ Skäl 7 i ändringsdirektivet.

4.9.2 Konsekvenser av partiellt tillträde

Beviljas partiellt tillträde ska yrkesverksamheten utövas under ursprungsmedlemsstatens yrkestitel. Den mottagande medlemsstaten kan kräva att denna yrkestitel används på den mottagande medlemsstatens språk, och yrkesutövare är skyldiga att tydligt informera tjänstemottagare om yrkesverksamhetens räckvidd.

4.10 Europeiska yrkeskortet

4.10.1 Bakgrund

Redan i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet fanns en skältext som identifierade fördelarna med att yrkessammanslutningar eller yrkesorganisationer på europeisk nivå införde yrkeskort.³⁶ Två sådana yrkeskort har också utarbetats EngineerING, för ingenjörer, HPRO-kortet, för yrken inom hälso- och sjukvården. Båda projekten syftar till att underlätta de yrkesverksammas möjligheter att verka oavsett nationsgränser och utbildningsort, och, i fallet med hälso- och sjukvårdsyrkena, att förbättra patientsäkerheten genom ett effektivare informationsutbyte mellan behöriga myndigheter.³⁷ Projekten utvecklades utifrån informationssystem mellan de berörda (decentraliserade databaser i det ena fallet och sammankoppling av register i det andra).

I samband med utvärderingen av det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet framkom att ett bekymmer med dessa yrkeskort var att de utfärdades av yrkessammanslutningar och inte av behöriga myndigheter, och att detta riskerade att underminera användningsområdet och tilltron till yrkeskortet.³⁸ Inte heller gav yrkeskortet enskilda några rättigheter. Utifrån dessa synpunkter diskuterade en styrgrupp bestående av representanter från olika yrkesgrupper och behöriga myndigheter alternativa vägar för ett framtida yrkeskort. Fallstudier gjordes inom yrkena läkare, sjuksköterska, fysioterapeut, ingenjör, fastighetsmäklare, apotekare

³⁶ Skäl 32 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

³⁷ Långt tidigare, och därmed oberoende av yrkeskvalifikationsdirektivet, utarbetades även ett identitetskort för advokater i syfte att underlätta möjligheterna att biträda klienter inför domstolar och andra offentliga institutioner.

³⁸ "Evaluation of the professional qualifications directive", Kommissionens arbetspapper från 5 juli 2011, sid 79.

och bergsguide.³⁹ Detta arbete har legat till grund för regleringen i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

4.10.2 Syfte och ikraftträdande

Det uttalade syftet med ett yrkeskort är att förenkla erkännandeprocessen och bidra till kostnads- och driftseffektiviseringar. Genom att kräva en ökad inblandning av den behöriga myndigheten i det land sökanden kommer ifrån eller är etablerad i (ursprungsmedlemsstaten) förväntas yrkeskortet leda till en smidigare och snabbare process som gynnar fri rörlighet för yrkesutövare.⁴⁰

Yrkeskortet är ett elektroniskt bevis som styrker att innehavaren antingen uppfyller alla nödvändiga villkor för att tillfälligt tillhandahålla tjänster i en mottagande medlemsstat, eller att innehavarens yrkeskvalifikationer erkänts för en etablering i en mottagande medlemsstat. Utgångspunkten är att det ska vara frivilligt för den yrkesverksamme att antingen ansöka om ett yrkeskort eller att använda sig av direktivets sedvanliga erkännandeprocess. För de behöriga myndigheterna å andra sidan ska det inte vara frivilligt, utan ett yrkeskort ska utfärdas på begäran av en yrkesverksam om förutsättningar för utfärdande föreligger. Innehavaren av yrkeskortet ska komma i åtnjutande av alla de rättigheter som direktivet föreskriver för yrkeskortet. De behöriga myndigheterna är skyldiga att kommunicera genom informations-systemet IMI.

För att yrkeskort överhuvudtaget ska kunna utfärdas måste kommissionen anta genomförandeakter om införande av det europeiska yrkeskortet för ett särskilt yrke. Kommissionen ska också anta de åtgärder som, med beaktande av särdragen för det berörda yrket, krävs för att garantera en enhetlig tillämpning av bestämmelserna om yrkeskortet. För att kommissionen ska kunna införa yrkeskortet för ett visst yrke krävs att följande villkor är uppfyllda:

- Rörligheten inom yrket är betydande, eller har potential för betydande rörlighet.

³⁹ För mer information se kommissionens hemsida http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/policy_developments/european_professional_card/index_en.htm.

⁴⁰ Skäl 4 i ändringsdirektivet.

- Berörda aktörer har uttryckt tillräckligt intresse.
- Det yrke, eller den utbildning som utformats för ett visst yrke, är reglerat i ett stort antal medlemsstater.

Kommissionens genomförandeakter ska bland annat innehålla bestämmelser om yrkeskortets utformning och förfarandet vid handläggning av en ansökan om yrkeskort. Kommissionen ska även anta genomförandeåtgärder avseende de tekniska specifikationerna för de uppgifter som finns i IMI-akten och de åtgärder som krävs för att säkerställa att uppgifterna behandlas konfidentiellt och är korrekta, villkoren och förfarandena för att utfärda yrkeskortet inklusive möjligheten att ladda ned kortet eller inge uppdateringar till IMI-akten.

4.10.3 Handläggningen av ansökan om yrkeskort

Medlemsstaterna ska utse behöriga myndigheter för behandling av IMI-akter och utfärdande av yrkeskort. Det nationella rådgivningscentrumet kan också agera som behörig myndighet. Myndigheterna ska informera om yrkeskortet och dess fördelar till medborgare och potentiella sökanden och behandla ansökningar opartiskt och objektivt.

En sökande som vill få yrkeskort utfärdat vänder sig till behörig myndighet i det egna landet (etableringslandet) med sin ansökan. Ansökan ska kunna göras elektroniskt via en webbapplikation. En s.k. IMI-fil skapas automatiskt där de handlingar som krävs (i enlighet med kommissionens genomförandeakt, se ovan) ska laddas upp. Den behöriga myndigheten ska inom en vecka bekräfta mottagandet och informera om handlingar saknas. Ursprungsmedlemsstaten kontrollerar sedan att sökanden är lagligen etablerad och att alla nödvändiga handlingar är giltiga och äkta. Bestyrkta kopior av handlingarna får bara krävas om det finns skäligen grund för tvivel. Så länge handlingarna är giltiga får vare sig ursprungsmedlemsstatens eller den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet begära att dokumenten lämnas över på nytt.

Såväl ursprungsmedlemsstaten och den mottagande medlemsstaten har ansvar för att uppdatera IMI-filen för att gallra bort uppgifter som inte längre behövs, eller för att informera om beslut om disciplinära åtgärder eller straffrättsliga påföljder som innebär en begränsning eller ett förbud och som påverkar utövandet av den

verksamheten yrkeskortet utfärdats för. Innehavaren av yrkeskortet och de behöriga myndigheter som har tillgång till IMI-akten ska informeras utan dröjsmål om alla uppdateringar (utan att detta påverkar skyldigheten att varna enligt artikel 56a). Innehållet i de uppdateringar som görs ska vara begränsat till

- yrkesutövarens identitet,
- det berörda yrket
- uppgifter om den nationella myndighet eller domstol som fattat beslutet
- begränsningens eller förbudets räckvidd och
- den period som begränsningen eller förbudet gäller.

Under handläggning och administration av yrkeskortet ska de behöriga myndigheterna beakta reglerna om skydd för personuppgifter och behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation. De behöriga myndigheterna betraktas som registeransvariga i den betydelse som anges i direktiv 95/46/EG, men även kommissionen är registeransvarig för den behandling som krävs enligt artikel 4 e punkterna 1–4.

De uppgifter som anges på det europeiska yrkeskortet ska begränsas till vad som krävs för att fastställa innehavarens rätt att utöva det yrke för vilket det utfärdats, särskilt förnamn, efternamn, födelsedatum och födelseort, yrke, formella kvalifikationer, tillämplig ordning, berörda behöriga myndigheter, kortnummer, säkerhetsdetaljer och referensuppgifter om giltig identitetshandling. Kommissionen ska i genomförandeakter fastställa regler om tillgång till IMI-akten samt tekniska metoder och förfaranden för kontroll.

Personuppgifter i IMI-akten kan behandlas så länge det behövs för erkännandeförfarandet i sig och erkännandet som behövs för sådan förhandsunderrättelse som kan krävas vid tillfällig tjänsteutövning med konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet (artikel 7). Innehavaren av ett yrkeskort kan när som helst vända sig till behöriga myndigheter och få veta vilken information som finns i IMI-akten, och även utan kostnad begära rättelse av felaktiga eller ofullständiga uppgifter, eller begära radering och blockering av IMI-akten. Innehavaren ska informeras om detta när yrkeskortet utfärdas, och automatiska påminnelser om denna möjlighet ska skickas vartannat år därefter via

IMI. Om en IMI-akt upprättats för etablering, eller för tillfälligt tillhandahållande av tjänster med konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet (artikel 7.4), och innehavaren begär att IMI-akten raderas, ska den berörda medlemsstatens behöriga myndigheter förse innehavaren med ett bevis som styrker erkännandet av innehavarens yrkeskvalifikationer.

Arbetsgivare, kunder, patienter, offentliga myndigheter och andra berörda parter i den mottagande medlemsstaten ska kunna kontrollera äktheten och giltigheten av ett europeisk yrkeskort som kortinnehavaren uppvisar.

4.10.4 Yrkeskort för etablering och tillfälliga tjänster med konsekvenser för folkhälsa och säkerhet

När en ansökan om yrkeskort kommit in till ursprungslandets behöriga myndighet ska myndigheten inom en vecka bekräfta mottagandet och informera sökanden om handlingar saknas. När eventuella kompletterande handlingar inkommit ska myndigheten inom en månad kontrollera handlingarnas äkthet och giltighet. Om inga kompletterande handlingar krävs räknas tidsfristen från och med att den första veckan, inom vilken myndigheten ska bekräfta att ansökan mottagits, löpt ut.

De åtgärder som ursprungsmedlemsstaten vidtar i detta skede ska ersätta alla ansökningar om erkännande av yrkeskvalifikationer som krävs enligt den mottagande medlemsstatens nationella lagstiftning. Samtidigt ger yrkeskortet ingen automatisk rätt att utöva ett särskilt yrke om det finns registreringskrav eller andra kontrollförfaranden i den mottagande medlemsstaten vid den tidpunkt då det europeiska yrkeskortet för yrket ifråga införs.

Därefter ska ursprungslandets behöriga myndighet överföra ansökan till den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet och samtidigt informera sökanden om hur långt handläggningen fortskridit.

Behörig myndighet i det mottagande medlemslandet ska besluta att utfärda yrkeskortet inom en månad från det att ansökan fördes över från ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet. Detta gäller om yrkeskortet utfärdas i enlighet med artikel 16 (krav på yrkeserfarenhet för verksamheter bilaga IV), artikel 21 (principen om automatiskt erkännande), artikel 49a (gemensamma utbildningsramar) och artikel 49 b (gemensamma utbildningsprov). Om

det finns skälig grund för tvivel får ytterligare uppgifter, eller bestyrkt kopia av en handling begäras. Ursprungsmedlemsstaten ska i sådana fall överföra sådan ytterligare information senast två veckor efter det att ansökan från det mottagande landets behöriga myndighet gjordes.

Om ansökan däremot handlar om tillfälligt tillhandahållande av yrken som har konsekvenser för folkhälsa och säkerhet och som inte omfattas av bestämmelserna om automatiskt erkännande (artikel 7.4), ska den mottagande medlemsstaten inom två månader från det att yrkeskortet överfördes från ursprungsmedlemsstaten besluta antingen att utfärda yrkeskortet eller att innehavaren ska genomgå kompensationsåtgärder. Ytterligare uppgifter, eller bestyrkt kopia av en handling, kan krävas om det finns skälig grund för tvivel. Ursprungsmedlemsstaten ska i förekommande fall besvara en sådan begäran senast två veckor från det att begäran inkom.

Ovanstående tidsfrister för beslut kan förlängas med två veckor (som kan upprepas en gång) om det är absolut nödvändigt, särskilt med tanke på folkhälsa eller tjänstemottagarnas säkerhet.

Den behöriga myndigheten kan vägra att utfärda ett yrkeskort om de uppgifter som krävs i enlighet med direktivet för att kunna besluta om ett yrkeskort inte lämnas. En sådan vägran ska vara motiverad.

Om den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet inte fattar något beslut inom de tidsfrister som anges i artikeln, eller inte lyckas anordna ett lämplighetsprov i enlighet med artikel 7.4 (yrken med konsekvenser för folkhälsa och säkerhet), ska yrkeskortet anses vara utfärdat och automatiskt överföras till den som ansökt om yrkeskortet.

Beslut som ursprungsmedlemsstatens eller den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter fattar ska kunna överklagas i enlighet med den berörda medlemsstatens nationella lagstiftning. Avsaknaden av ett beslut från ursprungslandets sida ska också kunna överklagas.

4.10.5 Yrkeskort för tillfälliga tjänster (förutom tjänster med konsekvenser för folkhälsa och säkerhet)

När en ansökan inkommer om ett yrkeskort för att tillfälligt verka i ett annat land inom ett yrke som inte omfattas av artikel 7.4 ska ursprungslandets behöriga myndighet bekräfta mottagandet inom en vecka och informera om eventuella handlingar som saknas, samt inom tre veckor kontrollera ansökan och utfärda yrkeskortet. Om alla nödvändiga handlingar redan bifogats ska tidsfristen räknas från och med utgången av den första veckan efter det att ansökan mottogs och myndigheten bekräftade mottagandet. Däremot, om kompletterande handlingar behövs, ska tidsfristen börja löpa från det att dessa handlingar inkommit.

Efter att yrkeskortet beslutats ska ursprungsmedlemsstaten vidarebefordra yrkeskortet till den behöriga myndigheten i varje berörd mottagande medlemsstat och informera sökanden om detta. Den mottagande medlemsstaten kan inte under de påföljande arton månaderna kräva ytterligare förhandsunderrättelse.

Beslutet eller avsaknaden av beslut inom treveckorsperioden ska kunna överklagas enligt ursprungsmedlemslandets nationella lagstiftning.

Om innehavaren av yrkeskortet vill verka i andra länder än de som kortet ursprungligen söktes för kan han eller hon ansöka om att utöka yrkeskortet. Innehavaren av yrkeskortet ska tillhandahålla information, dels om verksamheten beräknas pågå längre än vad som ursprungligen angivits, dels om väsentliga förändringar avseende den faktiska situation som beskrivs genom de handlingar den behöriga myndigheten har rätt att begära i enlighet med kommissionens genomförandeakter. Ursprungslandets behöriga myndighet är skyldig att vidarebefordra uppdaterat yrkeskort till berörda mottagande medlemsstater.

Ett yrkeskort ska vara giltigt på alla mottagande medlemsstaters hela territorium så länge som innehavaren behåller rätten att utöva verksamhet utifrån de handlingar och uppgifter som finns i IMI-akten. Dessutom ska yrkeskortet, om tillämpligt, utgöra den förhandsunderrättelse som kan krävas vid tillfällig verksamhet.

4.11 Förändringar avseende de kunskaper, färdigheter och kompetenser som ligger till grund för det automatiska erkännandet

Generellt kan noteras att det genom ändringsdirektivet införs referenser till användandet av ECTS-poäng som alternativ till angivande av antal studieår för samtliga yrken vars minimikrav för utbildning har samordnats. En annan generell förändring för samtliga sektorsyrken jämfört med det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet är befogenheten för kommissionen att anta delegerade akter (istället för genom kommittologiförfarande) om anpassning av bilaga V med hänsyn till vetenskaplig och teknisk utveckling. För vissa av yrkena har befogenheten på samma sätt som tidigare villkorats med att de ändringar som kommissionen vidtar inte får innebära någon ändring av viktiga principer i medlemsstaterna när det gäller utbildning och tillträdesvillkor inom yrkeslagstiftningen, utan måste respektera medlemsstaternas ansvar för utbildningssystemens organisation.

4.11.1 Läkare

Den medicinska grundutbildningen ska omfatta sammanlagt minst fem års studier och bestå av minst 5500 timmars teoretisk och praktisk undervisning vid ett universitet.⁴¹ Kraven för tillträde till särskild allmänläkarutbildning har justerats i motsvarande mån till fullgjord medicinsk grundutbildning om minst fem års studier.

Det införs en möjlighet för medlemsländerna att göra undantag från vissa moment i specialistläkarutbildningen förutsatt att dessa moment redan fullgjorts under ett annat specialistutbildningsprogram, och yrkesutövaren därigenom redan erhållit specialistkvalifikationen.⁴² Undantagen, som ska tillämpas från fall till fall, får inte motsvara mer än halva minimilängden på den aktuella specialistläkarutbildningen. Införs sådana befrielser nationellt ska det anmälas till kommissionen och övriga medlemsstater.

Det finns särskilda regler för specialistläkare med kvalifikationer inhämtade i Spanien och Italien.⁴³

⁴¹ Artikel 24 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Tidigare angavs som krav att grundutbildningen skulle omfatta minst sex års studier eller 5500 timmars teoretisk och praktisk undervisning vid universitet.

⁴² Artikel 25 i yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴³ Artikel 27 i yrkeskvalifikationsdirektivet.

4.11.2 Sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård

För att bli antagen till sjuksköterskeutbildning med ansvar för allmän hälso- och sjukvård krävs enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet⁴⁴ *antingen*

- tolv års allmän skolutbildning eller genom intyg på godkänt inträdesprov som ger behörighet till universitet eller högskola med erkänd likvärdig nivå, *eller*
- minst tio års allmän skolutbildning eller bevis på godkänt inträdesprov på motsvarande nivå som ger behörighet till yrkeskola eller yrkesutbildningsprogram för sjuksköterskor.

Utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska omfatta sammanlagt tre års utbildning, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, bestående av minst 4 600 timmars teoretisk och klinisk undervisning, varav den teoretiska undervisningen ska utgöra minst en tredjedel och den kliniska undervisningen minst hälften av den föreskrivna minimitiden för utbildningen.

Utöver att såsom tidigare precisera vad sjuksköterskeutbildningen ska leda till i fråga om kunskaper och färdigheter, anges även att de formella kvalifikationerna som utfärdas till en sjuksköterska som fullgjort utbildningen ska visa att yrkesutövaren – oavsett om utbildningen bedrivits vid universitet, högskola eller yrkesskola – kan tillämpa minst följande kunskaper:

- Förmåga att göra en oberoende diagnos av vilka vårdinsatser som krävs genom att tillämpa sina teoretiska och kliniska kunskaper och planera, organisera och utföra vårdinsatser vid behandling av en patient, på grundval av de kunskaper som förvärvats under yrkespraktiken.
- Förmåga att arbeta effektivt tillsammans med andra aktörer inom hälso- och sjukvårdssektorn, bl.a. genom att delta i praktisk utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal.
- Förmåga att tillhandahålla rådgivning till enskilda om en hälsosam livsstil och egenvård.

⁴⁴ Artikel 31 i yrkeskvalifikationsdirektivet.

- Förmåga att omedelbart inleda oberoende livräddningsinsatser och vidta åtgärder i kris och nödsituationer.
- Förmåga att ge oberoende rådgivning, instruktioner och stöd till personer i behov av vård och deras närstående
- Förmåga att göra en oberoende kvalitetssäkring och utvärdering av vårdinsatserna.
- Förmåga att kommunicera yrkesmässigt och uttömmande samt samarbeta med företrädare för andra yrken inom hälso- och sjukvårdssektorn.
- Förmåga att analysera vårdkvaliteten i syfte att förbättra det egna yrkesutövandet som sjuksköterska.

Det finns särskilda regler för sjuksköterskor med kvalifikationer inhämtade i Polen och Rumänien.⁴⁵

4.11.3 Tandläkare

Den grundläggande tandläkarutbildningen ska liksom tidigare omfatta minst fem års studier, däremot har det förtydligats att utbildningen därigenom ska bestå av minst 5 000 timmars teoretisk och praktisk utbildning på heltid.⁴⁶

Det finns särskilda regler för tandläkare med kvalifikationer inhämtade i Italien, Spanien, Österrike, Tjeckien, Slovakien och Rumänien.⁴⁷

4.11.4 Veterinär

Utbildningen för veterinärer ska liksom tidigare omfatta minst fem års studier på heltid med teoretisk och praktisk undervisning, eller därutöver ett likvärdigt antal ECTS-poäng.⁴⁸

När det gäller de kunskaper och färdigheter som yrkesutövaren ska ha förvärvat genom utbildningen har dessa preciserats till att omfatta följande:

⁴⁵ Se artikel 33.3 samt artikel 33a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴⁶ Artikel 34 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴⁷ Artikel 37 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴⁸ Artikel 38 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

- Nödvändiga kliniska, epidemiologiska och analytiska färdigheter och kompetenser om förebyggande, diagnos och behandling av sjukdomar hos djur, inklusive anestesiologi, aseptisk kirurgi och smärtfri död, såväl hos enskilda djur som hos besättningar, samt särskilda kunskaper om de sjukdomar som kan överföras till människan.
- Tillräckliga kunskaper, färdigheter och kompetenser om förebyggande medicin, inklusive kompetens för att hantera frågor och intyg.
- Tillräckliga kunskaper om hygien och teknik vid produktion och framställning av samt handel med animaliska livsmedel (eller livsmedel med animaliskt ursprung avsedda för livsmedel) inklusive de färdigheter och kompetenser som krävs för att förstå och förklara god praxis på området.
- Nödvändiga kunskaper, färdigheter och kompetenser för att på ett ansvarsfullt och förnuftigt sätt använda veterinärmedicinska läkemedel för att behandla djur och garantera en säker livsmedelskedja och miljöskydd.
- Det finns särskilda regler för veterinärer med kvalifikationer inhämtade i Estland.⁴⁹

4.11.5 Barnmorska

När det gäller kraven för att bli antagen till barnmorskeutbildning finns de två alternativa vägarna kvar, dvs. antingen allmän skolutbildning (utbildningsväg I), eller bevis på formella kvalifikationer för sjuksköterska (utbildningsväg II). Förändringen ligger i att det för utbildningsväg I nu krävs minst tolv års allmän skolutbildning, eller bevis på godkänt inträdesprov på motsvarande nivå till barnmorskeskola.⁵⁰

När det gäller de kunskaper och färdigheter som yrkesutövaren ska ha förvärvat genom utbildningen har dessa kompletterats till att omfatta även följande:

- Tillräckliga (istället för det tidigare; ingående) allmänmedicinska kunskaper – biologiska funktioner, anatomi och fysiologi.

⁴⁹ Artikel 39 i yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁵⁰ Artikel 40 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Tidigare var kravet tio års allmän skolutbildning.

- Tillräcklig klinisk erfarenhet som förvärvats vid godkända institutioner där barnmorskan självständigt och på eget ansvar i den utsträckning som är nödvändigt (med undantag av en patologisk situation) har kunnat bedriva mödravård, ansvara för förlossningen och dess konsekvenser, övervaka förlossningsarbetet och födseln, vården efter förlossningen och neonatal återupplivning i väntan på en läkare.

Kravet på att den institution som utbildar barnmorskor ska vara ansvarig för samordning av teori och praktik under hela utbildningen har tagits bort.

För utbildningsväg II förtydligas att bevis om formella kvalifikationer ska erkännas automatiskt om utbildningen liksom tidigare bedrivs på heltid under minst tre år, eller motsvarar ett likvärdigt antal förvärvade ECTS-poäng bestående av minst 4 600 timmar och praktisk utbildning, varav minst en tredjedel av tiden ska vara klinisk undervisning.

Det införs en övergångslösning för barnmorskor som påbörjat utbildningen innan 18 januari 2016 och kravet för att bli antagen till utbildningen var tio år allmän skolutbildning (när det gäller utbildningsväg I), eller när den sökande fullgjort en utbildning till sjuksköterska innan barnmorskeutbildningen påbörjades (när det gäller utbildningsväg II).⁵¹

Det finns särskilda regler för barnmorskor med kvalifikationer inhämtade i Polen, Rumänien och Kroatien.⁵²

4.11.6 Apotekare

Av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet framgår att den föreskrivna praktikperioden om sex månader som krävs för apotekare kan genomföras under eller vid utgången av den teoretiska och praktiska undervisningen.⁵³ När det gäller de kunskaper och färdigheter som yrkesutövaren ska ha förvärvat genom utbildningen har dessa preciserats och kompletterats till att omfatta även följande:

⁵¹ Artikel 43 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁵² Artikel 43.4, 43a och 43b i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁵³ Artikel 44 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

- Anskaffning, beredning, kontroll, lagring, utlämning och tillhandahållande av säkra och effektiva läkemedel av erforderlig kvalitet på apotek öppna för allmänheten.
- Beredning, kontroll, lagring och tillhandahållande av säkra och effektiva läkemedel av erforderlig kvalitet på sjukhus.
- Tillhandahållande av information och rådgivning om själva läkemedlen, inklusive lämplig användning.
- Rapportering om farmaceutiska produkters biverkningar till de behöriga myndigheterna.
- Individuell uppföljning av patienter under medicinering.
- Bidrag till lokala eller nationella folkhälsokampanjer.

Det finns särskilda regler för apotekare med kvalifikationer inhämtade i Luxemburg.⁵⁴

4.11.7 Arkitekter

När det gäller utbildningen till arkitekt poängteras att arkitekturska vara huvudkomponenten i den utbildning som ska omfatta *antingen* minst fem års studier avslutade med godkänd examen på universitetsnivå *eller* minst fyra års studier som avslutade med godkänd examen på universitetsnivå samt bevis på två års yrkespraktik, genomförd efter att de tre första studieåren avslutats.⁵⁵ Sådan yrkespraktik, som kan genomföras i vilket medlemsland som helst, ska bedrivas under tillsyn av en person eller ett organ godkänd av ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet. Det är också ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet som utvärderar yrkespraktiken. I det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet klargörs även att de kunskaper och färdigheter som yrkesutövaren ska ha förvärvat genom utbildningen, och som är desamma som tidigare, är vad den teoretiska och praktiska arkitektutbildningen *minst* ska garantera att den studerande tillägnat sig.

Det finns särskilda regler för arkitekter med kvalifikationer inhämtade i Tyskland.⁵⁶

⁵⁴ Artikel 45.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁵⁵ Artikel 46 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁵⁶ Artikel 49 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, som även innehåller övergångsregler för kvalifikationer utfärdade i flertalet EU-länder, däribland Sverige.

4.12 Fortbildning

Medlemsstaterna ska enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet genom att uppmuntra fortbildning säkerställa att yrkesverksamma inom de yrken som omfattas av automatiska erkännande utifrån samordnade minimikrav på utbildningen har möjlighet hålla sig à jour med utvecklingen inom yrket och kontinuerligt kan uppdatera sin kompetens.⁵⁷ Fortbildningen bör omfatta tekniska, vetenskapliga, rättsliga och etiska framsteg och motivera yrkesutövarna att delta i livslångt lärande relevant för deras yrke.⁵⁸ Medlemsstaterna är skyldiga att informera kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att främja fortbildning för läkare, läkare med specialistkompetens, allmänläkare, sjuksköterskor, tandläkare, specialisttandläkare, veterinärer, barnmorskor, apotekare och arkitekter.

4.13 Övergripande åtgärder till stöd för ökad rörlighet

4.13.1 Förbättrat administrativt samarbete

Det anges uttryckligen i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet att kommunikation mellan behöriga myndigheter, t.ex. när det gäller utbyte av information om disciplinära åtgärder, ska ske via IMI.⁵⁹

För yrkeskortet klargörs ansvarsfördelningen mellan de behöriga myndigheterna såtillvida att det i första hand är ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet som ska kontrollera sökandens kvalifikationer och dokument. Det innebär att när handlingarna översänds till mottagarlandet kan den behöriga myndigheten i mottagarlandet utgå från handlingarna utan att behöva göra en egen äkthetskontroll.

Även när det gäller den närmare granskning som en mottagande medlemsstats behöriga myndigheter kan vilja genomföra i samband med en förhandsunderrättelse inom ramen för fri rörlighet för tjänster, framgår det tydligt att det inte är den enskilde som ska förse den behöriga myndigheten i mottagarlandet med information, utan etableringsmedlemslandets behöriga myndighet.⁶⁰ I den mån det saknas en behörig myndighet i etableringslandet, på grund av

⁵⁷ Artikel 22 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁵⁸ Skäl 15 i ändringsdirektivet.

⁵⁹ Se bl.a. artikel 50 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁶⁰ Artikel 8.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

att ett visst yrke inte är reglerat där, kan rådgivningscentrumen också lämna information i motsvarande mån. De uppgifter som kan begäras från ursprungsmedlemsstaten inom ramen för en sådan kontroll handlar liksom tidigare om t.ex. laglig etablering och frånvaro av disciplinära åtgärder, men har utökats till att även omfatta upplysningar om tjänsteleverantörens utbildningskurser i den mån som krävs för att kunna bedöma om det finns väsentliga skillnader som kan vara skadliga för folkhälsa eller säkerhet. På samma sätt ges de behöriga myndigheterna i mottagarlandet rätt att kräva en bekräftelse från de behöriga myndigheterna i annan medlemsstat på att en sökande som önskar etablera sig i mottagarlandet inte förbjudits att utöva yrket, ens temporärt. En sådan begäran måste grunda sig på att det finns skälig grund för tvivel.

Kontaktpunktens tidigare funktion byggs ut och döps om till rådgivningscentrum.⁶¹ Dessa rådgivningscentrum ska bistå såväl medborgare som rådgivningscentrum i andra medlemsländer med information och hjälp att utnyttja yrkeskvalifikationsdirektivets rättigheter. Rådgivningscentrumen är även skyldiga att på begäran informera kommissionen om ärenden som handläggs. Det tydliggörs också att den kontaktpunkt som inrättades genom tjänstedirektivet ska tillhandahålla information av betydelse för den enskildes möjligheter att utöva reglerade yrken.⁶²

4.13.2 Varningsmekanismen

Genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet inrättas ett varningssystem mellan de behöriga myndigheterna i medlemsländerna som syftar till att varna för yrkesutövare som helt eller delvis begränsats eller förbjudits att utöva yrkesverksamhet, även tillfälligt, av nationella myndigheter eller domstolar.⁶³

Det finns två typer av varningar. Den första rör beslut om att förbjuda eller begränsa rätten att utöva ett yrke. Den andra rör fall då domstol fastställt att en enskild använt falska dokument.

⁶¹ Artikel 57b i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁶² Artikel 57 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, se även avsnitt 5.4.1 nedan.

⁶³ Artikel 56a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

4.13.2.1 Beslut om att förbjuda eller begränsa rätten att utöva ett yrke

Skyldigheten att skicka den första typen av varningar är avgränsad till att omfatta yrken som rör patientsäkerheten, undervisning av minderåriga samt veterinäryrket.⁶⁴ När en yrkesutövare inom dessa yrkesverksamheter helt eller delvis har begränsats eller förbjudits, även temporärt, av nationella myndigheter eller domstolar att utöva yrket ska övriga medlemsstater varnas.⁶⁵ Denna skyldighet gäller oavsett var yrkesutövaren har förvärvat sina yrkeskvalifikationer och omfattar således även yrkesutövare som förvärvat sina yrkeskvalifikationer i det land där yrkesutövningen sker. Varningen ska skickas inom tre dagar efter beslutet om att begränsa eller förbjuda utövandet fattats.⁶⁶ Varningarna ska skickas via IMI och innehålla följande information:

- Yrkesutövarens identitet,
- berört yrke,
- uppgifter om den myndighet eller den domstol som fattat beslutet,
- begränsningens eller förbudets räckvidd, och
- den tidsperiod som begränsningen eller förbudet gäller.

4.13.2.2 Användning av falska dokument

Den andra typen av varning är inte begränsad till vissa yrkeskategorier utan gäller alla yrken som omfattas av direktivet. När en yrkesutövare använt falska intyg för att ansöka om erkännande av yrkeskvalifikationer enligt bestämmelserna i direktivet ska den behöriga myndigheten varna alla andra länder. Varningen ska skickas senast tre dagar efter att en domstol fastställt att falska dokument använts.

⁶⁴ I direktivet pekas följande yrken ut specifikt: läkare, sjuksköterska, barnmorska, tandläkare, apotekare och veterinär. Därutöver tillkommer alla reglerade yrken som har konsekvenser för patientsäkerheten eller rör undervisning av barn, inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet, förutsatt att yrket är reglerad i det land yrkesutövaren verkar.

⁶⁵ Artikel 56a.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁶⁶ Artikel 56a.1a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

4.13.2.3 Förfarandet

Vid samma tidpunkt som beslut fattats att skicka en varning till andra medlemsstater ska yrkesutövaren ifråga skriftligen informeras om beslutet. Yrkesutövaren ska dessutom i enlighet med nationell rätt kunna överklaga besluten eller ansöka om rättelse av dem och ha tillgång till gottgörelse för eventuell skada som vållas av att felaktiga varningar skickats till andra medlemsstater. I sådana fall ska besluten om varning antas med förbehållet att de är föremål för rättsliga förfaranden från yrkesutövarens sida.⁶⁷

Uppgifter om varningar får behandlas inom IMI så länge de är giltiga och ska raderas inom tre dagar efter dagen för antagande av beslut om återkallelse av begränsning eller förbud, eller efter det att sådan inskränkning upphört att gälla. Behandling av personuppgifter ska ske i enlighet med direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter samt enligt direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation.

Innan varningsmekanismen kan tas i bruk måste kommissionen anta genomförandeakter avseende bland annat återkallande och avslutande av varningar och åtgärder för att säkerställa bearbetning. Genomförandeakterna ska även innehålla bestämmelser om de myndigheter som är behöriga att skicka eller ta emot varningar.

4.13.3 Tillgång till information och elektroniska förfaranden

En viktig förutsättning för enskilda som överväger att antingen söka praktik, jobb eller tillfälligt erbjuda sina tjänster i ett annat land än det egna är god tillgång på information om vilka krav och regler som gäller i det landet. Vid den gemensamma kontaktpunkt som inrättades genom tjänstedirektivet (se avsnitt 5.1.4) ska därför följande information finnas tillgänglig:⁶⁸

- Förteckning över samtliga reglerade yrken och kontaktuppgifter till de behöriga myndigheterna och rådgivningscentrumet.

⁶⁷ Artikel 56a.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁶⁸ Artikel 57 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

- Förteckning över yrken där ett europeiskt yrkeskort finns tillgängligt samt information om behöriga myndigheter, kortets funktion samt relaterade avgifter.
- Förteckning över vilka yrken medlemsstaten tillämpar möjligheten att kontrollera en yrkesutövares kvalifikationer vid tillfällig tjänsteverksamhet (artikel 7.4).
- Förteckning över alla reglerade utbildningar och utbildningar med särskilt upplägg.
- De krav som tillämpas för de reglerade yrkena vad gäller t.ex. handlingar som ska bifogas, avgifter som ska betalas, krav på förhandsunderrättelse och språkrav.
- Information om hur beslut som fattats av de behöriga myndigheterna i enlighet med direktivet kan överklagas.

Begäran om information som riktas till den gemensamma kontaktpunkten ska besvaras så snabbt som möjligt och informationen tillhandahållas på ett heltäckande sätt samt finnas tillgänglig på elektronisk väg. Informationen ska hållas uppdaterad och aktuell, och om möjligt finnas tillgänglig på andra officiella språk.

Samtliga krav, förfaranden och formaliteter – utom genomförandet av lämplighetsprovet eller anpassningsperioden – som kan krävas mot bakgrund av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska kunna slutföras enkelt, på avstånd och elektronisk väg via den gemensamma kontaktpunkten eller de relevanta behöriga myndigheterna. Om det är motiverat att begära avancerade elektroniska signaturer ska medlemsstaterna godta sådana signaturer som uppfyller kraven i kommissionens beslut 2009/767/EG⁶⁹ och i övrigt vidta tekniska åtgärder för behandling av dokument i enlighet med kommissionens beslut 2011/130/EU.⁷⁰

⁶⁹ Kommissionens beslut om åtgärder som underlättar användningen av förfaranden på elektronisk väg genom gemensamma kontaktpunkter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

⁷⁰ Kommissionens beslut om fastställande av minimikrav för behandling över gränserna av dokument som signerats elektroniskt av behöriga myndigheter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

4.13.4 Gemensamma utbildningsprinciper

Tanken med de gemensamma plattformar som fanns i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet var att göra nationella kompensationsåtgärder överflödiga och därigenom underlätta erkännandeprocessen.⁷¹ Eftersom systemet med gemensamma plattformar inte fungerat har regeringen utgått och i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ersatts av krav på automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer som uppnåtts på grundval av gemensamma utbildningsprinciper.⁷² De nationella samordnare som ska utses för direktivet ska kunna göra en bedömning av de eventuella effekter förslag till gemensamma utbildningsprinciper kan få för de nationella utbildningssystemen samt för de nationella regler som styr tillträde till reglerade yrken.⁷³

4.13.4.1 Gemensamma utbildningsramar⁷⁴

Med en gemensam utbildningsram avses en gemensam uppsättning minimikrav för kunskaper, färdigheter och kompetenser som behövs för att utöva ett specifikt yrke. En medlemsstat kan besluta att en gemensam utbildningsram kan ersätta nationella utbildningsprogram. Medlemsstaterna är skyldiga att behandla en yrkesverksam som förvärvat sina kvalifikationer i enlighet med en gemensam utbildningsram på samma sätt som dem som förvärvat yrkeskvalifikationer i enlighet med nationella krav och ge dem samma rätt att utöva det reglerade yrket ifråga.

Yrkesorganisationer på unionsnivå såväl yrkesorganisationer som behöriga myndigheter på nationell nivå från minst en tredjedel av medlemsstaterna får föreslå en gemensam utbildningsram som uppfyller följande villkor:

- Det gör det möjligt för fler yrkesutövare att arbeta i andra medlemsländer.

⁷¹ Artikel 15 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet. Medlemsstater eller yrkessammanslutningar kunde lägga fram förslag till kommissionen på åtgärder som behövdes för att överbrygga sådana väsentliga skillnader som identifierats genom en jämförelse mellan utbildningarna i minst två tredjedelar av de medlemsländer där yrket reglerats. En sökande som uppfyllde de kriterier som fastställts i en sådan gemensam plattform skulle beviljas dispens från kompensationsåtgärder i en mottagande medlemsstat, dvs. de gemensamma plattformarna var inte något verktyg för automatiskt erkännande.

⁷² Skäl 25 i ändringsdirektivet, samt artiklarna 49a och 49b i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁷³ Artikel 56.4 c i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁷⁴ Artikel 49a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

- Yrket som omfattas av ramverket är reglerat, eller utbildningen som leder till yrket är reglerad, i minst en tredjedel av medlemsstaterna.
- Den gemensamma uppsättningen av kunskaper, färdigheter och kompetenser utgör en kombination av vad som krävs i utbildningssystem tillämpliga i minst en tredjedel av medlemsstaterna (oberoende av om man förvärvat dessa kunskaper inom ramen för en allmän utbildning vid universitet eller högskola, eller inom ramen för en yrkesutbildning).
- Den gemensamma referensramen bygger på de nivåer som definieras i bilaga II i rekommendationen om kvalifikationer för livslångt lärande⁷⁵ och täcks inte av en annan gemensam utbildningsram eller det automatiska erkännandet i direktivets avdelning III kapitel III.
- Utbildningsramen har utarbetats i enlighet med ett öppet förfarande som inbegriper relevanta intressenter från medlemsstater där yrket inte är reglerat.
- Utbildningsramen tillåter medborgare från samtliga medlemsstater att utnyttja den gemensamma utbildningsramen utan att först behöva vara medlemmar i eller registrerade hos en yrkesorganisation.

De gemensamma utbildningsramarna kan även avse specialiseringar av ett yrke förutsatt att specialiseringarna rör yrkesverksamhet där tillträdet till och utövandet av verksamheten regleras i de medlemsstater där yrket redan erkänns automatiskt, men inte specialiseringen i sig.

Ett medlemsland ska undantas från skyldigheten att införa den gemensamma utbildningsramen, och behöver därigenom inte automatiskt erkänna yrkeskvalifikationer som förvärvats enligt utbildningsramen, om ett av följande villkor är uppfyllda:

- Ingen utbildningsinstitution i landet erbjuder sådan utbildning i det berörda yrket.
- Införandet av den gemensamma utbildningsramen skulle ha negativa konsekvenser för hur landets utbildnings- och yrkesutbildningssystem är uppbyggt.

⁷⁵ Europaparlamentet och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande.

- Väsentliga skillnader mellan utbildningsramen och den utbildning som krävs nationellt utgör ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen, folkhälsan eller tjänstemottagarnas säkerhet och miljöskyddet.

Kommissionen får inom tre månader begära förtydliganden från medlemsstaten om i vad mån villkoren för att inte tillämpa en gemensam utbildningsram kan anses vara uppfyllda. En sådan begäran måste besvaras inom tre månader.

Kommissionen fattar beslut om att fastställa en gemensam utbildningsram genom delegerade akter, och kan även anta delegerade akter för att ange nationella yrkeskvalifikationer och nationella yrkestitlar som omfattas av automatiskt erkännande i enlighet med den gemensamma utbildningsram som antagits.

Medlemsstaterna ska inom sex månader efter det att en delegerad akt om en gemensam utbildningsram antagits informera om de nationella kvalifikationerna och förekommande yrkestitlar som berörs av den gemensamma utbildningsramen samt i vad mån man önskar göra undantag från att tillämpa utbildningsramen och motiven till detta.

4.13.4.2 Gemensamma utbildningsprov⁷⁶

Med ett gemensamt utbildningsprov avses ett standardiserat lämplighetsprov som finns tillgängligt i alla deltagande medlemsstater och som är reserverat för innehavare av en särskild yrkeskvalifikation. Medlemsstaterna ska godta sådana kvalifikationer som godkänts vid ett gemensamt utbildningsprov och ge innehavaren tillträde till och rätt att utöva yrket på samma villkor som dem som förvärvat yrkeskvalifikationer i enlighet med nationella krav.

Yrkesorganisationer på unionsnivå såväl som yrkesorganisationer eller behöriga myndigheter på nationell nivå från minst en tredjedel av medlemsstaterna får föreslå gemensamma utbildningsprov som uppfyller följande villkor:

- Det gör det möjligt för fler yrkesutövare att arbeta i andra medlemsländer.

⁷⁶ Artikel 49b i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

- Yrket som omfattas av utbildningsprovet är reglerat, eller utbildningen som leder till yrket är reglerad, i minst en tredjedel av medlemsstaterna.
- Det gemensamma utbildningsprovet har utarbetats i enlighet med ett öppet förfarande som inbegriper relevanta intressenter från medlemsstater där yrket inte är reglerat.
- Medborgare från samtliga medlemsstater får delta i det gemensamma utbildningsprovet och medverka i den praktiska organiseringen av ett sådant prov i medlemsstaterna utan att först behöva vara medlemmar i eller registrerade hos en yrkesorganisation.

En medlemsstat ska undantas från skyldigheten att anordna ett gemensamt utbildningsprov och bevilja automatiskt erkännande om ett av följande villkor uppfylls:

- Det berörda yrket är inte reglerat i landet.
- Innehållet i det gemensamma utbildningsprovet minskar inte i tillräcklig utsträckning de allvarliga hot mot folkhälsa eller tjänstemottagarnas säkerhet som är relevanta i landet.
- Innehållet i utbildningsprovet kommer göra yrket betydligt mindre attraktivt jämfört med de nationella kraven.

Kommissionen får inom tre månader begära förtydliganden från medlemsstaten om i vad mån villkoren för att inte tillämpa ett gemensamt utbildningsprov kan anses vara uppfyllda. En sådan begäran måste besvaras inom tre månader.

Kommissionen fattar genom delegerat akt beslut om att fastställa innehållet i ett gemensamt utbildningsprov och de krav som gäller för att göra och klara provet. Kommissionen får även anta en genomförandeakt för att ange de medlemsstater där utbildningsprovet ska anordnas, hur ofta det ska anordnas under ett kalenderår och övriga arrangemang som krävs för anordnandet av proven i medlemsstaterna.

Medlemsstaterna ska inom sex månader efter det att en delegerad akt om ett gemensamt utbildningsprov antagits informera om den tillgängliga kapaciteten för att anordna sådana prov, samt i vad mån man önskar göra undantag från att tillämpa det gemensamma utbildningsprovet och motiven till detta.

4.13.5 Granskning av nationella krav och rapportering till kommissionen

4.13.5.1 Rapportering

Det är viktigt att på förhand kunna skaffa sig information om vad som gäller i ett annat land om man överväger att söka jobb där eller erbjuda sina tjänster som egenföretagare, men också om man står i begrepp att anlita en person som förvärvat kompetens i ett annat land. För att öka transparensen och säkerställa att de krav som upprätthålls för viss typ av verksamhet i medlemsländerna inte är mer långtgående än nödvändigt, krävs i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets artikel 59 en ingående inventering av situationen i de olika medlemsländerna (den s.k. transparensartikeln).

Medlemsländerna ska lämna över följande information till kommissionen, senast den 18 januari 2016;

- En förteckning över befintliga reglerade yrken där det även anges vilken verksamhet varje yrke omfattar.
- En förteckning över reglerade utbildningar med särskilt upplägg.
- En förteckning över yrken där man avser utöva en förhandskontroll av yrkeskvalifikationerna innan tillfällig verksamhet får tillåtas samt en motivering av varför förhandskontrollen är nödvändig.

Alla ändringar av dessa förteckningar ska anmälas till kommissionen utan dröjsmål.

Medlemsstaterna ska via IMI anmäla till kommissionen de lagar och andra författningar som antas när det gäller utfärdande av bevis på formella kvalifikationer inom de yrken som omfattas av det automatiska erkännandet i kapitel III.⁷⁷ Anmälan ska innehålla uppgifter om utbildningsprogrammets längd och innehåll.

Kommissionen ska genom delegerade akter uppdatera de titlar som medlemsstaterna antagit som bevis på formella kvalifikationer, och i tillämpliga fall, de organ som utfärdar bevis om formella kvalifikationer; de intyg som åtföljer dessa bevis samt motsvarande yrkestitlar återgivna i bilaga V, förutsatt att författningarna är i linje

⁷⁷ Artikel 21a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Om lagarna och författningarna reglerar bevis på formella kvalifikationer för arkitekter ska anmälan också göras till övriga medlemsstater.

med villkoren i kapitel III (dvs. avseende automatiskt erkännande baserad på samordning av minimikrav för utbildning). Om kommissionen däremot anser att sådana anmälda författningar inte överensstämmer med villkoren, ska kommissionen genom en genomförandeakt förkasta de begärda ändringarna i bilaga V.

Vidare ska medlemsstaterna senast 18 januari 2016 underrätta kommissionen om de åtgärder som vidtas för att uppmuntra fortbildning för de yrken som omfattas av det automatiska erkännandet utifrån samordnade minimikrav på utbildning.⁷⁸

4.13.5.2 Ömsesidig utvärdering av regelkrav

Enligt transparensartikeln ska medlemsländerna även granska de krav som begränsar tillträdet till eller utövandet av ett yrke till dem som innehar särskilda yrkeskvalifikationer,⁷⁹ i syfte att kontrollera att de nationella kraven överensstämmer med principerna om icke-diskriminering och proportionalitet och är motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset. Efter att ha genomfört en sådan granskning⁸⁰ ska medlemsländerna lämna uppgifter om de krav man avser behålla och en motivering om att de uppfyller det s.k. inre marknadstestet. Införs det nya krav, ska medlemsstaten lämna en motsvarande redogörelse till kommissionen senast sex månader efter att kraven införts.

Medlemsländerna ska senast den 18 januari 2016 och därefter fortlöpande vartannat år informera kommissionen om krav som mildras eller tagits bort för att dels kunna ligga till grund för en diskussion mellan medlemsländerna, dels som underlag till kommissionens sammanfattande rapport som ska läggas fram till Europaparlamentet och rådet senast 18 januari 2017.

Vid sidan av denna inventering av reglerade yrken ska medlemsländerna vartannat år lämna en rapport om tillämpningen av det system som inrättas genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.⁸¹ Rapporten ska innehålla statistik över beslut som fattats, inklusive beslut om partiellt tillträde, samt en beskrivning av de viktigaste problemen som uppstått vid tillämpningen av

⁷⁸ Artikel 22b i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁷⁹ Artikel 59.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Granskningen omfattar även användningen av yrkestitlar och vilken verksamhet som ryms inom ramen för en yrkestitel.

⁸⁰ För den ömsesidiga utvärderingen, se även kommissionens meddelande om utvärdering av nationella bestämmelser för utövande av vissa yrken, KOM (2013) 676 slutlig.

⁸¹ Artikel 60 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

direktivet. Utifrån denna information ska kommissionen senast den 18 januari 2019, och därefter vart femte år, publicera en rapport om genomförandet av direktivet. Den första rapporten ska fokusera på de nyheter det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet medför (bl.a. yrkeskortet, moderniseringen av vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs för automatiskt erkännande utifrån de samordnade utbildningarna, de gemensamma utbildningsramarna och utbildningsproven).

5 Yrkeskvalifikationsdirektivets förhållande till tjänstedirektivet

5.1 Förhållandet till tjänstedirektivet

Av regeringens direktiv framgår att det ingår i utredningens uppdrag att analysera yrkeskvalifikationsdirektivets förhållande till den närliggande regleringen och det administrativa samarbetet inom ramen för Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet).

5.1.1 Likheter och skillnader

Tjänstedirektivet antogs året efter det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet med motsvarande syfte: att öka möjligheterna till fri rörlighet över nationsgränserna. Båda direktiven upprätthåller fördragets utgångspunkt att medlemsländer inte kan ställa lika långtgående nationella krav på tjänster som tillhandahålls tillfälligt som på tjänsteutövare som väljer att etablera sig i landet.

Yrkeskvalifikationsdirektivets tillämpningsområde är både mer begränsat och mer omfattande än tjänstedirektivet. Å ena sidan handlar yrkeskvalifikationsdirektivet enbart om en aspekt i ett tillståndsförfarande – nämligen i vad mån vissa kvalifikationer krävs för att få utöva ett visst yrke – å andra sidan omfattar yrkeskvalifikationsdirektivet fler verksamheter än tjänstedirektivet, eftersom vissa sektorer helt undantagits från tjänstedirektivets tillämpningsområde. Också regleringstekniken skiljer sig åt, yrkeskvalifikationsdirektivet utgår huvudsakligen från principen om ömsesidigt erkännande medan tjänstedirektivet utgår från en samordning av vilka krav som nationellt kan tillåtas.

I tjänstedirektivet stadgas att yrkeskvalifikationsdirektivet ska ha företräde framför tjänstedirektivet. Detta framgår såväl i allmänna

ordalag – för det fall en konflikt mellan direktiven uppstår¹ – som inom ramen för specifika bestämmelser om tillståndsförfaranden,² etableringskrav³ och tillfällig tjänsteutövning.⁴

5.1.2 Tolkningsproblem

Under den ömsesidiga utvärdering som gjordes i samband med genomförandet av tjänstedirektivet blev det tydligt att medlemsländerna gjort olika tolkningar av det faktum att yrkeskvalifikationsdirektivet getts företräde framför tjänstedirektivet. Vissa länder ansåg att de yrken som omfattades av yrkeskvalifikationsdirektivet därmed inte omfattades alls av tjänstedirektivet och dess krav på granskning och utvärdering av nationell reglering. Det var också oklart vilken typ av nya nationella krav som skulle anmälas till kommissionen i enlighet med tjänstedirektivet, om anmälningsskraven även omfattade nya eller förändrade yrkesregleringar. I det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet stadgas uttryckligen att förändringar i regelverket för reglerade yrken ska anmälas till kommissionen.⁵

I detta avsnitt redogörs för tolkningsproblem avseende dels de särskilda undantag som gjorts i tjänstedirektivet till förmån för yrkeskvalifikationsdirektivets tillståndsförfarande, etableringskrav och tillfällig tjänsteutövning, dels vad gäller handläggningen av tillståndsärenden, dvs. regleringen av tidsfrister och krav på bifogade handlingar i respektive direktiv.

5.1.2.1 Särskilda undantag från tjänstedirektivet

Tillståndsförfaranden och etableringskrav

I tjänstedirektivet stadgas att sådana aspekter av ett tillståndsförfarande som regleras direkt eller indirekt av andra unionsinstrument inte ska omfattas av tjänstedirektivets avsnitt om tillstånds-

¹ Artikel 3.1 d i tjänstedirektivet.

² Artikel 9.3 i tjänstedirektivet.

³ Artikel 15.2 d i tjänstedirektivet.

⁴ Artikel 17.6 i tjänstedirektivet.

⁵ Artikel 59.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, med den skillnaden att anmälan enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska göras senast 6 månader efter att en förändring i regelverket införts, dvs. någon anmälningsskyldighet föreligger inte på förslagsstadiet.

förfaranden.⁶ Givet formuleringen (*aspekter av ett tillståndsförfarande*) uppstod en diskussion om i vad mån tjänstedirektivet krävde att medlemsländerna utvärderade sina krav på att yrkesutövaren måste inneha vissa yrkeskvalifikationer för att kunna verka inom ett yrke eller tillhandahålla tjänster.

Därutöver kräver tjänstedirektivet en utvärdering av sådana nationella regler som innebär att endast vissa tjänsteleverantörer stadigvarande får starta tjänsteverksamhet på grund av verksamhetens särskilda karaktär. Undantag från kravet på utvärdering görs för bl.a. områden som omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivet. Det diskuterades i vad mån detta innebar att området för yrkeskvalifikationer skulle undantas från tjänstedirektivets tillämpningsområde i sin helhet,⁷ eller om krav på viss kompetens för tjänsteleverantörer som vill etablera sig stadigvarande i ett land inte omfattades av yrkeskvalifikationsdirektivet och följaktligen borde utvärderas enligt tjänstedirektivet.

I det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet har det klargjorts att medlemsländerna måste utvärdera och motivera varför vissa kvalifikationer krävs för tillträde till viss yrkesutövning.⁸ Det ska gå att skaffa sig kännedom om nationella krav för att kunna utöva visst yrke, och information ska finnas lätt tillgänglig elektroniskt.⁹ I samband med att medlemsstaterna informerar kommissionen om vilka yrken som nationellt reglerats måste man även redogöra för vilket skyddsintresse som ligger till grund för regleringen, ange på vad sätt regleringen får anses lämplig och proportionerlig och säkerställa att alla direkt eller indirekt diskriminerande krav undanröjts.¹⁰

Tillfälligt tjänstetillhandahållande

Tjänstedirektivets regler om tillfälligt tjänsteutövande ska inte gälla för sådana krav som innebär att ett yrke förbehålls en viss yrkeskategori.¹¹ Det uppstod en diskussion om i vad mån uttrycket *yrkeskategori* korresponderade med definitionen av yrkeskvalifika-

⁶ Artikel 3.1 d i tjänstedirektivet.

⁷ Jfr skäl 31 i tjänstedirektivet.

⁸ Artikel 59.2 och 59.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁹ Artikel 57a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁰ Artikel 59.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹¹ Artikel 17.6 i tjänstedirektivet.

tioner i yrkeskvalifikationsdirektivet, eller om också andra krav skulle kunna omfattas av undantaget.¹²

I yrkeskvalifikationsdirektivet finns särskilda regler för yrkesutövares rätt att tillfälligt bedriva tjänsteverksamhet i ett annat medlemsland där yrket är reglerat.¹³ Andra nationella krav som kan träffa den tillfälliga verksamheten, i form av t.ex. krav på viss juridisk form för att bedriva viss typ av verksamhet, regleras inte i yrkeskvalifikationsdirektivet utan omfattas av tjänstedirektivets bestämmelser.

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet förtydligar i vissa avseenden förutsättningarna för tillfällig tjänsteutövning, inklusive skyldigheten att lämna en förhandsunderrättelse för det fall medlemsländerna väljer att införa en sådan skyldighet.¹⁴ Dessutom krävs att medlemsstaterna redogör för sådan verksamhet som reserveras till yrkesverksamma med särskilda kvalifikationer och fastställer vilken verksamhet som varje yrke omfattar för att utvärdera i vad mån regleringen är proportionerlig och grundar sig på krav motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset.¹⁵ Yrkeskvalifikationsdirektivets reglering av tillfällig verksamhet överensstämmer i övrigt i stor utsträckning med tjänstedirektivet.

5.1.2.2 Handläggning av ärenden om tillstånd

I såväl tjänstedirektivet som yrkeskvalifikationsdirektivet finns förfaranderegler för myndigheternas handläggning av tillståndsärenden.

Tidsfrister

Tjänstedirektivet innehåller inga krav på någon absolut tidsgräns för handläggning av tillståndsärenden utan överlämnar till medlemsländerna att specificera och offentliggöra vilka tidsfrister som ska gälla.¹⁶ Tjänstedirektivet föreskriver att tillstånd ska anses

¹² Jfr skäl 88 i tjänstedirektivet.

¹³ Artiklarna 5.1 a–b, artikel 7 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁴ Se artiklarna 5 samt 7 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁵ Artikel 59 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁶ Artikel 13 i tjänstedirektivet.

beviljat om inget annat meddelats inom de tidsfrister som medlemslandet meddelat, s.k. tyst beviljande.

Yrkeskvalifikationsdirektivet å sin sida stadgar att myndigheternas handläggning av ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer ska fullföljas inom tre månader (med möjlighet till förlängning under vissa omständigheter).¹⁷ Uteblivet beslut eller ett avslag på tillståndsansökan ska kunna överklagas enligt nationell rätt. Denna reglering finns kvar oförändrad i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.¹⁸ Tyst beviljande, för det fall den behöriga myndigheten inte reagerar inom de angivna tidsfristerna, aktualiseras i yrkeskvalifikationsdirektivet enbart i de fall medlemsstaten utnyttjat möjligheten att på förhand kontrollera yrkesutövares kvalifikationer innan en yrkesverksam för första gången tillhandahåller en tjänst tillfälligt i landet.¹⁹ Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet innehåller vissa förtydliganden när det gäller tyst beviljande samt vad som ska gälla i samband med förfarandet kring utfärdande av europeiska yrkeskort men har på det stora hela lämnats oförändrad.²⁰ Det har införts en uttrycklig hänvisning till att tidsfristerna börjar löpa även om tjänsteleverantören vänder sig direkt till den gemensamma kontaktpunkt som upprättats enligt tjänstedirektivet.²¹

Vid genomförandet av tjänstedirektivet uppmärksammade regeringen att problem kan uppstå med olika handläggningsfrister för myndigheternas prövning av tillstånd.²² Eftersom tillståndet ofta är nära förknippat med erkännandet av yrkeskvalifikationerna ansågs det meningslöst att föreskriva andra – kortare – handläggningstider för de tillståndsförfaranden som faller under tjänstedirektivet. I praktiken innebär det att tillståndsförfaranden som innefattar en prövning av tjänsteutövarens yrkeskvalifikationer enbart ska prövas inom ramen för yrkeskvalifikationsdirektivets tidsfrister (dvs. 3 + 1 månad), samt utan möjlighet till tyst beviljande.

¹⁷ Artikel 51 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁸ Artikel 51.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁹ Artikel 7.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁰ Se närmare artikel 7.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²¹ Artikel 57a.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²² Prop. 2008/09:187 s 106.

Krav på handlingar som bifogas ansökan

Enligt huvudregeln i tjänstedirektivet får medlemsländerna inte kräva att dokument till stöd för en tillståndsansökan ska bifogas i original, bestyrkt kopia eller auktoriserad översättning.²³ Undantag från denna huvudregel görs för bl.a. yrkeskvalifikationsdirektivet och de krav som finns reglerade i dess artikel 7.2 och artikel 50. Tjänstedirektivet tillåter att medlemsländerna begär bestyrkta kopior för de dokument som bl.a. styrker nationalitet, yrkeskvalifikationer och laglig etablering.

Av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet framgår att samtliga krav, förfaranden och formaliteter som kan krävas med stöd av direktivet ska kunna slutföras enkelt, på avstånd och elektronisk väg.²⁴ Regleringen har inspirerats av tjänstedirektivet. Det poängteras att det inte ska hindra de behöriga myndigheterna från att i ett senare skede, om det finns skälig grund för tvivel och är absolut nödvändigt, begära bestyrkta kopior. Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet klargör därigenom att bestyrkta kopior inte kan krävas annat än undantagsvis.

5.1.3 Reglerade yrken i tjänstedirektivet

Undantag för yrkeskvalifikationsdirektivet görs enbart för det fall tillämpningen kommer i *konflikt* med tjänstedirektivets bestämmelser.²⁵ Tjänstedirektivet är tillämpligt på de övriga aspekter som nationellt kringgärdar de reglerade yrkenas förutsättningar att verka.

Marknadsföring

Tjänstedirektivet kräver till exempel att medlemsstaterna upphäver alla totalförbud för marknadskommunikation från reglerade yrken.²⁶ Medlemsländerna ska säkerställa att reklam uppfyller de yrkesetiska regler som kan vara motiverade mot bakgrund av yrkesverksamhetens särdrag, och de yrkesetiska reglerna måste överensstämma med

²³ Artikel 5 i tjänstedirektivet.

²⁴ Förutom lämplighetsprov eller anpassningsperioden, artikel 57a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁵ Artikel 3.1 i tjänstedirektivet.

²⁶ Artikel 24 i tjänstedirektivet.

unionsrätten; vara icke-diskriminerande, proportionerliga och motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset.

Inom ramen för det svenska genomförandet av tjänstedirektivet identifierades bestämmelser om marknadsföring av reglerade yrken endast för advokater. Regeringen gjorde bedömningen att inga lagstiftningsåtgärder krävdes för att genomföra tjänstedirektivet. De yrkesetiska regler som fanns bland de inventerade yrkesorganisationerna bedömdes inte heller stå i strid med tjänstedirektivet.²⁷

Information till tjänstemottagare

Tjänstedirektivet kräver också att tjänstemottagare ska kunna få tillgång till viss information om tjänsteleverantörer som utövar reglerade yrken, bl.a. uppgift om yrkesorganisation eller liknande organ där tjänsteleverantören är registrerad, och information om yrkestitel och det land där den utfärdats.²⁸ Tjänstemottagare som begär det ska också kunna få information om vilka regler som gäller för det reglerade yrket i etableringsmedlemsstaten samt information om tillämpliga uppförandekoder, och om den yrkesverksamme är medlem i en yrkes- eller branschorganisation som erbjuder tvistlösning.²⁹

Yrkeskvalifikationsdirektivet å andra sidan ställer krav på att viss information på begäran ska överlämnas till de behöriga myndigheterna i mottagarlandet.³⁰ Det kan t.ex. handla om uppgifter om tillämpliga tillståndssystem i etableringsmedlemsstaten, yrkestitel eller bevis på formella kvalifikationer, momsregistreringsnummer eller uppgifter om försäkringsskydd eller annat skydd för yrkesansvar. Yrkeskvalifikationsdirektivet kräver inte att ovanstående uppgifter inhämtas³¹ och den information behöriga myndigheter kan inhämta fyller också en annan funktion än tjänstedirektivet, där det i första hand handlar om att underlätta möjligheten för tjänstemottagare att göra informerade val. Däremot är tjänsteleverantörer som utövar verksamhet efter ett partiellt erkännande av yrkes-

²⁷ Prop. 2008/09:187 s. 159–160.

²⁸ Artikel 22.1 i tjänstedirektivet.

²⁹ Artikel 22.3 i tjänstedirektivet.

³⁰ Artikel 9 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

³¹ Däremot anges uttryckligen att yrkeskvalifikationsdirektivet inte förhindrar krav på obligatoriskt försäkringsskydd för reglerade yrken inom yrkesverksamheter med konsekvenser för folkhälsan eller patientsäkerheten, se skäl 9 i ändringsdirektivet.

kvalifikationerna förpliktade att informera tjänstemottagare om räckvidden av deras behörighet.³²

På samma tema, information till tjänstemottagare, innehåller tjänstedirektivet allmänna skrivningar om att medlemsstaterna ska medverka till att bl.a. yrkesorganisationer samarbetar på unionsnivå för att förbättra tjänsternas kvalitet, särskilt genom att underlätta utvärderingen av tjänsteleverantörernas kompetens.³³ När tjänstedirektivet genomfördes i svensk rätt gjorde regeringen bedömningen att det fanns stor potential för frivilliga insatser för att stärka förtroendet för tjänsteleverantörerna genom t.ex. kvalitetsmärkning av yrkesorganisationer, men att det krävs ett samarbete med näringslivet, kommissionen och andra medlemsstater för att utarbeta en långsiktig plan för hur kompetens låter sig jämföras.³⁴

Begränsningar av verksamhetskombinationer

Tjänstedirektivet tillåter att nationella regler förhindrar att viss typ av tjänsteverksamhet utövas inom ramen för annan typ av tjänsteverksamhet, om det är motiverat med hänsyn till yrkesetiska regler för reglerade yrken, och om det är nödvändigt för att säkerställa opartiskhet och oberoende.³⁵ I Sverige måste t.ex. revisorer underställa Revisorsnämnden frågan om revisorn kan utöva annan verksamhet än revisorsverksamhet. Motsvarande regleringar finns för advokater, fastighetsmäklare samt för certifierings- och ackrediteringsorgan. Samtliga regelverk syftar till att garantera opartiskhet och oberoende och i samband med tjänstedirektivets genomförande gjorde regeringen bedömningen att inga åtgärder behövdes till följd av tjänstedirektivet.³⁶ Denna aspekt regleras endast i tjänstedirektivet.

³² Artikel 4f.5 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

³³ Artikel 26.3 i tjänstedirektivet.

³⁴ Prop. 2008/09:187 sid 170–171.

³⁵ Artikel 25.1 a i tjänstedirektivet.

³⁶ Prop. 2008/09:187 sid 168.

5.1.4 Kontaktpunkter

Tjänstedirektivet införde relativt omfattande krav på att alla formaliteter och förfaranden som krävs för att få utöva tjänsteverksamhet skulle kunna fullgöras via gemensamma kontaktpunkter.³⁷ En ansevärd mängd information, inklusive information om krav på upptagande i yrkesregister, ska finnas tillgänglig via kontaktpunkterna.³⁸ Kontaktpunkterna ska bistå kontaktpunkter i andra länder, tjänsteleverantörer och tjänstemottagare.³⁹

Yrkeskvalifikationsdirektivets kontaktpunkt syftade till att tillhandahålla information om erkännande av yrkeskvalifikationer samt bistå yrkesverksamma som vill få sina kvalifikationer från ett land erkända i ett annat.⁴⁰

I det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet har kontaktpunktens roll modifierats och dess verksamhet döpts om till rådgivningscentrum.⁴¹ Rådgivningscentrumen ska bistå sina motsvarigheter i andra länder och medborgare som vill utöva sina rättigheter enligt direktivet. Information om nationell lagstiftning och dess tillämpning avseende reglerade yrken, information om sociallagstiftning och, i förekommande fall, yrkesetiska regler ska finnas tillgängligt via rådgivningscentrumen. Genom uttrycklig hänvisning till den kontaktpunkt som upprättats genom tjänstedirektivet, med detaljerad lista över vilken information som ska finnas tillgänglig hos kontaktpunkten,⁴² kompletterar de båda direktiven varandra när det gäller den information som ska finnas tillgänglig.

5.1.5 Tillsyn vid tillfällig tjänsteverksamhet

I tjänstedirektivet finns regler för hur tillsynen över tillfällig tjänsteverksamhet ska gå till.⁴³ I praktiken kan svenska regler upprätthållas mot tillfälliga tjänstetillhandahållare endast om de införts till följd av regler som harmoniserats på EU-nivå eller om de kan motiveras utifrån allmän ordning, allmän säkerhet, folkhälsa eller miljöskydd. I

³⁷ Artikel 6 i tjänstedirektivet.

³⁸ Artikel 7 samt artikel 21 i tjänstedirektivet.

³⁹ Artiklarna 28–35 i tjänstedirektivet.

⁴⁰ Artikel 57 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴¹ Artikel 57b i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴² Artikel 57 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴³ Artikel 31 i tjänstedirektivet.

andra fall, t.ex. för att upprätthålla strängare nationella djurskydds-krav, omfattas tjänsteutövaren av etableringslandets regler och tillsyn.⁴⁴

Även i yrkeskvalifikationsdirektivet finns regler om tillsyn över tillfälligt verksamma yrkesutövare.⁴⁵ Det land där den yrkesverksamme temporärt befinner sig ska kunna tillämpa de yrkesregler som har direkt och specifikt samband med konsumentskydd och konsumentssäkerhet, samt disciplinära bestämmelser tillämpliga för yrket.

En tjänstetillhandahållare som förflyttar sig till ett annat land för att där bedriva tillfällig verksamhet måste enligt artikel 5 i yrkeskvalifikationsdirektivet vara lagligen etablerad i en medlemsstat och behörig att utöva samma yrke alternativt, om yrket inte är reglerat i etableringsstaten, ha minst ett års yrkeserfarenhet eller gått en reglerad utbildning. En yrkesutövare som inte uppfyller dessa krav kan inte härleda en rätt att utöva tillfällig verksamhet i ett annat land från yrkeskvalifikationsdirektivet. Behöriga myndigheter i det mottagande landet är givetvis oförhindrade att agera mot sådana yrkesutövare som saknar erforderliga kvalifikationer och därmed rätt till fri rörlighet.

Den information som en behörig myndighet kan inhämta från etableringslandets behöriga myndighet (dvs. om tjänsteleverantören är lagligen etablerad, följer god sed och inte ådragit sig några yrkesrelaterade disciplinära eller straffrättsliga påföljder) vid tillfällig tjänsteverksamhet kan enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet inte längre inhämtas vid varje tillhandahållande av tjänster utan enbart om det finns skäl原因 för tvivel.⁴⁶

Vad som kan kontrolleras genom tillsyn i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet hänförs sig således enbart till sådant som har direkt samband med yrkeskvalifikationerna och yrkesutövningen, medan förseelser i övrigt, t.ex. miljöfarlig verksamhet, faller under tjänstedirektivets tillämpningsområde.

⁴⁴ Prop. 2008/09:187, s. 117.

⁴⁵ Artikel 5.3 samt skäl 8 och, för etablering skäl 11, i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴⁶ Artikel 8 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Varningsmekanismen

Genom tjänstedirektivet inrättades ett europeiskt nätverk av nationella myndigheter för att utbyta information om allvarliga eller specifika omständigheter inom ramen för en tjänsteverksamhet som kan åstadkomma allvarlig skada för människors hälsa eller säkerhet, eller för miljön.⁴⁷ Syftet med denna varningsmekanism är att underlätta ett administrativt samarbete mellan myndigheter i tillsynsändamål.

I det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet införs en varningsmekanism där behöriga myndigheter ska informera om yrkesutövare som av nationella myndigheter eller domstolar helt eller delvis begränsats eller förbjudits utöva verksamhet inom ett antal angivna yrkesområden med konsekvenser för hälso- och sjukvård eller barnomsorg.⁴⁸ Varningsmekanismen syftar till att varna för individer med konstaterat bristfällig yrkesskicklighet.

Till skillnad från vad som är fallet för den varningsmekanism som upprättas enligt tjänstedirektivet, krävs för yrkeskvalifikationsdirektivets varningsmekanism en myndighets ställningstagande kring yrkesutövarens fortsatta befogenheter att utöva yrket. Tjänstetillhandahållare som verkar inom ett reglerat yrke kan omfattas av varningsmekanismerna i båda direktiven.

⁴⁷ Artikel 32 i tjänstedirektivet.

⁴⁸ Artikel 56a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

6 Yrkeskvalifikationsdirektivet och det svenska utbildningssystemet

Yrkeskvalifikationsdirektivet föreskriver att behöriga myndigheter automatiskt ska erkänna kvalifikationer som en sökande förvärvat i annat land i de fall där direktivet samordnat utbildningskraven för yrket i fråga. Så är fallet i fråga om yrkena läkare, sjuksköterska, tandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare och arkitekt. För dessa yrken, som omfattas av det automatiska erkännandet, kan den behöriga myndigheten inte närmare jämföra de bakomliggande utbildningarna utan får godta att det finns nationella variationer. Det ömsesidiga erkännandet bygger på antagandet att varje land säkerställer att respektive utbildning lever upp till direktivets minimikrav.

Det svenska högskolesystemet är decentraliserat för att ge så goda förutsättningar som möjligt för att utbildningarna ska kunna justeras till omvärlds- och kunskapsutveckling.¹

I högskolelagen (1992:1434) och i högskoleförordningen (1993:100) anges kraven för högre utbildning och i bilagor till högskoleförordningen, förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet och förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan anges krav för respektive examen. Kraven anger utbildningens omfattning och vilka mål och övriga krav som varje student ska uppnå för att få examen. Målen avser kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Målen i lagar och förordningar syftar till hög kvalitet och effektivitet men ansvaret för utbildningarnas utformning och genomförande har delegerats till lärosätena. Det är således universitetens och högskolornas ansvar att besluta om det närmare innehållet i utbildningarna. Vilka kurser som ingår och blandningen mellan teoretiska och verksamhetsförlagda kurser kan sålunda skilja sig mellan olika universitet och högskolor trots att utbildningarna leder

¹ Prop. 2008/09:175 s. 83.

till samma examen. Universiteten och högskolorna är skyldiga att utarbeta kurs- och utbildningsplaner för sina utbildningsprogram och kurser, och av högskoleförordningen framgår vad dessa planer ska innehålla.²

Universitetskanslersämbetet beslutar om tillstånd att utfärda examina för statliga universitet och högskolor. Regeringen meddelar föreskrifter om vilka examina som får utfärdas vid Sveriges lantbruksuniversitet och vid Försvarshögskolan samt beslutar om tillstånd att utfärda examina för enskilda utbildningsanordnare. Universitetskanslersämbetet har ansvar för att kontinuerligt utvärdera högskoleutbildningarna.³ Utbildningar som inte uppfyller kraven för examen får omdömet 'bristande kvalitet'. Om identifierade brister inte åtgärdas inom ett år riskerar lärosätet att förlora examenstillståndet. Fram till och med juni 2013 har det fattats beslut om 912 utbildningar. Av dessa har 22 procent fått omdömet bristande kvalitet.⁴

6.1 Utbildningar där minimikraven samordnats

6.1.1 Läkarutbildningen

Enligt artikel 24.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet krävs för tillträde till medicinsk grundutbildning en betygshandling som ger tillträde till universitet för studierna i fråga. Av 7 kap. högskoleförordningen framgår att det för tillträde till studier vid universitet krävs grundläggande behörighet samt den särskilda behörighet som kan vara föreskriven.

Enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska utbildningen sammanlagt omfatta minst fem års studier, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, och ska bestå av minst 5 500 timmars teoretisk och praktisk undervisning vid universitet eller under tillsyn av ett universitet.⁵ Den svenska läkarutbildningen omfattar 330 högskolepoäng (330 ECTS-poäng) vilket motsvarar fem och ett halvt års studier.⁶ Antalet timmar är inte reglerat men ett läsår omfattar 40 veckors studier och om man utgår från att heltids-

² 6 kap. 13–17 §§ högskoleförordningen.

³ Se 1 och 2 §§ förordningen (2012:810) med instruktion för Universitetskanslersämbetet.

⁴ Prop. 2012/13:1 s. 164.

⁵ Artikel 24.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁶ Bilaga 2 till högskoleförordningen.

studier kräver 40 timmar per vecka omfattar läkarutbildningen 8 800 timmar.

Direktivet lägger även fast vilka kunskaper och färdigheter en läkarstudent ska ha förvärvat efter utbildningen. Ändringsdirektivet medför inga ändringar i detta avseende. I examensordningen i högskoleförordningen framgår vilka grundläggande kunskaper och färdigheter som krävs för en läkarexamen.

6.1.2 Specialistläkarutbildning

Enligt artikel 25 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet krävs det för tillträde till specialistläkarutbildning att den sökande har genomgått medicinsk grundutbildning med godkända resultat och att specialistläkarutbildningen ska omfatta teoretisk och praktisk utbildning. Beroende på vilken inriktning specialiseringen avser ställer direktivet olika krav på utbildningens längd, men i inget fall överstiger kraven fem år.⁷ Utbildningen ska ske under kontroll av behöriga myndigheter eller organ samt bedrivas på heltid vid särskilda inrättningar som erkänts av de behöriga myndigheterna. Utbildningen förutsätter medverkan i all medicinsk verksamhet på den avdelning där utbildningen äger rum, inklusive jourtjänstgöring, så att den blivande specialistläkaren ägnar all sin yrkesverksamhet åt denna praktiska och teoretiska utbildning under hela arbetsveckan och under hela året på de villkor som fastställs av de behöriga myndigheterna.

Enligt patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) ska en legitimerad läkare som vill uppnå specialistkompetens genomgå vidareutbildning under minst fem år för att förvärva de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som föreskrivits för den sökta specialistkompetensen. Specialistkompetensen ska förvärfvas genom specialiseringstjänstgöring som läkare under handledning och genom deltagande i kompletterande utbildning.⁸ Av Socialstyrelsens föreskrifter framgår möjliga specialiseringar samt vilka kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som ska gälla för varje specialistkompetens (målbeskrivningar).⁹

⁷ Punkt 5.1.3 i bilaga V till det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁸ 4 kap. patientsäkerhetsförordningen.

⁹ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:17) om läkarnas specialiseringstjänstgöring.

6.1.3 Särskild allmänläkarutbildning

Enligt artikel 28 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet krävs det för tillträde till särskild allmänläkarutbildning ett fullgjort program för medicinsk grundutbildning med godkända resultat. Sedan tidigare gäller att utbildningen ska ske på heltid och omfatta två eller tre års studier beroende på när beviset utfärdats. I direktivet anges vidare vilken typ av praktik som ska ingå samt inom vilken typ av vårdinrättningar utbildningen ska ske.

I Sverige fanns tidigare en speciell kompetensnivå för läkare som kallades Allmänpraktiserande läkare, eller Europaläkare, men denna kategori har avskaffats. Kommissionen ansåg att Sveriges system med två yrkeskvalifikationer inom allmänpraktik, allmänpraktiserande läkare (Europaläkare) och specialist i allmänmedicin, stod i strid med EU-rätten eftersom systemet hindrade den fria rörligheten på den inre marknaden.¹⁰ Sedan den 1 juli 2012 är det därför de krav som ställs för att bli specialist inom allmänmedicin som ska uppfylla direktivets krav på särskild allmänläkarutbildning.¹¹

En person med särskild allmänläkarutbildning från en annan medlemsstat ska i Sverige automatiskt erkännas som specialist i allmänmedicin.

6.1.4 Sjuksköterskeutbildning

För att bli antagen till utbildning till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska det enligt artikel 31.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet antingen krävas tolv års allmän skolutbildning som ger behörighet till universitet eller högskolor med en erkänd likvärdig nivå, eller minst tio års allmän skolutbildning som ger behörighet till en yrkesskola eller ett yrkesutbildningsprogram för sjuksköterskor. Till skillnad från de övriga yrkena för vilka utbildningskraven samordnats specificeras i direktivet att förkunskapskraven för att kunna antas till sjuksköterskeutbildningen är ett visst antal års skolutbildning istället för som t.ex. för läkare, en betygshandling som ger tillträde för studier.

Den svenska sjuksköterskeutbildningen är en högskoleutbildning som enligt direktivet ska kunna sökas efter tolv års allmän

¹⁰ Regeringens skrivelse 2011/12:105, Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2011, s. 311 ff.

¹¹ Den som har anställning i Sverige utifrån Europaläkarkompetens är efter den 1 juli 2012 även fortsättningsvis behörig för anställning.

skolutbildning. För att bli antagen till den svenska sjuksköterskeutbildningen krävs, precis som för all annan högskoleutbildning, grundläggande behörighet samt den särskilda behörighet som kan vara föreskriven.¹²

Utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska enligt artikel 31 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet omfatta sammanlagt tre års utbildning, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, bestående av minst 4 600 timmars teoretisk och klinisk undervisning. Den svenska sjuksköterskeutbildningen omfattar 180 högskolepoäng (180 ECTS-poäng), vilket motsvarar tre års studier.¹³ Antalet timmar är inte reglerat, men ett läsår omfattar 40 veckors studier och om man utgår från att heltidsstudier kräver 40 timmar per vecka omfattar sjuksköterskeutbildningen 4 800 timmar.

Direktivet reglerar även fördelningen mellan teoretisk och klinisk utbildning, vilka ämnen som ska ingå och vilka kunskaper och färdigheter examinerade sjuksköterskor ska inneha.¹⁴

6.1.5 Tandläkarutbildning

Enligt artikel 34.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska det krävas att den sökande till grundläggande tandläkarutbildning innehar ett examensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som berättigar honom eller henne att bli antagen till den aktuella utbildningen vid universitet eller vid högskolor som tillerkänts likvärdig ställning i en medlemsstat. För att bli antagen till den svenska tandläkarutbildningen krävs, precis som för all annan högskoleutbildning, grundläggande behörighet samt den särskilda behörighet som kan vara föreskriven.¹⁵

Utbildningen till tandläkare ska enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet omfatta minst fem års studier, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, och ska bestå av minst 5 000 timmars teoretisk och praktisk utbildning. Den svenska tandläkarexamen omfattar 300 högskolepoäng (300 ECTS-poäng) vilket motsvarar fem års studier.¹⁶ Antalet timmar är inte reglerat men ett läsår

¹² 7 kap. 2 § högskoleförordningen.

¹³ Bilaga 2 till högskoleförordningen.

¹⁴ Se artikel 31 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet samt punkt 5.2.1 i bilaga V till direktivet.

¹⁵ 7 kap. 2 § högskoleförordningen.

¹⁶ Bilaga 2 till högskoleförordningen.

omfattar 40 veckors studier och om man utgår från att heltidsstudier kräver 40 timmar per vecka omfattar tandläkarutbildningen 8 000 timmar.

Direktivet reglerar även vilka ämnen som ska ingå och vilka kunskaper och färdigheter examinerade tandläkare ska inneha.¹⁷

6.1.6 Specialisttandläkarutbildning

Enligt artikel 35 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska det för att bli antagen till utbildning för specialisttandläkare krävas en fullgjord grundläggande tandläkarutbildning eller bevis på förvärvade rättigheter. I Sverige krävs det att man utövat allmän tandläkarpraktik under minst två år efter att ha fått legitimation som tandläkare för att kunna utbilda sig till specialisttandläkare.¹⁸

Utbildningen till specialisttandläkare ska omfatta teoretisk och praktisk utbildning vid universitet, behandlingscentrum för studier och forskning eller, i förekommande fall, annan vårdinrättning som godkänts av behöriga myndigheter eller organ i detta syfte.¹⁹ Utbildning till specialisttandläkare ska omfatta minst tre år, och ska bedrivas under tillsyn av behöriga myndigheter eller organ. Den ska innebära personlig medverkan och ansvarstagande av den blivande tandläkaren i verksamheten på avdelningen i fråga.²⁰

Den svenska specialisttandläkarutbildningen är treårig och kompetensen förvärvas genom tjänstgöring som tandläkare under handledning vid en klinik som godkänts av Socialstyrelsen och genom deltagande i kompletterande utbildning.²¹ Av Socialstyrelsens föreskrifter följer vilka kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som skall gälla för varje specialistkompetens (målbeskrivningar).²²

¹⁷ Se artikel 34 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet samt punkt 5.3.1 i bilaga V till direktivet.

¹⁸ 4 kap. 2 § patientsäkerhetsförordningen.

¹⁹ Artikel 35.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁰ Ibid.

²¹ 4 kap. 2 § patientsäkerhetsförordningen samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1993:4); Tandläkarnas specialiseringstjänstgöring.

²² Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1993:4); Tandläkarnas specialiseringstjänstgöring.

6.1.7 Veterinärutbildning

Enligt artikel 38.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska det för att bli antagen till veterinärutbildningen krävas att den sökande innehar examensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som berättigar honom eller henne att bli antagen till den aktuella utbildningen vid universitet eller vid högskolor som tillerkänts likvärdig ställning i en medlemsstat när det gäller denna utbildning. För att bli antagen till den svenska veterinärutbildningen krävs, precis som för all annan högskoleutbildning, grundläggande behörighet samt den särskilda behörighet som kan vara föreskriven.²³

Vidare ska utbildningen enligt artikel 38.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet omfatta minst fem års studier på heltid med teoretisk och praktisk undervisning, eller därutöver ett likvärdigt antal ECTS-poäng. Veterinärexamen ingår i den speciella examensordning som reglerar utbildningar vid Sveriges lantbruksuniversitet.²⁴ Där fastställs att den svenska veterinärutbildningen omfattar 330 högskolepoäng (330 ECTS-poäng) vilket motsvarar fem och ett halvt års studier på heltid. Direktivet reglerar även vilka ämnen som ska ingå och vilka kunskaper och färdigheter examinerade veterinärer ska inneha.²⁵

²³ 7 kap. 2 § högskoleförordningen.

²⁴ Bilagan till förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet.

²⁵ Artikel 38.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet samt punkt 5.4.1 i bilaga V till direktivet.

6.1.8 Barnmorskeutbildning

Enligt artikel 40.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet finns det två alternativa utbildningsvägar för barnmorskor. En för länder där barnmorskeutbildningen är en egen utbildning från grunden (utbildningsväg 1) och en för länder där barnmorskeutbildningen är en påbyggnadsutbildning för sjuksköterskor (utbildningsväg 2). I Sverige krävs det sjuksköterskeexamen för behörighet till barnmorskeutbildningen²⁶ och Sverige tillämpar sålunda den senare utbildningsvägen.

För länder som tillämpar utbildningsväg 2 gäller att utbildningen ska omfatta minst 18 månaders studier på heltid.²⁷ I Sverige är utbildningen till barnmorska på avancerad nivå i högskolan och leder till barnmorskeexamen som ligger till grund för legitimation som barnmorska. Den svenska barnmorskeutbildningen omfattar 90 högskolepoäng (90 ECTS-poäng), vilket motsvarar ett och ett halvt års heltidsstudier.²⁸ Direktivet reglerar även vilka ämnen som ska ingå och vilka kunskaper och färdigheter examinerade barnmorskor ska inneha.²⁹

6.1.9 Apotekarutbildning

Enligt artikel 44.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska det för att bli antagen till apotekarutbildningen krävas att den sökande innehar examensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som berättigar honom/henne att bli antagen till den aktuella utbildningen vid universitet eller vid högskolor som tillerkänts likvärdig ställning i en medlemsstat när det gäller denna utbildning. För att bli antagen till den svenska apotekarutbildningen krävs, precis som för all annan högskoleutbildning, grundläggande behörighet samt den särskilda behörighet som kan vara föreskriven.³⁰

Vidare ska utbildningen enligt artikel 44.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet omfatta minst fem års studier på heltid med teoretisk och praktisk undervisning. I högskoleförordningen fastställs att den svenska apotekarexamen omfattar

²⁶ Bilaga 2 till högskoleförordningen.

²⁷ Artikel 40.1.b i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁸ Bilaga 2 till högskoleförordningen.

²⁹ Artikel 40.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet samt punkt 5.5.1 i bilaga V till direktivet.

³⁰ 7 kap. 2 § högskoleförordningen.

300 högskolepoäng (300 ECTS-poäng) vilket motsvarar fem års studier på heltid. Direktivet reglerar även fördelningen mellan teoretisk och praktisk undervisning och praktik på apotek, vilka ämnen som ska ingå och vilka kunskaper och färdigheter examinerade apotekare ska inneha.³¹

6.1.10 Arkitektutbildning

För arkitektutbildningen fastställer det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet inget krav avseende behörighet till utbildningen.

Enligt artikel 46 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska arkitektutbildningen omfatta sammanlagt minst fem års studier på heltid vid universitet eller jämförbar läroanstalt eller minst fyra års studier på heltid vid universitet eller jämförbar läroanstalt jämte ett bevis på två års yrkespraktik. Enligt högskoleförordningen omfattar den svenska arkitektutbildningen 300 högskolepoäng (300 ECTS-poäng), vilket motsvarar fem års heltidsstudier. Någon obligatorisk praktik är inte föreskriven och Sverige har sålunda valt den första utbildningsvägen. Direktivet reglerar även vilka färdigheter examinerade arkitekter ska inneha.³²

6.2 Reglerade utbildningar

För reglerade yrken som inte omfattas av det automatiska erkännandet utifrån samordnade utbildningskrav är behöriga myndigheter hänvisade till att bedöma utländska kvalifikationer i enlighet med den generella ordningen. Enligt den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer ska tillträde till ett yrke och rätten att utöva det beviljas sökande som på heltid i ett år utövat yrket i fråga i en annan medlemsstat där yrket inte är reglerat. I de fall den sökande kan uppvisa ett bevis på formella kvalifikationer från en reglerad utbildning får krav på ett års utövande av yrket däremot inte ställas.³³ För personer som har en examen från en reglerad utbildning i Sverige underlättas därigenom tillträdet till ett reglerat yrke i andra länder även om

³¹ Artikel 44.2–3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet samt punkt 5.6.1 i bilaga V till direktivet.

³² Artikel 46.2–3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

³³ Artikel 13.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

yrket inte reglerats i Sverige. För att underlätta tillämpningen av denna regel åläggs medlemsstaterna att i kontaktpunkten för tjänster lista samtliga nationella reglerade utbildningar.³⁴ I kontaktpunkten för tjänster ska även alla utbildningar med speciellt uppbygg listas. Med detta avses yrkesutbildningar kopplade till reglerade yrken.³⁵

Enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet är en reglerad utbildning all utbildning som särskilt utformats för ett visst yrke och som omfattar en eller flera kurser som vid behov kompletteras genom yrkesutbildning, provtjänstgöring eller yrkesutövning. Utformningen av och nivån på yrkesutbildningen, provtjänstgöringen eller yrkesutövningen ska fastställas i den berörda medlemsstatens lagar och andra författningar, eller övervakas eller godkännas av den för ändamålet utsedda myndigheten.³⁶

6.2.1 Reglerade utbildningar i gymnasieskolan

I gymnasieskolan³⁷ finns det 18 nationella program varav tolv yrkesprogram och sex högskoleförberedande program. Samtliga program är treåriga. Regeringen har därutöver i propositionen Gymnasieingenjörsutbildning för konkurrenskraft och tillväxt föreslagit att det ska införas en vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan.³⁸ Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning. Inom de tolv yrkesprogrammen finns det i sin tur totalt 42 olika inriktningar. Vissa av dessa inriktningar leder till specifika yrken, såsom frisör eller plåtslagare, medan andra inriktningar, som husbyggnad, omfattar ett flertal olika yrkeskategorier.³⁹

De ämnen och kurser som ska ingå i respektive nationellt program definieras i författning.⁴⁰ För att få bedriva en utbildning som avviker från de nationella programmen måste Skolverket lämna tillstånd. Skolverket är skyldigt att samråda med Univer-

³⁴ Artikel 57.1.d i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, se även avsnitt 9.4.

³⁵ Artiklarna 57.1.d samt 11.1.c.ii i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

³⁶ Artikel 3.1.e i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

³⁷ Inom gymnasiesärskolan, som vänder sig till elever med en utvecklingsstörning, finns nio yrkesinriktade nationella program som pågår under fyra år.

³⁸ Prop.2013/14:188 Gymnasieingenjörsutbildning för konkurrenskraft och tillväxt.

³⁹ Bilaga 1 till gymnasieförordningen (2010:2039).

⁴⁰ Bilaga 3 till skollagen (2010:800), bilaga 1 till gymnasieförordningen, samt bemyndigande till Skolverket att meddela föreskrifter.

sitets- och högskolerådet och Myndigheten för yrkeshögskolan när det gäller utformningen av examensbevis.⁴¹

Det är Statens skolinspektion som ger tillstånd för fristående skolor att bedriva utbildning inom gymnasieskolan. Därutöver svarar myndigheten för kvalitetsgranskning av utbildningen. Statens skolinspektion kontrollerar genom sin tillsynsverksamhet att utbildningen som bedrivs av såväl fristående som kommunala huvudmän uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter.⁴²

6.2.2 Reglerade utbildningar inom universitet och högskolor

Det anges i lag och förordning vilka utbildningsanordnare som kan ges tillstånd att utfärda examina, samt på vilken nivå. Universiteten har generellt tillstånd att utfärda högskoleexamen, kandidatexamen, magisterexamen, masterexamen, licentiatexamen och doktorexamen. Högskolor med statlig huvudman har generellt tillstånd att utfärda högskoleexamen, kandidatexamen och magisterexamen. De kan ansöka hos Universitetskanslersämbetet om tillstånd att utfärda masterexamen, licentiatexamen och doktorsexamen inom ett visst område. Enskilda utbildningsanordnare saknar generellt examenstillstånd. De måste alltid ansöka om examenstillstånd hos regeringen. För yrkesexamina och konstnärliga examina finns inga generella tillstånd. Alla utbildningsanordnare måste ansöka om dessa examenstillstånd. Vid ansökan tillsätts en bedömaregrupp för att göra en bedömning av den tilltänkta utbildningen.

Högskoleutbildning ges vid 31 statliga universitet och högskolor (däribland Sveriges lantbruksuniversitet och Försvarshögskolan) samt vid 12 enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examen i enlighet med lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina.

Det finns totalt 35 yrkesexamina i bilaga 2 till högskoleförordningen (examensordningen). I bilagan till förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet finns ytterligare 12 yrkesexamina⁴³ och i bilagan till förordningen för Försvarshögskolan ytterligare en.⁴⁴ Av de yrkesexamina som ingår i bilaga 2 till högskoleförordningen är utbildningarna till läkare, sjuksköterska, tandläkare, apotekare, arkitekt och barnmorska sådana utbildningar där yrkeskvalifikations-

⁴¹ 28 § gymnasieförordningen.

⁴² 2 kap. 1 § gymnasieförordningen samt 26 kap. 3 § 1 skollagen.

⁴³ Bilagan till förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet.

⁴⁴ Bilagan till förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan.

direktivet har samordnat minimikraven på utbildningens omfattning och innehåll. Detsamma gäller veterinärutbildningen som ingår i bilagan till förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet. Därutöver ställer yrkeskvalifikationsdirektivet minimikrav på utbildningens omfattning och innehåll för utbildningarna till specialistläkare och specialisttandläkare. Utbildningarna till specialistläkare och specialisttandläkare regleras av Socialstyrelsens föreskrifter.

6.2.3 Reglerade utbildningar inom yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan analyserar arbetsmarknadens behov av yrkeshögskoleutbildningar och beslutar vilka utbildningar som ska ingå i yrkeshögskolan, samt beviljar statsbidrag till utbildningsanordnarna. Yrkeshögskolan är sålunda behovsanpassad och vilka yrkesutbildningar som finns varierar beroende på förändringar i utvecklingen på arbetsmarknaden. Samtliga utbildningar är eftergymnasiala, avgiftsfria och berättigar till studiemedel från Centrala studiestödsnämnden. Från och med år 2014 finns förutsättningar att bedriva yrkeshögskoleutbildning som finansieras med studerandeavgifter. Sådana utbildningar får inte statsbidrag, men kan berättiga de studerande till studiestöd. Utbildningarna kan leda till en yrkeshögskoleexamen efter minst ett år eller en kvalificerad yrkeshögskoleexamen efter minst två år. Utbildningsanordnare kan vara privata utbildningsföretag, kommuner, landsting och universitet och högskolor. Myndigheten för yrkeshögskolan granskar utbildningarnas kvalitet och resultat och utövar tillsyn över de utbildningsformer och utbildningar som ligger inom myndighetens ansvarsområde.⁴⁵

Inom yrkeshögskolan finns det närmare 200 utbildningsanordnare och över 600 utbildningar.⁴⁶ Flera av dessa utbildningar gäller samma yrke men det betyder inte att utbildningarna är identiska. Bland utbildningarna finns även flera som anpassats för att uppfylla de kvalifikationskrav som uppställs för reglerade yrken, t.ex. utbildningarna till trafiklärare, hovslagare och anläggningsdykare.

⁴⁵ Lagen (2009:128) om yrkeshögskolan samt förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.

⁴⁶ www.yrkeshogskolan.se, uppgift från november 2013.

Del två

Överväganden och
förslag

7 Reglerade yrken i Sverige

7.1 Allmänt om definitionen av reglerat yrke

Utredningens bedömning: Av yrkeskvalifikationsdirektivets definition av reglerat yrke följer att inte enbart sådan verksamhet som utförs av en viss yrkesgrupp omfattas av direktivets tillämpningsområde. All sådan yrkesverksamhet där det, direkt eller indirekt, ställs krav på att yrkesutövaren innehar vissa bestämda kvalifikationer omfattas. Med kvalifikationer avses såväl ett bevis över teoretiska eller faktiska kunskaper som yrkeserfarenhet. Ett yrke är alltid att anse som reglerat för det fall det finns en skyddad yrkestitel som endast får användas av yrkesutövare med en viss kvalifikation.

Enligt artikel 3.1.a i yrkeskvalifikationsdirektivet utgör ett reglerat yrke:

en eller flera former av yrkesverksamhet där det genom lagar och andra författningar direkt eller indirekt krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av verksamheten eller någon form av denna; i synnerhet ska användandet av en yrkestitel som genom bestämmelser i lagar och andra författningar enbart får användas av den som innehar en viss yrkeskvalifikation utgöra en form av utövande.

Enligt definitionen föreligger ett reglerat yrke om det för en eller flera former av yrkesverksamhet krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av verksamheten eller någon form av denna. Begreppet ”yrkesverksamhet” är inte definierat i direktivet, men tillägget ”någon form av denna” indikerar att vad som avses inte endast är krav på kvalifikationer som gäller för en hel yrkesgrupp. Det vill säga, man kan inte utgå från vad som i vanligt tal avses med yrke i den meningen att endast sådana verk-

samheter som utförs av en klart avgränsad yrkesgrupp kan utgöra ett reglerat yrke i direktivets mening. Detta framgår även av definitionens sista led som föreskriver att skyddande av en yrkestitel alltid ska anses utgöra en form av utövande om det för att använda titeln krävs vissa yrkeskvalifikationer. Ett exempel på detta är yrket *auktoriserad tolk* som är ett reglerat yrke i Sverige eftersom yrkestiteln är skyddad medan yrket *tolk* inte är reglerat eftersom det inte ställs några krav för att vara verksam inom detta yrke. Det kan också vara så att flera olika traditionella yrkesgrupper har de yrkeskvalifikationer som krävs för en viss verksamhet, till exempel kan såväl arkitekter som ingenjörer ha de yrkeskvalifikationer som krävs för att verka som kontrollansvarig enligt plan- och bygglagen (2010:900), se avsnitt 7.3.16.

Av direktivets definition följer även att kraven måste vara formulerade på ett visst sätt, dvs. direkt eller indirekt kräva vissa *bestämda* kunskaper eller kvalifikationer. Allmänna krav på yrkesutövaren, t.ex. att han eller hon ska ha lämplig utbildning för yrket, eller känna till krav i författning kopplade till en viss yrkesutövning, omfattas enligt utredningens bedömning inte eftersom kravet inte är preciserat närmare.

För att ett yrke ska kunna kategoriseras som oreglerat, och följaktligen heller inte ska omfattas av bestämmelserna i yrkeskvalifikationsdirektivet, krävs det att lagstiftaren inte uppställer några krav på bestämda yrkeskvalifikationer för att få utöva yrkesverksamheten eller någon form av denna. Det vill säga att vem som helst ska kunna utöva alla former av yrkesverksamheten, även de som saknar yrkeskvalifikationer.

7.1.1 Olika sätt att reglera ett yrke

Av definitionen i artikel 3.1.a följer att det finns tre sätt att reglera ett yrke, genom att i lag eller författning kräva bestämda yrkeskvalifikationer *direkt* eller *indirekt* samt genom att *skydda yrkestiteln*.

7.1.1.1 Direkt reglering

Med direkt reglering avses lagar, förordningar och föreskrifter som uttryckligen ställer krav på vissa bestämda yrkeskvalifikationer för att få utöva en yrkesverksamhet eller någon form av denna. Motsatsvis gäller att personer som inte innehar dessa kvalifikationer är förbjudna att utöva yrket, eller som EU-domstolen uttrycker det:

Tillträdet till och utövandet av ett yrke ska anses vara direkt styrt av juridiska bestämmelser då det i värdmedlemsstatens lagar och andra författningar fastställs regler som har till följd att uttryckligen förbehålla denna yrkesutövning dem som uppfyller särskilda krav, och att förvägra dem som inte uppfyller dessa krav tillträde till densamma.¹

7.1.1.2 Indirekt reglering

För att fastställa om en indirekt reglering föreligger måste man se till vilka effekter krav i lagar, förordningar och föreskrifter har för möjligheten att utöva en viss yrkesverksamhet eller form av denna. Även om det inte uttryckligen anges i en författning att det krävs bestämda yrkeskvalifikationer för att få utöva ett yrke kan författningen få till effekt att det i praktiken blir olagligt att utöva yrket för personer som saknar viss kompetens. Så skulle exempelvis kunna vara fallet om en domstol eller myndighet i sin tillsyn eller genom allmänna råd tolkar en generell regel på ett sätt som innebär att personer som saknar kompetens bryter mot den generella regeln om de utövar yrket.

7.1.1.3 Skyddad yrkestitel

Om det i lag, förordning eller föreskrift fastställs att endast personer med vissa yrkeskvalifikationer har rätt att använda en yrkestitel innebär det enligt ordalydelsen i artikel 3.1.a alltid att yrket ska anses vara reglerat. Det är det faktum att en yrkestitel skyddas som är det avgörande. Således anses yrket vara reglerat även om det är tillåtet för andra att utöva yrket så länge de inte använder den skyddade titeln.

¹ Mål C-164/94, *Arانيتis*, punkt 19. Detta mål rör dock det tidigare direktivet (89/48/EEG) om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier, men definitionen av ett reglerat yrke har inte ändrats i sak och domstolens tolkning är därför tillämplig även på det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

7.1.2 Vad omfattas av begreppet yrkeskvalifikationer?

Med yrkeskvalifikationer avses enligt artikel 3.1.b

kvalifikationer som intygas i ett bevis på formella kvalifikationer, ett kompetensbevis enligt artikel 11 a i och/ eller yrkeserfarenhet.

Det finns sålunda tre olika typer av yrkeskvalifikationer.

7.1.2.1 Bevis på formella kvalifikationer

Med bevis på formella kvalifikationer avses enligt artikel 3.1.c

examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis för en yrkesutbildning som huvudsakligen ägt rum i gemenskapen, utfärdat av en myndighet i en medlemsstat vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar.

Ett krav på bevis om formella kvalifikationer föreligger exempelvis om lagstiftaren hänvisar till en reglerad utbildning. Enligt yrkeskvalifikationsdirektivet föreligger en reglerad utbildning om en utbildning särskilt utformats för ett visst yrke.² Ett exempel på en sådan utbildning är förskollärarexamen. Att det föreligger reglerade utbildningar innebär dock inte med automatik att yrket är reglerat. Det är först när lagstiftaren kopplar ihop den reglerade utbildningen med rätten att utföra yrket som det föreligger ett reglerat yrke. Exempelvis är frisörutbildningen en reglerad utbildning men vem som helst kan arbeta som frisör och yrket är därför inte reglerat. Även hänvisningar till utbildningsbevis för utbildningar som inte är reglerade utgör *krav på bevis* om formella kvalifikationer. Direktivets definition av vad som ska anses utgöra en yrkeskvalifikation är enligt sin ordalydelse begränsad till att endast omfatta krav på bevis på formella kvalifikationer. Enligt utredningens uppfattning kan definitionen emellertid inte bokstavs-tolkas, utan krav på genomgången utbildning ska likställas med ett krav på examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis. Det vill säga, det avgörande för om det ställs krav på en yrkeskvalifikation är inte hur kravet formulerats i författningen utan vilken effekt kravet får. Ett krav på en viss utbildning utgör i praktiken även ett krav på ett bevis. Utan ett utbildningsbevis från utbild-

² Artikel 3.1.e. i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

ningsanordnaren kan yrkesutövaren nämligen inte visa att han eller hon genomgått utbildningen.

7.1.2.2 Kompetensbevis

Med kompetensbevis avses enligt artikel 11.a.i

ett kompetensbevis som har utfärdats av en behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar på grundval av en utbildning som inte utgör en del av ett utbildnings- eller examensbevis enligt led b, c, d eller e eller ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning eller av att sökanden utövat yrket i en medlemsstat på heltid under tre år i följd eller på deltid under motsvarande tid under de senaste tio åren.

Med examensbevis enligt led b, c, d eller e avses examensbevis för grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning.

Det är till viss del oklart var gränsen går mellan bevis om formella kvalifikationer och kompetensbevis. Exempelvis skulle ett utbildningsbevis utfärdat av en myndighet som anordnar speciella utbildningar för vissa yrken kunna falla under båda definitionerna. Enligt utredningens uppfattning måste definitionen av kompetensbevis ses i sitt sammanhang. Artikel 11 syftar först och främst till att dela in olika typer av yrkeskvalifikationer i nivåer. När delar av artikel 11 även används för att definiera vad som avses med yrkeskvalifikationer får detta till följd att definitionerna i vissa fall överlappar varandra. I den mån ett visst krav skulle kunna klassificeras både som ett bevis om formella kvalifikationer och ett kompetensbevis är det emellertid av mindre betydelse då båda utgör yrkeskvalifikationer.

Det faktum att det anges att kompetensbeviset ska ha utfärdats av en behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar skulle kunna tolkas som att kompetensbevis utfärdade av privaträttsliga organ inte utgör en yrkeskvalifikation i direktivets mening. Med behörig myndighet avses dock varje myndighet eller organ som medlemsstaterna bemyndigat att utfärda eller ta emot utbildningsbevis och andra handlingar eller upplysningar, samt att ta emot ansökningar och fatta de beslut som avses i direktivet.³ Det innebär att även privaträttsliga organ kan vara en behörig myndighet. Därutöver förutsätter

³ Se artikel 3.1.d. i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

andra delar av direktivet att det för varje reglerat yrke också utsetts en behörig myndighet. Bland annat kan en mottagande medlemsstat som ska godkänna kvalifikationer erhållna i en annan medlemsstat kräva att yrkeskvalifikationerna intygas av en behörig myndighet i ursprungslandet.⁴ I ljuset av vad direktivet syftar till att uppnå får det anses uteslutet att det faktum att en medlemsstat inte utsett en behörig myndighet skulle vara avgörande för att fastställa om ett reglerat yrke föreligger. En sådan tolkning skulle nämligen innebära att en medlemsstat inte skulle behöva tillämpa direktivets regler, utan kunna förbehålla en viss yrkesverksamhet till dem som genomgått en utbildning anordnad av t.ex. ett branschorgan, bara genom att undvika att utse en behörig myndighet. Tvärtom bör direktivet tolkas på så sätt att om ett medlemsland ställer krav på att det för ett visst yrke krävs sådana kvalifikationer som privaträttsliga organ erbjuder genom utbildningar eller certifieringar så ska medlemslandet även utse en behörig myndighet för yrket i fråga, antingen genom att utse en myndighet eller genom att bemyndiga det privaträttsliga organet att utföra de uppgifter som enligt direktivet åligger den behöriga myndigheten.

7.1.2.3 Yrkeserfarenhet

Med yrkeserfarenhet avses enligt artikel 3.1.f

det faktiska och lagliga utövandet av det berörda yrket på heltid eller deltid under motsvarande tid i en medlemsstat.

Eftersom begreppet yrkeserfarenhet avgränsas till att omfatta lagligt utövande av det berörda yrket följer det av denna definition att ett krav på yrkeserfarenhet endast kan vara riktat mot personer som varit yrkesverksamma inom det relevanta yrket i ett annat land.

⁴ Se artikel 56.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

7.2 Reglerade yrken för vilka direktivet har genomförts

Utredningens förslag: De bestämmelser som har införts i syfte att genomföra direktivet avseende yrkesverksamhet som innefattar brandskyddskontroll ska upphävas.

Utredningens bedömning: Övriga yrken för vilka genomförandeåtgärder har vidtagits är reglerade i direktivets mening och bör därför omfattas av det samlade genomförandet.

7.2.1 Allmänt om kommissionens databas över reglerade yrken

Av kommissionens databas över reglerade yrken⁵ framgår att Sverige har anmält att 85 yrken i Sverige omfattas av det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivets tillämpningsområde, se tabell nedan. 63 av dessa avser yrkesverksamhet inom hälso- och sjukvårdssektorn. 12 av de anmälda yrkena avser pedagogisk personal inom det offentliga skolväsendet och förskolan. De resterande tio anmälda yrkena avser verksamhet inom andra sektorer. Databasen återspeglar emellertid inte på ett korrekt sätt de bedömningar som faktiskt har gjorts. I databasen finns nämligen yrken som inte har bedömts vara reglerade och som därmed inte har omfattats av några genomförandeåtgärder. På motsvarande sätt finns det yrken i Sverige som har bedömts vara reglerade och därför omfattats av genomförandeåtgärder, men som inte nämns i kommissionens databas över reglerade yrken. I avsnitten nedan beskrivs de yrken där regleringen har anpassats till det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet, oavsett om yrket har anmälts till kommissionens databas eller inte.

⁵ Kommissionens databas för reglerade yrken återfinns här: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?fuseaction=home.home

Tabell 7.1 Behöriga myndigheter för yrken anmälda till kommissionen⁶

Behörig myndighet	Yrke
Sveriges advokatsamfund	Advokat
Socialstyrelsen	Specialistläkare i allergisjukdomar, anestesi och intensivvård, barn- och ungdomskirurgi, barn- och ungdomsmedicin, barn- och ungdomspsykiatri, endokrina sjukdomar, geriatrisk, hematologi, hud- och könssjukdomar, infektionssjukdomar, internmedicin, kardiologi, kirurgi, klinisk bakteriologi, klinisk farmakologi, klinisk immunologi, klinisk kemi, klinisk patologi, klinisk neurofysiologi, lungsjukdomar, medicinsk gastroenterologi och hepatologi, medicinsk radiologi, medicinska njursjukdomar, neurokirurgi, neurologi, nukleärmedicin, obstetrik och gynekologi, ortopedi, plastikkirurgi, psykiatri, rehabiliteringsmedicin, reumatologi, socialmedicin, thoraxkirurgi, tumörsjukdomar, urologi, yrkes- och miljömedicin, ögonsjukdomar, öron-, näs- och halssjukdomar
	Allmänpraktiserande läkare (Europa-läkare)
	Apotekare
	Arbetsterapeut
	Audionom
	Barnmorska
	Biomedicinsk analytiker
	Dietist
	Kiropraktor
	Logoped
	Läkare
	Naprapat
	Optiker
	Ortopedingenjör
	Psykolog
	Psykiater
	Receptarie
	Röntgensjuksköterska
	Sjukgymnast
	Sjukhusfysiker
	Sjuksköterska
	Specialisttandläkare i munkirurgi, ortodonti

⁶ Informationen är hämtad från kommissionens databas den 7 februari 2014.

	Tandhygienist
	Tandläkare
Kammarkollegiet	Auktoriserad tolk
	Auktoriserad translator
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Brandskyddskontroll
Elsäkerhetsverket	Elinstallatör
Fastighetsmäklarinspektionen	Fastighetsmäklare
Skolverket	Fritidspedagog i det offentliga skolväsendet
	Förskollärare i det offentliga skolväsendet
	Förskollärare i förskolan Lärare i det offentliga skolväsendet, bild
	Lärare i det offentliga skolväsendet, grundskolans senare år
	Lärare i det offentliga skolväsendet, grundskolans tidigare år
	Lärare i det offentliga skolväsendet, gymnasieskolan
	Lärare i det offentliga skolväsendet, idrott Lärare i det offentliga skolväsendet, musik Lärare i det offentliga skolväsendet, slöjd
	Lärare i det offentliga skolväsendet, speciallärare
	Lärare i det offentliga skolväsendet, specialpedagog
Patentombuds nämnden	Auktoriserade patentombud
Transportstyrelsen	Trafiklärare
Statens jordbruksverk	Veterinär
Länsstyrelsen i Stockholms län	Väktare

7.2.2 Yrken inom hälso- och sjukvården

41 av de 63 anmälda yrkena inom hälso- och sjukvårdssektorn är olika *specialistläkarkompetenser*, vilka i vissa fall omfattas av direktivets bestämmelser om automatiskt erkännande på grundval av samordningen av minimikraven för utbildning. Yrkena *sjuksköterska*, *tandläkare* (inklusive två olika specialityrken), *barnmorska* och *apotekare*, vilka likaså omfattas av principen om automatiskt erkännande, är också anmälda till kommissionen. Anmälda är även yrkena *arbets-terapeut*, *audionom*, *biomedicinsk analytiker*, *dietist*, *kiropraktor*, *logoped*, *naprapat*, *optiker*, *ortopedingenjör*, *psykolog*, *psykoterapeut*, *receptarie*, *röntgensjuksköterska*, *sjukgymnast*, *sjukhusfysiker* och *tandhygienist*. För dessa sistnämnda yrken gäller den generella ordningen för erkännande enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Direktivet är även

genomfört för yrket *fysioterapeut*, som också omfattas av den generella ordningen för erkännande.

Samtliga reglerade yrken inom hälso- och sjukvården är legitimationsyrken. Yrkestitlarna är skyddade och får således inte användas av någon som inte är legitimerad. En ansökan om legitimation prövas av Socialstyrelsen, vars beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. För att beviljas legitimation krävs att sökanden genomgått viss utbildning samt, för vissa yrken, fullgjort viss praktisk tjänstgöring. En legitimerad läkare, eller tandläkare som har genomgått viss vidareutbildning kan efter ansökan hos Socialstyrelsen få ett bevis om *specialistkompetens*, vilket berättigar till att använda en sådan titel. En legitimerad sjuksköterska som har genomgått viss vidareutbildning får använda en specialisttitel utan föregående prövning av Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen ska enligt förordningen (2006:196) om register över hälso- och sjukvårdspersonal föra ett register över hälso- och sjukvårdspersonal. Uppgiften att utöva tillsyn över hälso- och sjukvårdens personal har dock tilldelats Inspektionen för vård och omsorg.

Regleringen av yrkesverksamhet inom hälso- och sjukvården och bestämmelser som genomför det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet på detta område finns i patientsäkerhetslagen (2010:659), patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) och Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2007:23) om erkännande av yrkeskvalifikationer inom hälso- och sjukvården.

Socialstyrelsen är, enligt 8 § 4 p. förordningen (2009:1243) med instruktion för Socialstyrelsen, behörig myndighet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet för yrken inom hälso- och sjukvården.

7.2.3 Yrken inom djurens hälso- och sjukvård

Yrkena *veterinär* och *djursjukskötare* är i Sverige legitimationsyrken. Beteckningen legitimerad får inom djurens hälso- och sjukvård bara användas av den som har fått legitimation. En ansökan om legitimation prövas av Statens jordbruksverk (Jordbruksverket), vars beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. För att beviljas legitimation ska sökanden ha genomgått viss utbildning. En legitimerad veterinär som genomgått viss vidareutbildning kan efter ansökan godkännas som *specialist*. Även specialistbeteckningen är en skyddad yrkestitel.

Det finns inga särskilda kompetenskrav för att utöva hovslagaryrket i Sverige. En hovslagare som kan uppvisa tillräcklig yrkeserfarenhet och kompetens kan dock, efter ansökan hos Jordbruksverket, godkännas som hovslagare. Yrket *godkänd hovslagare* är således ett reglerat yrke.

En legitimerad tandläkare, sjukgymnast eller sjuksköterska som har genomgått en tilläggsutbildning eller kan uppvisa tillräcklig yrkeserfarenhet och kompetens kan av Jordbruksverket godkännas för arbete inom djurens hälso- och sjukvård. Endast den som har beviljats ett sådant godkännande kan använda sig av titeln *godkänd tandläkare/sjukgymnast/sjuksköterska inom djurens hälso- och sjukvård*.

Yrket veterinär omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivets bestämmelser om automatiskt erkännande, på grundval av samordning av minimikraven för utbildning. För övriga reglerade yrken inom djurens hälso- och sjukvård gäller den generella ordningen för erkännande enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Regleringen av yrken inom djurens hälso- och sjukvård samt bestämmelser som genomför det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet i fråga om dessa yrken finns i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, i förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2009:83) om behörigheter för djurhälsopersonal. Jordbruksverket fullgör uppgiften som behörig myndighet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet.

7.2.4 Advokat

Advokat är i Sverige en skyddad yrkestitel, som enligt 8 kap. 1 och 10 §§ rättegångsbalken endast får användas av den som är antagen som ledamot av Sveriges advokatsamfund (Advokatsamfundet). Förutsättningarna för att en ansökan om inträde i samfundet ska beviljas anges i 8 kap. 2 § rättegångsbalken och i Sveriges advokatsamfunds stadgar, vilka fastställs av regeringen. Den som vägrats inträde i eller uteslutits ur advokatsamfundet får enligt 8 kap. 8 § rättegångsbalken överklaga beslutet hos Högsta domstolen.

Frågan om erkännande av yrkeskvalifikationer för att få tillträde till och rätt att utöva advokatycket är fortfarande föremål för särreglering inom EU genom rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att

tillhandahålla tjänster och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/5/EG av den 16 februari 1998 om underlättande av stadigvarande utövande av advokatycket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhöles. Yrkeskvalifikationsdirektivet är endast tillämpligt i fråga om erkännande av juristers yrkeskvalifikationer i syfte att omedelbart utöva yrket under yrkestiteln i den mottagande medlemsstaten.⁷ Detta innebär att yrkeskvalifikationsdirektivet bara har relevans i fråga om stadigvarande yrkesutövning i Sverige under den svenska advokattiteln, dvs. vid prövningen av en ansökan om inträde i samfundet.

Bestämmelser som genomför det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet i tillämpliga delar för advokatycket finns i 8 kap. 2 § rättegångsbalken och i Advokatsamfundets stadgar.

Enligt 8 kap. 3 § rättegångsbalken prövas en ansökan om inträde i eller registrering hos Advokatsamfundet av samfundets styrelse. Denna fungerar således som behörig myndighet för advokatycket enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Det är också Advokatsamfundets styrelse som, tillsammans med samfundets disciplinnämnd, utövar tillsyn över advokatväsendet.⁸

7.2.5 Auktoriserad tolk och auktoriserad translator

I Sverige kan vem som helst, oavsett kvalifikationer, arbeta som tolk eller översättare. Tolkar och översättare som fullgjort ett särskilt kunskapsprov och även uppfyller vissa krav rörande bland annat redbarhet kan dock, efter ansökan hos Kammarkollegiet, erhålla en tidsbegränsad auktorisation. Kammarkollegiets beslut kan enligt 22 a § förvaltningslagen (1986:223) överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Kammarkollegiet utövar även tillsyn över auktoriserade tolkars och translatorers verksamhet.

Regleringen av yrkena *auktoriserad tolk* och *auktoriserad translator* samt bestämmelser som syftar till att genomföra det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet i fråga om dessa yrken finns i förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare, i Kammarkollegiets tolkföreskrifter (KAMFS 2004:1) och i Kammarkollegiets translatorföreskrifter (KAMFS 1994:2).

Kammarkollegiet är, enligt 8 § förordningen (2007:824) med instruktion för Kammarkollegiet, behörig myndighet enligt yrkes-

⁷ Skäl 42 i det ursprungliga direktivet.

⁸ 8 kap. 6 § rättegångsbalken.

kvalifikationsdirektivet i fråga om auktoriserade tolkar och translatorer.

7.2.6 Besiktningstekniker

Enligt 1 kap. 3 § fordonslagen (2002:574) är den som har anställning hos ett besiktningsorgan för att utföra besiktningar *besiktningstekniker*. En sådan yrkesutövare ska enligt samma lag ha den utbildning och kompetens som krävs för att kunna utföra besiktningarna samt, enligt 8 kap. 3 b § fordonsförordningen (2009:211), vara certifierad av ett ackrediterat certifieringsorgan för personer enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll, eller av ett certifieringsorgan som ackrediterats i motsvarande ordning i något annat land inom EES. Vilken utbildning och kompetens som krävs för certifiering anges i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om krav på utbildning och kompetens för certifiering av besiktningstekniker (TSFS 2010:90).

Bestämmelser som genomför det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet för yrket besiktningstekniker finns i fordonsförordningen. Transportstyrelsen är, enligt 8 kap. 3 e § samma förordning, behörig myndighet enligt direktivet.

7.2.7 Brandskyddskontroll

Enligt 3 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ska kommunen i brandförebyggande syfte ansvara för att vissa utrymmen och byggnadsdelar kontrolleras från brandskyddssynpunkt (*brandskyddskontroll*). Den som utför sådan brandskyddskontroll har enligt 3 kap. 5 § samma lag rätt att få tillträde till den anläggning som berörs och att få nödvändiga upplysningar och handlingar. Kommunen får enligt 3 kap. 6 § samma lag ge den som utför brandskyddskontroll utan att vara tjänsteman hos kommunen befogenhet att på kommunens vägnar meddela nödvändiga förelägganden och förbud.

Behörig att utföra brandskyddskontroll är, enligt 10 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor, den som genomgått särskild utbildning hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Ytterligare föreskrifter finns i Statens räddningsverks föreskrifter och allmänna råd (SRVFS 2005:9) om rengöring (sotning)

och brandskyddskontroll samt i Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2008:5) om behörighetskrav för antagning till utbildning enligt förordningen (2003:477) om utbildning i skydd mot olyckor.

Yrkesverksamhet som innefattar brandskyddskontroll har bedömts utgöra ett sådant yrke som omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivets tillämpningsområde. Direktivet har genomförts genom bestämmelser i förordningen om skydd mot olyckor samt genom Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2007:3) om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är behörig myndighet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet enligt 17 § förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

7.2.8 Elinstallatör

Regelverket om behörigheten att utföra elektriska installationer är för närvarande föremål för en översyn av en särskild utredare (N2013:04, dir. 2013:81). Enligt gällande rätt, 6 § elinstallatörsförordningen (1990:806), får dock elinstallationsarbete endast utföras av elinstallatör eller av yrkesman under överinseende av elinstallatör hos vilken yrkesmannen är anställd eller som är anställd i samma företag som yrkesmannen. I 9 § samma förordning anges att det är Elsäkerhetsverket som prövar frågor om meddelande av behörighet att utföra elinstallationsarbete. För att beviljas behörighet att utföra elinstallatörsarbete måste sökanden uppfylla vissa krav på utbildning och praktik, vilka anges i Elsäkerhetsverkets föreskrifter (ELSÄK-FS 2007:2) om behörighet för elinstallatörer. Bestämmelser som genomför det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet rörande denna yrkesverksamhet finns i 2 kap. samma föreskrifter.

Elsäkerhetsverket är, enligt 3 § förordningen (2007:1121) med instruktion för Elsäkerhetsverket, behörig myndighet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet för denna typ av yrkesverksamhet. Elsäkerhetsverket utövar även tillsyn över att förordningen och Elsäkerhetsverkets föreskrifter följs.

7.2.9 Fastighetsmäklare

En *fastighetsmäklare* är enligt 1 § fastighetsmäklarlagen (2011:666) en fysisk person som bedriver yrkesmässig förmedling av fastigheter, delar av fastigheter, bostadsrätter, byggnader på annans mark, tomträtter, andelsrätter avseende lägenhet, arrenderätter eller hyresrätter. I 5 § samma lag anges att varje fastighetsmäklare, med vissa undantag, ska vara registrerad hos Fastighetsmäklarinspektionen. Den som förmedlar enbart hyresrätter kan registreras som hyresförmedlare. För att en fastighetsmäklare ska registreras krävs, enligt 6 § samma lag, bland annat att sökanden har tillfredsställande utbildning. Utbildningskravet förtydligas i fastighetsmäklarförordningen (2011:668) och i Fastighetsmäklarinspektionens föreskrifter (KAMFS 2013:3) om registrering som fastighetsmäklare. Särskilda bestämmelser gäller för dem som förmedlar enbart hyresrätter.

En ansökan om registrering som fastighetsmäklare prövas av Fastighetsmäklarinspektionen. Inspektionens beslut får, enligt 30 § fastighetsmäklarlagen, överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I 28 § samma lag anges att inspektionen även utövar tillsyn över de fastighetsmäklare som är registrerade.

Det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet har i fråga om fastighetsmäklaryrket genomförts genom bestämmelser i fastighetsmäklarförordningen, ovan nämnda myndighetsföreskrifter och Fastighetsmäklarinspektionens föreskrifter (KAMFS 2013:4) om underrättelse om tillfällig verksamhet som fastighetsmäklare. Inspektionen är behörig myndighet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet enligt 3 § förordningen (2009:606) med instruktion för Fastighetsmäklarinspektionen.

7.2.10 Lärare och förskollärare

Genom det krav på lärarlegitimation för *lärare* och *förskollärare* som infördes år 2011 blev dessa yrken, med dess olika inriktningar, att betrakta som reglerade i yrkeskvalifikationsdirektivets mening. Enligt 2 kap. 13 § skollagen (2010:800) får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. En ansökan om legitimation prövas av Skolverket, vars beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Skolverket ska enligt förordningen (2011:268) om

lärar- och förskolläraryrkesregister föra ett register över legitimerade och tidigare legitimerade lärare och förskollärare.

Tillsyn över skolväsendet utövas av Statens skolinspektion. Lärarnas ansvarsnämnd prövar efter anmälan av Statens skolinspektion frågor om lärares och förskollärares fortsatta rätt att inneha legitimation och om varning ska meddelas.

Bestämmelser som genomför det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet i fråga om lärare och förskollärare finns i skollagen, i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskolelärare och i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:36) om villkor för lärare och förskollärare med utländsk utbildning.

Skolverket är, enligt 12 § förordningen (2011:555) med instruktion för Statens skolverk, behörig myndighet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet i fråga om läraryrket och förskolläraryrket. Enligt 4 kap. 8 § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskolelärare ska Skolverket inhämta ett yttrande från Högskoleverket (numera Universitets- och högskolerådet) innan ett ärende om legitimation avgörs, om ett bevis över utländsk lärar- eller förskolläraryrkesutbildning ligger till grund för ansökan.

7.2.11 Auktoriserat patentombud

Ett patentombud är en fysisk person som yrkesmässigt lämnar biträde i patenträttsliga angelägenheter. Om patentombudet uppfyller vissa krav, bland annat rörande utbildning och yrkeserfarenhet, kan denne auktoriseras och får därmed rätt att använda titeln *auktoriserat patentombud*. Förutsättningarna för auktorisation och bestämmelser som genomför det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet i fråga om detta yrke finns i lagen (2010:1052) om auktorisation av patentombud och förordningen (2010:1053) om auktorisation av patentombud. Det bör noteras att det i Sverige inte finns några krav på auktorisation för att få uppträda som patentombud. Regleringen innebär således endast ett titelskydd.

Enligt 3 § lagen om auktorisation av patentombud ska Patentombudsnämnden bland annat pröva frågor om auktorisation och utöva tillsyn över auktoriserade patentombud. Patentombudsnämndens beslut kan enligt 10 § samma lag överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Enligt 7 § förordningen om auktorisation av patentombud är Patentombudsnamnden behörig myndighet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet för detta yrke.

7.2.12 Socialtjänstens verksamhet rörande barn och ungdom

Genom en ändring i 3 kap. 3 a § socialtjänstlagen (2001:453) som träder i kraft den 1 juli 2014 ska socialnämnden använda handläggare som har avlagt svensk socionomexamen eller annan relevant högskoleexamen för utförande av vissa uppgifter inom socialtjänsten rörande barn och ungdom. Någon myndighetskontroll i form av legitimering eller godkännande av yrkesutövarna föreskrivs inte. Ansvaret för att regleringen upprätthålls åvilar i stället arbetsgivaren.

Handläggare med utländsk utbildning får enligt 3 kap. 3 b § socialtjänstlagen också användas, om utbildningen ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar svensk socionomexamen eller annan relevant högskoleexamen. Den myndighet som regeringen bestämmer får i enskilda fall bedöma om dessa krav är uppfyllda.

Bestämmelser som syftar till att genomföra det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet finns i socialtjänstförordningen (2001:937). Enligt 7 a kap. 1 § denna förordning ska Socialstyrelsen pröva ansökningar om bevis om behörighet för den som har en utländsk utbildning.

7.2.13 Trafiklärare och utbildningsledare

En trafikskola, dvs. en skola som bedriver yrkesmässig utbildning av förare av fordon som kräver särskild behörighet, ska ha en godkänd trafikskolechef och en eller flera godkända utbildningsledare, som är ansvariga för *utbildningsarbetet*. Om det behövs med hänsyn till omfattningen av skolans verksamhet, ska det vid skolan också finnas en eller flera godkända *trafiklärare*.

För att godkännas som trafiklärare krävs att sökanden har genomgått viss utbildning samt att denne uppfyller vissa allmänna lämplighetskrav. För godkännande som utbildningsledare krävs därutöver yrkeserfarenhet som trafiklärare. Prövningen görs av Transportstyrelsen, som även utövar tillsyn över trafikskolorna.

Transportstyrelsens beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Kvalifikationskraven för trafiklärare och utbildningsledare samt bestämmelser som genomför det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet för dessa yrken finns i lagen (1998:493) om trafikskolor, förordningen (1998:978) om trafikskolor, Vägverkets föreskrifter (VVFS 2006:65) om trafikskolor och Vägverkets föreskrifter (VVFS 2007:304) om erkännande av yrkeskvalifikationer för godkännande av trafiklärare och utbildningsledare.

Transportstyrelsen fullgör uppgiften som behörig myndighet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet för yrkena trafiklärare och utbildningsledare.

7.2.14 Väktare

Tillträdet och utövandet av *väktaryrket*, dvs. yrkesverksamhet som innebär bevakning av t.ex. fastigheter, personer och transporter, regleras i lagen (1974:191) om bevakningsföretag, förordningen (1989:149) om bevakningsföretag m.m. och i Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (RPSFS 2012:18) till lagen (1974:191) och förordningen (1989:149) om bevakningsföretag. Bevakningsföretag får inte bedriva sådan verksamhet utan auktorisation och all personal hos ett auktoriserat bevakningsföretag ska vara godkänd. För behörighet att utföra bevakning krävs vidare att väktaren har genomgått viss utbildning. En ansökan om auktorisation eller godkännande prövas av länsstyrelsen, vars beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Det är också länsstyrelserna som utövar tillsyn över bevakningsföretagen.

Det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet har genomförts i ovan nämnda författningar. Länsstyrelsen i Stockholms län är enligt 26 § förordningen om bevakningsföretag m.m. behörig myndighet enligt yrkeskvalifikationsdirektivet i fråga om denna yrkesverksamhet.

7.2.15 Skälen för utredningens förslag och bedömning

Den som utför brandskyddskontroll enligt lagen om skydd mot olyckor har rätt att få tillträde till den anläggning som berörs och att få nödvändiga upplysningar och handlingar. Kommunen får

också ge den som utför brandskyddskontroll, utan att vara tjänsteman hos kommunen, befogenhet att på kommunens vägnar meddela nödvändiga förelägganden och förbud. Den som utför brandskyddskontroll kan således anförtros vissa offentliga maktbefogenheter. Som beskrivs i avsnitt 2.3.2 omfattas en sådan yrkesverksamhet inte av yrkeskvalifikationsdirektivets tillämpningsområde. De bestämmelser som har införts i svensk rätt i syfte att genomföra direktivet avseende detta yrke bör därför upphöra.

Avseende övriga yrken för vilka genomförandeåtgärder har vidtagits, gör utredningen bedömningen att de är reglerade i direktivets mening samt att de omfattas av direktivets tillämpningsområde. De ska således även i fortsättningen omfattas av implementeringsåtgärderna.

7.3 Tillkommande yrken som omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivet

Utredningens förslag: Yrkeskvalifikationsdirektivet ska genomföras för ytterligare yrken som hittills inte ansetts utgöra reglerade yrken enligt definitionen i direktivet. De myndigheter som har meddelat föreskrifter avseende dessa yrken ska vara behöriga myndigheter enligt yrkeskvalifikationsdirektivet.

Utredningen har med utgångspunkt i ovanstående tolkning av direktivets definition, avsnitt 7.1, analyserat om det föreligger yrken utöver dem för vilka direktivet redan har genomförts, som omfattas av direktivets tillämpningsområde. Som utgångspunkt för denna analys har utredningen utgått från en sammanställning av information från departementen som inhämtats av Utbildningsdepartementet. Under arbetets gång har utredningen därutöver identifierat regleringar som det har funnits anledning att ta med i analysen. Utredningen har dock inte haft resurser att genomföra en total kartläggning av all sektorsreglering för att om möjligt identifiera ytterligare yrken som regleras.

7.3.1 Arbete med asbest

Av Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2006:1) om asbest och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna följer att den som leder och den som utför arbete med asbest eller asbesthaltigt material ska ha genomgått sådan utbildning om asbest som minst omfattar föreskrifternas avsnitt om asbestens egenskaper, hälsoeffekter, förekomst, skyddsåtgärder, nödfallsåtgärder, handhavande av personlig skyddsutrustning, arbetsmetoder, kontrollåtgärder, avfallshantering, saneringsåtgärder samt bestämmelser om medicinska kontroller.⁹ För personer som ska leda arbetet samt personer som ska utföra rivningsarbete ska utbildningen även omfatta rivningsteknik med praktiska tillämpningsövningar.¹⁰

Av de allmänna råden framgår att arbetsmarknadens parter i samråd tagit fram olika program för utbildningar som uppfyller kraven i föreskrifterna samt att utbildningen genomförs av utbildningsgivare som godkänts av arbetsmarknadens parter.

För den som genomgått utbildning enligt de utbildningsplaner som upprättats av Byggingustrins Centrala Arbetsmiljöråd utfärdar Byggingustrins yrkesnämnd (BYN) ett utbildningsintyg. Kursdeltagare registreras av BYN och informationen görs tillgänglig för dem som utövar tillsyn av arbetsmiljön vid hantering av asbest.¹¹

7.3.1.1 Bedömning

Arbete med asbest utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Av Arbetsmiljöverkets föreskrifter följer att den som leder och den som utför arbete med asbest eller asbesthaltigt material ska ha genomgått en utbildning med visst innehåll. Det följer indirekt av föreskrifterna samt de allmänna råden att en arbetstagare ska kunna uppvisa ett utbildningsintyg för att få utöva arbete med asbest. Därmed ställs det i föreskrifterna *indirekt* krav på en bestämd yrkeskvalifikation i form av ett kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller postgymnasial utbildning. Det faktum att Arbetsmiljöverket inte formellt utsett en viss utbildningsanordnare eller på förhand anger

⁹ 19 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om asbest och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.

¹⁰ Ibid. 36 §.

¹¹ www.byn.se/byn/vagen-till-ditt-yrkesbevis/asbest/utbildningsbevis.asp

vilka utbildningar de anser uppfyller kraven i föreskrifterna saknar enligt utredningen betydelse vid bedömningen av om yrket är reglerat. Den avgörande faktorn är att det för att få utöva yrkesverksamheten krävs en bestämd yrkeskvalifikation. För att yrket ska kunna anses vara oreglerat krävs det att även personer utan de angivna yrkeskvalifikationerna ska ha rätt att utöva yrket, vilket inte är fallet med arbete med asbest.

7.3.2 Arbete med härdplaster

Av Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:18) om härdplaster samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna framgår att arbete i verksamhet som omfattas av föreskrifterna får ledas och utföras endast av personer som har genomgått särskild teoretisk och praktisk utbildning och har tillräckliga kunskaper om riskerna och om de skyddsåtgärder som behöver vidtas vid arbetet.¹² I de allmänna råden anges att behovet av omfattning på utbildningen varierar beroende på vilken kemisk produkt det är fråga om, arbetets art och omfattning, tidigare kunskaper m.m. Utbildningen bör omfatta minst innehållet i föreskrifterna. Dessutom framgår att utbildning erbjuds av bland annat branschorganisationer, fackliga organisationer, företagshälsovården och produktleverantörer.

7.3.2.1 Bedömning

Arbete med härdplast utgör inte ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Kravet på teoretisk kunskap som uppställs i föreskrifterna kan inte sägas utgöra ett krav på bestämda yrkeskvalifikationer då det är alltför allmänt formulerat och i stort endast kräver att utbildningen omfattar innehållet i Arbetsmiljöverkets föreskrift. Inte heller indirekt genom de allmänna råden ställs krav på bestämda yrkeskvalifikationer.

¹² 6 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om härdplaster samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.

7.3.3 Dykeriarbete

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2010:16) om dykeriarbete anges att arbetstagare som utför dykeriarbete ska inneha olika certifikat beroende på vilken typ av dykning det rör sig om. Exempelvis anges att den som utför dykeriarbete i form av lättdykning ned till 30 meter ska ha ett dykarcertifikat minst i nivå med ett svenskt yrkesdykarcertifikat S 30.¹³ Yrkesdykarcertifikaten utfärdas av Försvarsmakten som också anordnar kurser och bedömer om andra utbildningar är likvärdiga med den svenska.¹⁴ Kraven för de olika certifikaten framgår av Försvarsmaktens krav för yrkesdykarcertifikat.¹⁵ För de som utför dykeriarbete som instruktör eller dykarledare inom fritidsdykning anges i Arbetsmiljöverkets föreskrift i stället att de ska ha ett utbildningsbevis minst i nivå med kraven i SS-EN 14153-3:2003. Konsumentverket har även tagit fram en branschöverenskommelse om säkerhet vid fritidsdykning¹⁶ som bland annat hänvisar till flera EN-standarder samt anger att kraven i dessa standarder utgör minimikrav.

7.3.3.1 Bedömning

Dykeriarbete utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Även om Arbetsmiljöverkets föreskrifter riktar sig till arbetsgivaren innebär kraven att endast personer med de kvalifikationer som krävs kan anställas för att utföra dykeriarbete. Därmed fastställs direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer eftersom det krävs formella kvalifikationer för att vara yrkesverksam som dykarbetare, anläggningsdykare, instruktör och dykarledare vid fritidsdykning. Genom att Konsumentverkets branschöverenskommelser anses utgöra god sed vid fastställande av om en tjänst är säker enligt produktsäkerhetslagen (jämför avsnitt 7.3.19) medför detta att vissa typer av dykeriarbete regleras indirekt genom denna branschöverenskommelse.

¹³ 8 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om dykeriarbete.

¹⁴ Förordningen (1986:687) om dykarcertifikat m.m.

¹⁵ HKV 02 760:59389.

¹⁶ Protokoll fört efter förhandlingar om säkerhet vid fritidsdykning i samband med dyktjänster, BÖ 2012:06.

7.3.4 Kontroll av lyftanordningar

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2003:6) om besiktning av lyftanordningar och vissa andra tekniska anordningar samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna ska den kontroll som följer av föreskrifterna utföras av organ ackrediterade av Swedac. Arbetsmiljöverkets föreskrifter hänvisar inte specifikt till Swedacs särskilda föreskrifter (STAFS 1999:5) för ackrediterade kontrollorgan Typ A (besiktningsorgan) för kontroll av lyftanordningar, transportanordningar m.m. men enligt Swedac är det bland annat kraven i dessa som används vid ackrediteringen av organ som ska utföra kontroller enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Av Swedacs föreskrifter följer att det för ackreditering krävs tillsvidareanställd personal med viss kompetens. Det ställs olika krav beroende på vilket verksamhetsområde ackrediteringen avser, men det krävs åtminstone teknisk utbildning på gymnasienivå och att den personliga kompetensen ska fastställas genom examination.

7.3.4.1 Bedömning

Kontroll av lyftanordningar utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Kontroll av lyftanordningar får endast utföras av organ som ackrediterats av Swedac i enlighet med de krav som fastställs i Swedacs föreskrifter. En förutsättning för att ett företag ska kunna erhålla ackreditering är att tillsvidareanställd personal innehar bevis om formella kvalifikationer och det ställs därmed direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer.

7.3.5 Kontroll av trycksatta anordningar

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:3) om besiktning av trycksatta anordningar samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna ska den kontroll som följer av föreskrifterna utföras av organ ackrediterade av Swedac. Arbetsmiljöverkets föreskrifter hänvisar inte specifikt till Swedacs särskilda föreskrifter (STAFS 1999:4) för ackrediterade kontrollorgan Typ A (besiktningsorgan) för kontroll av tryckbärande anordningar m.m. men enligt Swedac är det bland annat kraven i dessa som används vid ackrediteringen av organ som ska utföra kontroller enligt Arbetsmiljöverkets före-

skrifter. Av Swedacs föreskrifter följer att det för ackreditering krävs tillsvidareanställd personal med viss kompetens. Beroende på vilket verksamhetsområde ackreditering avser ställs olika krav, men det krävs åtminstone teknisk utbildning på gymnasienivå och att den personliga kompetensen ska fastställas genom examination.

7.3.5.1 Bedömning

Kontroll av trycksatta anordningar utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Kontroll av trycksatta anordningar får endast utföras av organ som ackrediterats av Swedac i enlighet med de krav som fastställs i Swedacs föreskrifter. En förutsättning för att ett företag ska kunna erhålla ackreditering är att tillsvidareanställd personal innehar bevis om formella kvalifikationer och det ställs därmed direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer.

7.3.6 Kranförare

Av Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2006:6) om användning av lyftanordningar och lyftredskap samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna följer att en lyftanordning eller ett lyftredskap¹⁷ endast får användas av den som är väl förtrogen med arbetet och har teoretiska och praktiska kunskaper för säker användning. Kunskaperna ska omfatta aktuella arbetsmiljöregler och i relevanta delar bland annat lyftanordningens och lyftredskapets, uppbyggnad, drift, manövrering och egenskaper. En arbetsgivare som låter en arbetstagare eller inhyrd arbetskraft använda lyftanordningar eller lyftredskap ska ha dokumentation över dennes praktiska och teoretiska kunskaper med avseende på säker användning av utrustningen.¹⁸

Enligt de allmänna råden kan de kunskaper som behövs för att uppfylla kraven variera beroende på hur pass komplicerad lyftanordningen och lyftredskapet är. För förare av mer komplicerade lyftanordningar, t.ex. torn- och mobilkranar, kan kraven anses

¹⁷ Enligt 2 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av lyftanordningar och lyftredskap samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna avses med lyftanordning anordning för att lyfta eller sänka last och med lyftredskap avses komponenter eller utrustning som inte är monterade på lyftanordningen och som är placerade antingen mellan lyftanordningen och lasten eller på lasten för att ansluta den.

¹⁸ Ibid. 29 §.

uppfyllda om föraren avlagt examen efter genomgången kvalitets-säkrad förarkurs med teori och körövningar. Exempel på sådan examen uppges vara sådan utbildning anordnad av Byggnadsindustrins yrkesnämnd som leder fram till yrkesbevis utfärdat av Regional yrkeskommitté. Utbildningar anordnade i Danmark, Norge, Island och Finland som ger ett kompetensbevis som godtas av respektive lands arbetarskyddsmyndighet är andra exempel på sådana examina.¹⁹ Svensk standard ger råd om innehåll för utbildning av kranförare och förare av mobila arbetsplattformar, samt för lastkopplare och signalmän. Av de allmänna råden framgår även att det mellan Sveriges Byggindustrier/Maskinentreprenörerna och Svenska Byggnadsarbetareförbundet/Facket för Service och Kommunikation (SEKO) har träffats kollektivavtal som innebär att kranförare inom dessa avtalsområden ska ha yrkesbevis.

7.3.6.1 Bedömning

Kranförare av mer avancerade lyftanordningar utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

I föreskrifterna ställs inga uttryckliga krav på viss utbildning utan endast att arbetstagaren ska vara väl förtrogen med arbetet och ha teoretiska och praktiska kunskaper för säker användning samt att arbetsgivaren ska ha dokumentation över arbetstagarens praktiska och teoretiska kunskaper med avseende på säker användning av utrustningen. Därmed ställs det inte *direkt* i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer eftersom det inte hänvisas till formella kvalifikationer eller kompetensbevis.

Det följer dock av de allmänna råden att föreskrifternas krav i praktiken innebär att det, åtminstone för förare av exempelvis torn- och mobilkranar, krävs utbildning. Som exempel på hur en yrkesutövare kan uppfylla kompetenskravet anges examen från en kvalitetssäkrad förarkurs. För förare av mer avancerade lyftanordningar medför därför Arbetsmiljöverkets föreskrift en *indirekt* reglering av yrket kranförare då det för att utföra detta yrke krävs ett kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbild-

¹⁹ År 2007 infördes ändringar i de svenska föreskrifterna som ett resultat av ett nordiskt samarbete som syftade till att få till stånd ett ömsesidigt erkännande av kranförarbevis inom Norden. Se Svar på fråga 2005/06:1152 om nordiskt samarbete om kompetensbevis för kranförare, www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Fragor-och-anmalningar/Svar-pa-skriftliga-fragor/nordiskt-samarbete-om-kompeten_GT121152.

ning. Det faktum att Arbetsmiljöverket inte formellt utsett en viss utbildningsanordnare saknar enligt utredningen betydelse vid bedömningen av om yrket är reglerat. Den avgörande faktorn är att det för att få utöva yrkesverksamheten krävs bestämda yrkeskvalifikationer. För att yrket ska kunna anses vara oreglerat krävs det att även personer utan dessa kvalifikationer ska ha rätt att utöva yrket, vilket inte är fallet för kranförare av mer avancerade lyftanordningar.

7.3.7 Mast- och stolparbetare

Av Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 2000:6) om mast- och stolparbete samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna framgår att arbetstagare som anlitas till mast- eller stolparbete ska ha genomgått särskild teoretisk och praktisk utbildning för sådant arbete.²⁰ Av de allmänna råden framgår att utbildningen bör omfatta minst två hela arbetsdagar samt vilka moment den normalt bör innehålla.

7.3.7.1 Bedömning

Mast- och stolparbetare utgör inte ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Kravet på teoretisk kunskap som uppställs i föreskrifterna kan inte sägas utgöra ett krav på *bestämda* yrkeskvalifikationer då det är alltför allmänt formulerat. Inte heller indirekt genom de allmänna råden ställs krav yrkeskvalifikationer.

7.3.8 Medicinska kontroller i arbetslivet

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:6) om medicinska kontroller i arbetslivet och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna anges att arbetsgivare som ordnar med eller erbjuder medicinska kontroller ska förvissa sig om att utförande läkare har kompetens för uppdraget. Kompetens att genomföra läkarundersökning, där det krävs tjänstbarhetsbedömning, har legitimerad läkare med specialistkompetens i yrkesmedicin, yrkes- och miljö-

²⁰ 12 § Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om mast- och stolparbete samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.

medicin eller motsvarande, legitimerad läkare med specialistkompetens inom företagshälsovård eller legitimerad läkare som med godkänt resultat genomgått Arbetslivsinstitutets företagsläkarutbildning eller jämförlig utbildning och som har minst motsvarande två års heltidstjänstgöring inom civil företagshälsovård eller motsvarande inom försvarsmakten. Viss undersökning får även genomföras av legitimerad läkare som med godkänt resultat genomgått dykerimedicensk utbildning som är kvalitetssäkrad mot standardkrav från EDTC och ECHM eller som har minst motsvarande två års heltidstjänstgöring inom hyperbarmedicin. Kompetens att genomföra tillämpliga läkarundersökningar av elever i grund- och gymnasieskolan har även legitimerad läkare med dokumenterad utbildning inom skolhälsovård och med minst motsvarande två års heltidstjänstgöring inom skolhälsovård. För övriga läkarundersökningar är legitimerad läkare behörig.²¹

7.3.8.1 Bedömning

Läkare som utför vissa medicinska kontroller i arbetslivet utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

En legitimerad läkare får endast uppge att han eller hon har specialistkompetens om han eller hon faktiskt har det.²² Vissa av de möjliga specialiseringar som fastställts av Socialstyrelsen²³ har anmälts till kommissionen som reglerade yrken i Sverige. Enligt Socialstyrelsen är det dock ovanligt att en viss specialistkompetens kopplas till en ensamrätt att utföra viss vård eller ger viss behörighet. Genom Arbetsmiljöverkets föreskrifter begränsas vilka läkare som får utföra medicinska kontroller i arbetslivet till läkare som uppfyller bestämda krav på specialisering eller yrkeserfarenhet samt till läkare som genomgått Arbetslivsinstitutets utbildning. För läkare som vill jobba inom företagshälsovården ställs därmed direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer bland annat i form av kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning.

²¹ 8 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.

²² 8 § andra stycket patientsäkerhetslagen.

²³ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:17) om läkarnas specialiseringstjänstgöring.

7.3.9 Sprängarbas

Av Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2007:1) om sprängarbete samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna framgår att en sprängarbas ska utses vid allt sprängarbete.²⁴ Sprängarbasen ska ha dokumenterad teoretisk kunskap om sprängning samt minst ett års praktik från sprängarbete.²⁵ Av de allmänna råden följer att sprängarbas kan erhålla teoretisk kunskap bl.a. genom av Rådet för sprängteknisk utbildning (RfSU) fastställd grundkurs i sprängteknik. I de allmänna råden anges också exempel på ungefärlig omfattning av grundkurs i sprängarbete. Förutom de moment som bör ingå anges att ett skriftligt prov ska hållas, att antalet lektionstimmor bör uppgå till 48 samt att de teoretiska kunskaperna ska dokumenteras av utbildaren. Kunskapen kan också dokumenteras genom s.k. sprängkort som utfärdas av Sveriges Byggindustrier.

7.3.9.1 Bedömning

Sprängarbas utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Det följer direkt av författning att för att vara yrkesverksam som sprängarbas ska man ha dokumenterad teoretisk kunskap. Kravet på dokumenterade teoretiska kunskaper i kombination med de allmänna råden får till följd att det indirekt ställs krav på ett kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning. Det faktum att Arbetsmiljöverket inte formellt utsett en viss utbildningsanordnare eller viss utbildning saknar enligt utredningen betydelse vid bedömningen av om yrket är reglerat. Den avgörande faktorn är att det för att få utöva yrkesverksamheten krävs en bestämd yrkeskvalifikation. För att yrket ska kunna anses vara oreglerat krävs det att även personer utan denna yrkeskvalifikation ska ha rätt att utöva yrket, vilket inte är fallet med yrket sprängarbas.

²⁴ 4 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om sprängarbete samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.

²⁵ Ibid. 6 §.

7.3.10 Arbete med byggnadsställningar högre än två meter

I Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter (AFS 1990:12) om ställningar samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna fastställs att innan arbetet med uppförande, användning eller nedmontering av en ställning påbörjas, ska en plan för dessa arbetsmoment upprättas av en s.k. kompetent person. Denna kompetenta person ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenhet om ställningsbyggnad för att kunna genomföra arbetet med planen på ett säkert sätt.²⁶ Uppförande, väsentlig ändring och nedmontering av en ställning ska ledas av en kompetent person med tillräcklig kunskap och erfarenhet av sådant arbete som ska ha genomgått allmän eller särskild utbildning.²⁷ De som utför arbetet ska ha fått särskild information respektive lämplig utbildning för det arbete som ska utföras och de särskilda risker detta kan medföra. För de som genomgått och godkänts i allmän eller särskild utbildning ska utbildningsbevis utfärdas. I föreskrifterna anges vidare vilka riskmoment som informationen respektive utbildningen *ska* behandla²⁸ samt vilka som *bör* ingå.²⁹ I de allmänna råden anges att Arbetsmiljöverket anser att det är lämpligt att utbildningen utarbetas av arbetsmarknadens parter i samråd med varandra och med Arbetsmiljöverket.

Delar av dessa krav härstammar från ett EU-direktiv som reglerar arbetstagares användning av arbetsutrustning.³⁰ Till de krav som utgör ett införlivande av direktivet hör kraven på en kompetent person samt att personer som arbetar med ställningar ska ha genomgått specialutbildning. Även utbildningens omfattning följer till viss del av unionsrätten då den omfattning som krävs i 15 § även återfinns i direktivet. De krav på utbildningens omfattning som följer av bilaga 5 till föreskrifterna har dock ingen motsvarighet i direktivet. Inte heller kravet på utbildningsbevis härstammar från direktivet. Slutligen innehåller direktivet inte några bestämmelser rörande ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer.

²⁶ 14 § Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om ställningar samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.

²⁷ Ibid. 15 §.

²⁸ Ibid. 15 §.

²⁹ Ibid. bilaga 5.

³⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/104/EG av den 16 september 2009 om minimikrav för säkerhet och hälsa vid arbetstagares användning av arbetsutrustning i arbetet andra särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG), se speciellt bilaga II, stycke 4.3.

7.3.10.1 Bedömning

Ställningsbyggare, s.k. kompetenta personer samt arbetstagare som monterar eller nedmonterar ställningar högre än två meter utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Direktivet om minimikrav för säkerhet och hälsa vid arbetstagares användning av arbetsutrustning i arbetet innehåller visserligen ett krav på att vissa arbetsmoment vid montering och nedmontering av ställningar ska utföras av personer som är kompetenta respektive specialutbildade men direktivet fastställer inte hur kvalifikationer från andra länder ska hanteras. Av detta följer att undantaget i artikel 2.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet inte är tillämpligt.

Av Arbetsmiljöverkets föreskrifter följer att det för personer som planerar och leder arbetet samt för personer som bygger eller nedmonterar ställningar högre än två meter krävs att dessa ska ha genomgått utbildning samt erhållit kursbevis. I föreskrifterna anges dock inte vilka utbildningar som godtas, däremot anges vad dessa utbildningar ska innehålla samt dess tidsomfattning. På marknaden finns ett flertal privata utbildningsföretag som anordnar kurser som är utformade i enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrift.

Det faktum att man måste genomgått denna utbildning innebär att det ställs krav på bestämda yrkeskvalifikationer eftersom det är att anse som ett krav på kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning.

Att Arbetsmiljöverket inte formellt utsett en viss utbildningsanordnare eller viss utbildning saknar enligt utredningen betydelse vid bedömningen av om yrket är reglerat. Den avgörande faktorn är att det för att få utöva yrkesverksamheten krävs en bestämd yrkeskvalifikation. För att yrket ska kunna anses vara oreglerat krävs det att även personer utan denna yrkeskvalifikation ska ha rätt att utöva yrket, vilket inte är fallet med yrket arbete med byggnadsställningar högre än två meter.

7.3.11 Certifierad sakkunnig brandskydd

Enligt plan- och bygglagen (2010:900) ska byggherren se till att det finns en plan för kontrollen av en bygg- eller rivningsåtgärd.³¹ Av kontrollplanen ska framgå om kontrollen ska utföras av någon som har särskild sakkunskap och erfarenhet i fråga om sådana åtgärder som kontrollen avser (sakkunnig).³² Vidare följer att en sakkunnig ska kunna styrka sin sakkunnighet med ett certifikat som har utfärdats av ett ackrediterat organ. Det är byggnadsnämnden som slutligt avgör om en viss kontroll kan utföras inom ramen för byggherrens egenkontroll eller om den ska utföras av en certifierad sakkunnig.

Av plan- och byggförordningen (2011:338) följer att en sakkunnig ska ha den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för uppgiften och kunna styrka detta med ett intyg om certifiering. Certifieringen ska vara tidsbegränsad och avse ett visst slag av arbete.³³

I Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:17) om certifiering av sakkunniga inom brandskydd fastställs de krav på kompetens och utbildning som krävs för att en ansökan om certifiering ska godkännas. Bland annat uppställs krav på kunskap om det svenska regelverket, formell utbildning och yrkeserfarenhet.

7.3.11.1 Bedömning

Certifierad sakkunnig brandskydd utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

I de fall byggnadsnämnden kräver att den kontroll som följer av plan- och bygglagen ska utföras av en sakkunnig följer det direkt av författning att det för att utöva denna yrkesverksamhet krävs bestämda yrkeskvalifikationer. För att kunna certifieras som sakkunnig för brandskydd krävs bevis om formella kvalifikationer.

³¹ 10 kap. 6 § plan- och bygglagen.

³² Ibid. 10 kap. 8 § 2.

³³ 7 kap. 3 § plan- och byggförordningen.

7.3.12 Certifierad energiexpert

Enligt lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader ska en oberoende expert i vissa fall utföra energideklarationer av byggnader.³⁴ Enligt förordningen (2006:1592) om energideklaration för byggnader ska den oberoende expert som utses för att upprätta en energideklaration ha särskild sakkunskap om energianvändning och inomhusmiljö i byggnader.³⁵ Experten ska vara certifierad för uppgiften av ett ackrediterat certifieringsorgan alternativt ska kontrollorganet i vilket experten är anställd, i fråga om det arbete som experten utför, ha minst en person i arbetsledande ställning som certifierats. Även experter som uppfyller de krav på oberoende och sakkunskap som enligt bestämmelser i ett annat land i EU eller inom EES tillämpas för motsvarande experter i det landet får utföra energideklarationer.

I Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2007:5) för certifiering av energiexperter fastställs vilka krav som ska vara uppfyllda för att kunna erhålla en certifiering. Bland annat ställs krav på yrkeserfarenhet, relevant teknisk utbildning samt att man godkänts vid ett teoretiskt prov.

Systemet med energideklarationer för byggnader härrör från ett EU-direktiv.³⁶ I direktivets artikel 17 anges att medlemsstaterna ska se till att certifieringen av energiprestanda för byggnader och inspektionen av värmesystem och luftkonditioneringssystem utförs på ett oberoende sätt av kvalificerade och/eller auktoriserade experter, oavsett om dessa arbetar som egenföretagare eller är anställda av offentliga organ eller privata företag. Vidare anges att experter ska auktoriseras med beaktande av deras kompetens. Direktivet innehåller inte några bestämmelser rörande ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer.

7.3.12.1 Bedömning

Certifierad energiexpert utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Yrkeskvalifikationsdirektivet ska inte tillämpas om det för ett visst reglerat yrke finns särskilda regler för erkännande av yrkeskvalifikationer i ett separat instrument i unionslagstiftningen.

³⁴ 12 § lagen om energideklaration för byggnader.

³⁵ 10 § förordningen om energideklaration för byggnader.

³⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU av den 19 maj 2010 om byggnaders energiprestanda.

Direktivet om byggnaders energiprestanda innehåller visserligen krav på att energideklarationer ska utföras av kvalificerade experter men fastställer inte vilka kvalifikationer som krävs och inte heller hur kvalifikationer från andra länder ska hanteras. Av detta följer att undantaget i artikel 2.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet inte är tillämpligt.

Kraven för certifiering som energiexpert innehåller flera olika typer av yrkeskvalifikationer i form av krav på formella kvalifikationer, samt krav på kompetensbevis i form av ett prov utan föregående utbildning.

Det är inte endast certifierade energiexperter som får utföra energideklarationer utan dessa får även utföras av en person som inte är certifierad om hon eller han är anställd av ett företag som ackrediterats för uppgiften och har en anställd i arbetsledande ställning som är certifierad. De krav som ställs på vissa yrkeskvalifikationer träffar sålunda inte alla som utför energideklarationer utan endast egenföretagare samt anställda i arbetsledande ställning på ett företag som ackrediterats för uppgiften. För att avgöra om detta sätt att reglera krav på yrkeskvalifikationer medför att ett yrke regleras i yrkeskvalifikationsdirektivets mening är det avgörande hur man avgränsar den relevanta yrkesverksamheten. Om man utgår från att den relevanta yrkesverksamheten omfattar utförandet av energideklarationer skulle man kunna hävda att den verksamheten inte regleras eftersom det inte ställs krav på bestämda kvalifikationer så länge en person är anställd av ett företag som uppfyller vissa krav. Om man i stället utgår ifrån att den relevanta yrkesverksamheten avgränsas till de funktioner som endast kan utföras av certifierade energiexperter, dvs. att vara den som på ett ackrediterat företag fungerar som arbetsledare eller egenföretagare som utför energideklarationer, så skulle yrket "Certifierad energiexpert" utgöra ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Det är utredningens uppfattning att certifierad energiexpert utgör ett reglerat yrke eftersom det oavsett hur man avgränsar den relevanta yrkesverksamheten direkt i författning ställs krav på att egenföretagare som vill utföra energideklarationer ska inneha vissa bestämda yrkeskvalifikationer.

7.3.13 Certifierad sakkunnig funktionskontrollant

När det enligt plan- och bygglagen föreskrivs att funktionen hos ett ventilationssystem ska kontrolleras för att säkerställa ett tillfredsställande inomhusklimat i byggnader ska byggnadens ägare se till att kontrollen görs av en sakkunnig funktionskontrollant som är certifierad av någon som är ackrediterad för uppgiften.³⁷ Enligt samma lag ska byggherren se till att det finns en plan för kontrollen av en bygg- eller rivningsåtgärd.³⁸ Vidare följer att det av kontrollplanen ska framgå om kontrollen ska utföras av någon som har särskild sakkunskap och erfarenhet i fråga om sådana åtgärder som kontrollen avser (sakkunnig).³⁹ En sakkunnig ska kunna styrka sin sakkunnighet med ett certifikat som har utfärdats av ett ackrediterat organ. Det är byggnadsnämnden som slutligt avgör om en viss kontroll kan utföras inom ramen för byggherrens egenkontroll eller om den ska utföras av en certifierad sakkunnig. Kontrollen av ventilationssystem utförs dels vid nybyggnation, dels som en återkommande kontroll för vissa typer av byggnader.

Av plan- och byggförordningen följer att funktionskontrollanten ska ha den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för uppgiften och kunna styrka detta med ett intyg om certifiering samt att certifieringen ska vara tidsbegränsad och avse ett visst slag av arbete.⁴⁰

I Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:16) om funktionskontroll av ventilationssystem och certifiering av sakkunniga funktionskontrollanter fastställs de krav på kompetens och utbildning som krävs för att en ansökan om certifiering ska godkännas. Bland annat uppställs krav på kunskap om det svenska regelverket, formell utbildning och yrkeserfarenhet. De teoretiska kunskaperna ska kontrolleras genom ett skriftligt prov.

7.3.13.1 Bedömning

Certifierad sakkunnig funktionskontrollant utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För den kontroll av ventilationssystem som ska utföras enligt plan- och bygglagen följer det direkt av författning att det för att

³⁷ 8 kap. 25 § plan- och bygglagen.

³⁸ Ibid. 10 kap. 6 §.

³⁹ Ibid. 10 kap. 8 § 2.

⁴⁰ 7 kap. 3 § plan- och byggförordningen.

utöva denna yrkesverksamhet krävs bestämda yrkeskvalifikationer eftersom det för att erhålla certifiering som sakkunnig funktionskontrollant krävs såväl formella kvalifikationer som kompetensbevis i form av ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning.

7.3.14 Certifierad sakkunnig kulturvärden

Enligt plan- och bygglagen ska byggherren se till att det finns en plan för kontrollen av en bygg- eller rivningsåtgärd.⁴¹ Vidare följer att det av kontrollplanen ska framgå om kontrollen ska utföras av någon som har särskild sakkunskap och erfarenhet i fråga om sådana åtgärder som kontrollen avser (sakkunnig).⁴² En sakkunnig ska kunna styrka sin sakkunnighet med ett certifikat som har utfärdats av ett ackrediterat organ. Det är byggnadsnämnden som slutligt avgör om en viss kontroll kan utföras inom ramen för byggherrens egenkontroll eller om den ska utföras av en certifierad sakkunnig.

Av plan- och byggförordningen följer att en sakkunnig ska ha den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för uppgiften och kunna styrka detta med ett intyg om certifiering samt att certifieringen ska vara tidsbegränsad och avse ett visst slag av arbete.⁴³

I Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:15) om certifiering av sakkunniga avseende kulturvärden fastställs de krav på kompetens och utbildning som krävs för att en ansökan om certifiering ska godkännas. Bland annat uppställs krav på kunskap om svensk kulturhistoria, det svenska regelverket, formell utbildning och yrkeserfarenhet. De teoretiska kunskaperna ska kontrolleras genom ett skriftligt prov.

7.3.14.1 Bedömning

Certifierad sakkunnig kulturvärden utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

I de fall byggnadsnämnden kräver att den kontroll som följer av plan- och bygglagen ska utföras av en sakkunnig följer det direkt av författning att det för att utöva denna yrkesverksamhet krävs bestämda yrkeskvalifikationer då det för att erhålla certifiering som

⁴¹ 10 kap. 6 § plan- och bygglagen.

⁴² Ibid. 10 kap. 8 § 2.

⁴³ 7 kap. 3 § plan- och byggförordningen.

sakkunnig kulturvärden krävs såväl formella kvalifikationer som kompetensbevis i form av ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning.

7.3.15 Certifierad sakkunnig tillgänglighet

Enligt plan- och bygglagen ska byggherren se till att det finns en plan för kontrollen av en bygg- eller rivningsåtgärd.⁴⁴ Av kontrollplanen ska framgå om kontrollen ska utföras av någon som har särskild sakkunskap och erfarenhet i fråga om sådana åtgärder som kontrollen avser (sakkunnig).⁴⁵ En sakkunnig ska kunna styrka sin sakkunnighet med ett certifikat som har utfärdats av ett ackrediterat organ. Det är byggnadsnämnden som slutligt avgör om en viss kontroll kan utföras inom ramen för byggherrens egenkontroll eller om den ska utföras av en certifierad sakkunnig.

Av plan- och byggförordningen följer att en sakkunnig ska ha den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för uppgiften och kunna styrka detta med ett intyg om certifiering samt att certifieringen ska vara tidsbegränsad och avse ett visst slag av arbete.⁴⁶

I Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:18) om certifiering av sakkunniga av tillgänglighet fastställs de krav på kompetens och utbildning som krävs för att en ansökan om certifiering ska godkännas. Bland annat uppställs krav på kunskap om det svenska regelverket, formell utbildning och yrkeserfarenhet. De teoretiska kunskaperna ska kontrolleras genom ett skriftligt prov.

7.3.15.1 Bedömning

Certifierad sakkunnig tillgänglighet utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

I de fall byggnadsnämnden kräver att den kontroll som följer av plan- och bygglagen ska utföras av en sakkunnig följer det direkt av författning att det för att utöva denna yrkesverksamhet krävs bestämda yrkeskvalifikationer eftersom det för att erhålla certifiering som sakkunnig tillgänglighet krävs såväl formella kvalifikationer som

⁴⁴ 10 kap. 6 § plan- och bygglagen.

⁴⁵ Ibid. 10 kap. 8 § 2.

⁴⁶ 7 kap. 3 § plan- och byggförordningen.

kompetensbevis i form av ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning.

7.3.16 Certifierad kontrollansvarig

I plan- och bygglagen anges att det för varje bygg-, rivnings- och markåtgärd som en byggherre utför eller låter utföra ska det utses en kontrollansvarig. Den kontrollansvarige ska ha den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för uppgiften och ska styrka detta med ett bevis om certifiering.⁴⁷ Certifieringen utförs av privaträttsliga organ som ackrediterats för uppgiften av Swedac. I Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:14) om certifiering av kontrollansvariga fastställs de krav som ska vara uppfyllda för att en ansökan om certifiering ska beviljas. Bland annat uppställs krav på formell utbildning, yrkeserfarenhet samt godkänt resultat vid skriftligt kunskapsprov.

7.3.16.1 Bedömning

Certifierad kontrollansvarig utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För att vara yrkesverksam som kontrollansvarig följer det direkt av författning att det krävs bestämda yrkeskvalifikationer eftersom det för att erhålla certifiering krävs såväl formella kvalifikationer som kompetensbevis i form av ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning.

7.3.17 Kontroll av hissar och vissa andra motordrivna anordningar

Enligt plan- och byggförordningen ska kontroll av motordrivna anordningar i byggnadsverk utföras av någon vars kompetens för uppgiften har styrkts genom ackreditering.⁴⁸ Enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar⁴⁹ ska de ackrediterade kontrollorgan som

⁴⁷ 10 kap. 5 och 9 §§ plan- och bygglagen.

⁴⁸ 5 kap. 10 § plan- och byggförordningen.

⁴⁹ 3 kap. 2 § Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar.

utför kontrollen vara av typ A. Detta innebär att ackreditering sker enligt Swedacs särskilda föreskrifter (STAFS 1999:5) för ackrediterade kontrollorgan Typ A (besiktningsorgan) för kontroll av lyftanordningar, transportanordningar m.m. Av denna föreskrift följer att det för ackreditering krävs tillsvidareanställd personal med viss kompetens. Beroende på vilket verksamhetsområde ackreditering avser ställs olika krav, men det krävs åtminstone teknisk utbildning på gymnasienivå, och den personliga kompetensen ska fastställas genom examination.

7.3.17.1 Bedömning

Kontroll av hissar och vissa andra motordrivna anordningar utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Kontroll av hissar och vissa andra motordrivna anordningar får endast utföras av organ som ackrediterats av Swedac i enlighet med de krav som fastställs i Swedacs föreskrifter. En förutsättning för att ett företag ska kunna erhålla ackreditering är att tillsvidareanställd personal innehar bevis om formella kvalifikationer och det ställs därmed direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer.

7.3.18 Aktuarie

Av försäkringsrörelselagen (2010:2043) följer att de försäkrings- tekniska utredningarna och beräkningarna i ett försäkringsföretag ska utföras under överinseende av en eller flera aktuarier med den insikt och erfarenhet i dessa frågor som fordras med hänsyn till omfattningen och arten av företagets verksamhet.⁵⁰ I Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2011:19) om villkor för att en aktuarie ska få tjänstgöra på ett försäkringsföretag anges att en aktuarie ska

- uppfylla de krav på utbildning som Svenska Aktuarieföreningen ställer på sina diplomerade medlemmar, eller
- uppfylla de krav på utbildning som International Association of Actuaries ställer på sina medlemsföreningar, i fråga om den som ska bli diplomerad föreningsmedlem eller motsvarande, och
- ha tillräckliga kunskaper i svenska språket för att förstå regelverket om försäkring, samt

⁵⁰ 5 kap. 14 § första stycket försäkringsrörelselagen.

- ha minst tre års erfarenhet, som ska kunna styrkas, av de arbetsuppgifter som ingår i tjänsten.

För att bli diplomerad medlem i Svenska aktuarieföreningen krävs det bland annat att den sökande har avlagt en högskoleexamen på minst kandidatnivå samt genomgått specifika högskolekurser.

7.3.18.1 Bedömning

Aktuarie utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För att vara yrkesverksam som ansvarig aktuarie på ett svenskt försäkringsbolag följer det direkt av författning att det krävs bestämda yrkeskvalifikationer eftersom det i Finansinspektionens föreskrift, genom hänvisning till Svenska aktuarieföreningens krav för att bli diplomerad medlem, ställs krav på bevis om formella kvalifikationer.

7.3.19 Bergsguide

För bergsguider saknas uttryckliga krav på yrkeskvalifikationer i lagstiftningen. Konsumentverket har dock tagit fram allmänna råd om glaciärsäkerhet.⁵¹ Enligt dessa råd ska den person som leder verksamheten vara behörig bergsguide. Med behörig bergsguide avses person som enligt UIAGM (Union Internationale des Associations de Guide de Montagne) är behörig att vara bergsguide eller annars bedöms ha motsvarande utbildning och erfarenhet. Enligt 7 § produktsäkerhetslagen (2004:451) ska varor och tjänster som tillhandahålls av näringsidkare vara säkra. Enligt 12 § i samma lag ska god sed på marknaden beaktas vid bedömningen av om en risk hos en tjänst ska anses vara godtagbar. Enligt Konsumentverket utgör deras allmänna råd god sed på marknaden för tjänster i glaciär eller motsvarande miljö.

⁵¹ Konsumentverkets allmänna råd (KOVFS 2008:5) om glaciärsäkerhet.

7.3.19.1 Bedömning

Bergsguide utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Trots att det inte uttryckligen fastställs några krav på vissa yrkeskvalifikationer för yrket bergsguide i svensk författning, utan endast i ett allmänt råd, får de generella bestämmelserna i produktsäkerhetslagen i kombination med att Konsumentverkets allmänna råd anses utgöra god sed, till följd att det för utövandet av yrket bergsguide indirekt ställs krav på bestämda yrkeskvalifikationer i författning. För att bli behörig bergsguide enligt UIAGM krävs det att man genomgått flera av UIAGM anordnade kurser. Krav på kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning utgör yrkeskvalifikationer i direktivets mening.

Att den generella skrivningen i produktsäkerhetslagen indirekt reglerar yrket bergsguide framgår även av det faktum att Konsumentverket med hänvisning till produktsäkerhetslagen vid vite förbjudit ett finskt företag att tillhandahålla tjänster på glaciär eller högfjällsterräng eftersom företagets guider inte innehade de yrkeskvalifikationer som framgår av verkets allmänna råd.⁵²

7.3.20 Kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods

Enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2009:4) om ackreditering av organ som ska utföra kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods på land får kontroll av tankar enligt myndighetens föreskrifter om transport av farligt gods på land⁵³ endast utföras av ackrediterat organ. Endast de företag som har tillsvidareanställd personal med viss kompetens kan erhålla en ackreditering. Beroende på vilket verksamhetsområde ackrediteringen avser ställs olika krav, men det krävs åtminstone teknisk utbildning på gymnasienivå eller motsvarande kunskaper. Inom kontrollorganet ska det finnas ett befogenhetssystem. Kompetensen inom organet ska fastställas genom examination.⁵⁴

⁵² Föreläggande från Konsumentverket daterat 2012-07-05, dnr 2011/2043.

⁵³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2012:6) om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S) och i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2012:7) om transport av farligt gods på järnväg (RID-S).

⁵⁴ Bilaga 3, Myndighetens för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om ackreditering av organ som ska utföra kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods på land.

7.3.20.1 Bedömning

Kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods får endast utföras av organ som ackrediterats av Swedac i enlighet med de krav som fastställs i Myndigheten för samhällsskydds föreskrifter. En förutsättning för att ett företag ska kunna erhålla ackreditering är att tillsvidareanställd personal innehar bevis om formella kvalifikationer och det ställs därmed direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer.

Att även motsvarande kunskaper godtas innebär enligt utredningens bedömning inte att yrket ska klassificeras som oreglerat då föreskrifterna, oavsett detta, fastställer en nivå på de kvalifikationer som krävs. Den avgörande faktorn är att det för att få utöva yrkesverksamheten krävs bestämda kvalifikationer. För att yrket ska kunna anses vara oreglerat krävs det att även personer som saknar dessa eller likvärdiga kvalifikationer ska ha rätt att utöva yrket, vilket inte är fallet med kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods.

7.3.21 Kontroll av cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor

Enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2011:8) om cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor ska den kontroll och certifiering som följer av föreskrifterna utföras av ackrediterade organ.⁵⁵ För ackreditering krävs det att kontrollorganet har ett system för tilldelning av kontrollanternas behörigheter. Kompetensen ska fastställas genom kvalificering. Beroende på vilken typ av kontroll den enskilde ska utföra ställs olika krav. Exempelvis krävs det för konstruktionskontroll högskoleutbildning eller motsvarande kunskaper förvärvade på annat sätt, medan det för tillverkningskontroll är tillräckligt med ingenjörsutbildning på gymnasienivå eller motsvarande kunskaper förvärvade på annat sätt.⁵⁶

⁵⁵ 6 kap. 1 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor.

⁵⁶ Ibid. Bilaga 1.

7.3.21.1 Bedömning

Kontroll av cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Kontroll av cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor får endast utföras av organ som ackrediterats av Swedac i enlighet med de krav som fastställs i Myndigheten för samhällsskydds föreskrifter. En förutsättning för att kunna erhålla ackreditering är att kontrollorganets anställda innehar bevis om formella kvalifikationer och det ställs därmed direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer.

Att även motsvarande kunskaper godtas innebär enligt utredningens bedömning inte att yrket ska klassificeras som oreglerat då föreskrifterna, oavsett detta, fastställer en nivå på de kvalifikationer som krävs. Den avgörande faktorn är att det för att få utöva yrkesverksamheten krävs bestämda yrkeskvalifikationer. För att yrket ska kunna anses vara oreglerat krävs det att även personer utan dessa eller likvärdiga kvalifikationer ska ha rätt att utöva yrket, vilket inte är fallet med kontroll av cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor.

7.3.22 Rovdjursinventerare

Av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2007:10) om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn framgår att inventeringen av dessa djur utförs av länsstyrelsen, samebyar och frivilligorganisationer. I 5 § andra stycket anges att länsstyrelsens egen personal, samebyarnas och organisationernas inventeringssamordnare samt personer som kvalitetssäkrar ska inneha relevanta kunskaper. I fjärde stycket anges att Naturvårdsverket ansvarar för grundutbildning och länsstyrelserna ansvarar för vidareutbildning av länsstyrelsernas personal och de personer som förordnas att kvalitetssäkra observationer. Av 6 § framgår att länsstyrelsen ska förordna en inventeringsansvarig för länet samt därutöver förordna den personal på myndigheten som ges behörighet att kvalitetssäkra observationer. Av 10 § följer att de personer som förordnas att kvalitetssäkra observationer eller fastställa antalet föryngringar ska ha genomgått relevant utbildning enligt 5 § fjärde stycket med godkänt resultat. Av de allmänna råden framgår slutligen att Viltskadecenter vid Sveriges

lantbruksuniversitet på Naturvårdsverkets uppdrag tillhandahåller grundutbildning för länsstyrelserna beträffande inventeringsverksamheten samt ansvarar för kunskapsproven.

7.3.22.1 Bedömning

Inventeringssamordnare utgör inte ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Kvalitetssäkrare av rovdjursobservationer utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För att vara verksam som inventeringssamordnare krävs endast relevanta kunskaper. Det specificeras inte närmare vilka dessa kunskaper är och det ställs heller inga krav på viss utbildning eller yrkeserfarenhet. Det ställs sålunda inga krav på bestämda yrkeskvalifikationer för att vara verksam som inventeringssamordnare och därmed föreligger inte heller ett reglerat yrke.

För att en person ska kunna förordnas som kvalitetssäkrare av rovdjursobservationer krävs däremot, förutom relevanta kunskaper, även att personen har genomgått en specifik utbildning. Kravet på genomgången utbildning hos Viltskadecenter utgör ett krav på en bestämd yrkeskvalifikation då det utgör ett krav på ett kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning.

7.3.23 Naturvårdsvakt

Enligt 3 a § i terrängkörningslagen (1975:1313) ansvarar naturvårdsvakter för att delar av lagen efterlevs och en naturvårdsvakt har rätt att avvisa den som utan att ha rätt till det kör i terräng med motordrivet fordon inom vissa områden. Enligt 17 § i terrängkörningsförordningen (1978:594) förordnas naturvårdsvakter av länsstyrelsen i enlighet med föreskrifter från Rikspolisstyrelsen. Enligt miljöbalken får en naturvårdsvakt avvisa personer som uppehåller sig där de på grund av bestämmelserna i miljöbalken inte har rätt att vistas. En naturvårdsvakt får även ta i beslag jakt- och fångstredskap, fortskaffningsmedel och andra föremål som kan antas ha betydelse för utredning av brottet, om vakten ertappar

någon på bar gärning, som bryter mot vissa förbud eller föreskrifter.⁵⁷

Enligt Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (RPSFS 2000:29) om förordnande och utbildning av naturvårdsvakter får endast personer som genomgått utbildning till naturvårdsvakt hos länsstyrelsen förordnas. Enligt föreskrifterna ska skriftliga prov hållas och kursbevis utfärdas.

7.3.23.1 Bedömning

Naturvårdsvakt omfattas inte av bestämmelserna i yrkeskvalifikationsdirektivet då de åtgärder en naturvårdsvakt kan vidta är förenade med utövandet av offentlig makt, se närmare avsnitt 2.3.2.

7.3.24 Kontroll av mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar

Enligt Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:13) om mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar ska den kontroll som följer av föreskrifterna utföras av ackrediterade organ. Av de allmänna råd som hör till föreskrifterna följer att kravet på ackreditering innebär att organen ska ackrediteras enligt tillämpliga föreskrifter meddelade av Swedac. Av Swedacs föreskrift⁵⁸ följer att det för ackreditering krävs tillsvidareanställd personal med viss kompetens. Beroende på vilket verksamhetsområde ackreditering avser ställs olika krav, men det krävs åtminstone teknisk utbildning på gymnasienivå och den personliga kompetensen ska fastställas genom examination.

7.3.24.1 Bedömning

Kontroll av mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁵⁷ 26 kap. 23 § miljöbalken.

⁵⁸ Av Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll särskilda föreskrifter (STAFS 1999:4) för ackrediterade kontrollorgan Typ A (besiktningsorgan) för kontroll av tryckbärande anordningar m.m.

Kontroll av mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar får endast utföras av organ som ackrediterats av Swedac i enlighet med de krav som fastställs i Swedacs föreskrifter. En förutsättning för att ett företag ska kunna erhålla ackreditering är att tillsvidareanställd personal innehar bevis om formella kvalifikationer och det ställs därmed direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer.

7.3.25 Strålskyddsexpert

Enligt EU-direktivet om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd av arbetstagarnas och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning⁵⁹ ska medlemsländerna vidta nödvändiga åtgärder för att på lämpligt sätt erkänna kompetensen för kvalificerade experter samt säkerställa att utbildning av sådana specialister anordnas.⁶⁰ Enligt direktivet ska den som bedriver verksamhet med joniserande strålning ha en kvalificerad expert knuten till verksamheten som hjälp och rådgivare i strålskyddsarbetet. I kommissionens meddelande om genomförande av direktivet⁶¹ anges vilka minimikrav som bör ställas på de kvalificerade experterna samtidigt som det läggs fast att kompetensbehovet skiljer sig åt beroende på till vilken typ av verksamhet experten är knuten. I meddelandet framgår även att de existerande nationella kraven på dessa experter skiljer sig åt i så stor omfattning att kommissionen inte ansett det möjligt att fastställa harmoniserade krav.⁶²

Enligt 20 § strålskyddslagen (1988:220) krävs det tillstånd för verksamhet med joniserande strålning. För flera olika typer av verksamhet med joniserande strålning krävs att verksamheten har en strålskyddsexpert knuten till sig för att ett tillstånd från Strålsäkerhetsmyndigheten ska kunna meddelas.⁶³ I de föreskrifter där det ställs krav på att en strålskyddsexpert ska vara knuten till verksamheten anges även att strålskyddsexperten ska uppfylla kraven i

⁵⁹ Rådets direktiv 96/29/Euratom av den 13 maj 1996 om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd av arbetstagarnas och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning.

⁶⁰ Ibid. artikel 38.3.

⁶¹ Meddelande från kommissionen om genomförandet av rådets direktiv 96/29/Euratom om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd av arbetstagarnas och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning.

⁶² Ibid. bilaga 1.

⁶³ Se till exempel 8 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:25) om radiografering och 5 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:28) om laboratorieverksamhet med radioaktiva ämnen i form av öppna strålkällor.

Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd (SSMFS 2008:29) om kompetens hos strålskyddsexperter. I de allmänna råden fastställs att det krävs utbildning på akademisk nivå, med inriktning på fysik, teknik (civilingenjör), kemi eller biologi och med dokumenterad lämplig påbyggnad beroende på vilken typ av verksamhet experten ska vara knuten till. Bedömningen av strålskyddsexpertens kvalifikationer sker i samband med ansökan om tillstånd att bedriva verksamhet och det finns sålunda inget fristående ansökningsförfarande för enskilda som önskar få sin kompetens bedömd av Strålsäkerhetsmyndigheten.

7.3.25.1 Bedömning

Strålskyddsexpert utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Genom att i föreskrifter ange att de kompetenskrav som framgår av de allmänna råden måste vara uppfyllda av de strålskyddsexperter som är knutna till verksamheten för att kunna bevilja ett tillstånd ställs direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer i form av bevis om formella kvalifikationer.

Yrkeskvalifikationsdirektivet ska inte tillämpas om det för ett visst reglerat yrke finns särskilda regler för erkännande av yrkeskvalifikationer i ett separat instrument i unionslagstiftningen. Direktivet ålägger medlemsstaterna att se till att kvalificerade experter knyts till verksamheter med joniserande strålning men reglerar inte hur kvalifikationer från andra länder ska hanteras. Av detta följer att undantaget i artikel 2.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet inte är tillämpligt.

7.3.26 Lärare vid introduktionsutbildning för privat övningskörning behörighet B

I Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2010:127) om introduktionsutbildning för privat övningskörning behörighet B anges att för att få tillstånd att bedriva introduktionsutbildning för blivande handledare och elever vid privat övningskörning ska den som söker, som kan vara antingen en fysisk eller juridisk person, bland annat lämna in handlingar som styrker kompetensen på den eller de lärare som ska

undervisa.⁶⁴ För att få undervisa krävs det bland annat att läraren har dokumenterad pedagogisk utbildning omfattande minst ett halvår eller erfarenhet av undervisning under minst ett år, och tillräcklig kunskap, förståelse och förtrogenhet inom kursplanens ämnesområden.⁶⁵

7.3.26.1 Bedömning

Lärare vid introduktionsutbildning för privat övningskörning behörighet B utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För att vara verksam som lärare vid introduktionsutbildning för privat övningskörning fastställs det direkt i författning att det krävs bestämda yrkeskvalifikationer då det krävs ett bevis om formella kvalifikationer.

7.3.27 Lärare vid riskutbildning för behörigheterna A, A1 och B

I Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:26) om riskutbildning för behörighet A och A1 och i Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2012:40) om riskutbildning för behörighet B anges att det för att få tillstånd att bedriva riskutbildning ska den sökande, som kan vara antingen en fysisk eller juridisk person, bland annat lämna in handlingar som styrker kompetensen på den eller de lärare som ska undervisa.

För lärare vid riskutbildning behörighet A, A1 och B krävs bland annat att denne har genomgått särskild lärarutbildning vars innehåll fastställs i föreskrifternas bilaga.⁶⁶

⁶⁴ 1 kap. 2 § 4 Transportstyrelsens föreskrifter om introduktionsutbildning för privat övningskörning behörighet B.

⁶⁵ Ibid 2 kap. 4 § 4.

⁶⁶ 3 kap. 2–3 §§ Transportstyrelsens föreskrifter om riskutbildning för behörighet A och A1 samt 3 kap. 2–3 §§ Transportstyrelsens föreskrifter om riskutbildning för behörighet B.

7.3.27.1 Bedömning

Lärare vid riskutbildning för behörigheterna A, A1 och B utgör reglerade yrken enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För att få vara verksam som lärare vid riskutbildning för behörigheterna A, A1 och B ställs det direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer då det krävs ett kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning.

7.3.28 Lärare vid utbildning av förare för mopeder med behörighet AM

I lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar anges att utbildning endast får bedrivas efter tillstånd av den myndighet som regeringen bestämmer. Myndigheten får ge tillstånd till fysiska eller juridiska personer, som med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva en god utbildning.⁶⁷ I förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar anges att Transportstyrelsen lämnar tillstånd för verksamheten samt är bemyndigade att fastställa kompetenskrav för lärarna.

I Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:12) om utbildning av förare för behörighet AM anges att det för att få tillstånd att bedriva riskutbildning ska den sökande, som kan vara antingen en fysisk eller juridisk person, bland annat lämna in handlingar som styrker kompetensen på den eller de lärare som ska undervisa.⁶⁸ För att få undervisa krävs det att läraren är godkänd som trafiklärare enligt 3 § lagen (1998:493) om trafikskolor eller har motsvarande kompetens. Detta krav innebär att lärare vid utbildning av förare för mopeder med behörighet AM ska ha genomgått en utbildning till trafiklärare inom yrkeshögskolan eller annan likvärdig utbildning och med hänsyn till sina personliga förhållanden anses lämplig som trafiklärare.⁶⁹

⁶⁷ 2 § lagen om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.

⁶⁸ 2 kap. 2 § 4 Transportstyrelsens föreskrifter om utbildning av förare för behörighet AM.

⁶⁹ 3 § förordningen (1998:978) om trafikskolor.

7.3.28.1 Bedömning

Lärare vid utbildning av förare för mopeder med behörighet AM utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För att vara verksam som lärare vid utbildning av förare för mopeder med behörighet AM ställs det direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer då det krävs bevis om formella kvalifikationer. Trafiklärare är visserligen redan anmält som ett reglerat yrke men lärare vid utbildning av förare för mopeder med behörighet AM får anses utgöra ytterligare ett reglerat yrke trots att kompetenskravet är det samma som för att vara verksam som trafiklärare.

7.3.29 Lärare vid utbildning av förare för mopeder, snöskotrar och terränghjulingar som kräver förarbevis

I lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar anges att tillstånd att bedriva utbildning endast får bedrivas efter tillstånd av den myndighet som regeringen bestämmer. Myndigheten får ge tillstånd till fysiska eller juridiska personer, som med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva en god utbildning.⁷⁰ I förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar anges att Transportstyrelsen lämnar tillstånd för verksamheten samt är bemyndigade att fastställa kompetenskrav för lärarna.

I Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:14) om förarbevis för moped klass II, snöskoter och terränghjuling anges att det för att få tillstånd att bedriva utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar ska den sökande, som kan vara antingen en fysisk eller juridisk person, bland annat ska lämna in handlingar som styrker kompetensen på den eller de lärare som ska undervisa.⁷¹ För att vara verksam som lärare ska man ha dokumenterad pedagogisk utbildning omfattande minst ett halvår eller erfarenhet av undervisning under minst ett år.⁷²

⁷⁰ 2 § lagen om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.

⁷¹ 2 kap. 2 § 4 Transportstyrelsens föreskrifter om förarbevis för moped klass II, snöskoter och terränghjuling.

⁷² Ibid. 3 kap. 4 § 5.

7.3.29.1 Bedömning

Lärare vid utbildning av förare för mopeder, snöskotrar och terränghjulingar som kräver förarbevis utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För att vara verksam som lärare vid utbildning av förare för mopeder, snöskotrar och terränghjulingar som kräver förarbevis ställs det direkt i författning krav på bestämda yrkeskvalifikationer då det krävs bevis om formella kvalifikationer.

7.3.30 Taxichaufför

Inom EU finns gemensamma regler för företag som bedriver yrkesmässig trafik⁷³ men dessa gäller inte för persontransporter i fordon som är avsedda för färre än tio personer inklusive föraren. För persontransport i personbilar och mindre bussar finns det sålunda inga EU-regler.

För att vara verksam som taxiförare krävs en taxiförarlegitimation. Av 3 kap. 3 § 4–5 taxitrafiklagen (2012:211) följer att för taxiförarlegitimation krävs bland annat att den sökande i fråga om yrkeskunnande bedömts vara lämplig samt att man genomfört ett körprov. I 3 kap. 7 § taxitrafikförordningen (2012:238) anges att ett körprov ska pröva den sökandes förmåga att tillämpa kunskaper om bland annat fordonet, säkerhet, körförmåga och omdöme. Vidare anges att det är Transportstyrelsen som utformar skriftliga prov i yrkeskunnande samt att dessa prov ska anordnas av Trafikverket. Legitimationerna utfärdas av Transportstyrelsen.⁷⁴ I Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:32) om körprov för taxiförarlegitimation specificeras hur körprovet ska vara utformat. I Vägverkets föreskrifter (VVFS 2004:65) om yrkeskunnande för taxiförarlegitimation fastställs vilka områden provet ska omfatta. Dessa är kartläsning, körekonomi, miljö, säkerhet, bemötande, sjukdomar och funktionsnedsättningar, föraren, fordonskännedom, yrkestrafiklagstiftning och trafiklagstiftning.

⁷³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG.

⁷⁴ 9–10 och 12 §§ taxitrafikförordningen.

7.3.30.1 Bedömning

Taxiförare utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För att vara yrkesverksam som taxiförare följer det direkt av författning att det krävs bestämda yrkeskvalifikationer då taxiförarlegitimationen utgör ett kompetensbevis som utfärdas på grundval av ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning.

7.3.31 Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 AV

Enligt förordningen (2006:1010) om växtskyddsmedel får ett växtskyddsmedel som hänförs till klass 1 eller 2 endast användas av den som uppfyller särskilda kunskapskrav.⁷⁵ Kunskapskraven uppställs av Jordbruksverket avseende användning som huvudsakligen berör jordbruk, skogsbruk eller trädgårdsskötsel, av Socialstyrelsen avseende användning mot ohyra och skadedjur och av Arbetsmiljöverket avseende all annan användning.⁷⁶

Av 46 § förordningen (2000:338) om biocidprodukter följer att biocidprodukter som hänförs till klass 1 endast får användas av någon som uppfyller särskilda kunskapskrav. Kunskapskraven för biocidprodukter som hänförs till klass 1 fastställs av Socialstyrelsen när det är fråga om åtgärder mot ohyra och skadedjur och av Arbetsmiljöverket när det är fråga om annan verksamhet.⁷⁷

I Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 1998:6) om bekämpningsmedel samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna regleras dels tillstånd för användning av bekämpningsmedel för behandling av trä, dels bekämpningsmedel för antifoulingbehandling. När det gäller tillstånd för användning av bekämpningsmedel för trä anges att det på arbetsstället där bekämpningsmedlet ska användas ska finnas minst en person som genomgått en av Arbetsmiljöverket anordnad utbildning för aktuell bekämpningsmedelsanvändning och då erhållit ett av Arbetsmiljöverket utfärdat utbildningsbevis.⁷⁸ När det gäller tillstånd för användning av bekämpningsmedel för antifoulingbehandling medges detta endast för arbete som utförs av personal som genomgått en av Arbetsmiljöverket

⁷⁵ 44 § förordningen om växtskyddsmedel.

⁷⁶ Ibid. 47 §.

⁷⁷ 47–48 §§ förordningen om biocidprodukter.

⁷⁸ 12 § Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om bekämpningsmedel samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna.

anordnad utbildning för den aktuella bekämpningsmedelsanvändningen och då fått ett av Arbetsmiljöverket utfärdat utbildningsbevis.

När det gäller bekämpningsmedel fastställs i direktiv om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel,⁷⁹ att medlemsstaterna ska se till att alla yrkesmässiga användare, distributörer och rådgivare har tillgång till lämplig utbildning genom organ som utsetts av de behöriga myndigheterna. Det framgår även vilka ämnen som utbildningen minst ska omfatta. Direktivet innehåller inte några bestämmelser rörande ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer.

7.3.31.1 Bedömning

Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 AV för behandling av trä och bekämpningsmedel för antifoulingbehandling utgör reglerade yrken enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För all användning av bekämpningsmedel för antifoulingbehandling krävs det bestämda yrkeskvalifikationer i form av kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning.

För användning av bekämpningsmedel för behandling av trä gäller kravet på kompetensbevis endast för en person på företaget som ansöker om att få använda bekämpningsmedlet, dvs. även personer som saknar kvalifikationer kan använda medlet under förutsättning att någon av deras kollegor gått utbildningen. Avgränsar man yrkesverksamheten till behandling av trä med bekämpningsmedel krävs det sålunda endast yrkeskvalifikationer av vissa arbetsledare och egenföretagare. För att avgöra om detta sätt att reglera krav på yrkeskvalifikationer medför att ett yrke regleras i yrkeskvalifikationsdirektivet mening är det avgörande hur man avgränsar den relevanta yrkesverksamheten. Om man utgår från att den relevanta yrkesverksamheten omfattar behandling av trä med bekämpningsmedel skulle man kunna hävda att den verksamheten inte regleras eftersom det inte ställs krav på bestämda kvalifikationer så länge en person är anställd av ett företag som uppfyller vissa krav. Om man i stället utgår ifrån att den relevanta yrkesverksamheten avgränsas till den person som måste finnas på varje företag som utför behandling av trä med

⁷⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel.

bekämpningsmedel, så skulle yrket utgöra ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Det är utredningens uppfattning att hantering av bekämpningsmedel i klass 1 AV för behandling av trä utgör ett reglerat yrke eftersom det oavsett hur man avgränsar den relevanta yrkesverksamheten direkt i författning ställs krav på att egenföretagare som vill utföra sådan behandling ska inneha bestämda yrkeskvalifikationer i form av kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning.

Direktivet om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel innehåller visserligen minimikrav på den utbildning som ska krävas men fastställer inte hur kvalifikationer från andra länder ska hanteras. Av detta följer att undantaget i artikel 2.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet inte är tillämpligt.

7.3.32 Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 L och 2 L

Enligt förordningen om växtskyddsmedel får ett växtskyddsmedel som hänförs till klass 1 eller 2 endast användas av den som uppfyller särskilda kunskapskrav.⁸⁰ Kunskapskraven uppställs av Jordbruksverket avseende användning som huvudsakligen berör jordbruk, skogsbruk eller trädgårdsskötsel, av Socialstyrelsen avseende användning mot ohyra och skadedjur och av Arbetsmiljöverket avseende all annan användning.⁸¹

I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:76) om tillstånd och kunskapskrav för användning av växtskyddsmedel fastställs vilka grundläggande kunskapskrav som gäller inom verkets ansvarsområde. För att få tillstånd att använda klass 1-medel eller intyg om behörighet att använda klass 2-medel krävs att sökanden har fyllt 18 år och uppfyller kunskapskraven. Enligt föreskrifterna anses kunskapskraven vara uppfyllda av den som fullgjort utbildning, som beroende på inriktning, anordnats av länsstyrelsen eller Jordbruksverket.

När det gäller bekämpningsmedel fastställs i direktiv om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel,⁸² att medlemsstaterna ska se till att

⁸⁰ 44 § växtskyddsförordningen.

⁸¹ Ibid. 47 §.

⁸² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel.

alla yrkesmässiga användare, distributörer och rådgivare har tillgång till lämplig utbildning genom organ som utsetts av de behöriga myndigheterna. Det framgår även vilka ämnen som utbildningen åtminstone ska omfatta. Direktivet innehåller inte några bestämmelser rörande ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer.

7.3.32.1 Bedömning

Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 L och 2 L utgör ett reglerat yrke enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För all användning av växtskyddsmedel i klass 1 L och 2 L krävs det bestämda yrkeskvalifikationer i form av kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning.

Direktivet om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel innehåller visserligen minimikrav på den utbildning som ska krävas men fastställer inte hur kvalifikationer från andra länder ska hanteras. Av detta följer att undantaget i artikel 2.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet inte är tillämpligt.

7.3.33 Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 So

Enligt förordningen om växtskyddsmedel får ett växtskyddsmedel som hänförs till klass 1 eller 2 endast användas av den som uppfyller särskilda kunskapskrav.⁸³ Kunskapskraven uppställs av Jordbruksverket avseende användning som huvudsakligen berör jordbruk, skogsbruk eller trädgårdsskötsel, av Socialstyrelsen avseende användning mot ohyra och skadedjur och av Arbetsmiljöverket avseende all annan användning.⁸⁴

Av förordningen om biocidprodukter följer att biocidprodukter som hänförs till klass 1 endast får användas av någon som uppfyller särskilda kunskapskrav.⁸⁵ Kunskapskraven för biocidprodukter som hänförs till klass 1 fastställs av Socialstyrelsen när det är fråga om åtgärder mot ohyra och skadedjur och av Arbetsmiljöverket när det är fråga om annan verksamhet.⁸⁶

⁸³ 44 § växtskyddsförordningen.

⁸⁴ Ibid. 47 §.

⁸⁵ 46 § biocidproduktförordningen.

⁸⁶ Ibid 47–48 §§.

I Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2005:5) om tillstånd för användning av vissa bekämpningsmedel fastställs vilka kunskapskrav som gäller för bekämpningsmedel klass 1 So och klass 1 SoX. Enligt föreskrifterna krävs det yrkeserfarenhet samt att den sökande genomfört av styrelsen anordnad utbildning.

När det gäller bekämpningsmedel fastställs i direktiv om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel,⁸⁷ att medlemsstaterna ska se till att alla yrkesmässiga användare, distributörer och rådgivare har tillgång till lämplig utbildning genom organ som utsetts av de behöriga myndigheterna. Det framgår även vilka ämnen som utbildningen åtminstone ska omfatta. Direktivet innehåller inte några bestämmelser rörande ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer.

7.3.33.1 Bedömning

Hantering av växtskyddsmedel och biocider i klass 1 So och klass 1 SoX utgör reglerade yrken enligt definitionen i yrkeskvalifikationsdirektivet.

För all användning av såväl växtskyddsmedel som biocider i klass 1 So och klass 1 SoX krävs det bestämda yrkeskvalifikationer i form av kompetensbevis utfärdat på grundval av en utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning.

Direktivet om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel innehåller visserligen minimikrav på den utbildning som ska krävas men fastställer inte hur kvalifikationer från andra länder ska hanteras. Av detta följer att undantaget i artikel 2.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet inte är tillämpligt.

⁸⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel.

7.3.34 Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

Yrkeskvalifikationsdirektivets tillämpningsområde avgränsas genom definitionen av vad som ska anses utgöra ett reglerat yrke. Ett yrke blir reglerat när det krävs vissa bestämda yrkeskvalifikationer i form av utbildning som inte utgör en del av grundskolan, gymnasiet eller eftergymnasial utbildning, eller i form av yrkeserfarenhet. Direktivet gäller dock inte enligt artikel 2.3 om det för ett visst reglerat yrke finns andra särskilda regler för erkännande av yrkeskvalifikationer i ett separat instrument i unionslagstiftningen. Slutligen undantas yrken förknippande med utövandet av offentlig makt från direktivets tillämpningsområde.⁸⁸

Gällande rätt

För de yrken som hittills bedömts utgöra reglerade yrken har lagstiftningen anpassats i syfte att uppfylla direktivets krav och behöriga myndigheter utsetts, se ovan avsnitt 7.2.1. För de tillkommande yrken som utredningen anser utgör reglerade yrken i direktivets mening har någon anpassning till direktivet av naturliga skäl inte gjorts och det saknas formellt utsedda behöriga myndigheter.⁸⁹

Överväganden

Med utgångspunkt i yrkeskvalifikationsdirektivets definition av vad som utgör ett reglerat yrke har utredningen identifierat ett flertal tillkommande yrken som utifrån hur regleringen ser ut för närvarande bedöms falla inom direktivets tillämpningsområde. Gemensamt för dessa yrken är att det ställs krav på att yrkesutövaren ska inneha bestämda yrkeskvalifikationer, i form av viss utbildning. Det är den inhämtade kunskapen som är avgörande, inte i vad mån detta manifesterats i ett särskilt yrkesbevis e dyl. Direktivet bör därför genomföras även för dessa yrken. Som framgår av avsnitt 8.2 nedan föreslår utredningen en ny horisontell reglering om erkännande av yrkeskvalifikationer. De tillkommande yrkena kommer automatiskt

⁸⁸ Se avsnitt 2.3.2.

⁸⁹ I vissa fall innehåller regleringarna dock klausuler om ömsesidigt erkännande avseende kvalifikationer från andra länder.

att omfattas av såväl den nya lagen som förordningen i och med att direktivets definitioner återges i den horisontella lagen. I förordningen pekas behöriga myndigheter ut för respektive yrke. Ytterligare anpassningar kan givetvis bli nödvändiga i sektorsförfattningarna. I flertalet fall krävs sådana anpassningar endast i myndigheternas egna föreskrifter. För några av yrkena beskrivs dock kvalifikationskraven översiktligt även på förordningsnivå. I de fallen föreslår utredningen att en upplysningsbestämmelse införs, som hänvisar läsaren till den nya lagen och de föreskrifter som meddelas i anslutning till den.⁹⁰

Vid valet av behöriga myndigheter för tillkommande yrken har utredningen utgått från vilken myndighet som ansvarar för föreskrifterna som reglerar yrket. Det är utredningens uppfattning att följande yrken omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivets tillämpningsområde samt att angivna myndigheter ska utgöra behöriga myndigheter för dessa yrken:

Tabell 7.2 Behöriga myndigheter för tillkommande yrken

Behörig myndighet	Yrke
Arbetsmiljöverket	Arbete med asbest Dykeriarbete Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 AV Kontroll av lyftanordningar Kontroll av trycksatta anordningar Kranförare Företagsläkare Sprängarbas Arbete med byggnadsställningar högre än två meter
Boverket	Certifierad energiexpert Certifierad sakkunnig brandskydd Certifierad sakkunnig funktionskontrollant Certifierad sakkunnig kulturvärden Certifierad sakkunnig tillgänglighet Certifierad kontrollansvarig Kontroll av hissar och vissa motordrivna anordningar
Finansinspektionen	Aktuarie
Konsumentverket	Bergsguide

⁹⁰ Sådana upplysningsbestämmelser föreslås införas i försäkringsrörelseförordningen, plan- och byggförordningen, förordningen om växtskyddsmedel, förordningen om biocider, taxi- trafikförordningen och förordningen om energideklaration för byggnader.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods Kontroll av cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor
Naturvårdsverket	Kvalitetssäkrare av rovdjursobservationer
Strålsäkerhetsmyndigheten	Kontroll av mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar Strålskyddsexpert
Transportstyrelsen	Lärare vid introduktionsutbildning för privat övningskörning behörighet B Lärare vid riskutbildning för behörigheterna A, A1 och B Lärare vid utbildning av förare för mopeder med behörighet AM Lärare vid utbildning av förare för mopeder, snöskotrar och terrånghjulingar som kräver förarbevis
Jordbruksverket	Taxiförare Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 L samt 2 L
Socialstyrelsen	Hantering av bekämpningsmedel i klass 1 SO

8 Erkännande av yrkeskvalifikationer m.m.

8.1 Myndighetsstruktur

Utredningens förslag: Den myndighet som kontrollerar tillträdet till ett visst reglerat yrke ska också utgöra behörig myndighet enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Som behöriga myndigheter för de tillkommande yrken där tillträdet till yrket inte kontrolleras av en myndighet eller kontrolleras av Swedac, ska de myndigheter pekats ut som har bemyndigats att meddela föreskrifter rörande yrket. De behöriga myndigheterna för respektive reglerat yrke ska anges i den nya förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

De behöriga myndigheterna inom samtliga sektorer ska i ärenden som rör erkännande av yrkeskvalifikationer enligt den generella ordningen höra Universitets- och högskolerådet avseende sökandens utländska utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer, om det inte är obehövligt. De behöriga myndigheterna ska ersätta rådet för dess kostnader för att lämna yttrandet. Den slutliga prövningen av yrkesutövarens samlade yrkeskvalifikationer ska göras av den behöriga myndigheten.

Uppgiften som rådgivningscentrum och samordnare enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska fullgöras av Universitets- och högskolerådet.

Skälen för utredningens förslag

Behöriga myndigheter

Ansvaret för den praktiska tillämpningen av det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet, det vill säga handläggningen av ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer, har hittills fördelats på ett flertal olika myndigheter. Principen för fördelningen av ansvar har varit att samtliga ärenden om tillträde till ett visst yrke ska handläggas av en och samma myndighet, oavsett om sökandenas yrkeskvalifikationer har förvärvats inom eller utanför Sverige.¹ De berörda myndigheterna har därmed ett helhetsansvar inom sina respektive sektorer, vilket torde innebära fördelar såväl ur ett likabehandlingsperspektiv som i administrativt hänseende. Denna ordning ger till exempel myndigheterna möjlighet att utnyttja samma stödfunktioner, processer och tekniska verktyg för samtliga ärenden om tillträde till ett yrke. Det är heller inte uteslutet att ordningen kan innebära fördelar ur sökandens perspektiv.

En nackdel med den valda ordningen är att samtliga myndigheter måste säkerställa en tillräcklig kompetens i fråga om direktivets innebörd och effekt. För de myndigheter som handlägger ett mycket litet antal ärenden enligt direktivet kan detta innebära praktiska svårigheter. Dessutom måste samtliga myndigheter antingen själva ha tillräcklig kompetens om såväl Sveriges som andra staters utbildningssystem eller upphandla tjänster i detta avseende. Det finns också en uppenbar risk för att olika myndigheter gör olika tolkningar av direktivets bestämmelser, inte minst med tanke på att genomförandet, se närmare om detta i avsnitt 8.2, inte har skett på ett helt enhetligt sätt i de olika sektorerna. Det finns alltså en risk för att den praktiska tillämpningen kommer att spreta, trots att enskilda ska tillförsäkras samma unionsrättsliga rättigheter oavsett verksamhetsområde.

Bristande kompetens om direktivet och inom utbildningsområdet hos behöriga myndigheter skulle kunna undvikas om en myndighet utpekades som behörig för samtliga yrken. Detta skulle dock innebära att den myndighet som i övrigt kontrollerar tillträdet till ett visst yrke skulle förlora sitt helhetsansvar och därmed sin överblick över yrkesutövarna på den svenska marknaden. De nackdelar som detta skulle medföra torde enligt utredningens bedömning överväga fördelarna

¹ Ett undantag är väktaryrket, där Länsstyrelsen i Stockholm utgör behörig myndighet för samtliga ärenden enligt direktivet, medan ärenden som rör sökanden med yrkeskvalifikationer förvärvade i Sverige handläggs av flera länsstyrelser.

med en centralisering av ärendehandläggningen. En sådan genomgripande reform av myndighetsstrukturen är således inte önskvärd. Utredningen föreslår därför ingen förändring av nuvarande ordning i fråga om uppgiften som behörig myndighet enligt direktivet. Den myndighet som kontrollerar tillträdet till ett visst yrke ska således även i fortsättningen utgöra behörig myndighet enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

De behöriga myndigheterna för respektive reglerat yrke bör enligt utredningens mening pekas ut i den nya horisontella förordningen, se avsnitt 8.2. På så vis ges en samlad översikt av reglerade yrken och behöriga myndigheter i Sverige. Av tydlighets-skäl kan det eventuellt också vara lämpligt att nämna ansvaret i respektive myndighets instruktion. Det skulle exempelvis kunna ske genom bestämmelser i dessa författningar om att myndigheten ”är behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i de avseenden som anges i förordningen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer”. Utredningen lämnar dock inga sådana författningsförslag.

Yrken reglerade genom certifieringsförfaranden

För besiktningstekniker och vissa av de tillkommande yrken som beskrivs i avsnitt 7.3 utförs kontrollen av om kvalifikationerna är uppfyllda inte av en myndighet utan av ackrediterade certifieringsorgan.²

Även för dessa yrken anser utredningen att det bör vara en myndighet som ansvarar för att erkänna utländska kvalifikationer. Certifieringsorganen bör sedan vara bundna av den bedömning myndigheten gjort. Skälen till detta är att de ackrediterade certifieringsorganen kan, åtminstone potentiellt, utgöras av såväl svenska som utländska privaträttsliga organ samt att det kan förändras över tid vilka organ som är ackrediterade för att utföra dessa certifieringar. Utredningen kan därför inte se att någon annan lösning är praktiskt genomförbar. Som behöriga myndigheter enligt direktivet

² Certifierad sakkunnig brandskydd, certifierad energiexpert, certifierad sakkunnig funktionskontrollant, certifierad sakkunnig kulturvärden, certifierad sakkunnig tillgänglighet, certifierad kontrollansvarig.

avseende denna typ av reglerade yrken bör de myndigheter pekats ut som har bemyndigats att meddela föreskrifter rörande respektive yrke.

Yrken reglerade genom krav på ackreditering

För sex av de tillkommande yrken³ som utredningen identifierat i avsnitt 7.3 ställs det, antingen direkt i sektorsmyndigheternas föreskrifter eller genom hänvisning till Swedacs föreskrifter, krav på att den tillsvidareanställda personalen ska ha vissa kvalifikationer för att ett företag ska kunna ackrediteras och få rätt att utföra vissa typer av tjänster. Ackrediteringen utförs av Swedac och även om det är företaget som ackrediteras, och inte de enskilda medarbetarna, ingår kontrollen av de enskilda medarbetarnas kvalifikationer i den bedömning som ligger till grund för beslutet om företagets ackreditering.

Även för dessa yrken ska behöriga myndigheter som ska ansvara för erkännande av utländska yrkeskvalifikationer pekats ut. Givet hur situationen ser ut för närvarande skulle man kunna överväga att lägga ansvaret för att bedöma utländska kvalifikationer på Swedac. Enligt artikel 6.1 i förordningen (EG) nr 765/2008⁴ är det dock förbjudet för nationella ackrediteringsorgan att konkurrera med organ för bedömning av överensstämmelse och en sådan uppgift skulle därför kunna anses stå i strid med unionsrätten. Utredningen anser även att fördelningen av ansvaret för att fullgöra de skyldigheter som följer av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet för yrken som regleras genom krav på ackreditering bör följa samma mönster som gäller för övriga reglerade yrken i Sverige. De myndigheter som ansvarar för de aktuella yrkesregleringarna ska således även ansvara för att bedöma om en yrkesutövers utländska yrkeskvalifikationer är likvärdiga med vad som krävs för att företaget där personen är anställd ska kunna ackrediteras. Myndighetens bedömning av yrkesutövers utländska kvalifikationer ska sedan godtas av Swedac vid bedömningen av om företaget uppfyller kraven för ackreditering. Det är viktigt att poängtera att den behöriga myndighetens bedömning är avgränsad till de krav som

³ Kontroll av lyftanordningar, kontroll av trycksatta anordningar, kontroll av hissar och vissa andra motordrivna anordningar, kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods, kontroll av cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor och kontroll av mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

gäller yrkeskvalifikationer enligt definitionen i direktivet. Swedac ansvarar även fortsatt för att bedöma exempelvis den enskildes lämplighet för arbetsuppgifterna.

Med denna lösning skapas ett enhetligt system där ansvaret fördelas på ett konsekvent sätt oavsett vilken regleringsteknik som valts vid regleringen av yrket. Utredningen anser således att det även för dessa yrken bör vara de myndigheter som har bemyndigats att meddela föreskrifter rörande yrkena som ska fullgöra uppgiften som behörig myndighet enligt direktivet.

Yrken som endast reglerats genom kompetenskrav

Flera av de tillkommande yrken som utredningen identifierat i avsnitt 7.3 har det gemensamt att det helt saknas ett förfarande för ett godkännande på förhand av yrkesutövaren. Det vill säga, det ställs krav på vissa yrkeskvalifikationer, men det saknas krav på legitimation, auktorisation, godkännande eller annat behörighetsbevis för att få utöva yrket. Så är exempelvis fallet för flertalet yrken under Arbetsmiljöverkets ansvarsområde, där det i stället är arbetsgivarens ansvar att endast anställa personal med en viss kompetens. Eftersom även denna typ av yrken är att betrakta som reglerade i yrkeskvalifikationsdirektivets mening, ska behöriga myndigheter utses. Enligt utredningens mening bör de myndigheter pekats ut som har bemyndigats att meddela föreskrifter rörande yrket.

Yttrande från Universitets- och högskolerådet

Som framgår ovan finns det ett behov av att på något sätt samordna förfarandet rörande erkännande av utländska utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer, i syfte att åstadkomma en mer enhetlig och korrekt tillämpning av direktivet. Därutöver leder en samordning av bedömningar av sådana utländska kvalifikationer till en effektivisering i så måtto att den kompetens som är nödvändig för dessa bedömningar inte längre behöver finnas hos eller upphandlas av varje enskild behörig myndighet.

Utredningen gör bedömningen att detta kan ske genom att de behöriga myndigheterna åläggs en skyldighet att, om det inte är obehövt, inhämta yttranden från en central myndighet om den generella ordningen för erkännande är tillämplig. Denna myndighet

kommer därmed att ha till uppgift att göra bedömningar om utländska utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer inom samtliga sektorer och oavsett utbildningsnivå. Det saknas däremot skäl för denna centrala myndighet att lämna synpunkter i fråga om andra aspekter än just sökandens utländska utbildning, till exempel rörande vandel eller i fråga om svensk utbildning. På samma sätt saknas det skäl att inhämta den centrala myndighetens yttrande om i vad mån sökandens yrkeserfarenhet kan väga upp eventuella brister i utbildning. Värderingen av yrkeserfarenhet i förhållande till den nationella yrkesregleringen utförs bäst av den behöriga myndigheten, som har närmare kännedom om yrkets innehåll och faktiska förutsättningar.

Bedömningen av i vilken utsträckning utländska utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer kan anses vara likvärdiga med dem som kan erhållas i Sverige, kräver en djupgående kunskap om och erfarenhet av såväl det svenska som andra staters utbildningssystem. Den centrala myndighet som ska höras bör därför ha ett nära samarbete med såväl svenska som utländska lärosäten och myndigheter inom utbildningssektorn. Enligt utredningens mening uppfyller Universitets- och högskolerådet dessa krav och bör därför vara den myndighet som anförtros den horisontella uppgiften att lämna yttranden i ärenden om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer. Universitets- och högskolerådet har redan idag den funktionen i förhållande till Skolverket. I 4 kap. 8 § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare anges nämligen att Skolverket ska inhämta ett yttrande från Högskoleverket (numera Universitets- och högskolerådet) innan ett legitimationsärende avgörs, om ett bevis över utländsk lärar- eller förskollärarytbildning ligger till grund för ansökan.⁵ Universitets- och högskolerådet har också en expertfunktion när det gäller att bistå svenska universitet och högskolor i bedömningen av i vad mån utländska studenter kan tillgodoräkna sig sin utbildning för fortsatta studier i Sverige, se nedan.

Som nämns ovan bör skyldigheten att inhämta ett yttrande inte vara absolut, utan kunna underlåtas om det bedöms vara obehövligt. Detta bör framgå av den nya förordningen. Ett exempel på när det kan anses obehövligt att höra Universitets- och högskolerådet är om rådet

⁵ I praktiken har Universitets- och högskolerådet bedömt även utländsk yrkeserfarenhet, medan Skolverket bedömt eventuell svensk yrkeserfarenhet och förekommande svenska utbildningar.

redan har yttrat sig över den återopade utbildningen i ett annat ärende om tillträde till samma yrke. Det är också obehövt att höra Universitets- och högskolerådet då det redan prima facie är uppenbart att sökanden uppfyller kvalifikationskraven, t.ex. genom kompletterande utbildning i Sverige. Bristande språkkunskaper eller vandel hos sökanden kan däremot inte utgöra skäl för att avstå att höra Universitets- och högskolerådet, eftersom dessa aspekter inte får beaktas vid prövningen av yrkeskvalifikationer, se närmare avsnitt 8.5.5.

Skyldigheten för de behöriga myndigheterna att inhämta yttranden från Universitets- och högskolerådet avlastar de behöriga myndigheterna, som inte längre behöver upprätthålla egen kompetens alternativt upphandla motsvarande tjänst. Samtidigt åläggs Universitets- och högskolerådet en ny uppgift. Det är mot denna bakgrund rimligt att de behöriga myndigheterna ersätter Universitets- och högskolerådet för dess kostnader för att lämna yttrandet. Detta bör framgå av den nya förordningen, se avsnitt 8.2.

Rådgivningscentrum

Rollen som kontaktpunkt enligt det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet har tilldelats Universitets- och högskolerådet, som också är behörig myndighet för arkitektyrket. Kontaktpunktens uppdrag har genom ändringsdirektivet förtydligats och funktionen har döpts om till rådgivningscentrum.⁶ Rådgivningscentrumens funktion att bistå EU-medborgare som vill utnyttja direktivets rättigheter har förstärkts ytterligare.⁷ Det framgår numera också att de behöriga myndigheterna är skyldiga att samarbeta med rådgivningscentrumen och lämna alla relevanta uppgifter om enskilda ärenden till dem. På begäran från kommissionen ska rådgivningscentrumet lämna information om de ärenden som centrumet handlägger inom två månader efter det att begäran har tagits emot. Det förtydligas också att rådgivningscentrumen ska samarbeta med de kontaktpunkter som inrättats genom tjänstedirektivet.⁸ Rådgivningscentrumen ska även liksom tidigare tillhandahålla viss information om nationell lagstiftning för de

⁶ Därigenom söker man undvika den begreppsmässiga förvirring som annars kan uppstå i förhållande till den gemensamma kontaktpunkt som inrättats genom tjänstedirektivet, se närmare avsnitt 5.1.4.

⁷ Rådgivningscentrumens verksamhet inriktas till personlig rådgivning och stöd till medborgarna för att se till att den löpande tillämpningen av inre marknadsreglerna följs upp på nationell nivå, se skäl 28.

⁸ Se avsnitt 5.1.4.

reglerade yrkena och dess tillämpning, om sociallagstiftning och tillämpliga yrkesetiska regler.

Mot bakgrund av de uppgifter rådgivningscentrumet ska utföra, nämligen att informera och hjälpa medborgare att utöva sina rättigheter enligt direktivet, skulle ett alternativ kunna vara att lägga uppgiften som rådgivningscentrum på Kommerskollegium. Kommerskollegium har god kunskap om de regelverk som ska underlätta fri rörlighet på den inre marknaden och har ett övergripande ansvar för kontaktpunkten för tjänster samt med att bistå enskilda som söker ta tillvara sina rättigheter genom handelshinderdatabasen SOLVIT.⁹ Kommerskollegium deltar dock inte i de nätverk på europeisk och nationell nivå där utbildningsnivåer och bedömningsfrågor diskuteras och har därigenom inte de bästa förutsättningarna att kunna bistå enskilda när konkreta situationer om kvalifikationernas likvärdighet uppstår eller intyg efterfrågas.

Såvitt utredningen erfar har nuvarande ordning, med Universitets- och högskolerådet som kontaktpunkt, fungerat bra. Universitets- och högskolerådet har genom de funktioner som samlats inom myndigheten god kännedom om utbildningssystemen i andra länder, och ingår i ett flertal internationella nätverk.¹⁰ Dessutom bistår Universitets- och högskolerådet svenska myndigheter och organisationer med kunskap om tillgodoräknande och erkännande av utländsk högre utbildning och har ett nära samarbete med myndigheter som ansvarar för reglerade utbildningar, bl.a. Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan. I ljuset av detta har Universitets- och högskoleverket goda förutsättningar att kunna bistå enskilda som önskar antingen ge sig ut i Europa med en svensk utbildning i bagaget, eller som önskar komma till Sverige och få sina utländska kvalifikationer erkända. Enligt utredningens uppfattning saknas det således skäl för att flytta dessa funktioner från Universitets- och högskolerådet. Ingenting hindrar heller myndigheten från att utnyttja den plattform för närmare samarbete som utredningen föreslår bör inrättas (se avsnitt 11.8), eller i övrigt konsultera myndigheter som t.ex. Kommerskollegium när det gäller inre marknadsaspekter inom ramen för sin rådgivningsverksamhet. Universitets- och högskolerådet

⁹ SOLVIT är ett europeiskt nätverk som har till uppgift att på informell väg hjälpa företag och enskilda som hindrats av myndigheter när de försökt utnyttja den fria rörligheten på EU:s inre marknad.

¹⁰ Se avsnitt 2.4.

har även förutsättningar att skaffa sig information om innehållet i de svenska utbildningar som sökanden stödjer sig på när denne vill utöva ett yrke i ett annat land än Sverige och har i praktiken kunnat utfärda sådana intyg som kan krävas i annat land avseende reglerad utbildning. Universitets- och högskolerådet bör således fullgöra uppgiften som rådgivningscentrum enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Nationell samordnare

Funktionen som nationell samordnare enligt direktivet fullgörs för närvarande av en person på Utbildningsdepartementet. I uppgiften ligger enligt ändringsdirektivet, förutom att främja en enhetlig tillämpning och inhämta relevanta uppgifter, även att säkerställa utbyte av information och bästa praxis om kompetensutveckling och om kompensationsåtgärder enligt artikel 14. Samordnarna ska även gå igenom förslag till gemensamma utbildningsprinciper.¹¹

En av fördelarna med att samordnarrollen inordnats i Regeringskansliet är att departementet, i och med de principer för gemensam beredning som gäller för EU-frågor inom Regeringskansliet, har möjlighet att följa hur det nationella regelverket för reglerade yrken utvecklar sig inom andra departements ansvarsområden samt initiera en dialog med departementen utifrån yrkeskvalifikationsdirektivet. Det finns också fördelar med att departementet har möjlighet att bevaka de diskussioner som förs mellan samordnarna på EU-nivå när det gäller hur direktivet bör tolkas, utarbetande av handledningar osv., eftersom eventuella diskussioner om felaktig tillämpning inom ramen för en överträdelseprocess förs med Regeringskansliet. I alla övriga medlemsländer utom Ungern ligger, såvitt det kan förstås, samordnarrollen på departementsnivå.¹²

Till nackdelarna med den valda ordningen hör att de frågor som diskuteras mellan samordnarna på EU-nivå ofta rör den praktiska tillämpningen hos de behöriga myndigheterna, som i sin tur hittills tillämpat sektorsförfattningar utarbetade av de departement som ansvarar för respektive myndighet. Det har varit en utmaning för

¹¹ Artikel 56.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹² Det ser dock ut som att samordnarrollen i vissa fall delas mellan departement och kontaktpunkten, utan någon tydlig gränsdragning, se <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2061&NewSearch=1&NewSearch=1>

Utbildningsdepartementet att effektivt kanalisera informationen regelbundet och till samtliga berörda. Inte heller har samordnaren till fullo uppfyllt direktivets krav om att inhämta alla uppgifter av betydelse för tillämpningen av direktivet, i och med att Socialstyrelsen exempelvis uppmuntrats att på eget ansvar informera kommissionen om statistikuppgifter. I praktiken har Universitets- och högskolerådet fullföljt samordnarens uppgifter att informera om bl.a. tillträdesvillkor.

Enligt utredningens mening bör Universitets- och högskolerådet utses till nationell samordnare för det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet istället för Utbildningsdepartementet. I den svenska förvaltningsstrukturen har de självständiga myndigheterna goda möjligheter att administrera den praktiska tillämpningen av regelverken, utifrån de ramar som utarbetas av regeringen. Förutsättningarna för att Utbildningsdepartementet kontinuerligt och nära ska kunna följa t.ex. den praktiska tillämpningen av ett direktiv, för att främja en enhetlig tillämpning hos de behöriga myndigheterna, torde vara sämre än för motsvarande departement i andra medlemsländer där statsförvaltningen i stort är mer centraliserad.

Det finns enligt utredningens mening inga särskilda skäl för att de uppgifter som ska fullgöras av samordnaren administreras av departementet. I stället kan myndigheten överlämna sådan information som har betydelse för t.ex. förslag till gemensamma utbildningsprinciper till departementet, som på sedvanligt sätt kan agera i förhållande till kommissionen när det gäller t.ex. önskemål om att undantas från tillämpningen av de gemensamma utbildningsprinciperna. Detta förfarande skiljer sig inte från andra motsvarande situationer som uppstår inom ramen för tillämpningen av EU-direktiv när det gäller ansvarsfördelningen mellan myndigheter och departement. Utbildningsdepartementet, som horisontellt ansvarig för yrkeskvalifikationsdirektivet, ska givetvis delta i beredningen av underlag och förslag till åtgärder som knyter an till direktivets tillämpningsområde. I ljuset av de uppgifter i övrigt som utredningen anser bör samlas inom Universitets- och högskolerådet (se ovan och kapitel 11) är denna myndighet enligt utredningens uppfattning bäst lämpad att kunna fullgöra samordnarens åtaganden.

8.2 Författningsstruktur

Utredningens förslag: Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets generella bestämmelser ska genomföras i svensk rätt genom en ny horisontell lag om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land eller i Schweiz. Denna lag ska kompletteras av en ny horisontell förordning, innehållande de generella bestämmelser som ska iakttas av samtliga behöriga myndigheter vid handläggningen av ärenden som har koppling till det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Gällande författningar inom de aktuella sektorerna ska anpassas till den horisontella regleringen. De bestämmelser i direktivet som endast berör vissa av de yrken som har reglerats ska genomföras genom föreskrifter inom respektive sektor.

Skälen för utredningens förslag

Den nuvarande regleringstekniken

Unionslagstiftningen om erkännande av yrkeskvalifikationer har hittills genomförts i svensk rätt genom sektorspecifika författningar. Det finns således ingen horisontell nationell reglering på detta område. Denna omständighet är sannolikt en naturlig följd av att harmoniseringen av erkännandet av yrkeskvalifikationer har skett gradvis, genom genomförandet av ett stort antal sektorspecifika rättsakter alltsedan 1992, då Sverige undertecknade EES-avtalet. När det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet antogs 2005 fanns det således redan en sektorsreglering på plats i svensk rätt. Genomförandet av det generella direktivet kunde därför i stora stycken ske genom enkla justeringar i denna sektorsreglering.

Det finns både för- och nackdelar med den regleringsteknik som hittills har använts. En av fördelarna är att den berörda behöriga myndigheten kan återfinna de relevanta bestämmelserna rörande handläggningen av ärenden om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer i samma regelverk, dvs. i samma lagar, förordningar och föreskrifter, som det som tillämpas vid handläggningen av rent nationella ärenden om tillträde till ett reglerat yrke. Denna omständighet skulle också kunna vara en fördel för den enskilde yrkesutövaren, i den mån denne söker information direkt i regelverket för det aktuella yrket. Bestämmelserna i sig är dock inte

desamma eller identiska. De bestämmelser som rör erkännande av utländska yrkeskvalifikationer ska dessutom tolkas och tillämpas med beaktande av de bakomliggande EU-rättsakterna och unionsdomstolarnas praxis, dvs. EU-konformt.

Den valda regleringstekniken, som innebär att ansvaret för genomförandet har ålegat flera departement inom Regeringskansliet, har medfört att genomförandet av direktivets generella bestämmelser har skett på olika sätt i de olika sektorerna. Exempelvis kan en och samma direktivbestämmelse ha genomförts på lagnivå i en sektor, i en annan på förordningsnivå och i en tredje genom myndighetsföreskrifter. Några bestämmelser, som noggrant har genomförts i vissa sektorer, avspeglas inte alls i andra sektorer regelverk. Vidare har normgivarna inom de respektive sektorerna gjort olika tolkningar av direktivtexten vid transformeringen, vilket innebär att den nationella regleringen också skiljer sig åt till sin ordalydelse, trots att den grundar sig på samma unionslagstiftning.

Omotiverade olikheter i sektorsregleringen medför risker och svårigheter och bör därför, enligt utredningens mening, undvikas. För de behöriga myndigheterna innebär den valda regleringstekniken att de inte fullt ut kan dra nytta av varandras erfarenheter när det gäller den praktiska tillämpningen av i grunden samma unionslagstiftning. Det finns också en uppenbar risk för diskrepanser mellan sektorerna när det gäller det faktiska förverkligandet av de rättigheter som direktivet syftar till att ge yrkesutövare med utländsk utbildning eller yrkeserfarenhet. Olikheter i den nationella regleringen torde således, enligt utredningens bedömning, försvåra utvecklingen av en enhetlig praxis.

Utredningen kan också konstatera att den valda regleringstekniken gör det mycket svårt att överblicka hur direktivet egentligen har genomförts i svensk rätt och i vilken mån det finns brister i genomförandet. Den medför också att genomförandet av ändringsdirektivet försvåras, jämfört med om det ursprungliga direktivets generella bestämmelser hade genomförts på horisontell nivå.

Mot bakgrund av yrkeskvalifikationsdirektivets komplexitet och dess inbyggda otydligheter vore det vanskligt av utredningen att kritisera det nuvarande genomförandet i stort, inte minst med tanke på att det också finns skillnader i författningstraditioner mellan de olika sektorerna som kan ha påverkat implementeringsarbetet. Däremot finns det anledning för utredningen att noggrant

överväga om det sektorsvisa genomförandet ska bibehållas eller om en annan regleringsteknik bör väljas. Av kommissionens rapport¹³ över hur medlemsstaterna i EU genomfört det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet framgår att det endast är Sverige, Tyskland och Frankrike som har valt att genomföra direktivet enbart genom sektorsspecifika författningar. Alla övriga medlemsstater, utom Bulgarien, har i stället genomfört direktivet genom både horisontella och sektoriella författningsåtgärder.

Överväganden

Genom ändringsdirektivet införs ett antal möjligheter för kommissionen att genom antagandet av genomförandeakter införa nya rättigheter för yrkesutövare som vill utnyttja den fria rörligheten inom unionen. Det gäller bl.a. möjligheten att införa europeiska yrkeskort samt gemensamma utbildningsramar och -prov. Dessa nya företeelser förutsätter att kommissionen antar genomförandeakter om den närmare tillämpningen. Innan sådana genomförandeakter har antagits är det okänt för vilka yrken och utbildningar som dessa nya bestämmelser i direktivet ska gälla. Dessa delar av ändringsdirektivet går därför i nuläget inte att genomföra sektoriellt. Inte desto mindre ska det vid genomförandetidens utgång finnas ett system på plats i den nationella regleringen, som ska kunna tillämpas i den mån och på det sätt som kommissionen så småningom beslutar. I avsaknad av kännedom om de närmare detaljerna, såsom inom vilka sektorer yrkeskortet samt de gemensamma utbildningsramarna och -proven kan komma att aktualiseras, måste ramarna för dessa nya företeelser genomföras genom en sektorsövergripande, horisontell författning.

Som nämns ovan finns det också flera nackdelar, risker och svårigheter förknippade med ett sektoriellt genomförande av direktivets generella bestämmelser i övrigt. Enligt utredningens bedömning överstiger dessa brister fördelarna med den valda regleringstekniken. I syfte att säkerställa ett korrekt och enhetligt genomförande bör därför denna regleringsteknik överges i fråga om direktivets allmänna bestämmelser. De delar av direktivet som är av generell karaktär och inte endast tar sikte på en viss sektor bör i stället genomföras genom en sektorsövergripande, horisontell författning. Detta medför givetvis behov av justeringar i den befintliga sektors-

¹³ Commission Staff Working Document av den 22 oktober 2010, SEC(2010) 1292.

regleringen. Genom en horisontell reglering, tillämplig på alla yrken som är reglerade i direktivets mening, säkerställs också per automatik ett korrekt genomförande av direktivets materiella bestämmelser för det fall att nu oreglerade yrken skulle komma att bli föremål för reglering i framtiden.

Yrkeskvalifikationsdirektivet ger yrkesutövare med utländska yrkeskvalifikationer vissa rättigheter i medlemsstaterna i fråga om möjligheten att arbeta och bedriva näringsverksamhet inom reglerade yrken. Införlivandet av dessa rättigheter innebär att lättnader eller undantag måste göras i fråga om de krav på yrkeskvalifikationer som ställs i yrkesregleringen. Vidare innehåller direktivet förfaranderegler och andra bestämmelser som ålägger de behöriga myndigheterna vissa skyldigheter gentemot dels yrkesutövaren, dels de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater. De nationella författningsåtgärder som krävs för att genomföra direktivet är således av det slaget att de kan beslutas av regeringen, dels med stöd av de bemyndiganden som finns i de lagar som möjliggör yrkesregleringen i sig, dels med stöd av regeringens restkompetens. Med tanke på yrkeskvalifikationsdirektivets breda tillämpningsområde anser dock utredningen att viss övergripande normgivning rörande de rättigheter för enskilda som direktivet ger bör ske genom lag. Merparten av direktivets generellt tillämpliga bestämmelser, som bland annat rör de närmare förutsättningarna för erkännande och förfarandet hos de behöriga myndigheterna, kan dock med fördel i stället genomföras i en horisontell författning på förordningsnivå, med stöd av bemyndiganden i den nya lagen och regeringens restkompetens. De direktivbestämmelser som inte är av generell karaktär, utan tar sikte på specifika sektorer, bör alltså genomföras sektorsvis, dels på förordningsnivå, dels på myndighetsnivå genom föreskrifter beslutade med stöd av bemyndigande av regeringen. I detta avseende bör alltså den sektoriella regleringstekniken bibehållas.

8.3 Allmänna bestämmelser

8.3.1 De nya författningarnas syfte och tillämpningsområde samt definitioner

Utredningens förslag: I den nya lagen och förordningen ska anges att vissa bestämmelser i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet genomförs genom dessa författningar. I förordningen ska även upplysas om att det i andra författningar finns särskilda bestämmelser som syftar till att genomföra det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

De nya författningarna ska gälla för dem som vill utöva reglerade yrken i Sverige, som anställda eller som egenföretagare, och som har förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i en annan stat inom EES eller i Schweiz.

En yrkesutövare som har fått sina yrkeskvalifikationer erkända enligt den nya lagen eller som innehar ett giltigt yrkeskort ska likställas med en yrkesutövare som har svenska kvalifikationer och således ha rätt att utöva samma yrke eller jämförbar yrkesverksamhet i Sverige, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer här i landet. Ett erkännande av utländska kvalifikationer eller innehav av ett yrkeskort ska därmed inte automatiskt ge tillträde till och rätt att utöva yrket. Övriga krav och formaliteter ska också uppfyllas, i likhet med vad som gäller för yrkesutövare med svenska kvalifikationer.

De nya författningarna ska inte tillämpas om ett reglerat yrke är förknippat med utövandet av offentlig makt. Vidare ska författningarna inte gälla i fråga om advokatyrket. Författningarna ska inte heller gälla om det i en annan lag eller förordning finns avvikande bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats utanför Sverige, i den mån dessa bestämmelser grundar sig på andra EU-rättsakter än yrkeskvalifikationsdirektivet.

Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

Syftet med yrkeskvalifikationsdirektivet är att underlätta för medborgare inom EU, EES eller Schweiz som vill utöva ett reglerat yrke, som anställd eller egenföretagare, i ett annat EU- eller EES-land än det där de förvärvat sina yrkeskvalifikationer. Direktivet syftar sålunda till att uppnå unionens mål om att avskaffa hindren för den fria rörligheten för personer och tjänster på den inre marknaden. Genom direktivet åläggs medlemsstaterna att ömsesidigt erkänna yrkeskvalifikationer som erhållits eller godkänts i andra medlemsstater.

De skyldigheter och rättigheter som enligt det ursprungliga direktivet gäller för EU:s medlemsstater och dess medborgare ska också tillämpas gentemot Schweiz samt EES-länderna Norge, Island och Liechtenstein och medborgare i dessa länder.¹⁴

Sektorsspecifika rättsakter som reglerar erkännandet av yrkeskvalifikationer för ett visst yrke har företräde framför yrkeskvalifikationsdirektivet.¹⁵ Sådana särbestämmelser gäller bland annat för advokatyrket. Reglerade yrken som är förenade med utövandet av offentlig makt omfattas inte av direktivets tillämpningsområde. Se vidare avsnitt 2.3.2.

Artikel 3.1 i direktivet innehåller definitioner av följande termer och uttryck; reglerat yrke, yrkeskvalifikationer, bevis på formella kvalifikationer, behörig myndighet, reglerad utbildning, yrkeserfarenhet, anpassningsperiod, lämplighetsprov, företagsledare, yrkespraktik, europeiskt yrkeskort, livslångt lärande, tvingande hänsyn av allmänt intresse samt meritpoäng inom ramen för det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS-poäng).

Gällande rätt

Det hittillsvarande genomförandet av direktivet har skett genom sektorsförfattning. Det bör noteras att det inom flertalet sektorer inte har gjorts någon begränsning i fråga om medborgarskap. Inom

¹⁴ Se bilaga VII till EES-avtalet samt bilaga III till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska Edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.

¹⁵ Artikel 2.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

dessa sektorer gäller således rätten till erkännande av sådana yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en stat inom EES eller i Schweiz inte bara medborgare i dessa stater, utan också för tredjelandsmedborgare.

Överväganden

Utredningens förslag innebär att genomförandet av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet delas upp i flera delar. Till stor del sker genomförandet genom den nya horisontella lagen och förordningen. De delar av direktivets bestämmelser som endast berör vissa av de yrken som reglerats ska dock genomföras i respektive sektorsförfattning. Det ska framgå av såväl lagen som förordningen att de syftar till att genomföra delar av direktivet. Förordningen ska även innehålla en upplysningsbestämmelse av vilken framgår att vissa delar av direktivet genomförs i andra författningar där utövandet av ett specifikt yrke är reglerat.

Genom EES-avtalet samt genom EU:s bilaterala avtal med Schweiz ska det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivets bestämmelser tillämpas även gentemot Schweiz, Norge, Island och Liechtenstein. Detta innebär att svenska medborgare har rätt att få sina yrkeskvalifikationer erkända även i dessa länder samt att svenska myndigheter ska likställa kvalifikationer erhållna i dessa länder med kvalifikationer från EU:s medlemsstater samt medborgare i dessa länder med medborgare i EU. Några beslut om att även det moderniserade direktivet ska gälla för EES-länderna och Schweiz har hittills inte fattats, men utredningen utgår i det följande från att så kommer att ske. Utredningen har därför valt att konsekvent, i såväl den nya lagen som förordningen, använda uttrycket ”i en stat inom EES eller i Schweiz” i stället för exempelvis ”i en stat inom unionen”.

Vid det hittillsvarande genomförandet av ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet har det inom flertalet sektorer inte gjorts någon begränsning i fråga om krav på att yrkesutövaren ska ha visst medborgarskap. En yrkesutövare med yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat inom EES eller i Schweiz omfattas således enligt gällande författningar, inom exempelvis hälso- och sjukvården och det offentliga skolväsendet, av rätten att få yrkeskvalifikationerna erkända, även om yrkesutövaren är tredjelandsmedborgare. Trots att direktivet saknar bestämmelser kring detta, och än mindre kräver en så generös tillämpning, anser utred-

ningen att det saknas skäl att begränsa de nya författningarnas tillämpningsområde till att enbart gälla medborgare inom EES och i Schweiz. Utredningen föreslår därför att den nya lagen ska gälla för alla dem som vill utöva ett reglerat yrke i Sverige och som har förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i en annan stat inom EES eller i Schweiz.

Det bör framgå att lagen gäller både den som önskar utöva ett yrke som anställd och den som i stället vill utföra sina tjänster i egenskap av egenföretagare. Andra företag än enskilda firmor har inte några rättigheter enligt vare sig direktivet eller den nya lagen. Det är således den enskilde yrkesutövaren som ges rättigheter, oavsett om han eller hon utövar ett reglerat yrke i Sverige som egenföretagare eller som anställd.

Yrkeskvalifikationsdirektivets bestämmelser rör erkännande av yrkeskvalifikationer, det vill säga utbildning, kompetens och yrkeserfarenhet. Genom ändringsdirektivet införs även uttryckliga regler om medlemsländernas möjlighet att göra språkkontroller (se närmare avsnitt 8.3.2). Direktivet syftar inte till att begränsa medlemsländernas möjligheter att ställa andra krav som inte rör utövarens yrkeskvalifikationer.¹⁶ För många av de reglerade yrkena i Sverige finns också sådana andra krav, till exempel rörande vandel. Det är således inte alltid tillräckligt att sökandens yrkeskvalifikationer erkänns som likvärdiga, utan för att få utöva yrket kan även andra krav behöva vara uppfyllda. Detsamma gäller för den som har beviljats ett yrkeskort, som gäller för yrkesutövning i Sverige, se närmare avsnitt 8.6.

Mot denna bakgrund är det utredningens uppfattning att prövningen av sökandens yrkeskvalifikationer ska utgöra en fristående del av den prövning som ska göras av en behörig myndighet i ett ärende som avser tillträde till ett reglerat yrke i Sverige på grundval av utländska kvalifikationer. Den nya lagens och förordningens materiella bestämmelser ska således endast beskriva förutsättningarna för erkännande av den utbildning, kompetens och yrkeserfarenhet som har förvärvats utanför Sverige. När ett beslut om att de utländska kvalifikationerna, tillsammans med eventuella kvalifikationer förvärvade i Sverige, motsvarar de som krävs av yrkesutövare med svenska kvalifikationer, ska den sökande därefter i alla avseenden behandlas som en sökande med svenska kvalifikationer. I de fall det ställs ytterligare krav för tillträde till ett yrke ska denna prövning

¹⁶ Tjänstedirektivet å andra sidan, innehåller regler som i vissa avseenden begränsar medlemsstaternas möjligheter att reglera tjänsteverksamhet, se närmare kapitel 5.

sålunda ske enligt det förfarande som gäller för sökande med svenska kvalifikationer, det vill säga i enlighet med respektive sektorsförfattning. Detsamma gäller den slutliga handläggningen av ett legitimations- eller auktorisationsärende.

Utredningen är medveten om att detta synsätt i vissa fall kommer att innebära en förändring jämfört med hur yrkeskvalifikationsdirektivet hittills har tillämpats i praktiken. Bland annat innebär denna avgränsning att direktivets tidsfrister ska avse beslutet rörande yrkeskvalifikationerna och inte beslutet om utfärdande av exempelvis en legitimation. Det finns därför anledning att utveckla resonemanget som ligger till grund för synsättet att beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer ska särskiljas från beslut om tillträde till ett yrke.

I direktivet används genomgående formuleringen att ett erkännande av yrkeskvalifikationer ska ge yrkesutövaren tillträde till yrket och rätt att utöva det *på samma villkor som gäller för landets egna medborgare*.¹⁷ Syftet med yrkeskvalifikationsdirektivet är således att, genom att reglera erkännandet av utländska yrkeskvalifikationer, jämställa yrkesutövare som har förvärvat sina kvalifikationer inom landet med de yrkesutövare som har likvärdiga utländska kvalifikationer. Som anges ovan är syftet inte att generellt reglera rätten att utöva yrken. Under förutsättning att regleringen klarar inreklamtestet¹⁸ har medlemsstaterna alltså inte bara rätt att själva bestämma vilka yrken de ska reglera och vilka krav på yrkeskvalifikationer som ska ställas, utan även om det ska ställas krav på tillstånd, legitimation, auktorisation, god vandel, viss ålder etc. Det som ömsesidigt ska erkännas enligt direktivet är endast kvalifikationerna, det vill säga yrkesutövarens utbildning, kompetens och yrkeserfarenhet. Hur bedömningen ska ske av om övriga krav är uppfyllda regleras inte i direktivet, förutom i ett enda avseende. Kontroller av om eventuella språkrav är uppfyllda får nämligen endast ske *efter* det att ett beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer har fattats.¹⁹ Dock ska en sådan kontroll göras *innan* tillträde till ett yrke beviljas (jfr skäl 26 till ändringsdirektivet). För att sådana språkkontroller över huvud taget ska kunna ske måste det därför enligt utredningens uppfattning göras en klar åtskillnad mellan erkännandet av kvalifikationerna och prövningen av om övriga förutsättningar för tillträde till yrket är uppfyllda. Utan en sådan uppdelning av förfarandet

¹⁷ Se artikel 4.1, 13.1, 21.1, 21.3, 49a.1 och 49b.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁸ Se artikel 59.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁹ Artikel 53.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

kan språkontroller aldrig genomföras (närmare om språkkravet, se avsnitt 8.3.2).

Ett erkännande av utländska kvalifikationer, eller innehav av ett giltigt yrkeskort, ger sålunda inte automatiskt tillträde till och rätt att utöva yrket. Övriga krav och formaliteter ska också uppfyllas,²⁰ och denna prövning ska ske enligt de förfaranden som gäller för yrkesutövare med svenska kvalifikationer. Det ska därför i lagens bestämmelser om tillämpningsområde tydligt framgå att ett erkännande av yrkeskvalifikationer enligt lagen eller innehav av ett giltigt yrkeskort ger yrkesutövaren tillträde till samma yrke eller den jämförbara yrkesverksamhet som denne är behörig att utöva i ursprungsstaten och rätt att utöva det yrket i Sverige, på samma villkor som om yrkeskvalifikationerna hade förvärvats här i landet.

Enligt artikel 4.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet förutsätter tillämpningen av bestämmelserna att det rör sig om jämförbara verksamheter. Rätten till tillträde avser således ett svenskt yrke som är jämförbart med det yrke som har utövats i hemlandet. Det är då inte avgörande vilken yrkestitel som används i Sverige respektive i hemlandet. I stället är det innehållet i den faktiska yrkesverksamheten som ska bedömas och jämföras.

Fördraget begränsar direktivets tillämpningsområde som därför inte omfattar reglerade yrken förknippade med utövandet av offentlig makt (se närmare avsnitt 2.3.2). Detta generella undantag bör uttryckligen framgå av den nya lagen.

I den mån det i andra bindande rättsakter antagna av EU läggs fast förfaranden för ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer har dessa rättsakter företräde framför bestämmelserna i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Motsvarande begränsning ska därför införas i den nya lagens tillämpningsområde.

I fråga om advokatyrket finns två särdirektiv som reglerar erkännande av yrkeskvalifikationer.²¹ Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet är tillämpligt endast i den mån bestämmelser i särdirektiven saknas, vilket är fallet i fråga om erkännande av juristers yrkeskvalifikationer i syfte att omedelbart utöva yrket under yrkes-

²⁰ Särskilda regler gäller för det europeiska yrkeskortet där det i artikel 4a.5 anges att endast sådana övriga krav eller kontrollåtgärder kan upprätthållas som gäller i värdlandet innan europeiska yrkeskort för yrket i fråga införs.

²¹ Rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/5/EG av den 16 februari 1998 om underlättande av stadigvarande utövande av advokatyrket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhöles.

titeln i den mottagande medlemsstaten.²² Detta innebär att det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet bara har relevans i fråga om stadigvarande yrkesutövning i Sverige under den svenska advokattiteln, dvs. vid prövningen av en ansökan om inträde i Sveriges advokatsamfund. Bestämmelserna i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet om exempelvis tillfälligt tillhandahållande av tjänster och partiellt tillträde gäller således inte för advokater. Vidare kommer yrkeskort inte att införas för advokater, vilket framgår av skäl 4 till ändringsdirektivet. Enligt utredningens bedömning torde det knappast heller bli aktuellt med gemensamma utbildningsprinciper avseende advokatycket. Mot denna bakgrund anser utredningen att de nya horisontella författningarna inte bör gälla i fråga om advokatycket. För detta yrke bör således den sektoriella regleringstekniken bestå.

Utredningens uppdrag är emellertid att lämna förslag till ett fullständigt genomförande av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Detta innebär att även advokatycket omfattas av uppdraget. Advokatycket kommer därför att nämnas särskilt under respektive avsnitt, i de fall ändringsdirektivet föranleder genomförandeåtgärder även avseende detta yrke. Advokatsamfundet är inte en statlig myndighet utan ett privaträttsligt organ och det finns därmed ingen instruktion fastställd i förordning som styr samfundets verksamhet. Däremot fastställs samfundets stadgar av regeringen, efter hemställan från samfundet självt. De genomförandeåtgärder som med anledning av ändringsdirektivet krävs avseende advokatycket rör administrativa skyldigheter för samfundet, och bör enligt utredningens bedömning kunna vidtas genom justeringar i stadgarna.

I syfte att säkerställa ett korrekt genomförande har utredningen valt att genomgående använda samma begrepp som i direktivet. I vissa fall har dock mindre språkliga anpassningar gjorts i definitionerna. Därutöver har utredningen avstått från att i den nya lagen ta med sådana begrepp som av olika skäl saknar relevans för svensk del samt lagt till definitioner. Definitionerna av begreppen *reglerat yrke*, *yrkeskvalifikationer*, *bevis på formella kvalifikationer*, *yrkespraktik*, *yrkeserfarenhet*, *reglerad utbildning*, *europiskt yrkeskort*, *livslångt lärande samt meritpoäng inom ramen för det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS-poäng)* har endast ändrats språkligt.

Begreppet *behörig myndighet* definieras i direktivet som *varje myndighet eller organ som medlemsstaterna bemyndigat att utfärda*

²² Skäl 42 till det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

eller ta emot utbildningsbevis och andra handlingar eller upplysningar, samt att ta emot ansökningar och fatta de beslut som avses i detta direktiv. Med behörig myndighet avses sålunda inte bara de myndigheter som ansvarar för att ge tillstånd till yrkesutövare som vill utöva ett reglerat yrke utan även exempelvis utbildningsanordnare som bemyndigats att utfärda yrkesexamen. Utredningen anser inte att det finns skäl att återge denna definition, eftersom det riskerar att förvillan mer än det klargör. I praktiken blir en myndighet behörig för en fråga så snart en uppgift eller funktion tilldelats myndigheten. Utredningen har därför valt att i förordningen peka ut de myndigheter som ska fungera som behöriga myndigheter för de yrken som reglerats i Sverige. Det är också dessa som Sverige bör anmäla till kommissionens databas för reglerade yrken. I författningarna görs även hänvisningar till behöriga myndigheter i andra länder. Dessa kommer dock att på motsvarande sätt anmälas till databasen av respektive land. Det vill säga, det är via databasen man får information om vilka myndigheter som är behöriga. Det finns därför inte heller med avseende på de utländska behöriga myndigheterna anledning att i svensk författning ta med denna definition.

Anpassningsperiod definieras i direktivet som *utövande av ett reglerat yrke i den mottagande medlemsstaten under en behörig yrkesutövares ansvar, eventuellt åtföljt av kompletterande utbildning*. Därutöver innehåller direktivets definition av *anpassningsperiod* skrivningar som enligt utredningen inte kan sägas utgöra en definition av begreppet utan snarare lägger fast skyldigheter för medlemsstaterna. I den nya lagen återges därför endast den del som kan sägas utgöra en definition.

På motsvarande sätt som för definitionen av begreppet *anpassningsperiod* ingår i direktivets definition av begreppet *lämplighetsprov* delar som enligt utredningen inte utgör en definition utan skyldigheter för medlemsstaterna. Lagens definition av *lämplighetsprov* har även här renodlats till att avse ett prov som gäller den sökandes yrkeskunnighet, färdigheter och kompetens och som genomförs av en behörig myndighet i syfte att bedöma den sökandes förmåga att utöva ett reglerat yrke.

Direktivets definition av *tvingande hänsyn av allmänt intresse* har inte tagits med då utredningen anser att detta begrepp får anses vara så pass väletablerat att en definition är överflödigt. Vilka skäl av allmänintresse som omfattas är inte heller statistiskt utan kan potentiellt komma att förändras genom EU-domstolens framtida

domar. Även detta förhållande gör att det är svårt att i en definition avgränsa vad som avses med begreppet.

Direktivets definition av begreppet *företagsledare* har inte tagits med då detta begrepp inte används i de föreslagna författningarna.

Begreppet *lagligen etablerad* definieras inte i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Utredningen har dock valt att lägga till en definition av detta begrepp eftersom den betydelse det har inom ramen för direktivet inte överensstämmer med begreppets gängse betydelse. Enligt fördraget avses med etableringsfrihet en rätt att starta och utöva verksamhet som egenföretagare, samt rätten att bilda och driva företag.²³ När direktivet anger att myndigheterna i det mottagande medlemslandet har rätt att kontrollera om en tjänstetillhandahållare är lagligen etablerad i ursprungslandet avses dock inte endast egenföretagare utan även anställda.²⁴ Med andra ord kan man enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet vara lagligen etablerad trots att man endast är anställd i ett annat land. För att undvika missförstånd anser utredningen därför att det är nödvändigt att lägga till en definition i lagen som klargör att även anställda och inte endast egenföretagare kan vara lagligen etablerade.

Definitionen av *säkerhetsyrken samt hälso- och sjukvårdsyrken som inte erkänns automatiskt* återfinns inte heller i direktivet. Denna definition, som avser de yrkesgrupper som omfattas av artikel 7.4, förändrar inget i sak utan har endast lagts till i den nya förordningen i syfte att kunna förenkla skrivningarna i övriga paragrafer som rör denna typ av yrken.

8.3.2 Språkkunskaper

Utredningens förslag: I den nya lagen ska anges att föreskrifter om krav på yrkesutövares kunskaper i det svenska språket inte får tillämpas på ett sätt som inskränker rätten till erkännande av yrkeskvalifikationer eller europeiskt yrkeskort enligt denna lag.

Om det av särskild anledning i det enskilda fallet kan antas att en yrkesutövare, vars yrkeskvalifikationer har erkänts enligt den nya lagen eller som innehar ett europeiskt yrkeskort, saknar

²³ Artikel 49 andra stycket FEUF.

²⁴ Se s. 16 i kommissionens User guide, Directive 2005/36/EC, Everything you need to know about the recognition of professional qualifications.

nödvändiga kunskaper i det svenska språket ska den behöriga myndigheten få besluta att kontrollera kunskaperna innan tillträde till yrket beviljas. En sådan kontroll ska således få ske först efter att ett beslut om utfärdande av yrkeskort eller godkännande av yrkeskvalifikationerna har fattats, men innan yrkesutövaren har getts tillträde till yrket genom beslut om legitimation, godkännande eller annat behörighetsbevis.

Socialstyrelsen ska få meddela föreskrifter om kontroller av språkkunskaperna hos yrkesutövare inom hälso- och sjukvården utan att kravet på särskild anledning i det enskilda fallet är uppfyllt.

Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

I artikel 53 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet anges att yrkesutövare som får sina yrkeskvalifikationer erkända ska ha nödvändiga språkkunskaper för att utöva yrkesverksamheten i den mottagande medlemsstaten. Denna bestämmelse har, såsom beskrivs ovan i avsnitt 4.7, förtydligats i flera avseenden genom ändringsdirektivet. Som anges i skäl 26 till ändringsdirektivet har det funnits ett behov av att klargöra de behöriga myndigheternas respektive arbetsgivarens roll i sammanhanget. Bland annat framgår av artikel 53.3 att sådana kontroller av språkkunskaperna som utförs eller övervakas av den behöriga myndigheten endast får förekomma avseende yrken som har konsekvenser för patientsäkerheten. För andra yrken krävs att det finns allvarliga och konkreta tvivel om huruvida yrkesutövarens språkkunskaper är tillräckliga för att en kontroll ska få genomföras. Vidare förtydligas i samma punkt att kontroller av språkkunskaper bara får ske *efter* det att ett europeiskt yrkeskort har utfärdats eller *efter* det att yrkeskvalifikationerna har erkänts. I skäl 26 till ändringsdirektivet anges att det är särskilt viktigt för yrken med konsekvenser för patientsäkerheten att språktester görs enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet *innan* yrkesutövaren börjat utöva yrket i den mottagande medlemsstaten.

Slutligen anges i artikel 53.4 att alla kontroller av språkkunskaper ska stå i proportion till den verksamhet som ska utövas samt att den berörda yrkesutövaren ska ha rätt att överklaga sådana kontroller enligt nationell lagstiftning.

Gällande rätt

Bestämmelsen om att yrkesutövare som får sina yrkeskvalifikationer erkända ska ha nödvändiga språkkunskaper återspeglas i flera av de sektorsförfattningar som genomför det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet. Förutsättningarna för att den behöriga myndigheten ska få genomföra språkkontroller och den konkreta konsekvensen av att en yrkesutövare inte uppfyller språkravet angavs emellertid inte i det ursprungliga direktivet och har följaktligen inte heller reglerats i svensk rätt.

Överväganden

De ändringar avseende språkkunskaper som har införts i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet syftar till att klargöra att nationella krav på språkkunskaper inte får påverka rätten till erkännande av yrkeskvalifikationer. Detta innebär bland annat att en språkkontroll inte får ske under pågående handläggning av ett ärende om yrkeskort eller erkännande av yrkeskvalifikationer, utan först efter det att beslut om yrkeskort respektive erkännande har fattats, vilket har berett utredningen en hel del huvudbry under arbetets gång. Enligt gällande svensk rätt utgör nämligen erkännandet av yrkeskvalifikationer inte ett självständigt förfarande, som avslutas med ett beslut avseende just yrkeskvalifikationerna. I stället utgör detta förfarande en integrerad del av det förfarande som kan leda till full behörighet att utöva ett yrke, till exempel ett beslut om legitimation, auktorisation eller godkännande. Något fönster för att utföra språkkontroller, mellan erkännandet av yrkeskvalifikationerna och beslutet om behörighet att utöva yrket, finns således inte med den nu gällande ordningen.

Efter att ha tagit del av de behöriga myndigheternas handläggningsrutiner kan utredningen konstatera att myndigheterna har gjort helt olika tolkningar av det ursprungliga direktivet i fråga om innebörden av språkravet. Som exempel kan nämnas att Socialstyrelsen har funnit att yrkesutövarens språkkunskaper inte alls får beaktas av myndigheten i ett legitimationsärende, vilket innebär att det överlämnas till den potentiella arbetsgivaren att kontrollera och bedöma om kunskaperna är tillräckliga för utövandet av yrket. Skolverket å andra sidan, som har gjort en helt annan tolkning av direktivets språkrav, gör över huvud taget ingen prövning av

sökandens yrkeskvalifikationer med mindre än att denne kan uppvisa ett intyg som styrker tillräckliga språkkunskaper. Om ett sådant intyg saknas avslår Skolverket ansökan redan på den grunden.

Ändringsdirektivets förtydligande om att en eventuell språkkontroll inte får göras förrän *efter* det att ett europeiskt yrkeskort har utfärdats eller *efter* det att yrkeskvalifikationen har erkänts innebär enligt utredningens bedömning att bristande språkkunskaper inte befriar den behöriga myndigheten från att pröva yrkesutövarens ansökan och då göra en bedömning av yrkeskvalifikationerna i sig. Skolverkets handläggningsrutiner torde således inte vara förenliga med direktivets nya lydelse, utom när det gäller prövningen av ansökningar om legitimation som ger behörighet att undervisa i ämnet svenska. Undervisning i det svenska språket är nämligen en yrkesverksamhet som i sig kräver yrkeskvalifikationer avseende just kunskaper i svenska, vilket naturligtvis måste kontrolleras precis som andra yrkeskvalifikationer.

Men inte heller Socialstyrelsens angreppssätt är helt tillfredsställande. Följden av att det inte ställs några språkrav och att myndigheten inte alls beaktar språkkunskaperna i ett ärende om utfärdande av legitimation på grundval av utländska yrkeskvalifikationer blir nämligen att även en yrkesutövare som helt saknar nödvändiga kunskaper i nordiska språk kan erhålla legitimation och därmed bli behörig att utöva yrket i Sverige. Detta kan enligt utredningens mening ifrågasättas ur ett patientsäkerhetsperspektiv, inte minst med tanke på att ingenting hindrar en legitimerad yrkesutövare från att bedriva sin verksamhet som egen företagare, det vill säga utan föregående godkännande av en arbetsgivare. Det betonas också i skäl 26 till ändringsdirektivet att det är särskilt viktigt för yrken med konsekvenser för patientsäkerheten att språktester görs enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet *innan* yrkesutövaren börjat utöva yrket i den mottagande medlemsstaten.

Som beskrivs i avsnitt 8.3.1 och 8.5.5 innebär utredningens förslag att förfarandet för prövningen av en ansökan om rätt att utöva ett reglerat yrke delas upp i två eller tre steg, när yrkesutövaren har förvärvat sina yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i en annan stat inom EES eller i Schweiz. I det första steget ska det prövas om yrkesutövarens yrkeskvalifikationer är tillräckliga, och därmed ger sökanden samma rätt att utöva yrket som om yrkeskvalifikationerna hade förvärvats här i landet. Denna prövning, som ska ske i enlighet med den nya förordningens förfarandebestämmelser, avslutas med ett

beslut rörande yrkeskvalifikationerna. I ett andra steg får den behöriga myndigheten, om det av särskild anledning kan antas att yrkesutövaren inte uppfyller de för yrket nödvändiga språkkunskaperna, besluta att kontrollera dessa kunskaper. Först därefter, i ett tredje steg, ska den behöriga myndigheten ta ställning till om i förekommande fall övriga förutsättningar för beviljande av behörighet att utöva yrket är uppfyllda. Genom att på detta sätt dela upp förfarandet i flera steg skapas alltså ett sådant fönster som nu saknas, där myndigheten kan genomföra språkkontroller i enlighet med ändringsdirektivets bestämmelser. Enligt utredningens uppfattning är det endast på detta sätt som direktivets allmänna språkrav kan ges en praktisk betydelse, en reell effekt.

Utredningen föreslår mot denna bakgrund att det införs en bestämmelse i den nya lagen om att föreskrifter om krav på yrkesutövares kunskaper i det svenska språket inte får tillämpas på ett sätt som inskränker rätten till erkännande av yrkeskvalifikationer eller europeiskt yrkeskort enligt denna lag. Detta innebär att även om det i sektorsförfattning ställs krav på språkkunskaper för att tillträde till ett visst yrke ska beviljas, får sökandens brister i detta avseende inte beaktas vid prövningen av om yrkeskvalifikationerna ska erkännas eller yrkeskort utfärdas. Det måste dock i sammanhanget poängteras att bestämmelsen inte hindrar eller påverkar prövningen av krav på yrkeskvalifikationer som i sig avser just språkkunskaper, t.ex. avseende tolkar och lärare i ämnet svenska. Vidare bör det noteras att närmare kunskaper i svenska inte alls krävs för utövande av vissa reglerade yrken. För dessa yrken saknar den nya lagens bestämmelse praktisk relevans. Bestämmelsen fråntar inte heller arbetsgivaren dess frihet och ansvar att själv avgöra vilka språkkunskaper som krävs för anställning inom det aktuella yrket.

I samma paragraf bör det tydliggöras att behöriga myndigheter får besluta att utföra en kontroll av språkkunskaperna endast om det av särskild anledning i enskilda fallet kan antas att yrkesutövaren, vars yrkeskvalifikationer har erkänts eller som innehar ett yrkeskort, saknar för yrket nödvändiga kunskaper i det svenska språket. En sådan kontroll ska ske innan tillträde till yrket beviljas, dvs. innan beslut om exempelvis legitimation fattas. Formuleringen ”av särskild anledning i enskilda fallet kan antas” motsvarar direktivets rekvisit, ”allvarliga och konkreta tvivel”, men överensstämmer bättre än direktivets ordalydelse med det svenska författningsspråket. Den omständigheten att kontroll endast får ske om för yrket ”nödvändiga” språkkunskaper

saknas, innebär att de bestämmelser om språkkunskaper som återfinns i vissa sektorsförfattningar rörande reglerade yrken inte får tolkas och tillämpas på ett sätt som innebär att högre krav ställs än vad som är faktiskt nödvändigt. Sådana krav på språkkunskaper måste alltså vara anpassade och proportionerliga i förhållande till det faktiska behov av sådana kunskaper som föreligger inom respektive yrke. Därmed genomförs även direktivets nya bestämmelse om att alla kontroller av språkkunskaper ska stå i proportion till den verksamhet som ska utövas.

Ett beslut om språkkontroll avser myndighetsutövning och ska utformas i enlighet med förvaltningslagens bestämmelser. Det kan därmed överklagas i samma ordning som ett beslut om att inte erkänna sökandens yrkeskvalifikationer, se närmare avsnitt 8.9.

Det går inte att utesluta att en eventuell kontroll av sökandens språkkunskaper förlänger den totala handläggningstiden rörande en ansökan om tillträde till ett yrke. I syfte att minimera denna tidsutdräkt bör de behöriga myndigheterna, avseende yrken där språkrav är motiverade, kunna begära in ett intyg som styrker nödvändiga språkkunskaper redan i samband med ansökan. Avsaknaden av ett sådant intyg får visserligen inte beaktas i det första steget av myndighetens prövning, dvs. avseende yrkeskvalifikationerna eller i vad mån en ansökan kan anses vara komplett,²⁵ men kan vara en indikation på att en kontroll av språkkunskaperna kan behöva ske därefter. Det kan också noteras att om sökanden genomgår en anpassningsperiod eller utför ett lämplighetsprov, torde myndigheten därigenom kunna få tillräckligt underlag för bedömningen av om språkkunskaperna är tillräckliga eller inte, eller i vart fall om det finns särskilda skäl att besluta om språkkontroll.

Som framgår ovan får enligt huvudregeln beslut om språkkontroller endast fattas om det av särskild anledning i det enskilda fallet kan antas att yrkesutövaren inte uppfyller språkravet. Direktivet ger emellertid medlemsstaterna en möjlighet att införa mer regelmässiga språkkontroller avseende yrken som har konsekvenser för patientsäkerheten. Enligt utredningens mening bör Sverige utnyttja denna möjlighet. Socialstyrelsen ska därför, i patientsäkerhetsförordningen, bemyndigas att meddela föreskrifter om dels krav på språkkunskaper, dels kontroller av språkkunskaper hos yrkesutövare inom hälso- och sjukvården som har förvärvat

²⁵ Se närmare avsnitt 8.5.5.

eller fått sina yrkeskvalifikationer erkända i ett annat EES-land eller i Schweiz.

I förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård finns bestämmelser som innebär att kravet på nödvändiga kunskaper i det svenska språket ska anses vara uppfyllt om yrkesutövaren har för yrket nödvändiga kunskaper i andra nordiska språk. Utredningen konstaterar att det skulle kunna ifrågasättas om denna ordning är förenlig med EU-rätten. Den frågan omfattas emellertid inte av utredningens uppdrag och har därför inte närmare analyserats.

8.3.3 Erkännande av yrkespraktik

Utredningens förslag: Av den nya lagen ska framgå att om det för tillträde till ett reglerat yrke krävs att yrkesutövaren har gjort viss yrkespraktik, ska sådan praktik som har gjorts i en annan stat inom EES eller i Schweiz godtas, under de förutsättningar som särskilt föreskrivs.

Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

Yrkespraktik definieras i artikel 3.1.j i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet som en period med yrkespraktik som sker under handledning, förutsatt att det utgör ett villkor för tillträde till ett reglerat yrke, och som kan äga rum under eller efter en avslutad utbildning som leder till ett examensbevis.

Enligt artikel 55a är den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten under vissa förutsättningar tvungen att, vid behandling av en ansökan om tillstånd att få utöva ett reglerat yrke som kräver avslutad yrkespraktik, erkänna den yrkespraktik som har förvärvats i en annan medlemsstat samt beakta yrkespraktik genomförd i tredje land. Medlemsstaterna får dock i nationell lagstiftning fastställa en rimlig begränsning på den del av yrkespraktiken som kan förvärvas utomlands. En skriftlig beskrivning av inlärningsmål och tilldelade uppgifter bör enligt skäl 27 till ändringsdirektivet utarbetas av den som övervakar praktiktjänstgöringen.

Gällande rätt

I det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet användes begreppet yrkespraktik endast rörande kraven på omfattningen på de utbildningar som samordnades genom direktivet. Skyldigheten att erkänna yrkespraktik genomförd i andra länder införs genom ändringsdirektivet.

Överväganden

Skyldigheten att erkänna yrkespraktik gäller endast i förhållande till behöriga myndigheter vid ansökan om att få rätt att utöva ett reglerat yrke. Det finns således ingen skyldighet för utbildningsanordnare att erkänna yrkespraktik från andra länder. Den situation som avses är istället de fall då det förutom krav på viss examen ställs krav på yrkespraktik för få utöva yrket. För svensk del torde sålunda läkarnas allmäntjänstgöring omfattas av kravet. Socialstyrelsen har vittnat om tolkningsproblem när det gäller vad som avses med ursprungsland i situationer när en student genomgår en utbildning i ett land, exempelvis Polen, men fullgör yrkespraktiken i ett annat land, exempelvis Sverige. Genom ändringsdirektivet införs en principiell skyldighet för *ursprungsmedlemsstaten* att erkänna yrkespraktik fullgjord i ett annat land. En svensk student som fullgör yrkespraktik i annat land ska kunna tillgodoräkna sig praktiken om och när denne återvänder till Sverige för att ansöka om att utöva yrket här, förutsatt att praktiken följer offentliggjorda riktlinjer. Det finns inget som hindrar behöriga myndigheter från att beakta yrkespraktik som fullgjorts inom ramen för en oavslutad utbildning, eller i andra situationer som kan uppstå vid utbildning och praktik i olika medlemsländer, men direktivet stannar vid att kräva att det enbart är den behöriga myndigheten i ursprungslandet som *är skyldig* att erkänna yrkespraktik från andra länder. Syftet med kravet är enligt skäl 27 till ändringsdirektivet att underlätta för nyutexaminerade att genomföra praktik i ett annat land men att därefter återvända till utbildningslandet och då få tillträde till det reglerade yrket.

Eftersom krav på yrkespraktik endast föreligger avseende vissa av de yrken som reglerats i Sverige har utredningen valt att i lagen föra in den allmänna skyldigheten att erkänna yrkespraktik, men samtidigt tydliggöra att denna rätt förutsätter att det i särskilda föreskrifter anges under vilka förutsättningar detta ska ske. Sådana särskilda

föreskrifter kan i första hand förutses inom hälso- och sjukvårdssektorn.

När det gäller nyutexaminerade från annat land som kommer till Sverige för att här fullfölja yrkespraktik ankommer det på den som övervakar den enskildes praktiktjänstgöring att beskriva vad yrkespraktiken består av. Några författningsåtgärder i detta avseende krävs inte. I vilken utsträckning ursprungslandet kommer att kunna godta yrkespraktik fullföljd i Sverige kommer att framgå av riktlinjer som offentliggörs av den medlemsstaten.

8.4 Tillfälligt tillhandahållande av tjänster

Utredningens förslag: Av den nya lagen ska framgå att en yrkesutövare har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster i Sverige, om denne är lagligen etablerad i en stat inom EES eller i Schweiz för att där utöva samma yrke (*etableringsstaten*). Om yrket inte är reglerat i etableringsstaten ska krävas att yrkesutövaren har utövat yrket under minst ett år i en eller flera stater inom EES eller i Schweiz under de tio år som föregår tillhandahållandet av tjänsten i Sverige. Kravet på yrkeserfarenhet ska dock inte gälla om utbildningen för yrket är reglerad i etableringsstaten.

I den nya förordningen ska det anges att en yrkesutövare som tillfälligt utövar sitt yrke i Sverige ska tillhandahålla sina tjänster under etableringsstatens yrkestitel, om inte annat särskilt föreskrivs. Sådana särskilda föreskrifter ska införas i patientsäkerhetslagen och i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och gälla för de yrken som erkänns automatiskt på grundval av samordning av minimikraven för utbildning.

Skollagen ska ändras så att det framgår att undervisning får bedrivas av lärare eller förskollärare som med stöd av den nya lagen tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige. Patientsäkerhetslagen och förordningen om behörighet till vissa anställningar inom hälso- och sjukvården ska ändras på motsvarande sätt, så att det framgår att yrkesutövning respektive anställning får ske om yrkesutövaren med stöd av den nya lagen tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige. Bestämmelsen i patientsäkerhetsförordningen om tidsbegränsad legitimation ska upphävas.

Väktare och hälso- och sjukvårdspersonal ska underrätta den behöriga myndigheten om sin avsikt att tillfälligt tillhandahålla tjänster i Sverige. Yrkeskort ska i förekommande fall anses utgöra

en sådan förhandsunderrättelse. För övriga yrkeskategorier ska förekommande krav på förhandsunderrättelse tas bort. Den behöriga myndigheten ska ha rätt att på förhand kontrollera yrkeskvalifikationerna hos väktare samt sådan hälso- och sjukvårdspersonal som inte omfattas av bestämmelserna om automatiskt erkännande. Regleringen avseende förhandsunderrättelse och förhandskontroll ska alltså ske på sektorsnivå och justeras i enlighet med ändringsdirektivet. En upplysningsbestämmelse om att det i andra författningar finns bestämmelser om förhandsunderrättelse och -förhandskontroll ska införas i den nya förordningen. I den nya förordningen ska det även erinras om att bestämmelserna om partiellt tillträde gäller även vid förhandskontroll av yrkeskvalifikationer, om den generella ordningen för erkännande hade varit tillämplig vid etablering.

I den nya lagen ska det även tydliggöras att en yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige står under samma tillsyn och kan bli föremål för samma disciplinära åtgärder som andra utövare av yrket här i landet.

Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

När det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet antogs ställdes ett uttryckligt krav på medlemsländerna att införa en tydlig distinktion mellan å ena sidan rätten att tillfälligt erbjuda tjänster i ett annat land än där man är etablerad och, å andra sidan, rätten att etablera sig i ett annat land. Artiklarna 5 och 6 i yrkeskvalifikationsdirektivet ger nämligen aktiva yrkesutövare, såväl egenföretagare som anställda,²⁶ en vidsträckt rätt att tillfälligt tillhandahålla sina tjänster inom en annan stats territorium, utan hinder av de krav på yrkeskvalifikationer som den staten annars ställer för tillträde till och utövande av yrket. Artikel 7 i direktivet ger visserligen staterna möjlighet att kräva att en tjänsteleverantör som avser att utnyttja denna rättighet ska underrätta den behöriga myndigheten i den mottagande staten. En förhandskontroll av yrkesutövarens yrkeskvalifikationer får dock ske endast avseende yrken som har konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet och bara i fråga

²⁶ Begreppet etablering omfattar även anställdas situation, se ovan avsnitt 8.3.1.

om andra yrken än sådana som omfattas av ordningen för automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning.

Om det vid en sådan förhandskontroll som avses ovan framkommer att det föreligger en väsentlig skillnad mellan tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer och den utbildning som krävs i den mottagande medlemsstaten, ska den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten inom en viss tidsfrist ge tjänsteleverantören möjlighet att bevisa att han har förvärvat den kunskap eller kompetens som saknas, exempelvis genom ett lämplighetsprov. Vid utebliven reaktion från den behöriga myndigheten inom de tidsfrister som gäller för denna förhandskontroll får tjänsten, enligt en bestämmelse om tyst beviljande (s.k. stupstocksregel) i artikel 7.4 fjärde stycket, tillhandahållas. Detta innebär i praktiken att den behöriga myndigheten inte behöver fatta något formellt beslut i de fall förhandskontrollen visar att tjänsteleverantörens kvalifikationer är tillräckliga. Konstruktionen medför emellertid också att den tjänsteleverantör, som egentligen borde ha behövt bevisa sin kompetens för att ens tillfälligt få utöva sitt yrke i den mottagande medlemsstaten, slipper göra detta, om ärendet handläggs alltför långsamt hos den behöriga myndigheten.

I artikel 4f.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet anges att ansökningar som avser tillträde till en del av ett yrke för tillfälligt tillhandahållande av tjänster ska granskas enligt direktivets bestämmelser om frihet att tillhandahålla tjänster.

I artikel 5.3 anges bland annat att en tjänsteleverantör som förflyttar sig ska omfattas av de yrkesregler av yrkesmässig, yrkesrättslig eller administrativ art som har direkt samband med yrkeskvalifikationerna samt av de disciplinära bestämmelser som tillämpas i den mottagande medlemsstaten på personer som utövar samma yrke i den medlemsstaten.

Gällande rätt

Bestämmelserna i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet om förhandsunderrättelse och förhandskontroll inför ett tillfälligt tillhandahållande av tjänster har vad gäller flertalet reglerade yrken

föranlett vissa författningsåtgärder vid det svenska genomförandet.²⁷ Möjligheten att kräva förhandsunderrättelse har utnyttjats i fråga om väktare, fastighetsmäklare, yrken inom hälso- och sjukvården samt yrken inom djurens hälso- och sjukvård. Bestämmelser om förhandskontroll finns dock endast avseende väktare och yrken inom hälso- och sjukvården.

För övriga reglerade yrken har möjligheten att kräva förhandsunderrättelse och genomföra förhandskontroll inte utnyttjats, vilket innebär att friheten att tillfälligt tillhandahålla tjänster i Sverige gäller fullt ut. För några av dessa yrken finns det emellertid inte några författningsbestämmelser som återspeglar den rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster i Sverige som direktivet ger. Detta gäller bland annat lärare och förskollärare, där det inte heller har införts något undantag från kravet i 2 kap. 13 § skollagen på legitimation för behörighet att bedriva undervisning.

För samtliga anmälda yrken inom hälso- och sjukvården gäller, enligt 15 kap. 5 § patientsäkerhetsförordningen, att en yrkesutövare som för första gången avser att temporärt utöva sitt yrke i Sverige skriftligen ska underrätta Socialstyrelsen om detta. Inom denna sektor gäller således ett krav på förhandsunderrättelse i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet. Om yrkesutövaren ett senare år har för avsikt att tillhandahålla temporära tjänster här, ska han eller hon på nytt underrätta Socialstyrelsen om detta.

I tredje stycket samma paragraf anges att en underrättelse enligt denna bestämmelse även ska anses innefatta en ansökan om tidsbegränsad legitimation. Om yrkesutövaren uppfyller villkoren för legitimation enligt de övriga bestämmelserna i 5 kap. patientsäkerhetsförordningen om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer ska han eller hon få en tidsbegränsad legitimation för yrket. Ett sådant ärende ska enligt 5 kap. 17 § första stycket patientsäkerhetsförordningen handläggas skyndsamt.

Av 5 kap. 2 § i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2007:23) om erkännande av yrkeskvalifikationer inom hälso- och sjukvården framgår att Socialstyrelsen ska utföra en förhandskontroll av en yrkesutövares yrkeskvalifikationer, om yrket i fråga regleras enligt den generella ordningen. I 5 kap. 3 § samma föreskrifter anges att yrkesutövaren ska åläggas att göra ett lämplighetsprov för att styrka den

²⁷ Vissa bestämmelser kring tillfälligt tillhandahållande av tjänster finns i regleringen rörande väktare, fastighetsmäklare, hälso- och sjukvårdspersonal, djurhälsopersonal, elinstallatörer, brandskyddskontrollanter och verksamhet inom socialtjänsten.

kunskap eller kompetens som krävs för en tidsbegränsad legitimation eller ett tidsbegränsat bevis om specialistkompetens, om Socialstyrelsen vid en kontroll enligt 2 § finner att det föreligger en väsentlig skillnad mellan en yrkesutövares kvalifikationer och den yrkesutbildning som krävs i Sverige.

Överväganden

Enligt huvudregeln i yrkeskvalifikationsdirektivet har behöriga yrkesutövare, såväl egenföretagare som anställda, en vidsträckt frihet att förflytta sig i Europa och temporärt tillhandahålla sina tjänster, utan att behöva ansöka om auktorisation eller dylikt i varje enskild stat. Denna rättighet, och förutsättningarna för att den ska gälla, bör tydligt framgå av den nya lagen.

Det bör noteras att bestämmelsen om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i praktiken inte kommer att aktualiseras för de yrken som endast är reglerade genom begränsningar av rätten att använda en viss yrkestitel, såsom i fråga om till exempel auktoriserad tolk och översättare, godkänd hovslagare och auktoriserat patentombud. Denna typ av yrkesreglering innebär nämligen inget hinder mot utövande av yrkesverksamheterna i fråga, så länge inte utövandet sker under de skyddade yrkestitlarna. Således har exempelvis tolkar, översättare, hovslagare och patentombud full rätt att utöva yrkesverksamhet i Sverige, både tillfälligt och permanent, utan att förutsättningarna i de nya författningarna är uppfyllda.

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får undervisning endast bedrivas av den som har legitimation som lärare eller förskollärare. Som ovan nämns framgår det inte av skollagen att undervisning även får bedrivas av den som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige, med stöd av den rättighet som yrkeskvalifikationsdirektivet ger. Det finns således en normkonflikt mellan skollagens behörighetskrav och yrkeskvalifikationsdirektivet, när det gäller utländska tjänsteleverantörers möjlighet att temporärt utöva sitt yrke i Sverige. Skollagen bör därför ändras så att det tydligt framgår att undervisning även får bedrivas av den som tillfälligt tillhandahåller tjänster i enlighet med den nya lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Begränsningar som liknar den nyss nämnda bestämmelsen i skollagen finns även i patientsäkerhetslagen och förordningen (1998:1518) om behörighet till vissa anställningar inom hälso- och sjukvården (se närmare nedan). Dessa författningar ska därför också ändras, så att det

framgår att yrkesutövning respektive anställning får ske om yrkesutövaren med stöd av den nya lagen tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige.

Enligt artikel 7.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska tillfälligt tillhandahållande av tjänster som huvudregel ske under den yrkestitel som används i yrkesutövarens etableringsstat. Detta bör framgå av den nya förordningen. För de yrken som omfattas av bestämmelserna om samordning av minimikraven för utbildning ska dock tillhandahållandet ske under den yrkestitel som används i den mottagande staten. Således bör särskilda föreskrifter om rätt att utöva tillfällig verksamhet under yrkestitlarna apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska och tandläkare införas i patientsäkerhetslagen. En motsvarande bestämmelse om rätt att använda yrkestiteln veterinär ska införas i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Tillsyn

Av artikel 5.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet följer att en yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige ska omfattas av den svenska yrkesregleringen, i den mån denna har ett direkt samband med yrkeskvalifikationerna. Vidare följer av artikel 5.3 att även tillfälliga tjänsteutövare ska omfattas av de disciplinära bestämmelser som gäller för utövare av yrket i Sverige. Såvitt utredningen förstår innebär detta att myndigheter kan utöva tillsyn över sådana yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige på samma sätt som över andra utövare av yrket här i landet, såvitt avser efterlevnaden av den svenska yrkesregleringen. Vidare bör yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige kunna bli föremål för samma disciplinära åtgärder som andra utövare av yrket här i landet. Det bör dock noteras att disciplinärt ansvar saknas inom den svenska hälso- och sjukvården. Följaktligen kan inga disciplinära åtgärder vidtas mot yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster inom denna sektor.

Eftersom artikel 5.3 i direktivet är generell och gäller för alla yrken bör den genomföras genom en bestämmelse i den nya lagen. För att inte skapa tvivel kring svenska myndigheters möjligheter att agera mot yrkesutövare som tillhandahåller tjänster helt utan stöd i yrkeskvalifikationsdirektivet, bör lagens bestämmelse utformas så att den gäller även om tillhandahållandet inte sker i enlighet med den nya lagens bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster.

Allmänt om förhandskontroll

Endast för vissa yrken, nämligen sådana yrken som har konsekvenser för säkerhet eller folkhälsa och som inte omfattas av ordningen för automatiskt erkännande, ger direktivet en möjlighet för staterna att införa kontroller av yrkeskvalifikationerna hos dem som avser att utnyttja rätten att tillfälligt tillhandahålla tjänster i en annan stat än den där yrkeskvalifikationerna har förvärvats. Denna möjlighet har vid genomförandet i Sverige utnyttjats fullt ut. För väktare och hälso- och sjukvårdspersonal finns det således bestämmelser om förhandskontroll, vilket minskar risken för att yrkesutövare som har otillräckliga kvalifikationer erbjuder tjänster inom landet. Enligt utredningens mening bör denna ordning bestå, i syfte att värna den allmänna säkerheten och patientsäkerheten. Regleringen om förhandskontroll bör alltså ligga i respektive sektorsförfattning, det vill säga i patientsäkerhetslagen respektive lagen om bevakningsföretag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa lagar. En upplysningsbestämmelse rörande detta bör införas i den nya förordningen.

Särskilt om förhandskontroll avseende hälso- och sjukvårdspersonal

Direktivets tämligen strikta förfarandebestämmelser rörande förhandskontroll avspeglas inte i patientsäkerhetsförordningens eller myndighetsföreskrifternas nuvarande bestämmelser. I denna del är således det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet inte fullständigt genomfört. För det fall att tidsfristerna skulle överskridas ska tjänsterna kunna tillhandahållas, i enlighet med direktivets bestämmelse om tyst beviljande. I Sverige hindras dock ett sådant tillhandahållande av att legitimation, enligt 4 kap. 4 § patientsäkerhetslagen, är ett krav för behörighet att utöva flera yrken inom hälso- och sjukvårdssektorn. Något undantag från denna bestämmelse görs inte för yrkesutövare som enligt yrkeskvalifikationsdirektivet har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster. Inom vissa yrken är legitimation också ett krav för behörighet till anställning, se 6 § förordningen om behörighet till vissa anställningar inom hälso- och sjukvården m.m.²⁸ Patientsäkerhetslagen och förordningen om behörighet till vissa

²⁸ Landstingen och kommunerna kan under vissa förutsättningar ansöka om att genom särskilt förordnande få anställa viss sjukvårdspersonal utan legitimation. Liknande undantag finns för tandläkare. Enskilda kan dock inte ansöka om sådant förordnande. Se närmare Socialstyrelsens föreskrifter.

anställningar inom hälso- och sjukvården bör därför ändras, så att det framgår att yrkesutövning respektive anställning får ske även utan legitimation, om yrkesutövaren tillfälligt tillhandahåller tjänster med stöd av den nya lagen.

Det skulle vidare kunna ifrågasättas om den svenska ordningen, att en förhandsunderrättelse handläggs som en ansökan om tidsbegränsad legitimation, är förenlig med direktivets förbud mot förhandskontroll av yrkeskvalifikationer när det gäller sådana yrken som omfattas av direktivets bestämmelser om automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning. Det kan heller inte uteslutas att regelverket kring tidsbegränsad legitimation kan uppfattas som ett hinder mot ett tillfälligt tillhandahållande av tjänster, även om behörighetsreglerna ändras så att det tydligt framgår att legitimation inte är en förutsättning för yrkesutövning. Enligt uppgift från Socialstyrelsen har det hittills aldrig lämnats in någon förhandsunderrättelse om tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom hälso- och sjukvården. Följaktligen har bestämmelserna om tidsbegränsad legitimation aldrig tillämpats. Utredningen kan mot denna bakgrund inte se några skäl till att behålla konstruktionen. Bestämmelsen i 15 kap. 5 § tredje stycket patientsäkerhetsförordningen bör därför upphävas och ersättas av bestämmelser som tydliggör förutsättningarna för när en förhandskontroll av yrkesutövarens yrkeskvalifikationer får ske.

Detaljerna kring prövningen av en ansökan om tidsbegränsad legitimation för hälso- och sjukvårdspersonal regleras i Socialstyrelsens föreskrifter. Det saknas enligt utredningens mening skäl att ange detaljerna kring förhandskontroll på en högre normnivå. Det ankommer därför på Socialstyrelsen att ändra sina föreskrifter med anledning av att den tidsbegränsade legitimationen utmönstras, på ett sådant sätt så att det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets förfarandebestämmelser rörande förhandskontroll genomförs på ett korrekt sätt. Detta gäller inte minst bestämmelsen om tyst beviljande.

Särskilt om förhandskontroll avseende väktare

Den nuvarande regleringen rörande förhandskontroll i fråga om väktare återfinns delvis på förordningsnivå, i förordningen om bevakningsföretag m.m. Utredningen finner inte anledning att ifrågasätta detta val av normnivå, utan föreslår att förordningens bestämmelser justeras endast på det sätt som föranleds av ändrings-

direktivet. I övrigt ankommer det på Rikspolisstyrelsen att ändra sina föreskrifter så att det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets förfarandebestämmelser rörande förhandskontroll genomförs på ett korrekt sätt.

Förhandsunderrättelse

För att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra någon förhandskontroll, måste de få vetskap om att en yrkesutövare har för avsikt att tillfälligt tillhandahålla tjänster i Sverige. Skyldigheten att på förhand underrätta den behöriga myndigheten om sin avsikt bör således kvarstå i fråga om väktare och hälso- och sjukvårdspersonal. Kravet på förhandsunderrättelse bör även fortsättningsvis gälla alla utövare av reglerade yrken inom hälso- och sjukvården och inte bara dem som omfattas av den generella ordningen och därmed av bestämmelserna om förhandskontroll.

Som nämns ovan har möjligheten att kräva förhandsunderrättelse även utnyttjats i fråga om fastighetsmäklare och yrken inom djurens hälso- och sjukvård, trots att någon förhandskontroll av dessa yrkesutövares yrkeskvalifikationer inte får genomföras. Enligt utredningens mening kan värdet av denna reglering ifrågasättas. För det fall att en obehörig yrkesutövare, det vill säga en person som inte uppfyller direktivets förutsättningar för att tillfälligt få tillhandahålla tjänster i ett annat land, skulle verka i Sverige har ju tillsynsmyndigheten full rätt att ingripa oavsett om någon förhandsunderrättelse har lämnats eller inte, se ovan. Det förefaller dock osannolikt att en sådan obehörig yrkesutövare skulle lämna någon förhandsunderrättelse. Den behöriga myndigheten torde i en sådan situation endast kunna få vetskap om tillhandahållandet genom en anmälan av exempelvis en missnöjd tjänstemottagare. Enligt uppgift från Jordbruksverket och Fastighetsmäklarinspektionen förekommer det knappast heller att förhandsunderrättelser lämnas. Regleringen om förhandsunderrättelse i förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och fastighetsmäklarförordningen framstår mot den bakgrunden som onödig och bör enligt utredningens mening utgå.

Som nämns ovan ska den nya förordningen förses med en upplysningsbestämmelse som erinrar om de bestämmelser om förhandskontroll som finns i andra författningar. Denna upplysning bör även avse bestämmelser om förhandsunderrättelse samt ange att yrkeskort i förekommande fall ska anses utgöra en sådan förhandsunderrättelse.

I artikel 4f.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet anges att ansökningar som avser tillträde till en del av ett yrke för tillfälligt tillhandahållande av tjänster ska granskas enligt direktivets bestämmelser om frihet att tillhandahålla tjänster. Rätten till partiellt tillträde gäller emellertid inte för de yrkesutövare som omfattas av någon av ordningarna för automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer. Av detta följer att bestämmelserna om rätt till partiellt tillträde (se avsnitt 8.5.1.1) ska tillämpas även vid förhandskontroll av en yrkesutövers yrkeskvalifikationer, om den generella ordningen för erkännanden är tillämpning vid etablering inom yrket. Den nya förordningen bör förses med en bestämmelse som klargör detta.

8.5 Etablering

8.5.1 Erkännande enligt den generella ordningen

Utredningens förslag: Grundförutsättningarna för att en yrkesutövare ska ha rätt att etablera sig i Sverige efter erkännande av yrkeskvalifikationerna enligt den generella ordningen ska framgå av den nya lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Undantag från dessa bestämmelser ska regleras i den nya förordningen. I lagen ska således anges att yrkesutövare har rätt att, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, få tillträde till ett reglerat yrke och rätt att utöva det i Sverige, om yrkesutövaren innehar det kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som krävs av en annan stat inom EES eller i Schweiz. Om yrket inte är reglerat i etableringsstaten får tillträde till yrket och rätt att utöva det i Sverige beviljas om yrkesutövaren har utövat yrket under minst ett år i en eller flera stater inom EES eller i Schweiz under de senaste tio åren och yrkesutövaren har ett eller flera kompetensbevis eller handlingar som intygar formella kvalifikationer. Kravet på yrkeserfarenhet får dock inte ställas om utbildningen för yrket är reglerad i etableringsstaten.

De befintliga bestämmelserna i lagar och förordningar rörande den generella ordningen ska utgå och ersättas av hänvisningsbestämmelser till den horisontella lagen och de föreskrifter som meddelas i anslutning till denna.

Det ska i såväl den nya lagen som i patientsäkerhetsförordningen och förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård tydliggöras att prövningen ska ske enligt bestämmelserna om erkännande enligt den generella ordningen i den nya lagen och förordningen, om förutsättningarna för automatiskt erkännande inte är uppfyllda.

Utredningens bedömning: Myndighetsföreskrifterna inom respektive sektor bör anpassas till de nya författningarna.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer regleras i artikel 10–13 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Enligt definitionen av formella kvalifikationer ingår även varje bevis på formella kvalifikationer som utfärdats i tredje land om ett medlemsland godtagit beviset i enlighet med artikel 2.2 och intygat tre års yrkeserfarenhet inom berört yrke.

Den generella ordningen tillämpas subsidiärt för alla som inte omfattas av reglerna om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet eller principen om automatiskt erkännande av utbildningsbevis för särskilda yrken.²⁹

Det är således denna ordning som tillämpas för alla reglerade yrken som inte omfattas av särskilda bestämmelser om erkännande och i somliga fall där den sökande inte uppfyller de villkor som fastställs för andra ordningar för erkännande. Se vidare avsnitt 3.2.2.1 och 4.5.

Gällande rätt

Direktivets bestämmelser rörande den generella ordningen har för vissa reglerade yrken delvis införts på förordningsnivå. Till största delen återfinns dock dessa regler i myndigheternas föreskrifter.

²⁹ Artikel 10 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Överväganden

Den generella ordningen kan under vissa förutsättningar bli tillämplig för samtliga i Sverige reglerade yrken. De grundläggande förutsättningarna för rätt till etablering i Sverige enligt den generella ordningen bör därför framgå av den föreslagna horisontella lagen. I lagen bör således anges att en yrkesutövare har rätt att, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, få tillträde till ett reglerat yrke och rätt att utöva det i Sverige, om yrkesutövaren innehar det kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som krävs av en annan stat inom EES eller i Schweiz. Om yrket inte är reglerat i etableringsstaten får krävas att yrkesutövaren har utövat yrket under minst ett år i en eller flera stater inom EES eller i Schweiz under de senaste tio åren och att yrkesutövaren har ett eller flera kompetensbevis eller handlingar som intygar formella kvalifikationer. Kravet på yrkeserfarenhet får dock inte ställas om utbildningen för yrket är reglerad i etableringsstaten.

Utredningens förslag innebär att en ansökan om etablering i Sverige med stöd av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet alltid ska prövas enligt den horisontella lagen, om det är den generella ordningen som ska tillämpas. Detta innebär att sektorsförfattningarna måste anpassas. Till stor del blir detta en uppgift för de föreskrivande myndigheterna, som bör ändra sina föreskrifter. I den mån den generella ordningen regleras i bestämmelser på lag- eller förordningsnivå föreslår utredningen att dessa bestämmelser ska utgå och ersättas av bestämmelser som hänvisar till den horisontella lagen. Så är fallet i fråga om lagen om bevakningsföretag, fastighetsmäklarförordningen, patientsäkerhetsförordningen, socialtjänstlagen och socialtjänstförordningen, förordningen om trafikskolor, förordningen om auktorisation av patentombud och förordningen om auktorisation av tolkar och översättare.

8.5.1.1 Partiellt tillträde och kompensationsåtgärder

Utredningens förslag: Förutsättningarna för att en behörig myndighet ska kunna kräva kompensationsåtgärder samt när partiellt tillträde till ett yrke ska medges, ska anges i förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Förordningen ska även innehålla bestämmelser om olika kvalifikationsnivåer och om bevis över formella kvalifikationer. Kompensations-

åtgärder ska inte få krävas med hänvisning enbart till avvikelser i fråga om utbildningens längd, utom i de fall då den sökandes utbildningsnivå understiger gymnasienivå samtidigt som det för tillträde till yrket i Sverige krävs minst fyra års eftergymnasial utbildning.

Utredningens bedömning: Den kunskap, färdighet och kompetens som är grundläggande för utövande av ett reglerat yrke bör framgå av föreskrifter.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Partiellt tillträde och kompensationsåtgärder regleras i artikel 4f respektive artikel 14 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Huvudregeln enligt direktivet är att behöriga myndigheter ska godta sådana bevis på kvalifikationer som utfärdats av en behörig myndighet i ett annat medlemsland och ge yrkesutövaren tillträde till det reglerade yrket på samma villkor som gäller för de egna medborgarna. Kompensationsåtgärder i form av anpassningsperiod eller lämplighetsprov kan dock krävas om t.ex. utbildningarnas innehåll avviker väsentligt från de krav som ställs i den mottagande medlemsstaten. Se vidare avsnitt 3.2.2.1 och 4.5.

Om skillnaderna mellan en lagligen utövad yrkesverksamhet i ursprungsmedlemsstaten och det reglerade yrket i den mottagande medlemsstaten är så stora att tillämpning av kompensationsåtgärder skulle innebära att den sökande måste fullfölja hela det utbildningsprogram som föreskrivs i den mottagande medlemsstaten för att få tillträde till hela det reglerade yrket i den medlemsstaten, ska den mottagande medlemsstaten bevilja partiellt tillträde till yrket.³⁰ Partiellt tillträde ska inte tillämpas för yrkesutövare som omfattas av automatiskt erkännande på grundval av yrkeserfarenhet (kapitel II), samordnade minimikrav på utbildningen (kapitel III) eller gemensamma utbildningsprinciper (kapitel IIIa). Se vidare avsnitt 4.9.

³⁰ Reglerna om partiellt tillträde ska även tillämpas avseende ordningen för erkännande av yrkeserfarenhet, men eftersom inga yrken som reglerats i Sverige omfattas av denna ordning, se avsnitt 8.5.2, har utredningen valt att avhandla det partiella tillträdet i detta avsnitt.

Gällande rätt

Det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivets bestämmelser om kompensationsåtgärder har genomförts genom föreskrifter inom respektive sektor.

Skyldigheten att i vissa fall tillåta partiellt tillträde till ett reglerat yrke reglerades inte uttryckligen i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet. EU-domstolen har dock i sin praxis redan 2006 fastställt att medlemsstaterna är skyldiga att tillåta partiellt tillträde.³¹ Att denna praxis även gäller för yrkeskvalifikationsdirektivet framgår av senare domar.³² EU-domstolens praxis har inte föranlett några anpassningar av de författningar som reglerar yrken i Sverige. Enligt vad utredningen känner till har det inte heller förekommit att någon myndighet gett partiellt tillträde till ett reglerat yrke.

Överväganden

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets bestämmelser om olika kvalifikationsnivåer, när kompensationsåtgärder får krävas och när partiellt tillträde ska medges är tämligen detaljerade och bör därför genomföras i svensk rätt genom bestämmelser i den föreslagna förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Den generella möjlighet att kräva kompensationsåtgärder enbart med hänvisning till utbildningens längd, som fanns enligt det ursprungliga direktivet, har nu tagits bort. Inte heller när det gäller att fastställa om utbildningens innehåll avviker väsentligt ska utbildningens längd vara avgörande. I stället kräver direktivet att den behöriga myndigheten ska fastställa vilka kunskaps- och kompetensområden, uppnådda färdigheter och kompetenser som är grundläggande för utövandet av yrket. Dessa grundläggande kvalifikationskrav ska sedan jämföras med den sökandes utbildning och endast om dessa skiljer sig åt i betydande mån föreligger en väsentlig avvikelse. Detta bör framgå uttryckligen av den nya förordningen. Det faktum att utbildningarnas längd inte längre kan användas för att avgöra

³¹ Se mål C-330/03 *Colegio*, som gällde ett av de direktiv som föregick det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet, nämligen direktiv 89/48/EEG om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier.

³² Se mål C-575/11 *Nasiopoulos*.

väsentliga skillnader betyder inte att de olika kvalifikationsnivåerna saknar betydelse. De kan till exempel användas om de behöriga myndigheterna avser att inskränka den enskildes möjlighet att själv välja kompensationsåtgärd (se avsnitt 8.5.1.2). Kvalifikationsnivåerna ska därför återges i förordningen. I ett fall har medlemsstaterna också möjlighet att neka tillträde till yrket endast med hänvisning till utbildningens längd, nämligen om den sökandes utbildningsnivå understiger gymnasienivå samtidigt som det för tillträde till yrket i Sverige krävs minst fyra års eftergymnasial utbildning.

Ökat fokus på enskildas kunskaps- och kompetensområden, uppnådda färdigheter och kompetenser överensstämmer med principerna för livslångt lärande. I viss utsträckning ligger det i sakens natur att nationella krav på utbildningars nivå och omfattning därigenom kan få en minskad genomslagskraft som regleringsteknik sett. Den problematik som några behöriga myndigheter och yrkesorganisationer vittnat om, med enskilda som utnyttjar olikheter mellan medlemsländernas yrkesregleringar för att tillförsäkna sig sådana fördelar som de nekats om de fullföljt hela utbildningen i ett och samma land alternativt varit yrkesverksamma inom ett och samma land, blir svårt att undvika med en regleringsteknik som fokuserar på den formella utbildningen. Till exempel innehåller den danska utbildningen till apotekstekniker, som inte är en högskoleutbildning, mycket praktik men mindre teori än vad som krävs för att få utöva det reglerade yrket receptarie i Sverige (3 års universitetsutbildning). Apoteksteknikern i Danmark får i viss utsträckning utföra sådana arbetsuppgifter som i Sverige endast utförs av receptarier och apotekare, men under en legitimerad apotekares ansvar. Apotekstekniker utbildade i Danmark som erhåller svensk legitimation som receptarie blir därigenom behöriga att utöva receptarieryrket, trots att utbildningarna är olika. Dessutom görs ingen åtskillnad mellan vad receptarier och apotekare i Sverige är behöriga att utföra, varför apotekstekniker i praktiken kan komma att bli behöriga att utföra sådana sysslor som det normalt krävs en femårig apotekarutbildning för.³³ En konsekvens av inriktningen att beakta enskildas faktiska kompetens i enlighet med livslångt lärande torde bli att medlemsländerna istället, i den mån det finns skyddsvärda intressen som motiverar en yrkesreglering, väljer en regleringsteknik

³³ I flertalet andra medlemsländer finns inte receptarieryrket reglerat utan yrkesverksamheten ryms inom apotekaryrket.

som utgår från vilken faktisk kompetens som krävs för viss yrkesverksamhet snarare än utbildningsnivån.

Utredningen kan konstatera att det inte är helt enkelt att avgöra var gränsen går mellan när en mottagande medlemsstat kan kräva kompensationsåtgärder och när man i stället är skyldig att bevilja partiellt tillträde till yrket. Dessutom kan det uppstå situationer då det är svårt att avgöra om rätten till erkännande överhuvudtaget gäller. Som nämns ovan förutsätter nämligen detta att yrkesverksamheten i mottagarlandet är jämförbar med den som har utövats i hemlandet, se avsnitt 8.3.1.

Enligt bestämmelsen om partiellt tillträde är den mottagande medlemsstaten endast skyldig att ge partiellt tillträde då användandet av kompensationsåtgärder skulle medföra att den sökande skulle vara tvungen att gå igenom hela den utbildning som krävs för tillträde till yrket. Skyldigheten att ge partiellt tillträde är sålunda kopplat till kompensationsåtgärden anpassningsperiod och i det följande bortses därför från att den sökande även har rätt att välja lämplighetsprov som kompensationsåtgärd, se närmare avsnitt 8.5.1.2. Direktivet utgår enligt skäl 7 till ändringsdirektivet från antagandet att den enskilde själv föredrar partiellt tillträde framför kompensationsåtgärden anpassningsperiod, vilket inte nödvändigtvis måste vara fallet. Men oavsett om yrkesutövaren uttryckligen ansökt om partiellt tillträde eller inte ska myndigheten pröva om förutsättningarna för det är uppfyllda.

Syftet med det partiella tillträdet är att låta en yrkesutövare i vart fall utöva sådan verksamhet som han eller hon är fullt kvalificerad för i sitt ursprungsland, i stället för att tvinga yrkesutövaren att behöva genomgå en så omfattande anpassningsperiod att det skulle motsvara en helt ny utbildning. Samtidigt är kompensation genom anpassningsperiod definierat som utövande av ett reglerat yrke i den mottagande medlemsstaten under en behörig yrkesutövares ansvar, *eventuellt* åtföljt av kompletterande utbildning.³⁴ En anpassningsperiod får dessutom inte överstiga tre år.

Åtminstone i teorin finns det situationer som inte omfattas av vare sig kravet på att erbjuda anpassningsperiod eller kravet på att tillåta partiellt tillträde. Så skulle exempelvis vara fallet om det för ett visst yrke krävs en fyraårig utbildning och den sökande endast har likvärdiga formella kvalifikationer motsvarande sex månader. I ett

³⁴ Artikel 3.1.g) i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

sådant fall kan den mottagande medlemsstaten inte utforma en anpassningsperiod som understiger tre år. Den mottagande medlemsstaten är inte heller skyldig att erbjuda partiellt tillträde eftersom den sökande, som har sex månaders utbildning i bagaget, inte behöver genomgå ett helt utbildningsprogram för att få tillträde till yrket. I praktiken torde dock en dylik situation knappast uppstå, eftersom så stora skillnader i kompetenskrav mellan olika stater inte torde förekomma rörande jämförbara yrken eller verksamheter.

Det är utredningens uppfattning att de behöriga myndigheterna bör tolka och tillämpa dessa regler utifrån dess syften. En yrkesutövare från ett annat land bör därför endast då det är nödvändigt för att värna ett erkänt allmänintresse nekas tillträde till ett yrkesområde som reglerats i Sverige. Grundregeln är att en yrkesutövare som på grund av bristande kvalifikationer inte kan ges tillträde till ett yrke som reglerats i Sverige ska erbjudas antingen en anpassningsperiod eller ett lämplighetsprov. I de fall skillnaderna mellan det yrke som regleras i Sverige och den yrkesverksamhet som den sökande utövat i ursprungslandet är så stora att det inte är möjligt att erbjuda en anpassningsperiod som understiger tre år, eller då anpassningsperioden innehåller krav på genomgång av en hel utbildning alternativt omfattande kompletterande utbildning, ska den behöriga myndigheten ge partiellt tillträde om sökanden så önskar och övriga villkor för detta är uppfyllda. Det måste dock åter poängteras att om det yrke som har utövats i hemlandet inte alls är jämförbart med det yrke till vilket tillträde söks, är den nya lagen inte tillämplig (se avsnitt 8.3.1). I en sådan situation ska alltså ansökan avslås.

Partiellt tillträde ska inte tillämpas för yrkesutövare som omfattas av någon av ordningarna för automatiskt erkännande. Det innebär att yrkesutövare som av någon anledning inte kan få sina yrkeskvalifikationer automatiskt erkända, utan bedöms i enlighet med den generella ordningen, ska kunna komma ifråga för ett partiellt tillträde till sådan yrkesverksamhet som utövaren är fullt ut kvalificerad för i sitt ursprungsland och som objektivt kan särskiljas från vad som omfattas av det reglerade yrket. Det gäller även om yrket i sig omfattas av någon av ordningarna för automatiskt erkännande. Om förutsättningarna för partiellt tillträde är uppfyllda, men den behöriga myndigheten anser att tvingande hänsyn till allmänintresset motiverar att partiellt tillträde inte bör beviljas, får myndigheten neka partiellt tillträde, under förutsättning att allmänintresset inte kan skyddas genom mindre ingripande åtgärder. Det

är enligt utredningens bedömning vanskligt att närmare ge sig in på hur denna prövning bör gå till. Det måste finnas skäl av hänsyn till allmänintresset som motiverar att tillträde till en verksamhet som objektivt kan särskiljas från ett reglerat yrke nekas en yrkesverksam som är fullt ut kvalificerad i ursprungslandet. Myndigheten ska också anse att det inte räcker med mindre ingripande åtgärder, som t.ex. att arbetet utförs under överinseende av en yrkesverksam som är fullt behörig att utöva det reglerade yrket i Sverige, för att uppnå målsättningen med allmänintresset. Behöriga myndigheter kan med fördel utnyttja den plattform för erfarenhetsutbyte som utredningen föreslår inrättas genom ett råd för reglerade yrken, se avsnitt 11.8. Även kommissionen kommer sannolikt att intressera sig för hur medlemsländerna tillämpar bestämmelsen om partiellt tillträde, då sådan statistik ska inrapporteras i enlighet med artikel 60.

Väsentliga skillnader

Som ovan nämnts markeras tydligt i ändringsdirektivet att utvecklingen går från att jämföra utbildningars formella nivå och längd till att i stället bedöma reell kompetens uppnådd i enlighet med livslångt lärande.³⁵ Det förtydligas i direktivet att behöriga myndigheter vid jämförelsen mellan utbildningarna ska utgå från sådana kunskaps- och kompetensområden, uppnådda färdigheter och kompetenser som är *grundläggande* för utövande av yrket.³⁶ Det vill säga, en fullständig överensstämmelse kan inte krävas.

Innan den behöriga myndigheten beslutar att en sökande ska genomgå en anpassningsperiod eller ett lämplighetsprov måste myndigheten beakta i vad mån yrkesverksamhet eller livslångt lärande i ett medlemsland eller tredjeland, kan kompensera för de avvikelser som framkommer när utbildningarna jämförs.³⁷ I praktiken förutsätter det att myndigheten har klart för sig vilka element i en utbildning som kan anses vara grundläggande för att kunna utöva yrket. I de fall det enda krav som ställs är en examen som återfinns i examensordningen framgår det av denna vilka de väsentliga kraven på utbildningen är. I vissa fall ställs dels krav på en examen som finns i examensordningen,

³⁵ Se t.ex. artikel 12 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet samt skäl 11 till ändringsdirektivet.

³⁶ Artikel 14.4 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

³⁷ Artikel 14.5 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

dels tillkommer i praktiken ytterligare krav. I sådana fall, samt för yrken där det ställs krav på utbildning som inte återfinns i examensordningen, måste det enligt utredningens bedömning i myndighetsföreskrifter närmare anges vilka grundläggande krav som ska gälla för yrket. Sådana föreskrifter, som givetvis inte får innehålla något som inskränker den rätt till erkännande som enskilda har enligt den horisontella förordningen, gör det möjligt för enskilda att på förhand få information om vilka grundläggande krav som gäller för att få utöva reglerad yrkesverksamhet i Sverige. Dessa krav kommer nämligen att ligga till grund dels för Universitets- och högskolerådets bedömning av de utländska utbildningskvalifikationerna (se ovan avsnitt 8.1), dels för den behöriga myndighetens samlade prövning av sökandens yrkeskvalifikationer, vilken även innefattar t.ex. yrkeserfarenhet eller kompletterande svensk utbildning. Slutligen kommer en sådan sammanställning av grundläggande krav att kunna tjäna som utgångspunkt när lämplighetsprov ska sättas samman, se nedan avsnitt 8.5.1.2.

8.5.1.2 Rätt att välja kompensationsåtgärd

Utredningens förslag: En behörig myndighet som beslutar om kompensationsåtgärder ska enligt den nya förordningen ge sökanden möjlighet att välja mellan att genomgå en anpassningsperiod eller att göra ett lämplighetsprov, om inte annat särskilt föreskrivs eller om sökandens kvalifikationer skiljer sig från kvalifikationskraven på visst angivet sätt. Om sökanden ska göra ett lämplighetsprov ska den behöriga myndigheten se till att detta kan ske inom sex månader.

De föreskrivande myndigheterna ska bemyndigas att meddela föreskrifter om undantag från rätten att välja kompensationsåtgärd.

Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 14.1–2 i direktivet får medlemsstaterna under vissa förutsättningar kräva att en sökande genomgår en anpassningsperiod eller gör ett lämplighetsprov. Huvudregeln är att den sökande ska ha rätt att välja om han eller hon vill genomgå en anpassningsperiod eller göra ett lämplighetsprov. Till denna huvudregel finns i artikel 14.3

undantag där medlemsländerna ges rätt att inskränka den enskildes valmöjlighet. I det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet har ytterligare undantagsmöjligheter införts, vilket sammanfattningsvis innebär att undantag från yrkesutövarens möjlighet att välja anpassningsperiod eller lämplighetsprov kan göras för yrken förknippade med rådgivning avseende nationell rätt samt för en rad sjukvårdsyrken. Undantag kan enligt artikel 14.3 fjärde och femte stycket även göras om sökandens utbildningsnivå och utbildningskraven skiljer sig åt enligt fastställda steg.

Om en medlemsstat anser att det för ett bestämt yrke är nödvändigt att begränsa yrkesutövarens valmöjlighet ska den i förväg underrätta de andra medlemsstaterna och kommissionen, och lägga fram dokument som visar att undantaget är berättigat. Denna underrättelseskyldighet avhandlas i avsnitt 11.2.

Gällande rätt

Yrkesutövarens rätt att välja kompensationsåtgärd regleras huvudsakligen i de behöriga myndigheternas föreskrifter. I de fall valmöjligheten begränsats har detta dock i vissa fall skett i lag och förordning. Begränsningar i valmöjligheten finns avseende advokatyrket,³⁸ vissa sjukvårdsyrken³⁹ och fastighetsmäklare.⁴⁰

Överväganden

Enligt vad utredningen erfarit vid sina kontakter med behöriga myndigheter finns det ibland en diskrepans mellan vad som framgår av föreskrifter när det gäller sökandens möjlighet att välja kompensationsåtgärd och hur det fungerar i praktiken. Framförallt tycks detta bero på att de behöriga myndigheterna har svårt att ta fram personligt anpassade lämplighetsprov. Det framgår dock klart av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet att de behöriga myndigheterna, med vissa specifika undantag, är tvungna att ge sökanden möjlighet att välja mellan anpassningsperiod och ett personligt anpassat lämplighetsprov.

³⁸ 8 kap. 2 § tredje stycket första meningen rättegångsbalken.

³⁹ 4 kap. 8 § 3 Socialstyrelsens föreskrifter om erkännande av yrkeskvalifikationer inom hälso- och sjukvården.

⁴⁰ 18 § fastighetsmäklarförordningen.

För att kunna ta fram personligt anpassade lämplighetsprov är det enligt utredningen nödvändigt att den behöriga myndigheten preciserar vilka kvalifikationer som är väsentliga för utövandet av yrket. Som framgår ovan är en sådan precisering också är nödvändig för att Universitets- och högskolerådet i första skedet, se avsnitt 8.1, ska kunna bedöma om en sökandes utländska kvalifikationer motsvarar vad som krävs i Sverige. Med utgångspunkt i preciseringen av vilka krav som är väsentliga för utövandet av yrket kan den behöriga myndigheten sedan utforma eller upphandla lämplighetsprov uppdelat i olika kompetensblock. En sökande kan därefter få välja mellan en anpassningsperiod eller att göra de block av provet som enligt Universitets- och högskolerådets och den behöriga myndighetens bedömning inte motsvaras av de utländska kvalifikationerna.

Även om direktivet under vissa förutsättningar medger att medlemsstaterna föreskriver om undantag från rätten att välja mellan anpassningsperiod och lämplighetsprov, anser utredningen att huvudregeln bör föras in i den nya förordningen. Detsamma gäller de generella undantag som anges i artikel 14.3 fjärde och femte stycket, dvs. då sökandens utbildningsnivå och de nationella utbildningskraven skiljer sig åt enligt fastställda steg. Av förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer ska det således framgå att om en behörig myndighet har fattat beslut om kompensationsåtgärder ska den sökande ges möjlighet att välja mellan att genomgå en anpassningsperiod och att göra ett lämplighetsprov, om inte annat föreskrivs eller om sökandens kvalifikationer skiljer sig från kvalifikationskraven på det sätt som anges i artikel 14.3 fjärde och femte stycket. Om särskilda föreskrifter behövs avseende ett visst yrke eller en viss sektor bör de kunna meddelas av de föreskrivande myndigheterna. Förordningen ska därför förse med ett bemyndigande rörande detta.

Slutligen framgår av direktivet att om sökanden ska göra ett lämplighetsprov ska den behöriga myndigheten se till att detta kan ske inom sex månader från tidpunkten för beslutet. Även denna tidsfrist bör anges i den nya förordningen.⁴¹

⁴¹ Om ett lämplighetsprov ska anordnas för att kontrollera tillfälliga tjänstetillhandahållare eller inom ramen för ansökan om ett yrkeskort gäller andra tidsfrister, jfr artikel 7.4 samt artikel 4d.5.

8.5.2 Automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet

Utredningens förslag: Skyldigheten att i vissa fall automatiskt erkänna yrkeserfarenhet från ett annat land inom EES eller i Schweiz ska framgå av den nya lagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela ytterligare föreskrifter om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet och de genomförandeakter som Europeiska kommissionen antagit med anledning av direktivet.

Utredningens bedömning: För närvarande finns det inget yrke i Sverige som omfattas av direktivets bestämmelser om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet regleras i artikel 16–19 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Om det för vissa verksamheter inom hantverk, industri och handel krävs kunskap och förmåga av allmän, affärsmässig eller yrkesmässig art omfattas dessa, på de villkor som anges i kapitel II, av automatiskt erkännande av kvalifikationer styrkta genom yrkeserfarenhet. De verksamheter som avses anges i bilaga IV till det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Se vidare avsnitt 3.2.2.2.

Gällande rätt

Det finns inte några yrken som regleras genom krav på kunskap och förmåga av allmän, affärsmässig eller yrkesmässig art.

Överväganden

Bland de yrken som listas i bilaga IV i direktivet är det endast besiktnings tekniker som reglerats i Sverige. För detta yrke ställs dock inte enbart krav på kunskap och förmåga av allmän, affärs-

mässig eller yrkesmässig art, utan även krav på formell kompetens. Tillträde till detta yrke ska sålunda handläggas enligt den generella ordningen.

Utredningen bedömer därför att det i dagsläget inte föreligger något reglerat yrke i Sverige för vilket ordningen för automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet ska tillämpas. Därmed saknas anledning att vidta några genomförandeåtgärder avseende artikel 17 till 19 i direktivet. Den allmänna rätten till automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet, som anges i artikel 16, bör emellertid genomföras genom en bestämmelse i den nya lagen, så att denna täcker alla de ordningar som föreskrivs i direktivet. Vidare bör regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela ytterligare föreskrifter om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet. För det fall man väljer att framöver reglera ett yrke i Sverige genom att ställa krav på kunskap och förmåga av allmän, affärsmässig eller yrkesmässig art kan därmed de nödvändiga genomförandeåtgärderna ske i sektorsförfattning på lägre normnivå.

Även om inget yrke i Sverige i dagsläget bedöms vara reglerat i enlighet med ordningen för automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet kan det finnas behov för svenska yrkesutövare att kunna utverka sådana intyg som kan komma att krävas i annat medlemsland där yrkesverksamhet regleras i enlighet med denna ordning, se avsnitt 10.3.

8.5.3 Automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning

Utredningens förslag: I den horisontella lagen ska anges att yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan stat inom EES eller i Schweiz och som ger rätt att där utöva yrkesverksamhet som apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska, tandläkare eller veterinär, ska erkännas automatiskt i de fall som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till patientsäkerhetslagen respektive lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Det ska framgå av patientsäkerhetsförordningen och i förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård att en ansökan om legitimation som omfattas av bestämmelserna om automatiskt erkännande ska handläggas enligt förfarandebestämmelserna i den nya horisontella förordningen.

Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

Automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning regleras i artikel 21 och i bilaga V till det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Medlemsstaterna ska automatiskt erkänna bevis på formella kvalifikationer att utöva yrkena läkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare och arkitekt, om yrkesutövarens examensbevis återfinns i den uppräknade av nationella examina som återfinns i direktivets bilaga V. Dessa examensbevis ger sålunda innehavaren möjlighet att utöva sitt yrke i alla medlemsstater, på samma villkor som de som förvärvat sina kvalifikationer i den mottagande medlemsstaten. Direktivet kräver i bl.a. artikel 23 att behöriga myndigheter i vissa uttryckligen angivna fall godtar utbildningar som avviker från de samordnade minimikraven, t.ex. i enlighet med förvärvade rättigheter. Sådana ansökningar ska dock behandlas i enlighet med den generella ordningen. Se vidare avsnitt 3.2.2.3 och 4.11.

Gällande rätt

Automatiskt erkännande av veterinärexamina regleras i Jordbruksverkets föreskrifter.⁴² Automatiskt erkännande av övriga examina regleras i Socialstyrelsens föreskrifter.⁴³ Arkitekt utgör inte ett reglerat yrke i Sverige och för detta yrke saknas därför regler om automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer från andra länder.

Överväganden

De yrken som berörs av det automatiska erkännandet är i många fall sådana där rörligheten över gränserna är omfattande. Vidare är reglerna som styr erkännandet av kvalifikationer inom dessa yrken en central del av direktivet. De utbildningar som samordnats genom direktivet berör dock endast två sektorer, hälso- och sjuk-

⁴² Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2009:83) om behörigheter för djurhälsopersonal.

⁴³ Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2007:23) om erkännande av yrkeskvalifikationer inom hälso- och sjukvården.

vården och djurens hälso- och sjukvård, och det finns därför inte anledning att ta in de materiella bestämmelserna om automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning i den horisontella lagstiftningen. Vilka utländska examina som omfattas av ordningen för automatiskt erkännande bör därför även i fortsättningen anges i Socialstyrelsens respektive Jordbruksverkets föreskrifter.

I formell mening bör dock den nya lagen och förordningen även gälla för automatiska erkännanden. Med detta i åtanke, samt för att underlätta för läsaren, ska den horisontella lagen ange att yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan stat inom EES eller i Schweiz och som ger rätt att där utöva yrkesverksamhet som apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska, tandläkare eller veterinär ska erkännas automatiskt i de fall som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till patientsäkerhetslagen respektive lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

En följd av att den nya lagen och förordningen ska gälla även vid prövningen av en ansökan som omfattas av den automatiska ordningen är att den nya förordningens förfarandebestämmelser blir direkt tillämpliga. Patientsäkerhetsförordningen och förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska förses med bestämmelser som tydliggör detta.

8.5.4 Automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper

Utredningens förslag: Det ska av den horisontella lagen framgå att för det fall kommissionen fattar beslut om gemensamma utbildningsramar eller utbildningsprov som Sverige omfattas av, ska en sökande som genomgått en sådan utbildning eller avlagt ett sådant prov automatiskt godkännas för att utöva yrket på samma villkor som en sökande som har inhämtat nödvändiga yrkeskvalifikationer i Sverige. Vidare ska regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela ytterligare föreskrifter i enlighet med de delegerade akter och genomförandeakter som kommissionen antar på detta område.

Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

Automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper regleras i artikel 49a och 49b i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Direktivet föreskriver att sådana minimikrav för kunskaper, färdigheter och kompetenser som behövs för att kunna utöva ett specifikt yrke ska kunna fastställas genom delegerade akter, så kallade gemensamma utbildningsramar, som deltagande medlemsländer ska kunna lägga till grund för automatiskt erkännande. På motsvarande sätt kan ett gemensamt utbildningsprov fastställas, och en sökande med godkänt resultat ska automatiskt erkännas för yrket på samma villkor som innehavare av kvalifikationer uppnådda i medlemsstaten i fråga. Se vidare avsnitt 4.13.4.

Gällande rätt

Bestämmelserna om gemensamma utbildningsprinciper införs genom ändringsdirektivet, varför det inte finns någon reglering rörande detta.

Överväganden

Det saknas ännu delegerade akter som fastställer gemensamma utbildningsramar eller gemensamma utbildningsprov. För ett fullständigt genomförande av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet krävs dock att direktivets grundläggande artiklar rörande automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper införs i nationell rätt redan nu. Avsaknaden av de delegerade akterna för med sig att detta genomförande måste villkoras med att det automatiska erkännandet endast ska tillämpas i de fall kommissionen antagit en delegerad akt och endast om Sverige omfattas av denna.

Enligt utredningens bedömning bör det av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer framgå att yrkeskvalifikationer som har förvärvats utifrån gemensamma utbildningsramar eller ett gemensamt utbildningsprov som Sverige omfattas av ska erkännas automatiskt och därmed ge sökanden rätt att utöva yrket på samma villkor som om yrkeskvalifikationerna hade förvärvats i Sverige. Vidare bör regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela ytterligare föreskrifter i enlighet med de delegerade akter och

genomförandeakter som kommissionen antar på detta område. Kommissionen har befogenhet att i genomförandeakt t.ex. föreskriva hur ofta gemensamma utbildningsprov ska anordnas under ett kalenderår.

Det finns möjligheter att undantas från skyldigheten att införa gemensamma utbildningsprinciper och automatiskt erkänna yrkeskvalifikationer som förvärvats i enlighet med utbildningsprinciperna, se avsnitt 4.13.4. En medlemsstat ska, för det fall det anser att något av villkoren för att undantas är uppfyllda, i båda fallen meddela kommissionen detta inom sex månader efter att den delegerade akten beslutats. I den mån Sverige önskar utnyttja möjligheten till undantag är det sålunda viktigt att säkerställa att de närmare förfaranderegler som framgår av direktivet efterlevs. Enligt utredningen bör Universitets- och högskolerådet, i egenskap av nationell samordnare, ha en central roll i detta arbete. Det kan uppstå behov av att utarbeta ytterligare föreskrifter kring förfarandet. Universitets- och högskolerådet bör därför bemyndigas att meddela sådana föreskrifter.

8.5.5 Förfarandet

Utredningens förslag: Den nya förordningen ska innehålla bestämmelser som beskriver förfarandet kring erkännande av yrkeskvalifikationer inför etablering i Sverige, oavsett vilken ordning för erkännande som ska tillämpas.

Prövningen av en ansökan om legitimation eller annat behörighetsbevis ska delas upp i två eller tre steg, när yrkesutövaren har förvärvat sina yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i en annan stat inom EES eller i Schweiz. I det första steget ska det endast prövas om yrkesutövarens yrkeskvalifikationer är tillräckliga för att tillträde till yrket ska kunna beviljas. Denna prövning ska ske i enlighet med förfarandebestämmelserna i den nya förordningen och avslutas med ett beslut om yrkeskvalifikationerna.

Utredningens bedömning: Det bör framgå av verkställighetsföreskrifter vilka intyg som sökanden ska ge in för att en ansökan om tillträde till ett reglerat yrke ska anses vara komplett.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

I artikel 51, som inte har ändrats genom ändringsdirektivet, finns bestämmelser om förfarandet för ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer inför etablering i en ny stat. Dessa bestämmelser gäller oavsett vilken ordning för erkännande som ska tillämpas. Bland annat anges i artikel 51.2 att den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten ska behandla en ansökan om tillstånd att få utöva ett reglerat yrke snarast möjligt och under alla omständigheter fatta ett motiverat beslut inom tre månader efter det att den fullständiga ansökan inkom. Denna tidsfrist kan förlängas med en månad då ansökan ska prövas enligt den generella ordningen eller enligt ordningen för erkännande av yrkeserfarenhet.

Av artikel 50 och bilaga VII i direktivet framgår vilka handlingar, intyg och vilka uppgifter som medlemsstaterna kan begära av sökanden, och under vilka omständigheter den mottagande medlemsstaten via IMI kan be ursprungsmedlemsstaten att verifiera de uppgifter den erhållit från den sökande, se avsnitt 3.2.3.

Gällande rätt

Direktivets tidsfrister har genomförts i de författningar som reglerar respektive yrke. Enligt nuvarande förfarandebestämmelser handläggs emellertid frågan om yrkeskvalifikationerna inte separat, utan som en integrerad del av handläggningen av ett ärende om tillträde till ett yrke, till exempel om legitimation. Något beslut som endast avser sökandens yrkeskvalifikationer fattas således inte enligt gällande ordning. De tidsfrister som har införts i respektive sektorsförfattning avser därmed inte bara prövningen av sökandens yrkeskvalifikationer, utan hela det förfarande som till exempel leder fram till ett beslut om legitimation.

Överväganden

En behörighetsprövning i flera steg

Som framgår av avsnitt 8.3.1 och 8.3.2 har utredningen kommit fram till att förfarandet för prövningen av en ansökan om rätt att utöva ett reglerat yrke måste delas upp i två eller tre steg, när yrkesutövaren har förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i en annan stat inom EES eller i Schweiz. Utan en sådan uppdelning är det nämligen inte möjligt att vid behov genomföra språkkontroller på ett sätt som är förenligt med direktivet. Denna uppdelning är främst av relevans för de yrken som är reglerade på så sätt att det för tillträde till yrket krävs att den behöriga myndigheten har beviljat yrkesutövaren legitimation, auktorisation, godkännande eller annat behörighetsbevis.

Utredningens förslag till uppdelning av förfarandet innebär att det i första steget endast ska prövas om yrkesutövarens yrkeskvalifikationer är tillräckliga för att tillträde till yrket ska kunna beviljas. I sak innebär detta att de yrkeskvalifikationer som sökanden åberopar ska prövas mot de krav på sådana kvalifikationer som anges i den svenska yrkesregleringen. Sökandens utländska yrkeskvalifikationer ska då prövas i enlighet med direktivets materiella bestämmelser om förutsättningarna för erkännande, vilka skiljer sig åt beroende på vilken ordning för erkännande som gäller för yrket i fråga. Enligt utredningens förslag ska dessa materiella förutsättningar framgå av bestämmelser i de nya horisontella författningarna vad gäller den generella ordningen för erkännande och i respektive sektorsförfattning i fråga om de yrken som omfattas av ordningen för automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för vissa utbildningar. Om de utländska yrkeskvalifikationer som ska erkännas enligt dessa materiella bestämmelser, tillsammans med eventuella yrkeskvalifikationer som förvärvats i Sverige samt relevant yrkeserfarenhet, uppnår kvalifikationskraven för tillträde till yrket, ska myndigheten i ett särskilt beslut godkänna sökandens yrkeskvalifikationer. Om prövningen sker enligt den generella ordningen och denna visar att det finns väsentliga avvikelser ska myndigheten i stället besluta att sökanden ska vidta kompensationsåtgärder eller bevilja partiellt tillträde, om förutsättningar för det finns (se avsnitt 8.5.1.1). Om ansökan avser ett yrke där minst en fyraårig universitets- eller högskoleutbildning krävs, men sökanden endast kan uppvisa yrkeskvalifikationer som motsvarar exempelvis gymnasienivå ska

myndigheten besluta att sökanden saknar tillräckliga yrkeskvalifikationer.

Prövningen i detta första steg ska enligt direktivet ske inom en viss tidsrymd och avslutas med ett överklagbart beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer. Utredningen anser att förfarandebestämmelserna kring denna prövning ska framgå av den nya förordningen. Således ska det i förordningen bland annat anges att en ansökan ska handläggas skyndsamt och att den behöriga myndigheten inom en månad från ansökningsdagen ska bekräfta mottagandet av ansökan och, i förekommande fall, uppmana sökanden att komma in med kompletterande underlag. Om sökanden trots anmodan inte kommer in med de handlingar som behövs för att ansökan ska kunna prövas, får myndigheten avvisa ansökan. Vidare ska det framgå att den behöriga myndigheten ska följa upp misstankar om att en handling inte är äkta eller giltig, eller att sökanden inte har rätt att utöva sitt yrke i ursprungsstaten, genom att kontakta den behöriga myndigheten i den berörda staten. Det särskilda beslutet avseende sökandens yrkeskvalifikationer ska fattas inom tre månader från det att en fullständig ansökan har getts in. I ärenden som handläggs enligt den generella ordningen eller enligt ordningen för automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet får dock tidsfristen förlängas med en månad, om det finns särskilda skäl. Sådana skäl ska enligt utredningens mening vara hänförliga till ansökan och de kvalifikationer som åberopas. Bristande rutiner eller resurser hos den behöriga myndigheten kan således inte utgöra godtagbara skäl för förlängd handläggningstid.

Som nämns i avsnitt 8.1 ska den behöriga myndigheten, i de fall den generella ordningen för erkännande är tillämplig, höra Universitets- och högskolerådet avseende sökandens utländska utbildning innan frågan om yrkeskvalifikationerna avgörs, om det inte är obehövligt. Även detta bör framgå av förordningens förfarandebeskrivning. Ett exempel på när det kan anses obehövligt att höra Universitets- och högskolerådet är om rådet redan har yttrat sig över den åberopade utbildningen i ett annat ärende om tillträde till samma yrke. Det är också obehövligt att höra Universitets- och högskolerådet då det är uppenbart att sökanden uppfyller kvalifikationskraven, t.ex. genom kompletterande utbildning i Sverige. Bristande språkkunskaper eller vandel hos sökanden kan däremot inte utgöra skäl för att avstå att höra Universitets- och högskolerådet, eftersom sådana faktorer över huvud taget inte får beaktas vid prövningens första steg. Frågan om huruvida sökandens yrkeskvalifikationer ska godkännas ska nämligen, som nämns ovan, bedömas och avgöras isolerat.

De ovan beskrivna förfarandebestämmelserna ska tillämpas oavsett vilken ordning för erkännande som ska tillämpas. Bestämmelser som tydliggör detta bör införas i patientsäkerhetsförordningen och förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, i anslutning till de materiella bestämmelser om automatiskt erkännande som finns där.

När prövningen enligt det första steget har avslutats och ett beslut om godkännande av yrkeskvalifikationerna har fattats får den behöriga myndigheten, i ett andra steg, besluta att kontrollera yrkesutövarens språkkunskaper, om det finns skäl att anta att yrkesutövaren inte uppfyller de för yrket nödvändiga kunskaperna. Förutsättningarna för att ett sådant beslut ska kunna fattas ska, som anges i avsnitt 8.3.2, framgå av den nya lagen och av föreskrifter som meddelas med stöd av patientsäkerhetsförordningen.

Först därefter, i ett tredje steg, ska den behöriga myndigheten ta ställning till i vad mån övriga förutsättningar, som i förekommande fall krävs för tillträde till yrket, är uppfyllda. Denna slutliga prövning ska enligt utredningens förslag inte ske enligt den nya lagen och förordningen, utan ska ske enligt de författningar som gäller för respektive yrke. Vid denna prövning ska dock den behöriga myndigheten godta sitt eget tidigare beslut angående yrkeskvalifikationerna och lägga det till grund för den fortsatta handläggningen av ärendet. Detta ska uttryckligen anges i den nya förordningen. En begäran om behörighetsbevis kan således inte avslås med motiveringen att yrkesutövaren saknar tillräckliga yrkeskvalifikationer, om myndigheten tidigare har beslutat att, utan krav på kompensationsåtgärder, godkänna sökandens yrkeskvalifikationer. Om myndigheten däremot har beslutat om kompensationsåtgärder som ännu inte har vidtagits eller om myndigheten beslutat om språkkontroll och denna har visat att sökanden saknar för yrket tillräckliga språkkunskaper, ska dock ansökan om behörighetsbevis avslås. Detsamma gäller givetvis om sökanden inte uppfyller övriga förutsättningar för att beviljas behörighet, till exempel i fråga om vandel.

Om ingen språkkontroll ska ske, kan med fördel beslutet rörande yrkeskvalifikationerna och beslutet om behörighetsbevis meddelas samtidigt, inom den föreskrivna tidsfristen. Det bör dock observeras att ett sådant samlat beslut inte får innehålla ett beslut om språkkontroll. Ett beslut om språkkontroll får inte heller meddelas efter det att beslut om behörighetsbevis har meddelats.

Särskilt om tidsfrister för prövningen

Flera behöriga myndigheter har vittnat om problem att uppfylla direktivets krav på tidsfrister för handläggning av ärenden enligt yrkeskvalifikationsdirektivet och Kommerskollegium har inom ramen för SOLVIT-verksamheten hanterat ett antal klagomål som bottnat i långa handläggningstider även för yrken som omfattas av det automatiska erkännandet. Ju fler som är inblandade i erkännandeprocessen, desto större utmaning är det att leva upp till direktivets tidsfrister. I viss utsträckning har hittillsvarande problem bottnat i svårigheter att inhämta den sakkunskap som kan behövas för att kunna bedöma de utländska kvalifikationerna (jfr avsnitt 8.1 där utredningen föreslår att Universitets- och högskolerådet ska bistå med denna bedömning). I andra fall kan problemen härledas till att utbildningsintyg och dylikt inte i tillräcklig utsträckning återger utbildningens innehåll eller sökandens kvalifikationer och att de svenska myndigheterna vid förfrågan till den behöriga myndigheten i ursprungslandet inte får svar inom rimlig tid, om ens alls. Den behöriga myndigheten kan i förekommande fall uppmana yrkesutövaren att själv ta fram efterfrågad information, eller i likhet med vad som föreskrivs för hantering av yrkeskortet,⁴⁴ överväga att informera sökanden om hur långt handläggningen av ansökan fortskridit och med hjälp av IMI-samordnaren agera för att den behöriga myndigheten förmås återkomma med ett svar (se nedan avsnitt 9.3). Den behöriga myndigheten i det mottagande landet kan även vända sig till rådgivningscentrumen för att söka få fram begärd information.

Enligt huvudregeln i artikel 51.2 ska ett beslut med anledning av en ansökan om ”tillstånd att få utöva ett reglerat yrke” fattas inom tre månader efter det att den fullständiga ansökan kom in. Artikelns formulering antyder att tidsfristen tar sikte på den fullständiga prövningen av till exempel ett legitimationsärende och inte bara den del av handläggningen som rör erkännandet av sökandens yrkeskvalifikationer, det vill säga den fråga som regleras genom direktivet. Utredningen har dock stannat vid att tolka bestämmelserna om tidsfrister utifrån direktivets syfte och hur systemet förefaller vara tänkt att fungera.

Som anges ovan (avsnitt 8.3.1) innebär ett erkännande av yrkeskvalifikationer inte automatiskt en rätt att utöva yrket. Ett erkännande

⁴⁴ Artikel 4d.1–2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

av yrkeskvalifikationerna innebär i stället endast att yrkesutövaren ska ges tillträde till det yrke eller den del av ett yrke som denne är behörig att utöva i ursprungsstaten och rätt att utöva det yrket i Sverige *på samma villkor* som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer här i landet. Den handläggning som sker därefter, till exempel vid prövning av vandel och andra eventuella förutsättningar för att behörighetsbevis ska kunna utfärdas, sker på samma sätt oavsett varifrån sökanden härrör eller var denne har förvärvat sina kvalifikationer. Den delen av prövningen regleras inte av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, omfattas inte av dess syften och kan därmed heller inte rimligen omfattas av direktivets tidsfrister. Utredningen har mot den bakgrunden konstaterat att direktivets tidsfrister måste avse den prövning som leder fram till ett beslut om erkännande av sökandens yrkeskvalifikationer.

Det faktum att det tredje och slutliga steget enligt utredningens förslag inte omfattas av den nya förordningens förfarandebestämmelser och därmed inte heller av de tidsfrister som anges där, innebär emellertid inte att ansökningar om tillträde till ett yrke får ta hur lång tid som helst. Än mindre innebär det att denna del av prövningen får ta längre tid enbart på grund av att sökanden har utländska yrkeskvalifikationer. De behöriga myndigheterna ska handlägga dessa ansökningar, precis som alla andra ansökningar, under iakttagande av regeringsformens bestämmelse i 1 kap. 9 § om allas likhet inför lagen och i enlighet med förvaltningslagens bestämmelse i 7 § om att varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Unionsrätten kräver dessutom en likabehandling av enskilda utan hänsyn till nationalitet. Icke-diskrimineringsprincipen innebär bl.a. att det måste råda en 'fullständig likhet i behandlingen av personer i andra medlemsstater som befinner sig i en situation som regleras av unionsrätten, och av medborgarna i medlemsstaten ifråga'.⁴⁵ Den prövning som ska ske i det tredje steget torde dessutom i normalfallet vara av tämligen enkel karaktär och därmed sällan särskilt tidsödande. Utredningen gör därför bedömningen att uppdelningen av förfarandet saknar avgörande betydelse i fråga om handläggningstiden för ärendet som helhet.

⁴⁵ Jfr bl.a. EU-domstolens resonemang i mål C-43/95 *Data Delecta*.

Intyg

Vilka handlingar och intyg en mottagande medlemsstat kan kräva i samband med en ansökan skiljer sig åt beroende på om yrkesutövaren avser att endast tillfälligt utöva yrket eller avser att etablera sig i landet.⁴⁶

En behörig myndighet har rätt att begära att en yrkesutövare som ansöker om tillträde till ett yrke förser den med de intyg som är nödvändiga för att kunna erkänna utländska yrkeskvalifikationer. Direktivet begränsar dock vilka typer av intyg som kan begäras. Det framgår även av direktivet att den behöriga myndigheten i mottagarlandet inte regelmässigt får kontrollera om de uppgifter som den sökande lämnat är korrekta. En sådan kontroll får endast ske om det finns skälig grund för tvivel.

Enligt utredningen är det viktigt att de behöriga myndigheterna ser över hur deras nuvarande krav och förfaranden förhåller sig till ovanstående. Detta är viktigt inte bara för att underlätta för de sökande, utan även för att inte bidra till att IMI-systemet överbelastas med förfrågningar, när det inte finns skäl att misstänka att någon av de uppgifter en sökande lämnat är oriktiga. Eftersom tidsgränsen börjar löpa först efter att en komplett ansökan kommit in är det för den sökande givetvis också viktigt att den behöriga myndigheten är tydlig med vilken information och vilka intyg som krävs för att ansökan ska anses vara komplett. Detta bör därför läggas fast genom sektorsspecifika verkställighetsföreskrifter, som får meddelas med stöd av förordningens bemyndigande.

Ett legitimationsärendes gång

I syfte att ytterligare förtydliga hur handläggningen av ett ärende som omfattas av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska gå till kan vi utgå från följande exempel.

Låt oss säga att en fransk sjuksköterska, utbildad i Frankrike, vill flytta till Sverige och börja verka här. Han ansöker därför om legitimation i enlighet med patientsäkerhetslagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen. Enligt förordningen om yrkeskvalifikationer kan han även välja att lämna in sin ansökan

⁴⁶ Av artikel 7 framgår vilka intyg som kan krävas i samband med en förhandsunderrättelse för tillfällig tjänsteverksamhet.

elektroniskt, via den gemensamma kontaktpunkten (se avsnitt 8.5.5.2).

När ansökan har kommit in till Socialstyrelsen kontrollerar myndigheten att ansökan är komplett och skickar en bekräftelse till sökanden om att ansökan har kommit in. Denna bekräftelse bör innehålla information om vilka handläggningstider som gäller för ärendet och att sökanden har rätt att begära myndighetens prövning om beslut inte har meddelats inom tidsfristen. Om handlingar saknas uppmanas sökanden samtidigt att komplettera sin ansökan. Om Socialstyrelsen finner skäl att tro att någon handling inte är korrekt kontaktas den behöriga myndigheten i Frankrike via IMI.

Eftersom sökanden åberopar ett examensbevis över en fransk sjuksköterskeutbildning utreder Socialstyrelsen därefter först om utbildningen i fråga är en sådan som ska erkännas automatiskt, i enlighet med patientsäkerhetsförordningen och Socialstyrelsens föreskrifter. Om så är fallet beslutar Socialstyrelsen, senast inom tre månader, att godkänna sökandens yrkeskvalifikationer.

Om utbildningen däremot inte omfattas av det automatiska erkännandet prövar Socialstyrelsen i stället sökandens yrkeskvalifikationer enligt den generella ordningen. En bestämmelse som hänvisar myndigheten till den nya lagen och anslutande föreskrifter i en sådan situation bör finnas i patientsäkerhetsförordningen. Socialstyrelsen skickar då utan dröjsmål en remiss till Universitets- och högskolerådet, med begäran om ett yttrande över sökandens franska utbildning. När Universitets- och högskolerådets yttrande har lämnats ger Socialstyrelsen sökanden tillfälle att yttra sig över det, om det inte är uppenbart obehövligt.⁴⁷ Universitets- och högskolerådets yttrande och sökandens eventuella svar tjänar sedan som vägledning för Socialstyrelsen i dess prövning av sökandens samtliga yrkeskvalifikationer (dvs. även yrkeserfarenhet, svensk utbildning osv.). Socialstyrelsens prövning utmynnar sedermera, inom senast tre (eller fyra) månader efter det att den kompletta ansökan kom in, i ett beslut om

- att godkänna yrkeskvalifikationerna,
- att godkänna yrkeskvalifikationerna för partiellt tillträde till yrket, eller
- att sökanden måste vidta kompensationsåtgärder.

⁴⁷ Jfr 17 § förvaltningslagen.

För det fall att Socialstyrelsen i detta skede beslutar att sökanden måste vidta kompensationsåtgärder för att få behörighet att utöva sjuksköterskeyrket, bör Socialstyrelsen samtidigt besluta att avslå ansökan om legitimation. Sökanden bör även upplysas om att en ny ansökan kan ges in när åtgärderna, anpassningsperiod eller lämplighetsprov, har vidtagits.

Om Socialstyrelsen däremot beslutar att godkänna sökandens yrkeskvalifikationer, men det finns skäl att anta att sökanden saknar de språkkunskaper som är nödvändiga för att arbeta som sjuksköterska i Sverige, beslutar Socialstyrelsen därefter att sökanden ska genomgå en språkkontroll. Detsamma gäller om Socialstyrelsen har meddelat föreskrifter om att en sådan kontroll alltid ska ske. Utredningen vill betona att det inte finns någonting som hindrar att beslut om godkännande av yrkeskvalifikationerna och beslut om språkkontroll meddelas samtidigt. Myndigheten får däremot aldrig besluta om språkkontroll innan ett beslut rörande yrkeskvalifikationerna har meddelats.

När beslut att godkänna yrkeskvalifikationerna har fattats samt, i förekommande fall, en språkkontroll har utförts, gör Socialstyrelsen den slutliga prövningen av om samtliga förutsättningar är uppfyllda för att legitimation ska beviljas. Vid denna prövning, som sker i enlighet med patientsäkerhetslagen och anslutande föreskrifter, görs förstås ingen förnyad prövning av sökandens yrkeskvalifikationer. I stället godtar Socialstyrelsen sitt eget tidigare beslut rörande dessa.

Utredningen vill betona att det är fullt möjligt, och till och med önskvärt, att beslutet om utfärdande av legitimation meddelas samtidigt som beslutet rörande yrkeskvalifikationerna, förutsatt att ingen språkkontroll ska ske och att tidsfristen om tre (eller fyra) månader iakttas. Om en språkkontroll ska genomföras måste emellertid handläggningen av ärendet alltid delas upp i två eller tre steg. Beslut om språkkontroll får nämligen aldrig meddelas före beslutet om yrkeskvalifikationerna och beslut om legitimation får aldrig meddelas innan en sådan beslutad språkkontroll har genomförts.

8.5.5.1 En ny procedur avseende vissa typer av yrkesregleringar

Utredningens förslag: För yrken som är reglerade på annat sätt än genom krav på legitimation eller annat behörighetsbevis som utfärdats av den behöriga myndigheten, ska yrkesutövaren hos den behöriga myndigheten kunna ansöka om prövning av yrkeskvalifikationerna. Även ett sådant ärende ska handläggas i enlighet med förfarandebestämmelserna i den nya förordningen och avslutas med ett beslut om yrkeskvalifikationerna.

Skälen för utredningens förslag

I avsnitt 7.3 finns en redogörelse över ett antal yrken som hittills inte ansetts omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivets krav, men som utredningen anser vara reglerade i direktivets mening. Flertalet av dessa tillkommande yrken är inte reglerade på så sätt att det krävs legitimation eller annat behörighetsbevis för att få tillträde till yrket. I vissa fall krävs i stället certifiering, på grundval av bland annat yrkesutövarens yrkeskvalifikationer, av ett annat organ än den behöriga myndigheten. I andra fall krävs att personalen hos ett företag besitter viss kompetens för att företaget ska erhålla en nödvändig ackreditering av Swedac. För en yrkesutövare med utländska kvalifikationer kan det vara svårt att få en fast anställning inom dessa yrken, utan att först ha fått sina kvalifikationer intygade av en myndighet. En sådan möjlighet bör därför införas.

För en tredje grupp av yrken görs ingen förhandskontroll alls av yrkesutövarnas kvalifikationer, men brister härvidlag kan ändå föranleda konsekvenser vid tillsynsmyndighetens kontroll av verksamheten.⁴⁸ Ansvaret för att kvalifikationskraven upprätthålls vilar alltså helt på arbetsgivaren. När det gäller yrkesutövare som har förvärvat sina kvalifikationer i Sverige kan arbetsgivaren tämligen enkelt kontrollera att kraven är uppfyllda, eftersom det finns utbildningar som överensstämmer med kraven. Motsvarande kontroll avseende yrkesutövare som har förvärvat sina kvalifikationer i ett annat land är däremot inte lika enkel att utföra. Eftersom en sådan kontroll

⁴⁸ Av de yrken som hittills ansetts vara reglerade i yrkeskvalifikationsdirektivets mening är det endast socialtjänstens verksamhet rörande barn och ungdom som är reglerat på detta sätt.

förutsätter att man är väl insatt i vad som krävs för att erhålla såväl ett svenskt som ett utländskt utbildningsbevis, finns det en uppenbar risk för att arbetsgivaren avstår från att anställa en sökande med utländska kvalifikationer. Det finns därför behov av att göra det möjligt för yrkesutövare med kvalifikationer från andra länder att få sina kvalifikationer bedömda och erkända av en myndighet. En sådan myndighetsbedömning av utländska kvalifikationer bör inte vara tvingande, utan frivillig. Även yrkesutövarens arbetsgivare bör ha möjlighet att få till stånd en sådan prövning. Ett sådant frivilligt system för erkännande av utländska kvalifikationer underlättar möjligheten för sökanden med kvalifikationer förvärvade i ett annat land att få anställning i Sverige, utan att det uppstår någon otillbörlig diskriminering.

För att få till stånd en möjlighet till myndighetsprövning avseende utländska yrkeskvalifikationer för dessa typer av yrken krävs att det i den nya förordningen införs en ny procedur för erkännande i enlighet med direktivets krav. För de yrken där certifiering är ett krav, ska därför yrkesutövaren ansöka hos den behöriga myndigheten om prövning av yrkeskvalifikationerna. Myndighetens beslut ska därefter godtas av certifieringsorganet. För de yrken där det krävs att ett företags personal besitter en viss kompetens för att företaget ska erhålla ackreditering, ska ansökan om prövning av yrkeskvalifikationerna ges in av antingen yrkesutövaren eller dennes arbetsgivare. Även i det fallet ska myndighetens beslut godtas av ackrediteringsorganet, dvs. av Swedac. Också för de yrken där ingen förhandskontroll görs vare sig av yrkesutövaren eller av dennes arbetsgivare, men krav på vissa kvalifikationer ändå ställs, ska yrkesutövaren eller dennes arbetsgivare ha möjlighet att genom ansökan utverka ett beslut avseende yrkesutövarens yrkeskvalifikationer. Ett sådant beslut ska få till följd att tillsynsmyndigheten inte kan vidta några åtgärder mot verksamheten med motiveringen att kompetenskraven för yrket inte är uppfyllda.

8.5.5.2 Elektronisk ansökan

Utredningens förslag: En ansökan som helt eller delvis ska prövas enligt de nya författningarna ska ges in till den behöriga myndigheten eller elektroniskt via den gemensamma kontaktpunkten.

Kravet i förordningen om auktorisation av patentombud på att ansökan ska vara undertecknad ska ändras.

Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

Genom ändringsdirektivet införs en ny bestämmelse, artikel 57a, där det bland annat anges att medlemsstaterna ska sörja för att samtliga krav, förfaranden och formaliteter som täcks av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, utom vad gäller genomförande av kompensationsåtgärder, kan slutföras enkelt, på avstånd och elektronisk väg, via den gemensamma kontaktpunkten eller de behöriga myndigheterna.

Gällande rätt

Skyldigheten att kunna fullgöra förfaranden enligt yrkeskvalifikationsdirektivet elektroniskt och på distans har tillkommit genom ändringsdirektivet. En motsvarande reglering i tjänstedirektivet har genomförts i 7 § förordningen om tjänster på den inre marknaden, som anger att Tillväxtverket ska tillhandahålla en elektronisk förmedlingsfunktion.

Överväganden

Av ändringsdirektivet följer att en ansökan om legitimation eller annat behörighetsbevis som grundar sig på utländska yrkeskvalifikationer, liksom en ansökan som enbart gäller just erkännande av yrkeskvalifikationer, ska kunna ges in elektroniskt via den gemensamma kontaktpunkt som upprättats genom tjänstedirektivet. Denna möjlighet ska framgå av den nya förordningen.

I 5 § andra stycket förordningen om auktorisation av patentombud anges emellertid att en ansökan om auktorisation ska vara undertecknad av sökanden. Medlemsstaterna har enligt artikel 57a.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet rätt att kräva att en ansökan ska vara signerad med en avancerad elektronisk signatur, om det är motiverat.⁴⁹ Medlemsstaterna har dock inte rätt att kräva att en ansökan via den elektroniska kontaktpunkten ska kompletteras med en fysiskt undertecknad ansökan. Då kravet på undertecknande i 5 § förordningen om auktorisation av patentombud får anses utgöra ett sådant otillåtet krav på en fysisk signatur bör bestämmelsen ändras. Av ett nytt stycke i 5 § förordningen om auktorisation av patentombud bör därför framgå att kravet på undertecknande inte gäller om ansökan omfattas av den nya lagen och förordningen. Några av de övriga sektorsförfattningarna anger i stället att ansökan ska vara skriftlig. Utredningen bedömer dock att ett sådant krav inte står i motsatsförhållande till en bestämmelse som ger sökanden rätt att ge in ansökan elektroniskt.

8.6 Europeiskt yrkeskort

Utredningens förslag: Det ska införas bestämmelser i den nya lagen och förordningen som genomför det system för utfärdande av europeiska yrkeskort som inrättas genom direktivet. De rättigheter för yrkesutövare och skyldigheter för behöriga myndigheter som förs in i författningarna gäller under förutsättning att kommissionen antagit genomförandeakter om yrkeskort avseende ett visst yrke. De föreskrivande myndigheterna ska bemyndigas att meddela de närmare föreskrifter om yrkeskort som kan komma att krävas.

Utredningens bedömning: Om kommissionen antar genomförandeakter som innebär att systemet om utfärdande av yrkeskort ska gälla för ett visst yrke, bör de ytterligare nationella författningsåtgärder som krävs kunna vidtas av de föreskrivande myndigheterna.

⁴⁹ Se vidare avsnitt 4.13.3.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Yrkeskortet regleras i artikel 4.a–e i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, se avsnitt 4.10. Yrkeskortet är ett elektroniskt bevis som styrker att innehavaren antingen uppfyller alla nödvändiga villkor för att tillfälligt tillhandahålla tjänster i en mottagande medlemsstat, eller att innehavarens yrkeskvalifikationer erkänts för etablering i en mottagande medlemsstat. Utgångspunkten är att det ska vara frivilligt för den yrkesverksamme att antingen ansöka om ett yrkeskort eller använda sig av direktivets sedvanliga erkännandeprocess. Om den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet inte fattar något beslut inom de tidsfrister som anges i direktivet, ska yrkeskortet anses vara utfärdat och automatiskt överföras till den som ansökt om yrkeskortet.

För att yrkeskort överhuvudtaget ska kunna utfärdas måste kommissionen anta genomförandeakter om införande av det europeiska yrkeskortet för ett särskilt yrke. Kommissionen ska också anta de åtgärder som, med beaktande av särdragen för det berörda yrket, krävs för att garantera en enhetlig tillämpning av bestämmelserna om yrkeskortet.

Gällande rätt

Systemet med yrkeskort införs genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Överväganden

Möjligheten att ansöka om yrkeskort är ett alternativt sätt för enskilda att få sina yrkeskvalifikationer erkända i ett annat land. Ett giltigt yrkeskort har nämligen samma verkan som ett erkännande av yrkeskvalifikationer, se avsnitt 8.3.1. Ansökan om yrkeskort görs antingen för tillfälligt tillhandahållande av tjänster eller för etablering i en annan stat. Beroende på varaktighet och karaktär på den yrkesverksamhet som den enskilde vill utöva gäller olika förfaranden.

För sådana yrkeskort som avser tillfällig verksamhet inom andra yrkesverksamheter än sådana som har konsekvenser för säkerhet

och folkhälsa, är det yrkesutövarens ursprungsstat som både mottar ansökan, prövar denna och utfärdar yrkeskortet. Detsamma gäller i fråga om yrkeskort för tillfällig verksamhet inom de hälso- och sjukvårdsyrken som omfattas av den automatiska ordningen för erkännande utifrån samordnade minimikrav på utbildningen, förutsatt att yrkesutövarens kvalifikationer är sådana som enligt bilaga V till direktivet ska erkännas automatiskt. Ursprungsstaten ska således pröva ansökan och utfärda yrkeskort

1. för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom ett hälso- och sjukvårdsyrke som erkänns automatiskt, förutsatt att yrkesutövarens yrkeskvalifikationer finns i bilaga V, och
2. för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom ett yrke som inte har med vare sig säkerhet eller hälso- och sjukvård att göra.

När det gäller yrkeskort för etablering eller för tillfälliga tjänster inom säkerhet eller hälso- och sjukvård (och som inte omfattas av automatiskt erkännande) lämnas ansökan till den behöriga myndigheten i ursprungsstaten, men det är det mottagande landets myndighet som prövar ansökan och utfärdar yrkeskortet. Således ska ursprungsstaten till den mottagande staten vidarebefordra en ansökan som avser yrkeskort

1. för etablering, oavsett yrke,
2. för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom ett säkerhetsyrke,
3. för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom ett hälso- och sjukvårdsyrke som erkänns automatiskt, om sökandens yrkeskvalifikationer *inte* återfinns i bilaga V, och
4. för tillfälligt tillhandahållande av tjänster inom ett annat hälso- och sjukvårdsyrke, dvs. ett yrke som inte alls omfattas av ordningen för automatiskt erkännande.

I de sistnämnda fallen är det alltså den mottagande staten som ska pröva ansökan och bevilja den om förutsättningarna är uppfyllda. Yrkeskortet ger i dessa fall heller ingen automatisk rätt att utöva yrket i fråga.⁵⁰ Även andra förekommande krav för utövande av

⁵⁰ Förutsatt att sådana övriga krav som ställs för etablering förelåg innan systemet med yrkeskort togs i bruk för berört yrke, se artikel 4a.5.

yrkesverksamheten måste alltså uppfyllas och kontrolleras. Vid etablering kan det dessutom krävas att legitimation eller annat behörighetsbevis utfärdas innan yrkesutövning får ske, förutsatt att ett sådant krav fanns redan innan yrkeskort infördes för yrket i fråga. Någon prövning av om andra krav än sådana som avser yrkeskvalifikationer är uppfyllda, t.ex. avseende språkkunskaper, får dock inte ske inom ramen för prövningen av ansökan om yrkeskort. Prövningen av i vad mån kvalifikationerna får anses vara likvärdiga dem som krävs i Sverige ska göras separat och avslutas innan andra förekommande krav prövas.

En fördel med yrkeskort, i jämförelse med den sedvanliga erkännandeprocessen, är att det är yrkesutövarens ursprungsstat som kontrollerar i vad mån ansökan är komplett och intygen är äkta. Myndigheten i den mottagande staten behöver därigenom inte kontrollera sådana intyg de som utgångspunkt har sämre förutsättningar att känna till. Den enskilde kan även antas ha lättare att kommunicera med sin ursprungsstats myndighet än med en myndighet i ett annat land.

Kommissionen har befogenhet att närmare reglera förfarandet kring yrkeskortet, t.ex. hur betalningar ska göras och behandlas. Eventuella avgifter som kan krävas för yrkeskortet ska enligt direktivet vara rimliga och proportionella, överensstämma med medlemsstaternas kostnader och får inte avskräcka aktörer från att ansöka om yrkeskort. Rimligtvis torde avgiften under alla förhållanden inte kunna överstiga vad som krävs för erkännande i enlighet med den sedvanliga erkännandeprocessen i landet.

Enligt utredningens mening bör en ansökan om yrkeskort ske elektroniskt. Detta bör anges i den nya förordningen. Enligt artikel 4b.1 ska ursprungsmedlemsstaten göra det möjligt för en innehavare av en yrkeskvalifikation att ansöka om ett europeiskt yrkeskort genom ett online-verktyg, vilket ska tillhandahållas av kommissionen. Detta online-verktyg ska automatiskt skapa en IMI-akt för den sökande i fråga. Så snart kommissionen har presenterat detta online-verktyg bör därför detta verktyg göras allmänt tillgängligt via Universitets- och högskolerådets webbplats och via den gemensamma kontaktpunkt som administreras av Tillväxtverket.

För ett fullständigt genomförande av direktivet krävs att direktivets bestämmelser rörande yrkeskortet genomförs redan nu, trots att det ännu inte har fattats beslut om vilka yrken som eventuellt kan bli aktuella. Beslut i form av genomförandeakter är

en förutsättning för att systemet med yrkeskort ska kunna tillämpas. Utredningen förslår därför att direktivets bestämmelser om yrkeskort förs in i lagen och förordningen, men att dessa reglers tillämpning villkoras med att kommissionen antar genomförandeakter för de yrken som ska omfattas av systemet.

Med denna lösning bedömer utredningen att om kommissionen antar genomförandeakter som innebär att systemet om utfärdande av yrkeskort ska börja tillämpas för ett visst yrke, kan de ytterligare författningsåtgärder som krävs vidtas av den myndighet som är behörig att meddela verkställighetsföreskrifter för yrket i fråga. Om yrkeskort skulle införas för ett yrke som inte är reglerat i Sverige, bör sådana föreskrifter få meddelas av Universitets- och högskolerådet. Möjligen kan det därutöver krävas förtydligande bestämmelser på förordningsnivå, liksom bestämmelser om avgifter. I avsaknad av genomförandeakter är det hur som helst inte möjligt för utredningen att föreslå några ytterligare åtgärder i dagsläget.

8.7 Bemyndiganden och upplysningsbestämmelser

Utredningens förslag: Den nya lagen ska innehålla uttryckliga bemyndiganden om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter avseende tillfälligt tillhandahållande av tjänster, erkännande av yrkeskvalifikationer, europeiskt yrkeskort och språkkontroller avseende hälso- och sjukvårdspersonal.

I den nya förordningen ska föreskrivande myndigheter bemyndigas att meddela verkställighetsföreskrifter samt föreskrifter om undantag från rätten att välja kompensationsåtgärd. Universitets- och högskolerådet ska bemyndigas att meddela föreskrifter om yrkeskort avseende i Sverige oregrerade yrken, gemensamma utbildningsprinciper och utfärdande av utbildningsbevis. Myndigheten för yrkeshögskolan ska bemyndigas att meddela föreskrifter om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet. Kommerskollegium ska bemyndigas att meddela föreskrifter om informationsutbyte i IMI.

Såväl den nya lagen och förordningen som de berörda sektorsförfattningarna ska förses med upplysningsbestämmelser om att relevanta bestämmelser finns i andra författningar.

Skälen för utredningens förslag

Bemyndiganden i den nya lagen

Som framgår ovan, avsnitt 8.2, anser utredningen att viss övergripande normgivning rörande de rättigheter för enskilda som direktivet ger bör ske genom lag, närmare bestämt i den nya horisontella lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Denna lag bör förses med uttryckliga bemyndiganden som tydliggör i vilka avseenden avvikande eller kompletterande bestämmelser kan finnas på lägre normnivå, även om sådana föreskrifter i och för sig hade kunnat meddelas med stöd av de bemyndiganden som redan finns i de lagar som möjliggör yrkesregleringen i sig. Även om den nya lagens bemyndiganden således skulle kunna anses utgöra onödiga dubbleringar, anser utredningen nämligen att fördelarna med tydlighet överväger ur ett användarperspektiv.

Utredningen föreslår därför att det i den nya lagen, i anslutning till att en viss fråga behandlas, anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- tillfälligt tillhandahållande av tjänster, inklusive krav på förhandsunderrättelse och förhandskontroll,
- erkännande enligt den generella ordningen, inklusive undantag från lagens bestämmelser om rätt till erkännande,
- automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet,
- automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper,
- erkännande av yrkeskvalifikationer genom europeiskt yrkeskort, och
- kontroller av språkkunskaper för hälso- och sjukvårdspersonal.

Utredningens förslag innebär att bemyndigandena avseende tillfälligt tillhandahållande av tjänster, erkännande enligt den generella ordningen och yrkeskort läggs till grund för bestämmelser i den nya förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer, vilken dock till övervägande delen behandlar frågor som ryms inom regeringens restkompetens. Bemyndigandet avseende automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet läggs till grund för en vidaredelegation i den nya förordningen, till förmån för Myndigheten för yrkeshögskolan. På motsvarande sätt ger bemyndigandet avseende

gemensamma utbildningsprinciper stöd åt den nya förordningens vidaredelegation till Universitets- och högskolerådet. Såvitt avser bemyndigandet att meddela föreskrifter om språkkontroll av hälso- och sjukvårdspersonal läggs detta, tillsammans med det befintliga bemyndigandet i patientsäkerhetslagen, till grund för en bestämmelse i patientsäkerhetsförordningen om vidaredelegation till Socialstyrelsen.

Bemyndiganden i den nya förordningen

Vissa bestämmelser i den föreslagna förordningen är av det slaget att de lika väl hade kunnat meddelas på lägre normnivå, i form av myndighetsföreskrifter. Utredningen har dock valt att föreslå ett genomförande på förordningsnivå vad gäller merparten av de bestämmelser som enligt direktivet ska gälla för alla yrken, dels i syfte att säkerställa en enhetlig tillämpning, dels i syfte att underlätta en smidig genomförandeprocess. Trots att förordningen av detta skäl är förhållandevis detaljerad kommer det ändå att finnas behov av vissa kompletterande föreskrifter.

Utredningen föreslår därför att den nya förordningen ska innehålla normgivningsbemyndiganden för de myndigheter som redan med stöd av yrkesregleringen har rätt att meddela föreskrifter kring ett visst yrke. Dessa föreskrivande myndigheter bör enligt utredningens mening ges rätt att meddela dels de föreskrifter som behövs för tillämpningen av den nya lagen och förordningen (verkställighetsföreskrifter), dels särskilda föreskrifter om undantag från rätten att välja kompensationsåtgärd. Som föreskrivande myndighet för arkitektyrket pekar utredningen ut Universitets- och högskolerådet, som sedan tidigare fullgör uppgiften som behörig myndighet för detta oreglerade yrke.

Möjligheten att meddela föreskrifter om undantag från huvudregeln om rätt att välja kompensationsåtgärd beskrivs närmare i avsnitt 8.5.1.2. Det bör noteras att sådana förslag till föreskrifter omfattas av en särskild anmälningsprocedur, se avsnitt 11.2.

Behovet av verkställighetsföreskrifter för att det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska anses vara fullständigt genomfört torde enligt utredningens bedömning inte vara särskilt stort. Det finns dock vissa detaljer i direktivet som kan förtjäna närmare föreskrifter, anpassade till respektive yrke. Det gäller framför allt artikel 3.1 g) och h), som egentligen utgör definitioner av

begreppen anpassningsperiod och lämplighetsprov, men som i realiteten innehåller materiella bestämmelser som ställer krav på hur myndigheterna ska tillämpa direktivet.

För att förfarandet kring erkännande av yrkeskvalifikationer ska fungera i praktiken kan det säkerligen finnas behov av formella föreskrifter om hur ansökan ska gå till, vad den ska innehålla och hur den ska handläggas. I sådana fall kan verkställighetsföreskrifter meddelas med stöd av förordningens bemyndigande. Det finns i detta sammanhang skäl att beakta vad som anges i artikel 50.1, som hänvisar till bilaga VII till direktivet, angående vilka handlingar och intyg som får begäras i samband med en ansökan om tillträde till ett yrke. I fråga om väktare och hälso- och sjukvårdssyrken finns det även anledning att ta hänsyn till vad som anges i artikel 7 i direktivet om vilka handlingar som får krävas i samband med förhandsunderrättelse inför tillfälligt tillhandahållande av tjänster.

Om yrkeskort skulle införas, kommer det sannolikt att behövas vissa föreskrifter som kompletterar kommissionens genomförandakter. Sådana föreskrifter torde enligt utredningens bedömning kunna meddelas i form av verkställighetsföreskrifter, med stöd av bemyndigandet i den nya förordningen. Givetvis kan det dock inte uteslutas att även andra föreskrifter kan komma att vara nödvändiga.

Universitets- och högskolerådet ska bemyndigas att meddela föreskrifter om yrkeskort avseende i Sverige oreglerade yrken, vilket sannolikt kommer att behövas för det fall att yrkeskort införs för sådana yrken. På motsvarande sätt ska Universitets- och högskolerådet bemyndigas att meddela föreskrifter om gemensamma utbildningsprinciper, vilket kan komma att vara nödvändigt om kommissionen beslutar om sådana principer och Sverige väljer att delta. Universitets- och högskolerådet bör även bemyndigas att meddela föreskrifter om utfärdande av sådana intyg om utbildningsbevis som en yrkesutövare behöver för att kunna få sin svenska utbildning erkänd utomlands.

Vidare anser utredningen att Myndigheten för yrkeshögskolan bör bemyndigas att meddela föreskrifter om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet. Behov av sådana föreskrifter aktualiseras emellertid endast om ett nu oreglerat yrke regleras, genom att det i författning införs krav på kunskap och förmåga av allmän, affärs- eller yrkesmässig art.

Slutligen ska Kommerskollegium bemyndigas att meddela föreskrifter om informationsutbyte i IMI. Kommerskollegium har

visserligen redan i förordningen om tjänster på den inre marknaden bemyndigats att meddela föreskrifter om informationsutbyte i IMI. För att det inte ska råda något tvivel om att denna normgivningsmakt även täcker sådant informationsutbyte i IMI som sker som en följd av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, bör dock bemyndigandet upprepas i den nya förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer. För det fall att Kommerskollegium exempelvis anser att det behövs föreskrifter med anledning av bestämmelserna i artikel 4e.2–7 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, utöver dem i IMI-förordningen som redan gäller, kan således sådana föreskrifter meddelas. Föreskrifter med stöd av detta bemyndigande kan även komma att behövas med anledning av artikel 4b.4 i direktivet, beroende på hur kommissionens genomförandeakter utformas. Detsamma gäller vad som anges i artikel 56a.7–8 i direktivet, rörande hanteringen av varningar i IMI.

Upplysningsbestämmelser

Det finns ett stort antal författningar, inom många olika sektorer, som reglerar utövandet av yrkesverksamhet i Sverige. Detta faktum, tillsammans med yrkeskvalifikationsdirektivets sektorsövergripande men samtidigt mycket detaljerade karaktär, medför ofrånkomligen att regelverket kan uppfattas som komplext och svårtillgängligt. För den som i författningstext söker kunskap om möjligheterna att utöva yrken i Sverige är det inte tillräckligt att enbart ta del av den nya lagen och förordningen eller respektive sektorsförfattning. Tvärtom krävs en förståelse för det samband som finns mellan å ena sidan yrkesregleringen, som finns på sektorsnivå, och å andra sidan erkännanderegleringen, som föreslås finnas i de nya författningarna. Det är utredningens förhoppning att upplysningsbestämmelser, som erinrar om bestämmelser i andra författningar, kan bidra till en sådan förståelse.

Utöver de uttryckliga bemyndigandena föreslår utredningen därför att den nya lagen förses med upplysningsbestämmelser som indikerar att det i annan författning finns bestämmelser om

- erkännande av yrkeskvalifikationer avseende advokatyrket,
- erkännande av yrkeskvalifikationer som grundar sig på andra EU-rättsakter än yrkeskvalifikationsdirektivet,

- vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att utländsk yrkespraktik ska godtas,
- i vilka fall utländska yrkeskvalifikationer ska erkännas automatiskt på grundval av samordning av minimikraven för utbildning, och
- sekretess.

Upplysningen rörande advokatycket föranleds av att detta yrke inte föreslås omfattas av den nya lagen och förordningen. I stället lämnas en upplysning om att bestämmelser som genomför direktivet avseende detta yrke finns i rättegångsbalken. Upplysningen rörande bestämmelser som grundar sig på andra EU-direktiv än yrkeskvalifikationsdirektivet, har sin grund i att sådana särdirektiv har företräde framför yrkeskvalifikationsdirektivet.

Föreskrifter kring yrkespraktik torde enligt utredningens bedömning framför allt aktualiseras inom hälso- och sjukvårdssektorn, exempelvis i fråga om läkarnas allmäntjänstgöring. Föreskrifter som anger vilka utländska utbildningar som ska erkännas automatiskt på grundval av samordning av minimikraven för utbildning finns redan rörande apotekare, barnmorskor, läkare, sjuksköterskor och tandläkare i Socialstyrelsens föreskrifter. Motsvarande föreskrifter avseende veterinäryrket finns i Jordbruksverkets föreskrifter.

Bestämmelser om sekretess finns i offentlighets- och sekretesslagen. Som framgår av avsnitt 8.8 föreslår utredningen att en ny sekretessbestämmelse införs till skydd för uppgifter om yrkesutövares personliga och ekonomiska förhållanden. Direktivets krav på sekretess till skydd för utländska myndigheters verksamhet bedöms dock, i samma avsnitt, vara uppfyllt genom 15 kap. 1 a § offentlighets- och sekretesslagen. Utöver de nämnda finns det givetvis även andra bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som kan ha relevans för de myndigheter som berörs av den nya lagen.

Vidare föreslår utredningen att den nya förordningen förses med upplysningsbestämmelser som tydliggör att det i andra författningar finns bestämmelser

- som syftar till att genomföra yrkeskvalifikationsdirektivet inom en viss sektor,
- som avviker från huvudregeln om att den som tillfälligt tillhandahåller tjänster ska använda etableringsstatens yrkestitel,
- om förhandsunderrättelse och förhandskontroll inför tillfälligt tillhandahållande av tjänster,

- som avviker från huvudregeln om rätten att välja kompensationsåtgärd,
- om att auktoriserade handelskamrar får utfärda vissa intyg,
- om ansvarsnämndernas skyldighet att underrätta övriga stater om beslut som begränsar eller förbjuder yrkesutövning,
- om IMI, och
- om överklagande till allmän förvaltningsdomstol.

De föreskrifter som dessa upplysningsbestämmelser avser finns endera i lag eller i annan författning, som har meddelats antingen med direkt stöd av bemyndigandena i den nya lagen eller med stöd av bemyndiganden i helt andra lagar. Endast föreskrifter om undantag från huvudregeln om rätten att välja kompensationsåtgärd får meddelas med stöd av ett bemyndigande i den nya förordningen. Utredningen har valt att föreslå en särskild upplysningsbestämmelse rörande detta, i syfte att kompensera läsaren för det avstånd som råder till förordningens bemyndiganden.

Som redovisas i betänkandet, under respektive avsnitt, föreslår utredningen att vissa författningsbestämmelser i sektorsförfattningarna ska upphävas, nämligen sådana bestämmelser som tidigare har införts i syfte att genomföra det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet och som nu ersätts av bestämmelser i den nya lagen och förordningen. För att undvika risk för missförstånd föreslår utredningen att dessa sektorsförfattningar i stället förses med upplysningsbestämmelser som påminner läsaren om att det, utöver den yrkesreglering som finns på sektorsnivå, finns bestämmelser i den nya lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och i de föreskrifter som meddelas i anslutning till denna lag. Placeringen och utformningen av dessa upplysningsbestämmelser har i största möjliga mån utformats med beaktande av den författningsstruktur som råder inom respektive område. Detta har fått till följd att upplysningsbestämmelserna endast i tre fall föreslås placeras på lagnivå, nämligen i lagen om bevakningsföretag, i socialtjänstlagen och i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Avseende flertalet yrken föreslår utredningen i stället att upplysningsbestämmelser införs på förordningsnivå. I några fall har utredningen gjort bedömningen att yrkesregleringen i sig enbart återfinns i myndighetsföreskrifter. Eftersom utredningen inte lämnar några konkreta förslag på denna normnivå föreslås heller inga upplysningsbestämmelser inom dessa sektorer.

8.8 Sekretess

Utredningens förslag: Det ska införas en ny bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) om att sekretess ska gälla för en uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som hänför sig till ett ärende enligt den nya lagen, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Sekretessen ska inte gälla beslut i ärendet. För uppgift i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst femtio år. Den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen ska inte ha företräde framför meddelarfriheten.

En upplysningsbestämmelse som erinrar om att bestämmelser om sekretess finns i offentlighets- och sekretesslagen ska tas in i den nya horisontella lagen.

Utredningens bedömning: Direktivets krav på konfidentiell behandling av de upplysningar som överlämnas till svenska myndigheter från utländska organ, inom ramen för det administrativa samarbetet mellan behöriga myndigheter i olika stater, uppfylls av sekretessbestämmelsen i 15 kap. 1 a § offentlighets- och sekretesslagen. Några särskilda författningsåtgärder krävs således inte för att genomföra direktivet i denna del.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

För att en myndighet ska kunna pröva en ansökan om tillträde till ett reglerat yrke måste sökanden kunna visa upp att denne har de kvalifikationer som krävs. Om ansökan stödjer sig på utländska yrkeskvalifikationer kan medlemsstaterna, enligt artikel 50.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, begära att sökanden eller vissa organ i ursprungsmedlemsstaten ger in vissa handlingar och intyg. Enligt tredje stycket i samma artikel ska sådana överlämnade uppgifter behandlas konfidentiellt. Denna sekretessbestämmelse omfattas inte av ändringsdirektivet, utan kvarstår oförändrad.

Vidare anges i artikel 56.1 att de behöriga myndigheterna ska garantera konfidentiell behandling av de upplysningar som utväxlas inom ramen för det administrativa samarbete mellan behöriga

myndigheter som beskrivs i avsnitt 9.1. Även denna sekretessbestämmelse fanns med redan i det ursprungliga direktivet och har inte ändrats.

Skyddet för uppgifter om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden

Handlingar som ges in till svenska myndigheter omfattas av tryckfrihetsförordningens bestämmelser om handlingsoffentlighet. En förutsättning för att en myndighet ska kunna hemlighålla en sådan handling, eller delar av den, är att sekretess gäller för uppgifterna i handlingen enligt någon bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen.

Betyg, examensbevis och intyg om yrkeserfarenhet har i Sverige inte ansetts innehålla sådana känsliga uppgifter som motiverar ett generellt avsteg från den grundlagsfästa offentlighetsprincipen. Yrkeskvalifikationsdirektivets krav på konfidentiell behandling av de handlingar som åberopas vid en ansökan om erkännande av yrkeskvalifikationer har heller inte föranlett några författningsåtgärder vid genomförandet av yrkeskvalifikationsdirektivet. Följaktligen har allmänheten i normalfallet rätt att ta del av de handlingar som ges in till en myndighet i samband med en ansökan om legitimation, auktorisation eller godkännande. Det finns dock vissa undantag.

I 25 kap. 8 a § offentlighets- och sekretesslagen anges att sekretess gäller hos Socialstyrelsen i ärende om legitimation, särskilt förordnande att utöva yrke eller bevis om specialistkompetens enligt 4 kap. 10 § patientsäkerhetslagen för uppgift om sökandens hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att denne eller någon närstående till denne lider betydande men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller enligt 29 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen i ärende om prövning av någons lämplighet att ha taxiförarlegitimation enligt taxitrafiklagen (2012:211), körkort eller traktorkort. Liknande bestämmelser till skydd för uppgifter som sökandens hälsotillstånd och andra personliga förhållanden finns också rörande andra förfaranden för tillträde till viss yrkesverksamhet. I ärenden om godkännande av väktare gäller i stället sekretess enligt 30 kap. 21 § offentlighets- och sekretesslagen för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller

någon närstående till denne utsätts för våld eller lider annat allvarligt men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte i något av fallen för uppgifter i beslut.

Skyddet för myndigheternas verksamhet och internationella relationer

Enligt 15 kap. 1 a § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess för en uppgift som en myndighet har fått från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt eller ett av EU ingånget eller av riksdagen godkänt avtal med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i rättsakten eller avtalet försämras om uppgiften röjs. Denna sekretessbestämmelse är således bland annat tillämplig på uppgifter som har överlämnats från ett utländskt organ inom ramen för ett direktivstyrt myndighetssamarbete mellan EU:s medlemsstater. Sekretessen är dock inte absolut, utan gäller endast om ett utlämnande av uppgiften skulle riskera att försämra det samarbete som regleras av direktivet i fråga. Ett typiskt exempel på när en sådan situation föreligger, och skaderekvisitet därmed är uppfyllt, är när ett utlämnande skulle stå i strid med direktivets sekretessbestämmelser. Om andra stater inte skulle kunna förlita sig på att svenska myndigheter kan fullgöra sin skyldighet att i enlighet med till exempel ett EU-direktiv sekretessbelägga uppgifter som utbyts inom ramen för samarbetet, finns nämligen en uppenbar risk att dessa stater skulle bli mindre benägna att lämna uppgifter till Sverige. Detta skulle få negativa effekter för Sveriges möjligheter att delta i det internationella samarbetet.⁵¹

Överväganden

Som nämns ovan kräver det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet att svenska myndigheter ska kunna sekretessbelägga uppgifter som överlämnats från såväl enskilda yrkesutövare som utländska myndigheter. När det gäller sådana uppgifter som har överlämnats från utländska myndigheter finns redan en sekretessbestämmelse som uppfyller direktivets krav, nämligen 15 kap. 1 a § offentlighets- och sekretesslagen. Någon författningsåtgärd för att

⁵¹ Se prop. 2012:13/195 s. 25.

genomföra kravet på konfidentiell behandling enligt artikel 56.1 behövs således inte. Detsamma gäller artikel 50.1, till den del som den bestämmelsen träffar uppgifter i handlingar och intyg som lämnas till svenska myndigheter från utländska organ.

När det däremot gäller uppgifter som har överlämnats till svenska myndigheter från enskilda yrkesutövare konstaterar utredningen att gällande rätt inte överensstämmer med direktivets krav. De befintliga sekretessbestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen som tar sikte på verksamhet rörande tillträde till reglerade yrken gäller endast inom vissa sektorer och endast för uppgifter om hälsotillstånd eller andra (liknande) personliga förhållanden. Dessa bestämmelser är dessutom försedda med raka kvalificerade skaderekvisit, vilket innebär en mycket stark presumtion för offentlighet. Vidare är ingen av de generella bestämmelserna i lagens femte avdelning om sekretess till följd av internationella avtal tillämplig i förfaranden som rör tillträde till reglerade yrken. För att fullt ut uppfylla det krav på sekretess för uppgifter som uppställs i artikel 50.1 måste således offentlighets- och sekretesslagen kompletteras med en ny sekretessbestämmelse.

De handlingar som får begäras in av den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet i ett ärende enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, och som ska behandlas konfidentiellt enligt artikel 50.1, är bland annat intyg om medborgarskap, avlagd examen, yrkeserfarenhet, hälsotillstånd, ekonomisk ställning och tecknad ansvarsförsäkring. Samtliga skyddsvärda uppgifter i dessa handlingar rör enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Den nya sekretessbestämmelsens föremål ska därför avgränsas till denna typ av uppgift. Detta kan jämföras med exempelvis 25 kap. 8 a § offentlighets- och sekretesslagen, som inte omfattar uppgifter som rör enskildas ekonomiska förhållanden.

Flera av de handlingar som får begäras in saknar relevans för den isolerade prövningen om erkännande av yrkeskvalifikationer, men kan likväl vara nödvändig för att myndigheten ska kunna besluta om legitimation, auktorisation eller liknande. Sekretessens räckvidd kan därför inte avgränsas till att enbart gälla uppgifter i ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer i dess snävaste bemärkelse. I stället bör sekretessen gälla uppgifter som *hänför sig till* ärenden om erkännande av yrkeskvalifikationer. På så sätt säkerställs sekretessskyddet även för sådana uppgifter som med stöd av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet begärs in i exempelvis ett legitimationsärende, men som inte avser den enskildes utbildning eller yrkeserfarenhet och därmed inte läggs till grund för beslutet om

godkännande av dennes yrkeskvalifikationer. Formuleringen ”hänför sig till” medför vidare att sekretessen som huvudregel följer uppgiften, för det fall att den behöriga myndighet som begärt in handlingen lämnar den vidare till en annan myndighet, såsom vid en begäran om yttrande från Universitets- och högskolerådet.

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet anger att överlämnade uppgifter ska behandlas konfidentiellt. Det framgår således inte med vilken styrka sekretessen ska gälla eller att någon avvägning mellan motstående intressen ska göras. Enligt utredningens bedömning ska dock detta inte tolkas som ett krav på att absolut sekretess ska råda för samtliga överlämnade uppgifter. Ett så långtgående krav på sekretess vore inte rimligt med tanke på uppgifternas ofta relativt harmlösa karaktär och allmänhetens stora intresse av insyn i myndigheternas verksamhet. I stället anser utredningen att ett sedvanligt rakt skaderekvisit tillgodoser syftet med bestämmelsen. Ett rakt kvalificerat skaderekvisit, som i exempelvis 25 kap. 8 a § offentlighets- och sekretesslagen (”betydande men”), skulle dock inte ge det skydd som direktivet kräver. Sekretess bör därför gälla om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Om flera sekretessbestämmelser skulle vara tillämpliga på en viss uppgift och prövningen resulterar i att uppgiften inte är sekretessbelagd enligt en eller flera bestämmelser samtidigt som den är sekretessbelagd enligt den nya bestämmelsen, ska den senare bestämmelsen ha företräde. Detta följer av konkurrensbestämmelsen i 7 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen.

Direktivet anger inte vid vilken tidpunkt sekretessen ska upphöra att gälla. Utredningen ser dock inte skäl för att föreslå ett evigt sekretesskydd. Sekretess bör därför, i likhet med vad som gäller enligt de befintliga bestämmelserna om sekretess i legitimationsärenden, gälla i femtio år. Sekretessen ska inte gälla beslut i ärendet.

Den nya sekretessbestämmelsen är i första hand påkallad med hänsyn till behovet av skydd för uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Den bör därför placeras i offentlighets- och sekretesslagens femte avdelning. Bestämmelsen bör enligt utredningens bedömning lämpligen införas i en ny paragraf i 28 kap., vilket är ett kapitel som samlar bestämmelser om sekretess till skydd för enskild när det gäller bland annat arbetsmarknaden. Den nya lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer bör innehålla en upplysningsbestämmelse som erinrar om att bestämmelser om sekretess finns i offentlighets- och sekretesslagen.

Sekretess innebär enligt 3 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen såväl handlingssekretess som tystnadsplikt. Den rätt att meddela och offentliggöra uppgifter som följer av 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen har dock som huvudregel företräde framför den tystnadsplikt som följer av en sekretessbestämmelse. Varje gång en ny sekretessbestämmelse införs måste lagstiftaren överväga om den tystnadsplikt som följer av den föreslagna sekretessbestämmelsen i stället bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Utgångspunkten är att stor återhållsamhet ska iakttas vid prövningen av om undantag från rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör göras i ett särskilt fall.⁵²

Den nu föreslagna bestämmelsen är försedd med ett rakt skaderekvisit, vilket innebär att det föreligger en presumtion för offentlighet. Mot denna bakgrund anser utredningen att den tystnadsplikt som följer av den nya bestämmelsen inte bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Någon inskränkning av meddelarfriheten föreslås således inte.

Slutligen bör det noteras att enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen hindrar inte sekretess att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. En motsvarande bestämmelse om att särskilda föreskrifter bryter sekretessen och gör det möjligt att överlämna uppgifter till utländska myndigheter och mellanstatliga organ, såsom kommissionen, finns i 8 kap. 3 § 1 offentlighets- och sekretesslagen. Den nya sekretessbestämmelsen utgör således inget hinder mot det administrativa samarbete som ska ske enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet och som behandlas i kapitel 9, eftersom utredningen där föreslår att de behöriga myndigheternas skyldighet att utbyta information ska anges i den nya horisontella förordningen.

⁵² Se prop. 1979/80:2 Del A s. 111 f.

8.9 Överklagande m.m.

Utredningens förslag: Beslut enligt den nya lagen och förordningen ska gälla omedelbart, om inte annat anges i beslutet. Vidare ska beslut enligt den nya lagen och förordningen kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande hos kammarrätten.

Om myndigheten inte har fattat beslut inom den tidsfrist som anges för det aktuella ärendet, ska sökanden kunna göra en framställan hos myndigheten om att ärendet ska avgöras. Myndigheten ska då, inom två veckor, antingen fatta beslut i ärendet i sak eller avslå sökandens framställan. Ett beslut om att avslå en framställan om att ärendet ska avgöras ska vara överklagbart i samma ordning som ett slutligt beslut i ärendet.

Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 51.3, som inte har ändrats genom ändringsdirektivet, ska ett beslut med anledning av en ansökan om att få utöva ett yrke, liksom en underlåtenhet att meddela ett sådant beslut inom föreskriven tid, kunna överklagas till domstol enligt nationell rätt. Direktivet ger således sökanden rätt att inte bara överklaga ett faktiskt beslut som gått honom emot, utan också att väcka en s.k. passivitetstalan.

Genom ändringsdirektivet införs motsvarande bestämmelser om rätt att överklaga beslut och uteblivna beslut rörande yrkeskort, artikel 4c.2 och 4d.7.

Gällande rätt

Det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivets krav på att beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer ska kunna överklagas till domstol har i vissa sektorslagar genomförts genom uttryckliga bestämmelser om att myndighetens beslut får överklagas hos förvaltningsdomstol. Andra sektorsförfattningar innehåller en hänvisning till förvaltningslagens bestämmelser om överklagande. I förvaltningslagen, som enligt 3 § gäller om inte en annan lag eller förordning innehåller någon

avvikande bestämmelse, anges i 22 § att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Förvaltningslagens bestämmelser om överklagande är därmed tillfyllest för att uppfylla direktivets krav på att myndighetens beslut ska kunna överklagas till domstol.

Förvaltningslagen ger däremot inte någon rätt att överklaga avsaknaden av ett beslut, det vill säga att föra talan mot den omständigheten att den behöriga myndigheten har underlåtit att fatta ett beslut. Någon sådan möjlighet till passivitetstalan har inte heller införts i någon av de sektorsförfattningar som reglerar erkännande av yrkeskvalifikationer. Artikel 51.3 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet har således inte fullt ut genomförts i svensk rätt.

Överväganden

Av tradition är det i svensk rätt ovanligt med fasta tidsfrister för handläggning av ärenden. Inom EU:s sekundärrätt är däremot sådan reglering relativt vanligt förekommande och är ofta, såsom i yrkeskvalifikationsdirektivet, kombinerad med någon slags dröjsmålsreglering, t.ex. om att ett uteblivet beslut ska kunna överklagas till domstol. Någon enkel och bra metod för att genomföra den typen av överklagandebestämmelser i svensk rätt har dock hittills inte utarbetats, vilket har kritiserats av bland annat Lagrådet.⁵³

Långsam handläggning hos svenska myndigheter kan alltid angripas genom en anmälan till Justitieombudsmannen (JO) eller Justitiekanslern (JK), som efter utredning av ärendet kan yttra sig kritiskt om myndighetens dröjsmål och, i förekommande fall, väcka åtal om tjänstefel. JO:s och JK:s tillsyn torde ha effekt i såväl preventivt som reparativt hänseende när det gäller myndigheternas handläggningstider och fyller därmed i stort samma syfte som de EU-rättsliga dröjsmålsregleringarna. Men eftersom varken JO eller JK är domstolar, utgör möjligheten att framföra klagomål hos dessa organ inte en rätt att överklaga till domstol.

Vid genomförandet av EU-rättsakter på det finansiella området har bestämmelser om rätt att föra passivitetstalan genomförts genom en ny rättsfigur, nämligen rätt att begära förklaring av domstol att

⁵³ Lagrådets yttrande över förslaget till lag om tjänster på den inre marknaden, prop. 2008/09:187 s. 274.

ärendet onödigt uppehålls.⁵⁴ Om myndigheten inte fattar beslut i ärendet inom en viss tid efter att domstolen har lämnat en sådan förklaring, ska ansökan anses ha avslagits. Detta fiktiva beslut kan därefter överklagas till domstol i vanlig ordning.

Den konstruktion som har valts inom det finansiella området medför en risk för förskjutning av tyngdpunkten för sakprövningen från myndigheten till domstolen. Om ett fingerat beslut överklagas, har ju ingen konkret sakprövning skett hos myndigheten och domstolen blir därmed i praktiken första instans. I många fall torde dock domstolen inte ha förutsättningar att avgöra sakfrågan utan myndighetens föregående prövning och måste då återförvisa ärendet till myndigheten för förnyad handläggning. I en sådan situation kan knappast någon påskyndning av ärendet anses ha åstadkommit. Tvärtom är risken påtaglig för att processen har skapat ytterligare onödig tidsutdräkt.

I Förvaltningslagsutredningens betänkande, *En ny förvaltningslag* (SOU 2010:29), lämnas förslag till ett nytt remedium, som bland annat syftar till att tillmötesgå EU-rättens krav på skäliga handläggningstider och ett effektivt rättsmedel mot långsam handläggning.⁵⁵ Förslaget innebär att om ett ärende som har initierats av en enskild inte har avgjorts av myndigheten inom sex månader, kan sökanden begära att så sker. Myndigheten måste då inom fyra veckor *antingen* avgöra ärendet i sak *eller* i ett särskilt beslut, med motivering, avslå sökandens framställan om att ärendet ska avgöras. Om ett sådant särskilt beslut fattas kan det överklagas i samma ordning som ett beslut i själva sakfrågan.

Förvaltningsutredningens betänkande har remissbehandlats, men har ännu inte föranlett några lagstiftningsåtgärder. Förslagen är enligt uppgift alltjämt föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Det nya rättsmedel som Förvaltningslagsutredningen föreslår innebär en rätt till domstolsprövning av dröjsmålet i sig, eller rättare sagt av huruvida de skäl för fördröjningen som myndigheten har redovisat är godtagbara. Domstolen ska alltså i detta skede inte befatta sig med själva sakfrågan. Därmed bibehålls fördelningen av uppgifter mellan förvaltningsmyndigheter och domstolar intakt. Vidare utgör prövningen en överprövning av ett skriftligt, motiverat beslut och kan

⁵⁴ Se t.ex. 14 kap. 2 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, 26 kap. 2 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och 16 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

⁵⁵ SOU 2010:29 s. 253 f.

således följa samma förvaltningsprocessuella regler som andra domstolsförfaranden. Det nya rättsmedlet kräver därmed inga förändringar av den processrättsliga regleringen eller av domstolarnas arbetssätt.

Ett införande av Förvaltningsutredningens förslag rörande dröjsmålstan innebär emellertid i viss mån en överlappning av JO:s och JK:s uppgifter i fråga om långsam handläggning hos myndigheterna, vilket några remissinstanser har påpekat. Det kan vidare ifrågasättas om det nya rättsmedlet skulle få någon ytterligare påskyndande effekt och faktiskt leda till kortare handläggningstider. Det måste också konstateras att även en dröjsmålsprocess tarvar resurser, såväl hos myndigheten som hos domstolen.

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets krav på att sökanden ska ha rätt att överklaga myndighetens underlåtenhet avser dels skyldigheten att överföra en ansökan om yrkeskort till den mottagande medlemsstaten, dels erkännande av yrkeskvalifikationer med anledning av en ansökan om att stadigvarande få utöva yrket i Sverige.⁵⁶ Sverige är skyldigt att skapa en sådan rätt till passivitetstalan, oavsett om en sådan rätt kan antas få några positiva effekter på myndigheternas handläggningstider eller inte. Utredningen bedömer att ett genomförande av Förvaltningslagsutredningens förslag i princip skulle uppfylla denna skyldighet, förutom när det gäller den angivna tidsgränsen. Enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska beslut enligt huvudregeln fattas inom tre månader, med möjlighet till en månads förlängning i vissa fall. Så snart denna tidsfrist har löpt ut bör sökanden ha möjlighet att göra en framställan om att ärendet ska avgöras, om myndigheten inte har fattat något beslut i ärendet. En bestämmelse om detta bör införas i den nya förordningen. Myndigheten ska därefter antingen fatta beslut i ärendet i sak eller i ett särskilt beslut avslå sökandens framställan. Utredningen anser att två veckor är en rimlig tidsfrist för myndighetens behandling av sådan framställan. Eftersom alla ärenden som rör erkännande av yrkeskvalifikationer ska handläggas enligt den nya förordningens förfarandebestämmelser, oavsett vilken ordning för erkännande som tillämpas, kommer möjligheten till dröjsmålstan att stå öppen för alla yrkesutövare som omfattas av den nya lagens tillämpnings-

⁵⁶ Övriga beslut som ska fattas inom en viss tidsfrist omfattas av tvingande bestämmelser i direktivet om tyst beviljande. Behov av att överklaga underlåtenhet uppstår därmed inte.

område, även för dem som prövas enligt ordningen för automatiskt erkännande.

Beslut enligt den nya lagen och förordningen ska gälla omedelbart, om inte annat anges i beslutet. Vidare ska alla beslut som fattas enligt den nya lagen och förordningen och som går den enskilde emot kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta bör således gälla såväl beslut i sak som beslut om att avslå sökandens framställan om att ärendet ska avgöras. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten. Det bör därför i den nya förordningen införas en hänvisning till 22 a § förvaltningslagen. Av tydlighetsskäl bör det även i den nya lagen anges att beslut enligt lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol samt att prövningstillstånd krävs vid överklagande hos kammarrätten.

8.10 Avgifter

Utredningens förslag: Patientsäkerhetsförordningen ska ändras så att avgift kan tas ut för prövning av en ansökan om legitimation eller annat behörighetsbevis, även om sökanden tidigare har meddelats motsvarande behörighetsbevis i en annan stat inom EES eller i Schweiz.

Utredningens bedömning: Avgiften för prövning av en ansökan om tillträde till ett visst yrke bör alltid vara densamma, oavsett var sökanden har förvärvat sina yrkeskvalifikationer.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Det finns inga bestämmelser i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet som närmare reglerar hur avgifter kan tas ut av de enskilda yrkesutövarna. Däremot framgår det av artikel 57.1 e), som införts genom ändringsdirektivet, att information ska finnas tillgänglig via kontaktpunkten i fråga om de avgifter som medborgarna ska betala i samband med förhandsunderrättelse enligt artikel 7, ansökan om erkännande för etablering enligt artikel 50 och 51 samt språkkontroll enligt artikel 53.

Gällande rätt

Bestämmelser om avgifter för prövning av ansökan om legitimation eller andra behörighetsbevis som ger rätt att utöva de yrken som hittills betraktats som reglerade i direktivets mening finns i respektive sektorsförfattning. Av 8 kap. 1 § patientsäkerhetsförordningen framgår dock att avgift inte får tas ut av en yrkesutövare som tidigare har meddelats motsvarande behörighetsbevis i ett annat EES-land eller i Schweiz.

Överväganden

Av bestämmelsen i artikel 57.1 e) framgår att det förutsätts att medlemsstaterna tar ut avgifter av sökandena för prövningen av frågor som rör tillämpningen av direktivet. Enligt utredningens mening är det dock inte lämpligt att ta ut en särskild avgift av en sökande vars yrkeskvalifikationer har förvärvats utanför Sverige, eftersom detta skulle kunna innebära en otillbörlig diskriminering. I stället bör samma avgift tas ut av samtliga sökande rörande tillträde till ett visst yrke, oavsett var sökandens yrkeskvalifikationer har förvärvats. Så är också avgiftsregleringen utformad i fråga om de yrken som hittills har betraktats som reglerade i direktivets mening, utom vad gäller hälso- och sjukvårdssektorn. Av patientsäkerhetsförordningen framgår nämligen att avgift inte får tas ut om sökanden tidigare har meddelats motsvarande behörighetsbevis i ett annat EES-land eller i Schweiz. Utredningen kan inte se några rimliga skäl för detta undantag och anser därför att bestämmelsen bör justeras, så att Socialstyrelsen kan ta ut en avgift även för prövningen av sådana ansökningar. I fråga om övriga yrken krävs, såvitt utredningen erfar, inga ändringar i lag eller förordning rörande avgifter och utredningen lämnar därför inga sådana förslag.

9 Administrativt samarbete och information

9.1 Administrativt samarbete

Utredningens förslag: Skyldigheten för behöriga myndigheter att via IMI samarbeta med behöriga myndigheter och rådgivningscentrum i andra länder ska regleras i den nya förordningen. Universitets- och högskolerådet ska så långt som möjligt bistå myndigheter och rådgivningscentrum i andra länder inom EES och Schweiz med information avseende yrken som inte är reglerade i Sverige.

Utredningens bedömning: Advokatsamfundets stadgar bör justeras så att det framgår att allt administrativt samarbete enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska ske via IMI.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

De behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten och ursprungsmedlemsstaten ska enligt artikel 56.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet bedriva ett nära samarbete och ge varandra ömsesidigt bistånd för att underlätta tillämpningen av direktivet. Behöriga myndigheter är även skyldiga att bistå rådgivningscentrumet i sitt eget land och rådgivningscentrum i andra länder. Vilka handlingar och intyg en mottagande medlemsstat kan kräva skiljer sig åt beroende på om yrkesutövaren avser att endast tillfälligt utöva yrket eller avser att etablera sig i landet.¹ Om det

¹ Se avsnitt 8.5.5.

finns skälig grund för att betvivla att de uppgifter som lämnats av yrkesutövaren är riktiga har det mottagande landet dock, oavsett om det gäller tillfälligt tillhandahållande eller etablering, möjlighet att kontrollera vissa uppgifter med ursprungslandets behöriga myndigheter. Sådana kontroller och andra förfrågningar ska enligt artikel 56.2a, som införs genom ändringsdirektivet, ske via IMI.

Gällande rätt

Skyldigheten att ge ömsesidigt bistånd till andra myndigheter inom EES och Schweiz är i dag författningsreglerat inom vissa sektorer.

Överväganden

Möjligheten att begära information från andra EES-länder samt Schweiz är gemensam för samtliga reglerade yrken. Alla behöriga myndigheter för yrken som reglerats i Sverige är dessutom skyldiga att bistå myndigheter i andra länder med information. Av detta följer att rättigheter och skyldigheter kopplade till det administrativa samarbetet inte längre bör regleras sektorsvis utan i den föreslagna horisontella förordningen.

Eftersom antalet reglerade yrken är färre i Sverige än i många andra medlemsländer kan det antas att andra länder i viss utsträckning kommer att behöva information om yrkesutövare som verkar inom i Sverige oreglerade yrken. För att underlätta för dessa yrkesutövare anser utredningen att det i Universitets- och högskolerådets roll som svenskt rådgivningscentrum ligger en skyldighet att så långt som möjligt besvara frågor om oreglerade yrken. Universitets- och högskolerådet är redan i dag registrerad som behörig myndighet för det i Sverige oreglerade yrket arkitekt, för att kunna besvara frågor i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet.²

De svenska behöriga myndigheterna ska även åläggas en skyldighet att samarbeta med och ge bistånd till rådgivningscentrum i andra länder. Utredningen bedömer inte att det finns skäl att även ange att de svenska behöriga myndigheterna ska samarbeta med Universitets- och högskolerådet i dess roll som rådgivningscentrum, då svenska myndigheter redan har en skyldighet att samarbeta med varandra.³

² Arkitektyrket är ett av de yrken direktivet samordnat utbildningskraven för, se närmare avsnitt 4.11.7.

³ 6 § förvaltningslagen.

Myndigheterna bör beakta de tidsgränser som gäller för handläggning av ansökningar enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet och följaktligen hantera förfrågningar från andra myndigheter så effektivt som möjligt. Den direkt tillämpliga IMI-förordningen kräver att systemet tillämpas effektivt av IMI-aktörerna, se nedan avsnitt 9.3.

9.2 Informationsutbyte och varningar

Utredningens förslag: Det ska anges i den nya förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer att en behörig myndighet, som får kännedom om att disciplinära eller andra åtgärder eller straffrättsliga påföljder har vidtagits mot en person som utövar sitt yrke i Sverige med stöd av den nya lagen, är skyldig att via IMI informera de behöriga myndigheterna i yrkesutövarens ursprungsland. De behöriga myndigheterna ska även åläggas att kontrollera och utvärdera motsvarande information som de erhåller från myndigheter i andra länder, rörande yrkesutövare som förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, samt att informera avsändaren om vilka åtgärder de vidtar med anledning av informationen.

Bestämmelserna i patientsäkerhetsförordningen respektive förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård om skyldigheten att i vissa fall informera myndigheter i andra länder ska upphöra att gälla.

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd ska ansvara för att skicka varningar till alla medlemsländer i de fall ansvarsnämnden eller en allmän förvaltningsdomstol beslutar att begränsa eller förbjuda yrkesverksamhet för utövare av ett reglerat yrke som rör patientsäkerheten. Lärarnas ansvarsnämnd ska ansvara för att skicka motsvarande varningar avseende lärare och förskolelärare. Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård ska ansvara för att skicka motsvarande varningar avseende veterinärer. Skyldigheten att skicka varningar ska framgå av patientsäkerhetslagen, skollagen respektive lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. En varning ska skickas senast tre dagar efter det att det beslut eller den dom som varningen avser har meddelats. Ett beslut om att skicka en varning ska kunna fattas av ansvarsnämndens ordförande ensam, ska gälla omedelbart och ska kunna överklagas i samma ordning som ansvarsnämndernas övriga beslut.

Universitets- och högskolerådet ska ansvara för att skicka varningar avseende falska intyg. Det ska framgå av den nya förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer att en behörig myndighet som gör en anmälan till polis- eller åklagarmyndighet om att en yrkesutövare har åberopat falska intyg i ett ärende enligt den nya lagen och förordningen, är skyldig att informera Universitets- och högskolerådet.

Universitets- och högskolerådet ska ansvara för att via IMI ta emot samtliga varningar från andra länder, dvs. avseende såväl falska intyg som när en yrkesutövare har begränsats eller förbjudits att utöva yrket, samt för att sprida dessa varningar till berörda myndigheter i Sverige.

De behöriga myndigheterna ska enligt den nya förordningen se till att det informationsutbyte sker som behövs för att en tjänstemottagares klagomål mot en yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster ska kunna utredas.

Utredningens bedömning: Advokatsamfundets stadgar bör justeras så att skyldigheten att via IMI skicka varningar rörande falska dokument framgår.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Medlemsstaterna är enligt artikel 56.2 skyldiga att utbyta information om disciplinära åtgärder eller straffrättsliga påföljder som vidtagits eller andra allvarliga, specifika omständigheter som kan få följder för utövandet av yrkesverksamheten. Myndigheterna i ursprungslandet är enligt samma punkt skyldiga att kontrollera dessa uppgifter och meddela den mottagande medlemsstaten vilka konsekvenser landet drar av de lämnade uppgifterna. Denna bestämmelse kvarstår oförändrad i sak. I det moderniserade direktivet kompletteras emellertid denna skyldighet med varningsmekanismer enligt artikel 56a, som under vissa förutsättningar ålägger de behöriga myndigheterna att informera alla andra medlemsstater och kommissionen om yrkesutövare som inte längre har rätt att utöva sitt yrke eller som företett falska intyg, se vidare avsnitt 4.13.2. Såväl information enligt artikel 56.2 som varningar enligt artikel 56a ska skickas via IMI.

Enligt artikel 8.2 i direktivet ska de behöriga myndigheterna se till att det sker utbyte av alla uppgifter som är nödvändiga för att en tjänstemottagares klagomål mot en tjänsteleverantör ska kunna utredas på ett korrekt sätt. Vidare anges att tjänstemottagaren ska informeras om resultatet av klagomålet.

Gällande rätt

Skyldigheten att i enlighet med artikel 56.2 informera ursprungslandet när vissa åtgärder vidtas mot en yrkesutövare med utländska kvalifikationer regleras i vissa sektorsförfattningar samt i Advokatsamfundets stadgar. Enligt patientsäkerhetsförordningen är Socialstyrelsen skyldig att i vissa fall informera myndigheterna i ursprungslandet. Informationsskyldigheten föreligger när en yrkesutövare med svensk legitimation eller annan behörighet döms för brott i sin yrkesutövning, meddelas prövotid, får sin legitimation återkallad, eller får sin rätt att förskriva läkemedel eller teknisk sprit indragen eller begränsad. Skyldigheten att informera andra länder gäller dock endast om den svenska legitimationen utfärdats på basis av yrkeskvalifikationer erhållna i andra länder än Sverige.⁴ På motsvarande sätt är Jordbruksverket skyldigt att informera myndigheterna i ursprungslandet när en yrkesutövare som har behörighetsbevis för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård även i ett annat EES-land eller i Schweiz dömts för brott i sin yrkesutövning, meddelats disciplinpåföljd, föreskrivits prövotid, fått sin legitimation återkallad eller fått sin rätt att förskriva läkemedel eller alkohol inskränkt.⁵

Varningsmekanismer avseende yrkesutövare som inte längre fullt ut har rätt att bedriva yrkesverksamhet eller som har använt sig av falska intyg införs genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁴ 5 kap. 19 § patientsäkerhetsförordningen.

⁵ 3 kap. 19 § förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Överväganden

Bilateralt informationsutbyte om disciplinära åtgärder

Nu gällande skyldighet att i vissa fall utbyta information om disciplinära åtgärder eller straffrättsliga påföljder överlappar i viss utsträckning den varningsskyldighet som införs genom det moderniserade direktivet. Det finns dock några viktiga skillnader. Skyldigheten att informera om disciplinära åtgärder och straffrättsliga påföljder gäller alla yrken som omfattas av direktivet, dvs. alla reglerade yrken. Skyldigheten gäller dock endast om en svensk myndighet vidtar åtgärder mot en yrkesutövare vars rätt att utöva yrket i Sverige kan härledas till yrkeskvalifikationsdirektivet. Det innebär att sådan information ska skickas endast när åtgärder vidtas mot en yrkesutövare med utländska kvalifikationer. Vidare ska informationen endast skickas till den behöriga myndigheten i yrkesutövarens ursprungsstat (och inte till alla medlemsländer).

Någon närmare beskrivning av vad som unionsrättsligt ska anses utgöra en disciplinåtgärd ges inte i direktivet, varför detta enligt utredningens uppfattning bör bedömas utifrån sitt syfte. Syftet med informationsutbytet torde vara att förhindra att tjänstemottagare eller patienter riskerar att utsättas för sådana yrkesutövare som i ett annat land konstaterats vara oskickliga. Sådan information som behöriga myndigheter ska utbyta ska således uppmärksamma myndigheten i ursprungslandet om i vad mån åtgärder vidtagits mot en yrkesutövare mot bakgrund av dennes bristfälliga yrkesutövande. Uttrycket disciplinära åtgärder i artikel 56.2 måste därför enligt utredningens bedömning ges en vid tolkning, och även innefatta sådana andra åtgärder mot yrkesutövare som enligt svensk terminologi inte är att betrakta som disciplinära, såsom t.ex. återkallelse av auktorisation. För vissa yrken omfattas emellertid information om sådana åtgärder, som innebär en begränsning i rätten att utöva vissa yrken, i stället av varningsmekanismen, se nedan.

Eftersom skyldigheten att informera om disciplinära åtgärder och straffrättsliga påföljder gäller för samtliga yrken bör denna skyldighet regleras i den horisontella förordningen. Behöriga myndigheter ska sålunda åläggas att via IMI informera myndigheterna i ursprungslandet om de får kännedom om att disciplinära eller andra åtgärder eller straffrättsliga påföljder har vidtagits eller om andra allvarliga, specifika omständigheter som kan ha följder för den enskildes yrkesutövande. Därutöver ska de behöriga myndigheterna åläggas att

kontrollera och utvärdera motsvarande information som de mottar från myndigheter i andra länder när det gäller yrkesutövare med svenska yrkeskvalifikationer samt att informera det land som har skickat uppgifterna om vilka åtgärder som vidtas med anledning av dessa.

Såvitt gäller advokatycket framgår skyldigheten att informera om disciplinära åtgärder och straffrättsliga påföljder av Advokatsamfundets stadgar. Dessa stadgar bör dock justeras, så att det framgår att informationsskyldigheten ska fullgöras via IMI.

Eftersom Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, Lärarnas ansvarsnämnd samt Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård fattar beslut om åtgärder mot yrkesutövare inom de yrken där Socialstyrelsen,⁶ Skolverket respektive Jordbruksverket är behöriga myndigheter, skulle dessa nämnder, i likhet med den ordning som nedan förslås för varningsmekanismen, kunna ansvara för att skicka information om sådana åtgärder till behöriga myndigheter i andra länder. Utredningen har emellertid valt att låta Socialstyrelsen, Skolverket och Jordbruksverket ansvara för detta informationsförfarande även i fortsättningen. Skälen till detta är följande.

För det första förutsätter systemet en dialog mellan mottagarlandets och ursprungslandets myndigheter avseende vilka åtgärder ursprungslandet avser att vidta med anledning av informationen. För det andra har de tre nämnderna inte rätt att själva initiera ärenden och skulle därför vara tvungna att vidarebefordra informationen till de instanser som kan föreslå att åtgärder vidtas innan en återkoppling till ursprungslandets behöriga myndighet skulle kunna ske. För det tredje finns inte samma strikta tidsgräns för hur snabbt informationen ska skickas som för varningsmekanismen, se nedan. De tre behöriga myndigheterna har därmed möjlighet att skaffa sig information om de beslut som nämnderna fattar och kan skicka informationen vidare till de behöriga myndigheterna i yrkesutövarens ursprungsland, utan att detta extra steg riskerar att bryta mot en tidsgräns. Dessutom torde uppgifter om straffrättsliga påföljder, vilka beslutas av domstol, oftare och snabbare nå de behöriga myndigheterna än ansvarsnämnderna. Sammantaget anser utredningen därför att Socialstyrelsen, Skolverket och

⁶ Inom hälso- och sjukvården finns inte längre några disciplinpåföljder i form av varningar eller prickningar. Den åtgärd som vid sidan av indragen legitimation eller förskrivningsrätt kan vidtas gentemot sjukvårdspersonal är prövotid. Enligt utredningens bedömning finns det dock skäl att anta att myndigheterna i yrkesutövarens ursprungsland kan ha intresse av att bli informerade om sjukvårdspersonal som de godkänt eller legitimerat sätts under prövotid i Sverige.

Jordbruksverket är bäst lämpade att ansvara för informations-skyldigheten enligt artikel 56.2 avseende utövare av de yrken som dessa myndigheter ansvarar för.

Bestämmelserna i patientsäkerhetsförordningen respektive förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård om skyldighet för Socialstyrelsen respektive Jordbruksverket att i vissa fall underrätta andra medlemsländer bör upphöra, eftersom de ersätts av bestämmelsen om informationsskyldighet i den horisontella förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Varningsmekanism rörande vissa yrken

Till skillnad från den ovan beskrivna informationsskyldigheten rörande disciplinåtgärder och straffrättsliga påföljder omfattar ändringsdirektivets varningsmekanism, rörande beslut som begränsar en yrkesutövares rätt att utöva yrket, endast vissa sektorer. De yrken som omfattas är de yrken vars utbildningskrav har samordnats (förutom arkitektyrket), andra reglerade yrken med konsekvenser för patientsäkerheten samt reglerade yrken som rör undervisning av barn, inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet. En varning ska skickas senast tre dagar efter att ett beslut har fattats om att helt eller delvis, tillfälligt eller permanent, begränsa eller förbjuda en yrkesutövare att utöva yrkesverksamhet. Skyldigheten gäller alla sådana beslut, även dem som rör yrkesutövare med enbart svenska kvalifikationer och som aldrig har utövat sitt yrke utanför Sverige. Vidare ska varningen skickas till alla stater som omfattas av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Det framgår av direktivet att varningarna ska skickas via IMI, men det är inte närmare fastställt hur medlemsstaterna ska organisera ansvaret för varningarna. Detta kommer att fastställas igenomförandeakter eller indirekt genom det sätt på vilket kommissionen konstruerar IMI-modulen för varningssystemet. I avvaktan på ett klagande kring detta kan parallellt dras till det liknande varningssystem som infördes genom tjänstedirektivet.⁷ För administration av tjänstedirektivets varningssystem ska medlemsländerna utse en samordnande myndighet som ansvarar för att ta emot varningar från andra länder samt sprida dessa vidare till berörda myndigheter i landet. Den samordnande myndigheten ansvarar även för att skicka alla varningar till övriga medlemsländer. Behöriga myndigheter som

⁷ Se avsnitt 5.1.5.

ansvarar för en viss typ av tjänsteverksamhet kan endast föreslå att en varning ska skickas, och först efter att samordnaren kontrollerat om kriterierna för när en varning ska skickas är uppfyllda, skickas varningen vidare till övriga medlemsländer. I Sverige har Konsumentverket utsetts till varningssamordnare för tjänstedirektivet och all kommunikation mellan Konsumentverket och de behöriga svenska myndigheterna rörande varningar ska ske via IMI.

Det finns skäl som talar mot att kommissionen kommer att välja att det ska utses en samordnare för administration av varningar enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Till skillnad mot vad som gäller enligt tjänstedirektivet, där varningar ska skickas så snart som möjligt, ska varningar enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet skickas inom tre dagar efter det att beslutet har fattats. Utredningen bedömer att denna tidsgräns blir mycket svår att upprätthålla om samtliga varningar måste passera och godkännas av en nationell varningssamordnare. För att säkerställa att varningar når relevant mottagare i alla länder kan det däremot finnas anledning för kommissionen att kräva att varje land utser en myndighet som ansvarar för att ta emot alla varningar från andra länder och att sprida dessa vidare till berörda behöriga myndigheter inom landet. I det följande utgår utredningen från att denna lösning kommer att väljas.

För att avgöra vem som bör ansvara för att skicka en varning om att en yrkesutövare har begränsats eller förbjudits att utföra verksamhet är det nödvändigt att fastställa vilken instans som formellt kan fatta sådana beslut. Varningsmekanismen gäller för yrken som rör patientsäkerheten, undervisning av minderåriga samt veterinäryrket och endast i den mån yrkena är reglerade i landet.

För yrken inom hälso- och sjukvården kan Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd⁸ fatta beslut om t.ex. återkallelse av legitimation och begränsningar avseende förskrivningsrätt.⁹ Avseende veterinäryrket är det Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård¹⁰ som kan fatta sådana beslut.¹¹ I fråga om läraryrkena är det Lärarnas ansvarsnämnd¹²

⁸ Enligt förordningen (2011:582) med instruktion för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd är ansvarsnämnden en fristående myndighet, men Kammarkollegiet utför administrativa och handläggande funktioner åt myndigheten.

⁹ 9 kap. 1 § patientsäkerhetslagen.

¹⁰ Enligt 6 kap. 5 § andra stycket förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård är Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård en fristående myndighet, men Jordbruksverket upplåter lokaler och ger administrativt stöd.

¹¹ 7 kap. 1 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

¹² Enligt 17 § förordningen (2011:555) med instruktion för Statens skolverk finns Lärarnas ansvarsnämnd på Skolverket, men är ett särskilt beslutsorgan som ansvarar för sina egna beslut.

som kan fatta beslut om att dra in en lärares eller förskollärares legitimation.¹³ Ansvarsnämndernas beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.¹⁴

En legitimerad yrkesutövare som blir dömd till straffrättslig påföljd för brott kan alltså inte samtidigt, genom beslut av den allmänna domstolen, bli fråntagen sin legitimation. Däremot är domstolarna tvungna att underrätta vissa ansvariga myndigheter om en yrkesutövare blir dömd för vissa typer av brott.¹⁵ Dessa myndigheter avgör sedan om de ska anmäla yrkesutövaren till den berörda ansvarsnämnden.

Med tanke på att direktivet föreskriver att en varning ska skickas redan inom tre dagar från det att beslutet har fattats anser utredningen att ansvaret för att skicka varningarna måste läggas på de tre ansvarsnämnderna. Alternativet, att ålägga de behöriga myndigheterna för respektive yrke att ha detta ansvar, skulle skapa ett extra steg som riskerar att försena varningarna.

Direktivet föreskriver även att medlemsstaterna ska säkerställa att den yrkesverksamme har möjlighet att överklaga ett beslut om att skicka en varning till de övriga medlemsländerna. Åtgärden att varna andra länder måste därför formaliseras i ett skriftligt beslut och kan inte, som myndighetssamverkan i övrigt, ske inom ramen för myndighetens faktiska handlande. Skyldigheten att fatta beslut om varning bör framgå av patientsäkerhetslagen, skollagen respektive lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. På så sätt omfattas beslutet att varna andra medlemsländer av den rätt att överklaga nämndernas beslut som följer av dessa lagar. Dessutom medför denna ordning att yrkesutövaren i enlighet med direktivets krav informeras om avsikten att skicka en varning.

Ett beslut om att en varning ska skickas bör kunna fattas av nämndens ordförande ensam. I de fall då det är ansvarsnämnden som fattar beslutet om att begränsa eller förbjuda utövandet av yrket, till exempel om återkallelse av legitimation, torde det dock falla sig naturligt att det i samma beslut anges att en varning ska skickas. Den tidsfrist om tre dagar inom vilken varningen ska skickas ska börja löpa den dag då nämndens återkallelsebeslut börjar gälla, vilket i normal-

¹³ 27 kap. 4 § skollagen.

¹⁴ 10 kap. 9 § patientsäkerhetslagen, 8 kap. 6 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och 28 kap. 4 § skollagen.

¹⁵ Förordningen (2011:278) om underrättelse till Statens skolinspektion om domar i vissa brottmål, förordningen (1982:117) om underrättelse till Inspektionen för vård och omsorg och Socialstyrelsen om domar i vissa brottmål och förordningen (1997:176) om underrättelse till Statens jordbruksverk om domar i vissa brottmål.

fallet är omedelbart. Således bör som regel även nämndens beslut om att en varning ska skickas gälla omedelbart.

I fall då en nämnd har beslutat att inte begränsa eller förbjuda utövande av yrket, det vill säga har beslutat att avslå en anmälan, kan beslutet överklagas till förvaltningsdomstol. Domstolens prövning av ett sådant överklagande kan utmynna i en dom om att utövande av yrket begränsas eller förbjuds. För att säkerställa att varningar skickas även i dessa fall har utredningen övervägt olika lösningar. En lösning skulle kunna vara att ålägga den myndighet som är part i överklagandet en skyldighet att varna andra länder. Denna lösning skulle dock medföra att varningsskyldigheten skulle spridas ut på ett stort antal potentiella parter. Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnds beslut kan förutom av den enskilde själv överklagas av Inspektionen för vård och omsorg, JK och JO.¹⁶ Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvårds beslut får förutom av den enskilde själv överklagas av Jordbruksverket, Länsstyrelsen, JK och JO.¹⁷ Beslut från Lärarnas ansvarsnämnd får dock endast överklagas av den enskilde och av Skolinspektionen.¹⁸ Enligt utredningens uppfattning skulle det krävas alltför omfattande åtgärder för att reglera varningsskyldigheten för alla dessa potentiella parter. En så stor spridning av skyldigheten att varna skulle dessutom medföra en ökad risk för att varningsskyldigheten inte fullgörs i tid, alternativt helt glöms bort.

Utredningen anser därför att de tre nämnderna bör ansvara för att skicka varningar även när yrkesutövarens rätt att utöva yrket begränsas eller förbjuds efter överklagande till förvaltningsdomstol. Med denna lösning avgränsas ansvaret för att varna andra länder till tre parter i Sverige, vilket borgar för en enhetlig och korrekt tillämpning av varningsskyldigheten. Denna lösning innebär dock att de tre nämnderna måste bygga upp en rutin för att bevaka de beslut som överklagas så att de, så snart en dom har meddelats, kan fatta beslut om att en varning ska skickas. Som nämns ovan bör ett sådant beslut kunna fattas av nämndens ordförande ensam.

Av artikel 56a.5 framgår att de behöriga myndigheterna i samtliga medlemsstater utan dröjsmål även ska underrättas när ett förbud eller en begränsning rörande yrkesutövningen upphör att gälla. En sådan underrättelse ska exempelvis skickas i de fall då ett beslut eller en dom om återkallelse inhiberas, upphävs eller ändras efter överklagande till högre instans. Denna bestämmelse är av stor vikt för att systemet ska

¹⁶ 10 kap. 11 § patientsäkerhetslagen.

¹⁷ 8 kap. 7 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

¹⁸ 28 kap. 4 § skollagen.

fungera och inte oriktigt peka ut enskilda såsom förhindrade att utöva sitt yrke. Något krav på överklagbarhet för en sådan underrättelse anges inte i direktivet och behövs inte heller av andra skäl, eftersom den sker till förmån för den enskilde. Den typen av underrättelse bör därför kunna ske inom ramen för myndighetens faktiska handlande och kräver således inte att ett formellt beslut fattas. Däremot förutsätter även denna skyldighet att ansvarsnämnderna bevakar de beslut som överklagas för att snabbt kunna meddela övriga medlemsstater eventuella förändringar till den enskildes favör.

Bestämmelser om ansvarsnämndernas skyldighet att underrätta andra stater bör införas i de författningar som reglerar ansvarsnämndernas verksamhet, närmare bestämt i 9 kap. patientsäkerhetslagen, 2 kap. skollagen och 7 kap. lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Den nya förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer bör förses med en upplysningsbestämmelse som erinrar om dessa bestämmelser.

I direktivet fastställs även att det av varningen ska framgå om beslutet att skicka en varning är föremål för rättslig prövning. Utredningen har svårt att se hur detta krav ska kunna uppfyllas i praktiken, då varningen ska skickas senast tre dagar efter beslutet att begränsa eller förbjuda yrkesutövningen. Det troligaste är att IMI-modulen, som kommer att tas fram av kommissionen, möjliggör en komplettering för det fall att beslutet att skicka varningen överklagas.

De uppgifter som ska meddelas övriga medlemsstater ska begränsas till yrkesutövarens identitet, berört yrke, uppgifter om myndighet eller domstol som fattat beslutet att begränsa eller förbjuda vidare yrkesutövning, omfattningen av förbudet eller begränsningen samt den period förbudet eller begränsningen gäller.¹⁹ Kommissionen kan i genomförandeakter lägga fast ytterligare åtgärder för att t.ex. säkerställa bearbetning av information.

För det fall kommissionen beslutar att samtliga varningar från andra länder om indragen eller begränsad rätt att utföra yrket ska mottas av en samordnande myndighet i respektive land, är det utredningens uppfattning att Universitets- och högskolerådet är bäst lämpad att fungera som brevlåda i Sverige och vidarebefordra informationen till de myndigheter som bör känna till de utländska varningarna. Ett alternativ skulle kunna vara att Konsumentverket, i egenskap av samordnare för motsvarande varningsmekanismer inom

¹⁹ Artikel 56a.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

varu- och tjänsteområdet, mottog utländska varningar om begränsad rätt att utöva yrket. Det faktum att en yrkesverksam inte längre är behörig att utöva yrket fullt ut kan givetvis ha betydelse för sådan tjänsteverksamhet som bedrivs i enlighet med tjänstedirektivet. Samtidigt faller hälso- och sjukvård utanför tjänstedirektivets tillämpningsområde och inte heller det offentliga skolväsendet bedömdes falla under tillämpningsområdet,²⁰ varför varningsmekanismen enligt tjänstedirektivet inte heller omfattar någon av dessa yrkesgrupper. Konsumentverkets sedvanliga verksamhetsuppgifter ligger också långt ifrån regleringen för yrkesutövare inom hälso- och sjukvård.

Ett annat alternativ hade kunnat vara att utse Socialstyrelsen som central ingång för alla varningar från andra länder, eftersom en stor andel av varningarna kan tänkas avse Socialstyrelsens ansvarsområde. I ljuset av att varningar inte enbart kommer att skickas inom yrken med konsekvenser för patientsäkerheten utan även för sådana yrkesgrupper som undervisar barn (inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet), torde det dock vara ett mindre lämpligt alternativ. Utredningens bedömning är därför att Universitets- och högskolerådet är bäst lämpad att motta dessa varningar, också i ljuset av den centrala roll rådet kommer att ha för tillämpningen av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet samt det upparbetade samarbetet med behöriga myndigheter genom bl.a. Rådet för reglerade yrken (se avsnitt 11.8).

Varningsmekanism rörande falska dokument

Skyldigheten enligt artikel 56a.3 att skicka den andra typen av varning, rörande falska intyg, är inte begränsad till ett fåtal yrken, utan gäller alla yrken som har reglerats i Sverige. Därmed är alla behöriga myndigheter berörda av denna varningsskyldighet. Varningar ska endast skickas om en domstol har fastställt att en enskild har använt falska intyg vid en ansökan om att få sina yrkeskvalifikationer erkända. Därmed undantas alla fall av urkundsförfalskning av svenska utbildningsbevis och intyg från svenska myndigheter, då dessa bevis på yrkeskvalifikationer inte erkänns enligt bestämmelserna i direktivet. Undantagna är även fall då enskilda använt falska intyg från andra länder för att erhålla behörighet till utbildningar i Sverige eller för att få tillgodoräkna sig utländska kurser. Samma förfarande ska gälla för varningar om

²⁰ Prop. 2008/09:187, sid 160.

falska dokument som för varningsmekanismen om begränsningar i rätten att utöva yrket. En varning ska alltså skickas inom tre dagar efter att beslut fattats och den enskilde ska informeras om beslutet att skicka en varning.²¹

Flera steg måste uppfyllas för att det ska föreligga en skyldighet att varna andra länder när någon använt falska intyg. Den enskilde ska ha använt intyg från andra länder för att få sina yrkeskvalifikationer erkända enligt direktivet, den enskilde ska ha anmälts för förfalskningsbrott och slutligen ska den enskilde ha åtalats och fällts i domstol. Det är sålunda inte tillräckligt att en behörig myndighet via IMI erhåller besked om att uppvisade intyg är falska och sedan nekar tillträde till det reglerade yrket.

Med tanke på den ansvarsfördelning²² som utredningen föreslår ska gälla mellan behöriga myndigheter och Universitets- och högskolerådet, kommer det framför allt vara den sistnämnda myndigheten som upptäcker falska intyg. I sin roll som ENIC-NARIC har Universitets- och högskolerådet en utarbetad rutin för hur falska intyg ska hanteras och det faller sig naturligt att samma rutin används för bedömningar enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Men även behöriga myndigheter kan givetvis komma att upptäcka falska intyg. Eftersom antalet anmälningar till polis- och åklagarmyndighet som initieras av de behöriga myndigheterna torde vara få anser dock utredningen att ansvaret för att skicka denna typ av varningar ska ligga på Universitets- och högskolerådet. Men om en behörig myndighet polisanmäler en enskild för att ha använt falska intyg i samband med ett ärende rörande erkännande av yrkeskvalifikationer, ska den behöriga myndigheten informera Universitets- och högskolerådet. Det åligger sedan rådet att bygga upp en rutin för att bevaka vilka av rådets och de behöriga myndigheternas polisanmälningar som leder till en fällande dom. Samtliga varningar ska sedan skickas via IMI av Universitets- och högskolerådet. Universitets- och högskolerådet ska även ansvara för att fungera som brevlåda för samtliga varningar om falska intyg från andra länder. I denna funktion ingår att sprida varningar till de svenska myndigheter som berörs av informationen.

²¹ Se närmare artikel 56a.5–7 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²² Se avsnitt 8.1.

Klagomål mot yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster

Om en tjänstemottagare framför klagomål mot en yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige, kräver direktivet att de behöriga myndigheterna utbyter de uppgifter som behövs för att klagomålet ska kunna utredas på ett korrekt sätt. Vidare anges att tjänstemottagaren ska informeras om resultatet av klagomålet. Denna bestämmelse, som hör samman med möjligheterna för svenska myndigheter att utöva tillsyn över tillfälliga tjänsteutövare (se avsnitt 8.4), bör genomföras genom en särskild bestämmelse i den nya förordningen.

9.3 Informationssystemet för den inre marknaden (IMI)

Utredningens förslag: Kommerskollegium ska bemyndigas att meddela de ytterligare föreskrifter som behövs om informationsutbyte via IMI.

Utredningens bedömning: De myndigheter som enligt den nya förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer eller enligt sektorsförfattning ansvarar för sådana uppgifter som ska kommuniceras med andra medlemsstater eller kommissionen inom ramen för IMI, bör i samråd med Kommerskollegium utse användare med behörighet att skicka och besvara frågor eller varningar. Detsamma gäller Advokatsamfundet.

En behörig myndighet som erhåller en förfrågan via IMI som inte faller inom dess ansvarsområde bör vidarebefordra frågan till rätt behörig myndighet, eller till Universitets- och högskolerådet om förfrågan rör ett yrke som inte reglerats i Sverige.

Kommerskollegium bör så långt möjligt bistå svenska myndigheter som inte erhåller svar från övriga länder.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

IMI ska enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet användas för utbyte av information i enlighet med ett flertal olika funktioner; för det europeiska yrkeskortet,²³ för anmälningsförfarandet avseende examenstitlar och utbildningar för vilka direktivet fastställer minimikrav,²⁴ för att utbyta information om handlingar och formföreskrifter,²⁵ för det generella administrativa samarbetet mellan behöriga myndigheter²⁶ och för varningsmekanismen.²⁷ Att dessa artiklar omfattas framgår även av IMI-förordningens bilaga 2. Vilka myndigheter som ansvarar för respektive funktion framgår av avsnitt 8.1, 9.2 och 11.1.

Gällande rätt

Det följer av IMI-förordningen (se avsnitt 2.2) att medlemsstaterna ska utse behöriga myndigheter samt ange för vilka områden av den inre marknaden dessa är behöriga.²⁸ I rollen som svensk IMI-samordnare²⁹ åligger det Kommerskollegium att registrera de myndigheter som utsetts i IMI-systemet.

Kollegiet har även till uppgift att utbilda och stödja de svenska myndigheter som använder IMI. I denna uppgift ingår att övervaka systemet så att svenska myndigheter svarar på de förfrågningar som kommer in från andra länder.³⁰ I dag är totalt tolv svenska behöriga myndigheter registrerade i IMI-modulen för yrkeskvalifikationsdirektivet.³¹

²³ Artikel 4a–e i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁴ Artikel 21a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁵ Artikel 50 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁶ Artikel 56.1–3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁷ Artikel 56a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁸ Artikel 9.2 i IMI-förordningen.

²⁹ 9 § 6 förordningen med instruktion för Kommerskollegium.

³⁰ Artikel 6.e–d i IMI-förordningen.

³¹ Advokatsamfundet, Bolagsverket, Elsäkerhetsverket, Fastighetsmäklarinspektionen, Universitets- och högskolerådet, Jordbruksverket, Kammarkollegiet, Länsstyrelsen i Stockholms län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Skolverket, Socialstyrelsen och Transportstyrelsen.

Överväganden

För att IMI ska fungera krävs det att de myndigheter som ska använda systemet utser IMI-användare för alla de funktioner som de ansvarar för. Enligt utredningen bör därför de aktörer som ska använda IMI i samråd med Kommerskollegium utse och registrera åtminstone en, men helst flera IMI-användare.

Enligt den direkt tillämpliga IMI-förordningen ansvarar Sverige redan för att tillse att det administrativa samarbetet fungerar för de unionsrättsakter som omfattas av förordningen. I detta ansvar ligger att utse IMI-användare. I förordningen om tjänster på den inre marknaden åläggs de behöriga myndigheterna att utse IMI-användare. En motsvarande reglering i förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer behövs enligt utredningens uppfattning inte. Kommerskollegium har i förordningen om tjänster på den inre marknaden bemyndigats att meddela föreskrifter om informationsutbyte i IMI. För att det inte ska råda något tvivel om att denna normgivningsmakt även täcker sådant informationsutbyte i IMI som sker som en följd av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, bör bemyndigandet upprepas i den nya förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Om kollegiet anser att det finns behov av att närmare reglera IMI-användarnas skyldigheter kan således detta ske genom myndighetsföreskrifter.

Sverige har enligt IMI-förordningen en skyldighet att vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att se till att systemet tillämpas effektivt av IMI-aktörerna.³² De myndigheter som ska använda IMI bör därför så snart som möjligt vidarebefordra en förfrågan eller varning som inte faller inom dess ansvarsområde till rätt myndighet eller, om förfrågan rör ett yrke som inte reglerats i Sverige, till Universitets- och högskolerådet. I samma syfte bör Kommerskollegium bistå behöriga myndigheter från ett annat land inom EES och Schweiz att hitta rätt myndighet i Sverige.

Kommerskollegium bör även bistå svenska myndigheter som inte erhåller svar från behöriga myndigheter i andra länder. Kommerskollegium bör exempelvis kunna ta kontakt med den nationella IMI-samordnaren i det land som inte svarar inom rimlig tid och om inte detta hjälper kan kollegiet informera kommissionen. Detta är speciellt viktigt då de tidsgränser som det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet uppställer i vissa fall förutsätter att svenska behöriga myndigheter får svar så snabbt som möjligt.

³² Artikel 28 i IMI-förordningen.

I de fall ursprungslandets myndighet inte förser den svenska myndigheten med information som är nödvändig för att kunna erkänna de kvalifikationer som åberopas av den sökande, bör den sökande ges möjlighet att själv ta fram informationen. Skulle det vara så att den sökande inte kan få fram all nödvändig information och att denna, trots påtryckningar från Kommerskollegium, inte erhålls från de behöriga myndigheterna i ursprungslandet torde den svenska myndigheten vara tvungen att fatta beslut baserat på den information man faktiskt erhållit.

9.4 Kontaktpunkten för tjänster

Utredningens förslag: Tillväxtverket ska ansvara för att informationen på kontaktpunkten för tjänster uppfyller det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets krav. För att Tillväxtverket ska kunna fullgöra denna uppgift ska behöriga myndigheter förse verket med nödvändig information och vid behov uppdatera denna. Ansvar för att förse Tillväxtverket med information om reglerade utbildningar, samt att hålla denna information uppdaterad, ska läggas på Statens skolverk avseende gymnasieskolan, på Universitets- och högskolerådet avseende högskoleutbildning och på Myndigheten för yrkeshögskolan avseende yrkeshögskolan.

Yrkesutövarna ska via kontaktpunkten för tjänster ha möjlighet att kommunicera elektroniskt med behöriga myndigheter och i övrigt vidta de åtgärder som krävs enligt den nya lagen och förordningen. Den information som tillförs kontaktpunkten som en följd av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska så långt som möjligt även finnas tillgänglig på engelska. Kommerskollegiums samordningsroll avseende kontaktpunkten ska omfatta även de delar som tillkommer med anledning av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Utredningens bedömning: Advokatsamfundets stadgar bör justeras så att det framgår att samfundet ska förse Tillväxtverket med nödvändig information rörande advokatyrket. Samfundet bör även förse Tillväxtverket med sådant underlag som krävs för att skapa elektroniska ansökningsformulär för inträde i samfundet.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

De gemensamma elektroniska kontaktpunkter som skapades genom tjänstedirektivet ska enligt artikel 57 utnyttjas även för att informera om reglerade yrken och reglerade utbildningar. I artikel 57a föreskrivs att samtliga krav, förfaranden och formaliteter som krävs för att få rätt att utöva ett reglerat yrke ska – utom genomförandet av lämplighetsprovet eller anpassningsperioden – kunna slutföras enkelt, på avstånd och elektronisk väg via den gemensamma kontaktpunkten eller de relevanta behöriga myndigheterna. Det hindrar inte de behöriga myndigheterna från att begära bestyrkta kopior i ett senare skede, om det finns skälig grund för tvivel och är absolut nödvändigt. Se vidare avsnitt 4.13.3.

Gällande rätt

I det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet fanns av naturliga skäl ingen skyldighet att använda kontaktpunkten för tjänster för att informera om yrkeskvalifikationsdirektivet, reglerade yrken eller reglerade utbildningar.³³ Istället hade yrkeskvalifikationsdirektivets kontaktpunkter till uppgift att ge medborgarna och kontaktpunkter i andra länder information om erkännandet av yrkeskvalifikationer och information om nationell lagstiftning som reglerar yrken och utövandet av dessa.³⁴

Ansvaret för den svenska kontaktpunkten för tjänster delas mellan en rad olika myndigheter. Tillväxtverket ansvarar för driften av kontaktpunkten, för att kontaktpunkten innehåller den information som tjänstedirektivet kräver samt för att ta fram nödvändiga tekniska lösningar för att uppfylla krav om exempelvis elektroniska ansökningar.³⁵ Konsumentverket och Kommerskollegium ansvarar för att ge ytterligare information till konsumenter respektive näringsidkare.³⁶ Kommerskollegium tillhandahåller en servicefunktion vid den gemensamma kontaktpunkten som ska bistå tjänsteleverantörer och tjänstemottagare med upplysningar om hur krav enligt tjänstedirektivet tolkas eller tillämpas.³⁷ Kommerskollegium har även ansvar för att

³³ Kontaktpunkten för tjänster existerade inte när det ursprungliga direktivet trädde i kraft.

³⁴ Artikel 57 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

³⁵ 5 och 7 §§ förordningen om tjänster på den inre marknaden.

³⁶ 9 § förordningen om tjänster på den inre marknaden.

³⁷ 8 § förordningen om tjänster på den inre marknaden.

samordna berörda myndigheters funktioner inom den gemensamma kontaktpunkten.³⁸ Behöriga myndigheter ska lämna den information till Tillväxtverket som verket behöver för att uppfylla tjänstedirektivets krav på information.³⁹ Den behöriga myndighet som lämnar information ansvarar för att informationen är korrekt och uppdaterad.⁴⁰ Informationen ska i lämplig utsträckning också vara tillgänglig på engelska.⁴¹

Överväganden

Fördelning av ansvar

Vid genomförandet av tjänstedirektivet beslutades att Sverige skulle inrätta *en* kontaktpunkt samt att denna skulle integreras i den befintliga webbportalen verksamt.se. Utredningen kan konstatera att målgruppen för verksamt.se är företag. När den infrastruktur som byggdes upp och anpassades efter kraven i tjänstedirektivet nu ska utnyttjas för en unionsrättsakt med en bredare typ av målgrupp, kommer den svenska kontaktpunkten automatiskt att få en målgrupp som inte överensstämmer med den som gäller för övriga delar av verksamt.se. Den information och de förfaranden som ska läggas in i kontaktpunkten med anledning av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet har egenföretagare, enskilda yrkesutövare och myndigheter i andra länder som målgrupp. Ur ett användarperspektiv kan detta få till följd att privatpersoner kan känna sig osäkra på om de hamnat rätt och ur ett informationsperspektiv kan det försvåra marknadsföringen av verksamt.se som en företagarportal.

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet hänvisar till den kontaktpunkt som redan har inrättats genom tjänstedirektivet. Till denna kontaktpunkt ska ytterligare information tillföras. Utredningen har varken mandat eller resurser att med anledning av detta föreslå några genomgripande förändringar i det sätt på vilket Sverige valt att organisera och fördela ansvaret för kontaktpunkten för tjänster. Det följande resonemanget utgår därför från den i dag rådande situationen. Ansvaret för den information och de funktioner som nu ska läggas till på kontaktpunkten för tjänster för-

³⁸ 9 § 4 förordningen (2012:990) med instruktion för Kommerskollegium.

³⁹ Skyldigheten åligger statliga eller kommunala myndigheter eller andra organ som har till uppgift att pröva frågor om tillträde till och utövande av tjänsteverksamhet eller kontrollera sådan verksamhet.

⁴⁰ 6 § förordningen om tjänster på den inre marknaden.

⁴¹ 5 § *ibid.*

delas därmed i enlighet med den ordning som gäller för tjänstedirektivet.

Tillväxtverket bör sålunda ansvara för att den information som enligt artikel 57 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet görs tillgänglig på kontaktpunkten är fullständig. Detta bör framgå av den nya förordningen, liksom skyldigheten för övriga myndigheter att till Tillväxtverket lämna den information som verket behöver för att kunna fullgöra sin uppgift.

För att Tillväxtverket ska kunna fullgöra denna skyldighet måste följande myndigheter förse Tillväxtverket med följande uppgifter och vid behov uppdatera informationen:

- Behöriga myndigheter ska förse Tillväxtverket med uppgifter om sina respektive yrken, länkar till mer information samt kontaktuppgifter.
- Behöriga myndigheter som utnyttjar möjligheten att kräva förhandsunderrättelse vid tillfälligt tillhandahållande – dvs. Socialstyrelsen och Länsstyrelsen i Stockholms län⁴² - ska förse Tillväxtverket med uppgifter om eventuella avgifter och vilka dokument som måste lämnas in i samband med förhandsunderrättelsen.
- Behöriga myndigheter som utnyttjar möjligheten att kontrollera yrkeskvalifikationerna innan tjänsterna får tillhandahållas för första gången – dvs. Socialstyrelsen och Länsstyrelsen i Stockholms län⁴³ – ska förse Tillväxtverket med uppgift om detta.
- Behöriga myndigheter ska förse Tillväxtverket med uppgifter om eventuella avgifter och vilka dokument som krävs för en komplett ansökan för att utöva yrket stadigvarande.
- I den mån Socialstyrelsen utarbetar föreskrifter om språkrav för hälso- och sjukvårdsyrken⁴⁴ ska Socialstyrelsen förse Tillväxtverket med uppgift om detta samt vilka eventuella avgifter och dokument som krävs i anslutning till detta krav.
- Myndigheter som är behöriga att utfärda yrkeskort⁴⁵ ska förse Tillväxtverket med uppgift om kortets funktion, inklusive alla relaterade avgifter som yrkesutövarna ska betala.

⁴² Se närmare avsnitt 8.4.

⁴³ Se närmare avsnitt 8.4.

⁴⁴ Se närmare avsnitt 8.3.2.

⁴⁵ Se närmare avsnitt 8.6.

- Universitets- och högskolerådet ska förse Tillväxtverket med en förteckning över samtliga reglerade högskoleutbildningar.
- Skolverket ska förse Tillväxtverket med en förteckning över samtliga reglerade utbildningar inom gymnasieskolan.
- Myndigheten för yrkeshögskolan ska förse Tillväxtverket med en förteckning över samtliga reglerade utbildningar inom yrkeshögskolan.

Den information som avses är inte särskilt omfattande, med ett undantag. När det gäller reglerade utbildningar inom yrkeshögskolan finns det totalt cirka 600 utbildningar och Myndigheten för yrkeshögskolan har redan skapat en sökbar databas⁴⁶ med information om alla utbildningar. Enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet krävs det att kontaktpunkten ska innehålla en förteckning över samtliga reglerade utbildningar. För ett korrekt genomförande måste därför de ansvariga myndigheterna fastställa vilka utbildningar som är reglerade enligt definitionen i direktivet och förse Tillväxtverket med information om detta. Enligt utredningen utesluter inte detta att den databas som Myndigheten för yrkeshögskolan har skapat blir tillgänglig på kontaktpunkten genom att informationen speglas där.

Enligt direktivet är det inte bara reglerade utbildningar som ska listas på kontaktpunkten, även yrkesutbildningar med särskilt upplägg ska framgå. Enligt direktivet⁴⁷ är det flera förutsättningar som ska vara uppfyllda för att en sådan utbildning ska föreligga. En yrkesutbildning med särskilt upplägg är en utbildning som trots att den inte är eftergymnasial leder till en motsvarande utbildningsnivå och en jämförbar nivå av yrkesskicklighet som en eftergymnasial utbildning. Denna utbildning ska dessutom vara kopplad till ett yrke som reglerats. I bilaga II i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet listas en rad sådana utbildningar för ett flertal länder. Bilaga II innehåller emellertid inte några svenska utbildningar. Enligt vad utredningen känner till finns det inte heller några svenska utbildningar som uppfyller dessa kriterier. Det saknas därför skäl att nämna yrkesutbildningar med särskilt upplägg i samband med den information som ska återfinns på kontaktpunkten.

⁴⁶ www.yrkeshogskolan.se

⁴⁷ Se artikel 11 c i–ii i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Skyldigheten i direktivet att tillhandahålla elektronisk information genom den gemensamma kontaktpunkten gäller även avseende advokatycket. Advokatsamfundets stadgar bör därför justeras så att det framgår att samfundet till Tillväxtverket ska lämna den information som behövs för att Tillväxtverket ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt direktivet.

Utredningen anser att den samordningsroll som Kommerskollegium i dag fullgör för kontaktpunkten för tjänster bör utvidgas till att även omfatta yrkeskvalifikationsdirektivet. Med så många inblandade myndigheter finns det all anledning att formellt utse en myndighet som samordnar arbetet. Alternativet, att dela upp samordningsansvaret och utse en samordnare för de delar av kontaktpunkten som rör tjänstedirektivet och en samordnare för de delar som rör yrkeskvalifikationsdirektivet, skulle enligt utredningen inte bli effektivt. Kollegiet bör i stället utvidga den samordningsgrupp man har knutit till sig så att denna framöver består av Tillväxtverket, Konsumentverket och Universitets- och högskolerådet. Därutöver kan kollegiet använda Rådet för reglerade yrken, se avsnitt 11.8, för att diskutera övergripande frågor med behöriga myndigheter. Däremot, när det gäller Kommerskollegiums roll som servicecenter med uppgift att bistå tjänsteleverantörer och tjänstemottagare med upplysningar om hur krav enligt tjänstedirektivet ska tolkas eller tillämpas, finns det anledning att även fortsättningsvis låta denna uppgift begränsas till tjänstedirektivet. Att besvara motsvarande frågor kopplade till yrkeskvalifikationsdirektivet ligger inom de uppgifter som ska fullgöras av Universitets- och högskolerådet i dess roll som rådgivningscentrum, se avsnitt 8.1.

Elektroniska förfaranden

Den reglering som tillkommit genom ändringsdirektivet, dvs. möjligheten att elektroniskt fullgöra de formaliteter som kan krävas, har inspirerats av motsvarande reglering i tjänstedirektivet. En skillnad jämfört med kravet i tjänstedirektivet är möjligheten att välja om de elektroniska funktionerna ska finnas på kontaktpunkten eller hos de behöriga myndigheterna.⁴⁸ Utredningen föreslår att även ansökningar och formaliteter med koppling till det

⁴⁸ Jfr artikel 8 i tjänstedirektivet, där det anges att alla förfaranden och formaliteter för att få tillträde till och utöva en tjänsteverksamhet ska kunna fullgöras via kontaktpunkten.

moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska kunna utföras via kontaktpunkten. Skälen till detta är följande.

Tillväxtverket har redan genom arbetet med ansökningar enligt tjänstedirektivet skapat en elektronisk förmedlingsfunktion som kan användas även för ansökningar enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Av kostnadsskäl är det därför motiverat att, trots direktivets valmöjlighet, göra det obligatoriskt för behöriga myndigheter att förse Tillväxtverket med sådant underlag som krävs för att skapa elektroniska ansökningsformulär för respektive yrke. Detta förslag innebär inte att de behöriga myndigheter som redan i dag tar emot elektroniska ansökningar på sina webbplatser måste upphöra med detta, utan ansökningar kan i förekommande fall göras såväl via den egna webbplatsen som via kontaktpunkten. För flera yrken, vars reglering inte har anpassats till yrkeskvalifikationsdirektivet krav, men som av utredningen har bedömts utgöra reglerade yrken (se avsnitt 7.3), saknas i dag tillstånds- och ansökningsförfaranden helt och hållet. För de behöriga myndigheter som ansvarar för dessa yrken kommer anpassningen till yrkeskvalifikationsdirektivet att underlättas om handlingar avseende utländska yrkeskvalifikationer kan skickas in via kontaktpunkten. Ytterligare skäl som talar för denna lösning är att det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ställer krav med avseende på vilka typer av elektroniska signaturer medlemsstaterna ska godta.⁴⁹ Det innebär att de behöriga myndigheterna inte kan kräva att en ansökan signeras med ett svenskt bankID, utan även måste godta andra elektroniska signaturer. Genom att Tillväxtverket ansvarar för den elektroniska hanteringen behöver de behöriga myndigheter, som anser att det för en komplett ansökan krävs kvalificerade elektroniska signaturer, inte var för sig anpassa sina tekniska lösningar eller hålla sig uppdaterade om vilka ytterligare typer av elektroniska signaturer som kan tillkomma. Samma resonemang är giltigt avseende kravet på att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga tekniska åtgärder som krävs för att uppfylla minimikrav avseende dokument som har signerats av myndigheter i ursprungslandet. Tillväxtverket ska således åläggas att anpassa den elektroniska förmedlingsfunktion som har skapats för elektronisk hantering av ansökningar och formaliteter för tjänstetillhandahållare, så att denna även kan användas för formaliteter kopplade till det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Enligt vad utredningen erfar har dock EU:s arbete med att få fram

⁴⁹ Artikel 57a.3 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

gemensamma krav för elektroniska signaturer som kan användas över gränserna ännu inte resulterat i en fungerande lösning. I praktiken innebär det att det i dagsläget inte går att uppfylla vare sig tjänstedirektivets eller det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets krav i detta hänseende. Enligt utredningen bör därför Tillväxtverket följa det arbete som pågår inom EU i denna fråga och, så snart en lösning har nåtts, anpassa kontaktpunkten för tjänster.

Samtliga behöriga myndigheter ska vara anslutna till den elektroniska förmedlingsfunktionen. Precis som för ansökningar kopplade till tjänstedirektivet gäller att Tillväxtverkets befattning med handlingar skickade för befordran genom den elektroniska förmedlingsfunktionen är begränsad till enbart vad som är nödvändigt för att kunna vidareförmedla handlingarna.⁵⁰ Det är respektive behörig myndighet som ansvarar för handläggningen av ärenden som initieras via den elektroniska förmedlingsfunktionen.

Enligt utredningens mening bör även sådana ansökningar om inträde i Advokatsamfundet som grundar sig på utländska yrkeskvalifikationer kunna lämnas in via den gemensamma kontaktpunkten. Samfundet bör därför förse Tillväxtverket med sådant underlag som krävs för att skapa elektroniska ansökningsformulär.

Den information och de förfaranden som enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska läggas till på kontaktpunkten är först och främst till för att underlätta för yrkesverksamma som erhållit sina kvalifikationer i andra länder samt för behöriga myndigheter i övriga länder. I dag är hela verksamt.se, där kontaktpunkten utgör en del, tillgänglig på engelska. För att uppnå syftet med direktivets krav såväl som för att den tillkommande information ska utgöra en integrerad del av webbplatsens båda språkversioner, anser utredningen att den information som förädlas av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet så långt som möjligt ska finnas på både svenska och engelska.

⁵⁰ Se vidare Ds 2008:75 Genomförande av tjänstedirektivet, s. 121 ff.

10 Åtgärder till stöd för yrkesutövare med svenska yrkeskvalifikationer

10.1 Samordning av minimikraven för vissa utbildningar

Utredningens förslag: För de utbildningar vars minimikrav samordnas genom direktivet ska det framgå av bilagorna till högskoleförordningen respektive förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet att utbildningsanordnarna är skyldiga att utforma sina utbildningar så att dessa uppfyller det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets krav.

Utredningens bedömning: För att underlätta för utbildningsanordnarna att fullgöra denna skyldighet bör Universitets- och högskolerådet, för respektive utbildning, sammanställa de krav som följer av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Rådet bör också bevaka när det genom delegerade akter uppdateras vad som ska krävas av kunskaper och färdigheter för respektive utbildning samt uppmärksamma utbildningsanordnarna på detta.

Specialistläkares möjlighet att tillgodoräkna sig tidigare utbildning vid ansökan om en andra specialisering bör framgå av Socialstyrelsens föreskrifter.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Förenklat kan man säga att det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ställer tre olika typer av krav på de utbildningar som samordnas. För de flesta utbildningarna ställs krav avseende *tillträdet* till utbildningarna. Därutöver ställs krav på utbildningarnas *omfattning*

i tid. Slutligen ställs krav rörande utbildningarnas *upplägg och innehåll*. Se vidare avsnitt 4.11.

Gällande rätt

För behörighet till samtliga kurser på universitet och högskolor krävs enligt högskoleförordningen allmän behörighet.¹ För behörighet till barnmorskeutbildningen² krävs sjuksköterskeexamen, medan det för specialiseringstjänstgöring som läkare³ eller tandläkare⁴ krävs fullgjord examen till sjuksköterska, läkare respektive tandläkare.

Utbildningarnas omfattning fastställs i examensordningen, som utgör en bilaga till högskoleförordningen, avseende utbildningarna till läkare, sjuksköterska, barnmorska, apotekare, tandläkare och arkitekt. I bilagan till förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet finns examensordningen avseende veterinärutbildningen. Omfattningen av specialiseringstjänstgöringen för tandläkare och läkare fastställs i patientsäkerhetsförordningen.

Utbildningarnas omfattning och mål är reglerade i examensbeskrivningarna för respektive utbildning. För varje yrkesexamen finns det en examensbeskrivning som anger målet med utbildningen och på en övergripande nivå anger vilken kunskap och förståelse, färdigheter och förmåga, värderingsförmåga och förhållningssätt studenten ska ha uppnått vid examen. På basis av denna ram fastställer sedan de enskilda universiteten och högskolorna var för sig utbildningens upplägg och innehåll. Därutöver framgår det av högskoleförordningen att det ska finnas kurs- och utbildningsplaner för varje kurs och utbildningsprogram och vad som ska anges i dessa planer. Innehåll och upplägg avseende specialiseringstjänstgöringar fastställs i Socialstyrelsens föreskrifter.⁵

¹ 7 kap. högskoleförordningen.

² Bilaga 2 till högskoleförordningen.

³ 4 kap. 1 § patientsäkerhetsförordningen.

⁴ 4 kap. 2 § patientsäkerhetsförordningen.

⁵ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:17) om läkarnas specialiseringstjänstgöring samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1993:4); Tandläkarnas specialiseringstjänstgöring.

Överväganden

Behörighet för tillträde till utbildningar

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet föreskriver med ett undantag att behörig till respektive samordnad utbildning är den som är att anse som behörig i enlighet med nationell rätt. Detta allmänna behörighetskrav gäller dock inte för utbildningen till sjuksköterska. För denna utbildning ska det enligt direktivet krävas minst tolv års allmän skolutbildning, styrkt genom examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis utfärdat av de behöriga myndigheterna eller organen i en medlemsstat eller genom intyg på godkänt inträdesprov som ger behörighet till universitet eller högskolor med en erkänd likvärdig nivå.

Enligt definitionen av grundläggande behörighet⁶ i högskoleförordningen, som är densamma oavsett vilken utbildning den enskilde önskar gå, finns det inget absolut krav på tolv års skolgång. Grundläggande behörighet har även personer som är behöriga för högre utbildning i de övriga nordiska länderna samt personer som av utbildningsanordnaren bedöms inneha reell kompetens. Utredningen har inte haft möjlighet att undersöka vad som krävs för behörighet i de övriga nordiska länderna och kan därför inte utesluta att personer som är behöriga i dessa länder i vissa fall inte studerat tolv år. Utredningen har inte heller analyserat hur vanligt det är att studerande blir antagna till sjuksköterskeutbildning med hänvisning till sin reella kompetens.

Oavsett hur det ser ut i praktiken finns det anledning att överväga om möjligheten att få behörighet till sjuksköterskeutbildningen via reell kompetens är i överensstämmelse med direktivet. Till att börja med står det klart att det vid en bokstavstolkning av direktivet framgår att det antingen ska krävas bevis för tolv års skolgång eller ett godkänt inträdesprov. Utredningen anser dock att man måste väga in kravets syfte. Genom att i direktivet kräva tolv års skolutbildning säkerställs att det för behörighet till sjuksköterskeutbildningen krävs en viss nivå på de förkunskaper studenterna ska ha inhämtat innan de påbörjar sjuksköterskeutbildningen. I förlängningen syftar därför kravet till att säkerställa att utexaminerade sjuksköterskor har en tillräckligt hög kvalifikationsnivå. När en utbildningsanordnare bedömer om en sökande som saknar formell behörighet ska antas med hänvisning till

⁶ 7 kap. 5 § högskoleförordningen.

sin reella kompetens handlar det om att avgöra om den sökande har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Det vill säga, nivån på kunskapskravet är inte lägre vid antagning med hänvisning till reell kompetens, däremot kan nivån ha uppnåtts på andra sätt än genom formell utbildning. Kravet på tolv års skolgång är inte heller absolut eftersom direktivet även godtar antagningsprov. Enligt utredningen talar detta för att möjligheten att bli antagen till sjuksköterskeutbildningen med hänvisning till reell kompetens får anses vara i överensstämmelse med direktivet.

Inte heller för övriga utbildningar som regleras av direktivet krävs en anpassning av behörighetskraven.

Krav på utbildningarnas omfattning

När det gäller utbildningarnas omfattning, dvs. hur många högskolepoäng, timmar eller år utbildningarna omfattar, anser utredningen att de svenska kraven uppfyller direktivets krav. Någon anpassning i detta avseende är sålunda inte nödvändig.

Krav på utbildningarnas upplägg och innehåll

Examensbeskrivningarna för respektive utbildning och Socialstyrelsens föreskrifter om specialiseringstjänstgöringarna anger målet med utbildningen på en övergripande nivå. De utbildningar för vilka direktivet samordnar kraven är reglerade på samma sätt som övriga utbildningar i examensordningarna och yrkeskvalifikationsdirektivets samtliga krav på dessa utbildningar framgår inte. Av detta kan man dra slutsatsen att i den mån det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet krävt ändringar i de svenska utbildningarna har ansvaret för dessa anpassningar till stor del vilat på de enskilda universiteten och högskolorna.⁷

Utredningen har inte haft möjlighet att analysera i vilken utsträckning universiteten och högskolorna har svarat upp mot detta ansvar. Vid en tidigare analys av utbildningarna till sjuksköterska och barnmorska konstaterades att utbildningarna i de flesta, men inte i alla, fall motsvarade de dåvarande direktivets krav.⁸ Utredningen känner

⁷ Se även prop. 2008/09:175 Gränslös kunskap – högskolan i globaliseringens tid, s. 83.

⁸ *Högskolornas tillämpning av EG-direktiv i sjuksköterskeutbildningen och barnmorskeutbildningen*, Högskoleverkets rapportserie 2000:16 R.

inte till att det efter denna analys, som genomfördes år 2000, har förekommit någon kontroll för att verifiera att de svenska utbildningarna följer direktivets krav. Universitetskanslersämbetet granskar sedan 1 januari 2013 kvaliteten på högskoleutbildningarna i Sverige.

Grunden för det automatiska erkännandet ligger i att medlemsländerna kan lita på att utbildningarna i de olika länderna leder till samma minimikrav när det gäller kompetens och färdigheter. Mot bakgrund av att ett korrekt införlivande av direktivet i dag är beroende av att ett stort antal utbildningsanordnare på eget initiativ tolkar och anpassar sina utbildningar efter direktivets krav anser utredningen att bestämmelserna i direktivet behöver tydliggöras i respektive examensbeskrivning i högskoleförordningen. Dessutom saknas kunskap om i vilken omfattning en anpassning gjorts i praktiken. Det bör framgå av examensbeskrivningarna för dessa utbildningar att direktivet föreskriver att yrkesutövare under utbildningen ska ha förvärvat vissa kunskaper och färdigheter, vilket ställer krav på hur dessa utbildningar utformas. Ett ytterligare skäl som talar för att nöja sig med en hänvisning till relevanta delar av direktivet, i stället för att i examensbeskrivningarna återge direktivets krav, är att kommissionen via delegerade akter kan komma att uppdatera de kunskaper och färdigheter som krävs för respektive utbildning.⁹ I så fall krävs med föreslagen lösning ingen förordningsändring.

Genom att i respektive examensbeskrivning i bilagorna till högskoleförordningen och förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet infoga en hänvisning till det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets krav finns goda möjligheter för Universitetskanslersämbetet att fånga upp denna dimension inom ramen för kvalitetsgranskningen.¹⁰

För att underlätta för utbildningsanordnarna bör Universitets- och högskolerådet, för respektive utbildning, sammanställa de krav som följer av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Universitets- och högskolerådet bör dessutom bevaka och uppmärksamma utbildningsanordnarna i de fall kommissionen genom delegerade akter uppdaterar de kunskaper och färdigheter som krävs för respektive utbildning.

Det kan noteras att direktivet i vissa fall innehåller tämligen detaljerade krav på utbildningarnas omfattning, t.ex. avseende kliniska respektive teoretiska delar. Sjuksköterskeutbildningen ska

⁹ Se artikel 21.6 andra stycket i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

¹⁰ 2 § lagen om tillstånd att utfärda vissa examina.

exempelvis omfatta sammanlagt tre års utbildning där den teoretiska undervisningen ska utgöra minst en tredjedel och den kliniska undervisningen ska utgöra minst hälften av den föreskrivna minimtiden för utbildningen, dvs. minst 1,5 år. Inom ramen för myndighetens uppdrag kan det för Universitetskanslersämbetet finnas anledning att diskutera med såväl utbildningsanordnare som andra som berörs av regleringen hur detta och liknande krav lämpligen kan säkerställas. Enligt utredningens uppfattning borde det övervägas att ge Universitetskanslersämbetet ett särskilt uppdrag att närmare granska i vad mån de utbildningar som erbjuds i Sverige och vars minimikrav samordnats genom direktivet även lever upp till direktivets krav.

För att bli specialistläkare i allmänmedicin i Sverige krävs fem års utbildning, så i denna del uppfylls direktivets krav med marginal. De övriga krav som ställs i direktivet avseende t.ex. yrkespraktik har inte återgivits i de författningar som anger gemensamma krav för alla specialistläkarutbildningar i Sverige. Socialstyrelsen har dock tagit fram målbeskrivningar för samtliga specialiseringar som i allmänna råd beskriver exempelvis utbildningsstrukturen för respektive specialisering.¹¹ Den målbeskrivning som tillämpas för specialisering i allmänmedicin synes inte ha anpassats till direktivets krav för särskild allmänläkarutbildning. Bland annat återfinns inte kravet på att den praktiska utbildningen dels ska förmedlas under minst sex månader vid ett godkänt sjukhus med utrustning och avdelningar för allmänmedicin, dels under minst sex månader hos godkänd allmänpraktiserande läkare eller vid godkänd vårdcentral för primärvård.

När det gäller regleringen av utbildningarna till specialistläkare och specialisttandläkare bedömer utredningen att Socialstyrelsens föreskrifter,¹² med ett undantag, uppfyller direktivets krav. Enligt artikel 25.3 a i ändringsdirektivet ska en medlemsstat som tillåter att en specialistläkare som ansöker om en andra specialisering får tillgodoräkna sig tidigare kurser, se till att denna s.k. partiella befrielse inte utgör mer än halva minimilängden på specialistläkarutbildningen i fråga. I de målbeskrivningar som ansluter till Social-

¹¹ Läkarnas specialiseringstjänstgöring Föreskrifter och allmänna råd Målbeskrivningar 2008, som går att ladda ner via Socialstyrelsens webbplats, <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2008/2008-126-2>.

¹² Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:17) om läkarnas specialiseringstjänstgöring samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1993:4); Tandläkarnas specialiseringstjänstgöring.

styrelsens föreskrifter om specialiseringstjänstgöring ingår flera delar som är gemensamma för de olika specialiseringarna. Det finns dock ingen författning som ger en läkare som ansöker om en andra specialisering en rätt att tillgodoräkna sig vissa delar av sin tidigare utbildning. I Socialstyrelsens anvisning¹³ framgår emellertid att det är läkarens verksamhetschef och handläggare som ska bedöma vilka delar som kan tillgodoräknas. Enligt Socialstyrelsen innebär dagens system att en läkare kan få tillgodoräkna sig mer än halva utbildningslängden.

Som framgår av avsnitt 6.1.2 är den svenska specialistläkarutbildningen fem år medan minimilängden på utbildningen för de specialiseringar som listas i punkt 5.1.3 i bilaga V i direktivet varierar. Det behöver därför klargöras om den maximala omfattningen av den partiella befrielsen begränsas av minimilängden på den svenska utbildningen eller minimilängden på utbildningen för respektive specialisering enligt direktivet. Enligt utredningen medför en bokstavstolkning av direktivet att medlemsländerna endast har möjlighet att låta en läkare tillgodoräkna sig den tid som motsvarar hälften av minimitiden för utbildningen enligt direktivet. Utredningen anser dock att det finns starka skäl som talar för att denna bestämmelse ska tolkas motsatsvis. Det vill säga, medlemsländerna måste se till att läkarens utbildningstid uppgår till minst halva den utbildningstid som enligt direktivet gäller för specialiseringen i fråga. Endast med denna tolkning behandlas medlemsländerna lika och en gemensam miniminivå uppnås. Som exempel kan man ta en specialisering som enligt direktivet kräver minst tre års utbildning. Om direktivet skulle tolkas som att det för denna utbildning endast är tillåtet att ge en partiell befrielse på max 1,5 år, skulle det för ett land som Sverige, som valt att kräva fem års specialistutbildning, innebära att en andra specialisering skulle omfatta minst 3,5 år. Det vill säga, minimiomfattningen på utbildningen skulle enligt direktivet vara 0,5 år längre vid en andra specialisering än vid en första specialisering.

I dag framgår möjligheten att få partiell befrielse endast av Socialstyrelsens anvisningar. Av direktivet följer att i den mån partiella befrielser medges, ska dessa framgå av medlemsstaternas lagstiftning. Utredningen bedömer därför att artikel 25.3 a i direktivet kommer att kräva ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter så att det

¹³ Anvisningar till ansökan om specialistkompetens för läkare med legitimation efter 1 juli 2006 (SOSFS 2008:17).

av dessa framgår hur stor del av en tidigare utbildning en läkare kan tillgodoräkna sig.

Slutligen bör noteras att ett medlemsland som inför förändringar avseende de bevis på formella kvalifikationer inom yrken där minimikraven för utbildningarna samordnats måste anmäla detta till kommissionen, se nedan avsnitt 11.1. Detsamma gäller för förändringar rörande möjligheten till partiell befrielse, se avsnitt 11.4.

10.2 Fortbildning

Utredningens förslag: Socialstyrelsen och Jordbruksverket ska bemyndigas att meddela föreskrifter som säkerställer att utövare av yrken som omfattas av automatiskt erkännande utifrån samordnade utbildningskrav uppmuntras att hålla sig uppdaterade om utvecklingen inom yrket.

Skälen för utredningens förslag och bedömning:

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 22 b) i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska medlemsstaterna, genom att uppmuntra fortbildning, säkerställa att yrkesutövare som omfattas av direktivets bestämmelser om automatiskt erkännande på grundval av samordnade minimikrav för utbildning kan uppdatera sina kunskaper, färdigheter och kompetenser så att yrkesinsatsen bibehålls på säker och effektiv nivå och för att hålla sig à jour med utvecklingen inom yrket. Fortbildningsinsatserna för dessa yrkesgrupper bör omfatta tekniska, vetenskapliga, rättsliga och etiska framsteg inom respektive yrke.¹⁴ De åtgärder som vidtas ska enligt samma artikel anmälas till kommissionen senast den 18 januari 2016. Vidare ska medlemsländernas samordnare enligt artikel 56.4 d kontinuerligt utbyta information och bästa praxis för att optimera kompetensutvecklingen.

¹⁴ Jfr skäl 15 i ändringsdirektivet.

Gällande rätt

Uttryckliga krav på att yrkesverksamma kontinuerligt ska uppdatera sin yrkeskompetens finns redan i författning för vissa av de reglerade yrkena i Sverige, dock inte för de yrken som omfattas av direktivets krav i artikel 22 b). För att få bedriva hälso- och sjukvård i Sverige finns övergripande krav på verksamheten såtillvida att det ska finnas *den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård skall kunna ges*, 2 e § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Därutöver anges i 31 § samma lag att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras. Motsvarande reglering finns i 3 § och 16 § tandvårdslagen (1985:125). I Socialstyrelsens numera upphävda föreskrifter¹⁵ preciserades att vårdgivaren för såväl hälso- och sjukvård som tandvård skulle utarbeta ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet, vilka bl.a. skulle innehålla rutiner för personalens kompetens och kompetensutveckling. Någon motsvarande bestämmelse återfinns emellertid inte i nu gällande föreskrifter.¹⁶

Enligt 6 kap. 1 § patientsäkerhetslagen ska hälso- och sjukvårdspersonalen utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Motsvarande generella krav på att veterinärer ska fullgöra sina arbetsuppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet finns i 2 kap. 3 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Överväganden

Ur ett patientsäkerhetsperspektiv är det givetvis angeläget att yrkesutövare fortsätter att uppdatera sina kunskaper även efter examen. Det är också viktigt att de i Sverige verksamma yrkesutövarna har samma förutsättningar att genomföra och dokumentera kontinuerlig fortbildning som kollegor i andra europeiska länder, dels för att Sverige ska kunna rekrytera och behålla kvalificerad arbetskraft, dels för att enskilda yrkesutövare ska kunna stå sig i konkurrensen på den europeiska marknaden.

¹⁵ SOSFS 2005:12 Ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården.

¹⁶ SOSFS 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Ett mer allmänt hållet resonemang om behovet av att planera för personalens kompetensutveckling återfinns i Socialstyrelsens handbok för hur dessa föreskrifter (2011:9) bör tillämpas.

Det framgick redan av det ursprungliga direktivet att fortbildning ska syfta till säkra och effektiva yrkesinsatser.¹⁷ I det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet tydliggörs att medlemsstaterna genom att uppmuntra fortbildning ska säkerställa att yrkesutövare som omfattas av det automatiska erkännandet utifrån samordnade utbildningskrav (läkare, sjuksköterskor, tandläkare, veterinärer, barnmorskor, apotekare och arkitekter) kan uppdatera sina kunskaper, färdigheter och kompetenser. Medlemsländerna ska även anmäla de åtgärder som vidtas till kommissionen, se närmare avsnitt 11.3. Det bör noteras att det är ovidkommande för bedömningen av en yrkesutövares rätt att utöva yrket i vilken utsträckning yrkesutövaren faktiskt har uppdaterat sina kunskaper, färdigheter och kompetenser kontinuerligt efter fullgjord utbildning. Det är upp till medlemsländerna att, i enlighet med de specifika förfaranden som gäller i respektive land, säkerställa att det finns förutsättningar att fortbilda sig. En möjlighet skulle därför kunna vara att överlämna till arbetsmarknadens parter att, i enlighet med den svenska modellen, närmare reglera krav på fortbildning i kollektivavtal tillämpliga för respektive yrkesgrupp. Enligt vad utredningen erfar tycks dock befintliga kollektivavtal endast generell och indirekt reglera fortbildningsfrågor, genom att ange att individuella kompetensutvecklingsplaner ska utarbetas för medarbetarna. Det torde enligt utredningens bedömning inte vara tillräckligt för att uppfylla direktivets krav. Dessutom, för att samtliga yrkesutövare ska omfattas oavsett verksamhetsform, bör det enligt utredningens bedömning meddelas föreskrifter som säkerställer att de berörda yrkesgrupperna kontinuerligt och på ett strukturerat sätt kan tillgodogöra sig nya rön etc. genom kompetensutveckling. Dessa föreskrifter bör lämpligen utarbetas i samråd med representanter för arbetsmarknadens parter. Uttryckliga bemyndiganden som ger Socialstyrelsen och Jordbruksverket möjlighet att meddela föreskrifter om fortbildning bör därför införas i patientsäkerhetslagen och -förordningen respektive lagen och förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Arkitektyrket, som omfattas av direktivets automatiska erkännande utifrån samordnade utbildningskrav, är inte reglerat i

¹⁷ Enligt tidigare lydelse av artikel 22 b): "Genom fortbildning ska det, enligt varje medlemsstats specifika förfaranden, säkerställas att de som har avslutat sina studier kan hålla sig à jour med utvecklingen inom yrket i den mån som är nödvändig för att yrkesinsatserna ska bibehållas på säker och effektiv nivå."

Sverige. Arkitekternas intresseorganisation Sveriges Arkitekter, som enligt egen uppgift organiserar över 90 % av dem som kan bli medlemmar, har utarbetat ett etiskt program som medlemmarna förbundet sig att följa. Av programmet framgår att arkitekten har ett ansvar för att vidga och fördjupa sina yrkeskunskaper. Allmänna krav på kompetensutveckling i syfte att tillmötesgå företagets behov av kompetens återfinns i kollektivavtal i såväl privat sektor som inom kommunal och statlig sektor.¹⁸ Sveriges Arkitekter tillhandahåller även ett professionaliseringsprogram som bedöms kunna motsvara det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets krav på teknisk, vetenskaplig, regelmässig och etisk utveckling.¹⁹ Enligt utredningens bedömning torde det svårligen kunna krävas en närmare reglering av arkitekternas fortbildning mot bakgrund av att yrket som sådant är oreglerat.

Förutom att medlemsländerna ska anmäla vilka åtgärder som vidtas med anledning av artikel 22 b) (se nedan avsnitt 11.3), är tanken att medlemsländerna kontinuerligt ska utbyta information och bästa praxis för kompetensutveckling. Den nationella samordnaren ska enligt artikel 56.4 d delta i dessa diskussioner på EU-nivå. Som framgår av avsnitt 8.1 ovan föreslår utredningen att Universitets- och högskolerådet utses till nationell samordnare. Givet att svenska professionsförbund i dag tar ett stort ansvar för yrkesutövarnas fortbildning är det angeläget att Universitets- och högskolerådet etablerar ett nära samarbete med förbunden i de frågor och den utsträckning som behövs för att kunna fullgöra denna uppgift. Rådet för reglerade yrken, se nedan avsnitt 11.8, skulle kunna utgöra en lämplig plattform för samverkan.

10.3 Yrkeskvalifikationer som förvärvats i Sverige

Utredningens förslag: Universitets- och högskolerådet ska på begäran av yrkesutövare utbildade i Sverige utfärda de intyg som krävs för att yrkesutövarens examens- eller utbildningsbevis formellt ska godtas enligt yrkeskvalifikationsdirektivet i en annan stat. Sådana intyg ska utfärdas av Universitets- och högskolerådet oavsett om yrkesutövarens utbildning avser gymna-

¹⁸ <http://www.arkitekt.se/s10408/f16629>

¹⁹ <http://www.arkitekt.se/professionalisering>

sieskolan, yrkeshögskolan eller universitet och högskolor, och oavsett om utbildningen är reglerad eller inte. Denna skyldighet ska framgå av förordningen. Myndigheten för yrkeshögskolans uppgift i detta hänseende ska därför upphöra.

Handelskammarförordningen ska ändras så att handelskammaren kan utfärda intyg om yrkeserfarenhet i Sverige, under förutsättning att intyget krävs i anslutning till yrkeskvalifikationsdirektivet.

Utredningens bedömning: Universitets- och högskolerådet bör i sin roll som rådgivningscentrum informera om att yrkesutövare kan vända sig till auktoriserade handelskammare för att erhålla intyg om yrkeserfarenhet.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Det framgår av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet att enskilda kan avkrävas diverse intyg utfärdade av behörig myndighet för att kunna få sina kvalifikationer bedömda i annat land och i förlängningen rätt att utöva verksamhet, se t.ex. artikel 13. Ett intyg över att en yrkesutövare är fullt kvalificerad i ursprungslandet kan t.ex. krävas för att kunna bedöma i vad mån partiellt tillträde enligt artikel 4 f kan bli aktuellt, se ovan avsnitt 8.5.1.1. Yrkesutövare som är verksamma inom ett yrke som inte är reglerat i ursprungsstaten ska kunna visa att hon eller han har den yrkeserfarenhet som krävs, se artikel 5.1 b samt artikel 13.2. Detsamma gäller för de yrken som omfattas av artikel 16. Att ett mottagande land kan kräva att vissa intyg ska vara utfärdade en behörig myndighet eller behörigt organ framgår av artikel 50.1 samt bilaga VII.

Gällande rätt

I dag är det endast Myndigheten för yrkeshögskolan som har ett formellt uppdrag²⁰ att förse studerande i den svenska yrkeshögskolan med intyg. Även Universitets- och högskolerådet har, utan

²⁰ 8 § förordningen med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan.

uttalat uppdrag men i sin roll som kontaktpunkt för direktivet, utfärdat intyg om examen från universitet och högskolor.

Enligt 6 § i handelskammarförordningen (1990:733) får auktoriserade handelskammare som Kommerskollegium efter samråd med Tullverket utsett utfärda de intyg om faktiskt utövande av verksamhet som krävs för att som egenföretagare eller anställd utöva sådan verksamhet som avses i bilaga IV i yrkeskvalifikationsdirektivet. Ett sådant uppdrag får endast meddelas en handelskammare som har tillräckliga personella och andra resurser för verksamhet med det särskilda slag av dokument som det är fråga om. Enligt Kommerskollegiums föreskrifter (KFS 1991:10) om auktoriserad handelskammars verksamhet med vissa dokument för handelsändamål ska handelskammare som meddelats sådant uppdrag underrätta Kommerskollegium och Tullverket om vilka personer som utses som ansvariga för verksamheten liksom om de personer som har rätt att företräda handelskammaren vid utfärdandet av de dokument verksamheten omfattar.

Överväganden

Utbildningsintyg

Utredningen anser att det finns anledning att så långt som möjligt underlätta för personer utbildade i Sverige att kunna dra nytta av sina yrkeskvalifikationer. I vissa fall är det inte tillräckligt att visa upp ett examensbevis från en svensk utbildning när man söker tillträde till ett reglerat yrke i ett annat land. Vissa länder inom EU kräver att examensbevisets äkthet intygas av en statlig myndighet i utbildningslandet. Detta gäller även utbildningar som inte är reglerade i Sverige. När det gäller examensbevis från utbildningar som samordnats genom direktivet ges mottagande medlemsstater rätt att kräva att behöriga myndigheter i ursprungslandet intygar att examen omfattas av direktivet.²¹ Det finns därmed ett behov av att utse en myndighet som ansvarar för att utfärda dessa intyg. Detta blir särskilt viktigt i ett land som Sverige, som i många fall inte reglerar yrket utan endast utbildningen.

²¹ Se artikel 50.1 tredje stycket i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet i kombination med bilaga VII punkt 2. Observera att hänvisningen till avsnitt III är felaktig, det ska vara avdelning III.

Ett sätt att fördela och tydliggöra ansvaret för att utfärda dessa intyg vore att i instruktionerna för Skolverket och Universitets- och högskolerådet ge dessa myndigheter i uppdrag att utfärda intyg åt studenter från gymnasieskolan respektive universitet och högskolor. En bättre lösning vore dock att samla ansvaret för intygen hos en myndighet. Den gemensamma nämnanen för dessa intyg är nämligen att behovet uppstår när en enskild vill utnyttja sina rättigheter enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Eftersom rådgivningscentrumet²² ska inrättas för att bland annat ge stöd till medborgare som vill utnyttja sina rättigheter enligt direktivet faller det sig naturligt att det är hit enskilda kommer att vända sig i de fall en myndighet i mottagarlandet kräver ett intyg från en statlig myndighet. Ansvaret för att utfärda dessa intyg bör således ligga på Universitets- och högskolerådet. Denna lösning medför att Universitets- och högskolerådet i vissa fall måste vända sig till Myndigheten för yrkeshögskolan respektive Skolverket för att verifiera uppgifter. Utredningen anser emellertid att den ökade administration detta kan leda till för myndigheterna i fråga kan godtas, då lösningen förstärker Universitets- och högskolerådets roll som rådgivningscentrum och det underlättar för enskilda, som endast behöver vända till en myndighet oavsett utbildningsnivå.

Intyg över yrkeserfarenhet

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ger goda förutsättningar för yrkesutövare med minst ett års yrkeserfarenhet att flytta från ett land där yrket är oreglerat till ett land där yrket är reglerat, för att arbeta där.²³ Man måste dock kunna visa att man har en yrkeserfarenhet som uppgår till minst ett år under den senaste tioårsperioden. Även när en medlemsstat för tillträde till eller utövande av någon av de verksamheter som anges i bilaga IV kräver kunskap och förmåga av allmän, affärsmässig eller yrkesmässig art kan en yrkesutövare från Sverige behöva ett intyg på att han eller hon utövat yrket.

I syfte att underlätta för i Sverige verksamma yrkesutövare bedömer utredningen att det finns ett fortsatt behov för yrkesverksamma att kunna vända sig till handelskammaren för att få intyg

²² Ersätter kontaktpunkten, se avsnitt 4.13.1.

²³ Artikel 7.5.1 b samt artikel 13.2 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

över yrkeserfarenhet. Detta är av särskilt stor betydelse för ett land som Sverige, med relativt få reglerade yrken. Eftersom enskilda kan ha ett behov av att kunna få intyg även för yrken som faller under den generella ordningen anser utredningen att handelskammarens roll i detta hänseende inte bör begränsas till intyg för de yrken som avses i bilaga IV. Handelskammarförordningen ska därför ändras så att handelskammaren kan utfärda intyg om yrkeserfarenhet under förutsättning att intyget krävs för att yrkeserfarenheten ska godtas i andra länder. Till grund för sådana intyg bör anställningsintyg, utdrag från bolagsregister, inkomstuppgifter från Skatteverket eller liknande handlingar kunna godtas.

Via kontakter med Kommerskollegium och Stockholms handelskammare har utredningen informerats om att endast ett fåtal intyg om yrkeserfarenhet har utfärdats under senare år. Enligt Kommerskollegium har dock samtliga auktoriserade handelskammare getts rätt att utfärda dessa intyg. Den förändring av handelskammarförordningen som nu föreslås ger Kommerskollegium möjlighet att uppmärksamma handelskammarna om denna uppgift. Universitets- och högskolerådet bör i sin roll som rådgivningscentrum informera yrkesutövare om vart de kan vända sig.

Ett alternativ till att låta denna uppgift även fortsättningsvis fullgöras av handelskammaren skulle vara att Universitets- och högskolerådet, i egenskap av rådgivningscentrum, skulle kunna utfärda även dessa intyg. I enlighet med utredningens förslag att avgränsa Universitets- och högskolerådets roll att bistå vid bedömning av utländska yrkeskvalifikationer till sådana kvalifikationer som härrör från utländsk utbildning, och inte utländsk yrkeserfarenhet, är rådet dock mindre lämpat att utfärda dessa intyg. Ytterligare ett alternativ skulle kunna vara att bygga ut det uppdrag Myndigheten för yrkeshögskolan redan har, att samordna en nationell struktur för validering,²⁴ till att även bistå enskilda med intyg över yrkeserfarenhet. Utgångspunkten för arbetet med såväl validering som livslångt lärande är dock i första hand att översätta vad reell kompetens och kunskap erhållen genom yrkesverksamhet får anses motsvara i faktiska kunskaper och färdigheter. Det kan givetvis vara av stort intresse för såväl potentiella arbetsgivare som behöriga myndigheter i annat land att få kännedom om, men torde ändå vara av en annan karaktär än sådana intyg som behöriga myndigheter

²⁴ Se avsnitt 2.4.2.

kan komma att efterfråga när det gäller faktisk yrkeserfarenhet och omfattningen av densamma. Utredningen ser därför inga effektivitetsvinster i att förändra den nu gällande ordningen där handelskammare kan utfärda de intyg över yrkeserfarenhet som kan krävas inom ramen för yrkeskvalifikationsdirektivet.

11 Rapporteringsskyldigheter och åtgärder för ökad kunskap om direktivet

11.1 Anmälningförfarande - samordnade utbildningar

Utredningens förslag: Av den nya förordningen ska framgå att Universitets- och högskolerådet, via IMI, ska fullgöra anmälningsskyldigheten som följer av artikel 21a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet samt att Socialstyrelsen ska vara skyldigt att förse rådet med information om alla förändringar av bestämmelserna om specialiseringar för läkare och tandläkare.

Utredningens bedömning: Senast i samband med genomförandet av det nya direktivet bör direktivets bilaga V gås igenom och uppdaterad information anmälas till kommissionen.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

I det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet fanns det ett anmälningförfarande kopplat till samordningen av minimikraven för utbildningarna.¹ Enligt detta förfarande skulle medlemsstaterna anmäla de lagar och andra författningar som de antog när det gällde utfärdande av bevis på formella kvalifikationer till kommissionen. Kommissionen skulle sedan publicera denna information i Europeiska

¹ Artikel 21.7 i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

unionens officiella tidning. Denna reglering återfinns numera i artikel 21a och har i vissa avseenden förändrats. Medlemsstaterna ska anmäla de lagar och andra författningar som de antar när det gäller utfärdande av bevis på formella kvalifikationer inom de yrken för vilka direktivet samordnat utbildningskraven. En sådan anmälan ska innehålla information om utbildningsprogrammets längd och innehåll. Anmälan till kommissionen ska ske via IMI.

Om kommissionen anser att de nationella utbildningsprogrammen uppfyller de samordnade minimikraven kan den genom delegerade akter anpassa bilaga V så att denna återspeglar de förändringar som genomförts på nationell nivå. I de fall kommissionen anser att de anmälda författningarna inte är i överensstämmelse med direktivets krav ska den anta genomförandeakter för att förkasta den begärda förändringen av bilaga V.

Gällande rätt

Ansvaret för anmälningsskyldigheten enligt det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet har inte formaliserats och enligt vad utredningen känner till har någon anmälan inte heller gjorts.

Överväganden

Det faktum att anmälningar ska göras via IMI förutsätter att ansvaret för detta förfarande fastställs så att Kommerskollegium vet vem som ska registreras i den IMI-modul som kommer att skapas. En annan nyhet är att kommissionen ges behörighet att via delegerade akter, på basis av de uppgifter medlemsstaterna anmäler, införa ändringar i de examenstitlar som listas i bilaga V i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Systemet för automatiskt erkännande på grundval av harmoniserade minimikrav för utbildning bygger på att den mottagande medlemsstaten kan verifiera att den examen en sökande har återfinns i listorna med nationella examenstitlar i bilaga V. För en sökande med en examen som inte återfinns i bilaga V finns det inga garantier att tillträde till yrket beviljas automatiskt.

För att yrkesutövare utbildade i Sverige ska kunna utnyttja direktivets regler om automatiskt tillträde i annat land är det sålunda av vikt att bilaga V uppdateras när ändringar görs avseende de yrken

som omfattas. Utredningen kan också konstatera att detta behov inte endast föreligger med avseende på eventuella framtida förändringar. Exempelvis har ändringar som inte återspeglas i bilaga V redan genomförts för specialläkare.

De bevis på formella kvalifikationer som omfattas av anmälningsplikten regleras i examensordningen avseende läkare, sjuksköterska, tandläkare, apotekare, arkitekt och barnmorska.² Utbildningarna till specialläkare och specialisttandläkare regleras i förordningen om behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården m.m. samt i Socialstyrelsens föreskrifter.³ Veterinärutbildningen ingår i examensordningen för Sveriges lantbruksuniversitet.⁴ Anmälningspliktiga förändringar kan sålunda komma att beslutas av regeringen eller av Socialstyrelsen.

Av effektivitetsskäl, men också för att anmälningskyldigheten inte ska försummas, finns det enligt utredningens mening anledning att samla ansvaret för anmälningsförfarandet hos en myndighet. Universitets- och högskolerådet kommer som rådgivningscentrum och samordnare enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet att få en central roll vid tillämpningen av direktivet. Genom att samordna så många funktioner som möjligt torde också rådets uppgift som rådgivningscentrum att underlättas, varför denna anmälningskyldighet bör utföras av rådet.

När det gäller förändringar avseende utbildningarna till läkare, sjuksköterska, tandläkare, apotekare, arkitekt, barnmorska och veterinär bedömer utredningen att Universitets- och högskolerådet självt är bäst lämpat att bevaka om förändringar införs i examensordningarna. För dessa utbildningar finns det således inte anledning att ålägga någon annan en skyldighet att informera rådet när förändringar införs. I fråga om specialiseringarna för läkare och tandläkare, som delvis regleras genom Socialstyrelsens föreskrifter, är dock situationen en annan, vilket motiverar att Socialstyrelsen bör förse rådet med information om förändringar.

Utredningen anser att samtliga anmälnings- och informationsförfaranden som är kopplade till det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska framgå av den föreslagna förordningen. Av

² Bilaga 2 till högskoleförordningen.

³ Förordningen om behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården m.m. samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:17) om läkarnas specialiseringstjänstgöring, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1993:4);

Tandläkarnas specialiseringstjänstgöring.

⁴ Bilagan till förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet.

denna ska därför framgå att Universitets- och högskolerådet, via IMI, ska fullgöra anmälningsskyldigheten som följer av artikel 21a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Vidare ska framgå att Socialstyrelsen är skyldigt att förse rådet med information om alla förändringar av bestämmelserna om specialiseringar för läkare och tandläkare. Av artikel 21a.1 andra stycket följer att anmälningar avseende förändringar i arkitektutbildningen ska skickas till kommissionen och övriga medlemsländer. Förändringar avseende övriga utbildningar ska däremot endast skickas till kommissionen. Även detta ska framgå av förordningen.

Senast i samband med genomförandet av det nya direktivet bör direktivets bilaga V gås igenom och uppdaterad information anmälas till kommissionen.

11.2 Underrättelse – anpassningsperiod eller lämplighetsprov

Utredningens förslag: I den nya förordningen ska anges att behöriga myndigheter, som avser att genom särskilda föreskrifter begränsa möjligheten att välja kompensationsåtgärd, ska motivera varför begränsningen är nödvändig och proportionerlig för att skydda ett allmänt intresse samt samråda med Universitets- och högskolerådet. Universitets- och högskolerådet ska därefter underrätta kommissionen och de övriga medlemsstaterna om de särskilda föreskrifterna, i enlighet med artikel 14.2 andra stycket i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Utredningens bedömning: Universitets- och högskolerådet ska i samband med en sådan underrättelse till kommissionen informera Utbildningsdepartementet samt det departement som ansvarar för yrket i fråga.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 14.1–2 i direktivet får medlemsstaterna under vissa förutsättningar kräva att en sökande genomgår en anpassningsperiod eller genomför ett lämplighetsprov, se avsnitt 8.5.1.2. Denna reglering fanns redan i det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet. Huvudregeln är att den sökande ska ha rätt att välja om han eller hon vill genomgå en anpassningsperiod eller göra ett lämplighetsprov. Från denna huvudregel finns i artikel 14.3 undantag, där medlemsländerna ges rätt att genom föreskrifter inskränka den enskildes valmöjlighet, bl.a. för yrken förknippade med rådgivning avseende nationell rätt samt för en rad sjukvårdsyrken. Undantag kan, enligt ändringsdirektivet, även göras om nivån på utbildningarna skiljer sig åt enligt vissa fastställda steg.

Om en medlemsstat anser att det för ett bestämt yrke är nödvändigt att begränsa yrkesutövarens valmöjlighet ska den i förväg underrätta de andra medlemsstaterna och kommissionen och lägga fram dokument som visar att undantaget är berättigat. Om kommissionen anser att den planerade åtgärden strider mot unionsrätten ska den inom tre månader anta en genomförandeakt, där medlemsstaten i fråga uppmanas att avstå från att vidta den planerade åtgärden. Har kommissionen inte reagerat inom denna tidsfrist får undantaget tillämpas. Enligt den nya lydelsen ska kommissionen anta en genomförandeakt som blir rättsligt tvingande för den medlemsstat till vilken den avges.

I skäl 15 i det ursprungliga direktivet anges att varje undantag från enskildas rätt att välja mellan lämplighetsprov och anpassningsperiod i varje enskilt fall bör vara motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset.

Gällande rätt

I enlighet med det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet har begränsningar avseende enskildas rätt att välja kompensationsåtgärd införts för advokatyrket,⁵ vissa sjukvårdsyrken⁶ och fastighets-

⁵ 8 kap. 2 § tredje stycket första meningen rättegångsbalken.

⁶ 4 kap. 8 § punkt 3 Socialstyrelsens föreskrifter om erkännande av yrkeskvalifikationer inom hälso- och sjukvården.

mäklare.⁷ Såvitt utredningen erfar har någon anmälan till kommissionen inte gjorts.

Möjligheten att införa begränsningar med hänsyn till att utbildningsnivåerna skiljer sig åt har tillkommit genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Överväganden

I vissa fall ges medlemsländerna en uttrycklig rätt att begränsa en yrkesutövares rätt att välja kompensationsåtgärd. Enligt artikel 14.3 föreligger en sådan rätt för yrken som kräver exakta kunskaper om nationell rätt, under vissa förutsättningar för olika sjukvårdsyrken samt när den utbildningsnivå den sökande har ligger ett visst antal nivåer lägre än den nivå som krävs för yrket i mottagarlandet, jfr avsnitt 8.5.1.2. För de yrken där det av författning framgår att yrkesutövaren inte har rätt att välja mellan anpassningsperiod och lämplighetsprov, anser utredningen att de begränsningar som gjorts avseende advokatyrket, fastighetsmäklaryrket och sjukvårdsyrkena faller under undantaget i artikel 14.3.

Utredningen har övervägt om det finns behov av att föra in skyldigheten att underrätta kommissionen om undantag från artikel 14.2 i förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Valmöjligheten kommer sannolikt inte att ytterligare inskränkas i särskilt många fall, om ens några. Enligt utredningens bedömning bör underrättelseskyligheten trots det anges i förordningen. Risken för att denna skyldighet försummas är enligt utredningens uppfattning annars stor. Eftersom underrättelsen ska ske på förslagsstadiet finns det inte heller förutsättningar för att på ett enkelt sätt rätta till uteblivna underrättelser i efterhand. Ytterligare skäl som talar för att föra in skyldigheten i förordningen är att kommissionen i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ges rätt att anta en genomförandeakt som ålägger ett medlemsland att avstå från att genomföra en föreslagen åtgärd. Det finns därför anledning att skapa en förutsebar procedur som gör det möjligt för regeringen att hålla sig informerad om vilka åtgärder enskilda myndigheter avser att vidta.

Utredningen anser därför att förordningen ska innehålla en skyldighet för de behöriga myndigheterna att samråda med

⁷ 18 § fastighetsmäklarförordningen.

Universitets- och högskolerådet innan kommissionen och de andra medlemsstaterna underrättas i enlighet med artikel 14.2 andra stycket, samt att underrättelsen ska skickas från den behöriga myndigheten till Universitets- och högskolerådet som sedan ska vidarebefordra denna till kommissionen och de andra medlemsstaterna. Universitets- och högskolerådet ska i samband med underrättelsen informera Utbildningsdepartementet samt det departement som ansvarar för yrket i fråga.

Utredningen har analyserat i vad mån även sådana inskränkningar som medlemsländerna har rätt att göra enligt artikel 14.3 bör anmälas till kommissionen och övriga medlemsstater. Av direktivet följer att medlemsstaterna i tre situationer *med avvikelse från principen enligt vilken sökanden har rätt att välja*,⁸ har rätt att kräva antingen en anpassningsperiod eller ett lämplighetsprov, och i ett fall både anpassningsperiod och lämplighetsprov. Av direktivets ordalydelse följer därför att rätten till avvikelse enligt artikel 14.3 endast tar sikte på principen att den sökande har rätt att välja kompensationsåtgärd och inte på skyldigheten att enligt artikel 14.2 anmäla begränsningar av denna valmöjlighet. Enligt direktivets ordalydelse är således en begränsning av valet av kompensationsåtgärd för ett yrke som exempelvis kräver exakta kunskaper i nationell rätt inte undantaget från anmälningsplikten i artikel 14.2 andra stycket. Utredningens bedömning är ändå att anmälningsplikten bör begränsas till de fall som inte följer av artikel 14.3. Syftet med anmälningsförfarandet tycks nämligen vara att ge kommissionen möjlighet att kontrollera att medlemsstaterna inte inför begränsningar i strid med direktivet. För de yrken och situationer som följer av artikel 14.3 har lagstiftaren redan gjort bedömningen att det finns godtagbara skäl att begränsa valmöjligheten. En anmälan avseende någon av dessa situationer kan därför inte ifrågasättas av kommissionen. Därmed är det utredningens uppfattning att sådana anmälningar skulle sakna syfte. Hade anmälningsförfarandet haft ett upplysningssyfte gentemot enskilda hade tolkningen blivit en annan.

Utredningen vill i detta sammanhang även peka på att det finns likheter mellan det system som följer av artikel 14.2 och den informationsprocedur som tillämpas för nya nationella förslag till

⁸ Artikel 14.3 första och fjärde stycket i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

tekniska regler.⁹ Även om anmälningsskyldigheten för tekniska regler är föremål för betydligt mer omfattande reglering innehåller båda procedurerna en skyldighet att anmäla nationella åtgärder på förslagsstadiet samt en skyldighet att under en period avvakta med antagandet för att kommissionen ska kunna kontrollera att medlemsstatens förslag inte strider mot EU-rätten. Den ordning som föreslås ovan liknar den som införts med anledning av informationsproceduren för tekniska regler.¹⁰

11.3 Underrättelse - fortbildning

Utredningens bedömning: Kommissionen bör, i samband med att Sverige anmäler genomförandet av direktivet, underrättas om sådana åtgärder som vidtagits för att säkerställa vissa yrkesutövares fortbildning.

Skälen för utredningens bedömning

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 22 b) i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska medlemsstaterna senast den 18 januari 2016 underrätta kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att yrkesutövare, inom yrken vars utbildning samordnats genom direktivet, ska kunna uppdatera sina kunskaper, färdigheter och kompetenser.

Gällande rätt

Underrättelseskyldigheten införs genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

⁹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

¹⁰ Se förordningen (1994:2029) om tekniska regler.

Överväganden

I enlighet med förslaget i avsnitt 10.2 bemyndigas Jordbruksverket och Socialstyrelsen att meddela föreskrifter som säkerställer att utövare av yrken som omfattas av ordningen för automatiskt erkännande på grundval av samordnade minimikrav för utbildning kan hålla sig uppdaterade om utvecklingen inom yrket.

Skyldigheten att underrätta kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa kompetensutveckling sammanfaller tidsmässigt med skyldigheten att genomföra direktivet och ska endast genomföras vid detta tillfälle. Det förefaller sålunda naturligt att underrättelsen sker i samband med att Sverige anmäler genomförandet av direktivet. Medlemsländerna ska därefter i enlighet med artikel 56.4 kontinuerligt utbyta information om bästa praxis för att optimera kompetensutvecklingen, se närmare om samordnarens roll i avsnitt 8.1.

11.4 Anmälningförfarande – specialistläkarutbildning

Utredningens förslag: Socialstyrelsen ska informera Universitets- och högskolerådet om förändringar i regelverket som styr möjligheten för specialistläkare att tillgodoräkna sig tidigare utbildning vid ansökan om en andra specialisering. Universitets- och högskolerådet ska anmäla dessa författningsändringar till de övriga medlemsstaterna och kommissionen i enlighet med artikel 25.3a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Utredningens bedömning: En anpassning av dagens krav utgör en del i det svenska införlivandet av direktivet och anmälningförfarandet kommer därför endast att omfatta eventuella framtida förändringar.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 25.3a i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska medlemsstater som tillåter att en specialistläkare som ansöker om en andra specialisering tillgodoräknar sig tidigare kurser anmäla den författning som reglerar detta till kommissionen och övriga medlemsstater.

Gällande rätt

Anmälningsskyldigheten införs genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Läkarnas specialistutbildning regleras i patientsäkerhetsförordningen och i Socialstyrelsens föreskrifter. Enligt det nuvarande regelverket fastställs ingen övre gräns för hur stor del av sin tidigare specialiseringsutbildning en läkare kan få tillgodoräkna sig. Det är upp till verksamhetschefen och läkarens handledare att bedöma hur mycket som kan tillgodoräknas i varje enskilt fall, se vidare avsnitt 10.1.

Överväganden

Som framgår av avsnitt 10.1 anser utredningen att den reglering som styr möjligheten för specialistläkare att få tillgodoräkna sig tidigare kurser vid en andra specialisering ska anpassas för att uppfylla direktivets krav.

Om denna anpassning sker inom ramen för genomförandet av direktivet bör anmälningsplikten anses ha fullgjorts när Sverige anmäler genomförandet till kommissionen. För eventuella framtida förändringar i regelverket som styr den partiella befrielsen anser utredningen att även denna anmälningsplikt bör samordnas till en central myndighet med ett övergripande ansvar för regelverket om erkännande av yrkeskvalifikationer. Ett samlat ansvar för att uppdatera de förutsättningar som gäller i Sverige ökar förutsättningarna för att någon anmälningsskyldighet inte förbises. Utredningen föreslår därför att även denna skyldighet att informera kommissionen bör fullgöras av Universitets- och högskolerådet. Av förordningen bör framgå att Socialstyrelsen ska informera rådet om förändringar i detta hänseende

samt att Universitets- och högskolerådet ska anmäla dessa förändringar till kommissionen och medlemsstaterna.

11.5 Uppdatering - kommissionens databas

Utredningens förslag: Av förordningen ska framgå att Universitets- och högskolerådet utan dröjsmål ska informera kommissionen om förändringar avseende befintliga reglerade yrken och vilken verksamhet varje yrke omfattar. Behöriga myndigheter ska enligt förordningen vara skyldiga att informera Universitets- och högskolerådet om sådana förändringar inom sina respektive ansvarsområden. Universitets- och högskolerådet ska vartannat år sammanställa en rapport till kommissionen över vilka regleringar som tagits bort samt vilka krav som mildrats.

Utredningens bedömning: Advokatsamfundet bör ansvara för att Universitets- och högskolerådet får del av den information som behövs för att rådet ska kunna fullgöra rapporteringskyldigheten i fråga om advokatycket.

Universitets- och högskolerådet bör bereda andra länders rapporter och sammanställa de synpunkter som inkommer. Innan dessa synpunkter skickas till kommissionen bör de ha varit föremål för gemensam beredning inom Regeringskansliet.

Senast i samband med genomförandet av direktivet bör en komplett förteckning över befintliga reglerade yrken, inklusive information om vilken verksamhet som varje yrke omfattar, delges kommissionen. Vid samma tidpunkt bör en rapport över vilka regleringar som tagits bort eller mildrats översändas till kommissionen.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 59.1 i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska medlemsstaterna senast den 18 januari 2016 förse kommissionen med en förteckning över befintliga reglerade yrken och fastställa den verksamhet som varje yrke omfattar, samt en förteckning över reglerade utbildningar med särskilt upplägg som avses i artikel 11 c ii.

Därutöver ska samtliga förändringar avseende reglerade yrken och reglerade utbildningar med särskilt upplägg meddelas kommissionen utan dröjsmål, se vidare avsnitt 4.13.5. Kommissionen ska föra in dessa uppgifter i databasen¹¹ över reglerade yrken.

Enligt artikel 59.5 ska medlemsstaterna senast den 18 januari 2016 och därefter vartannat år lämna en rapport till kommissionen om de krav som tagits bort eller mildrats.

Gällande rätt

Kommissionens databas för reglerade yrken existerar redan nu, men något formellt krav på att kommissionen skulle inrätta denna fanns inte i det ursprungliga direktivet. Det har inte heller funnits något formellt krav på medlemsstaterna att förse kommissionen med uppdaterade uppgifter.

I praktiken har dock uppgifter lämnats till kommissionen av de nationella samordnarna. I Sverige har Utbildningsdepartementet i sin roll som samordnare begärt in information från de behöriga myndigheterna och sedan bitt Universitets- och högskolerådet att samordna underlaget och överlämna informationen för publicering i kommissionens databas. Ansvarsfördelningen och upplysningskyldigheten mellan myndigheterna har inte närmare formaliserats.

Överväganden

Utredningen kan konstatera att uppgifterna om svenska förhållanden i kommissionens databas vare sig är fullständiga eller uppdaterade och att det är oklart hur direktivets skyldighet att överlämna information till kommissionen kan uppfyllas med nuvarande ansvarsfördelning.

I enlighet med förslaget att utse Universitets- och högskolerådet till samordnare, se avsnitt 8.1, anser utredningen att ansvaret för att informera kommissionen om förändringar avseende reglerade yrken bör fullgöras av rådet. Det finns också kopplingar mellan anmälningsplikten rörande de uppgifter som ska föras in i bilaga V, se avsnitt 11.1, och de uppgifter som framgår av kommissionens databas. Också av denna anledning finns det skäl

¹¹ http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?action=homepage

att samla ansvaret för uppdateringar av databasen hos Universitets- och högskolerådet.

För att Universitets- och högskolerådet ska kunna fullgöra denna uppgift krävs det att behöriga myndigheter informerar rådet när förändringar införs. Så länge ett yrke inte har avreglerats finns det alltid en behörig myndighet som kan informera rådet, oavsett om förändringar i regleringen sker genom lag, förordning eller myndighetsföreskrift. I de fall då ett tidigare reglerat yrke avregleras, bör den behöriga myndigheten kunna informera rådet innan förändringen träder i kraft. Det ska därför framgå av förordningen att behöriga myndigheter är skyldiga att informera rådet om förändringar samt att Universitets- och högskolerådet är skyldigt att utan dröjsmål skicka informationen vidare till kommissionen. Av förordningen ska också framgå att Universitets- och högskolerådet vartannat år, utifrån den information det erhållit enligt ovan, ska sammanställa en rapport över vilka yrken som avreglerats och vilka krav som mildrats. Denna rapport ska skickas till kommissionen.

Informationsskyldigheten enligt artikel 59.1 och 59.6 omfattar även advokatyrket. Advokatsamfundet bör därför ansvara för att förse Universitets- och högskolerådet med information om eventuella förändringar avseende detta yrke, dels för vidarebefordran till kommissionen, dels för att rådet vartannat år ska kunna sammanställa en fullständig rapport.

När det gäller utbildningar med särskilt upplägg bedömer utredningen att några sådana inte förekommer i Sverige, se mer om detta i avsnitt 9.4.

Av artikel 59.6 framgår att kommissionen kommer att skicka ut de nationella rapporterna till övriga medlemsstater. Dessa har sedan sex månader på sig att inkomma med synpunkter. Enligt utredningens uppfattning bör det ankomma på Universitets- och högskolerådet att bereda dessa rapporter med de behöriga myndigheterna, Kommerskollegium, yrkesorganisationer och andra berörda samt att underställa Utbildningsdepartementet utkast till svenska synpunkter för sedvanlig gemensam beredning inom Regeringskansliet, innan synpunkterna överlämnas till kommissionen.

En komplett förteckning över befintliga reglerade yrken, inklusive information om vilken verksamhet som varje yrke omfattar, bör delges kommissionen senast i samband med genomförandet av direktivet. Information om yrken som avreglerats eller krav som mildras ska också tillställas kommissionen i samband med genomförandet. På så sätt kan de brister som finns i databasen rättas till och

information om de tillkommande yrken som utredningen identifierat tillföras. Universitets- och högskolerådet ansvarar sedan för att informera kommissionen om eventuella framtida förändringar, se avsnitt 11.6.

11.6 Motiveringskyldighet - nuvarande och tillkommande krav

Utredningens förslag: Om det meddelas föreskrifter som innebär att nya eller högre krav på yrkeskvalifikationer ställs för tillträde till ett yrke, ska den behöriga myndigheten, i samband med att Universitets- och högskolerådet underrättas om förändringen, vara skyldig att ange på vilket sätt de nya kraven överensstämmer med inremarknadstestet. Information om en sådan förändring ska lämnas till Universitets- och högskolerådet inom tre månader efter det att förändringen införts. Rådet ska inom sex månader efter det att förändringen införts vidarebefordra informationen till kommissionen.

Utredningens bedömning: I samband med genomförandet av direktivet ska kommissionen tillställas en sammanställning över de krav avseende reglerade yrken som Sverige avser att behålla, en förteckning över vilka yrken där det krävs förhandstillstånd enligt artikel 7.4 samt en motivering till varje reglering.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Artikel 59 innehåller detaljerade bestämmelser om den utvärderingsprocess som ska genomföras på EU-nivå i syfte att säkerställa att yrken regleras av en berättigad anledning och på ett proportionerligt sätt.¹² I artikel 59.3 återfinns en redogörelse för det s.k. inremarknadstestet. Enligt artikel 59.5 i direktivet ska medlemsstaterna senast den 18 januari 2016 informera kommissionen om vilka regleringar man avser att behålla samt ange skälen till varför man anser att kraven

¹² För mer information om utvärderingsprocessen se kommissionens meddelande om utvärdering av nationella bestämmelser för utövande av vissa yrken, KOM (2013) 676 slutlig.

överensstämmer med inre marknadsdirektivet i artikel 59.3. Efter denna tidpunkt ska medlemsstaterna informera kommissionen inom sex månader efter det att ytterligare krav införts samt motivera varför dessa får anses överensstämma med artikel 59.3.

I artikel 59.2 anges att medlemsstaterna senast den 18 januari 2016 dessutom ska lämna över en förteckning över yrken för vilka en förhandskontroll av kvalifikationer är nödvändig enligt artikel 7.4. För varje yrke som tas upp i en sådan förteckning ska medlemsstaterna lämna en särskild motivering till kommissionen.

Gällande rätt

Informations- och motiveringsskyldigheten avseende nationella yrkesregleringar införs genom det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

Liknande informationsskyldigheter när det gäller nationell rättsutveckling återfinns i sådana rättsakter som syftar till att säkerställa fri rörlighet för varor¹³ och tjänster.¹⁴ Myndigheter, inklusive departement, som har för avsikt att utarbeta nya nationella föreskrifter som kan inverka på varor eller tjänsters fria rörlighet är skyldiga att informera Kommerskollegium, som i sin tur anmäler informationen till kommissionen.¹⁵ Kommerskollegium bistår med synpunkter och råd innan föreskrifterna beslutats.

Överväganden

Till skillnad från motsvarande informationsskyldigheter avseende sådana nationella krav som träffar fri rörlighet för varor eller tjänster behöver medlemsländerna inte informera om tillkommande yrkesregler *innan* regelförändringarna beslutats.¹⁶ Däremot krävs en redogörelse för i vad mån regelförändringarna lever upp till det s.k.

¹³ Direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande för tekniska föreskrifter och standarder.

¹⁴ Artikel 15.7 och 39 i tjänstedirektivet.

¹⁵ Se förordningen om tekniska regler och förordningen om tjänster på den inre marknaden, Kommerskollegiums verkställighetsföreskrifter KFS 2008:1 samt Statsrådsberedningens cirkulär 8, Riktlinjer om informationsförfaranden vid framtagande av nya regler inom varu- och tjänsteområdet – direktiven 98/34/EG och 2006/123/EG.

¹⁶ Tillkommande krav och skäl för att införa dem ska överlämnas till kommissionen inom sex månader efter att de införts.

inre marknadsstatet. Det betyder att den instans som inför kravet även måste informera om bakgrunden till det ändrade regelverket och skälen för att förändringarna får anses uppfylla det s.k. inre marknadsstatet. I praktiken ställer detta stora krav på att åtgärderna analyserats noggsamt redan på förslagsstadiet och beretts med samtliga berörda aktörer i enlighet med gällande rutiner för t.ex. gemensam beredning av EU-frågor inom Regeringskansliet.

I artikel 59.3 redogörs för det s.k. inre marknadsstatet. Medlemsländerna ska undersöka i vad mån de yrkesregleringar som redan finns, eller som landet överväger att införa, uppfyller de villkor som utgör en förutsättning för alla nationella regleringar som riskerar att leda till hinder på den europeiska inre marknaden. Bestämmelsen innebär att de nationella reglerna

- inte får diskriminera i förhållande till medborgarskap eller boställningsort,¹⁷
- måste vara berättigade av ett allmänintresse, och
- måste vara lämpliga för att uppnå målsättningen och får inte vara onödigt långtgående.

Utredningen kan konstatera att detta är förutsättningar som framgår av fördraget¹⁸ och av EU-domstolens omfattande rättspraxis¹⁹ och därför gäller oavsett om de återgivits i direktivet eller inte. Samtidigt är det uppenbart att lagstiftaren har önskat tydliggöra utgångspunkterna för medlemsstaternas utvärdering av existerande och framtida regleringar genom att uttryckligen lyfta in principerna i direktivet. Det understryker behovet av omsorgsfull diskussion mellan berörda, såväl inom som utom Regeringskansliet och föreskrivande myndigheter, när det gäller motiven för att ett yrke reglerats eller avses regleras samt valet av lämplig regleringsteknik för att uppnå eftersträvd målsättning och en väl avvägd reglering. Kommissionen har alltid möjlighet att inleda ett överträdelseförfarande mot en medlemsstat som inte i vederbörlig ordning kunnat redogöra för nationella regleringar som skapar hinder för den fria rörligheten på den inre marknaden.²⁰ Det är

¹⁷ Jfr artikel 61 FEUF.

¹⁸ Se bl.a. artikel 18, 45, 49, 52, 56 och 62 FEUF.

¹⁹ Se bl.a. mål C-55/94, *Gebhard*, C-262/02 *kommissionen mot Frankrike*, samt C-475/11 *Kostas Konstantinides*, som f.ö. rör tillämpningen av det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet.

²⁰ Jfr t.ex. Europaläkarfallet, se Regeringens skrivelse 2011/12:105, Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2011, s. 311 ff. samt avsnitt 2.1.1.

slutligen EU-domstolen som avgör i vad mån det behövs ekonomiska sanktioner mot en felande medlemsstat.

Tillkommande krav avseende redan reglerade yrken samt reglering av tidigare oreglerade yrken kan införas både i lag som beslutas av riksdagen, i förordning som beslutas av regeringen med stöd av ett bemyndigande i lag och i myndighetsföreskrifter som beslutas med stöd av ett bemyndigande som kan härledas från riksdagen. Utredningen kan dock konstatera att vissa yrkesregleringar som har införts på myndighetsföreskriftsnivå endast har stöd i allmänt hållna bemyndiganden, som inte gör det helt enkelt att förutse sådana ingrepp i enskildas förhållanden som en yrkesreglering faktiskt utgör. Detta förekommer exempelvis inom ramen för skyddet av arbetstagare, där Arbetsmiljöverket reglerat ett flertal yrken på basis av ett allmänt bemyndigande att säkerställa skyddet för arbetstagare.

Direktivets allmänna syfte och ändamål är att underlätta den fria rörligheten inom unionen. Som framgår av kommittédirektiven anser regeringen att reglering av yrken kan leda till hinder för yrkesutövares marknadstillträde och regeringen har därför under förhandlingen av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet varit positiv till åtgärder som kan bidra till att minska antalet reglerade yrken i Europa. Mot denna bakgrund torde ett ökat antal yrkesregleringar i Sverige vara mindre önskvärt.

Utredningen kan konstatera att oavsett på vilken normnivå en yrkesreglering sker, måste den överensstämma med EU-rätten. Detta följer av principen om EU-rättens företräde framför nationell rätt. Yrkesreglering som innebär att den fria rörligheten inom unionen begränsas får således inte ske om det inte är motiverat med hänsyn till allmänintresset.²¹ Regleringen ska vidare vara proportionerlig och får således inte inskränka den fria rörligheten mer än vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträlvade syftet. Det är mot denna bakgrund utredningens uppfattning att den instans som föreslår ett nytt krav på yrkeskvalifikationer måste ansvara för att motivera att, och på vilket sätt, kravet uppfyller inretnadstestet.

Utredningen har övervägt olika alternativ när det gäller ansvaret för anmälningsskyldigheten. Ett alternativ vore att låta Kommerskollegium ansvara för informationsproceduren. Som ansvarig för de anmälningsprocedurer som har införts avseende tjänster och varor har kollegiet redan utarbetade rutiner för att administrera anmälningar

²¹ Artikel 45 och 52 FEUF.

liknande dem som ska ske enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Genom att flera horisontella inre marknadsfunktioner redan faller under kollegiets ansvar har kollegiet dessutom byggt upp en stor kompetens när det gäller att tillämpa och tolka det regelverk som styr den fria rörligheten på den inre marknaden. Kollegiet skulle därför, åtminstone initialt, ha mycket goda förutsättningar att kunna ge andra myndigheter EU-rättsligt stöd när nya regleringar övervägs och ska motiveras enligt inre marknadsdirektivet.

Det finns dock fördelar med att samla så många av direktivets administrativa funktioner som möjligt till en myndighet, i syfte att skapa goda förutsättningar att känna ansvar för och överblicka hela regelverket. Utredningen föreslår därför att informationsskyldigheten även i detta avseende fullgörs av Universitets- och högskolerådet. Det torde inte komma att handla om en större mängd anmälningar och för det fall andra myndigheter eller Universitets- och högskolerådet ser behov av att närmare resonera kring inre marknadsdirektivet kan de alltid utnyttja Kommerskollegiets EU-hjälpsdesk, som inrättats i syfte att underlätta för andra myndigheter vid tillämpningen av reglerna som styr den inre marknaden.

För att Universitets- och högskolerådet ska kunna fullgöra denna uppgift krävs det att behöriga myndigheter som lägger till krav för redan existerande reglerade yrken eller som reglerar tidigare oreglerade yrken åläggs att motivera de nya kraven samt att informera rådet. Det är vidare utredningens uppfattning att de behöriga myndigheterna även bör ansvara för att förse Universitets- och högskolerådet med information om åtgärder som införs genom lag eller förordning. De behöriga myndigheterna är sannolikt väl informerade om sådana förändringar som planeras inom Regeringskansliet, eftersom myndigheterna i de flesta fall är involverade i det arbete som ligger till grund för sådana förslag. Som nämnts ovan bör ingen ny reglering införas utan att föregås av en noggrann EU-rättslig utvärdering, inklusive en uttrycklig och närmare redogörelse för i vilken utsträckning förutsättningarna för att reglera yrkesverksamheten uppfyller inre marknadsdirektivet. De behöriga myndigheterna torde därför kunna förse Universitets- och högskolerådet med en sådan motivering som krävs för att anmäla yrkesregleringen till kommissionen, även avseende sådana åtgärder som beslutas genom lag eller förordning. Myndigheternas skyldighet att informera Universitets- och högskolerådet ska framgå av förordningen.

Enligt direktivet ska de förändringar som införs anmälas till kommissionen senast sex månader efter det att de införts. Enligt

utredningen bör Universitets- och högskolerådet ges möjlighet att lämna synpunkter på den motivering som ska medfölja anmälan och det finns därför anledning att ålägga de behöriga myndigheterna att informera rådet senast tre månader efter det att en förändring införts. Universitets- och högskolerådet har då ytterligare tre månader till förfogande för att utforma anmälan och tillsammans med den behöriga myndigheten inhämta synpunkter från exempelvis Kommerskollegium.

En sammanställning över de krav Sverige avser att behålla samt en motivering till varje reglering bör tas fram och delges kommissionen i samband med genomförandet av direktivet. Detsamma gäller förteckningen över yrken för vilka en förhandskontroll av kvalifikationer är nödvändig enligt artikel 7.4.

11.7 Rapportering – statistik och problembeskrivning

Utredningens förslag: Universitets- och högskolerådet ska enligt den nya förordningen ansvara för att vartannat år rapportera in sådana uppgifter som hänför sig till tillämpningen av regelverket, inklusive statistik, till kommissionen. Samtliga behöriga myndigheter ska på begäran förse rådet med de uppgifter som ska rapporteras enligt artikel 60 i direktivet.

Utredningens bedömning: Vissa behöriga myndigheter kan komma att behöva anpassa sina IT-system så att de uppgifter som ska rapporteras in blir sökbara.

Advokatsamfundet bör ansvara för att förse Universitets- och högskolerådet med de uppgifter som behövs avseende advokatycket.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 60 i direktivet ska medlemsstaterna vartannat år lämna en rapport till kommissionen över tillämpningen av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Utöver allmänna kommentarer ska rapporten innehålla en statistisk översikt över de beslut som fattats samt en beskrivning av de viktigaste problemen som uppstått vid

tillämpningen av regelverket. Rapporten ska innehålla utförlig information om antalet och typer av beslut som fattats i enlighet med direktivet, inklusive de typer av beslut om partiellt tillträde som fattats av de behöriga myndigheterna.

Gällande rätt

Skyldigheten att vartannat år skicka en rapport förelåg även enligt det ursprungliga direktivet, men i det moderniserade direktivet utvidgas och preciseras omfattningen.

Som framgår av avsnitt 8.1 om nationell samordnare har ansvaret för rapporteringen inte formaliserats, men den har i praktiken utförts av Universitets- och högskolerådet, samt av Socialstyrelsen med avseende på de yrken som Socialstyrelsen ansvarar för.

Överväganden

Kommissionen kan initiera en överträdelseprocess mot medlemsländer som inte iakttar skyldigheter att rapportera i enlighet med vad som krävs i ett EU-direktiv. Enligt vad utredningen förstått finns det brister i hur rapporteringsskyldigheten hittills har fullgjorts. Exempelvis förefaller det vara så att vissa av de uppgifter som skickats in av Socialstyrelsen inte har kunnat föras in i kommissionens databas. Databasen ger således sken av att Sverige inte godkänt en enda läkare eller sjuksköterska sedan det ursprungliga direktivet trädde i kraft. Enligt utredningen talar detta för att ansvaret för att förse kommissionen med information om tillämpningen bör formaliseras i förordning. Det faller sig naturligt att denna uppgift hanteras av den nationella samordnaren, som enligt artikel 56.4 ska inhämta alla uppgifter av betydelse för tillämpning av direktivet. Utredningen föreslår att Universitets- och högskolerådet ska vara nationell samordnare för direktivet, samt rådgivningscentrum med ansvar att bistå enskilda och underlätta tillämpningen av regelverket. Genom att samordna så många funktioner som möjligt och därigenom fokusera kunskapen om regelverket till en myndighet torde även Universitets- och högskolerådets uppgift som rådgivningscentrum underlättas. Universitets- och högskolerådet bör således ansvara för den rapportering som ska ske enligt artikel 60.

För att Universitets- och högskolerådet ska kunna fullgöra denna uppgift krävs det att behöriga myndigheter förser rådet med de uppgifter som ska ingå i rapporten. De behöriga myndigheterna ska därför i förordningen åläggas att förse Universitets- och högskolerådet med efterfrågad statistik.²² Det kan i detta sammanhang noteras att införandet av denna uttryckliga skyldighet förutsätter att de behöriga myndigheterna ser över tillgängliga IT- och ärendehanteringssystem så att det går att särskilja de efterfrågade ärendena och överföra dem i ett användarvänligt format.

Rapporteringskyldigheten enligt artikel 60 gäller även advokatyrket. Advokatsamfundet bör därför förse Universitets- och högskolerådet med de uppgifter som behövs avseende detta yrke.

11.8 Inrättande av ett råd för reglerade yrken

Utredningens förslag: Ett råd för reglerade yrken ska inrättas i syfte att öka kunskapen och utbyta information om regelverket för yrkeskvalifikationer. Rådet för reglerade yrken ska vara placerat vid Universitets- och högskolerådet, som ska ansvara för ordförandeskap och sekretariat. Den nya förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer ska innehålla bestämmelser om rådets syfte, sammansättning och arbetsformer.

Skälen för utredningens förslag

Direktivets bestämmelser

De nationella samordnarna ska enligt artikel 56.4 främja en enhetlig tillämpning av direktivet. Däremot finns inget krav på särskilda samarbetsformer, såsom t.ex. inrättandet av ett råd för reglerade yrken. Utredningen ska dock enligt kommittédirektiven lämna förslag på åtgärder som ökar kunskapen om yrkeskvalifikationsdirektivet, i synnerhet hos de behöriga myndigheterna.

²² Det kan i detta sammanhang vara värt att notera att det är beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer, alternativt beslut om kompensationsåtgärder, partiellt erkännande eller avslag med hänsyn till erkännandet av yrkeskvalifikationerna som avses, inte antalet de facto utfärdade legitimationer.

Gällande rätt

Myndigheter ska enligt 6 § förvaltningslagen samverka med varandra inom ramen för den egna verksamheten. Något närmare kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan behöriga myndigheter som tillämpar yrkeskvalifikationsdirektivet har inte formaliserats. Som bakgrund till utredningens förslag finns det dock anledning att kort redogöra för hur man har valt att möta ett liknande behov av utbyte mellan myndigheter som utövar marknads kontroll av varor.

I Sverige har ett stort antal myndigheter ansvar för att säkerställa att endast sådana produkter som uppfyller lagstiftningens krav saluförs. Detta sker genom marknads kontroll, dvs. myndigheterna utövar tillsyn över att de produkter som finns på den nationella marknaden överensstämmer med gällande produktkrav, såväl avseende produkttegenskaper som att de är märkta och kontrollerade på föreskrivet sätt. Produktkraven, som kan härstamma från harmoniserade regler på EU-nivå eller vara rent nationella, finns i sektorslagstiftning. Det finns även två horisontella EU-förordningar om ömsesidigt erkännande av nationella krav som ställs på varor²³ och om effektiv marknads kontroll.²⁴ Vid sidan av det nationella regelverk som syftar till att säkerställa att vissa varor uppfyller vissa bestämda krav, ska myndigheterna alltså även tillämpa den EU-förordning som syftar till att säkerställa att medlemsländerna tillämpar principen om ömsesidigt erkännande av varandras nationella regelverk. Marknadskontrollerande myndigheter har därigenom det gemensamt att de, oavsett vilken produktkategori de arbetar med, ska tillämpa principerna i ett gemensamt regelverk. Det finns sålunda ett mervärde i att utbyta information sinsemellan.

Nationell samordning av marknads kontroll sker framför allt inom ramen för Marknadskontrollrådet, som i dag består av representanter från 17 myndigheter.²⁵ Marknadskontrollrådet har inrättats för att erbjuda ett forum för de statliga marknadskontrollmyndigheterna samt Tullverket och Kommerskollegium att utbyta erfarenheter och samordna tillämpningen av unionsrättsliga och nationella regelverk för produkter. Den samordnande myndigheten för marknads kontroll,

²³ Förordning 764/2008 om förfaranden för tillämpning av vissa nationella tekniska regler på produkter som lagligen saluförts i annan medlemsstat.

²⁴ Förordning 765/2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter.

²⁵ Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Energimyndigheten, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konsumentverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för radio och tv, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Skatteverket, Socialstyrelsen, Swedac, Transportstyrelsen och Tullverket.

Swedac, ansvarar för ordförandeskaps- och sekretariatsfunktionen i Marknadskontrollrådet. Rådets uppgifter, funktion och sammansättning regleras i förordning (2005:893) om marknadskontroll av varor.²⁶

En effektiv marknadskontroll förutsätter ett nära samarbete med marknadskontrollmyndigheter i andra medlemsländer. ICSMS (Information and Communication System for Market Surveillance) är ett europeiskt informationsutbytessystem för marknadskontroll som ägs av kommissionen. Varje marknadskontrollerande myndighet administrerar själv den information som lämnas i ICSMS, men Swedac fungerar som administrerande myndighet och kontaktpunkt och ger råd och stöd till marknadskontrollmyndigheter om användningen av systemet. Därutöver har det inrättats ett varningssystem på unionsnivå för farliga varor, Rapex, där en samordnande myndighet (i Sverige, Konsumentverket) anmäler till kommissionen i vad mån marknadskontrollmyndigheterna²⁷ beslutat om åtgärder enligt produktsäkerhetslagstiftningen. De marknadskontrollerande myndigheterna är skyldiga att tillhandahålla den information som krävs för att Konsumentverket ska kunna fullfölja uppgiften att ansvara för systemet.

Marknadskontrollrådet träffas 4–5 gånger per år men har däremellan ett löpande samarbete, bl.a. inom ramen för skyldigheten att upprätta och genomföra årliga marknadskontrollplaner. Till vartannat möte inbjuds även näringslivs- och konsumentorganisationer. För Marknadskontrollrådet har en särskild hemsida upprättats.²⁸

Överväganden

Yrkeskvalifikationsdirektivet omfattar ett stort antal yrkesverksamheter och behöriga myndigheter. Direktivet omfattar såväl sektorsspecifika regler som förfaranderegler och andra generella bestämmelser som är desamma oavsett yrkesområde. Mot denna

²⁶ Ny lag och förordning har föreslagits, men de delar som handlar om Marknadskontrollrådet föreslås föras över till det nya regelverket i stort sett oförändrade, se prop. 2013/14:49. Ett förtydligande föreslås avseende vilka myndigheter som är marknadskontrollerande myndigheter, och därmed behöriga att fatta ingripandebeslut mot enskilda, i syfte att skapa ökad rättsäkerhet.

²⁷ Som kan vara såväl statliga som kommunala myndigheter i den mån de vidtar åtgärder på grund av att en vara kan vara farlig för konsumenters hälsa eller säkerhet.

²⁸ <http://www.marknadskontroll.se/>

bakgrund, samt med beaktande av behovet av att övergripande diskutera tillämpningsfrågor och utbyta bästa praxis inom ramen för den horisontella lagen och förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer, finns det behov av ett gemensamt forum för de behöriga myndigheterna. Utvecklingen av regelverk för reglerade yrken kan också diskuteras inom ramen för ett sådant forum, för att säkerställa en allsidig analys av lämpligheten i att yrken regleras på ett visst sätt, se avsnitt 11.6.

Enligt utredningens bedömning bör ett råd inrättas, bestående av de behöriga myndigheter som tillämpar regelverket för yrkeskvalifikationer. Som en naturlig följd av att Universitets- och högskolerådet föreslås tilldelas uppgifterna som samordnare och rådgivningscentrum, bedömer utredningen att ordförandeskap och sekretariat för Rådet för reglerade yrken bör inrättas vid Universitets- och högskolerådet, vars generaldirektör bör fungera som det nya rådets ordförande. Avsikten är att erbjuda ett forum för att diskutera hur direktivet bör tillämpas, praktiska frågeställningar och informationsutbyte om tillämpningsproblem eller förändringar i regelverken. Inom ramen för rådets verksamhet kan behöriga myndigheter även utbyta information och bästa praxis om kompensationsåtgärder och fortbildning. Rådet bör upprätta en arbetsordning som närmare reglerar arbetet. Det finns inga hinder mot att rådet inbjuder övriga aktörer som t.ex. professionsförbunden till möten där fortbildningsfrågor diskuteras, eller andra myndigheter med verksamhetsansvar²⁹ som angränsar till regelverket för yrkeskvalifikationer. Deltagande i rådets verksamhet bör däremot utgöra en skyldighet för de behöriga myndigheterna. Utöver de behöriga myndigheterna bör även Kommerskollegium, som övergripande inremarknadsmyndighet, samordnare för kontaktpunkten för tjänstedirektivet, ansvarig för att stödja medborgares möjligheter att utnyttja sina unionsrättsliga rättigheter inom ramen för SOLVIT samt administratör av IMI, ingå i Rådet för reglerade yrken. Rådets ordförande bör utse representanter för dessa myndigheter efter förslag från myndigheterna i fråga.

²⁹ T.ex. Universitetskanslersämbetet eller Myndigheten för yrkeshögskolan.

Del tre

Konsekvenser,
ikraftträdande och
författningskommentarer

12 Konsekvenser av utredningens förslag

12.1 Beskrivning av ärendet och vad som bör uppnås

Regeringen tillsatte utredningen om genomförandet av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet för att få underlag till hur direktivet bör genomföras i svensk rätt och förvaltning. Målsättningen för utredningens arbete har, i enlighet med regeringens direktiv, varit att lämna förslag som syftar till att åstadkomma ett korrekt och fullständigt genomförande av yrkeskvalifikationsdirektivet samt i övrigt föreslå förändringar som kan främja en enhetlig tillämpning.

12.1.1 Bakgrund

Enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) är ett av unionens mål att avskaffa hindren för fri rörlighet för personer och tjänster mellan medlemsstaterna. För medlemsstaternas medborgare innebär detta bl.a. rätt att utöva ett yrke, som egenföretagare eller som anställd, i en annan medlemsstat än den där de har skaffat sig sina yrkeskvalifikationer. I artikel 53.1 i FEUF föreskrivs att direktiv ska utfärdas som syftar till ömsesidigt erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis. I enlighet med detta har ett stort antal direktiv antagits under de senaste fyrtio åren och olika ordningar för erkännande av yrkeskvalifikationer införts inom olika sektorer. Flertalet av dessa direktiv ersattes 2005 av Europaparlamentets och rådets direktiv (2005/36/EG) av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, det s.k. yrkeskvalifikationsdirektivet.

Rörligheten på arbetsmarknaden har på senare tid lyfts fram som en nyckelfråga för Europas konkurrenskraft, bl.a. i april 2011 i den s.k. inre marknadsakten, där revisionen av yrkeskvalifikations-

direktivet nämns som en av tolv nyckelåtgärder. Europeiska rådet har vid flera tillfällen lyft fram att det är viktigt att göra framsteg inom erkännandet av kvalifikationer och minska antalet reglerade yrken. Kommissionen presenterade därför den 19 december 2011 ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (ändringsdirektivet) i syfte att modernisera yrkeskvalifikationsdirektivet. Förhandlingar rörande kommissionens förslag inleddes i januari 2012 och avslutades under hösten 2013. Ändringsdirektivet antogs den 20 november 2013 och trädde i kraft den 17 januari 2014. Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska vara genomfört senast den 18 januari 2016.

12.1.2 Nuläge

Det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet från år 2005 genomfördes sektorsvis i de författningar som närmare reglerade yrkesutövning av viss verksamhet. Följande yrkesregleringar har anpassats till det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet:

Tabell 12.1 Yrkesregleringar som anpassats till yrkeskvalifikationsdirektivet

Advokat	Läkare
Apotekare	Lärare
Arbetsterapeut	Naprapat
Audionom	Optiker
Auktoriserad tolk	Ortopedingenjör
Auktoriserad translator	Psykolog
Auktoriserade patentombud	Psykoterapeut
Barnmorska	Receptarie
Besiktningstekniker	Röntgensjuksköterska
Biomedicinsk analytiker	Sjukgymnast
Brandskyddskontrollant	Sjukhusfysiker
Dietist	Sjuksköterska
Djursjukskötare	Socialtjänstens verksamhet rörande barn och ungdom
Elinstallatör	Specialistläkare
Fastighetsmäklare	Specialistsjuksköterska
Fysioterapeut	Specialisttandläkare
Förskolelärare	Specialistveterinär
Godkänd hovslagare	Tandhygienist
Godkänd tandläkare/sjukgymnast/sjuksköterska inom	

djurens hälso- och sjukvård	Tandläkare
Kiropraktor	Trafiklärare och utbildningsledare
Logoped	Veterinär
	Väktare

Det innebär att direktivets krav avseende t.ex. myndigheternas handläggning, som ska vara likartad oavsett vilket yrke det handlar om, återfinns i sektorsförfattning. Regleringen har inom de olika sektorerna införts på olika normnivå (lag, förordning eller myndighetsföreskrift) och med varierande utformning och omfattning.

12.2 Utredningens huvudsakliga förslag

Inledningsvis identifierar utredningen ytterligare ett antal yrkesverksamheter som i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivets definition får anses utgöra reglerade yrken:

Tabell 12.2 Tillkommande yrken

Aktuarie	Kontroll av hissar och vissa motordrivna anordningar
Arbete med asbest	Kontroll av lyftanordningar
Arbete med byggnadsställningar högre än två meter	Kontroll av mekaniska anordningar i vissa kärntekniska anläggningar
Bergsguide	Kontroll av tankar avsedda för transport av farligt gods
Certifierad energiexpert	Kontroll av trycksatta anordningar
Certifierad kontrollansvarig	Kranförare
Certifierad sakkunnig brandskydd	Kvalitetssäkrare av rovdjursobservationer
Certifierad sakkunnig funktionskontrollant	Lärare vid introduktionsutbildning för privat övningskörning A
Certifierad sakkunnig kulturvården	Lärare vid riskutbildning för behörigheterna A, A1 och B
Certifierad sakkunnig tillgänglighet	Lärare vid utbildning av förare för mopeder med behörighet AM
Dykeriarbete	Lärare vid utbildning av förare för mopeder, snöskotrar och terränghjulingar som kräver förarbevis
Företagsläkare	Sprängarbas
Hantering av bekämpningsmedel i klass 1AV	Strålskyddsexpert
Hantering av bekämpningsmedel i klass 1L samt 2L	Taxiförare
Hantering av bekämpningsmedel i klass 1SO	
Kontroll av cisterner och rörledning för brandfarliga vätskor	

Enligt utredningens bedömning ska dessa verksamheter, vid sidan av dem som redan sedan tidigare identifierats, omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivets krav. De behöriga myndigheter som föreskriver vilka krav som ska gälla för att få utöva verksamhet bör följaktligen betraktas som behöriga myndigheter i direktivets mening. Det är värt att poängtera att utredningen saknat resurser att företa en fullständig inventering av yrkesregleringar i Sverige, varför det inte kan uteslutas att det kan finnas ytterligare yrkesverksamheter som borde omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivet. Avseende yrkesverksamhet i form av brandskyddskontroll, som hittills ansetts utgöra ett reglerat yrke, har dock utredningen gjort en motsatt bedömning. Enligt utredningens bedömning ska brandskyddskontrollanterna fortsättningsvis inte betraktas som en yrkesgrupp som omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivets krav, eftersom verksamheten får anses falla inom undantaget för anställning som är förenad med offentligt maktutövande.

För att omhänderta de förändringar och förtydliganden som införs genom ändringsdirektivet föreslår utredningen att det införs en ny horisontell lag och förordning om erkännande av yrkeskvalifikationer. Bestämmelserna om europeiskt yrkeskort och gemensamma utbildningsprinciper kan under alla förhållanden inte genomföras på annat vis, eftersom det i avvaktan på att kommissionen fattar de nödvändiga besluten är oklart för vilka sektorer dessa nya företeelser ska gälla. Dessutom torde en horisontell reglering leda till ett mer enhetligt och fullständigt genomförande av direktivet i de delar som är gemensamma oavsett sektor. I den utsträckning direktivet tagit särskild hänsyn till behov inom en viss sektor, föreslås dock att regleringen även fortsättningsvis ska ske i sektorsförfattning. I betänkandet redogörs för vad som bör framgå av den nya lagen och förordningen samt vilka följdändringar som krävs i sektorsförfattningen. Förslagen syftar till att på ett heltäckande sätt genomföra det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

En annan strukturell nyhet som föreslås i betänkandet är att de behöriga myndigheterna ska vända sig till Universitets- och högskolerådet för att få bistånd med att bedöma utländska utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer. Den behöriga myndigheten för respektive yrke föreslås dock behålla huvudansvaret för i vad mån den enskilde ska ges rätt att utöva yrket i fråga.

Utredningen föreslår även att det ska införas en tydlig åtskillnad i de behöriga myndigheternas handläggning av ärenden om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer, i syfte att klargöra att en bedömning

av andra krav som kan förekomma för att få utöva ett visst yrke, t.ex. rörande språkkunskaper, inte får göras förrän efter det att bedömningen av i vad mån yrkeskvalifikationerna får anses vara likvärdiga har avslutats.

Något som inte följer uttryckligen av direktivet, men som syftar till att underlätta möjligheten för enskilda med utländska yrkeskvalifikationer att få anställning i sådan yrkesverksamhet som regleras utan förhandsgodkännande från en myndighet, är att det föreslås en möjlighet för den enskilde att få sina utländska yrkeskvalifikationer bedömda av den behöriga myndigheten. Denna möjlighet till närmare information om vad de utländska yrkeskvalifikationerna motsvarar ska även kunna utnyttjas av yrkesutövarens arbetsgivare.

Det förtydligas även att enskilda med svenska yrkeskvalifikationer ska kunna vända sig till Universitets- och högskolerådet och handelskamrarna för att få sådana intyg över yrkeskvalifikationer respektive yrkeserfarenhet utfärdade som kan krävas i annat land enligt yrkeskvalifikationsdirektivet.

Det administrativa förfarandet för att få utländska yrkeskvalifikationer erkända existerar i grova drag alltsedan det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet genomfördes i Sverige. Det moderniserade direktivet syftar till att klargöra sådant som varit oklart eller som konstaterats fungera dåligt. På motsvarande sätt söker utredningen genom förslagen förbättra t.ex. handlägningsprocessen hos behöriga myndigheter och tydliggöra för enskilda vilka rättigheter och skyldigheter som ankommer på dem. I vad mån handläggningstiderna kommer att kunna förkortas väsentligt är svårt att sia om. Det kan konstateras att flera klagomål handlat om långa handläggningstider och bristfälliga rutiner för att ens kunna beräkna när handläggningstiden börjar löpa. Direktivet, och den nya förordningen, reflekterar de tidsfrister som ska gälla för myndigheternas handläggning. Som utgångspunkt ska beslut om utländska yrkeskvalifikationer kunna fattas inom tre månader från det att en komplett ansökan inkommit, men tidsfristen kan förlängas under specifika omständigheter. Särskilda regler gäller för yrkeskortet. I vissa fall kan en havererad ansökningsprocess rörande yrkeskort leda till ett s.k. tyst beviljande av ansökan.

12.3 Konsekvenser för enskilda

De förslag som utredningen redovisar påverkar enskilda yrkesutövare som önskar bedriva verksamhet såväl i Sverige som i annat land och oavsett om det sker inom ramen för en anställning eller som egenföretagare på kortare eller längre tid. Den föreslagna horisontella lagen och förordningen reglerar i ett svep ett mycket stort antal yrkesverksamma inom vitt skilda verksamhetsområden. Till en övervägande del omfattas emellertid verksamhetsområdena redan i dag av den reglering som finns på plats i sektorsförfattning. När det gäller de tillkommande yrkesverksamheter som utredningen har identifierat är situationen däremot annorlunda. För yrkesverksamma med svenska yrkeskvalifikationer innebär dock förändringen inte någonting nytt. Däremot kan yrkesutövare med utländska yrkeskvalifikationer utnyttja det faktum att det av den föreslagna lagen och förordningen framgår att behöriga myndigheter måste beakta den kompetens som inhämtats i annat land än Sverige. Det införs även en möjlighet för yrkesutövare att få sina yrkeskvalifikationer bedömda av behörig myndighet, för att därigenom underlätta anställning och företagssamhet i Sverige.

Genom ändringsdirektivet, och utredningens förslag, införs även möjligheten för enskilda att enkelt, på avstånd och elektronisk väg kunna slutföra samtliga krav, förfaranden och formaliteter som krävs för att få utöva ett reglerat yrke (utom kompensationsåtgärder) via den gemensamma kontaktpunkten för tjänster som administreras av Tillväxtverket.

Vilka yrkesverksamheter som slutligen kommer att omfattas av regelverket om erkännande av yrkeskvalifikationer går i dagsläget inte att förutse. Kommissionen har ännu inte fattat beslut om vilka yrkesverksamheter som är aktuella för framtagande av gemensamma utbildningsprinciper eller för det europeiska yrkeskortet. Syftet med yrkeskortet är dock att underlätta för enskilda, som i huvudsak enbart behöver kommunicera med den behöriga myndigheten i etableringslandet, och att effektivisera erkännandeprocessen.

I sak återspeglar de förändringar som utredningen föreslår det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets närmare innebörd. I den mån det ger konsekvenser för enskilda, t.ex. avseende myndigheternas möjligheter att kontrollera språkkunskaper, är det en följd av att direktivet måste genomföras i Sverige. Införandet av varningsmekanismerna, för sådana yrkesutövare som begränsats i sin rätt att utöva yrket i fråga samt för dem som använt falska dokument i

erkännandeprocessen, får givetvis konsekvenser för enskilda yrkesutövare och tjänstemottagare. Systemet syftar dock även till att säkerställa att enskilda inte felaktigt anmäls i varningsmekanismerna. Utredningen har inte lagt några förslag utöver vad direktivet kräver som innebär någon nackdel för enskilda yrkesutövare. Däremot föreslår utredningen vissa lättnader för enskilda genom att den skyldighet att på förhand underrätta behöriga myndigheter innan verksamhet utövas tillfälligt i Sverige som fastighetsmäklare eller yrkesutövare inom djurens hälso- och sjukvård tas bort.

Under alla förhållanden torde det bli tydligare för enskilda vad som gäller för yrket i fråga i Sverige och vilka krav som kan komma att ställas på dem vid ansökningsförfarandet. Förslagen innebär också ett tydliggörande av vilka rättigheter enskilda har att få till stånd en prövning och att överklaga beslut.

12.3.1 Ekonomiska konsekvenser

Enligt utredningens bedömning finns inget i direktivet som hindrar att behöriga myndigheter finansierar sin bedömningsverksamhet genom uttag av avgifter, så länge dessa står i proportion till myndighetens kostnader. Utredningens förslag innebär heller ingen förändring i detta avseende. Avgifter kan således även fortsättningsvis tas ut av enskilda i samband med ansökan om legitimation eller annat behörighetsbevis också i de fall ett godkännande av kvalifikationerna krävs innan tillträde till yrkesverksamheten kan medges. Skulle en sådan ansökan resultera i ett beslut om kompensationsåtgärder får den enskilde, precis som tidigare, erlagga ny avgift i samband med att ny ansökan om behörighet inges, på samma sätt som är fallet när enskilda med svenska kvalifikationer ansöker om rätt att utöva yrket utan att uppfylla kraven för att beviljas behörighet. Avgifter kan även förekomma för lämplighetsprov.

12.4 Konsekvenser för företag och arbetsgivare

Genom lagen klargörs att arbetsgivare har möjlighet att anställa yrkesutövare med utländska yrkeskvalifikationer för en kortare tid och utifrån den behörighet som yrkesutövaren har i sitt etableringsland. Följdändringar i förtydligande syfte införs i skollagen, patientsäker-

hetslagen och förordningen om behörighet till vissa anställningar inom hälso- och sjukvården.

De reglerade yrken i Sverige som omfattas av automatiskt erkännande mot bakgrund av samordnade minimikrav på utbildning är läkare, specialistläkare, sjuksköterska, tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska samt apotekare. För dessa yrken ska en närmare bedömning av yrkeskvalifikationerna inte behövas. Däremot förtydligas förutsättningarna för att den behöriga myndigheten ska ha möjlighet att kontrollera att yrkesutövaren har tillräckliga kunskaper i svenska språket för att kunna utöva yrket. För de yrken inom hälso- och sjukvården som inte omfattas av den automatiska ordningen utifrån samordnade minimikrav på utbildningen gäller den generella ordningen för erkännande. Denna ordning gäller också för alla andra reglerade yrken som inte faller under någon av ordningarna för automatiskt erkännande.

I vissa fall råder inte de behöriga myndigheterna i Sverige ensamt över den tid det tar att handlägga en ansökan, eftersom det kan krävas visst informationsutbyte med behöriga myndigheter i annat land. Men genom att inrätta en fast struktur för bistånd med att bedöma utländska utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer och tydliggöra förfarandet för de behöriga myndigheternas handläggning torde erkännandeprocessen kunna effektiviseras. Kortare handläggningstider hos de behöriga myndigheterna kan förbättra företagens tillgång till anställningsbar personal.

När en sådan regleringsteknik används som innebär att det krävs vissa bestämda yrkeskvalifikationer för att få utöva yrket, men det inte sker någon förhandsprövning av yrkesutövarnas kvalifikationer, åvilar i praktiken ansvaret för den enskildes kompetens på arbets- eller uppdragsgivaren. Utredningen föreslår för dessa typer av yrken att det införs en möjlighet för såväl enskilda som arbetsgivare att hos de behöriga myndigheterna få hjälp med att bedöma i vad mån de utländska yrkeskvalifikationerna är likvärdiga med vad som krävs i Sverige. På så vis underlättas t.ex. arbetsgivares rekrytering av anställda med utländska yrkeskvalifikationer, när det för att få utöva viss yrkesverksamhet t.ex. genom ackreditering krävs att de anställda har vissa kvalifikationer. Det är också ett sätt att undvika problem som annars kan uppstå vid tillsyn av yrkesverksamheten.

Även om det inte uttryckligen följer av förslagen i betänkandet innebär det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivets förtydligade krav på fortbildning för läkare, specialistläkare, sjuksköterska, tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska samt apotekare

att någon form av reglering krävs för att uppfylla direktivets krav. Statens jordbruksverk och Socialstyrelsen bemyndigas att meddela föreskrifter som ger dessa yrkesgrupper möjlighet att fortbilda sig. Dessa föreskrifter bör tas fram i samråd med arbetsmarknadens parter.

Det europeiska yrkeskortet, den dag systemet kommer att kunna ianspråkta, innebär ett alternativt sätt för den enskilde att få sina kvalifikationer erkända. Yrkeskortet innebär således i sig inte en automatisk rätt för den enskilde att utöva yrkesverksamhet ifråga. Enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet kan kommissionen i genomförandeakter närmare reglera hur t.ex. arbetsgivare och andra ska kunna få uppdaterad information om en enskild yrkesutövares yrkeskort, i vad mån förändringar införts efter dess utfärdande etc..

Sådana företag som är verksamma som utbildningsanordnare i Sverige påverkas endast i den mån de verkar inom hälso- och sjukvårdsområdet, eller med att erbjuda utbildningar för veterinärer och arkitekter. För dessa utbildningar införs i bilagorna till högskoleförordningen respektive förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet ett krav på att utbildningarna minst ska uppfylla direktivets krav. Det bör åligga Universitets- och högskolerådet att hålla sig informerad om vad direktivet kräver i detta avseende och på lämpligt sätt informera berörda.

12.4.1 Ekonomiska konsekvenser

Såvitt utredningen kan bedöma torde inte företag eller arbetsgivare drabbas av negativa ekonomiska konsekvenser av ändringsdirektivets genomförande i svensk rätt och förvaltning. I den utsträckning yrkesutövaren är en egenföretagare som önskar utnyttja möjligheten att verka på den inre marknaden uppstår givetvis såväl administration som kostnad för erkännandeprocessen, företrädesvis i det mottagande landet. När det gäller kostnaden för EU-medborgare med utländska yrkeskvalifikationer som vill få erkännande i Sverige, hänvisas i sektorsförfattningarna till avgiftsförordningen. Dessa kostnader uppstår till övervägande del redan i dag, då majoriteten av behöriga myndigheter tar ut en avgift för prövningen av en ansökan om behörighetsbevis. Detta gäller dock inte för hälso- och sjukvårdsyrkena, där Socialstyrelsen i vissa fall varit förhindrad att ta ut avgift från sökanden med utländska yrkeskvalifikationer. Utredningen föreslår att denna reglering tas bort så att en avgift även kan tas ut av

dessa yrkesgrupper och oavsett om yrkeskvalifikationerna erhållits i Sverige eller i annat land. Därigenom uppstår ingen diskriminering. Kommissionen kan, för administrationen av yrkeskortet, i genomförandeakter komma att gå närmare in på fördelningen mellan sådana kostnader som uppstår hos behöriga myndigheter i olika medlemsländer.

Förslagen avser att bidra till att ge arbetsgivare och företag förbättrade möjligheter att rekrytera kunnig personal oavsett var den yrkesverksamme inhämtat sina yrkeskvalifikationer. Företag i betydelsen egenföretagare ska kunna dra nytta av ändringsdirektivets förtydliganden, bl.a. vad gäller tillgång till information om vad som gäller i respektive land via den gemensamma kontaktpunkten för tjänster. Utredningens klargörande om rätten att kunna erhålla sådana intyg som kan krävas för verksamhet i annat land syftar också till att underlätta rörligheten på den inre marknaden och egenföretagarnas möjlighet att erbjuda verksamhet på nya marknader.

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet anger minimikrav på vissa utbildningar, nämligen läkare, specialistläkare, sjuksköterska, tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare samt arkitekt. Sådana utbildningar ska erkännas automatiskt för verksamhet i andra länder. För att systemet ska fungera, och förtroendet bestå, krävs att ländernas utbildningar uppfyller minimikraven. Det går inte att utesluta att ökade kostnader kan komma att uppstå för utbildningsanordnare som genom direktivet och förtydliganden i författning åläggs att tillhandahålla utbildning med visst innehåll, t.ex. viss andel klinisk utbildning. I vad mån sådana kostnader kommer att uppstå, och omfattningen av kostnaderna, saknar utredningen förutsättningar att kunna uppskatta. Under alla förhållanden är det en konsekvens av direktivets utformning och närmare innebörd som Sverige är skyldig att leva upp till. Samma resonemang gör sig gällande avseende de eventuella kostnader som kan komma att uppstå till följd av att medlemsländerna ska säkerställa att yrkesutövare inom samma yrken, dvs. läkare, specialistläkare, sjuksköterska, tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare och arkitekt, ska kunna uppdatera sina yrkeskunskaper genom fortbildning. Det kan konstateras att det handlar om stora yrkesgrupper och utredningen har inte haft möjlighet att analysera omfattningen av den nuvarande fortbildningen inom dessa grupper. I avsaknad av en sådan analys har utredningen inte heller kunnat bedöma vilka kostnader som kan uppstå till följd av direktivets bestämmelser i dessa delar. Utredningen bedömer att föreskrifter i denna del bör utarbetas i samråd med

arbetsmarknadens parter för att säkerställa att även ekonomiska aspekter kan belysas. Det är även värt att poängtera att medlemsstaternas utbyte av bästa praxis för fortbildning är tänkt att vara en kontinuerlig process.

12.5 Konsekvenser för det allmänna

12.5.1 Existerande behöriga myndigheter

Behöriga myndigheter enligt det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet är Sveriges advokatsamfund, Socialstyrelsen, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Elsäkerhetsverket, Fastighetsmäklarinspektionen, Skolverket, Patentombuds-nämnden, Transportstyrelsen, Statens jordbruksverk och Länsstyrelsen i Stockholm län. Universitets- och högskolerådet är behörig myndighet för det oreglerade yrket arkitekter.

Inledningsvis måste påpekas att det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet redan införlivats i svensk rätt och förvaltning och att utredningens förslag i många fall endast överför bestämmelser från sektorsförfattning till en horisontell reglering samt i övrigt endast innebär sådana förtydliganden av det gällande regelverket som följer av ändringsdirektivet. I andra avseenden går det inte att förutse hur ändringsdirektivet kan komma att påverka förvaltningen, eftersom det t.ex. är oklart i vad mån gemensamma utbildningsprinciper kommer att utarbetas, och för vilka yrkesverksamheter. Det har inte heller fattats beslut om för vilka yrkesverksamheter europeiska yrkeskort kan komma att införas, och det är oklart om det kommer att avse i Sverige reglerade yrkesverksamheter eller inte.

Utredningens förslag tydliggör dock en del skyldigheter som följer av det ursprungliga direktivet, t.ex. enskildas rätt att tillfälligt utöva viss yrkesverksamhet i Sverige och enskildas rätt att välja kompensationsåtgärd, men också avseende myndigheternas inrapportering av statistik och dylikt. Behöriga myndigheter åläggs i varierande utsträckning att förse dels Universitets- och högskolerådet, dels Tillväxtverket med information av visst slag. När det gäller systemet med förhandsunderrättelse vid tillfälliga tjänster föreslår utredningen att detta krav behålls endast för de yrken där en närmare kontroll av den enskildes kvalifikationer också kan göras (hälso- och sjukvårdsyrken samt väktare, vilket berör Socialstyrelsen samt

Länsstyrelsen i Stockholm). Förslaget innebär att yrkesverksamma som tillfälligt avser verka i Sverige som fastighetsmäklare eller inom djurens hälso- och sjukvård inte längre behöver underrätta Fastighetsmäklarinspektionen respektive Statens jordbruksverk innan verksamhet inleds. Några sådana förhandsanmälningar har hittills knappast förekommit, varför konsekvenserna av denna förändring får antas vara försumbara.

Några förslag förtjänar att lyftas fram särskilt då det får konsekvenser för de behöriga myndigheternas handläggning av ärenden om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer. Dels införs en skyldighet för de behöriga myndigheterna att, om det inte är obehövt, inhämta yttrande från Universitets- och högskolerådet när det gäller bedömningen av utländska utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer (i den mån yrkeskvalifikationerna inte kan erkännas i enlighet med någon av de automatiska ordningarna för erkännande). Syftet med förslaget är att införa en fast struktur dit de behöriga myndigheterna kan vända sig för att få ett yttrande över utländska utbildningskvalifikationer. Dessutom tydliggörs att vad den behöriga myndigheten ska bedöma inom den föreskrivna tidsfristen är enbart om yrkesutövarens yrkeskvalifikationer är tillräckliga. I den utsträckning andra krav ställs för att yrket ska få utövas, t.ex. god vandel eller tillräckliga språkkunskaper, ska detta vara föremål för en prövning i ett andra steg. Denna åtskillnad mellan olika delar i en erkännandeprocess som mynnar ut i rätten att utöva yrket i Sverige införs till följd av ändringsdirektivets tydliga krav på att språkkunskaper får kontrolleras först efter att de utländska yrkeskvalifikationerna bedömts. När yrkeskvalifikationerna prövats ska ansökan i övrigt handläggas på samma vis som om ansökan baserat sig på yrkeskvalifikationer förvärvade i Sverige, och inom motsvarande tidsrymd.

Övriga nyheter som utredningen föreslår följer av ändringsdirektivet, t.ex. skyldigheten att erkänna yrkespraktik förvärvad i annat land.

De behöriga myndigheterna bör i författning föreskriva vilka krav som är grundläggande för att få utöva yrkesverksamhet i Sverige så att enskilda kan informera sig, Universitets- och högskolerådet få vägledning i vad den utländska utbildningen måste innehålla och den behöriga myndigheten själv vet vilka element som kan ingå i lämplighetsproven. Det är upp till den behöriga myndigheten att antingen utforma prov eller upphandla detta från utbildningsanordnare. Under alla förhållanden krävs tillgängliga

och på förhand formulerade anvisningar om vad som är väsentligt för utövande av verksamhet i Sverige.

Genom att direktivet föreslås genomföras i en horisontell reglering, där sådana krav som är tillämpliga för alla behöriga myndigheter oavsett verksamhetsområde samlas, finns skäl för de behöriga myndigheterna att utbyta erfarenheter om regelverket. Samordnaren tillika rådgivningscentrumet har också intresse av att ett forum för berörda inrättas. Utredningen föreslår därför att det ska inrättas ett råd för reglerade yrken, som ska administreras av Universitets- och högskolerådet. Behöriga myndigheter och Kommerskollegium föreslås ingå detta råd.

12.5.2 Tillkommande behöriga myndigheter

Utredningen anser att ytterligare yrkesverksamheter i Sverige omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivets definition av reglerade yrken. Det är värt att poängtera att det inte handlar om yrken som reglerats nyligen, utan om yrken där regelverket ställer krav på vissa yrkeskvalifikationer utan att regleringen anpassats till det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet. Det förtjänar också att påpekas att utredningen saknat möjligheten att företa en fullständig inventering av yrkesverksamheters reglering i Sverige.

En konsekvens av utredningens ställningstagande blir att ytterligare myndigheter blir att betrakta som behöriga myndigheter. Detta gäller Arbetsmiljöverket, Boverket, Finansinspektionen, Konsumentverket, Naturvårdsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten. För dessa myndigheter, som hittills inte tillämpat ett regelverk anpassat till yrkeskvalifikationsdirektivet, innebär utredningens förslag nya uppgifter och en ökad administration.

12.5.3 Myndigheter ansvariga för varningsmekanismen och information

Genom ändringsdirektivet införs en skyldighet för medlemsstaterna att varna andra stater för yrkesutövare som begränsats i sin rätt att utöva reglerad yrkesverksamhet som veterinär, inom hälso- och sjukvården eller inom yrken där barn undervisas (inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet). Sådana varningar, som även ska skickas avseende yrkesutövare med enbart svenska yrkes-

kvalifikationer, ska skickas till alla medlemsländer inom tre dagar efter att beslut fattats. Kommissionen kan genom delegerade akter lägga fast närmare riktlinjer för hur varningsmekanismen ska fungera. I avvaktan på närmare riktlinjer, som kan beslutas genom direkt tillämpliga rättsakter, föreslår utredningen att varningsskyldigheten ska fullgöras av Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, Lärarnas ansvarsnämnd och Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. En annan lösning kommer i konflikt med direktivets krav på att en varning ska skickas inom tre dagar. Dessa myndigheter måste således utarbeta en rutin för att bevaka sådana ärenden som handlar om yrkesutövares rätt att fullt ut bedriva viss yrkesverksamhet. Systemet med varningar kräver bl.a. kontinuerlig uppföljning av ärenden som överklagas.

Den gemensamma kontaktpunkten för tjänster som inrättades genom tjänstedirektivet har i Sverige lokaliserats till Tillväxtverket. Genom ändringsdirektivet klargörs att information om reglerade yrken och reglerade utbildningar ska finnas på den gemensamma kontaktpunkten för tjänster. Ändringsdirektivet kräver också, på samma sätt som tjänstedirektivet, att samtliga krav, förfaranden och formaliteter som krävs för att få utöva ett reglerat yrke (utom kompensationsåtgärder) ska kunna slutföras enkelt, på avstånd och elektronisk väg via den gemensamma kontaktpunkten. Det ställs alltså nya krav på vilken information som Tillväxtverket ska tillhandahålla via verksamt.se. Vidare krävs att användningen av den elektroniska förmedlingsfunktionen utökas till att omfatta verksamhet enligt det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Det faktum att information om reglerade utbildningar även ska finnas på den gemensamma kontaktpunkten leder till en skyldighet för Skolverket, Universitets- och högskolerådet samt Myndigheten för yrkeshögskolan att förse Tillväxtverket med sådan information.

12.5.4 Universitets- och högskolerådet

Utredningen föreslår en förtydligad och i flera fall utökad roll för Universitets- och högskolerådet. Utöver att fullgöra rollen som rådgivningscentrum och behörig myndighet för det oreglerade yrket arkitekter, föreslår utredningen att rådet ska bistå behöriga myndigheter i bedömningen av utländska utbildningsrelaterade kvalifikationer, fullgöra rollen som samordnare, administrera ett nyinrättat råd för reglerade yrken samt ansvara för ett fungerande

informationsflöde i förhållande till kommissionen och de övriga medlemsstaterna. Det förtydligas att Universitets- och högskolerådet i så stor utsträckning som möjligt ska lämna information till behöriga myndigheter eller rådgivningscentrum i andra länder om oreglerade yrken i Sverige samt förse yrkesutövare med sådana intyg som kan krävas i annat land över fullgjorda utbildningar i Sverige. I den mån yrkeskort kommer att aktualiseras för yrken som inte är reglerade i Sverige ska Universitets- och högskolerådet ansvara för att administrera dessa. Rådet bemyndigas även att meddela föreskrifter om yrkeskort avseende i Sverige oreglerade yrken, gemensamma utbildningsprinciper och utfärdande av intyg om utbildningsbevis.

12.5.5 Ekonomiska konsekvenser

Existerande behöriga myndigheter

Skyldigheten för de behöriga myndigheterna att tillämpa yrkeskvalifikationsdirektivet framgår i dag av respektive sektorsförfattning och belastar därigenom respektive utgiftsområde. I allt väsentligt förändras inte förutsättningarna för myndigheternas tillämpning. Förtydliganden införs avseende möjligheten att utöva tillfällig verksamhet i Sverige, vilket bl.a. berör Socialstyrelsen och Skolverket. Krav på förhandsunderrättelse för tillfälliga tjänster tas bort avseende verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och fastighetsmäklare, vilket berör Jordbruksverket och Fastighetsmäklarinspektionen. I praktiken torde dock det sistnämnda förslaget inte innebära någon större skillnad, då de berörda myndigheterna endast mottagit ett fåtal förhandsunderrättelser. Förhandsunderrättelser kan leda till en närmare granskning av yrkesutövarens kvalifikationer. En sådan närmare granskning får bestridas med allmänna medel, på samma sätt som hittills varit fallet. Däremot har samtliga myndigheter utom Socialstyrelsen redan i dag en generell möjlighet att ta ut avgift från enskilda för ansökningar om legitimation och andra behörighetsbevis. Utredningen ser ingen anledning till att inte Socialstyrelsen alltid ska kunna ta ut en motsvarande avgift från enskilda med utländska yrkeskvalifikationer, på samma sätt som en avgift kan tas ut från enskilda med svenska yrkeskvalifikationer. Det saknas skäl för att Socialstyrelsens verksamhet i detta avseende, till skillnad från övriga reglerade verksamheter, ska bekostas av allmänna medel. Utredningen

föreslår därmed att även Socialstyrelsen ska kunna ta ut en avgift. Socialstyrelsens kostnader för att med allmänna medel handlägga ärenden om bedömning av utländska yrkeskvalifikationer kommer på så vis att minska. De avgifter som kan komma att bli aktuella för handläggning av eventuella yrkeskort ska i motsvarande mån vara rimliga och proportionella, och reflektera de kostnader som uppstår för förfarandet. Här kan kommissionen komma att i genomförandepåföljder förtydliga bl.a. hur betalning för yrkeskort ska erläggas.

Behöriga myndigheter tillämpar direktivet och bedömer utländska yrkeskvalifikationer antingen genom att inhämta hjälp utifrån eller genom att ha byggt upp kompetens inom myndigheten för att bedöma utländska yrkeskvalifikations motsvarighet med vad som krävs i Sverige. I så motto måste således resurser för denna verksamhet avsättas redan i dag. Majoriteten av behöriga myndigheter torde finansiera verksamheten genom avgiftsuttagen medan Socialstyrelsens utnyttjande av allmänna medel bör minska genom den föreslagna möjligheten att ta en avgift för bedömningsverksamheten.

Utredningen föreslår att alla behöriga myndigheter ska vända sig till Universitets- och högskolerådet när det gäller bedömningen av utländska kvalifikationer som hänför sig till utbildning, oavsett nivå. Utredningens förslag innebär därigenom att den avgift som de behöriga myndigheterna kan ta ut från yrkesutövarna även bör täcka sådana kostnader som uppstår genom att Universitets- och högskolerådet hörs. Det måste då beaktas att resurser för bedömningsverksamheten avsätts inom respektive myndighet redan i dag. Enligt utredningens uppfattning leder förslaget till ett effektivt utnyttjande av den kompetens Universitets- och högskolerådet upparbetat när det gäller att bedöma utländska utbildningar inom ramen för vidare studier i Sverige. Förfarandet är tänkt att basera sig på ett avgiftssystem där Universitets- och högskolerådet beräknar uppskattad kostnad för hanteringen och debiterar de myndigheter som underställer rådet en förfrågan om bedömning. På så vis bidrar de behöriga myndigheterna med resurser i samma utsträckning som de utnyttjar rådets kompetens. Alternativet, att föreskriva en generell transferering av resurser mellan de inblandade myndigheterna, kan leda till överkompensation från de myndigheter med ett mycket litet antal ärenden i förhållande till de myndigheter som i större utsträckning kan behöva inhämta yttranden. Ett sådant alternativ kompliceras ytterligare av att kostnaden för myndigheternas bedömningsverksamhet tycks variera beroende på vilken typ av yrkesverksamhet det är frågan om. I vart fall varierar avgifterna för sådana

behörighetsbevis som krävs för att utöva reglerade yrken, även inom en och samma myndighet. Enligt utredningens bedömning bör ett avgiftsfinansierat system, administrerat av en myndighet som redan i dag administrerar avgiftssystem, ge utrymme för flexibilitet avseende avgifternas storlek bland annat mot bakgrund av variationer i antalet ärenden. Förslaget att behöriga myndigheter ska inhämta Universitets- och högskolerådets yttrande över utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer torde således innebära en effektivisering av de behöriga myndigheternas handläggning, bl.a. eftersom de får en klart utpekad instans att vända sig till för att värdera utländska utbildningar och därigenom inte längre behöver vare sig upprätthålla eller bygga upp en egen kompetens, eller upphandla sådan kompetens när behov uppstår. Att samla hanteringen av bedömningen av utländska utbildningsrelaterade kvalifikationer till en instans torde möjliggöra ett mer effektivt utnyttjande av befintliga resurser än vad som är fallet med dagens lösning, där samtliga behöriga myndigheter, med undantag för Skolverket, var för sig har denna uppgift. Utredningen bedömer därför att det föreslagna systemet med en centralisering av bedömning av utländska utbildningsrelaterade kvalifikationer totalt sett innebär en lägre kostnad än vad som är fallet med dagens decentraliserade system samt att de administrativa kostnader som uppstår som en följd av att medel ska överföras från de behöriga myndigheterna till Universitets- och högskolerådet rymms inom denna besparing. Behöriga myndigheter kan med denna lösning koncentrera befintliga resurser till de övriga villkor som kan gälla för att tillerkännas rätt att utöva ett reglerat yrke i Sverige. I den mån myndigheterna arrangerar eller uppdrar åt annan att anordna lämplighetsprov kan en skälig avgift för verksamheten inhämtas.

Skyldigheten att förse kommissionen med statistik finns redan i dag, men genom betänkandet förtydligas vilka uppgifter myndigheterna ska förse Universitets- och högskolerådet med. Det torde i vissa fall kräva en översyn över befintliga ärendehanteringssystem för att underlätta framtagande av efterfrågad statistik.

De behöriga myndigheterna åläggs en skyldighet att delta i det informations- och erfarenhetsutbyte som föreslås ske inom ramen för Rådet för reglerade yrken. I enlighet med direktivets krav ska de behöriga myndigheterna samarbeta med rådgivningscentrumet, dvs. Universitets- och högskolerådet. Detta erfarenhets- och informationsutbyte syftar i praktiken till att underlätta myndigheternas tillämpning och tolkning av systemet och får anses rymmas inom befintliga ramar.

De behöriga myndigheterna ska förse Tillväxtverket med olika typer av information om sina yrken. Bland annat ska de lista vilka handlingar som krävs för en komplett ansökan och bistå Tillväxtverket vid utformande av elektroniska ansökningsformulär. Utredningen bedömer att denna information i många fall redan finns tillgänglig på respektive myndighets webbplats och att det i den mån information eller ansökningshandlingar behöver kompletteras så kan de kostnader som uppstår rymmas inom befintliga ramar.

Tillkommande behöriga myndigheter

På samma sätt som för de existerande behöriga myndigheterna följer det av yrkeskvalifikationsdirektivet att direktivet måste tillämpas för sådan yrkesverksamhet som är att anse som reglerad. Utredningen anser att ett antal ytterligare yrkesverksamheter är att betrakta som reglerade i yrkeskvalifikationsdirektivets mening, och därmed att tillkommande myndigheter är att anse som behöriga och därigenom skyldiga att tillämpa direktivets regelverk. Hos myndigheter som hittills inte betraktats som behöriga myndigheter enligt yrkeskvalifikationsdirektivet kan en kostnad komma att uppstå till följd av utredningens förslag om att de ska omfattas av regelverket. Det är oklart i vad mån de yrkesverksamheter som utredningen identifierat som reglerade, t.ex. rovdjursinventerare eller sakkunnig kulturvärden, kommer att leda till något större inflöde av ansökningar om erkännande av utländska kvalifikationer. För vissa av de tillkommande yrken som identifierats finns det uppgifter om hur många yrkesutövare som är verksamma i Sverige i dag, men det saknas uppgifter om hur många av dessa som har utländska kvalifikationer.

För vissa av de tillkommande yrkena finns det inget system för förhandsgodkännande av yrkeskvalifikationerna. Genom utredningens förslag införs för dessa yrken en rätt för yrkesutövaren eller dennes arbetsgivare att trots det kunna begära den behöriga myndighetens prövning av om de utländska kvalifikationerna uppfyller de svenska kraven.

För yrken som reglerats genom att det ställs krav på certifiering eller genom att det ställs krav på den tillsvidareanställda personalens kvalifikationer för att företaget de jobbar på ska kunna ackrediteras, så har de behöriga myndigheterna i dag inga större löpande kostnader i anslutning till kontrollen av om yrkesutövarna

uppfyller kraven. Kontrollen av om t.ex. kompetenskraven är uppfyllda utförs av certifieringsorgan och Swedac som tar ut avgifter från de enskilda yrkesutövarna som vill bli certifierade respektive från företaget som ansöker om ackreditering. Enligt utredningens förslag kommer de behöriga myndigheterna för dessa yrken dock att tvingas delta aktivt i processen. Det är nämligen de behöriga myndigheterna som ska bedöma hur de utländska kvalifikationerna ska värderas. Skulle dessa behöriga myndigheter finansiera denna nya uppgift genom att ta ut en avgift från alla yrkesutövare som har utländska kvalifikationer skulle dessa yrkesutövare behöva betala två avgifter, en för att få sina kvalifikationer erkända och en avgift till för att erhålla certifieringen. Utredningen anser att det vore olyckligt om just dessa yrkesgrupper skulle drabbas av dubbla avgifter för att få tillträde till yrket. Utredningen anser därför att de behöriga myndigheter som ansvarar för yrken reglerade på detta sätt bör bedöma utländska kvalifikationer utan att ta ut en avgift. Eftersom utredningen inte har kunnat identifiera hur många av de yrkesutövare som är verksamma i Sverige i dag inom berörda yrkesverksamheter som har utländska yrkeskvalifikationer är det svårt att uppskatta hur många ansökningar till de behöriga myndigheterna som kan komma att handla om en prövning av utländska yrkeskvalifikationer. Det finns anledning att följa utvecklingen inom detta område och om det visar sig att bedömningsverksamheten får en sådan omfattning att den inte rymms inom befintliga ramar bör det övervägas om en avgiftsfinansiering även ska införas för något av de tillkommande yrkena.

Den ökade administration som kan bli följderna av att myndigheterna blir behöriga enligt yrkeskvalifikationsdirektivet, bl.a. avseende statistikrapportering, uppdatering av information till Tillväxtverket, och deltagande i Rådet för reglerade yrken, torde enligt utredningens bedömning rymmas inom befintliga ramar.

Myndigheter ansvariga för varningsmekanismen och information

En nyhet i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet är införande av varningsmekanismer. Utredningens förslag när det gäller införande av varningssystemet för veterinärer och yrkesverksamma inom hälso- och sjukvård respektive undervisning av barn (inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet) kommer att

leda till att de berörda ansvarsnämnderna måste upparbeta en rutin för att bevaka ärenden fortlöpande och uppdatera information i IMI. IMI utvecklas och tillhandahålls av kommissionen. Kommerskollegium erbjuder stöd avseende systemets användning. I praktiken innebär proceduren att ansvarsnämnderna ska aktivera en varning avseende ett redan fattat beslut (och eventuella förändringar avseende beslutet) i en för ändamålet upprättad modul i IMI.

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd har under 2012 fattat beslut om återkallande av legitimation eller begränsning/återkallande av förskrivningsrätt i knappt 70 fall.¹ Lärarnas ansvarsnämnd har hittills endast återkallat en legitimation och även Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård återkallade endast en legitimation år 2012. För Lärarnas ansvarsnämnd samt för Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård får den nya uppgiften anses kunna rymmas inom befintliga ramar, eftersom det rör sig om så få fall. För Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd medför den högre ärendemängden, i kombination med att varningarna ska skickas inom tre dagar efter det att ett beslut fattats, att utredningen bedömer att Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd bör erhålla ytterligare medel för att kunna hantera den administration varningssystemet medför. Den IMI-modul som ska användas för dessa varningar har ännu inte tagits fram och det är oklart exakt hur omfattande information som måste läggas in i varje ärende. Det är därför svårt att bedöma exakt hur mycket merarbete varningsmekanismen kommer att innebära för nämnden. Baserat på den information som finns i dag uppskattar utredningen att Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd bör tillföras medel motsvarande 0,25 årsarbetskrafter för att täcka de ökade kostnader varningsmekanismen för med sig.

Utredningen bedömer att de utbildningsinsatser som Kommerskollegium, i sin roll som nationell IMI-samordnare, kan komma att behöva genomföra avseende de nya behöriga myndigheterna och ansvarsnämnderna rymms inom befintliga ramar.

Tillväxverket kommer att behöva tillföra en stor mängd information till den gemensamma kontaktpunkten för tjänster. Denna ska bland annat innehålla information om samtliga reglerade yrken, kontaktuppgifter till behöriga myndigheter och information om samtliga reglerade utbildningar. Tillväxverket kommer att få

¹ Verksamhetsredogörelse 2012, Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd.

denna information från de behöriga myndigheterna och de tre myndigheterna med ansvar för reglerade utbildningar.

Därutöver ska den befintliga elektroniska förmedlingsfunktionen även kunna användas för att ansöka om tillträde till de yrken som reglerats i Sverige. Tillväxtverket själva bedömer att den tillkommande informationen kan läggas till i den befintliga strukturen. Även om Tillväxverket inte själva kommer att vara tvungna att ta fram informationen så medför ändå uppgiften att all information ska struktureras och rent faktiskt tillföras kontaktpunkten. För att denna information ska kunna hållas uppdaterad uppkommer även en löpande kostnad. Efter kontakter med Tillväxverket bedömer utredningen att uppstarts-kostnaderna motsvarar 0,5 årsarbetskrafter, vilket verket bör tillföras under år 2015. För den löpande förvaltningen därefter bör verkets anslag ökas med medel motsvarande 0,25 årsarbetskrafter.

Sammantaget bedömer utredningen att Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd respektive Tillväxtverket bör tillföras 0,25 årsarbetskrafter vardera för den ökade administration som uppstår till följd av utredningens förslag och direktivets nya krav. Under år 2015 bör dock anslagsökningen till Tillväxtverket i stället uppgå till motsvarande 0,5 årsarbetskraft. De relativt sett blygsamma kostnader som uppstår till följd av direktivets genomförande i detta avseende bör kunna rymmas genom omprioriteringar av de medel som står till regeringens förfogande inom området.

Universitets- och högskolerådet

Universitets- och högskolerådet är kontaktpunkt enligt det ursprungliga yrkeskvalifikationsdirektivet, en verksamhet som genom ändringsdirektivet döps om till rådgivningscentrum. Utredningen förtydligar att sådana ansvarsområden som redan i dag får anses följa av uppgiften som rådgivningscentrum, nämligen att bistå utländska myndigheter med information om oregerade yrken och enskilda med sådana intyg som kan krävas i annat land över svenska utbildningar, ska utföras av Universitets- och högskolerådet. Såvitt utredningen erfar har rådet utfört dessa uppgifter såsom kontaktpunkt. På det stora hela innebär utredningens förslag att ansvaret för de uppgifter som Universitets- och högskolerådet redan i dag utför formaliseras, bl.a. vad gäller inrapportering av statistik. I andra avseenden innebär utredningens förslag att helt nya uppgifter tillkommer.

Bedömningar avseende utländska yrkeskvalifikationer

Universitets- och högskolerådet föreslås bistå samtliga behöriga myndigheter i bedömningen av utländska kvalifikationer som härrör från studier i någon form. Konkret kommer denna uppgift att bestå i att utifrån de väsentliga kraven för ett visst yrke bedöma om de utländska kvalifikationerna motsvarar dessa krav. Det är de behöriga myndigheterna som ansvarar för att fastställa vilka de väsentliga kraven är för respektive yrkesverksamhet.

Utredningen föreslår att denna verksamhet finansieras genom ett avgiftssystem. Genom att sätta en prislapp på verksamheten blir det transparent och lättare för de behöriga myndigheterna att uppskatta, utifrån statistik över ärendantal, vilka avgifter som kan komma att behöva erläggas. Alternativet, att generellt föra över resurser från samtliga behöriga myndigheter som i dag ansvarar för att bedöma utländska utbildningars likvärdighet till Universitets- och högskolerådet, torde bli svårt att administrera. Ett sådant alternativ skulle även minska flexibiliteten när det gäller att anpassa avgifternas storlek till ändrade förutsättningar som t.ex. antal ansökningar. Kostnaden för ansökningar om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer varierar sannolikt mellan de olika behöriga myndigheterna och över tid, utifrån omfattning och verksamhetsområde. Myndigheter med ett mycket litet antal ansökningar om erkännande av utländska yrkeskvalifikationer behöver heller inte bidra ekonomiskt i större omfattning än det faktiska antalet förfrågningar motiverar. Myndigheten ska årligen följa upp och ompröva avgifternas storlek samt i samband därmed samråda med Ekonomistyrningsverket om avgiften. Ekonomistyrningsverket redovisar årligen utvecklingen över statliga avgifter, bl.a. sådana interna avgifter mellan statliga myndigheter. Genom en ekonomiadministrativ värdering av samtliga myndigheter bedömer Ekonomistyrningsverket hur väl myndigheterna lever upp till de ekonomiadministrativa kraven.

Utredningen kan konstatera att denna nya uppgift medför att Universitets- och högskolerådet måste bygga upp en organisation som kan hantera dessa ärenden. Initialt krävs bland annat att ärendehanteringssystemet anpassas, ytterligare personal rekryteras, arbetsrutiner tas fram samt att administrativa förfaranden för att hantera avgifterna skapas. De uppgifter Universitets- och högskolerådet utför inom ramen för högskoleprovet är till viss del avgiftsfinansierade, varför Universitets- och högskolerådet redan i

dag har erfarenhet av att administrera avgiftssystem, något som kan underlätta detta arbete.

Därutöver anser utredningen att det är av stor vikt att Universitets- och högskolerådet har resurser för att delta aktivt i de behöriga myndigheternas arbete med att fastställa vilka krav som är väsentliga för respektive yrke. Det är nämligen viktigt att dessa väsentliga krav formuleras på ett sätt som underlättar Universitets- och högskolerådets framtida arbete så långt som möjligt. Att kunna delta aktivt i framtagandet av dessa föreskrifter utgör även en viktig del av rådets kompetensuppbyggnad. Allt detta arbete måste genomföras innan det nya systemet kan börja tillämpas och kan därför inte finansieras genom avgifter från de behöriga myndigheterna.

För att Universitets- och högskolerådet ska kunna anpassa sin organisation behöver rådet dessutom samråda med de behöriga myndigheterna för att få en ungefärlig uppfattning om omfattningen av de yttranden respektive behörig myndighet kan komma att begära. För att en sådan uppskattning ska vara möjlig är det enligt utredningen inte tillräckligt att titta på den statistik över ärenden som de behöriga myndigheterna hittills rapporterat in till Universitets- och högskolerådet, eftersom de behöriga myndigheterna inte kommer att begära ett yttrande från Universitets- och högskolerådet då det är obehövligt. När det gäller de tillkommande yrken som utredningen identifierat kan det även vara så att de behöriga myndigheterna inte själva har någon uppfattning om hur vanligt det är att yrkesutövare med utländska kvalifikationer är verksamma i Sverige. På basis av detta arbete kan Universitets- och högskolerådet anpassa sina personella resurser för att kunna möta den ökade ärendemängden. En helårsarbetskraft vid Avdelningen för bedömning av utländsk utbildning handlägger ca 400 ärenden per år² vilket, när ärendemängden uppskattats, kan ge en uppfattning om såväl behovet av resursförstärkning som för beräkningen av avgiften som tas ut av de behöriga myndigheterna.

Utredningen kan även konstatera att det för vissa av de yrken som är reglerade inte ställs krav på utbildning från gymnasiet eller universitet, utan i stället ställs krav på kurser och utbildningar som tillhandahålls av internationella organisationer eller privata utbildningsanordnare. För dessa yrkesverksamheter kan det krävas speciella åtgärder.

² Universitets- och högskolerådet, Bedömning av utländsk utbildning för personer som saknar dokumentation, 2013-10-25, dnr. 1.1.1-3686-2013.

Sammantaget medför detta att ett visst arbete måste genomföras av Universitets- och högskolerådet innan det nya systemet kan tas i bruk. För att kunna tillämpa systemet i samband med att direktivet ska vara genomfört, senast den 18 januari 2016, bör därför medel avsättas redan år 2015. Utredningen bedömer att Universitets- och högskolerådets kostnader för att förbereda och bygga upp nödvändig kompetens för uppgiften att bedöma utländska formella kvalifikationer kommer att uppgå till 3 miljoner. För att säkerställa att den nya organisationen kan upprätthållas och fungera från den dag direktivet ska vara genomfört, utan att vara helt beroende av avgifter från de behöriga myndigheterna, anser utredningen även att det finns anledning att under en övergångsperiod utöka Universitets- och högskolerådets anslag med medel motsvarande en årsarbetskraft under 2016–2017. Därefter bedömer utredningen att systemet inarbetats och att avgifterna kan finansiera hela denna verksamhet.

Utredningens förslag i detta avseende syftar till att åstadkomma en ökad effektivitet när det gäller prövningen av utländska utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer, något som kommer samtliga behöriga myndigheter, inom vitt skilda utgiftsområden, till gagn. Den kostnad som initialt uppstår för det allmänna torde kunna rymmas genom omprioriteringar av de medel som står till regeringens förfogande.

Övriga tillkommande uppgifter

När det gäller det utökade ansvar som Universitets- och högskolerådet föreslås få som nationell samordnare och som ansvarigt för sekretariat för Rådet för reglerade yrken, men även den funktion som tillkommer rådet genom varningsmekanismerna, bedömer utredningen att myndigheten bör få en anslagsökning. För de uppgifter som består av att utföra en del administrativa förfaranden i förhållande till kommissionen, bör det poängteras att detta i praktiken inte torde handla om särskilt omfattande eller frekventa anmälningar. Vidare ska myndigheten använda IMI-systemet för informationsöverföringen. Det går inte heller att uttala sig om behovet av att rådet utarbetar författningsåtgärder till följd av t.ex. yrkeskortet, kommer att realiseras.

Inom ramen för samordnarrollen kommer ett visst antal möten att äga rum, som sedvanligt måste förberedas i samråd med regeringen. I

stor utsträckning deltar myndigheten redan i dag i den verksamhet som ankommer på samordnaren.

När det gäller kostnader för sekretariatet för Rådet för reglerade yrken kan en jämförelse göras med de uppgifter som ankommer på Swedac när det gäller marknadskontroll. Swedac uppskattar att kostnaderna för administration av Marknadskontrollrådets sekretariat uppgår till 1–2 årsarbetskrafter, inbegripet sådan närliggande verksamhet som myndigheten bedriver utan tydlig gräns mellan myndighetens sedvanliga uppgifter och sekretariatsfunktionen. Därtill kommer kostnader för administration av Marknadskontrollrådets webbplats, som myndigheten uppskattar till ca 200 000 kr/år.

Utredningen bedömer att Universitets- och högskolerådet, för de föreslagna tillkommande uppgifterna som nationell samordnare, administration av varningssystemen och ansvarig för sekretariatet för Rådet för reglerade yrken, bör tillföras medel motsvarande en årsarbetskraft.

Sammantaget bör således Universitets- och högskolerådet tillföras 3 miljoner under år 2015 för att organisera verksamheten med att yttra sig över utländska utbildningsrelaterade yrkeskvalifikationer, samt ytterligare anslag under år 2016–2017 motsvarande en årsarbetskraft innan systemet fullt ut kan finansieras med avgifter från de behöriga myndigheterna. Därutöver anser utredningen att Universitets- och högskolerådets anslag bör utökas med en årsarbetskraft för administration av rollen som nationell samordnare, sekretariat för Rådet för reglerade yrken samt för administration av varningsmekanismen. Utredningen anser att de ökade kostnader som uppkommer är förhållandevis blygsamma och bör kunna rymmas genom omprioriteringar av de medel som står till regeringens förfogande inom området.

12.6 Konkurrensförhållanden

Yrkeskvalifikationsdirektivet ger förutsättningar för en ökad dynamik på den inre marknaden och därigenom även förbättrad tillväxt. Genom att arbetsgivare ska kunna få tillgång till och rekrytera kunnig personal oavsett var de erhållit sina yrkeskvalifikationer ökar tillgången på arbetskraft. Enskilda yrkesutövare, anställda som egenföretagare, kan flytta dit där jobb finns. Riktigt så enkelt är det givetvis inte eftersom kvalifikationerna måste bedömas motsvara vad som krävs i respektive land, i den mån yrket är reglerat, vill säga. I synnerhet inom hälso- och

sjukvårdssektorn kan också krävas vissa språkkunskaper. Men den underliggande principen och målsättningarna med regelverket är just så enkel. Yrkesutövare med utländska yrkeskvalifikationer kan konkurrera på lika villkor med dem som erhållit sina yrkeskvalifikationer enbart i Sverige. Tjänstemottagare kan få tillgång till ett bredare tjänsteutbud och nischade tjänster. I den mån ambitionerna med yrkeskvalifikationsdirektivet realiserats är det en följd av målsättningen med hela regelverket. Genom att ålägga myndigheterna att följa utvecklingen bl.a. genom att statistik och eventuella tillämpningsproblem regelbundet ska rapporteras till Universitets- och högskolerådet kommer det också att kunna kontrolleras i vad mån de förväntade effekterna infrias.

12.7 Överensstämmelse med EU-rätten

Utredningen lämnar förslag som syftar till att fullständigt och korrekt genomföra det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet. Utredningen har dock inte företagit någon helhetsöversyn av i vad mån befintliga sektorsförfattningar överensstämmer med unionsrätten i största allmänhet.

Utredningen lämnar förslag till förtydliganden och åtgärder som på nationell nivå syftar till att främja tillämpningen av regelverket, t.ex. inrättandet av ett råd för reglerade yrken. Utredningen föreslår att det införs en möjlighet för enskilda med utländska kvalifikationer förvärvade eller erkända i ett annat EU-land att, i den mån det för utövande av ett reglerat yrke inte krävs legitimation, auktorisation, godkännande, certifiering eller annat behörighetsbevis, få dessa bedömda av en behörig myndighet. En motsvarande möjlighet införs för arbetsgivare som önskar få potentiella arbetstagares kvalifikationer bedömda. Detta förfarande följer inte uttryckligen av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet, men torde underlätta för enskilda med utländska kvalifikationer att konkurrera på lika villkor som enskilda med enbart svenska kvalifikationer. Det är ett frivilligt förfarande som enligt utredningen inte kan anses komma i konflikt med unionsrätten.

12.8 Ikraftträdande och informationsinsatser

Medlemsstaterna är skyldiga att genomföra det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet senast den 18 januari 2016. Utöver nödvändiga lag- och förordningsändringar måste även behöriga myndigheter utarbeta de föreskrifter som krävs för ett fullständigt genomförande av direktivet inom samma tidsperiod. Utredningen föreslår att den nya lagen och förordningen ska träda i kraft den 18 januari 2016.

Enligt utredningens uppfattning ter det sig lämpligt att behöriga myndigheter informerar respektive yrkesgrupp om de förändringar som föranleds av direktivets genomförande. Förslaget om ett nyinrättat råd för reglerade yrken erbjuder en plattform för diskussion och närmare samarbete mellan de behöriga myndigheterna även avseende t.ex. behov och omfattning av informationsinsatser. Utredningen ser inget behov av särskilda informationsinsatser mot bakgrund av förslagen i föreliggande betänkande (jfr 6 § 6 förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning).

13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utredningens förslag: Den nya lagen och förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer ska träda i kraft den 18 januari 2016. Bestämmelsen i den nya förordningen om att Universitets- och högskolerådet ska höras avseende sökandens utländska utbildning innan frågan om yrkeskvalifikationerna avgörs, ska inte tillämpas på de ansökningar som har kommit in före ikraftträdandet.

De föreslagna ändringsförfattningarna ska träda i kraft den 18 januari 2016.

Skälen för utredningens förslag

Medlemsstaterna är skyldiga att genomföra det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet senast den 18 januari 2016. Den nya lagen och förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer samt de föreslagna ändringsförfattningarna bör därför träda i kraft denna dag. Detsamma bör för övrigt gälla även i fråga om de ändringsföreskrifter och nya föreskrifter som föreskrivande myndigheter kommer att meddela som en följd av lag- och förordningsändringarna och det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet.

De pågående ärenden som har inletts före den 18 januari 2016 ska avslutas i enlighet med de nya bestämmelserna. Därmed säkerställs ett korrekt genomförande av direktivet i rätt tid. Enligt utredningens bedömning bör övergångsbestämmelser om oförändrad handläggningsordning för redan inkomna ärenden inte införas, eftersom genomförandet då skulle kunna ifrågasättas. I ett avseende finns det dock möjlighet och skäl att införa en sådan övergångsbestämmelse, nämligen vad gäller bestämmelsen i den nya förordningen om att

Universitets- och högskolerådet ska höras avseende sökandens utländska utbildning innan frågan om yrkeskvalifikationerna avgörs. Enligt utredningens mening bör denna bestämmelse inte tillämpas på ärenden som har inkommit till den behöriga myndigheten före ikraftträdandet, eftersom det skulle kunna onödigt fördröja beslutsfattandet i de fall handläggningen av ärendet är långt framskriden. En sådan övergångsbestämmelse står inte heller i strid med skyldigheten att genomföra direktivet senast den 18 januari 2016, eftersom frågan rör fördelningen av arbetsuppgifter mellan svenska myndigheter och inte motsvaras av någon tvingande bestämmelse i direktivet.

14 Författningskommentar

14.1 Förslaget till lag om erkännande av yrkeskvalifikationer

Syfte och tillämpningsområde

1 §

Genom denna lag genomförs vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (*yrkeskvalifikationsdirektivet*), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU.

I paragrafen anges att lagen genomför vissa bestämmelser i yrkeskvalifikationsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.1.

2 §

Denna lag gäller för dem som vill utöva ett reglerat yrke i Sverige, som anställd eller som egen företagare, och som har förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i en annan stat inom EES eller i Schweiz (*ursprungsstaten*).

I tillämpliga delar gäller denna lag även för dem som

1. har gjort yrkespraktik i en annan stat inom EES eller i Schweiz, eller
2. har förvärvat yrkeskvalifikationer i Sverige eller fått dem erkända här i landet och vill utöva sitt yrke i någon annan stat inom EES eller i Schweiz.

Paragrafen anger lagens räckvidd i fråga om vilka personer som lagen gäller. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.1.

Första stycket, som motsvarar delar av artikel 2.1 i yrkeskvalifikationsdirektivet, anger att lagen gäller för dem som vill utöva ett reglerat yrke i Sverige, som anställda eller som egna företagare, och som har förvärvat yrkeskvalifikationer eller fått dem erkända i en annan stat inom EES eller i Schweiz. Till skillnad från i direktivet görs i paragrafen ingen begränsning i fråga om medborgarskap.

Andra stycket första punkten anger att lagen i tillämpliga delar även gäller för dem som har gjort yrkespraktik i en annan stat inom EES eller i Schweiz. Enligt *andra stycket andra punkten* gäller lagen i tillämpliga delar även för dem som har förvärvat yrkeskvalifikationer i Sverige och som vill utöva sitt yrke i någon annan stat där yrkeskvalifikationsdirektivet gäller. Således gäller 21 § om europeiskt yrkeskort även för dessa yrkesutövare.

3 §

Ett erkännande av yrkeskvalifikationer enligt denna lag eller innehav av ett giltigt europeiskt yrkeskort ger yrkesutövaren rätt till tillträde till samma yrke eller den jämförbara yrkesverksamhet som denne är behörig att utöva i ursprungsstaten och rätt att utöva det yrket eller den verksamheten i Sverige, på samma villkor som om yrkesutövaren hade förvärvat sina yrkeskvalifikationer här i landet.

I paragrafen anges vilken verkan ett erkännande av yrkeskvalifikationer enligt denna lag eller ett yrkeskort har. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.1.

Paragrafen, som delvis motsvarar artikel 4 i yrkeskvalifikationsdirektivet, tydliggör att ett erkännande av yrkeskvalifikationer eller ett yrkeskort inte ger en automatisk rätt till tillträde till ett yrke eller rätt att utöva det i Sverige. Ett erkännande av yrkeskvalifikationerna eller innehav av yrkeskort innebär således inget undantag från förekommande krav på legitimation eller annat behörighetsbevis för att få utöva ett visst yrke. Ett erkännande eller yrkeskort innebär inte heller något undantag från att förekommande krav som inte rör yrkeskvalifikationerna, till exempel rörande vandel, ska uppfyllas. Däremot ger ett erkännande enligt lagen, liksom ett yrkeskort, innehavaren rätt att få tillträde till yrket och rätt att utöva detta på samma villkor som de som gäller för de utövare som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige. Vidare avser rätten till tillträde och utövande ”samma yrke” som yrkesutövaren är

behörig att utöva i hemlandet. Detta innebär att rätten avser den yrkesverksamhet i Sverige som är jämförbar med det yrke som utövats i hemlandet. Yrkestiteln är därvid inte avgörande, utan i stället är det innehållet i den faktiska yrkesverksamheten som ska bedömas och jämföras.

4 §

Denna lag gäller inte för yrken som är förenade med offentlig maktutövning.

Denna lag gäller inte heller för advokatycket. Bestämmelser som i fråga om detta yrke genomför yrkeskvalifikationsdirektivet i tillämpliga delar finns i rättegångsbalken.

I paragrafen anges att lagen inte gäller för vissa yrken. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.1 och 8.7.

Av *första stycket*, som har sin grund i artikel 45 i FEUF, framgår att lagen inte gäller för yrken som är förenade med offentlig maktutövning. Undantaget gäller endast sådan verksamhet som är direkt och specifikt förenad med utövande av offentlig makt och som är så intimt förenad med yrket att verksamheten inte kan särskiljas från det normala yrkesutövandet.

I *andra stycket* tydliggörs att lagen inte heller gäller för advokatycket. Vidare anges att bestämmelser som genomför yrkeskvalifikationsdirektivet i tillämpliga delar, dvs. i de delar som inte täcks av särskilda EU-direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer rörande advokater, finns i rättegångsbalken.

5 §

Denna lag gäller inte om det i en annan lag eller förordning finns avvikande bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats utanför Sverige, i den mån dessa bestämmelser grundar sig på andra bindande rättsakter antagna inom Europeiska unionen än yrkeskvalifikationsdirektivet.

Paragrafen, som motsvarar artikel 2.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet, anger att lagen är subsidiär i förhållande till andra författningar som innehåller bestämmelser om erkännande av utländska

yrkeskvalifikationer, om dessa bestämmelser grundar sig på andra EU-rättsakter än yrkeskvalifikationsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.1 och 8.7.

Definitioner

6 §

I denna lag avses med

1. *reglerat yrke*: yrkesverksamhet där det genom lag, förordning eller andra föreskrifter, direkt eller indirekt, krävs bestämda yrkeskvalifikationer för att få tillträde till eller utöva verksamheten eller använda en viss yrkestitel,

2. *lagligen etablerad*: uppfyller alla krav för att ha rätt att stadigvarande utöva ett yrke, som egenföretagare eller som anställd, i en stat inom EES eller i Schweiz,

3. *yrkeskvalifikationer*: kvalifikationer som intygas i ett bevis på formella kvalifikationer, ett kompetensbevis enligt artikel 11 punkt a i) i yrkeskvalifikationsdirektivet eller yrkeserfarenhet,

4. *bevis på formella kvalifikationer*: examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis som har utfärdats av en behörig myndighet avseende en yrkesutbildning som huvudsakligen har ägt rum inom EES eller i Schweiz. Som bevis på formella kvalifikationer ska också betraktas ett bevis på formella kvalifikationer som har utfärdats i tredjeland, om innehavaren har tre års yrkeserfarenhet inom det berörda yrket i en stat inom EES eller i Schweiz och beviset på formella kvalifikationer har erkänts av den staten,

5. *reglerad utbildning*: all utbildning som särskilt utformats för ett visst yrke och som omfattar en eller flera kurser som vid behov kompletteras genom sådan yrkesutbildning, provtjänstgöring eller yrkesutövning som har fastställts i författning eller som övervakas eller har godkänts av en myndighet,

6. *anpassningsperiod*: utövande av ett reglerat yrke under en behörig yrkesutövares ansvar och som ska bedömas, eventuellt åtföljt av kompletterande utbildning,

7. *lämplighetsprov*: ett prov som gäller den sökandes yrkeskunighet, färdigheter och kompetens och som genomförs av en behörig myndighet i syfte att bedöma den sökandes förmåga att utöva ett reglerat yrke,

8. *yrkespraktik*: en period med yrkespraktik som sker under handledning, förutsatt att den utgör ett villkor för tillträde till ett reglerat yrke, och som kan äga rum under eller efter en avslutad utbildning som leder till ett examensbevis,

9. *yrkeserfarenhet*: faktiskt och lagligt utövande av det berörda yrket i en medlemsstat,

10. *uropeiskt yrkeskort*: ett elektroniskt bevis för antingen att yrkesutövaren uppfyller alla nödvändiga villkor för att tillfälligt tillhandahålla tjänster i en stat inom EES eller i Schweiz eller erkännandet av yrkesutövarens yrkeskvalifikationer för etablering i en sådan stat, och

11. *livslångt lärande*: all allmän utbildning, yrkesutbildning, icke-formell utbildning och informellt lärande som sker genom livet och leder till ökade kunskaper och färdigheter och ökad kompetens.

I paragrafen definieras vissa termer och uttryck som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.1.

Yrkespraktik

7 §

Om det för tillträde till ett reglerat yrke krävs att yrkesutövaren har gjort viss yrkespraktik, ska sådan praktik som gjorts i en annan stat inom EES eller i Schweiz godtas, under de förutsättningar som särskilt föreskrivs.

I paragrafen anges att utländsk yrkespraktik ska godtas, under de förutsättningar som särskilt föreskrivs. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.3 och 8.7.

Bestämmelsen, som motsvarar artikel 55a i yrkeskvalifikationsdirektivet, innebär att förekommande krav på yrkespraktik för att tillträde till ett yrke ska kunna medges inte automatiskt får exkludera yrkesutövare som har gjort sådan yrkespraktik i en annan stat inom EES eller i Schweiz. I bestämmelsen lämnas en upplysning om att föreskrifter som anger förutsättningarna för att sådan utländsk yrkespraktik ska godtas finns i annan författning.

Tillfälligt tillhandahållande av tjänster

8 §

En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket har rätt att tillfälligt utöva sitt yrke i Sverige, om yrkesutövaren är lagligen etablerad i en stat inom EES eller i Schweiz för att där utöva samma yrke (*etableringsstaten*).

Om yrket inte är reglerat i etableringsstaten krävs att yrkesutövaren har utövat yrket under minst ett år i en eller flera stater inom EES eller i Schweiz under de tio år som föregår tillhandahållandet av tjänsten i Sverige.

Kravet på yrkeserfarenhet i andra stycket gäller inte om utbildningen för yrket är reglerad i etableringsstaten.

I paragrafen anges de grundläggande förutsättningarna för att en yrkesutövare ska ha rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster inom sitt yrke i Sverige, utan föregående anmälan eller tillstånd. Undantag från denna bestämmelse får enligt 9 § göras genom föreskrift på lägre normnivå. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Bestämmelsen motsvarar artikel 5 i yrkeskvalifikationsdirektivet. Enligt huvudregeln i *första stycket* har en yrkesutövare, som är lagligen etablerad i en annan stat inom EES eller i Schweiz för att där utöva ett yrke, rätt att tillfälligt utöva samma yrke här i landet. Tjänsterna kan tillhandahållas både inom ramen för en anställning och av en enskild näringsidkare. Yrkesutövaren behöver enligt denna huvudregel inte anmäla sin avsikt att utöva yrket i Sverige och behöver inte ansöka om och beviljas legitimation eller annat behörighetsbevis. Bestämmelsen är emellertid endast tillämplig vid ”tillfälligt” tillhandahållande av tjänster. För de fall då yrkesutövaren mer stadigvarande vill utöva yrket tillämpas i stället lagens bestämmelser om etablering i Sverige. Bedömningen av om ett tillhandahållande av tjänster är tillfälligt ska bedömas från fall till fall, i synnerhet på grundval av tjänstens varaktighet, frekvens, periodicitet och kontinuitet. Tjänstens tillfälliga karaktär utesluter inte att yrkesutövaren förser sig med en viss infrastruktur, till exempel ett kontor, i den mån detta är nödvändigt för att kunna fullgöra tjänsten.

Om en yrkesutövare tillfälligt vill tillhandahålla sina tjänster i Sverige inom ett yrke som är reglerat här, men som inte är reglerat i yrkesutövarens etableringsstat, gäller enligt *andra stycket* att yrkes-

utövaren ska ha utövat yrket under minst ett år i en eller flera stater inom EES eller i Schweiz under de tio år som föregår tillhandahållandet av tjänsten i Sverige. I denna situation krävs alltså att yrkesutövaren har en viss yrkeserfarenhet.

Av *tredje stycket* framgår att det krav på yrkeserfarenhet som anges i andra stycket inte gäller, om utbildningen för yrket är reglerad i etableringsstaten. Vad som avses med begreppet reglerad utbildning anges i 6 § 5.

9 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om förutsättningarna för tillfälligt tillhandahållande av tjänster, inklusive krav på förhandsunderrättelse och förhandskontroll i enlighet med artikel 7 i yrkeskvalifikationsdirektivet.

I paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om förutsättningarna för tillfälligt tillhandahållande av tjänster, vilket inkluderar föreskrifter om undantag från 8 § i form av krav på förhandsunderrättelse och förhandskontroll. Övervägandena finns i avsnitt 8.4 och 8.7.

10 §

En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige står under samma tillsyn som andra utövare av yrket här i landet. En sådan yrkesutövare kan även bli föremål för samma disciplinära åtgärder avseende yrkesutövningen som andra utövare av yrket här i landet.

Paragrafen, som har sin grund i artikel 5.3 i yrkeskvalifikationsdirektivet, reglerar rätten för svenska myndigheter att utöva tillsyn över och möjligheten att vidta disciplinära åtgärder mot yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Bestämmelsen innebär att yrkesutövare som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige står under samma tillsyn som etablerade

utövare av yrket här i landet, såvitt avser efterlevnaden av den svenska yrkesregleringen. Detta gäller oavsett om tillhandahållandet sker med stöd av den nya lagens bestämmelser eller inte. Vidare anges i bestämmelsen att sådana yrkesutövare kan bli föremål för samma disciplinära åtgärder som andra utövare av yrket. Det bör noteras att disciplinärt ansvar saknas inom den svenska hälso- och sjukvården. För denna sektor saknar således den andra meningen i paragrafen relevans.

Etablering i Sverige

Den generella ordningen

11 §

Bestämmelserna i 12 och 13 §§ gäller för alla reglerade yrken som inte omfattas av automatiskt erkännande enligt 14, 16 eller 17 § samt för de yrkesutövare som inte uppfyller de villkor för automatiskt erkännande som anges i de föreskrifter som avses i 16–20 §.

Paragrafen anger i vilka fall den generella ordningen för erkännande av yrkeskvalifikationer ska tillämpas. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1.

Innebörden av bestämmelsen, som har sin grund i artikel 10 i yrkeskvalifikationsdirektivet, är att den generella ordningen för erkännande av yrkeskvalifikationer ska tillämpas för alla yrken som inte omfattas av någon av ordningarna för automatiskt erkännande samt i de fall förutsättningarna inte är uppfyllda för automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning eller gemensamma utbildningsprinciper. Den generella ordningen ska således tillämpas även ifråga om tillträde till exempelvis läkaryrket, om yrkesutövaren har genomgått en läkarutbildning som inte uppfyller minimikraven enligt yrkeskvalifikationsdirektivet och därmed inte listas i bilaga V till direktivet, förutsatt att inte heller direktivets regler om förvärvade rättigheter är tillämpliga.

12 §

En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket har rätt att få tillträde till ett reglerat yrke och rätt att utöva det i Sverige, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, om yrkesutövaren innehar det kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som krävs av en annan stat inom EES eller i Schweiz för tillträdet till eller utövandet av yrket inom dess territorium.

Tillträde till yrket och rätt att utöva det i Sverige, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, ska också beviljas om yrkesutövaren på heltid i ett år eller på deltid under motsvarande tid under de senaste tio åren har utövat yrket i en stat inom EES eller i Schweiz som inte reglerar detta yrke, om yrkesutövaren har ett eller flera kompetensbevis eller handlingar som intygar formella kvalifikationer.

Krav på yrkeserfarenhet enligt andra stycket får inte ställas om yrkesutövarens kompetensbevis avser en reglerad utbildning i ursprungsstaten.

I paragrafen anges de grundläggande förutsättningarna för erkännande av yrkeskvalifikationer enligt den generella ordningen. Undantag från denna bestämmelse får enligt 13 § göras genom föreskrift på lägre normnivå. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1.

Bestämmelsen motsvarar artikel 13.1–2 i yrkeskvalifikationsdirektivet. I huvudregeln i *första stycket* anges att en yrkesutövare som har de yrkeskvalifikationer som krävs för tillträde till eller utövande av ett reglerat yrke inom en annan stats territorium, har rätt att få tillträde till och rätt att utöva samma yrke i Sverige, på samma villkor som om yrkeskvalifikationerna hade förvärvats i Sverige. Om yrkesutövarens utbildning motsvarar de krav på yrkeskvalifikationer som ställs i ursprungsstaten för utövande av ett visst yrke, ska alltså utbildningen godtas som tillräcklig även i Sverige för utövande av samma yrke. Behörighet att utöva yrket i ursprungsstaten ger däremot inte någon automatisk rätt till tillträde till yrket eller rätt att utöva det i Sverige. Förekommande krav i Sverige på exempelvis god vandel, legitimation eller annat behörighetsbevis ska också vara uppfyllda, jfr kommentaren till 3 §.

Om en yrkesutövare vill etablera sig i Sverige inom ett yrke som är reglerat här, men som inte är reglerat i ursprungsstaten, gäller enligt *andra stycket* samma rätt, om yrkesutövaren har utövat yrket

under minst ett år under de tio år som föregår tillhandahållandet av tjänsten i Sverige. I denna situation får alltså krävas att yrkesutövaren har en viss yrkeserfarenhet. Dessutom krävs att yrkesutövaren har ett eller flera kompetensbevis eller handlingar som intygar formella kvalifikationer.

Av *tredje stycket* framgår att det krav på yrkeserfarenhet som anges i andra stycket inte får ställas, om yrkesutövarens kompetensbevis avser en utbildning som är reglerad i ursprungsstaten. Vad som avses med begreppet reglerad utbildning anges i 6 § 5.

13 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om erkännande av yrkeskvalifikationer enligt den generella ordningen, inklusive undantag från 12 § enligt artikel 13.4 i yrkeskvalifikationsdirektivet och genom krav på anpassningsperiod och lämplighetsprov.

I paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om erkännande av yrkeskvalifikationer enligt den generella ordningen, vilket inkluderar föreskrifter om undantag från 12 §. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1 och 8.7.

Automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet

14 §

Om det i författning ställs krav på kunskap och förmåga av allmän, affärsmässig eller yrkesmässig art för tillträde till eller utövande av någon av de verksamheter som anges i bilaga IV till yrkeskvalifikationsdirektivet, ska utövande av denna verksamhet i en annan stat inom EES eller i Schweiz beaktas vid bedömningen av om kraven är uppfyllda.

I paragrafen, som motsvarar artikel 16 i yrkeskvalifikationsdirektivet, regleras ordningen för automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet. Bestämmelsen aktualiseras om ett yrke skulle komma att regleras i Sverige genom krav på kunskap och förmåga av allmän,

affärsmässig eller yrkesmässig art. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.2.

15 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet och de genomförandeakter som Europeiska kommissionen antagit med anledning av detta direktiv.

I paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.2 och 8.7.

Automatiskt erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning

16 §

Yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan stat inom EES eller i Schweiz och som ger rätt att där utöva yrkesverksamhet som apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård eller tandläkare, ska erkännas automatiskt i de fall som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till patientsäkerhetslagen (2010:659).

Paragrafen reglerar det automatiska erkännandet av vissa yrkesutbildningar avseende hälso- och sjukvård. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.3 och 8.7.

I bestämmelsen, som har sin grund i artikel 21.1 i yrkeskvalifikationsdirektivet, anges att yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan stat inom EES eller i Schweiz och som ger rätt att där utöva yrkesverksamhet som apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska eller tandläkare, ska erkännas automatiskt i de fall som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till patientsäkerhetslagen. De materiella förutsättningarna för erkännande, dvs. vilka utländska utbildningar som omfattas av denna ordning, framgår således av sektorsförfattning. Prövningen av om yrkesutövarens

kvalifikationer ska erkännas ska dock i formell mening ske enligt denna lag, i enlighet med de förfarandebestämmelser som meddelas i anslutande föreskrifter.

17 §

Yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan stat inom EES eller i Schweiz och som ger rätt att där utöva yrkesverksamhet som veterinär, ska erkännas automatiskt i de fall som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Paragrafen reglerar det automatiska erkännandet av vissa utländska veterinärutbildningar. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.3 och 8.7.

I bestämmelsen, som har sin grund i artikel 21.1 i yrkeskvalifikationsdirektivet, anges att yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan stat inom EES eller i Schweiz och som ger rätt att där utöva yrkesverksamhet som veterinär, ska erkännas automatiskt i de fall som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. De materiella förutsättningarna för erkännande, dvs. vilka utländska utbildningar som omfattas av denna ordning, framgår således av sektorsförfattning. Prövningen av om yrkesutövarens kvalifikationer ska erkännas ska dock i formell mening ske enligt denna lag, i enlighet med de förfarandebestämmelser som meddelas i anslutande föreskrifter.

Automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper

18 §

En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket har rätt att få tillträde till ett reglerat yrke och rätt att utöva det i Sverige, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, om yrkesutövaren innehar ett bevis på yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan stat inom EES eller i Schweiz på grundval av en gemensam utbildningsram som har fastställts i en delegerad akt, antagen av Europeiska kommissionen enligt artikel 49a i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Första stycket gäller endast om Sverige har infört den gemensamma utbildningsramen.

Paragrafen reglerar det automatiska erkännandet av yrkeskvalifikationer som har förvärvats på grundval av gemensamma utbildningsramar. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.4.

Bestämmelsen, som har sin grund i artikel 49a i yrkeskvalifikationsdirektivet, aktualiseras om kommissionen i en delegerad akt fastställer en gemensam utbildningsram avseende ett specifikt yrke och Sverige inför denna utbildningsram.

19 §

En yrkesutövare som avses i 2 § första stycket har rätt att få tillträde till ett reglerat yrke och rätt att utöva det i Sverige, på samma villkor som gäller för dem som har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige, om yrkesutövarens yrkeskvalifikationer har godkänts i en annan stat inom EES eller i Schweiz vid ett gemensamt utbildningsprov vars innehåll har fastställts i en delegerad akt, antagen av Europeiska kommissionen enligt artikel 49b i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Första stycket gäller endast om det gemensamma utbildningsprovet anordnas även i Sverige.

Paragrafen reglerar det automatiska erkännandet av yrkeskvalifikationer som har förvärvats på grundval av gemensamma utbildningsprov. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.4.

Bestämmelsen, som har sin grund i artikel 49b i yrkeskvalifikationsdirektivet, aktualiseras om kommissionen i en delegerad akt fastställer innehållet i ett gemensamt utbildningsprov och Sverige anordnar detta prov.

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivet och de delegerade akter och genom-

förändringar som Europeiska kommissionen antagit med anledning av detta direktiv.

I paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om automatiskt erkännande av på grundval av gemensamma utbildningsprinciper. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.4 och 8.7.

Europeiskt yrkeskort

21 §

En yrkesutövare som avses i 2 § andra stycket 2 får begära att den behöriga myndigheten utfärdar ett europeiskt yrkeskort, förutsatt att Europeiska kommissionen har antagit genomförandeakter rörande detta yrke i enlighet med artikel 4a i yrkeskvalifikationsdirektivet.

Om yrkesutövaren avser att etablera sig i en annan stat inom EES eller i Schweiz ska den behöriga myndigheten endast förbereda ett utfärdande av ett europeiskt yrkeskort. Detsamma gäller om yrkesutövaren avser att i en sådan stat tillfälligt tillhandahålla tjänster inom ett yrke som har konsekvenser för säkerhet eller folkhälsa och som inte omfattas av automatiskt erkännande enligt 14–20 §.

I paragrafen regleras rätten till yrkeskort för yrkesutövare som är etablerade i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.

Av *första stycket* framgår att en yrkesutövare som har förvärvat yrkeskvalifikationer i Sverige eller fått dem erkända här får begära att den behöriga myndigheten utfärdar ett yrkeskort, förutsatt att kommissionen har antagit genomförandeakter om yrkeskort rörande detta yrke. Bestämmelsen, som har sin grund i artikel 4a i yrkeskvalifikationsdirektivet, aktualiseras således inte om sådana genomförandeakter saknas.

Av *andra stycket* framgår att myndigheten inte ska utfärda ett yrkeskort, utan endast förbereda utfärdandet av ett yrkeskort, om yrkesutövaren avser att etablera sig i en annan stat eller där tillhandahålla tjänster inom ett säkerhetsyrke eller ett hälso- och sjukvårdsyrke som inte erkänns automatiskt.

22 §

Den behöriga myndigheten ska utfärda ett europeiskt yrkeskort till en yrkesutövare som avser att etablera sig i Sverige och som innehar en yrkeskvalifikation som ska erkännas enligt denna lag. Detsamma gäller om yrkesutövaren avser att tillfälligt tillhandahålla tjänster i Sverige inom ett yrke som har konsekvenser för säkerhet eller folkhälsa och som inte omfattas av automatiskt erkännande enligt 14–20 §.

Första stycket gäller endast om Europeiska kommissionen har antagit genomförandeakter rörande detta yrke i enlighet med artikel 4a i yrkeskvalifikationsdirektivet.

I paragrafen regleras rätten till yrkeskort för yrkesutövare som inte har förvärvat sina yrkeskvalifikationer i Sverige eller fått dem erkända här. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.

Bestämmelsen har sin grund i artikel 4d i yrkeskvalifikationsdirektivet. I *första stycket* regleras den behöriga myndighetens skyldighet att utfärda ett yrkeskort med anledning av en begäran som har överförts från yrkesutövarens ursprungsstat.

Av *andra stycket* framgår att bestämmelsen endast aktualiseras om kommissionen har antagit genomförandeakter om yrkeskort rörande ett specifikt yrke.

23 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs om europeiskt yrkeskort.

I paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om yrkeskort. Övervägandena finns i avsnitt 8.6 och 8.7.

Kunskaper i det svenska språket

24 §

Föreskrifter om krav på yrkesutövares kunskaper i det svenska språket får inte tillämpas på ett sätt som inskränker rätten till erkännande av yrkeskvalifikationer eller europeiskt yrkeskort enligt denna lag.

Om det av särskild anledning i det enskilda fallet kan antas att en yrkesutövare, vars yrkeskvalifikationer har erkänts enligt denna lag eller som innehar ett europeiskt yrkeskort, saknar för yrket nödvändiga kunskaper i det svenska språket, får den behöriga myndigheten besluta att kontrollera kunskaperna innan tillträde till yrket beviljas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att kontroller av språkkunskaper för utövare av yrken inom hälso- och sjukvården får ske utan att kravet i andra stycket om särskild anledning i det enskilda fallet är uppfyllt.

Paragrafen avser språkrav och anger förutsättningarna för att behöriga myndigheter ska få genomföra språkkontroller. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.2.

Bestämmelsen har sin grund i artikel 53 i yrkeskvalifikationsdirektivet. I *första stycket* anges att föreskrifter om krav på yrkesutövares kunskaper i det svenska språket inte får tillämpas på ett sätt som inskränker rätten till erkännande av yrkeskvalifikationer eller europeiskt yrkeskort enligt denna lag. Detta innebär att även om det i sektorsförfattning ställs krav på språkkunskaper för att tillträde till ett visst yrke ska beviljas, får sökandens brister i detta avseende inte beaktas vid prövningen av om yrkeskvalifikationerna ska erkännas eller yrkeskort utfärdas. Det måste dock i sammanhanget poängteras att bestämmelsen inte hindrar eller påverkar prövningen av krav på yrkeskvalifikationer som i sig avser just språkkunskaper, t.ex. avseende tolkar och lärare i ämnet svenska. Vidare bör det noteras att krav på kunskaper i svenska inte alls ställs för tillträde till alla reglerade yrken. Inom de sektorer där sådana krav inte ställs saknar denna bestämmelse relevans.

I *andra stycket* begränsas myndigheternas möjligheter att genomföra språkkontroller till sådana situationer då det av särskild anledning i det enskilda fallet kan antas att en yrkesutövare saknar tillräckliga språkkunskaper. Uttrycket ”för yrket nödvändiga kun-

skaper” innebär att krav på språkkunskaper måste vara anpassade och proportionerliga i förhållande till det faktiska behov av sådana kunskaper som föreligger inom respektive yrke. Därmed tydliggörs att de bestämmelser om språkkunskaper som återfinns i vissa sektorförfattningar rörande reglerade yrken inte får tolkas och tillämpas på ett sätt som innebär att högre krav ställs än vad som är faktiskt är nödvändigt. Språkkontroller får således, enligt denna huvudregel, inte ske regelmässigt eller slentrianmässigt, utan endast om det under handläggningen av ärendet har framkommit särskilda omständigheter som tyder på att yrkesutövaren inte uppfyller språkravet, till exempel om sökanden trots anmodan inte har gett in något intyg som styrker nödvändiga språkkunskaper. Det framgår vidare av bestämmelsen att en myndighet, om förutsättningarna är uppfyllda, ”får besluta” att kontrollera kunskaperna. En språkkontroll får således inte genomföras enbart inom ramen för myndighetens faktiska handlande, utan ska först manifesteras i ett skriftligt, överklagbart beslut. Slutligen anges i bestämmelsen att ett sådant beslut får fattas först när yrkesutövaren ”har erhållit” ett yrkeskort eller dennes yrkeskvalifikationerna ”har erkänts”. Ett beslut om språkkontroll får således inte fattas innan frågan om yrkeskort respektive yrkeskvalifikationerna har avgjorts, se även första stycket. Det finns däremot ingenting som hindrar att ett beslut om språkkontroll meddelas samtidigt som beslutet om yrkeskort eller beslutet rörande yrkeskvalifikationerna.

I *tredje stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att kontroller av språkkunskaper för utövare av yrken inom hälso- och sjukvården får ske utan att kravet i 7 § andra stycket om särskild anledning i det enskilda fallet är uppfyllt. Bestämmelsen tydliggör att det i patientsäkerhetsförordningen och Socialstyrelsens föreskrifter kan finnas undantag från förbudet i andra stycket mot mer regelmässiga språkkontroller, jfr artikel 53.3 första meningen i yrkeskvalifikationsdirektivet. Sådana föreskrifter får dock inte stå i strid med vad som anges i första stycket. Ett beslut om språkkontroll får således inte heller med stöd av sådana föreskrifter fattas innan frågan om sökandens yrkeskvalifikationerna har avgjorts.

Sekretess

25 §

Bestämmelser om sekretess finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I paragrafen lämnas en upplysning om att bestämmelser om sekretess finns i offentlighets- och sekretesslagen. Övervägandena finns i avsnitt 8.7 och 8.8.

Överklagande m.m.

26 §

Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

Paragrafen anger när beslut enligt lagen börjar gälla. Övervägandena finns i avsnitt 8.9.

27 §

Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen reglerar rätten att överklaga beslut. Övervägandena finns i avsnitt 8.9.

14.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen

28 kap.

Erkännande av utländska yrkeskvalifikationer

16 a §

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som hänför sig till ärende enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte beslut i ärendet. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Paragrafen, som är ny, reglerar sekretess för vissa uppgifter som hänför sig till ärenden enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer. Övervägandena finns i avsnitt 8.8.

Av *första stycket* framgår att sekretess gäller under vissa omständigheter för uppgifter om enskildas ekonomiska eller personliga förhållanden som hänför sig till ärende enligt lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Uttrycket "hänför sig till" innebär att sekretessen inte endast gäller i det ärende om erkännande och hos den myndighet där uppgifterna har samlats in. Bestämmelsen är tillämplig även i andra sammanhang där uppgifterna därefter förekommer, t.ex. i ärenden om legitimation eller annat behörighetsbevis eller hos en annan myndighet dit uppgifterna överlämnats. Sekretessen gäller med ett rakt skaderekvisit, nämligen endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Detta innebär en presumtion för offentlighet.

Av *andra stycket* framgår att sekretessen inte gäller beslut i ärendet. Vidare framgår att sekretesstiden är högst femtio år.

14.3 Förslaget till lag om ändring i lagen om bevakningsföretag

3 b §

En enskild person som tillfälligt bedriver bevakningsverksamhet eller utbildning i Sverige har, utan hinder av 3 §, auktorisation för verksamheten om han eller hon

1. har gett in en fullständig förhandsanmälan,
2. uppfyller de villkor för *tillfälligt tillhandahållande av tjänster* som gäller enligt *dels lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, dels de föreskrifter om förhandskontroll av yrkesutövarens yrkeskvalifikationer* som har meddelats med stöd av denna lag, samt
3. har underrättats skriftligen om att förutsättningarna enligt 1 och 2 är uppfyllda.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på att en person ska ha underrättats enligt första stycket 3 för att ha auktorisation.

Paragrafen innehåller bestämmelser i fråga om auktorisation för vissa bevaknings- och utbildningsföretag som bedriver tillfällig verksamhet i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Ändringen i *första stycket andra punkten* innebär inte någon förändring i sak, utan är en följd av att *andra stycket* upphör och ersätts av bestämmelser i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

4 a §

Den som hos ett auktoriserat bevakningsföretag tillfälligt arbetar i Sverige är, utan hinder av 4 §, godkänd för arbetet om han eller hon

1. har gett in en fullständig förhandsanmälan,
2. uppfyller de villkor för *tillfälligt tillhandahållande av tjänster* som gäller enligt *dels lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, dels de föreskrifter om förhandskontroll av yrkesutövarens yrkeskvalifikationer* som har meddelats med stöd av denna lag, samt

3. har underrättats skriftligen om att förutsättningarna enligt 1 och 2 är uppfyllda.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på att en person ska ha underrättats enligt första stycket 3 för att vara godkänd.

Paragrafen innehåller bestämmelser i fråga om godkännande av vissa personer som i Sverige arbetar tillfälligt hos auktoriserade bevakningsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Ändringen i *första stycket andra punkten* innebär inte någon förändring i sak, utan är en följd av att *andra stycket* upphör och ersätts av bestämmelser i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om auktorisation och godkännande samt om villkor för de verksamheter som omfattas av denna lag.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om auktorisation och godkännande. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1.

I ett nytt *andra stycke* lämnas en upplysning om att bestämmelser om erkännande av vissa utländska yrkeskvalifikationer finns i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

14.4 Förslaget till lag om ändring i patientsäkerhetslagen

1 kap.

4 §

Med hälso- och sjukvårdspersonal avses i denna lag

1. den som har legitimation för ett yrke inom hälso- och sjukvården,
2. personal som är verksam vid sjukhus och andra vårdinrättningar och som medverkar i hälso- och sjukvård av patienter,
3. den som i annat fall vid hälso- och sjukvård av patienter biträder en legitimerad yrkesutövare,
4. apotekspersonal som tillverkar eller expedierar läkemedel eller lämnar råd och upplysningar,
5. personal vid Giftinformationscentralen som lämnar råd och upplysningar,
6. personal vid larmcentral och sjukvårdsrådgivning som förmedlar hjälp eller lämnar råd och upplysningar till vårdsökande, och
7. den som i annat fall, enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag *och enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, tillfälligt* tillhandahåller tjänster inom ett yrke inom hälso- och sjukvården utan att ha svensk legitimation för yrket.

Vid tillämpningen av första stycket 1 och 3 jämföras med legitimerad yrkesutövare den som enligt särskilt förordnande har motsvarande behörighet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att andra grupper av yrkesutövare inom hälso- och sjukvården ska omfattas av lagen.

Paragrafen definierar vilka som omfattas av termen hälso- och sjukvårdspersonal. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Ändringen i *första stycket sjunde punkten* innebär inte någon förändring i sak, utan är en följd av att vissa bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i patientsäkerhetsförordningen upphör och ersätts av bestämmelser i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

4 kap.

4 §

Behörig att utöva yrke som apotekare, barnmorska, läkare, receptarie och tandläkare är endast den som

1. har legitimation för yrket,
2. särskilt *har* förordnats att utöva det, *eller*
3. *har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster inom yrket i Sverige enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.*

Paragrafen reglerar ensamrätt till vissa yrken. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Ändringen utgör ett förtydligande av att även de som enligt yrkeskvalifikationsdirektivet har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster inom yrket har behörighet att utöva yrket. Vidare delas bestämmelsen upp i punkter.

5 §

En i 1 § angiven yrkestitel får användas endast av den som har legitimation för yrket eller genomgår föreskriven praktisk tjänstgöring.

Yrkestitlarna apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska och tandläkare får även användas av den som enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster inom yrket i Sverige.

Paragrafen anger förutsättningarna för att få använda en skyddad yrkestitel. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

I ett nytt *andra stycke*, som motsvaras av artikel 7.3 sista meningen i yrkeskvalifikationsdirektivet, anges att även de som enligt yrkeskvalifikationsdirektivet har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster inom vissa yrken får använda de skyddade yrkestitlarna. De yrkestitlar som nämns avser yrken som omfattas av den automatiska ordningen för erkännande av yrkeskvalifikationer på grundval av samordning av minimikraven för utbildning.

6 kap.*18 §*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fortbildning för hälso- och sjukvårdspersonal.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om fortbildning för hälso- och sjukvårdspersonal. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

9 kap.*4 §*

Ordföranden får ensam fatta beslut

1. som inte innefattar slutligt avgörande i sak, dock inte beslut om föreläggande att genomgå läkarundersökning enligt 8 kap. 7 § första stycket eller om tillfällig återkallelse av legitimation eller behörighet enligt 8 kap. 6 §, 7 § andra stycket, 9 § eller 11 §,

2. om återkallelse på egen begäran av legitimation eller behörighet i fall när det inte finns hinder mot återkallelse,

3. om återkallelse av legitimation enligt 8 kap. 7 § tredje stycket när den legitimerade inte följt föreläggande om läkarundersökning,
eller

4. om underrättelse enligt 18 §.

Ärenden som har avgjorts enligt första stycket ska anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

Paragrafen reglerar när ansvarsnämndens ordförande får fatta beslut ensam. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

I en ny *fjärde punkt i första stycket* anges att beslut om att ansvarsnämnden ska skicka en underrättelse enligt 18 § får fattas av ordföranden ensam.

Informationsskyldighet

18 §

Om ansvarsnämnden eller en allmän förvaltningsdomstol enligt 8 kap. beslutar om återkallelse av legitimation eller om indragning eller begränsning av förskrivningsrätt, ska ansvarsnämnden besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om beslutet eller domen. En sådan underrättelse ska ske senast tre dagar efter den dag då det beslut eller den dom som underrättelsen avser har meddelats. Om detta beslut eller denna dom senare upphör att gälla, ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz.

Underrättelser enligt första stycket ska ske via informationssystemet för den inre marknaden (IMI).

Paragrafen, som är ny, reglerar skyldigheten för ansvarsnämnden att underrätta andra stater inom EES och Schweiz om beslut som innebär att en yrkesutövare har begränsats eller förbjudits att utöva verksamhet i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Bestämmelsen har sin grund i artikel 56a i yrkeskvalifikationsdirektivet. Enligt *första stycket första meningen* ska ansvarsnämnden besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om ansvarsnämnden eller en allmän förvaltningsdomstol beslutar om återkallelse av legitimation eller om indragning eller begränsning av förskrivningsrätt. Med ”de behöriga myndigheterna” avses de myndigheter som staterna har anmält som behöriga att ta emot varningar enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Skyldigheten att underrätta övriga stater omfattar alla beslut som innebär att en legitimation återkallas eller att en yrkesutövares förskrivningsrätt dras in eller begränsas, oavsett var den berörda yrkesutövaren har förvärvat sina yrkeskvalifikationer. Skyldigheten gäller också oavsett om beslutet eller domen avser en tidsbegränsad eller en permanent åtgärd. Den omständigheten att skyldigheten omfattar inte bara ansvarsnämndens egna beslut, utan även beslut av allmänna förvaltningsdomstolar, innebär att ansvarsnämnden noggrant måste bevaka alla överklagade ärenden.

I *första stycket andra meningen* anges att underrättelsen ska ske senast tre dagar efter den dag då det beslut eller den dom som underrättelsen avser har meddelats. Ansvarsnämnden får således inte invänta att beslutet eller domen vinner laga kraft.

Enligt *första stycket tredje meningen* ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om det beslut eller den dom som föranlett en varning senare skulle upphöra att gälla. Detta gäller inte bara i den situation då en domstol efter överklagande ändrar ett beslut till yrkesutövarens fördel, utan även i det fall då en domstol genom inhibition förordnar rörande saken och beslutar att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla. De övriga staterna ska således alltid ha tillgång till aktuella uppgifter rörande yrkesutövarens faktiska rätt att utöva sitt yrke. Även detta kräver att ansvarsnämnden noggrant bevakar alla överklagade ärenden, till dess målet har avgjorts slutligt och domen har vunnit laga kraft.

I *andra stycket* anges att underrättelse enligt första stycket ska ske via IMI. Ansvarsnämnden måste således ansluta sig till detta system.

10 kap.

12 §

Beslut i frågor som avses i 8 kap. och 9 kap. 18 § gäller omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

Paragrafen anger att vissa av ansvarsnämndens beslut gäller omedelbart. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Ändringen innebär att även ansvarsnämndens beslut om underrättelse enligt 9 kap. 18 § gäller omedelbart, om inte annat anges i beslutet.

14.5 Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen

3 kap.

3 a §

Socialnämnden ska se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet rörande barn och ungdom.

Socialnämnden ska använda handläggare som har avlagt svensk socionomexamen eller annan relevant examen på grundnivå i högs-

kolan eller som har utländsk utbildning som erkänts enligt 3 b § första eller tredje stycket för utförande av sådana uppgifter inom socialtjänsten rörande barn och ungdom som innefattar

1. bedömning av om utredning ska inledas,
2. utredning och bedömning av behovet av insatser eller andra åtgärder, eller
3. uppföljning av beslutade insatser.

Socialnämnden ansvarar för att den handläggare som självständigt utför arbetsuppgifter som avses i andra stycket har tillräcklig erfarenhet för uppgiften.

Paragrafen reglerar bl.a. lägsta utbildningsnivå för dem som utför vissa uppgifter inom socialtjänsten rörande barn och ungdom. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1.

Ändringen i *andra stycket* föranleds av att det i 3 b § införs ett nytt första stycke.

3 b §

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Socialnämnden får även använda handläggare med annan utländsk utbildning än sådan som avses i första stycket för utförande av de uppgifter som anges i 3 a § andra stycket, om utbildningen ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar svensk sacionomexamen eller annan relevant examen på grundnivå i högskolan.

Den myndighet som regeringen bestämmer får i enskilda fall bedöma om kraven enligt *andra stycket* är uppfyllda.

Paragrafen reglerar erkännande av utländska yrkeskvalifikationer som ger behörighet att utföra vissa uppgifter inom socialtjänsten rörande barn och ungdom. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1 och 8.7.

I ett nytt *första stycke* lämnas en upplysning om att bestämmelser om erkännande av vissa utländska yrkeskvalifikationer och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige finns

i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen. En ansökan om ett sådant erkännande, i form av ett bevis om behörighet enligt 7 a kap. 1 § socialtjänstlagen, ska handläggas enligt 18 § förordningen om erkännande av yrkeskvalifikationer och kan således ges in till Socialstyrelsen även av den socialnämnd som vill använda yrkesutövaren i fråga.

Ändringen i *andra* och *tredje stycket* är en följd av ändringen i första stycket.

14.6 Förslaget till lag om ändring i skollagen

2 kap.

13 §

Undervisningen får bedrivas endast av den som

1. har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning, *eller*

2. *enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster som lärare eller förskollärare i Sverige.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet.

Regeringen får även meddela föreskrifter om undantag från kraven på legitimation och behörighet för sådana speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare i grundsärskolan, specialskolan, gymnasiesärskolan eller särskild utbildning för vuxna.

Paragrafen reglerar vilka som får bedriva undervisning inom skolväsendet. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Ändringen i inledningen till *första stycket* är av språklig karaktär. Dessutom delas första stycket upp i två punkter, varav den första punkten motsvarar tidigare lydelse av första stycket. Innehållet i den andra punkten är nytt och utgör ett förtydligande om att undervisning även får bedrivas av den som enligt yrkeskvalifikationsdirektivet har rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster som lärare eller förskollärare i Sverige.

24 §

Om ansvarsnämnden eller en allmän förvaltningsdomstol beslutar att återkalla en legitimation, ska ansvarsnämnden besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om beslutet eller domen. En sådan underrättelse ska ske senast tre dagar efter den dag då det beslut eller den dom som underrättelsen avser har meddelats. Om detta beslut eller denna dom senare upphör att gälla, ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz.

Underrättelser enligt första och ska ske via informationssystemet för den inre marknaden (IMI).

Paragrafen, som är ny, reglerar skyldigheten för ansvarsnämnden att underrätta andra stater inom EES och Schweiz om beslut som innebär att en yrkesutövare har begränsats eller förbjudits att utöva verksamhet i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Bestämmelsen har sin grund i artikel 56a i yrkeskvalifikationsdirektivet. Enligt *första stycket första meningen* ska ansvarsnämnden besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om ansvarsnämnden eller en allmän förvaltningsdomstol beslutar om återkallelse av legitimation. Med ”de behöriga myndigheterna” avses de myndigheter som staterna har anmält som behöriga att ta emot varningar enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Skyldigheten att underrätta övriga stater omfattar alla beslut som innebär att en legitimation återkallas, oavsett var den berörda yrkesutövaren har förvärvat sina yrkeskvalifikationer. Skyldigheten gäller också oavsett om beslutet eller domen avser en tidsbegränsad eller en permanent åtgärd. Den omständigheten att skyldigheten omfattar inte bara ansvarsnämndens egna beslut, utan även beslut av allmänna förvaltningsdomstolar, innebär att ansvarsnämnden noggrant måste bevaka alla överklagade ärenden.

I *första stycket andra meningen* anges att underrättelsen ska ske senast tre dagar efter den dag då det beslut eller den dom som underrättelsen avser har meddelats. Ansvarsnämnden får således inte invänta att beslutet eller domen vinner laga kraft.

Enligt *första stycket tredje meningen* ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om det beslut eller den dom som föranlett en varning senare skulle upphöra att gälla. Detta gäller inte bara i den situation då en domstol efter överklagande ändrar ett beslut till

yrkesutövarens fördel, utan även i det fall då en domstol genom inhibition förordnar rörande saken och beslutar att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla. De övriga staterna ska således alltid ha tillgång till aktuella uppgifter rörande yrkesutövarens faktiska rätt att utöva sitt yrke. Även detta kräver att ansvarsnämnden noggrant bevakar alla överklagade ärenden, till dess målet har avgjorts slutligt och domen har vunnit laga kraft.

I *andra stycket* anges att underrättelse enligt första stycket ska ske via IMI. Ansvarsnämnden måste således ansluta sig till detta system.

27 kap.

7 §

Ordföranden får ensam fatta beslut

1. som inte innefattar slutligt avgörande i sak, dock inte beslut om föreläggande att genomgå läkarundersökning enligt 27 kap. 13 §,
2. om återkallelse på egen begäran av legitimation,
3. om återkallelse av legitimation när den legitimerade inte följt föreläggande om läkarundersökning, *eller*
4. om underrättelse enligt 2 kap. 24 §.

Ärenden som har avgjorts enligt första stycket ska anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

Paragrafen reglerar när ansvarsnämndens ordförande får fatta beslut ensam. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

I en ny *fjärde punkt i första stycket* anges att beslut om att ansvarsnämnden ska skicka en underrättelse enligt 2 kap. 24 § får fattas av ordföranden ensam.

14.7 Förslaget till lag om ändring i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

1 kap.

4 §

Med djurhälsopersonal avses i denna lag personer som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som

1. har legitimation enligt 3 kap. 1 §,
2. har godkännande enligt 3 kap. 5 eller 6 §,
3. enligt *lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen tillfälligt* tillhandahåller tjänster inom yrket i Sverige, eller
4. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 3 kap. 7 a § att utöva ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård.

Paragrafen definierar vilka som omfattas av termen djurhälsopersonal. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Ändringen i *första stycket tredje punkten* innebär inte någon förändring i sak, utan är en följd av att vissa bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård upphör och ersätts av bestämmelser i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

2 kap.

6 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fortbildning för djurhälsopersonal.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om fortbildning för djurhälsopersonal. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

3 kap.

3 §

Behörig att utöva yrke som veterinär är endast den som har

1. legitimation för yrket enligt 1 §,
2. *tillfälligt tillhandahåller tjänster inom yrket i Sverige enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen*, eller
3. ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § första stycket att utöva veterinäryrket.

Paragrafen reglerar rätten att utöva veterinäryrket. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Ändringen i *andra punkten* innebär inte någon förändring i sak, utan är en följd av att vissa bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård upphör och ersätts av bestämmelser i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

4 §

En yrkestitel enligt 1 § (skyddad yrkestitel) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som

1. enligt nämnda paragraf har legitimation för yrket,
2. *tillfälligt tillhandahåller tjänster som veterinär i Sverige enligt lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen*, eller
3. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § första stycket att utöva yrke som veterinär eller djursjukskötare.

Den som saknar behörighet att använda en skyddad yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för att få använda en skyddad yrkestitel. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Ändringen i *första stycket andra punkten* innebär inte någon förändring i sak, utan är en följd av att vissa bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård upphör och ersätts av bestäm-

melser i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

5 §

Godkännande som hovslagare får meddelas efter ansökan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz finns i lagen (20xx:x) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Beteckningen godkänd hovslagare får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

Paragrafen reglerar yrket godkänd hovslagare. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1.

I ett nytt *tredje stycke* lämnas en upplysning om att bestämmelser om erkännande av vissa utländska yrkeskvalifikationer finns i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

6 §

Den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) får efter ansökan godkännas för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka yrken som kan komma i fråga för godkännande enligt första stycket, och

2. vilken utbildning eller praktisk erfarenhet som krävs för sådant godkännande.

Bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i ett annat EES-land än Sverige eller i Schweiz och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående godkännande, finns i lagen (20xx:x) om erkännande

av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för den som har genomgått utbildning utomlands eller har behörighet att utöva yrket i ett annat land *och som inte omfattas av de föreskrifter som avses i tredje stycket.*

Beteckningen godkänd för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård får i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård användas endast av den som fått godkännande enligt första stycket.

Paragrafen reglerar godkännande inom djurens hälso- och sjukvård av vissa yrken. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1.

I ett nytt *tredje stycke* lämnas en upplysning om att bestämmelser om erkännande av vissa utländska yrkeskvalifikationer och bestämmelser om tillfälligt tillhandahållande av tjänster i Sverige, utan föregående godkännande, finns i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Ändringen i *fjärde stycket* begränsar bemyndigandet till att avse föreskrifter om godkännande för den som inte omfattas av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

7 kap.

3 §

Ansvarsnämnden är beslutför med ordföranden och minst fem andra ledamöter.

Ordföranden får ensam fatta beslut

1. som innebär att ett ärende avgörs i sak, om det är uppenbart att ärendet inte kan leda till någon påföljd och om ärendet inte heller rör ansökan om att återfå legitimation eller annan behörighet,

2. som inte innefattar ett slutligt avgörande i sak, dock inte beslut om föreläggande att genomgå läkarundersökning enligt 6 kap. 7 § första stycket eller om tillfällig indragning eller begränsning enligt 6 kap. 9 § eller om utdömmande av vite enligt 11 § andra stycket i detta kapitel, *eller*

3. om underrättelse enligt 16 §.

Ärenden som har avgjorts av ordföranden ensam ska anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

Paragrafen reglerar bland annat när ansvarsnämndens ordförande får fatta beslut ensam. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

I en ny tredje punkt i andra stycket anges att beslut om att ansvarsnämnden ska skicka en underrättelse enligt 16 § får fattas av ordföranden ensam.

16 §

Om ansvarsnämnden eller en allmän förvaltningsdomstol avseende en veterinär beslutar om återkallelse av legitimation eller annan behörighet enligt 6 kap. 6 § eller begränsning av förskrivningsrätt enligt 6 kap. 8 §, ska ansvarsnämnden besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om beslutet eller domen. En sådan underrättelse ska ske senast tre dagar efter den dag då beslutet eller domen har meddelats. Om detta beslut eller denna dom senare upphör att gälla, ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz.

Underrättelser enligt första stycket ska ske via informationssystemet för den inre marknaden (IMI).

Paragrafen, som är ny, reglerar skyldigheten för ansvarsnämnden att underrätta andra stater inom EES och Schweiz om beslut som innebär att en veterinär har begränsats eller förbjudits att utöva verksamhet i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Bestämmelsen har sin grund i artikel 56a i yrkeskvalifikationsdirektivet. Enligt *första stycket första meningen* ska ansvarsnämnden besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om ansvarsnämnden eller en allmän förvaltningsdomstol avseende en veterinär beslutar om återkallelse av legitimation eller annan behörighet eller om begränsning av förskrivningsrätt. Med ”de behöriga myndigheterna” avses de myndigheter som staterna har anmält som behöriga att ta emot varningar enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Skyldigheten att underrätta övriga stater omfattar alla beslut som innebär att en legitimation eller annat behörighetsbevis återkallas eller att förskriv-

ningsrätt begränsas, oavsett var den berörda veterinären har förvärvat sina yrkeskvalifikationer. Skyldigheten gäller också oavsett om beslutet eller domen avser en tidsbegränsad eller en permanent åtgärd. Den omständigheten att skyldigheten omfattar inte bara ansvarsnämndens egna beslut, utan även beslut av allmänna förvaltningsdomstolar, innebär att ansvarsnämnden noggrant måste bevaka alla överklagade ärenden.

I *första stycket andra meningen* anges att underrättelsen ska ske senast tre dagar efter den dag då det beslut eller den dom som underrättelsen avser har meddelats. Ansvarsnämnden får således inte invänta att beslutet eller domen vinner laga kraft.

Enligt *första stycket tredje meningen* ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz om det beslut eller den dom som föranlett en varning senare skulle upphöra att gälla. Detta gäller inte bara i den situation då en domstol efter överklagande ändrar ett beslut till veterinärens fördel, utan även i det fall då en domstol genom inhibition förordnar rörande saken och beslutar att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla. De övriga staterna ska således alltid ha tillgång till aktuella uppgifter rörande veterinärens faktiska rätt att utöva sitt yrke. Även detta kräver att ansvarsnämnden noggrant bevakar alla överklagade ärenden, till dess målet har avgjorts slutligt och domen har vunnit laga kraft.

I *andra stycket* anges att underrättelse enligt första stycket ska ske via IMI. Ansvarsnämnden måste således ansluta sig till detta system.

14.8 Förslaget till lag om ändring i lagen om ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

3 §

I denna lag avses med

1. vård: de åtgärder och produkter som omfattas av definitionerna i punkterna 2, 3 och 5–9,
2. hälso- och sjukvård: åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador samt sjuktransporter,
3. tandvård: åtgärder som avses i 1 § tandvårdslagen (1985:125),

4. hälso- och sjukvårdspersonal: läkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, barnmorska eller farmaceut i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU, eller annan person som utövar yrkesverksamhet inom hälso- och sjukvård som är begränsad till ett reglerat yrke enligt definitionen i artikel 3.1 a i direktiv 2005/36/EG, eller en person som anses som hälso- och sjukvårdspersonal enligt den behandlande medlemsstatens lagstiftning,

5. läkemedel: sådana läkemedel som enligt läkemedelslagen (1992:859) är avsedda att tillföras människor,

6. andra varor: sådana varor som avses i 18 och 20 §§ lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.,

7. hjälpmedel: sådana hjälpmedel som avses i 3 b § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),

8. förbrukningsartiklar: sådana förbrukningsartiklar som avses i 3 d § hälso- och sjukvårdslagen,

9. övriga vårdprodukter: produkter som inte omfattas av definitionerna i punkterna 5–8 men som tillhandahålls vid hälso- och sjukvård eller tandvård och som en patient får vid vårdtillfället.

Paragrafen definierar vissa termer och uttryck som används i lagen. Ändringen i *fjärde punkten* föranleds av att yrkeskvalifikationsdirektivet har ändrats genom direktiv 2013/55/EU.

Kommittédirektiv 2013:59

Genomförande av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet

Beslut vid regeringssammanträde den 23 maj 2013

Sammanfattning

En särskild utredare ska lämna förslag till hur det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet ska genomföras i svensk rätt och förvaltning. Direktivet syftar till att underlätta tillträde till eller utövande av ett reglerat yrke i Europeiska ekonomiska samarbetsrådet (EES). Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet förhandlas för närvarande i rådet och väntas bli antaget inom den närmaste tiden. I uppdraget ingår att analysera hur direktivet förhåller sig till svensk rätt, bedöma behovet av författningsändringar och andra åtgärder. Utredaren ska föreslå författningsändringar och andra åtgärder som behövs för att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet.

Utredaren ska följa de förhandlingar om förslagen till ändring av yrkeskvalifikationsdirektivet som pågår inom Europeiska unionen (EU) och i sitt förslag utgå från det innehåll som direktivet får när det antas av Europaparlamentet och rådet.

Uppdraget ska redovisas senast den 11 april 2014.

Yrkeskvalifikationsdirektivet

Enligt EU-fördragen är ett av unionens mål att avskaffa hindren för fri rörlighet för personer och tjänster mellan medlemsstaterna. För medlemsstaternas medborgare innebär detta bl.a. rätt att utöva ett yrke, som egenföretagare eller som anställd, i en annan medlemsstat än

den där de har skaffat sig sina yrkeskvalifikationer. I artikel 53.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt föreskrivs dessutom att direktiv ska utfärdas som syftar till ömsesidigt erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis. Under de senaste fyrtio åren har 15 sådana direktiv antagits och genom dem har olika ordningar för erkännande har införts. År 2005 antogs ett nytt direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (yrkeskvalifikationsdirektivet), som konsoliderade och moderniserade reglerna för erkännandet av yrkeskvalifikationer. Därmed upphörde de tidigare antagna direktiven på området att gälla.

Yrkeskvalifikationsdirektivet syftar till att underlätta för den som vill arbeta inom ett så kallat reglerat yrke i ett annat EES-land. Med reglerat yrke menas att det genom en lag eller andra författningar krävs bestämda yrkeskvalifikationer för att få utöva yrket, t.ex. examensbevis, auktorisation, legitimation eller motsvarande. Den som vill arbeta i ett annat EES-land inom ett reglerat yrke som omfattas av direktivets bestämmelser ska ansöka om erkännande av sina yrkeskvalifikationer hos den behöriga myndigheten för yrket i det land där den sökande vill utöva yrket. Erkännandet gäller således samma yrke som yrkesutövaren har behörighet till i sitt hemland. I samtliga medlemsstater finns det en s.k. kontaktpunkt som informerar om direktivet och kan hänvisa till rätt behörig myndighet för yrket. Reglerna omfattar alla medborgare i EES som vill utöva ett reglerat yrke som egenföretagare eller anställd i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten. De gäller således inte för juridiska personer.

Direktivets bestämmelser har i Sverige införlivats genom de författningar som reglerar respektive yrke. För närvarande är ett fyrtiotal yrken reglerade i Sverige, varav drygt tjugo inom hälso- och sjukvårdens områden. Det innebär att författningar inom ansvarsområden för flertalet departement och tioalet myndigheter berörs av direktivet.

Det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet

För att ytterligare främja rörligheten inom EU:s inre marknad har kommissionen föreslagit att systemet för erkännande av yrkeskvalifikationer ska reformeras. Rörligheten på arbetsmarknaden har lyfts fram som en nyckelfråga för Europas konkurrenskraft i dels kommissionens meddelande Europa 2020, dels inre marknadsakten,

där revideringen av direktivet är en av tolv nyckelåtgärder. Europeiska rådet har vid flera tillfällen lyft fram att det är viktigt att göra framsteg inom erkännandet av kvalifikationer och minska antalet reglerade yrken.

Kommissionen presenterade därför den 19 december 2011 ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet). Förslaget innehåller horisontella åtgärder som europeiska yrkeskortet, varningsmekanismen för hälso- och sjukvårdsyrken, nationella kontaktpunkter för tjänster, partiellt tillträde, gemensamma utbildningsprinciper och transparensartikeln som syftar till att ge en större öppenhet och insyn i direktivets omfattning. De rör även lagstiftningen för bland annat läkare, sjuksköterskor, veterinärer, apotekare och arkitekter. Förhandlingen av kommissionens förslag till det moderniserade direktivet startade i januari 2012. Det irländska ordförandeskapet har som ambition att under våren 2013 avsluta förhandlingarna. Därefter väntar en genomförandeperiod på sannolikt två år.

Regeringens utgångspunkter i förhandlingen

Regeringen välkomnar initiativet till en modernisering av yrkeskvalifikationsdirektivet och de ansträngningar som görs för att underlätta rörligheten inom EU. Möjligheten för arbetstagare och egenföretagare att röra sig inom EU är en nyckelfråga för att tillgodose tillgången på kompetens. Regeringen ser det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet som en prioriterad fråga då direktivet kan bidra till ökad tillväxt och sysselsättning på den inre marknaden. Sverige är ett land med få reglerade yrken och en väl fungerande arbetsmarknad. Däremot uppkommer utmaningar för en svensk yrkesutövare som vill arbeta i medlemsstater där hans eller hennes yrke är reglerat. Regeringen anser att antalet reglerade yrken i EU bör minska då de kan utgöra ett hinder för yrkesutövares marknadstillträde. Regeringen är mycket positiv till förslag om ökad öppenhet och insyn som i förlängningen kan bidra till färre reglerade yrken. Ett led i detta är den nya anmälningsprocedur som föreslås där medlemsstaterna tydligt ska motivera reglering av yrken.

Uppdraget att lämna förslag till genomförande

Utredaren ska lämna förslag till hur Europaparlamentet och rådets direktiv om ändring av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer ska genomföras i svensk rätt och förvaltning.

Utredaren ska följa de förhandlingar om förslaget till ändring av yrkeskvalifikationsdirektivet som pågår inom Europeiska unionen och i sitt förslag utgå från det innehåll som direktivet får när det antas av Europaparlamentet och rådet.

I uppdraget ingår att analysera hur direktivet förhåller sig till svensk rätt och att bedöma behovet av författningsändringar och andra åtgärder som behövs för att säkerställa ett korrekt genomförande. Det moderniserade direktivet kommer att kräva både ändringar av befintliga regler och införande av nya regler. Utredaren ska föreslå sådana författningsändringar och andra åtgärder som behövs för att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet.

En del av uppdraget är att lägga fram förslag till hur de nya artiklarna om öppenhet och insyn och anmälningssprocedur ska genomföras. Uppdraget innebär även att förslag ska presenteras om hur de administrativa arrangemang som direktivet kräver kan läggas upp och fungera nationellt, däribland stödcentrum (assistance center), varningsmekanismen, kontaktpunkten för tjänster och andra aktuella myndighetssamarbeten.

Sveriges skyldigheter i detta sammanhang med anledning av EU-medlemskapet ska omhändertas i utredningsarbetet.

Som en del i uppdraget ingår även att utredaren ska inventera den aktuella svenska lagstiftningen och analysera dess förhållande till direktivet för att åstadkomma ett fullständigt genomförande av direktivet. Utredaren ska se över den aktuella lagstiftningen, även i de delar som tidigare genomförts av yrkeskvalifikationsdirektivet, och föreslå ändringar som underlättar tillämpningen av lagstiftningen eller som av andra skäl är nödvändiga. Syftet med översynen är att dels göra lagstiftningen tydlig och lätt att tillämpa, dels få en horisontell översikt över lagstiftningen. Översynen ska utgå från de praktiska erfarenheterna av lagstiftningens tillämpning. I sammanhanget ska utredaren även beakta regeringens ovan angivna utgångspunkter för förhandlingen. Utredaren ska även analysera yrkeskvalifikationsdirektivets förhållande till den närliggande regleringen och det administrativa samarbete inom ramen för Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet).

I den mån det är möjligt ska utredaren redogöra för hur några centrala EES-länder avser att genomföra direktivet.

Vidare ska utredaren överväga och lämna förslag på hur kunskapen om yrkeskvalifikationsdirektivet och dess genomförande i nationell rätt kan ökas främst hos berörda myndigheter. Utredaren får även lämna förslag till andra åtgärder som hon eller han i sammanhanget finner nödvändiga.

Konsekvenser

Utredaren ska i enlighet med kommittéförordningen (1998:1474) belysa effekter och konsekvenser för dem som berörs av förslagen. Utredaren ska särskilt beakta de administrativa konsekvenserna och utforma förslagen med beaktande av effektivitet och möjlighet till minskade administrativa kostnader. Om ett förslag förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras inom berört utgiftsområde. Utredaren ska även beskriva konsekvenser av den föreslagna finansieringen.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren ska inhämta synpunkter från Universitets- och högskolerådet, Kommerskollegium, Socialstyrelsen, Tillväxtverket, Konsumentverket, samtliga behöriga myndigheter enligt direktivet samt andra berörda myndigheter och organisationer. Utredaren kan även samråda med EU-kommissionen när det är lämpligt.

Uppdraget ska redovisas senast den 11 april 2014.

(Utbildningsdepartementet)

Jämförelsetabell

Genomförandet av det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet

Artikel i det moderniserade yrkeskvalifikationsdirektivet	Genomförande i svensk rätt
1	Kräver inget genomförande.
2.1	2 § i lagen.
2.2	Kräver inget genomförande.
2.3	5 § i lagen.
2.4	Kräver inget genomförande (ej reglerat i SE).
3.1 och 3.3	6 § i lagen och 4 § i förordningen.
3.1 g) och h) andra meningen	Verkställighetsföreskrifter, se 60 § i förordningen.
3.2	Kräver inget genomförande.
4.1	3 § i lagen.
4.2	3 § i lagen.
4.3	3 § i lagen samt 12 § i förordningen.
4a.1-2	21 och 22 §§ i lagen.
4a.3	Kräver inget genomförande.
4a.4	21 § första stycket i lagen samt 6 § andra stycket i förordningen.
4a.5 första stycket	21 § andra stycket och 22 § i lagen.
4a.5 andra stycket	3 § i lagen. Kan kräva ytterligare föreskrifter om yrkeskort införs, se 60 och 61 §§ i förordningen.
4a.6 första- tredje meningen	59 § i förordningen.
4a.6 fjärde meningen	Åtgärder som ska vidtas om yrkeskort införs.
4a.7	Kräver inget genomförande.
4a.8	Kan kräva ytterligare föreskrifter på sektorsnivå om yrkeskort införs.
4b.1	23 § första stycket i förordningen.

4b.2	23 § andra stycket och 28 § sista meningen i förordningen.
4b.3	24 § i förordningen.
4b.4	Kräver inget genomförande. Om föreskrifter skulle behövas kan de meddelas av Kommerskollegium enligt 63 § i förordningen.
4c.1, utom sista meningen	26 § i förordningen.
4c.1 sista meningen	27 § andra stycket i förordningen.
4c.2	64 och 66 §§ i förordningen.
4c.3	27 § i förordningen.
4c.4	Kräver inget genomförande, se dock 3 § i lagen.
4d.1	24 § tredje stycket och 25 § i förordningen.
4d.2	28 och 29 §§ i förordningen.
4d.3	28 och 30 §§ i förordningen.
4d.4	32 § i förordningen, se även 20 § förvaltningslagen.
4d.5 första stycket	33 § i förordningen.
4d.5 andra stycket	31 § i förordningen.
4d.6	3 § i lagen samt 14 § andra stycket i förordningen. Bestämmelser i sektorsförfattning torde krävas om yrkeskort införs.
4d.7	64 och 66 § i förordningen.
4e.1	42 § i förordningen.
4e.2	Kräver inget genomförande, följer av IMI-aktens utformning. Om föreskrifter skulle behövas kan de meddelas av Kommerskollegium enligt 63 § i förordningen.
4e.3 första meningen	Kräver inget genomförande, följer av IMI-aktens utformning. Om föreskrifter skulle behövas kan de meddelas av Kommerskollegium enligt 63 § i förordningen.
4e.3 andra meningen	Kräver inget genomförande, följer av artikel 19 i IMI-förordningen. Om föreskrifter skulle behövas kan de meddelas av Kommerskollegium enligt 63 § i förordningen.
4e.4	Kräver inget genomförande, följer av IMI-aktens utformning. Om föreskrifter skulle behövas kan de meddelas av Kommerskollegium enligt 63 § i förordningen.

4e.5	Kräver inget genomförande, följer av IMI-förordningen. Om föreskrifter skulle behövas kan de meddelas av Kommerskollegium enligt 63 § i förordningen.
4e.6	Kräver inget genomförande, följer av IMI-förordningen. Om föreskrifter skulle behövas kan de meddelas av Kommerskollegium enligt 63 § i förordningen.
4e.7	Kräver inget genomförande, följer av kommissionens genomförandeakter. Om föreskrifter skulle behövas kan de meddelas av Kommerskollegium enligt 63 § i förordningen.
4f.1	12 § första och andra stycket i förordningen.
4f.2	13 § i förordningen.
4f.3	Följer av placeringen av 12 § i förordningen, som hänvisar till 10 §.
4f.4	6 § tredje stycket i förordningen.
4f.5	12 § tredje stycket i förordningen.
4f.6	Följer av att 12 § i förordningen utgör undantag från 10 §, som avser prövning enligt 12 § i lagen.
5.1-2	8 § i lagen.
5.3	10 § i lagen.
7.1-2a	De föreskrifter som anges i 6 § första stycket i förordningen.
7.3	5 § i förordningen samt föreskrifter i sektorsförfattning avseende yrken som omfattas av automatiskt erkännande.
7.4	De föreskrifter som anges i 6 § första stycket i förordningen.
8.1 första, tredje och fjärde meningen	39 § i förordningen.
8.1 andra meningen	De föreskrifter som anges i 6 § första stycket i förordningen.
8.2	43 § i förordningen.
9	Kräver inget genomförande, men kan regleras i sektorsförfattning avseende hälso- och sjukvårdspersonal, våktare och veterinärer.
10	11 § i lagen.
11	7 § i förordningen.
12	8 § i förordningen.
13 .1-2	12 § i lagen samt 6 § punkt 4 i lagen.

13.3	Följer av 12 § i lagen.
13.4	9 § i förordningen.
14.1	10 § första stycket i förordningen.
14.2 första stycket	11 § första stycket i förordningen.
14.2 andra och tredje stycket samt 14.3	46 § första stycket 1 och 47 § i förordningen samt 11 § i förordningen, som hänvisar till särskilda föreskrifter (i sektorsförfattning).
14.4	10 § andra stycket i förordningen.
14.5	10 § tredje stycket i förordningen.
14.6	Kräver inget genomförande, följer av 20 § förvaltningslagen.
14.7	11 § andra stycket i förordningen.
16	14 § i lagen.
17-19	Ev. i sektorsförfattning, enligt bemyndigande i 15 § i lagen.
20	Kräver inget genomförande.
21 och 22-49, utom 25.3a	16-17 §§ i lagen samt de sektorsförfattningar som anges där.
21a	46 § första stycket 2-3 och 48 § i förordningen.
25.3a	46 § första stycket 4 och 49 § i förordningen.
49 a och 49b	18-19 §§ i lagen och sektorsförfattning, enligt bemyndigande i 20 § i lagen samt 60 § och 61 § 2 i förordningen.
50.1 första och andra stycket	Verkställighetsföreskrifter med stöd av bemyndigande i 60 § i förordningen.
50.1 tredje stycket	Ny sekretessbestämmelse, 28 kap. 16 a § offentlighets- och sekretesslagen, se 25 § i lagen.
50.2-3a	20 § tredje stycket i förordningen.
50.3b	45 § i förordningen.
50.4	Kräver inget genomförande (ej aktuellt i SE).
51.1	20 § andra stycket i förordningen.
51.2	20 § första och andra stycket samt 21 § i förordningen.
51.3	64 och 66 §§ i förordningen.
52.1	Sektorsförfattning.
52.2-3	Kräver inget genomförande.
53.1 och 53.3 första meningen	24 § första stycket i lagen samt i sektorsförfattning.
53.2-3	24 § andra stycket i lagen samt genom

	vidaredelegation i 5 kap. 21 § patientsäkerhetsförordningen.
53.4	64 och 66 § i förordningen.
54	Kräver inget genomförande. (Inget hindrar att en invandrare använder sin hemlandstitel, om den inte sammanfaller med en skyddad titel i SE. I så fall gäller undantaget i artikelns tredje mening.)
55a	7 § i lagen samt i sektorsförfattning.
56.1 första meningen	39 § i förordningen.
56.1 andra meningen	15 kap. 1 a § offentlighets- och sekretesslagen, se 25 § i lagen.
56.2	40 § i förordningen.
56.2a	45 § i förordningen.
56.3	35 § samt 58-59 §§ i förordningen samt 8 kap. RB.
56.4	57 § första stycket i förordningen.
56a.a-e samt i-k och 56a.2, 56a.5, 56a.6	Patientsäkerhetslagen, se upplysning i 41 § i förordningen, se även 57 § andra stycket i förordningen.
56a.f och 56a.2, 56a.5, 56a.6	Lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, se upplysning i 41 § i förordningen, se även 57 § andra stycket i förordningen.
56a.l och 56a.2, 56a.5, 56a.6	Skollagen, se upplysning i 41 § i förordningen, se även 57 § andra stycket i förordningen.
56a.3	44-45 §§ i förordningen.
56a.4	Personuppgiftslagen och ev. registerförfattningar.
56a.7-8	Kräver inget genomförande, följer av IMI-förordningen och kommissionens genomförandeakter. Om föreskrifter skulle behövas kan de meddelas av Kommerskollegium enligt 63 § i förordningen.
57 och 57a	36-38 §§ i förordningen.
57b	57 § första stycket i förordningen.
57c	Kräver inget genomförande.
58	Kräver inget genomförande.
59.1	I samband med anmälan om genomförande samt 46 § första stycket 5 och 50 § i förordningen.
59.2	I samband med anmälan om genomförande.

59.3-5	Transparensövningen och i samband med anmälan om genomförande samt 46 § första stycket 5 och andra stycket samt 50 § i förordningen.
59.6	I samband med anmälan om genomförande, samt 46 § första stycket 6 och andra stycket samt 50 § i förordningen.
59.7-9	Kräver inget genomförande.
60.1	46 § första stycket 7 och andra stycket samt 51 § i förordningen.
60.2	Kräver inget genomförande.
61-65	Kräver inget genomförande.

Detta dokument är endast avsett som dokumentationshjälpmedel och institutionerna ansvarar inte för innehållet

► **B** **EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2005/36/EG**
 av den 7 september 2005
 om erkännande av yrkeskvalifikationer
 (text av betydelse för EES)
 (EUT L 255, 30.9.2005, s. 22)

Ändrad genom:

		Officiella tidningen		
		nr	sida	datum
► <u>M1</u>	Rådets direktiv 2006/100/EG av den 20 november 2006	L 363	141	20.12.2006
► <u>M2</u>	Kommissionens förordning (EG) nr 1430/2007 av den 5 december 2007	L 320	3	6.12.2007
► <u>M3</u>	Kommissionens förordning (EG) nr 755/2008 av den 31 juli 2008	L 205	10	1.8.2008
► <u>M4</u>	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1137/2008 av den 22 oktober 2008	L 311	1	21.11.2008
► <u>M5</u>	Kommissionens förordning (EG) nr 279/2009 av den 6 april 2009	L 93	11	7.4.2009
► <u>M6</u>	Kommissionens förordning (EU) nr 213/2011 av den 3 mars 2011	L 59	4	4.3.2011
► <u>M7</u>	Kommissionens förordning (EU) nr 623/2012 av den 11 juli 2012	L 180	9	12.7.2012
► <u>M8</u>	Rådets direktiv 2013/25/EU av den 13 maj 2013	L 158	368	10.6.2013
► <u>M9</u>	Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU av den 20 november 2013	L 354	132	28.12.2013

Ändrad genom:

► <u>A1</u>	Kroatiens anslutningsfördraget (2012)	L 112	10	24.4.2012
--------------------	---------------------------------------	-------	----	-----------

Rättad genom:

- **C1** Rättelse, EUT L 271, 16.10.2007, s. 18 (2005/36/EG)
- **C2** Rättelse, EUT L 93, 4.4.2008, s. 28 (2005/36/EG)
- **C3** Rättelse, EUT L 33, 3.2.2009, s. 49 (2005/36/EG)

▼B

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV
2005/36/EG****av den 7 september 2005****om erkännande av yrkeskvalifikationer****(text av betydelse för EES)**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 40, artikel 47.1, artikel 47.2 första och tredje meningarna samt artikel 55,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Enligt artikel 3.1 c i fördraget är ett av gemenskapens mål att avskaffa hindren för fri rörlighet för personer och tjänster mellan medlemsstaterna. För medlemsstaternas medborgare innebär detta bland annat rätten att utöva ett yrke, som egenföretagare eller som anställd, i en annan medlemsstat än den där de har skaffat sig sina yrkeskvalifikationer. I artikel 47.1 i fördraget föreskrivs dessutom att direktiv skall utfärdas som syftar till ömsesidigt erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis.
- (2) Efter Europeiska rådets möte i Lissabon den 23—24 mars 2000 antog kommissionen ett meddelande om ”En strategi för tjänster på den inre marknaden”, som särskilt syftar till att göra det lika enkelt att fritt tillhandahålla tjänster inom gemenskapen som inom en medlemsstat. Med anledning av kommissionens meddelande ”Nya europeiska arbetsmarknader, öppna och tillgängliga för alla” gav Europeiska rådet i Stockholm den 23-24 mars 2001 kommissionen i uppdrag att för Europeiska rådets möte våren 2002 lägga fram ”särskilda förslag om en mera enhetlig, öppen och flexibel ordning för erkännande av kvalifikationer”.
- (3) Den garanti som detta direktiv ger personer som har erhållit sina yrkeskvalifikationer i en medlemsstat att få tillträde till samma yrke och utöva det i en annan medlemsstat med samma rättigheter som dess medborgare utesluter inte att den som invandrat och

⁽¹⁾ EGT C 181 E, 30.7.2002, s. 183.

⁽²⁾ EUT C 61, 14.3.2003, s. 67.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 11 februari 2004 (EUT C 97 E, 22.4.2004, s. 230), rådets gemensamma ståndpunkt av den 21 december 2004 (EUT C 58 E, 8.3.2005, s. 1) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 11 maj 2005 (ännu ej offentliggjord i EUT). Rådets beslut av den 6 juni 2005.

▼B

utövar yrket bör uppfylla de icke-diskriminerande villkor som uppställs av den senare staten, under förutsättning att villkoren är objektivt motiverade och proportionerliga.

- (4) För att underlätta friheten att tillhandahålla tjänster bör särskilda regler föreskrivas för att utvidga möjligheten att utöva yrkesverksamhet under hemlandets yrkestitel. För informationssamhällets tjänster som ges på distans gäller även bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ⁽¹⁾.
- (5) Mot bakgrund av de olika system som inrättats för å ena sidan temporärt och tillfälligt tillhandahållande av gränsöverskridande tjänster och å andra sidan etablering bör kriterierna för att skilja mellan dessa två begrepp förtydligas, för det fall att den som tillhandahåller en tjänst flyttar till den mottagande medlemsstatens territorium.
- (6) Det är nödvändigt att garantera att tillhandahållande av tjänster säkras under noggrant iakttagande av skydd för folkhälsa och säkerhet samt konsumentskydd. Särskilda bestämmelser bör därför införas för reglerade yrken som har konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet, och som tillfälligt eller temporärt tillhandahåller gränsöverskridande tjänster.
- (7) De mottagande medlemsstaterna får vid behov och i enlighet med gemenskapslagstiftningen föreskriva krav på underrättelse. Dessa krav bör inte leda till en oproportionerlig börda för tjänsteleverantörer och hindra utövandet av friheten att tillhandahålla tjänster eller göra det mindre attraktivt. Behovet av sådana krav bör ses över regelbundet mot bakgrund av de framsteg som görs med att upprätta en gemenskapsram för administrativt samarbete mellan medlemsstaterna.
- (8) Tjänsteleverantören bör omfattas av de disciplinåtgärder som tillämpas i den mottagande medlemsstaten och som har direkt och specifik koppling till yrkeskvalifikationerna, t.ex. definition av yrket, den verksamhet som ett yrke omfattar eller som är reserverad för detta yrke, användningen av titlar och allvarlig försumelse i yrkesutövningen som har ett direkt och specifikt samband med konsumentskydd och konsumentssäkerhet.
- (9) Medan man för etableringsfriheten bibehåller gällande principer och garantier som ligger till grund för de olika systemen för erkännande bör emellertid reglerna i dessa förbättras mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts. Dessutom har berörda direktiv ändrats vid flera tillfällen och bestämmelserna i dem bör

⁽¹⁾ EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

▼B

omarbetas och förenklas genom att de tillämpliga principerna görs mer enhetliga. Följaktligen måste följande rättsakter ersättas och samlas i en enda text: rådets direktiv 89/48/EEG ⁽¹⁾ och 92/51/EEG ⁽²⁾ samt Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/42/EG ⁽³⁾ om införande av en ordning för erkännande av kvalifikationer och rådets direktiv 77/452/EEG ⁽⁴⁾, 77/453/EEG ⁽⁵⁾, 78/686/EEG ⁽⁶⁾, 78/687/EEG ⁽⁷⁾, 78/1026/EEG ⁽⁸⁾, 78/1027/EEG ⁽⁹⁾, 80/154/EEG ⁽¹⁰⁾, 80/155/EEG ⁽¹¹⁾, 85/384/EEG ⁽¹²⁾, 85/432/EEG ⁽¹³⁾, 85/433/EEG ⁽¹⁴⁾ och 93/16/EEG ⁽¹⁵⁾ om yrkena sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, veterinär, barnmorska, arkitekt, ►C2 apotekare ◀ och läkare.

- (10) Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna från att, i enlighet med den egna lagstiftningen, erkänna yrkeskvalifikationer som medborgare från tredjeland har erhållit utanför Europeiska unionens territorium. Varje erkännande bör under alla omständigheter göras med beaktande av de minimivillkor för utbildningen som gäller för vissa yrken.
- (11) För de yrken som omfattas av den generella ordningen för erkännande av kvalifikationer, nedan kallad ”den generella ordningen”, bör medlemsstaterna behålla rätten att fastställa en lägsta kvalifikationsnivå i syfte att garantera kvaliteten på de tjänster som tillhandahålls inom deras respektive territorium. Enligt artiklarna 10, 39 och 43 i fördraget bör de dock inte ålägga en medborgare från en medlemsstat att skaffa sig kvalifikationer som de vanligen fastställer genom att endast hänvisa till de examensbevis som utfärdas inom deras eget utbildningssystem, när den berörda personen redan har skaffat sig alla eller en del av dessa kvalifikationer i en annan medlemsstat. Det bör följaktligen föreskrivas att varje mottagande medlemsstat i vilken ett yrke är reglerat är skyldig att ta hänsyn till de kvalifikationer som har förvärvats i en annan medlemsstat och att bedöma om dessa

⁽¹⁾ EGT L 19, 24.1.1989, s. 16. Direktivet ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/19/EG (EGT L 206, 31.7.2001, s. 1).

⁽²⁾ EGT L 209, 24.7.1992, s. 25. Direktivet senast ändrat genom kommissionens beslut 2004/108/EG (EUT L 32, 5.2.2004, s. 15).

⁽³⁾ EGT L 201, 31.7.1999, s. 77.

⁽⁴⁾ EGT L 176, 15.7.1977, s. 1. Direktivet senast ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

⁽⁵⁾ EGT L 176, 15.7.1977, s. 8. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2001/19/EG.

⁽⁶⁾ EGT L 233, 24.8.1978, s. 1. Direktivet senast ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

⁽⁷⁾ EGT L 233, 24.8.1978, s. 10. Direktivet senast ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

⁽⁸⁾ EGT L 362, 23.12.1978, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2001/19/EG.

⁽⁹⁾ EGT L 362, 23.12.1978, s. 7. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2001/19/EG.

⁽¹⁰⁾ EGT L 33, 11.2.1980, s. 1. Direktivet senast ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

⁽¹¹⁾ EGT L 33, 11.2.1980, s. 8. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2001/19/EG.

⁽¹²⁾ EGT L 223, 21.8.1985, s. 15. Direktivet senast ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

⁽¹³⁾ EGT L 253, 24.9.1985, s. 34. Direktivet ändrat genom direktiv 2001/19/EG.

⁽¹⁴⁾ EGT L 253, 24.9.1985, s. 37. Direktivet senast ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

⁽¹⁵⁾ EGT L 165, 7.7.1993, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003 (EUT L 284, 31.10.2003, s. 1).

▼B

motsvarar de kvalifikationer den kräver. Detta allmänna system för erkännande hindrar emellertid inte att en medlemsstat ålägger en person som där utövar ett yrke särskilda krav på grund av att landet tillämpar yrkesbestämmelser som motiveras av allmänintresset. Sådana bestämmelser kan bland annat avse yrkets organisering, yrkesnormer, inklusive yrkesetiska regler, tillsyn och ansvar. Syftet med detta direktiv är inte att inkräkta på medlemsstaternas berättigade intresse att hindra att vissa medborgare försöker kringgå den nationella lagstiftning som gäller för olika yrken.

- (12) Detta direktiv avser medlemsstaters erkännande av yrkeskvalifikationer som förvärvats i andra medlemsstater. Direktivet omfattar dock inte medlemsstaters erkännande av beslut om erkännande i enlighet med detta direktiv som tagits av andra medlemsstater. En person vars yrkeskvalifikationer erkänts i enlighet med detta direktiv kan följaktligen inte utnyttja detta erkännande för att i sitt ursprungsland åtnjuta andra rättigheter än de som följer av yrkeskvalifikationer som erhållits i denna medlemsstat, såvida personen i fråga inte kan styrka att han/hon har förvärvat ytterligare yrkeskvalifikationer i den mottagande medlemsstaten.
- (13) För att fastställa systemet för erkännande inom den generella ordningen är det nödvändigt att indela de olika nationella utbildnings- och yrkesutbildningssystemen i olika nivåer. Dessa nivåer, som enbart upprättas för att den generella ordningen skall fungera, påverkar inte alls de nationella strukturerna för utbildning och yrkesutbildning eller medlemsstaternas befogenheter på detta område.
- (14) Den ordning för erkännande som upprättas genom direktiven 89/48/EEG och 92/51/EEG ändras inte. Den som innehar ett examensbevis för postgymnasial yrkesutbildning på minst ett år bör således ges tillträde till ett reglerat yrke i en medlemsstat där tillträdet är betingat av att sökanden innehar ett examensbevis för fyraårig universitets- eller högskoleutbildning, oavsett nivån på det examensbevis som krävs i den mottagande medlemsstaten. Omvänt gäller att om tillträdet till ett reglerat yrke är beroende av avslutad universitets- eller högskoleutbildning på mer än fyra år bör detta tillträde beviljas enbart för den som innehar ett examensbevis för universitets- eller högskoleutbildning på minst tre år.
- (15) I avsaknad av harmonisering av minimikraven i fråga om utbildning för tillträde till de yrken som regleras genom den generella ordningen bör de mottagande medlemsstaterna kunna införa en kompensationsåtgärd. Denna åtgärd bör vara proportionerlig och särskilt ta hänsyn till sökandens yrkeserfarenhet. Erfarenheten

▼B

visar att ett krav på lämplighetsprov eller anpassningsperiod, varvid invandraren själv får välja, ger tillräckliga garantier i fråga om sökandens kvalifikationsnivå, vilket innebär att varje undantag från denna rätt i varje enskilt fall bör vara motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset.

- (16) För att gynna den fria rörligheten för yrkesutövare och samtidigt säkerställa tillräcklig kvalifikationsnivå bör yrkessammanslutningar och yrkesorganisationer eller medlemsstater ha möjlighet att föreslå gemensamma europeiska plattformar. Det finns anledning att, på vissa villkor och med beaktande av medlemsstaternas behörighet, besluta vilka kvalifikationer som erfordras för utövande av ett yrke på deras respektive territorium och innehållet i och organisationen av utbildnings- och yrkesutbildningssystem samt med beaktande av gemenskapsrätten, i synnerhet gemenskapens konkurrensrätt, ta hänsyn till sådana initiativ i detta direktiv och härvid främja att erkännanden under den generella ordningen sker med mer automatik. De yrkessammanslutningar som kan lägga fram gemensamma plattformar bör vara representativa på nationell och europeisk nivå. En gemensam plattform är en samlad kriterier som gör det möjligt att kompensera för största möjliga antal av de väsentliga skillnader som har konstaterats i utbildningskraven i minst två tredjedelar av medlemsstaterna inklusive samtliga medlemsstater som reglerar yrket. Kriterierna kan till exempel omfatta krav på kompletterande utbildning, en handledad anpassningsperiod, lämplighetsprov eller viss föreskriven lägsta nivå av praktik i yrket, eller kombinationer av dessa.
- (17) För att beakta alla situationer för vilka det fortfarande inte finns någon bestämmelse om erkännande av yrkeskvalifikationer, bör den generella ordningen utsträckas till att omfatta de fall som inte täcks av något särskilt system, både när yrket inte omfattas av något av dessa system och när sökanden, trots att yrket omfattas av ett särskilt system, av särskilda och exceptionella skäl inte uppfyller kraven för att omfattas av detta.
- (18) Reglerna för att bevilja tillträde till ett antal industri-, handels- och hantverksverksamheter bör förenklas i de medlemsstater där dessa yrken är reglerade när verksamheten i fråga har utövats i en annan medlemsstat under en skälig tidsperiod som inte ligger alltför långt tillbaka i tiden. Samtidigt bibehålls för dessa verksamheter ett system med automatiskt erkännande grundat på yrkeserfarenhet.
- (19) Den fria rörligheten och det ömsesidiga erkännandet av bevis på formella kvalifikationer som läkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, veterinär, barmorska, ►C2 apotekare ◄ och arkitekt bör bygga på den grundläggande principen om automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer på grundval av en samordning av minimikraven för utbildningarna. För att få arbeta i medlemsländerna som läkare,

▼B

sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, veterinär, barnmorska och ►C2 apotekare ◄ bör det dessutom krävas bevis på vissa formella kvalifikationer som garanterar att den berörda personen har fullgjort en utbildning som uppfyller de fastställda minimikraven. Detta system bör kompletteras med en rad förvärvade rättigheter som de behöriga yrkesutövarna åtnjuter på vissa villkor.

- (20) För att beakta de särdrag som kännetecknar läkarnas och tandläkarnas utbildningssystem och gemenskapens regelverk för ömsidigt erkännande på detta område är det för alla specialistkompetenser som är erkända vid detta direktivs ikraftträdande motiverat att bibehålla principen om automatiskt erkännande av de specialistkompetenser för läkare och tandläkare som är gemensamma för minst två medlemsstater. För att förenkla systemet bör dock principen om automatiskt erkännande, efter detta direktivs ikraftträdande, begränsas till de nya specialistkompetenser för läkare som är gemensamma för åtminstone två femtedelar av medlemsstaterna. Vidare inverkar detta direktiv inte på medlemsstaternas möjlighet att sinsemellan komma överens om ett automatiskt erkännande, enligt sina egna bestämmelser, för vissa specialistkompetenser för läkare och tandläkare som är gemensamma för dem och som inte omfattas av något automatiskt erkännande enligt detta direktiv.
- (21) Automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer som läkare med grundutbildning bör inte inverka på medlemsstaternas behörighet att avgöra huruvida detta bevis på formella kvalifikationer ger rätt till yrkesutövning eller inte.
- (22) Alla medlemsstaterna bör behandla tandläkaryrket som ett särskilt yrke skilt från läkaryrket, oavsett eventuell specialisering i odontostomatologi. Medlemsstaterna bör se till att utbildningen av tandläkare ger de färdigheter som krävs för att utöva alla former av verksamhet som innebär förebyggande, diagnos och behandling av anomalier och sjukdomar i tänder, mun, käkar och omkringliggande vävnader. Tandläkaryrket bör utövas av personer som innehar det bevis på formella kvalifikationer som tandläkare som anges i detta direktiv.
- (23) Det har inte framstått som önskvärt att föreskriva en utbildningsväg för barnmorskor som är enhetlig för alla medlemsstaterna. De bör tvärtom ges största möjliga frihet att organisera sin egen utbildning.
- (24) För enkelhetens skull bör beteckningen ”►C2 apotekare ◄” användas för att därmed avgränsa tillämpningsområdet för bestämmelserna om automatiskt erkännande av bevis på formella kvalifikationer, utan att det påverkar de specifika nationella bestämmelser som reglerar dessa verksamheter.

▼B

- (25) Personer som innehar bevis på formella kvalifikationer i ►C2 som apotekare ◄ är specialister på läkemedelsprodukter och bör i princip ha rätt till ett minimum av verksamhet på detta område i alla medlemsstater. Att ett sådant minsta verksamhetsområde fastställs i detta direktiv bör varken innebära någon begränsning av de former av verksamhet som ►C2 apotekare ◄ har tillgång till i medlemsstaterna, bland annat när det gäller biomedicinska analyser, eller att dessa yrkesutövare beviljas monopol, eftersom detta fortfarande tillhör medlemsstaternas behörighetsområde. Bestämmelserna i detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att kräva ytterligare utbildning som villkor för tillträde till de former av verksamhet som inte ingår i det minsta samordnade verksamhetsområdet. En mottagande medlemsstat bör därför kunna kräva att de medborgare som innehar något av de bevis på formella kvalifikationer som enligt detta direktiv erkänns automatiskt uppfyller dessa villkor.
- (26) Detta direktiv avser inte samordning av samtliga villkor för att få tillträde till och utöva farmaceutisk verksamhet. Särskilt bör den geografiska fördelningen av apotek och frågan om monopol på utlämning av läkemedel förbli medlemsstaternas ensak. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas lagar och andra författningar som förbjuder eller uppställer vissa villkor för företagens utövande av viss farmaceutisk verksamhet.
- (27) Arkitektur, byggnaders kvalitet, det sätt på vilket dessa smälter in i omgivningen, respekt för naturliga landskap och stadsmiljön samt det kollektiva och individuella kulturarvet är angelägenheter av allmänt intresse. Därför bör det ömsesidiga erkännandet av kvalifikationer grundas på kvalitativa och kvantitativa kriterier, som garanterar att innehavarna av erkända bevis på formella kvalifikationer kan förstå och ge praktiska uttryck åt enskilda personers, samhällsgruppers och myndigheters behov i fråga om fysisk planering, utformning, projektering och uppförande av byggnader, bevarande och tillvaratagande av det arkitektoniska arvet och bevarande av jämvikt i naturen.
- (28) De nationella bestämmelserna på arkitekturområdet och om tillträde till och utövande av yrkesverksamhet som arkitekt har mycket varierad räckvidd. I de flesta medlemsstater utövas verksamheten på arkitekturområdet rättsligt eller i praktiken av personer som har titeln arkitekt, antingen enbart eller tillsammans med en annan titel. Dessa personer har inte monopol på att utöva denna verksamhet, utom när det föreskrivs i lag. Denna verksamhet eller en del av den kan också utövas av andra yrkeskategorier, särskilt

▼B

av ingenjörer som fått särskild utbildning i byggande eller byggnadskonst. För enkelhetens skull bör begreppet ”arkitekt” användas för att därmed avgränsa tillämpningsområdet för bestämmelserna om automatiskt erkännande av kvalifikationer på arkitekturområdet, utan att det påverkar de specifika nationella bestämmelser som reglerar dessa verksamheter.

- (29) Om en nationell och europeisk yrkesorganisation eller yrkessammanslutning för ett reglerat yrke inkommer med en rimlig begäran om särskilda bestämmelser om erkännande av kvalifikationer på grundval av en samordning av minimikraven för utbildningarna, bör kommissionen avgöra om det är lämpligt att lägga fram ett förslag om ändring av detta direktiv.
- (30) För att säkerställa att ordningen för erkännande av yrkeskvalifikationer blir effektiv bör enhetliga formföreskrifter och handläggningsregler fastställas för genomförandet samt vissa närmare bestämmelser för utövandet av yrket.
- (31) Eftersom genomförandet av detta direktiv och uppfyllandet av de skyldigheter det medför underlättas av att medlemsstaterna samarbetar sinsemellan och med kommissionen, bör närmare bestämmelser fastställas för ett sådant samarbete.
- (32) Genom att på europeisk nivå införa yrkeskort utfärdade av yrkesammanslutningar eller yrkesorganisationer kan man underlätta yrkesutövarnas rörlighet, särskilt genom att öka takten i utbytet av information mellan den mottagande medlemsstaten och ursprungsmedlemsstaten. Med hjälp av detta yrkeskort bör man kunna följa karriären för en yrkesutövare som etablerar sig i olika medlemsstater. Sådana yrkeskort skulle kunna innehålla uppgifter om yrkesutövarens yrkeskvalifikationer (studier vid universitet eller andra läroanstalter, examensbevis, yrkeserfarenhet), dennes lagenliga etablering, påföljder som denne har ådragit sig i samband med yrkesutövandet samt uppgifter om behörig myndighet. Uppgifterna bör vara helt förenliga med bestämmelserna om uppgiftsskydd.
- (33) Upprättandet av ett nätverk av kontaktpunkter med uppgift att lämna information och bistånd till medlemsstaternas medborgare kommer att göra det möjligt att säkerställa att systemet med erkännande är klart och tydligt. Dessa kontaktpunkter skall ge varje medborgare som så begär och kommissionen all information och alla adresser som behövs för erkännandeförfarandet. Att varje medlemsstat utser en enda kontaktpunkt inom detta nätverk påverkar inte organisationen av befogenheter på nationell nivå. I synnerhet utgör det inget hinder för att på nationell nivå utse flera kontor, eftersom den kontaktpunkt som utses inom nämnda nätverk ansvarar för att samordna med övriga kontor och för att vid behov informera medborgaren om närmare uppgifter om det relevanta behöriga kontoret.
- (34) Administrationen av de olika system för erkännande som har införts genom sektorsdirektiven och den generella ordningen har visat sig vara tung och komplicerad. Administrationen och uppdateringen av detta direktiv för att beakta vetenskapliga och tekniska framsteg bör därför förenklas, särskilt när minimikraven

▼B

för utbildningarna samordnas för att uppnå automatiskt erkännande av kvalifikationerna. En enda kommitté för erkännande av yrkeskvalifikationer bör inrättas för detta ändamål och det bör finnas garantier för lämplig medverkan av yrkesorganisationerna, även på EU-nivå.

- (35) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter ⁽¹⁾.
- (36) Genom att medlemsstaterna utarbetar en periodisk rapport med statistiska uppgifter om genomförandet av detta direktiv, blir det möjligt att bedöma effekten av ordningen för erkännande av yrkeskvalifikationer.
- (37) Det bör finnas ett lämpligt förfarande för att anta tillfälliga åtgärder, om tillämpningen av en bestämmelse i detta direktiv skulle innebära större svårigheter i en medlemsstat.
- (38) Bestämmelserna i detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas rätt att själva utforma sina nationella system för social trygghet och att bestämma vilken verksamhet som måste utövas inom ramen för detta system.
- (39) Livslångt lärande har blivit särskilt viktigt för ett stort antal yrken i och med de snabba tekniska och vetenskapliga framstegen. I detta sammanhang ankommer det på medlemsstaterna att se till att yrkesutövarna genom lämplig fortbildning håller sig underrättade om de tekniska och vetenskapliga framstegen.
- (40) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att rationalisera, förenkla och förbättra reglerna om erkännande av yrkeskvalifikationer, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför bättre uppnås på gemenskapsnivå, får gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (41) Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av artikel 39.4 och artikel 45 i fördraget, som bland annat rör notarius publicus.
- (42) I fråga om etableringsrätt och tillhandahållande av tjänster åsidosätter detta direktiv inte andra särskilda rättsliga bestämmelser för erkännandet av yrkeskvalifikationer, till exempel gällande bestämmelser för transportområdet, försäkringsförmedlare och lagstadgade revisorer. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att

⁽¹⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

▼B

tillhandahålla tjänster⁽¹⁾ eller Europaparlamentets och rådets direktiv 98/5/EG av den 16 februari 1998 om underlättande av stadigvarande utövande av advokatyrket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhöles⁽²⁾. Erkännande av juristers yrkeskvalifikationer i syfte att omedelbart utöva yrket under yrkestiteln i den mottagande medlemsstaten omfattas av det här direktivet.

- (43) I den mån de är reglerade omfattar detta direktiv även fria yrken, som enligt detta direktiv utövas av var och en som på grund av särskilda yrkeskvalifikationer personligen, under eget ansvar och yrkesmässigt självständigt utför intellektuella tjänster i allmänhetens och uppdragsgivarens intresse. Yrkesutövningen är i medlemsstaterna vanligen, i överensstämmelse med fördraget, underkastad särskilda rättsliga förpliktelser i enlighet med den nationella lagstiftningen och de bestämmelser som inom lagstiftningens ramar fastställs under självständiga former av respektive representativ yrkesorganisation; genom dessa bestämmelser säkerställs och vidareutvecklas professionaliteten och kvaliteten och förtroendeförhållandet mellan den som utför tjänsten och uppdragsgivaren.
- (44) Detta direktiv påverkar inte de åtgärder som är nödvändiga för att garantera hög hälso- och konsumentskyddsnivå.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

*Artikel 1***Syfte**

I detta direktiv fastställs de regler enligt vilka en medlemsstat kan kräva bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av ett reglerat yrke inom sitt territorium (nedan kallad "mottagande medlemsstat") för tillträde till och utövandet av detta yrke skall erkänna sådana yrkeskvalifikationer som förvärvats i en eller flera andra medlemsstater (nedan kallad "ursprungsmedlemsstat") och som ger innehavaren av dessa kvalifikationer rätt att där utöva yrket.

▼M9

I detta direktiv fastställs också regler för ett partiellt tillträde till reglerade yrken och erkännande av yrkespraktik som bedrivs i en annan medlemsstat.

▼B*Artikel 2***Räckvidd**

1. Detta direktiv skall gälla för alla de medborgare i en medlemsstat, inbegripet fria yrkesutövare, som vill utöva ett reglerat yrke, antingen som egen företagare eller anställd, i en annan medlemsstat än den där de har förvärvat sina yrkeskvalifikationer.

⁽¹⁾ EUT L 78, 26.3.1977, s. 17. Direktivet senast ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

⁽²⁾ EUT L 77, 14.3.1998, s. 36. Direktivet ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

▼ M9

Detta direktiv ska också gälla för alla de medborgare i en medlemsstat som har gjort yrkespraktik utanför ursprungsmedlemsstaten.

▼ B

2. Varje medlemsstat kan inom sitt territorium, enligt sin egen lagsättning, tillåta medborgare från medlemsstaterna med yrkeskvalifikationer som inte erhållits i en medlemsstat att utöva ett reglerat yrke enligt artikel 3.1 a. För de yrken som omfattas av avdelning III kapitel III skall detta första erkännande ske i överensstämmelse med de minimi-krav på utbildning som anges i det kapitlet.

3. Om det för ett visst reglerat yrke finns andra särskilda regler för erkännande av yrkeskvalifikationer finns i ett separat instrument i gemenskapslagstiftningen, skall motsvarande bestämmelser i det här direktivet inte gälla.

▼ M9

4. Detta direktiv ska inte tillämpas på notarier som har utsetts av offentliga myndigheter.

▼ B*Artikel 3***Definitioner**

1. I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- a) *reglerat yrke*: en eller flera former av yrkesverksamhet där det genom lagar och andra författningar direkt eller indirekt krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av verksamheten eller någon form av denna; i synnerhet skall användandet av en yrkestitel som genom bestämmelser i lagar och andra författningar enbart får användas av den som innehar en viss yrkeskvalifikation utgöra en form av utövande. När första meningen inte är tillämplig, skall ett sådant yrke som avses i punkt 2 betraktas som ett reglerat yrke.
- b) *yrkeskvalifikationer*: kvalifikationer som intygas i ett bevis på formella kvalifikationer, ett kompetensbevis enligt artikel 11 a i och/eller yrkeserfarenhet.
- c) *bevis på formella kvalifikationer*: examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis för en yrkesutbildning som huvudsakligen ägt rum i gemenskapen, utfärdad av en myndighet i en medlemsstat vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar. När första meningen inte är tillämplig, skall ett sådant bevis på formella kvalifikationer som avses i punkt 3 betraktas som bevis på formella kvalifikationer.
- d) *behörig myndighet*: varje myndighet eller organ som medlemsstaterna bemyndigat att utfärda eller ta emot utbildningsbevis och andra handlingar eller upplysningar, samt att ta emot ansökningar och fatta de beslut som avses i detta direktiv.
- e) *reglerad utbildning*: all utbildning som särskilt utformats för ett visst yrke och som omfattar en eller flera kurser som vid behov kompletteras genom yrkesutbildning, provtjänstgöring eller yrkesutövning.

▼B

Utformningen av och nivån på yrkesutbildningen, provtjänstgöringen eller yrkesutövningen skall fastställas i den berörda medlemsstatens lagar och andra författningar, eller övervakas eller godkännas av den för ändamålet utsedda myndigheten.

▼M9

- f) *yrkeserfarenhet*: det faktiska och lagliga utövandet av det berörda yrket på heltid eller deltid under motsvarande tid i en medlemsstat.

▼B

- g) *anpassningsperiod*: utövande av ett reglerat yrke i den mottagande medlemsstaten under en behörig yrkesutövares ansvar, eventuellt åtföljt av kompletterande utbildning. Denna praktik skall bedömas. De detaljerade bestämmelserna för anpassningsperioden och dess utvärdering samt status för en migrerande praktikant skall fastställas av den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten.

Den status som personen får i den mottagande medlemsstaten, särskilt när det gäller rätt till vistelse samt skyldigheter, sociala rättigheter och förmåner, ersättningar och arvoden, skall fastställas av de behöriga myndigheterna i nämnda medlemsstat i enlighet med tillämplig gemenskapslagstiftning.

▼M9

- h) *lämplighetsprov*: ett prov som gäller den sökandes yrkeskunnighet, färdigheter och kompetens och som genomförs eller erkänns av de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten i syfte att bedöma den sökandes förmåga att utöva ett reglerat yrke i denna medlemsstat.

För att möjliggöra genomförande av detta prov ska de behöriga myndigheterna upprätta en förteckning över de ämnen som, utifrån en jämförelse mellan den utbildning som krävs i den mottagande medlemsstaten och den som den sökande har genomgått, inte omfattas av de examens- eller andra behörighetsbevis som den sökande har.

Lämplighetsprovet ska utformas med beaktande av att den sökande är en behörig yrkesutövare i ursprungsmedlemsstaten eller den medlemsstat den sökande kommer ifrån. Det ska omfatta ämnen valda ur förteckningen och i vilka kunskap är väsentlig för att kunna utöva yrket i fråga i den mottagande medlemsstaten. Provet får också omfatta kännedom om de yrkesregler som gäller för ifrågavarande verksamhet i den mottagande medlemsstaten.

De närmare bestämmelserna för lämplighetsprovet och status i den mottagande medlemsstaten för den som vill förbereda sig för provet i den medlemsstaten ska fastställas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten.

▼B

- i) *företagsledare*: varje person som har varit verksam i ett företag inom ifrågavarande yrkesgren
- i) som företagsledare eller chef för en filial, eller
 - ii) som ställföreträdare för ägaren till ett företag eller till en företagsledare, om befattningen innebär att han/hon har ett ansvar motsvarande ägarens eller företagsledarens, eller
 - iii) i arbetsledande funktion med arbetsuppgifter av affärsmässig och/eller teknisk art och med ansvar för en eller flera avdelningar inom företaget.

▼ **M9**

- j) *yrkespraktik* utan att det påverkar artikel 46.4, en period med praktik som sker under handledning, förutsatt att det utgör ett villkor för tillträde till ett reglerat yrke, och som kan äga rum under eller efter en avslutad utbildning som leder till ett examensbevis.
- k) *uropeiskt yrkeskort* ett elektroniskt bevis för antingen att yrkesutövaren uppfyller alla nödvändiga villkor för att temporärt och tillfälligt tillhandahålla tjänster i en mottagande medlemsstat eller erkännandet av yrkeskvalifikationer för etablering i en mottagande medlemsstat.
- l) *livslångt lärande* all allmän utbildning, yrkesutbildning, icke-formell utbildning och informellt lärande som sker genom livet och leder till ökade kunskaper och färdigheter och ökad kompetens, som kan innehålla yrkesetik.
- m) *tvingande hänsyn av allmänt intresse* hänsyn som erkänns som sådana i rättspraxis vid Europeiska unionens domstol.
- n) *poäng inom ramen för det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS-poäng)* meritsystem för högre utbildning som används i det europeiska området för högre utbildning.

▼ **B**

2. Ett yrke som utövas av medlemmarna i en sådan sammanslutning eller organisation som anges i bilaga I skall betraktas som ett reglerat yrke.

De sammanslutningar eller organisationer som avses i första stycket har särskilt till uppgift att främja och upprätthålla hög standard inom det berörda yrkesområdet. För detta syfte är de föremål för erkännande i en medlemsstat i en speciell form och tilldelar sina medlemmar bevis på formella kvalifikationer, ser till att medlemmarna iakttar de regler för yrkesmässigt uppförande som de föreskriver och ger dem rätten att använda en titel eller en bokstavsförkortning eller att erhålla en ställning som motsvarar detta bevis på formella kvalifikationer.

▼ **M9**

När en medlemsstat erkänner en sådan sammanslutning eller organisation som avses i första stycket ska den underrätta kommissionen. Kommissionen ska undersöka huruvida sammanslutningen eller organisationen uppfyller de villkor som anges i andra stycket. För att vederbörlig hänsyn ska tas till den lagstiftning som utvecklats i medlemsstaterna ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c för att uppdatera bilaga I om de villkor som anges i andra stycket har uppfyllts.

När de villkor som anges i andra stycket inte uppfyllts, ska kommissionen anta en genomförandeakt för att förkasta den begärda uppdateringen av bilaga I.

▼ **B**

3. Som bevis på formella kvalifikationer skall också betraktas varje bevis på formella kvalifikationer som utfärdats i tredjeland, om innehavaren har tre års yrkeserfarenhet inom det berörda yrket på den medlemsstats territorium där beviset på formella kvalifikationer erkändes i enlighet med artikel 2.2 och detta har intygats av den medlemsstaten.

▼**B***Artikel 4***Verkan av erkännandet**▼**M9**

1. Om den mottagande medlemsstaten erkänner yrkeskvalifikationerna ska detta ge förmånstagare möjlighet att få tillträde i den mottagande medlemsstaten till samma yrke som denne är behörig för i ursprungsmedlemsstaten och att utöva det yrket i den mottagande medlemsstaten på samma villkor som dess medborgare.

▼**B**

2. I detta direktiv skall det yrke som sökanden önskar utöva i den mottagande medlemsstaten vara detsamma som sökanden är behörig för i ursprungsmedlemsstaten, om det rör sig om jämförbara verksamheter.

▼**M9**

3. Genom undantag från bestämmelserna i punkt 1 ska partiellt tillträde beviljas i den mottagande medlemsstaten enligt de villkor som anges i artikel 4f.

*Artikel 4a***Europeiskt yrkeskort**

1. Medlemsstaterna ska på begäran av innehavare av en yrkeskvalifikation utfärda ett europeiskt yrkeskort till dem, på villkor att kommissionen har antagit de relevanta genomförandeakter som avses i punkt 7.

2. När ett europeiskt yrkeskort har införts för ett visst yrke genom relevanta genomförandeakter som antagits i enlighet med punkt 7 får innehavare av en relevant yrkeskvalifikation välja att ansöka om ett sådant kort eller att använda det förfarande som anges i avdelningarna II och III.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att innehavaren av ett europeiskt yrkeskort åtnjuter alla de rättigheter som tillerkänns enligt artiklarna 4b–4e.

4. Om innehavaren av en yrkeskvalifikation avser att tillhandahålla andra tjänster enligt avdelning II än sådana som omfattas av artikel 7.4 ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet utfärda ett europeiskt yrkeskort i enlighet med artiklarna 4b och 4c. Det europeiska yrkeskortet ska, om tillämpligt, utgöra den skriftliga underrättelsen som avses i artikel 7.

5. Om innehavaren av en yrkeskvalifikation avser att etablera sig i en annan medlemsstat enligt avdelning III kapitel I–IIIa eller att tillhandahålla tjänster enligt artikel 7.4, ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet fullfölja alla förberedande steg vad gäller den sökandes enskilda akt som skapats i informationssystemet för den inre marknaden (IMI) (IMI-akten) i enlighet med artiklarna 4b och 4d. Den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet ska utfärda det europeiska yrkeskortet i enlighet med artiklarna 4b och 4d.

▼ **M9**

För etablering ska utfärdandet av ett europeiskt yrkeskort inte innebära automatisk rätt att utöva ett särskilt yrke om det redan innan ett europeiskt yrkeskort införs finns registreringskrav eller andra kontrollförfaranden i den mottagande medlemsstaten för detta yrke.

6. Medlemsstaterna ska utse behöriga myndigheter för behandling av IMI-akter och utfärdande av europeiska yrkeskort. Dessa myndigheter ska sörja för en opartisk och objektiv behandling i god tid av ansökningar om europeiska yrkeskort. De rådgivningscentrum som avses i artikel 57b kan också agera som behöriga myndigheter. Medlemsstaterna ska se till att de behöriga myndigheterna och rådgivningscentrumen informerar medborgarna, inbegripet potentiella sökande, om hur ett europeiskt yrkeskort fungerar och dess mervärde för de yrken för vilka det är tillgängligt.

7. Kommissionen ska genom genomförandeakter, anta de åtgärder som krävs för att garantera en enhetlig tillämpning av bestämmelserna om det europeiska yrkeskortet för de yrkesutövare som uppfyller de villkor som anges i det andra stycket i denna punkt, inklusive åtgärder rörande yrkeskortens utformning, behandlingen av skriftliga ansökningar, de översättningar som den sökande ska tillhandahålla vid ansökningar om europeiska yrkeskort, närmare uppgifter om de handlingar som krävs i enlighet med artikel 7.2 eller bilaga VII för att ansökan ska vara fullständig samt förfaranden för hur betalningar för ett europeiskt yrkeskort ska göras och behandlas, med beaktande av särdragen för det berörda yrket. Kommissionen ska också genom genomförandeakter specificera hur, när och för vilka handlingar behöriga myndigheter får begära bestyrkta kopior i enlighet med det andra stycket i artikel 4b.3, artiklarna 4d.2 och 4d.3 för yrket i fråga.

Införandet av det europeiska yrkeskortet för ett särskilt yrke genom antagandet av relevanta genomförandeakter som avses i det första stycket ska omfattas av samtliga följande villkor:

- a) Det ska finnas betydande rörlighet eller potential för betydande rörlighet för yrket i fråga.
- b) De berörda aktörerna ska ha uttryckt tillräckligt intresse.
- c) Det yrke eller den utbildning som utformats för ett visst yrke ska vara reglerat i ett stort antal medlemsstater.

Genomförandeakterna ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 58.2.

▼M9

8. De avgifter som sökande kan behöva betala för administrativa förfaranden vid utfärdande av europeiska yrkeskort ska vara rimliga och proportionella och överensstämna med ursprungsmedlemsstatens och den mottagande medlemsstatens kostnader, och får inte avskräcka aktörer från att ansöka om ett europeiskt yrkeskort.

*Artikel 4b***Ansökan om ett europeiskt yrkeskort och skapande av en akt i IMI**

1. Ursprungsmedlemsstaten ska göra det möjligt för en innehavare av en yrkeskvalifikation att ansöka om ett europeiskt yrkeskort genom ett online-verktyg vilket tillhandahålls av kommissionen, som automatiskt skapar en IMI-akt för den sökande i fråga. Om en ursprungsmedlemsstat även tillåter skriftliga ansökningar ska den införa de nödvändiga arrangemangen för att skapa IMI-akten, skicka information till den sökande och utfärda det europeiska yrkeskortet.

2. Ansökningar ska styrkas av sådana handlingar som föreskrivs i de genomförandeakter som ska antas i enlighet med artikel 4a.7.

3. Inom en vecka efter mottagandet av ansökan ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet bekräfta mottagandet av ansökan och informera den sökande om handlingar eventuellt saknas.

I förekommande fall ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet utfärda kompletterande intyg i enlighet med kraven i detta direktiv. Ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ska kontrollera huruvida den sökande är lagligt etablerad i ursprungsmedlemsstaten och huruvida alla nödvändiga handlingar som har utfärdats i ursprungsmedlemsstaten är giltiga och äkta. Om det finns skälig grund för tvivel ska ursprungsmedlemsstaten kontakta det relevanta organet och får begära bestyrkta kopior av handlingarna från den sökande. Om samma sökande senare lämnar nya ansökningar får ursprungsmedlemsstatens och den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter inte begära förnyad inlämning av handlingar som redan finns i IMI-akten och som fortfarande är giltiga.

4. Kommissionen får genom genomförandeakter anta de tekniska specifikationerna för de uppgifter som finns i det europeiska yrkeskortet och i IMI-akten, de åtgärder som krävs för att säkerställa att dessa uppgifter har integritet, behandlas konfidentiellt och är korrekta, och villkoren och förfarandena för att utfärda ett europeiskt yrkeskort till innehavaren, inbegripet möjligheten att ladda ned kortet eller inge uppdateringar till IMI-akten. Genomförandeakterna ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 58.2.

▼ **M9***Artikel 4c***Europeiskt yrkeskort för temporärt och tillfälligt tillhandahållande av andra tjänster än sådana som omfattas av artikel 7.4**

1. Ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ska inom tre veckor kontrollera ansökan och de kompletterande handlingarna i IMI-akten och utfärda det europeiska yrkeskortet för temporärt och tillfälligt tillhandahållande av andra tjänster än sådana som omfattas av artikel 7.4. Denna tidsperiod ska påbörjas vid mottagandet av de handlingar som saknas som avses i artikel 4b.3 första stycket eller, om inga övriga handlingar begärts, vid utgången av den enveckasfrist som anges i det stycket. Den ska sedan utan dröjsmål vidarebefordra det europeiska yrkeskortet till den behöriga myndigheten i varje berörd mottagande medlemsstat och ska informera den sökande om detta. Den mottagande medlemsstaten får inte kräva en ytterligare underrättelse enligt artikel 7 för de påföljande 18 månaderna.

2. Ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighets beslut eller avsaknad av beslut inom den treveckorsperiod som avses i punkt 1 ska kunna överklagas enligt nationell lagstiftning.

3. Om innehavare av ett europeiskt yrkeskort önskar tillhandahålla tjänster i andra medlemsstater än de som ursprungligen anges i den ansökan som avses i punkt 1 får innehavaren ansöka om en sådan utökning. Om innehavaren önskar tillhandahålla tjänster utöver perioden om 18 månader som avses i punkt 1 ska innehavaren informera den behöriga myndigheten om detta. Under alla omständigheter ska innehavaren också tillhandahålla information om väsentliga förändringar i den faktiska situation som uppgivits i IMI-akten, som ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet har rätt att begära i enlighet med de genomförandeakter som ska antas enligt artikel 4a.7. Ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ska vidarebefordra det uppdaterade europeiska yrkeskortet till den berörda mottagande medlemsstaten.

4. Ett europeiskt yrkeskort ska vara giltigt på alla de mottagande medlemsstaternas hela territorium så länge som dess innehavare behåller rätten att utöva verksamhet, på grundval av de handlingar och uppgifter som finns i IMI-akten.

*Artikel 4d***Europeiskt yrkeskort för etablering och temporärt och tillfälligt tillhandahållande av tjänster enligt artikel 7.4**

1. Ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet ska inom en månad vid utfärdandet av ett europeiskt yrkeskort för etablering eller temporärt och tillfälligt tillhandahållande av tjänster enligt artikel 7.4 kontrollera de inlämnade styrkande handlingarnas äkthet och giltighet i IMI-akten. Denna tidsperiod ska påbörjas vid mottagandet av de saknade handlingar som avses i artikel 4b.3 första stycket eller, om inga övriga handlingar begärts, vid utgången av den enveckasfrist som anges i det stycket. Den ska överföra ansökan utan dröjsmål till den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet. Ursprungsmedlemsstaten ska informera den sökande om hur långt handläggningen av ansökan fortskrivit samtidigt som den överför ansökan till den mottagande medlemsstaten.

▼M9

2. I de fall som avses i artiklarna 16, 21, 49a och 49b ska en mottagande medlemsstat besluta om huruvida den ska utfärda ett europeiskt yrkeskort som avses i punkt 1 inom en månad från mottagande av den ansökan som överförts av ursprungsmedlemsstaten. Om det finns skäl原因 grund för tvivel får den mottagande medlemsstaten begära ytterligare uppgifter, eller en bestyrkt kopia av en handling från ursprungsmedlemsstaten som denna ska tillhandahålla senast två veckor efter det att begäran inlämnats. Om inte annat följer av punkt 5 andra stycket, ska en månadsfristen gälla utan hinder av en sådan begäran.

3. I de fall som avses i artikel 7.4 och artikel 14 ska den mottagande medlemsstaten, inom två månader från den dag den mottar den ansökan som överförts av ursprungsmedlemsstaten, besluta om huruvida den ska utfärda ett europeiskt yrkeskort eller låta innehavaren av en särskild yrkeskvalifikation genomgå kompensationsåtgärder. Om det finns skäl原因 grund för tvivel får den mottagande medlemsstaten begära ytterligare uppgifter, eller en bestyrkt kopia av en handling från ursprungsmedlemsstaten som denna ska tillhandahålla senast två veckor efter inlämnandet av begäran. Om inte annat följer av punkt 5 andra stycket, ska två månadersfristen tillämpas, utan hinder av en sådan begäran.

4. Om den mottagande medlemsstaten inte får de nödvändiga uppgifter som den har rätt att kräva, i enlighet med detta direktiv, för att besluta om utfärdande av det europeiska yrkeskortet från ursprungsmedlemsstaten eller den sökande kan den vägra att utfärda ett kort. En sådan vägran ska vara motiverad.

5. Om den mottagande medlemsstaten inte fattar ett beslut inom de tidsfrister som anges i punkterna 2 och 3 i denna artikel eller inte lyckas anordna ett lämplighetsprov i enlighet med artikel 7.4 ska det europeiska yrkeskortet anses vara utfärdat och ska skickas automatiskt via IMI till innehavaren av yrkeskvalifikationen.

Den mottagande medlemsstaten ska ha möjlighet att förlänga med två veckor de tidsfrister som fastställs i punkterna 2 och 3 för ett automatiskt utfärdande av det europeiska yrkeskortet. Den ska ange skälen till förlängningen och vederbörligen informera den sökande. En sådan förlängning med två veckor får upprepas en gång och endast om det är absolut nödvändigt, särskilt om skälen rör folkhälsan eller tjänstemottagarnas säkerhet.

6. De åtgärder som ursprungsmedlemsstaten vidtar i enlighet med punkt 1 ska ersätta alla ansökningar om erkännande av yrkeskvalifikationer enligt den mottagande medlemsstatens nationella lagstiftning.

7. De beslut som ursprungsmedlemsstaten och den mottagande medlemsstaten antar enligt punkterna 1–5 eller avsaknaden av ett beslut från ursprungsmedlemsstatens sida ska kunna överklagas enligt den berörda medlemsstatens nationella lagstiftning.

▼ **M9***Artikel 4e***Behandling av och tillgång till uppgifter om det europeiska yrkeskortet**

1. Utan att det påverkar frågan om oskuldspresumtion ska ursprungsmedlemsstatens och den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter i god tid uppdatera den berörda IMI-akten när det gäller uppgifter om disciplinära åtgärder eller straffrättsliga påföljder som rör begränsning eller förbud och som påverkar den verksamhet som utövas av innehavaren av ett europeiskt yrkeskort inom ramen för detta direktiv. Därvid ska de respektera reglerna om skydd för personuppgifter som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter⁽¹⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation)⁽²⁾. Sådana uppdateringar ska innefatta radering av uppgifter som inte längre behövs. Innehavaren av det europeiska yrkeskortet och de behöriga myndigheter som har tillgång till den berörda IMI-akten ska utan dröjsmål informeras om alla uppdateringar. Denna skyldighet ska inte påverka medlemsstaternas skyldighet att varna enligt artikel 56a.

2. Innehållet i de uppdaterade uppgifter som avses i punkt 1 ska vara begränsat till

- a) yrkesutövarens identitet,
- b) det berörda yrket,
- c) uppgifter om den nationella myndighet eller domstol som har fattat beslutet om begränsningen eller förbudet,
- d) begränsningens eller förbudets räckvidd, och
- e) den period som begränsningen eller förbudet gäller.

3. Tillgången till uppgifter i IMI-akten ska vara begränsad till ursprungsmedlemsstatens och den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter enligt direktiv 95/46/EG. De behöriga myndigheterna ska informera innehavaren av den europeiska yrkeskortet om innehållet i IMI-akten på begäran av innehavaren.

4. De uppgifter som anges på det europeiska yrkeskortet ska vara begränsade till de uppgifter som krävs för att fastställa innehavarens rätt att utöva det yrke för vilket det utfärdats, nämligen innehavarens förnamn, efternamn, födelsedatum och födelseort, yrke, formella kvalifikationer och den tillämpliga ordningen, berörda behöriga myndigheter, kortnummer, säkerhetsdetaljer och referensuppgifter om giltig identitetshandling. Uppgifter om yrkeserfarenhet eller kompensationsåtgärder som genomgått av innehavaren av det europeiska yrkeskortet ska ingå i IMI-akten.

⁽¹⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EGT L 201, 31.7.2002, s. 37.

▼M9

5. Personuppgifterna i IMI-akten kan behandlas så länge det behövs för erkännandeförfarandet i sig och för erkännandet eller översändandet av den underrättelse som föreskrivs i artikel 7. Medlemsstaterna ska se till att innehavaren av ett europeiskt yrkeskort när som helst har rätt att utan kostnad begära rättelse av felaktiga eller ofullständiga uppgifter, eller radering och blockering av den berörda IMI-akten. Innehavaren ska informeras om denna rätt när det europeiska yrkeskortet utfärdas, och därefter påminnas om den vartannat år. Påminnelsen ska skickas automatiskt via IMI om den ursprungliga ansökan för det europeiska yrkeskortet gjordes online.

I händelse av en begäran om radering av en IMI-akt som är kopplad till det europeiska yrkeskortet för etablering eller temporärt och tillfälligt tillhandahållande av tjänster enligt artikel 7.4 ska den berörda mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter förse innehavaren av yrkeskvalifikationen med bevis som styrker erkännandet av dennes yrkeskvalifikationer.

6. När det gäller behandling av personuppgifter på det europeiska yrkeskortet och i alla IMI-akter ska medlemsstaternas relevanta behöriga myndigheter betraktas som registeransvariga i den betydelse som avses i artikel 2 d i direktiv 95/46/EG. När det gäller dess skyldigheter enligt punkterna 1–4 i den här artikeln och den berörda behandlingen av personuppgifter ska kommissionen betraktas som registeransvarig i den betydelse som avses i artikel 2 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter⁽¹⁾.

7. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 ska de mottagande medlemsstaterna föreskriva att arbetsgivare, kunder, patienter, offentliga myndigheter och andra berörda parter kan kontrollera äktheten och giltigheten hos ett europeiskt yrkeskort som kortinnehavaren uppvisar för dem.

Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa regler om tillgång till IMI-akten, och de tekniska metoderna och förfarandena för kontroll enligt första stycket. Genomförandeakterna ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 58.2.

*Artikel 4f***Partiellt tillträde**

1. Den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet ska från fall till fall bevilja partiellt tillträde till en yrkesverksamhet på landets territorium, endast om följande villkor är uppfyllda:

- a) Yrkesutövaren är fullt kvalificerad att i ursprungsmedlemsstaten utöva den yrkesverksamhet för vilken partiellt tillträde söks i den mottagande medlemsstaten.

⁽¹⁾ EGT L 8, 12.1.2001, s. 1.

▼ **M9**

- b) Skillnaderna mellan en lagligen utövad yrkesverksamhet i ursprungsmedlemsstaten och det reglerade yrket i den mottagande medlemsstaten är så stora att tillämpning av kompensationsåtgärder skulle innebära att den sökande måste fullfölja hela det utbildningsprogram som föreskrivs i den mottagande medlemsstaten för att få tillträde till hela det reglerade yrket i den medlemsstaten.
- c) Yrkesverksamheten kan objektivt särskiljas från andra verksamheter som ingår i det reglerade yrket i den mottagande medlemsstaten.

Vid tillämpningen av led c ska den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet beakta huruvida yrkesverksamheten kan utövas självständigt i ursprungsmedlemsstaten.

2. Ett partiellt tillträde får nekas om detta motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset, om det är lämpligt för att säkerställa att det eftersträvade målet uppnås, och om det inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det målet.

3. Ansökningar för etablering i en mottagande medlemsstat ska granskas i enlighet med avdelning III kapitel I och IV.

4. Ansökningar för ett temporärt och tillfälligt tillhandahållande av tjänster i den mottagande medlemsstaten avseende yrkesverksamheter som har konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet ska granskas i enlighet med avdelning II.

5. När ett partiellt tillträde har beviljats och genom undantag från artikel 7.4 sjätte stycket och artikel 52.1 ska yrkesverksamheten utövas under ursprungsmedlemsstatens yrkestitel. Den mottagande medlemsstaten får kräva att denna yrkestitel används på den mottagande medlemsstatens språk. De yrkesutövare som har beviljats partiellt tillträde ska tydligt ange sin yrkesverksamhets räckvidd för tjänstemottagarna.

6. Denna artikel ska inte tillämpas på de yrkesutövare som omfattas av automatiskt erkännande av deras yrkeskvalifikationer enligt avdelning III kapitel II, III och IIIa.

▼ **B**

AVDELNING II

FRIHET ATT TILLHANDAHÅLLA TJÄNSTER

Artikel 5

Principen om friheten att tillhandahålla tjänster

1. Utan att det påverkar särskilda bestämmelser i gemenskapslagstiftningen eller tillämpningen av artiklarna 6 och 7 i detta direktiv får inte medlemsstaterna av skäl som rör yrkeskvalifikationerna inskränka friheten att tillhandahålla tjänster i en annan medlemsstat

- a) om tjänsteleverantören är lagligen etablerad i en medlemsstat för att där utöva samma yrke (nedan kallad "etableringsmedlemsstaten") och

▼M9

- b) om tjänsteleverantören förflyttar sig och om denne har utövat yrket under minst ett år i en eller flera medlemsstater under de tio år som föregår tillhandahållandet av tjänsten, om yrket inte är reglerat i etableringsmedlemsstaten. Kravet på ett års yrkeserfarenhet ska inte tillämpas om yrket är reglerat eller om utbildningen för yrket är reglerad.

▼B

2. Bestämmelserna i denna avdelning skall tillämpas enbart om tjänsteleverantören flyttar till den mottagande medlemsstatens territorium för att temporärt och tillfälligt utöva ett yrke enligt punkt 1.

Huruvida tillhandahållandet av tjänsten är temporärt och tillfälligt skall bedömas från fall till fall, i synnerhet på grundval av tjänstens varaktighet, frekvens, periodicitet och kontinuitet.

3. En tjänsteleverantör som förflyttar sig skall omfattas av de yrkesregler av yrkesmässig, yrkesrättslig eller administrativ art som har direkt samband med yrkeskvalifikationerna, till exempel yrkesdefinitionen, användningen av titlar och allvarlig försummelse i yrkesutövningen som har direkt och specifikt samband med konsumentskydd och konsumentssäkerhet samt de disciplinära bestämmelser som tillämpas i den mottagande medlemsstaten på personer som utövar samma yrke i den medlemsstaten.

*Artikel 6***Undantag**

I enlighet med artikel 5.1 skall den mottagande medlemsstaten medge tjänsteleverantörer som är etablerade i en annan medlemsstat undantag från de krav som ställs på yrkesutövare som är etablerade inom den mottagande medlemsstatens territorium i fråga om

- a) tillstånd från, registrering eller medlemskap i en yrkesorganisation eller motsvarande organ; för att underlätta tillämpningen av disciplinära bestämmelser som gäller på territoriet, enligt artikel 5.3 i detta direktiv, får medlemsstaterna föreskriva antingen automatisk tillfällig registrering eller proformamedlemskap i en sådan yrkesorganisation eller motsvarande organ, på villkor att detta inte försenar eller på något sätt försvårar tillhandahållandet av tjänster och inte medför extraavgifter för tjänsteleverantören. En kopia av den underrättelse som avses i artikel 7.1 och i förekommande fall av en förnyad underrättelse, åtföljd, när det gäller yrken som har sådana konsekvenser för folkhälsa och säkerhet som avses i artikel 7.4 eller som omfattas av automatiskt erkännande i enlighet med avdelning III kapitel III, av en kopia av de handlingar som avses i artikel 7.2, skall skickas från den behöriga myndigheten till den relevanta yrkesorganisationen eller motsvarande organ, och detta skall betraktas som en automatisk tillfällig registrering eller ett proformamedlemskap,
- b) anslutning till socialförsäkringssystemet, i syfte att med en försäkringsgivare göra avräkningar för tjänster som tillhandahållits personer som är försäkrade genom ett socialförsäkringssystem.

Tjänsteleverantören skall emellertid på förhand eller, i brådskande fall, efteråt lämna upplysningar till det organ som avses i b om de tjänster som tillhandahålls.

▼B

Artikel 7

Förhandsunderrättelse om tjänsteleverantören förflyttar sig

1. Medlemsstaterna får kräva att en tjänsteleverantör som för första gången förflyttar sig från en medlemsstat till en annan för att tillhandahålla tjänster på förhand skriftligen skall underrätta den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten, inklusive uppgifter om eventuellt försäkringskydd eller annat personligt eller kollektivt skydd rörande yrkesansvar. En sådan underrättelse skall förnyas en gång om året om tjänsteleverantören har för avsikt att tillhandahålla temporära eller tillfälliga tjänster i den medlemsstaten under det året. Tjänsteleverantören får lämna underrättelsen på valfritt sätt.

2. Vid det första tillhandahållandet av tjänster eller om de faktiska omständigheter som avses i handlingarna ändrats, får medlemsstaterna kräva att underrättelsen åtföljs av följande handlingar:

- a) Bevis på tjänsteleverantörens nationalitet.
- b) Intyg som visar att innehavaren är lagligt etablerad i en medlemsstat för att där bedriva verksamheten i fråga och att det när intyget utfärdas inte finns något förbud, ens tillfälligt, för innehavaren att utöva sitt yrke.
- c) Bevis på yrkeskvalifikationer.

▼M9

d) För de fall som avses i artikel 5.1 b bevis i någon form på att tjänsteleverantören har bedrivit verksamheten i fråga under minst ett av de föregående tio åren.

e) För yrkesutövare i säkerhetsbranschen, hälso- och sjukvårdssektorn och för yrken som rör undervisning av underåriga barn, inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet: ett intyg som bekräftar att de inte temporärt eller definitivt har förbjudits att utöva yrket eller inte har dömts för något brott, om medlemsstaten kräver sådana intyg av sina egna medborgare.

f) För yrken med konsekvenser för patientsäkerheten: ett intyg på den sökandes kunskaper i det språk som behövs för att utöva yrket i den mottagande medlemsstaten.

g) För yrken som omfattar sådan verksamhet som avses i artikel 16 och som anmälts av en medlemsstat i enlighet med artikel 59.2: ett intyg om verksamhetens karaktär och varaktighet utfärdat av behörig myndighet eller behörigt organ i den medlemsstat där tjänsteleverantören är etablerad.

2a. Inlämnandet av en föreskriven underrättelse av tjänsteleverantören i enlighet med punkt 1 ska ge tjänsteleverantören tillträde till tjänsteverksamheten eller möjlighet att utöva denna verksamhet på hela den berörda medlemsstatens territorium. En medlemsstat får begära ytterligare uppgifter vilka anges i punkt 2 om tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer avseende

a) yrket inom vissa delar av den medlemsstatens territorium är reglerat på ett annat sätt,

▼M9

- b) denna reglering också gäller alla medborgare i den medlemsstaten,
- c) skillnaderna i denna reglering motiveras av tvingande hänsyn av allmänt intresse som rör folkhälsan eller tjänstemottagarnas säkerhet, och
- d) medlemsstaten inte kan få sådan information på annat sätt.

▼B

3. Tjänsten skall tillhandahållas under den yrkestitel som används i etableringsmedlemsstaten, om det i denna medlemsstat finns en sådan reglerad titel för yrkesverksamheten i fråga. Denna titel skall anges på (ett av) etableringsmedlemsstatens officiella språk på ett sätt som gör att varje förväxling med yrkestiteln i den mottagande medlemsstaten undviks. I de fall då en sådan yrkestitel inte finns i etableringsmedlemsstaten, skall leverantören ange sitt bevis på formella kvalifikationer på denna medlemsstats officiella språk eller ett av dem. Undantagsvis skall, i de fall som avses i avdelning III kapitel III, tjänsten tillhandahållas under den yrkestitel som används i den mottagande medlemsstaten.

▼M9

4. Vid första tillhandahållandet av tjänster, när det gäller de reglerade yrken som har konsekvenser för folkhälsa eller säkerhet och som inte automatiskt erkänns enligt avdelning III kapitel II, III eller IIIa, kan den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet kontrollera tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer innan tjänsterna tillhandahålls för första gången. En sådan förhandskontroll ska vara möjlig endast om syftet med kontrollen är att undvika allvarlig skada för tjänstemottagarens hälsa eller säkerhet till följd av att tjänsteleverantören saknar yrkeskvalifikationer och om kontrollen inte går utöver vad som är nödvändigt för detta syfte.

Senast en månad efter det att den underrättelse och de åtföljande handlingar som avses i punkterna 1 och 2 inkommit ska den behöriga myndigheten informera tjänsteleverantören om sitt beslut

- a) att inte kontrollera dennes yrkeskvalifikationer,
- b) efter att ha kontrollerat dennes yrkeskvalifikationer
 - i) att begära att tjänsteleverantören gör ett lämplighetsprov, eller
 - ii) att tillåta tillhandahållandet av tjänster.

Om det uppstår problem som kan medföra försening att fatta beslut enligt andra stycket, ska den behöriga myndigheten inom samma tidsfrist meddela tjänsteleverantören orsaken till förseningen. Problemet ska lösas inom en månad efter det meddelandet, och beslutet ska färdigställas inom två månader efter det att problemet lösts.

▼ M9

Om väsentlig skillnad föreligger mellan tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer och den utbildning som krävs i den mottagande medlemsstaten, i den mån denna skillnad är skadlig för folkhälsa eller säkerhet och inte kan kompenseras genom tjänsteleverantörens yrkeserfarenhet eller genom kunskap, färdigheter och kompetenser som uppnåtts genom livslångt lärande och formellt godkänts för detta ändamål av ett relevant organ, ska den mottagande medlemsstaten ge tjänsteleverantören möjlighet att bevisa att de har förvärvat den kunskap, färdighet eller kompetens som fattas, genom ett lämplighetsprov som avses i andra stycket led b. Den mottagande medlemsstaten ska fatta ett beslut på den grunden om huruvida tillhandahållande av tjänster ska tillåtas. Under alla omständigheter ska tjänsten kunna tillhandahållas inom en månad efter det att ett beslut fattats i enlighet med andra stycket.

Vid utebliven reaktion från den behöriga myndigheten inom de tidsfrister som fastställs i andra och tredje styckena får tjänsten tillhandahållas.

I de fall då yrkeskvalifikationer har kontrollerats enligt detta stycket ska tjänsten tillhandahållas under den mottagande medlemsstatens yrkestitel.

▼ B*Artikel 8***Administrativt samarbete****▼ M9**

1. Om det finns skälig grund för tvivel får den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter av etableringsmedlemsstatens behöriga myndigheter begära upplysningar om huruvida tjänsteleverantören är lagligen etablerad i den medlemsstaten, följer god sed och inte har ådragit sig yrkesrelaterade disciplinära eller straffrättsliga påföljder. Om den mottagande medlemsstatens behöriga myndigheter beslutar att kontrollera tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer får de av etableringsmedlemsstatens behöriga myndigheter begära upplysningar om tjänsteleverantörens utbildningskurser, i den omfattning som krävs för att bedöma om det finns väsentliga skillnader som kan vara skadliga för folkhälsa eller säkerhet. Etableringsmedlemsstatens behöriga myndigheter ska lämna dessa upplysningar i enlighet med artikel 56. De rådgivningscentrum som avses i artikel 57b får också lämna upplysningar om eventuella oreglerade yrken i ursprungsmedlemsstaten.

▼ B

2. De behöriga myndigheterna skall se till att det sker utbyte av alla uppgifter som är nödvändiga för att en tjänstemottagares klagomål mot en tjänsteleverantör skall kunna utredas på korrekt sätt. Tjänstemottagaren skall informeras om resultatet av klagomålet.

*Artikel 9***Uppgifter som skall lämnas till tjänstemottagarna**

I de fall då tjänsterna tillhandahålls under etableringsmedlemsstatens yrkestitel eller enligt tjänsteleverantörens bevis på formella kvalifikationer, får de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten kräva att tjänsteleverantören, utöver andra informationskrav som fastställs i gemenskapsrätten, meddelar tjänstemottagaren vissa eller samtliga av följande uppgifter:

▼B

- a) Om tjänsteleverantören är upptagen i ett handelsregister eller annat liknande offentligt register: vilket register det gäller samt registreringsnummer eller motsvarande identifikationsuppgifter som finns i detta register.
- b) Om verksamheten omfattas av ett tillståndssystem i etableringsmedlemsstaten: namn och adress till den behöriga tillsynsmyndigheten.
- c) Yrkessammanslutning eller liknande organisation där tjänsteleverantören är medlem.
- d) Yrkestiteln eller om sådan titel inte finns, tjänsteleverantörens bevis på formella kvalifikationer och den medlemsstat där tjänsteleverantören tilldelades denna titel.
- e) Om tjänsteleverantören bedriver momspliktig verksamhet: det momsregistreringsnummer som avses i artikel 22.1 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningskatter - Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund ⁽¹⁾.
- f) Uppgifter om eventuellt försäkringsskydd eller annat personligt eller kollektivt skydd rörande yrkesansvar.

AVDELNING III

ETABLERINGSFRIHET

KAPITEL I

Den generella ordningen för erkännande av bevis på formella kvalifikationer

Artikel 10

Räckvidd

Detta kapitel gäller för alla yrken som inte omfattas av kapitlen II och III i denna avdelning och i följande fall där sökanden, av en specifik och exceptionell anledning, inte uppfyller villkoren i de kapitlen:

- a) För de verksamheter som förtecknas i bilaga IV när invandraren inte uppfyller kraven enligt artiklarna 17, 18 och 19.
- b) För läkare med grundutbildning, specialistläkare, sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare, veterinärer, barnmorskor, ►C2 apotekare ◀ och arkitekter när invandraren inte uppfyller kraven i artiklarna 23, 27, 33, 37, 39, 43 och 49 för faktiskt och lagligt utövande av yrket.
- c) För arkitekter när invandraren innehar ett utbildningsbevis som inte upptas i punkt 5.7.2 i bilaga V.

⁽¹⁾ EGT L 145, 13.6.1977, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2004/66/EG (EUT L 168, 1.5.2004, s. 35).

▼B

- d) För läkare, sjuksköterskor, tandläkare, veterinärer, bammorskor, ►C2 apotekare ◄ och arkitekter ►C2 med bevis på specialistbehörighet, som måste ha deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel ◄ enligt punkterna 5.1.1, 5.2.2, 5.3.2, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 och 5.7.1 i bilaga V, dock endast för erkännande av specialiseringen i fråga och utan att artikel 21.1 och artiklarna 23 och 27 åsidosätts.
- e) För sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård samt specialistsjuksköterskor ►C2 med bevis på specialistbehörighet, som har deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel ◄ enligt punkt 5.2.2 i bilaga V när invandraren ansöker om erkännande i en annan medlemsstat där yrkesverksamheten i fråga utövas av specialistsjuksköterskor utan utbildning till sjuksköterska inom allmän hälso- och sjukvård.
- f) För specialistsjuksköterskor utan utbildning till sjuksköterska inom allmän hälso- och sjukvård när invandraren ansöker om erkännande i en annan medlemsstat där yrkesverksamheten i fråga bedrivs av sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård, specialistsjuksköterskor utan utbildning till sjuksköterska inom allmän hälso- och sjukvård eller specialistsjuksköterskor ►C2 med bevis på specialistbehörighet, som har deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel ◄ enligt punkt 5.2.2 i bilaga V.
- g) För invandrare som uppfyller kraven i artikel 3.3.

*Artikel 11***Kvalifikationsnivåer**▼M9

Vid tillämpning av artikel 13 och artikel 14.6 ska yrkeskvalifikationerna indelas i följande nivåer:

▼B

- a) ett kompetensbevis som har utfärdats av en behörig myndighet i ursprungsmedlemsstaten vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar på grundval av
- i) en utbildning som inte utgör en del av ett utbildnings- eller examensbevis enligt led b, c, d eller e eller ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning eller av att sökanden utövat yrket i en medlemsstat på heltid under tre år i följd eller på deltid under motsvarande tid under de senaste tio åren, eller
 - ii) en allmän utbildning på grundskole- eller gymnasienivå som visar att innehavaren besitter allmänna kunskaper.
- b) ett bevis på avslutad gymnasieutbildning, omfattande
- i) allmän utbildning, som kompletterats med annan utbildning än den som avses i led c och/eller med den provtjänstgöring eller yrkesutövning som krävs utöver denna utbildning, eller
 - ii) teknisk eller yrkesinriktad utbildning, som i förekommande fall kompletterats med allmän utbildning eller yrkesutbildning enligt led i och/eller med den provtjänstgöring eller yrkesutövning som krävs utöver denna utbildning.

▼B

- c) ett examensbevis över avslutad
- i) annan postgymnasial utbildning än den som avses i led d och e på minst ett år eller på deltid under motsvarande tid, för vilken ett av tillträdesvillkoren som regel är en avslutad gymnasieutbildning med den inriktning som krävs för behörighet till universitetsstudier eller högskolestudier eller annan utbildning på likvärdig nivå, samt den yrkesutbildning som eventuellt krävs utöver denna postgymnasiala utbildning, eller

▼M9

- ii) reglerad utbildning eller, i fråga om reglerade yrken, yrkesutbildning med särskild uppläggning, med kompetens som går utöver vad som anges i nivå b, motsvarande den utbildningsnivå som anges i led i, om en sådan utbildning ger en jämförbar nivå av yrkesskicklighet och förbereder den studerande för jämförbart ansvar och jämförbar verksamhet, förutsatt att examensbeviset åtföljs av ett utbildningsbevis från ursprungsmedlemsstaten.
- d) ett examensbevis över att innehavaren har avslutad utbildning på postgymnasial nivå på minst tre år och högst fyra år, eller på deltid under motsvarande tid, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, vid universitet eller högskola eller annan utbildningsanstalt på motsvarande nivå och, i tillämpliga fall, över avslutad yrkesutbildning som krävs utöver den postgymnasiala utbildningen.
- e) ett examensbevis över att innehavaren har avslutad utbildning på postgymnasial nivå på minst fyra år, eller på deltid under motsvarande tid, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, vid universitet eller högskola eller annan utbildningsanstalt på motsvarande nivå och, i tillämpliga fall, över avslutad yrkesutbildning som krävs utöver den postgymnasiala utbildningen.

▼B*Artikel 12***Jämställda utbildningar****▼M9**

Varje bevis på formella kvalifikationer eller uppsättning bevis på formella kvalifikationer som utfärdats av en behörig myndighet i en medlemsstat ska, även vad beträffar nivån, jämföras med bevis på formella kvalifikationer enligt artikel 11, på villkor att beviset gäller en avslutad utbildning som erhållits i unionen, på heltid eller deltid och inom eller utanför ramen för formella program, och som är erkänd som likvärdig av denna medlemsstat samt där ger samma rätt till tillträde eller utövande av ett yrke eller förbereder för utövande av detta yrke.

▼B

Enligt samma villkor som anges i första stycket skall även varje yrkeskvalifikation som, även om den inte uppfyller de krav som fastställts i ursprungsmedlemsstatens lagar och andra författningar för tillträde till eller utövande av ett yrke, tilldelar innehavaren förvärvade rättigheter i kraft av dessa bestämmelser jämföras med sådant bevis på formella kvalifikationer. Detta gäller i synnerhet om ursprungsmedlemsstaten höjer de utbildningskrav som är en förutsättning för tillträde till och utövande av ett yrke, och om en person som genomgått tidigare utbildning, som inte uppfyller de nya kvalifikationskraven, åtnjuter förvärvade rättigheter i kraft av nationella bestämmelser i lag eller andra författningar. I detta fall betraktar den mottagande medlemsstaten, för tillämpningen av artikel 13, denna tidigare utbildning som motsvarande nivån på den nya utbildningen.

▼M9*Artikel 13***Villkor för erkännande**

1. När det i en mottagande medlemsstat krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträdet till eller utövandet av ett reglerat yrke, ska den behöriga myndigheten i den medlemsstaten ge sökande tillträde till yrket och rätt att utöva det på samma villkor som gäller för landets egna medborgare, om de innehar det kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer enligt artikel 11 som krävs av en annan medlemsstat för tillträdet till eller utövandet av yrket inom dess territorium.

Kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer ska ha utfärdats av en behörig myndighet i en medlemsstat, vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar.

2. Tillträde till ett yrke och rätten att utöva ett som beskrivs i punkt 1 ska också beviljas sökande som på heltid i ett år eller på deltid under motsvarande tid under de senaste tio åren har utövat yrket i fråga i en annan medlemsstat som inte reglerar detta yrke, och som har ett eller flera kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer vilka har utfärdats av en annan medlemsstat som inte reglerar detta yrke.

Kompetensbevis och bevis på formella kvalifikationer ska uppfylla följande krav:

- a) De ska ha utfärdats av en behörig myndighet i en medlemsstat, vilken utsetts i enlighet med denna stats lagar och andra författningar.
- b) De ska visa att innehavaren förberetts för att utöva yrket.

Den yrkeserfarenhet på ett år som avses i första stycket får dock inte krävas, när de bevis på formella kvalifikationer som sökanden har gäller som bevis på en reglerad utbildning.

▼M9

3. Den mottagande medlemsstaten ska erkänna den nivå som intygas enligt artikel 11 av ursprungsmedlemsstaten liksom det bevis genom vilket den mottagande medlemsstaten styrker att den reglerade utbildning eller yrkesutbildning med en särskild uppläggning som avses i artikel 11 c ii motsvarar den nivå som föreskrivs i artikel 11 c i.

4. Genom undantag från punkterna 1 och 2 i den här artikeln och från artikel 14 kan den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet vägra tillträde till och utövande av ett yrke för innehavare av ett kompetensbevis som klassificeras enligt artikel 11 a där de nationella yrkeskvalifikationer som krävs för utövandet av yrket på dess territorium klassificeras enligt artikel 11 e.

▼B*Artikel 14***Kompensationsåtgärder****▼M9**

1. Trots bestämmelserna i artikel 13 får den mottagande medlemsstaten kräva att sökande slutför en anpassningsperiod på högst tre år eller genomgår ett lämplighetsprov om:

- a) innehållet i den sökandens utbildning väsentligt avviker från det innehåll som omfattas av det bevis på formella kvalifikationer som krävs i den mottagande medlemsstaten.
- b) det i den mottagande medlemsstaten reglerade yrket omfattar en eller flera reglerade yrkesaktiviteter som inte ingår i motsvarande yrke i sökandens ursprungsmedlemsstat och om utbildningen som krävs i den mottagande medlemsstaten väsentligt avviker från den som omfattas av det kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som sökanden stöder sig på.

▼B

2. Om den mottagande medlemsstaten använder sig av den möjlighet som avses i punkt 1, skall den ge sökanden rätt att välja mellan anpassningsperiod och lämplighetsprov.

Om en medlemsstat anser att det för ett bestämt yrke är nödvändigt att bevilja undantag från kravet på att ge sökanden rätt att välja mellan anpassningsperiod eller lämplighetsprov enligt första stycket, skall den i förväg underrätta de andra medlemsstaterna och kommissionen om detta och lägga fram dokument som visar att detta undantag är berättigat.

▼M9

Om kommissionen anser att det undantag som avses i andra stycket inte är berättigat eller strider mot unionslagstiftningen, ska den inom tre månader efter det att den mottagit alla nödvändiga uppgifter anta en genomförandeakt, där medlemsstaten i fråga uppmanas att inte vidta den planerade åtgärden. Har kommissionen inte reagerat inom denna tidsfrist får undantaget tillämpas.

▼B

3. För de yrken som kräver exakta kunskaper i nationell rätt och där verksamheten till en väsentlig och konstant del består i att lämna råd och/eller hjälp i frågor som rör nationell rätt får den mottagande medlemsstaten, med avvikelse från principen i punkt 2 enligt vilken sökanden har rätt att välja, föreskriva antingen en anpassningsperiod eller lämplighetsprov.

Detta gäller även de fall som anges i artikel 10 b, 10 c, 10 d beträffande läkare och tandläkare, 10 f när invandraren ansöker om erkännande i en annan medlemsstat där yrkesverksamheten i fråga bedrivs av sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård eller specialistsjuksköterskor ► **C2** med bevis på specialistbehörighet, som har deltagit i utbildning som berättigar till en yrkestitel ◀ enligt punkt 5.2.2 i bilaga V, och artikel 10 g.

I de fall som omfattas av artikel 10 a får den mottagande medlemsstaten kräva anpassningsperiod eller lämplighetsprov om invandraren avser att utöva yrkesverksamhet som egenföretagare eller som företagsledare som kräver kunskaper om och tillämpning av de specifika nationella gällande bestämmelserna, under förutsättning att de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten kräver kunskaper om och tillämpning av dessa bestämmelser för sina egna medborgares tillträde till sådan verksamhet.

▼M9

Med avvikelse från principen enligt vilken sökanden har rätt att välja, vilken fastställs i punkt 2, får den mottagande medlemsstaten fastställa antingen en anpassningsperiod eller lämplighetsprov i följande fall:

- a) Om en innehavare av en yrkeskvalifikation, som avses i artikel 11 a, ansöker om erkännande av sina yrkeskvalifikationer där de nationella yrkeskvalifikationer som krävs är klassificerade i artikel 11 c.
- b) Om en innehavare av en yrkeskvalifikation, som avses i artikel 11 b, ansöker om erkännande av sina yrkeskvalifikationer där de nationella yrkeskvalifikationer som krävs är klassificerade i artikel 11 d eller e.

Om en innehavare av en yrkeskvalifikation, som avses i artikel 11 a, ansöker om erkännande av sina yrkeskvalifikationer där de nationella yrkeskvalifikationer som krävs är klassificerade i artikel 11 d, får den mottagande medlemsstaten kräva både en anpassningsperiod och ett lämplighetsprov.

4. Vid tillämpning av punkterna 1 och 5 ska ett utbildningsinnehåll som "väsentligt avviker" avse sådana kunskaps- och kompetensområden, uppnådda färdigheter och kompetenser som är grundläggande för utövandet av yrket och där innehållet i invandrarens utbildning i betydande mån skiljer sig från den utbildning som krävs i den mottagande medlemsstaten.

▼M9

5. Punkt 1 ska tillämpas med hänsyn till proportionalitetsprincipen. Om den mottagande medlemsstaten ämnar kräva att den sökande slutför en anpassningsperiod eller genomgår ett lämplighetsprov, ska den först kontrollera om de kunskaper och färdigheter och den kompetens som den sökande har tillägnat sig genom yrkesverksamhet eller genom livslångt lärande, och som formellt godkänts för detta ändamål av ett relevant organ, i en medlemsstat eller i ett tredjeland, är sådana att de helt eller delvis täcker det väsentligt avvikande kunskapsinnehåll som fastställs i punkt 4.

6. Beslutet om införande av en anpassningsperiod eller ett lämplighetsprov ska vederbörligen motiveras. I synnerhet ska den sökande informeras om följande:

a) Den yrkeskvalifikationsnivå som krävs i den mottagande medlemsstaten och den sökandes yrkeskvalifikationsnivå enligt den klassificering som beskrivs i artikel 11.

b) Väsentliga skillnader som avses i punkt 4 och varför dessa skillnader inte kan kompenseras genom kunskaper, färdigheter och kompetenser som uppnåtts genom yrkeserfarenhet eller livslångt lärande som formellt godkänts för detta ändamål av ett relevant organ.

7. Medlemsstaterna ska se till att det finns möjlighet för en sökande att göra det lämplighetsprov som avses i punkt 1 inom sex månader efter det ursprungliga beslutet om ett lämplighetsprov för sökanden.

▼B*KAPITEL II**Erkännande av yrkeserfarenhet**Artikel 16***Krav när det gäller yrkeserfarenhet**

Om det i en medlemsstat för tillträde till eller utövande av någon av de verksamheter som anges i bilaga IV krävs kunskap och förmåga av allmän, affärsmässig eller yrkesmässig art, skall denna medlemsstat som tillräckligt bevis för att sådan kunskap och förmåga förvärvats godta utövande av denna verksamhet i en annan medlemsstat. Utövan det skall ha skett i enlighet med artiklarna 17, 18 och 19.

*Artikel 17***Verksamhetsformer i förteckning I i bilaga IV**

1. När det gäller verksamhetsformerna i förteckning I i bilaga IV skall den tidigare verksamheten ha utövats

a) under sex år i följd som egenföretagare eller företagsledare, eller

▼B

- b) under tre år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmanstagaren visar att han för verksamheten i fråga har genomgått en utbildning på minst tre år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av behörig yrkesorganisation, eller

- c) under fyra år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmanstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning på minst två år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation, eller

- d) under tre år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmanstagaren kan visa att han utövat verksamheten i fråga som anställd under minst fem år, eller

- e) under fem år i följd i ledande ställning, varav minst tre år med tekniska uppgifter och med ansvar för minst en avdelning i företaget, om förmanstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning på minst tre år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation.

2. I de fall som avses i a och d får verksamheten inte ha upphört tidigare än tio år före den dag då den kompletta ansökan lämnas in hos den behöriga myndighet som avses i artikel 56.

3. Punkt 1 e skall inte tillämpas på verksamhetsformer i grupp Ex 855 enligt ISIC-nomenklaturen, hårfrisörsinrättningar.

*Artikel 18***Verksamhetsformer i förteckning II i bilaga IV**

1. När det gäller verksamhetsformerna i förteckning II i bilaga IV skall den tidigare verksamheten ha utövats

- a) under fem år i följd som egenföretagare eller företagsledare, eller

- b) under tre år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmanstagaren visar att han för verksamheten i fråga har genomgått en utbildning på minst tre år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation, eller

▼B

- c) under fyra år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning på minst två år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation, eller
 - d) under tre år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren kan visa att han utövat verksamheten i fråga som anställd under minst fem år, eller
 - e) under fem år i följd som anställd, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning på minst tre år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation, eller
 - f) under sex på varandra följande år som anställd, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning på minst två år som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation.
2. I de fall som avses i a och d får verksamheten inte ha upphört tidigare än tio år före den dag då den kompletta ansökan lämnas in hos den behöriga myndighet som avses i artikel 56.

*Artikel 19***Verksamhetsformer i förteckning III i bilaga IV**

1. När det gäller verksamhetsformerna i förteckning III i bilaga IV skall den tidigare verksamheten ha utövats
- a) under tre år i följd som egenföretagare eller företagsledare, eller
 - b) under två år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation, eller
 - c) under två år i följd som egenföretagare eller företagsledare, om förmånstagaren kan visa att han utövat verksamheten i fråga som anställd under minst tre år, eller
 - d) under tre år i följd som anställd, om förmånstagaren kan visa att han för verksamheten i fråga genomgått en utbildning som styrks i ett av medlemsstaten erkänt bevis eller som bedömts som fullgod av en behörig yrkesorganisation.
2. I de fall som avses i a och c får verksamheten inte ha upphört tidigare än tio år före den dag då den kompletta ansökan lämnas in hos den behöriga myndighet som avses i artikel 56.

▼ **M9***Artikel 20***Anpassning av förteckningarna över verksamhetsformer i bilaga IV**

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om anpassning av förteckningarna över sådana verksamhetsformer enligt bilaga IV som omfattas av ett erkännande av yrkeserfarenhet enligt artikel 16 i syfte att uppdatera eller förtydliga de verksamheter som anges i bilaga IV, särskilt för att närmare fastställa deras räckvidd och ta vederbörlig hänsyn till den senaste utvecklingen vad gäller verksamhetsbaserade nomenklaturer, på villkor att detta inte medför en minskning av räckvidden för de enskilda verksamhetsslagen och att ingen verksamhet flyttas mellan de befintliga förteckningarna I, II och III i bilaga IV.

▼ **B***KAPITEL III***Erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning**

Avsnitt 1

Allmänna bestämmelser*Artikel 21***Principen om automatiskt erkännande**

1. Varje medlemsstat skall erkänna de bevis på formella kvalifikationer som läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare, som specialisttandläkare, som veterinär, som ► **C2** apotekare ◀ och som arkitekt, vilka avses i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 respektive 5.7.1 i bilaga V, och som uppfyller minimikraven för utbildning som avses i artiklarna 24, 25, 31, 34, 35, 38, 44 respektive 46, genom att ge innehavare av dessa bevis på formella kvalifikationer tillträde till och rätt att utöva yrket på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som utfärdats av denna medlemsstat.

Sådana bevis på formella kvalifikationer skall vara utfärdade av medlemsstaternas behöriga myndigheter och vid behov skall de bevis som avses i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 respektive 5.7.1 i bilaga V bifogas.

Bestämmelserna i första och andra stycket påverkar inte de förvärvade rättigheter som avses i artiklarna 23, 27, 33, 37, 39 och 49.

2. Varje medlemsstat skall inom ramen för sitt eget socialförsäkrings-system, när det gäller rätten att utöva verksamhet som allmänpraktiserande läkare, erkänna de bevis på formella kvalifikationer som anges i punkt 5.1.4 i bilaga V vilka utfärdats för medborgare i medlemsstaterna av övriga medlemsstater och uppfyller minimikraven för utbildning i artikel 28.

Bestämmelserna i första stycket påverkar inte de förvärvade rättigheter som avses i artikel 30.

▼B

3. Varje medlemsstat skall erkänna de bevis på formella kvalifikationer som barmorska enligt punkt 5.5.2 i bilaga V som utfärdats för medborgare i medlemsstaterna av övriga medlemsstater, om de uppfyller minimikraven för utbildning i artikel 40 samt motsvarar de krav som avses i artikel 41, genom att ge innehavare av dessa bevis på formella kvalifikationer tillträde till och rätt att utöva yrket på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som utfärdas av denna medlemsstat. Denna bestämmelse påverkar inte de förvärvade rättigheter som avses i artiklarna 23 och 43.

▼M9

4. När det gäller driften av apotek som inte är föremål för territoriella begränsningar får en medlemsstat, genom undantag, besluta att inte godta de bevis på formella kvalifikationer som anges i punkt 5.6.2 i bilaga V för inrättande av nya apotek öppna för allmänheten. För tillämpningen av denna punkt ska också de apotek som öppnats inom mindre än tre år anses som nya apotek.

Detta undantag får inte tillämpas på apotekare vars formella kvalifikationer redan är erkända för andra ändamål av de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten, och som faktiskt och legalt har varit verksamma som apotekare under minst tre år i följd i den medlemsstaten.

▼B

5. De bevis på formella kvalifikationer som arkitekt enligt punkt 5.7.1 i bilaga V som erkänns automatiskt i enlighet med punkt 1 skall styrka en utbildning som påbörjats tidigast under det referensläsåret som avses i nämnda bilaga.

▼M9

6. Varje medlemsstat ska för tillträde till och rätt att utöva verksamhet som läkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, veterinär, barmorska och apotekare kräva innehav av något av de bevis på formella kvalifikationer som anges i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 respektive 5.6.2 i bilaga V, vilka bevisar att yrkesutövaren i fråga under hela sin utbildning har i förekommande fall förvärvat de kunskaper, färdigheter och kompetenser som avses i artiklarna 24.3, 31.6, 31.7, 34.3, 38.3, 40.3 respektive 44.3.

För att beakta den allmänt erkända vetenskapliga och tekniska utvecklingen ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c för att uppdatera de kunskaper och färdigheter som avses i artiklarna 24.3, 31.6, 34.3, 38.3, 40.3, 44.3 och 46.4 för att avspegla utvecklingen av den unionslagstiftning som direkt påverkar de berörda yrkesutövarna.

Denna uppdatering får inte medföra någon ändring av gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdevillkor för fysiska personer. Denna uppdatering ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med vad som fastställs i artikel 165.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

▼ **M9***Artikel 21a***Anmälningsförfarande**

1. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla de lagar och andra författningar som de antar när det gäller utfärdande av bevis på formella kvalifikationer inom de yrken som omfattas av detta kapitel.

När det gäller bevis på formella kvalifikationer som avses i avsnitt 8 ska anmälan enligt första stycket också göras till övriga medlemsstater.

2. Den anmälan som avses i punkt 1 ska inbegripa uppgifter om utbildningsprogrammets längd och innehåll.

3. Den anmälan som avses i punkt 1 ska översändas via IML.

4. För att beakta utvecklingen på lagstiftningsområdet och det administrativa området i medlemsstaterna och förutsatt att de lagar och andra författningar som anmälts i enlighet med punkt 1 i denna artikel är förenliga med de villkor som fastställs i detta kapitel ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c i syfte att ändra punkterna 5.1.1–5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 och 5.7.1 i bilaga V, när det gäller att uppdatera de titlar som medlemsstaterna antagit som bevis på formella kvalifikationer och, i tillämpliga fall, de organ som utfärdar bevis på formella kvalifikationer, de intyg som åtföljer dessa bevis samt motsvarande yrkestitlar.

5. När de lagar och andra författningar som anmälts i enlighet med punkt 1 inte är förenliga med de villkor som fastställs i detta kapitel ska kommissionen anta en genomförandeakt för att förkasta den begärda ändringen av punkterna 5.1.1–5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 eller 5.7.1 i bilaga V.

▼ **B***Artikel 22***Gemensamma bestämmelser om utbildning**

För utbildning enligt artiklarna 24, 25, 28, 31, 34, 35, 38, 40, 44 och 46 skall följande gälla:

a) Medlemsstaterna får tillåta utbildning på deltid på de villkor som godkänts av de behöriga nationella myndigheterna. Dessa myndigheter skall se till att den totala utbildningstiden och utbildningens nivå och kvalitet inte underskrider motsvarande krav på kontinuerlig heltidsutbildning.

▼ **M9**

b) Medlemsstaterna ska, i enlighet med varje medlemsstats specifika förfaranden, genom att uppmuntra fortbildning säkerställa att yrkesutövare vars yrkeskvalifikation omfattas av kapitel III i denna avdelning kan uppdatera sina kunskaper, färdigheter och kompetenser så att yrkesinsatsen bibehålls på säker och effektiv nivå och för att hålla sig à jour med utvecklingen inom yrket.

▼M9

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de åtgärder som de vidtar i enlighet med första stycket b senast den 18 januari 2016.

▼B

*Artikel 23***Förvärvade rättigheter**

1. När de bevis på formella kvalifikationer som läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialitetsläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare och specialitetsandläkare, som veterinär, barnmorska och ►C2 apotekare ◄ som innehas av medborgare i medlemsstaterna inte uppfyller alla de utbildningskrav som anges i artiklarna 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40 och 44, skall varje medlemsstat — utan att detta påverkar de förvärvade rättigheterna för dessa yrken — som tillräckligt bevis på formella kvalifikationer erkänna sådana bevis som utfärdats av dessa medlemsstater, om de avser utbildning som påbörjats före de referensdatum som anges i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 och 5.6.2 i bilaga V och åtföljs av ett intyg som visar att innehavarna av dessa bevis på formella kvalifikationer under den femårsperiod som föregår intygets utfärdande faktiskt och lagligen utövat verksamheten i fråga under minst tre år i följd.

2. Samma bestämmelser skall vara tillämpliga på sådana bevis på formella kvalifikationer som läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialitetsläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare och specialitetsandläkare, som veterinär, barnmorska och ►C2 apotekare ◄ som förvärvats inom f.d. Tyska demokratiska republikens territorium, även om de inte uppfyller samtliga de minimikrav för utbildning som anges i artiklarna 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40 och 44, om dessa bevis anger att en utbildning slutförts med godkänt resultat och påbörjats före

a) den 3 oktober 1990 för läkare med grundutbildning, sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare med grundutbildning, specialitetsandläkare, veterinärer, barnmorskor och ►C2 apotekare ◄, och

b) den 3 april 1992 för specialitetsläkare.

De bevis på formella kvalifikationer som avses i första stycket ger rätt att utöva yrkesverksamhet inom Tysklands hela territorium enligt samma villkor som de bevis på formella kvalifikationer som utfärdats av behöriga tyska myndigheter och som anges i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 och 5.6.2 i bilaga V.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 37.1 skall varje medlemsstat erkänna de bevis på formella kvalifikationer för läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialitetsläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som veterinär, barnmorska, ►C2 apotekare ◄ och arkitekt som innehas av medborgare i medlemsstaterna och som har utfärdats av f.d. Tjeckoslovakien eller för vilka utbildningen när det gäller Tjeckien och Slovakien har påbörjats före den 1 januari 1993, om myndigheterna i en av de ovan nämnda staterna intygar att dessa bevis på

▼B

formella kvalifikationer på deras territorium äger samma lagliga giltighet som de intyg dessa länder utfärdar och, för arkitekter, som de bevis som anges för dessa medlemsstater i bilaga VI punkt 6.1 vad gäller tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, veterinär, barmorska, ►C2 apotekare ◀ när det gäller den verksamhet som avses i artikel 45.2 och som arkitekt när det gäller den verksamhet som avses i artikel 48 samt rätt att utöva yrket.

Detta intyg skall åtföljas av ett annat intyg som utfärdats av samma myndigheter och som visar att dessa personer faktiskt och lagligen har utövat verksamheten på myndigheternas territorium under minst tre år i följd under de fem år som föregick utfärdandet av intyget.

4. Varje medlemsstat skall erkänna de bevis på formella kvalifikationer som läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barmorska, ►C2 apotekare ◀ och arkitekt som innehas av medborgare i medlemsstaterna och som har utfärdats av f.d. Sovjetunionen eller för vilka utbildningen har påbörjats

a) för Estlands del före den 20 augusti 1991,

b) för Lettlands del före den 21 augusti 1991,

c) för Litauens del före den 11 mars 1990,

om myndigheterna i en av de tre ovan nämnda medlemsstaterna intygar att dessa bevis på deras territorium äger samma lagliga giltighet som de bevis dessa länder utfärdar och, för arkitekter, som de bevis som anges för dessa medlemsstater i bilaga VI punkt 6.1 vad gäller tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barmorska, ►C2 apotekare ◀ när det gäller den verksamhet som avses i artikel 45.2 och som arkitekt när det gäller den verksamhet som åsyftas i artikel 48 samt rätt att utöva yrket.

Detta intyg skall åtföljas av ett annat intyg som utfärdats av samma myndigheter och som visar att dessa personer faktiskt och lagligen har utövat verksamheten på sitt territorium under minst tre år i följd under de fem år som föregick utfärdandet av intyget.

För de bevis på formella kvalifikationer som veterinär som utfärdats av f.d. Sovjetunionen eller för vilka utbildningen för Estlands del har påbörjats före den 20 augusti 1991, skall det intyg som avses i föregående stycke åtföljas av ett annat intyg, som utfärdats av de estniska myndigheterna och som visar att dessa personer faktiskt och lagligen har utövat verksamheten på sitt territorium under minst fem år i följd under de ju år som föregick utfärdandet av intyget.

▼A1

5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 43b ska varje medlemsstat erkänna de bevis på formella kvalifikationer som läkare som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare och arkitekt som innehas av medborgare i medlemsstaterna och som har utfärdats av f.d. Jugoslavien eller för vilka utbildningen har påbörjats

a) för Sloveniens del före den 25 juni 1991, och

b) för Kroatians del före den 8 oktober 1991,

om myndigheterna i de ovannämnda medlemsstaterna intygar att dessa bevis på deras territorium äger samma lagliga giltighet som de bevis som dessa länder utfärdar och, för arkitekter, som de bevis på formella kvalifikationer som anges för dessa medlemsstater i punkt 6 i bilaga VI vad gäller tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och som specialistläkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare när det gäller den verksamhet som avses i artikel 45.2 och som arkitekt när det gäller den verksamhet som avses i artikel 48 samt rätt att utöva yrket.

Detta intyg ska åtföljas av ett annat intyg som utfärdats av samma myndigheter och som visar att dessa personer faktiskt och lagligen har utövat verksamheten på sitt territorium under minst tre år i följd under de fem år som föregick utfärdandet av intyget.

▼B

6. Varje medlemsstat skall, när det gäller medborgare i de medlemsstater som har bevis på formella kvalifikationer som läkare, som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, som tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska och ►C2 apotekare ◄ som inte motsvarar de benämningar som gäller för denna medlemsstat enligt punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 och 5.6.2 i bilaga V, erkänna de bevis på formella kvalifikationer som dessa medlemsstater utfärdat och som åtföljs av ett intyg utfärdat av behöriga myndigheter eller organ.

Av det intyg som avses i första stycket skall det framgå att dessa bevis på formella kvalifikationer utfärdats som bevis på avslutad utbildning i enlighet med artiklarna 24, 25, 28, 31, 34, 35, 38, 40 respektive 44 och att den medlemsstat som utfärdat dem jämställer dem med dem som nämns i punkterna 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 och 5.6.2 i bilaga V.

▼M1

*Artikel 23a***Särskilda omständigheter**

1. Med avvikelser från det här direktivet får Bulgarien tillåta personer som har behörighetsbevis för "фелдшер" (fältskär) utfärdade i Bulgarien före den 31 december 1999 och som den 1 januari 2000 utövade detta yrke under Bulgariens nationella system för social trygghet att fortsätta att utöva sagda yrke även om delar av deras yrkesverksamhet faller under de bestämmelser i det här direktivet som rör läkare och sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård.

▼ M1

2. Innehavare av det bulgariska behörighetsbeviset för "фелдшер" (fältskär) enligt punkt 1 är inte berättigade att få sina yrkeskvalifikationer erkända i andra medlemsstater som läkare eller som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt det här direktivet.

▼ B

Avsnitt 2

L ä k a r e

Artikel 24

Medicinsk grundutbildning

1. För tillträde till medicinsk grundutbildning krävs en betygshandling som ger tillträde till universitet för studierna i fråga.

▼ M9

2. Den medicinska grundutbildningen ska sammanlagt omfatta minst fem års studier, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, och ska bestå av minst 5 500 timmars teoretisk och praktisk undervisning vid universitet eller under tillsyn av ett universitet.

Om studierna påbörjades före den 1 januari 1972 kan den utbildning som avses i första stycket omfatta sex månaders praktisk heltidsutbildning på universitetsnivå under tillsyn av de behöriga myndigheterna.

▼ B

3. Den medicinska grundutbildningen skall garantera att personen i fråga har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

- a) Tillräckliga kunskaper om de vetenskaper som medicinen bygger på och god insikt i vetenskapliga metoder inklusive principerna för bedömning av biologiska funktioner, utvärdering av vetenskapligt vedertagna fakta och analys av data.
- b) Tillräckliga kunskaper om friska och sjuka människors anatomi, funktioner och beteende samt sambandet mellan människans hälsotillstånd och hennes fysiska och sociala miljö.
- c) Tillräckliga kunskaper om kliniska ämnen och behandlingar, som ger en sammanhängande bild av psykiska och fysiska sjukdomar och medicin sedd ur förebyggande, diagnostisk och terapeutisk synvinkel samt människans fortplantning.
- d) Lämplig klinisk erfarenhet på sjukhus under lämplig handledning.

▼B*Artikel 25***Specialistläkarutbildning**▼M9

1. För tillträde till specialistläkarutbildning ska krävas ett fullgjort program för medicinsk grundutbildning med godkända resultat enligt artikel 24.2, där den studerande har förvärvat nödvändiga baskunskaper i medicin.

▼B

2. Specialistläkarutbildningen skall omfatta teoretisk och praktisk utbildning vid universitet, universitetssjukhus eller i förekommande fall annan vårdinrättning som godkänts av behöriga myndigheter eller organ i detta syfte.

Medlemsstaterna skall se till att utbildningstiden för sådan specialistläkarutbildning som avses i punkt 5.1.3 i bilaga V inte är kortare än vad som avses i den punkten. Utbildningen skall ske under kontroll av behöriga myndigheter eller organ. Den förutsätter personlig medverkan och ansvarstagande av den blivande specialistläkaren i verksamheten på avdelningen i fråga.

3. Utbildningen skall ske på heltid vid särskilda inrättningar som erkänts av de behöriga myndigheterna. Den förutsätter medverkan i all medicinsk verksamhet på den avdelning där utbildningen äger rum, inklusive jortjänstgöring, så att den blivande specialistläkaren ägnar all sin yrkesverksamhet åt denna praktiska och teoretiska utbildning under hela arbetsveckan och under hela året på de villkor som fastställs av de behöriga myndigheterna. Dessa tjänster skall följaktligen avlönas med lämpligt belopp.

▼M9

3a. Medlemsstaterna får i sin nationella lagstiftning fastställa partiella befrielser från vissa moment i specialistläkarutbildningen, vilka förtecknas i punkt 5.1.3 i bilaga V, som ska tillämpas från fall till fall, förutsatt att dessa moment i utbildningen redan har fullgjorts under ett annat specialistutbildningsprogram som förtecknas i punkt 5.1.3 i bilaga V, för vilket yrkesutövaren redan har erhållit den tidigare specialistkvalifikationen i en medlemsstat. Medlemsstaterna ska se till att de beviljade befrielseerna inte motsvarar mer än halva minimilängden på specialistläkarutbildningen i fråga.

Medlemsstaterna ska anmäla den berörda nationella lagstiftningen till kommissionen och de övriga medlemsstaterna för alla sådana partiella befrielser.

▼B

4. För att medlemsstaterna skall utfärda bevis på formella kvalifikationer för specialistläkare krävs bevis på formella kvalifikationer som avser medicinsk grundutbildning enligt punkt 5.1.1 i bilaga V.

▼M9

5. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om anpassning av de minimilängder på utbildningen som avses i punkt 5.1.3 i bilaga V, till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

▼B*Artikel 26***Benämningar på specialistläkarutbildningar**

De bevis på formella kvalifikationer som specialistläkare som avses i artikel 21 har utfärdats av de behöriga myndigheter eller organ som avses i punkt 5.1.2 i bilaga V och motsvarar för specialistutbildningen i fråga de aktuella benämningar som tillämpas i de olika medlemsstaterna och som framgår av punkt 5.1.3 i bilaga V.

▼M9

För att vederbörligen beakta ändringar i nationell lagstiftning och i syfte att uppdatera detta direktiv ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om tillägg av nya medicinska specialiseringar i punkt 5.1.3 i bilaga V, förutsatt att dessa är gemensamma för minst två femtedelar av medlemsstaterna.

▼B*Artikel 27***Förvärvade rättigheter för läkare med specialistutbildning**

1. Av de läkare med specialistutbildning vars specialistutbildning på deltid reglerades av de lagar och andra författningar som gällde den 20 juni 1975 och som påbörjade sin specialistutbildning senast den 31 december 1983 kan den mottagande medlemsstaten kräva att deras bevis på formella kvalifikationer skall åtföljas av intyg som visar att de faktiskt och legalt har utövat verksamheten under minst tre år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.

2. Varje medlemsstat skall erkänna de bevis på formella kvalifikationer för specialistläkare som utfärdats i Spanien för läkare som har fullgjort en specialistutbildning före den 1 januari 1995, även om denna inte motsvarar minimikraven för den utbildning som avses i artikel 25, om bevis på formella kvalifikationer åtföljs av ett intyg utfärdat av de behöriga spanska myndigheterna, av vilket det framgår att personen i fråga har blivit godkänd i det prov gällande särskild yrkeskompetens som anordnats inom ramen för de extraordinära regulariseringsåtgärderna i den kungliga förordningen 1497/99 i syfte att fastställa att denne har kunskapsnivå och kompetens likvärdig med de läkare som innehar sådant bevis på formella kvalifikationer för specialistläkare som för Spaniens del framgår av punkterna 5.1.2 och 5.1.3 i bilaga V.

▼M9

2a. Medlemsstaterna ska erkänna benämningar på specialistutbildningar som utfärdats i Italien och anges i punkterna 5.1.2 och 5.1.3 i bilaga V för läkare som påbörjade sin specialistutbildning efter den 31 december 1983 och före den 1 januari 1991, trots att den berörda utbildningen inte uppfyller alla utbildningskrav som fastställs i artikel 25, om de åtföljs av ett intyg som utfärdats av de behöriga italienska myndigheterna och som uppger att den berörda läkaren faktiskt och legalt har varit verksam i Italien som specialistläkare inom det berörda specialområdet under minst sju år i följd under de tio år som föregick utfärdandet av intyget.

▼B

3. Varje medlemsstat som har upphävt lagar och andra författningar om utfärdande av bevis på formella kvalifikationer som specialistläkare enligt punkterna 5.1.2 och 5.1.3 i bilaga V och som har vidtagit åtgärder rörande förvärvade rättigheter till förmån för sina medborgare skall tillerkänna medborgarna i de övriga medlemsstaterna rätten att utnyttja samma åtgärder, om dessa bevis på formella kvalifikationer har utfärdats före det datum då den mottagande medlemsstaten upphörde att utfärda sådana bevis för den berörda specialistutbildningen.

De tidpunkter då bestämmelserna upphävdes anges i punkt 5.1.3 i bilaga V.

*Artikel 28***Särskild allmänläkarutbildning****▼M9**

1. För tillträde till särskild allmänläkarutbildning ska krävas ett fullgjort program för medicinsk grundutbildning med godkända resultat enligt artikel 24.2 där den studerande har förvärvat nödvändiga baskunskaper i medicin.

▼B

2. Den särskilda allmänläkarutbildning för vilken bevis på formella kvalifikationer utfärdas före den 1 januari 2006 skall omfatta minst två års studier på heltid. Bevis på formella kvalifikationer som utfärdas efter detta datum skall omfatta minst tre års studier på heltid.

När den utbildning som avses i artikel 24 omfattar praktiktjänstgöring vid ett godkänt sjukhus med utrustning och avdelningar för allmänmedicin, hos en godkänd allmänpraktiserande läkare eller vid en godkänd vårdcentral för primärvård, får denna praktik inräknas, dock högst ett år, i den utbildningstid som avses i första stycket för bevis på formella kvalifikationer som utfärdas från och med den 1 januari 2006.

Den möjlighet som avses i andra stycket skall stå öppen bara för de medlemsstater där utbildningstiden för den särskilda allmänläkarutbildningen var två år den 1 januari 2001.

3. Den särskilda allmänläkarutbildningen skall ske på heltid under tillsyn av de behöriga myndigheterna eller organen. Den skall snarare vara praktisk än teoretisk.

Den praktiska utbildningen skall förmedlas dels under minst sex månader vid ett godkänt sjukhus med utrustning och avdelningar för allmänmedicin, dels under minst sex månader hos godkänd allmänpraktiserande läkare eller vid godkänd vårdcentral för primärvård.

Den praktiska utbildningen skall genomföras tillsammans med andra vårdinrättningar för allmänmedicin. Utan att de minimiperioder som nämns i andra stycket påverkas får den praktiska utbildningen dock ges under högst sex månader vid andra godkända vårdinrättningar för allmänmedicin.

▼B

Utbildningen förutsätter samma personliga medverkan och ansvarstagande hos den blivande specialistläkaren i yrkesverksamheten som hos dem han arbetar tillsammans med.

4. För att medlemsstaterna skall utfärda bevis på formella kvalifikationer för särskild utbildning i allmänmedicin krävs bevis på formella kvalifikationer som avser medicinsk grundutbildning enligt punkt 5.1.1 i bilaga V.

5. Medlemsstaterna får utfärda de bevis på formella kvalifikationer som avses i punkt 5.1.4 i bilaga V till en läkare som inte har fullgjort utbildningen enligt denna artikel men som har avslutat en annan kompletterande utbildning för vilken de behöriga myndigheterna i en medlemsstat har utfärdat bevis på formella kvalifikationer. De får emellertid bara utfärda bevis på formella kvalifikationer om detta gäller en kunskapsnivå som motsvarar den utbildning som föreskrivs i denna artikel.

Medlemsstaterna skall avgöra bland annat i vilken mån den kompletterande utbildning och den yrkeserfarenhet som sökanden redan har kan beaktas i stället för den utbildning som föreskrivs i denna artikel.

Medlemsstaterna får bara utfärda bevis på formella kvalifikationer enligt punkt 5.1.4 i bilaga V om sökanden har skaffat minst sex månaders erfarenhet i allmänmedicin hos en allmänpraktiserande läkare eller på en vårdinrättning för primärvård enligt punkt 3 i den här artikeln.

*Artikel 29***Yrkesutövning som allmänpraktiserande läkare**

Med förbehåll för bestämmelserna om förvärvade rättigheter skall varje medlemsstat för yrkesutövningen som allmänpraktiserande läkare inom ramen för medlemsstatens socialförsäkringssystem kräva bevis på formella kvalifikationer enligt punkt 5.1.4 i bilaga V.

Medlemsstaterna kan från detta villkor undanta dem som genomgår särskild utbildning i allmänmedicin.

*Artikel 30***Förvärvade rättigheter för allmänpraktiserande läkare**

1. Varje medlemsstat skall fastställa de förvärvade rättigheterna. Som förvärvad rättighet skall dock betraktas rätten att utöva verksamhet som allmänpraktiserande läkare inom ramen för det nationella socialförsäkringssystemet, utan det bevis på formella kvalifikationer som föreskrivs i punkt 5.1.4 i bilaga V, om läkaren åtnjuter denna rättighet vid det referensdatum som avses i den punkten i kraft av de på läkaryrket tillämpliga bestämmelser som ger tillträde till yrkesverksamhet som läkare med grundutbildning och om han vid denna tidpunkt är etablerad i medlemsstaten med stöd av artikel 21 eller 23.

▼B

De behöriga myndigheterna i varje medlemsstat skall på begäran utfärda ett intyg av vilket framgår att läkaren har rätt att utöva verksamhet som allmänpraktiserande läkare inom ramen för det nationella socialförsäkringssystemet, utan det bevis på formella kvalifikationer som föreskrivs i punkt 5.1.4 i bilaga V, om läkaren åtnjuter förvärvade rättigheter enligt första stycket.

2. Varje medlemsstat skall erkänna de intyg som avses i punkt 1 andra stycket vilka de övriga medlemsstaterna utfärdat till medborgare i medlemsstaterna och ge dessa intyg samma verkan på sitt territorium som de bevis på formella kvalifikationer som medlemsstaten själv utfärdat och som ger rätt att utöva verksamhet som allmänpraktiserande läkare inom ramen för det egna socialförsäkringssystemet.

Avsnitt 3

Sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård*Artikel 31***Utbildning till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård****▼M9**

1. För att bli antagen till utbildning till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska det antingen krävas

- a) tolv års allmän skolutbildning styrkt genom examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis utfärdat av de behöriga myndigheterna eller organen i en medlemsstat eller genom intyg på godkänt inträdesprov som ger behörighet till universitet eller högskolor med en erkänd likvärdig nivå, eller
- b) minst tio års allmän skolutbildning styrkt genom examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis utfärdat av de behöriga myndigheterna eller organen i en medlemsstat eller bevis på godkänt inträdesprov på motsvarande nivå som ger behörighet till en yrkesskola eller ett yrkesutbildningsprogram för sjuksköterskor.

▼B

2. Utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård skall ske på heltid och skall omfatta minst den utbildningsplan som anges i punkt 5.2.1 i bilaga V.

▼M9

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om ändring av förteckningen i punkt 5.2.1 i bilaga V, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

De ändringar som avses i det andra stycket får inte medföra någon ändring av gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Sådana ändringar ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med artikel 165.1 i EUF-fördraget.

▼B

3. ►**M9** Utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska omfatta sammanlagt tre års utbildning, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, bestående av minst 4 600 timmars teoretisk och klinisk undervisning, varav den teoretiska undervisningen ska utgöra minst en tredjedel och den kliniska undervisningen minst hälften av den föreskrivna minimitiden för utbildningen. Medlemsstaterna får ge partiell dispens för yrkesutövare som genomgått en del av denna utbildning inom ramen för annan utbildning på minst motsvarande nivå. ◀

Medlemsstaterna skall se till att den institution som utbildar sjuksköterskor är ansvarig för samordningen av den teoretiska och kliniska undervisningen under hela utbildningen.

▼M9

4. Den teoretiska utbildningen är den del av sjuksköterskeutbildningen då sjuksköterskorna förvärvar de kunskaper, färdigheter och kompetenser i yrket som krävs enligt punkterna 6 och 7. Denna utbildning ska ges av sjuksköterskelärare och andra behöriga personer vid universitet och högskolor som tillerkänts likvärdig ställning eller vid yrkesskolor eller genom yrkesutbildningsprogram för sjuksköterskor.

5. Med den kliniska undervisningen avses den del av sjuksköterskeutbildningen där den studerande, som medlem i ett arbetslag och i direkt kontakt med friska eller sjuka enskilda personer och/eller grupper, lär sig att planera, utföra och bedöma en sjuksköterskas samlade vårdinsatser på grundval av de kunskaper, färdigheter och kompetenser de har uppnått. De sjuksköterskestuderande ska inte bara lära sig att ingå i ett arbetslag, utan även att leda ett arbetslag och organisera en sjuksköterskas samlade vårdinsatser, inklusive undervisning i hälsovård för enskilda personer och mindre grupper vid vårdinrättningar eller ute i samhället.

▼B

Denna utbildning skall äga rum på sjukhus och vid andra vårdinrättningar samt ute i samhället under de undervisande sjuksköterskornas ansvar i samarbete med och med stöd av andra utbildade sjuksköterskor. Även annan behörig personal kan medverka i denna undervisning.

De sjuksköterskestuderande skall delta i verksamheten på avdelningarna i fråga i den mån denna bidrar till deras utbildning och gör att de kan ta på sig det ansvar som är förbundet med en sjuksköterskas vårduppgifter.

▼M9

6. Utbildningen av sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska garantera att yrkesutövaren i fråga har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

- a) Allmänna kunskaper om de vetenskaper som den allmänna hälso- och sjukvården bygger på, inklusive tillräcklig insikt i friska och sjuka människors anatomi, fysiologiska funktioner och beteende samt sambandet mellan människans hälsotillstånd och hennes fysiska och sociala miljö.

▼M9

- b) Kunskaper om yrkets beskaffenhet och etik samt de allmänna principerna för hälso- och sjukvård.
- c) Tillräcklig klinisk erfarenhet; sådan erfarenhet, som bör väljas ut med avseende på dess utbildningsvärde, ska förvärvas under handledning av utbildad sjukvårdspersonal och där det finns tillräckligt med utbildad personal och utrustning som uppfyller kraven på patientvård.
- d) Förmåga att ta del i den praktiska utbildningen av hälso- och sjukvårdspersonal och erfarenhet av samarbete med sådan personal.
- e) Erfarenhet av samarbete med företrädare för andra yrken inom vårdsektorn.
7. Formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska visa att yrkesutövaren kan tillämpa minst följande kunskaper, vare sig utbildningen har skett vid universitet, högskola som tillerkänts likvärdig ställning, eller vid yrkesskola eller genom yrkesutbildningsprogram för vårdinsatser:
- a) Förmåga att göra en oberoende diagnos av de vårdinsatser som krävs genom att tillämpa aktuella teoretiska och kliniska kunskaper samt planera, organisera och utföra vårdinsatser när vederbörande behandlar patienter på grundval av de kunskaper och färdigheter som förvärvats i enlighet med punkt 6 a, 6 b och 6 c för att förbättra yrkespraktiken.
- b) Förmåga att arbeta effektivt tillsammans med andra aktörer inom hälso- och sjukvårdssektorn, däribland deltagande i praktisk utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal på grundval av de kunskaper och färdigheter som förvärvats i enlighet med punkt 6 d och 6 e.
- c) Förmåga att tillhandahålla rådgivning åt enskilda personer, familjer och grupper om en hälsosam livsstil och egenvård på grundval av de kunskaper och färdigheter som förvärvats i enlighet med punkt 6 a och 6 b.
- d) Förmåga att omedelbart inleda oberoende livräddningsinsatser och vidta åtgärder i kriser och nödsituationer.
- e) Förmåga att ge oberoende rådgivning, instruktioner och stöd till personer som är i behov av vård och till deras närstående.
- f) Förmåga att göra en oberoende kvalitetssäkring och utvärdering av vårdinsatserna.
- g) Förmåga att kommunicera på ett yrkesmässigt och uttömmande sätt samt samarbeta med företrädare för andra yrken inom hälso- och sjukvårdssektorn.
- h) Förmåga att analysera vårdkvaliteten för att förbättra det egna yrkesutövandet som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård.

▼ **B***Artikel 32***Utövande av yrkesverksamhet som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård**

I detta direktiv skall yrkesverksamhet som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård innebära verksamhet som utövas av personer med de yrkestitlar som anges i punkt 5.2.2 i bilaga V.

*Artikel 33***Förvärvade rättigheter för sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård**

1. För att de allmänna bestämmelserna om förvärvade rättigheter skall vara tillämpliga på sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, skall den verksamhet som avses i artikel 23 ha omfattat fullt ansvar för planering, organisation och administration av patientvård.

▼ **M9**

3. Medlemsstaterna ska erkänna de bevis på formella kvalifikationer för sjuksköterska som

- a) utfärdats i Polen till sjuksköterskor vars utbildning avslutades före den 1 maj 2004 utan att uppfylla minimikraven för utbildning enligt artikel 31 och
- b) som bestyrks genom en kandidatexamen som grundar sig på ett särskilt kompletteringsprogram som beskrivs i
 - i) artikel 11 i lagen av den 20 april 2004 om ändring av lagen om sjuksköterske- och barnmorskeyrkerna och om några andra rättsakter (Republiken Polens officiella tidning 2004, nr 92, punkt 885 och 2007, nr 176, punkt 1237), och hälsovårdsministerns förordning av den 11 maj 2004 om närmare bestämmelser för utbildning av sjuksköterskor och barnmorskor som har examensbevis från gymnasieskola (avgångsbetyg – studentexamen) och som har avslutat sin utbildning vid medicinskt gymnasium eller vårdskolor med sjuksköterske- och barnmorskeutbildning (Republiken Polens officiella tidning 2004 nr 110, punkt 1170 och 2010 nr 65, punkt 420), eller
 - ii) artikel 52.3 led 2 i lagen av den 15 juli 2011 om sjuksköterske- och barnmorskeyrkerna (Republiken Polens officiella tidning 2011 nr 174, punkt 1039) och i hälsovårdsministerns förordning av den 14 juni 2012 om närmare bestämmelser för högre utbildning av sjuksköterskor och barnmorskor som har examensbevis från gymnasieskola (avgångsbetyg – studentexamen) och som har genomgått utbildning på sekundärnivå med vårdinriktning eller eftergymnasial utbildning med sjuksköterske- och barnmorskeinriktning (Republiken Polens officiella tidning 2012, punkt 770),

▼ M9

i syfte att kontrollera att sjuksköterskan har en kunskaps- och kompetensnivå som är jämförbar med nivån för sjuksköterskor med de kvalifikationer som för Polen anges i punkt 5.2.2 i bilaga V.

▼ B*Artikel 33a*▼ M9

När det gäller rumänska behörighetsbevis för sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska endast följande bestämmelser om förvärvade rättigheter gälla:

För de medborgare i medlemsstaterna som utbildats till sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård i Rumänien och vars utbildning inte uppfyller minimikraven gällande utbildning i artikel 31 ska medlemsstaterna erkänna de nedan angivna bevisen på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, förutsatt att dessa bevis åtföljs av ett intyg som visar att dessa personer faktiskt och lagligen har varit verksamma som sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård i Rumänien, inklusive har haft fullt ansvar för planeringen, organisationen och patientvården under en period av minst tre år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.

- a) *Certificat de competențe profesionale de asistent medical generalist* med eftergymnasial utbildning vid en *școală postliceală*, som intygar att utbildningen påbörjades före den 1 januari 2007.
- b) *Diplomă de absolvire de asistent medical generalist* med en kortare högskoleutbildning, som intygar att utbildningen påbörjades före den 1 oktober 2003.
- c) *Diplomă de licență de asistent medical generalist* med en längre högskoleutbildning, som intygar att utbildningen påbörjades före den 1 oktober 2003.

▼ B

Avsnitt 4

Tandläkare*Artikel 34***Grundläggande tandläkarutbildning**

1. För att bli antagen till grundläggande tandläkarutbildning skall sökanden inneha ett examensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som berättigar honom/henne att bli antagen till den aktuella utbildningen vid universitet eller vid högskolor som tillerkänts likvärdig ställning i en medlemsstat.

▼ M9

2. Den grundläggande tandläkarutbildningen ska omfatta minst fem års studier, eller ett likvärdigt antal ECTS-poäng, och ska bestå av minst 5 000 timmars teoretisk och praktisk utbildning på heltid som minst inbegriper den utbildningsplan som anges i punkt 5.3.1 i bilaga V och som tillhandahålls vid universitet eller högskola som tillerkänts likvärdig ställning eller under tillsyn av ett universitet.

▼ M9

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om ändring av förteckningen i punkt 5.3.1 i bilaga V, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

De ändringar som avses i det andra stycket får inte medföra någon ändring av gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Sådana ändringar ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med artikel 165.1 i EUF-fördraget.

▼ B

3. Den grundläggande tandläkarutbildningen skall garantera att den blivande tandläkaren har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

- a) Tillräckliga kunskaper om de vetenskaper som tandläkarverksamheten bygger på och god insikt i vetenskapliga metoder inklusive principerna för bedömning av biologiska funktioner, utvärdering av vetenskapligt vedertagna fakta och analys av data.
- b) Tillräckliga kunskaper om friska och sjuka människors kropps-konstitution, fysiologi och beteende samt den fysiska och sociala miljöns påverkan på människans hälsotillstånd, i den mån dessa faktorer påverkar tandläkarverksamheten.
- c) Tillräckliga kunskaper om tändernas, munnens, käkarnas och omkringliggande vävnaders anatomi och funktioner, i såväl friskt som sjukt tillstånd, och deras förhållande till patientens allmänna hälsotillstånd samt fysiska och sociala välbefinnande.
- d) Tillräckliga kunskaper om kliniska discipliner och metoder som ger tandläkaren en sammanhängande bild av anomalier, skador och sjukdomar i tänderna, munnen, käkarna och omkringliggande vävnader och av förebyggande, diagnostisk och terapeutisk tandläkarverksamhet.
- e) Tillräcklig klinisk erfarenhet under lämplig handledning.

Utbildningen skall ge den blivande tandläkaren de färdigheter som är nödvändiga för att utöva all verksamhet som innebär förebyggande, diagnos och behandling av anomalier och sjukdomar i tänder, mun, käkar och omkringliggande vävnader.

▼ **B***Artikel 35***Utbildning till specialisttandläkare**▼ **M9**

1. För att bli antagen till utbildning för specialisttandläkare ska det krävas en fullgjord grundläggande tandläkarutbildning som avses i artikel 34, eller de handlingar som avses i artiklarna 23 och 37.

▼ **B**

2. Utbildningen till specialisttandläkare skall omfatta teoretisk och praktisk utbildning vid universitet, behandlingscentrum för studier och forskning eller, i förekommande fall, annan vårdinrättning som godkänts av behöriga myndigheter eller organ i detta syfte.

▼ **M9**

Utbildning till specialisttandläkare på heltid ska omfatta minst tre år, och ska ske under tillsyn av behöriga myndigheter eller organ. Den ska innebära personlig medverkan och ansvarstagande av den blivande tandläkaren i verksamheten på avdelningen i fråga.

▼ **B**

3. För att medlemsstaterna skall utfärda ett utbildningsbevis för specialisttandläkare krävs ett utbildningsbevis som avser grundläggande tandläkarutbildning enligt punkt 5.3.2 i bilaga V.

▼ **M9**

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om anpassning av den minimilängd på utbildningen som avses i punkt 2, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

5. I syfte att uppdatera detta direktiv och för att vederbörligen beakta ändringar i nationell lagstiftning, ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om tillägg av nya specialisområden för tandläkare i punkt 5.3.3 i bilaga V, förutsatt att dessa är gemensamma för minst två femtedelar av medlemsstaterna.

▼ **B***Artikel 36***Utövande av yrkesverksamhet som tandläkare**

1. I detta direktiv skall yrkesverksamhet som tandläkare innebära sådan verksamhet som definieras i punkt 3 och som utövas av personer med de yrkestitlar som anges i punkt 5.3.2 i bilaga V.

2. Tandläkaryrket skall grunda sig på den tandläkarutbildning som avses i artikel 34 och är ett särskilt yrke skilt från yrket som läkare och specialistläkare. Utövande av yrkesverksamhet som tandläkare förutsätter innehav av något av de bevis på formella kvalifikationer som anges i punkt 5.3.2 i bilaga V. Personer som omfattas av artikel 23 eller 37 skall likställas med innehavare av ett sådant bevis på formella kvalifikationer.

▼B

3. Medlemsstaterna skall se till att tandläkare generellt skall ha tillträde till verksamhet som innebär förebyggande, diagnos och behandling av anomalier och sjukdomar i tänder, mun, käkar och omkringliggande vävnader i enlighet med de i lag fastställda bestämmelserna och de yrkesetiska reglerna för yrket på de referensdatum som anges i punkt 5.3.2 i bilaga V.

*Artikel 37***Förvärvade rättigheter för tandläkare**

1. Varje medlemsstat skall, för utövandet av yrkesverksamhet som tandläkare under de yrkestitlar som anges i punkt 5.3.2 i bilaga V, erkänna de bevis på formella kvalifikationer ►MI som läkare som utfärdats i Italien, Spanien, Österrike, Tjeckien, Slovakien och Rumänien ◀ för personer som påbörjat sin läkarutbildning senast det referensdatum som anges i den bilagan för den berörda medlemsstaten, om dessa bevis på formella kvalifikationer åtföljs av ett intyg utfärdat av de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten.

Detta intyg skall bekräfta att följande två villkor uppfyllts:

- a) Att dessa personer i den medlemsstaten faktiskt, legalt och huvudsakligen har utövat den verksamhet som avses i artikel 36 under minst tre år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.
- b) Att dessa personer är behöriga att utöva denna verksamhet på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som anges för denna medlemsstat i punkt 5.3.2 i bilaga V.

Personer som framgångsrikt har fullföljt studier som omfattar minst tre år och som av de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten intygats vara likvärdiga med den utbildning som avses i artikel 34, skall undantas från kravet på tre års yrkespraktik enligt andra stycket led a.

När det gäller Tjeckien och Slovakien omfattas de bevis på formella kvalifikationer som erhållits i f.d. Tjeckoslovakien av erkännande på samma sätt som tjeckiska och slovakiska bevis på formella kvalifikationer och på samma villkor som angivits i de föregående styckena.

2. Varje medlemsstat skall erkänna sådana bevis på formella kvalifikationer som läkare som utfärdats i Italien för personer som påbörjat sin läkarutbildning på universitetsnivå mellan den 28 januari 1980 och den 31 december 1984, om dessa bevis åtföljs av ett intyg utfärdat av de behöriga italienska myndigheterna.

Detta intyg skall bekräfta att följande tre villkor uppfyllts:

- a) Att dessa personer har godkänts i det särskilda lämplighetsprov som har anordnats av behöriga italienska myndigheter för att kontrollera att sökandena har en kunskaps- och färdighetsnivå jämförbar med den som krävs av innehavare av det bevis på formella kvalifikationer som anges för Italien i punkt 5.3.2 i bilaga V.
- b) Att dessa personer i Italien faktiskt, legalt och huvudsakligen har utövat den verksamhet som anges i artikel 36 under minst tre år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.

▼B

- c) Att de är behöriga att utöva eller att de faktiskt, legalt och huvudsakligen utövar den verksamhet som anges i artikel 36 på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som anges för Italien i punkt 5.3.2 i bilaga V.

Personer som framgångsrikt har fullföljt studier som omfattar minst tre år och som enligt de behöriga myndigheterna intygats vara likvärdiga med den utbildning som avses i artikel 34, skall undantas från skyldigheten att avlägga ett sådant lämplighetsprov som avses i andra stycket led a.

Personer som påbörjat sin läkarutbildning på universitetsnivå efter den 31 december 1984 skall behandlas på samma sätt som de personer som avses ovan, förutsatt att de studier under tre år som nämns ovan påbörjades före den 31 december 1994.

▼M9

3. För bevis på tandläkares formella kvalifikationer ska medlemsstaterna erkänna sådana bevis i enlighet med artikel 21 i de fall då de sökande påbörjade sin utbildning före den 18 januari 2016.

4. Varje medlemsstat ska erkänna bevis på formell behörighet som läkare utfärdade i Spanien för yrkesutövare som påbörjade sin läkarutbildning på universitetsnivå mellan den 1 januari 1986 och den 31 december 1997, om dessa bevis åtföljs av ett intyg utfärdat av de spanska behöriga myndigheterna.

Detta intyg ska bekräfta att följande villkor har uppfyllts:

- a) Yrkesutövaren ska framgångsrikt ha fullföljt studier som omfattar minst tre år och som av de spanska behöriga myndigheterna intygats vara likvärdiga med den utbildning som avses i artikel 34.
- b) Yrkesutövaren ska i Spanien faktiskt, legalt och huvudsakligen ha utövat den verksamhet som anges i artikel 36 under minst tre år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.
- c) Yrkesutövaren ska vara behörig att utöva eller ska faktiskt, legalt och huvudsakligen utövat den verksamhet som anges i artikel 36 på samma villkor som innehavare av de bevis på formell behörighet som anges för Spanien i punkt 5.3.2 i bilaga V.

▼B

A v s n i t t 5

V e t e r i n ä r*Artikel 38***Veterinärutbildning****▼M9**

1. Utbildningen för veterinärer ska sammanlagt omfatta minst fem års studier på heltid med teoretisk och praktisk undervisning, eller som dessutom kan uttryckas med ett likvärdigt antal ECTS-poäng, och ska minst inbegripa den utbildningsplan som anges i punkt 5.4.1 i bilaga V, vid universitet eller högskola som tillerkänts likvärdig ställning eller under tillsyn av ett universitet.

▼ M9

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om ändring av förteckningen i punkt 5.4.1 i bilaga V, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

De ändringar som avses i det andra stycket får inte medföra någon ändring av gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Sådana ändringar ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med artikel 165.1 i EUF-fördraget.

▼ B

2. För att bli antagen till veterinärutbildningen måste sökanden inneha examensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som berättigar honom/henne att bli antagen till den aktuella utbildningen vid universitet eller vid högskolor som tillerkänts likvärdig ställning i en medlemsstat när det gäller denna utbildning.

▼ M9

3. Veterinärutbildningen ska garantera att yrkesutövaren i fråga har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

- a) Tillräckliga kunskaper om de vetenskaper som veterinärverksamheten bygger på och om den unionslagstiftning som gäller denna verksamhet.
- b) Tillräckliga kunskaper om djurs anatomi, fysiologi, beteende och fysiologiska behov liksom om de färdigheter och kompetenser som behövs för djurhållning, utfodring, djurs välbefinnande, reproduktion och allmän hygien.
- c) Nödvändiga kliniska, epidemiologiska och analytiska färdigheter och kompetenser för förebyggande, diagnos och behandling av sjukdomar hos djur, inklusive anestesiologi, aseptisk kirurgi och smärtfri död, vare sig det gäller enskilda djur eller grupper av djur, inklusive särskilda kunskaper om de sjukdomar som kan överföras till människan.
- d) Tillräckliga kunskaper, färdigheter och kompetenser för förebyggande medicin, inklusive kompetens för att hantera utredningar och intyg.
- e) Tillräckliga kunskaper om hygien och teknik vid produktion och framställning av samt handel med djurfoder eller livsmedel av animaliskt ursprung, inklusive de färdigheter och kompetenser som krävs för att förstå och förklara god praxis på området.
- f) Nödvändiga kunskaper, färdigheter och kompetenser för att på ett ansvarsfullt och förnuftigt sätt använda veterinärmedicinska läkemedel för att behandla djur och garantera en säker livsmedelskedja samt miljöskydd.

▼**B***Artikel 39***Förvärvade rättigheter för veterinärer**

För de medborgare i medlemsstaterna vars bevis på formella kvalifikationer som veterinär har utfärdats av Estland eller vars utbildning har påbörjats i denna stat före den 1 maj 2004 skall medlemsstaterna — utan att det påverkar tillämpningen av artikel 23.4 — erkänna dessa bevis på formella kvalifikationer som veterinär, om de åtföljs av ett intyg som visar att dessa personer faktiskt och lagligen i Estland har utövat verksamhet som veterinär under minst fem år i följd under de sju år som föregick utfärdandet av intyget.

A v s n i t t 6

B a r n m o r s k a*Artikel 40***Barnmorskeutbildning**

1. Barnmorskeutbildning skall omfatta minst en av följande utbildningar:

- a) En barnmorskeutbildning på heltid som omfattar minst tre års praktiska och teoretiska studier (utbildningsväg I) och minst den utbildningsplan som anges i punkt 5.5.1 i bilaga V.
- b) En barnmorskeutbildning på heltid som varar minst 18 månader (utbildningsväg II) och omfattar minst den utbildningsplan som anges i punkt 5.5.1 i bilaga V och som inte ingått i likvärdig undervisning inom utbildningen till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård.

Medlemsstaterna skall se till att den institution som utbildar barnmorskor är ansvarig för samordningen av teori och praktiktjänstgöring under hela utbildningen.

▼**M9**

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om ändring av förteckningen i punkt 5.5.1 i bilaga V, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

De ändringar som avses i tredje stycket får inte medföra någon ändring av gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Sådana ändringar ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med artikel 165.1 i EUF-fördraget.

2. För att bli antagen till barnmorskeutbildningen krävs att ett av följande villkor uppfylls:

- a) Minst tolv års fullföljd allmän skolutbildning eller bevis på godkänt inträdesprov på motsvarande nivå till barnmorskeskola, för utbildningsväg I.

▼ **M9**

- b) Innehav av bevis på formella kvalifikationer för sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V, för utbildningsväg II.
3. Barnmorskeutbildningen ska garantera att yrkesutövaren i fråga har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:
- a) Tillräckliga kunskaper om de vetenskaper som barnmorskeverksamheten bygger på, särskilt barnmorskekunskap, obstetrik och gynekologi.
- b) Tillräckliga kunskaper om yrkesetik och lagstiftning som är relevant för att utöva yrket.
- c) Tillräckliga allmänmedicinska kunskaper (biologiska funktioner, anatomi och fysiologi) och kunskaper om obstetrisk och neonatal farmakologi samt kunskaper om sambandet mellan människans hälsotillstånd, människans fysiska och sociala miljö och människans beteende.
- d) Tillräcklig klinisk erfarenhet som förvärvats vid godkända institutioner där barnmorskan självständigt och på eget ansvar i den utsträckning som är nödvändigt och med undantag av en patologisk situation, har kunnat bedriva mödravård, ansvara för förlossningen och dess konsekvenser vid godkända institutioner, övervaka förlossningsarbetet och födseln, vården efter förlossningen och neonatal återupplivning i väntan på en läkare.
- e) Tillräcklig insikt i utbildningen av hälso- och sjukvårdspersonal och erfarenhet av samarbete med sådan personal.

▼ **B***Artikel 41***Förfarande för erkännande av bevis på formella kvalifikationer som barnmorska**▼ **M9**

1. De bevis på formella kvalifikationer som barnmorska som anges i punkt 5.5.2 i bilaga V ska erkännas automatiskt i enlighet med artikel 21 om de uppfyller något av följande villkor:
- a) Utbildning på heltid till barnmorska under minst tre år, eller ett likvärdigt förvärvade antal ECTS-poäng bestående av minst 4 600 timmar teoretisk och praktisk utbildning, varav minst en tredjedel av tiden ska vara klinisk undervisning.
- b) Utbildning på heltid till barnmorska under minst två år, eller ett likvärdigt antal förvärvade ECTS-poäng bestående av minst 3 600 timmar, som förutsätter innehav av bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V.
- c) Utbildning på heltid till barnmorska under minst 18 månader, eller ett likvärdigt antal förvärvade ECTS-poäng bestående av minst 3 000 timmar, som förutsätter innehav av bevis på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård enligt punkt 5.2.2 i bilaga V och som åtföljs av ettårig yrkespraktik, för vilken ett intyg utfärdats i enlighet med punkt 2.

▼B

2. Det intyg som avses i punkt 1 skall vara utfärdat av de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten. Intyget skall styrka att vederbörande, efter att ha erhållit bevis på formella kvalifikationer som barnmorska, på ett tillfredsställande sätt har utfört en barnmorskas alla arbetsuppgifter under motsvarande period på sjukhus eller annan vårdinrättning som erkänts för detta ändamål.

*Artikel 42***Utövande av yrkesverksamhet som barnmorska**

1. Bestämmelserna i detta avsnitt skall tillämpas på verksamhet som barnmorska så som denna definieras av varje medlemsstat, om inte annat föreskrivs i punkt 2, och utövas under de yrkestitlar som anges i punkt 5.5.2 i bilaga V.

2. Medlemsstaterna skall se till att barnmorskorna åtminstone får tillträde till och rätt att utöva följande verksamhet:

- a) Ge korrekt information och användbara råd om familjeplanering.
- b) Diagnostisera graviditet och övervaka en normal graviditet; utföra de undersökningar som krävs för att övervaka en normal graviditetsutveckling.
- c) Föreskriva eller rekommendera de undersökningar som är nödvändiga för att så tidigt som möjligt diagnostisera riskgraviditeter.
- d) Utarbeta program för de blivande föräldrarnas förberedelse inför sin roll och fullständig förberedelse inför barnets födelse samt ge dem råd om hygien och näringstillförsel.
- e) Ta hand om och bistå modern under förlossningen och övervaka fostrets tillstånd i livmodern genom lämpliga kliniska och tekniska medel.
- f) Leda spontanförlossningar och vid behov utföra episiotomi samt i brådskande fall assistera vid sätesförlossning.
- g) Känna igen varningssignaler om onormala tillstånd hos modern eller barnet, som kräver att läkare ingriper, och vid behov bistå denne; vidta nödvändiga krisåtgärder när läkare inte finns till hands, särskilt manuellt avlägsnande av placenta, eventuellt följt av manuell undersökning av livmodern.
- h) Undersöka och ta hand om det nyfödda barnet; ta alla initiativ som krävs och eventuellt genomföra omedelbar återupplivning.
- i) Ta hand om och övervaka moderns återhämtning efter förlossningen och ge modern all nödvändig information om spädbarnsvård så att hon kan ge det nyfödda barnet bästa möjliga utveckling.
- j) Utföra behandling som ordinerats av läkare.
- k) Föra de journaler som behövs.

▼ **B***Artikel 43***Förvärvade rättigheter för barnmorskor**

1. För de medborgare i medlemsstaterna vars bevis på formella kvalifikationer uppfyller alla de minimikrav för utbildningen som fastställs i artikel 40, men vilka med stöd av artikel 41 endast skall erkännas om de åtföljs av det intyg om yrkespraktik som avses i nämnda artikel 41.2, skall varje medlemsstat som tillräckligt bevis erkänna de bevis på formella kvalifikationer som barnmorska som utfärdats av dessa medlemsstater före det referensdatum som avses i punkt 5.5.2 i bilaga V när de åtföljs av ett intyg som visar att dessa medborgare faktiskt och legalt utövat verksamheten i fråga under minst två år i följd under den femårsperiod som föregår utfärdandet av intyget.

▼ **M9**

1a. När det gäller bevis på formella kvalifikationer som barnmorska ska medlemsstaterna automatiskt erkänna sådana kvalifikationer i fråga om vilka den sökande påbörjade utbildningen före 18 januari 2016, och kravet för att bli antagen till utbildningen var tio år av allmän skol- utbildning eller motsvarande nivå när det gäller utbildningsväg I, eller när den sökande har fullgjort en utbildning till sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård styrkt av bevis på formella kvalifikationer enligt punkt 5.2.2. i bilaga V innan denne påbörjade en barnmorskeutbildning när det gäller utbildningsväg II.

▼ **B**

2. Bestämmelserna i punkt 1 skall gälla för medborgare i medlemsstaterna vars bevis på formella kvalifikationer som barnmorska styrker utbildning som erhållits inom f.d. Tyska demokratiska republikens territorium och som uppfyller alla de minimikrav som fastställs för utbildningen i artikel 40, men vilka med stöd av artikel 41 endast skall erkännas om de åtföljs av det intyg om yrkespraktik som avses i nämnda artikel 41.2, när de styrker en utbildning som påbörjats före den 3 oktober 1990.

▼ **M9**

4. Medlemsstaterna ska erkänna de bevis på formella kvalifikationer som barnmorska som

- a) utfärdats i Polen till barnmorskor vars utbildning avslutades före den 1 maj 2004 utan att dessa uppfyller minimikraven för utbildning enligt artikel 40, och
 - b) vilka bestyrks genom en kandidatexamen som grundar sig på ett särskilt kompletteringsprogram som beskrivs i
- i) artikel 11 i lagen av den 20 april 2004 om ändring av lagen om sjuksköterske- och barnmorskeyrkena och om vissa andra rättsakter (Republiken Polens officiella tidning 2004, nr 92, punkt 885 och 2007, nr 176, punkt 1237), och i hälsovårdsministerns förordning av den 11 maj 2004 om närmare bestämmelser för utbildning av sjuksköterskor och barnmorskor som har examensbevis från gymnasieskola (avgångsbetyg – studentexamen) och har avslutat utbildning vid medicinskt gymnasium eller vårdskola med sjuksköterske- och barnmorskeutbildning (Republiken Polens officiella tidning av den 2004 nr 110, punkt 1170 och 2010 nr 65 punkt 420) eller

▼ M9

ii) artikel 53.3 led 3 i lagen av den 15 juli 2011 om sjuksköterske- och barnmorskeyrkena (Republiken Polens officiella tidning 2011 nr 174, punkt 1039), och i hälsovårdsministrarnas förordning av den 14 juni 2012 om närmare bestämmelser för högre utbildning av sjuksköterskor och barnmorskor som har examensbevis från gymnasieskola (avgångsbetyg – studentexamen) och som har avslutat sin utbildning vid medicinskt gymnasium eller sekundärutbildning med sjuksköterske- och barnmorskeutbildning (Republiken Polens officiella tidning 2012, punkt 770),

i syfte att kontrollera att barnmorskan har en kunskaps- och kompetensnivå som är jämförbar med nivån för barnmorskor med de kvalifikationer som för Polen anges i punkt 5.2.2 i bilaga V.

▼ M1*Artikel 43a*

När det gäller rumänska behörighetsbevis för barnmorskor skall endast följande bestämmelser om förvärvade rättigheter gälla:

När det gäller medborgare i medlemsstater vars behörighetsbevis för barnmorska (assistent medical obstetrică-ginecologie/obstetrik- och gynekologisköterska) utfärdades av Rumänien före anslutningen och inte uppfyller de minimikrav för utbildning som fastställs i artikel 40, skall varje medlemsstat erkänna dessa behörighetsbevis för barnmorskor såsom varande tillräckliga bevis, när dessa intyg åtföljs av ett intyg som styrker att dessa medborgare i medlemsstaterna faktiskt och lagligen i Rumänien har ägnat sig åt verksamhet som barnmorska under minst fem år i följd under de sju år som föregick utfärdandet av intyget.

▼ A1*Artikel 43b*

Förvärvade rättigheter för barnmorskor ska inte tillämpas med avseende på följande kvalifikationer som förvärvats i Kroatien före den 1 juli 2013: viša medicinska sestra ginekološko-opstetričkog smjera (högre sjuksköterska med specialisering i gynekologi och obstetrik), medicinska sestra ginekološko-opstetričkog smjera (sjuksköterska med specialisering i gynekologi och obstetrik), viša medicinska sestra primaljskog smjera (högre sjuksköterska med barnmorskeexamen på universitetsnivå), medicinska sestra primaljskog smjera (sjuksköterska med barnmorskeexamen på universitetsnivå), ginekološko-opstetrička primalja (barnmorska med kompetens i gynekologi och obstetrik) och primalja (barnmorska).

▼ B

Avsnitt 7

▼ C2

A p o t e k a r e

▼ B*Artikel 44*▼ C2

A p o t e k a r u t b i l d n i n g

▼ B

1. För att bli antagen till ► C2 apotekarutbildning ◀ skall sökanden inneha examensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som berättigar honom/henne eller henne att bli antagen till den aktuella utbildningen vid universitet eller vid högskolor som tillerkänts likvärdig ställning i en medlemsstat.

▼ **M9**

2. Av bevis på formella kvalifikationer för apotekare ska det framgå att minst fem års utbildning genomgåts, eller att ett likvärdigt antal ECTS-poäng förvärvats, vilket minst omfattar följande:

- a) Fyra års teoretisk och praktisk undervisning på heltid vid universitet eller högskola som tillerkänts likvärdig ställning eller under tillsyn av ett universitet.
- b) Under eller vid utgången av den teoretiska och praktiska undervisningen, sex månaders praktik på ett apotek som är öppet för allmänheten eller på ett sjukhus under tillsyn av sjukhusets farmaceutiska avdelning.

Den utbildning som avses i denna punkt ska minst omfatta den utbildningsplan som anges i punkt 5.6.1 i bilaga V. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c om ändring av förteckningen i punkt 5.6.1 i bilaga V, i syfte att anpassa den till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen, inklusive utvecklingen av farmakologisk praktik.

De ändringar som avses i det andra stycket får inte medföra någon ändring gällande viktiga principer i medlemsstaterna inom yrkeslagstiftningen när det gäller utbildning och tillträdesvillkor för fysiska personer. Sådana ändringar ska respektera medlemsstaternas ansvar för hur utbildningssystemen ska organiseras, i enlighet med artikel 165.1 i EUF-fördraget.

▼ **B**

3. Utbildningen skall garantera att den blivande ► **C2** apotekaren ◀ har förvärvat följande kunskaper och färdigheter:

- a) Tillräckliga kunskaper om läkemedel och de substanser som används vid läkemedelstillverkning.
- b) Tillräckliga kunskaper om farmaceutisk teknologi samt fysisk, kemisk, biologisk och mikrobiologisk kontroll av läkemedel.
- c) Tillräckliga kunskaper om läkemedels nedbrytning (metabolism) och verkningar, giftiga ämnens verknings sätt och användningen av läkemedel.
- d) Tillräckliga kunskaper för att utvärdera vetenskapliga data om läkemedel för att på denna grund kunna ge upplysningar.
- e) Tillräckliga kunskaper om gällande föreskrifter och andra villkor för att kunna utöva farmaceutisk verksamhet.

▼B

Artikel 45

Utövande av yrkesverksamhet som ►C2 apotekare ◀

1. I detta direktiv avses med verksamhet som ►C2 apotekare ◀ sådan verksamhet som, när det gäller tillträde till och rätten att utöva den, i en eller flera medlemsstater omfattas av villkor som rör yrkeskvalifikationerna, och som står öppen för de personer som innehar något av de bevis på formella kvalifikationer som anges i punkt 5.6.2 i bilaga V.

▼M9

2. Medlemsstaterna ska se till att innehavare av bevis på formella kvalifikationer i farmaci på universitetsnivå eller motsvarande nivå som uppfyller villkoren i artikel 44 får tillträde till och rätt att utöva åtminstone följande verksamhet, med förbehåll för eventuella krav på kompletterande yrkeserfarenhet:

- a) Galenisk utveckling av läkemedel.
- b) Framställning och kontroll av läkemedel.
- c) Laboratoriekontroll av läkemedel.
- d) Lagring, förvaring och distribution av läkemedel i partihandelsledet.
- e) Anskaffning, beredning, kontroll, lagring, utlämning och tillhandahållande av säkra och effektiva läkemedel av erforderlig kvalitet på apotek som är öppna för allmänheten.
- f) Beredning, kontroll, lagring och tillhandahållande av säkra och effektiva läkemedel av erforderlig kvalitet på sjukhus.
- g) Tillhandahållande av information och rådgivning om själva läkemedlen, inklusive om lämplig användning.
- h) Rapportering om farmaceutiska produkters biverkningar till de behöriga myndigheterna.
- i) Individuell uppföljning av patienter under medicinering.
- j) Bidrag till lokala eller nationella folkhälsokampanjer.

▼B

3. Om det i en medlemsstat inte bara krävs bevis på formella kvalifikationer enligt förteckningen i punkt 5.6.2 i bilaga V för tillträde till eller utövande av någon form av verksamhet som ►C2 apotekare ◀, utan även kompletterande yrkeserfarenhet, skall den medlemsstaten som tillräckligt bevis erkänna intyg utfärdat av de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten som styrker att personen i fråga har utövat nämnda verksamhet under motsvarande period i ursprungsmedlemsstaten.

4. Det erkännande som avses i punkt 3 skall inte vara tillämpligt på den tvååriga yrkeserfarenhet som krävs i Storhertigdömet Luxemburg för beviljande av statligt tillstånd att driva apotek som är öppna för allmänheten.

▼B

5. Om det den 16 september 1985 i en medlemsstat fanns ett urvalssystem för att bland de ►C2 apotekare ◀ som avses i punkt 2 välja ut dem som skall tilldelas de nya apotek som skall öppnas inom ramen för ett nationellt geografiskt fördelningssystem, får denna medlemsstat, med avvikelse från punkt 1, fortsätta med detta urvalssystem och kräva att de medborgare i medlemsstaterna som innehar något av de bevis på formella kvalifikationer för ►C2 apotekare ◀ som anges i punkt 5.6.2 i bilaga V eller omfattas av bestämmelserna i artikel 23 deltar i detta.

Avsnitt 8

A r k i t e k t

▼M9

Artikel 46

Arkitektutbildning

1. Utbildningen till arkitekt ska omfatta
 - a) sammanlagt minst fem års studier på heltid vid universitet eller jämförbar läroanstalt som avslutas med en godkänd examen på universitetsnivå,
 - b) minst fyra års studier på heltid vid universitet eller jämförbar läroanstalt som avslutas med en godkänd examen på universitetsnivå jämte ett bevis på två års yrkespraktik som slutförts i enlighet med punkt 4.
2. Arkitektur måste vara huvudkomponenten i den utbildning som avses i punkt 1. Utbildningen ska upprätthålla jämvikt mellan teoretiska och praktiska moment i arkitektutbildning och ska minst garantera att de studerande tillägnar sig följande kunskap, färdighet och förmåga:
 - a) Förmågan att utforma arkitektoniska projekt som uppfyller både estetiska och tekniska krav.
 - b) Tillräcklig kunskap om arkitektens historia och teori och besläktade konstarter, teknik och humaniora.
 - c) Kunskap om konstens inflytande på kvaliteten på arkitektonisk formgivning.
 - d) Tillräcklig kunskap om stadsplanering, fysisk planering och de färdigheter som krävs för planeringsprocessen.
 - e) Förståelse av förhållandet mellan människor och byggnader och mellan byggnader och deras omgivning, och i behovet av att anpassa byggnaderna och ytorna mellan dem efter mänskliga behov och proportioner.

▼ **M9**

- f) Förståelse av arkitektyrket och arkitektens roll i samhället, i synnerhet vid utarbetandet av projektunderlag som tar hänsyn till sociala faktorer.
 - g) Förståelse av utrednings- och förberedelsemetoderna för underlagen i ett konstruktionsprojekt.
 - h) Förståelse av de dimensionsmässiga, byggnadstekniska och ingenjörsmässiga problem som är förbundna med byggnadskonstruktion.
 - i) Tillräcklig kunskap om fysiska problem och teknik och byggnaders funktion, så att dessa inomhus blir bekväma och ger skydd mot olika väderförhållanden, inom ramen för hållbar utveckling.
 - j) De färdigheter i byggnadsutformning som behövs för att uppfylla användarnas krav inom ramen för begränsningar på grund av kostnadsfaktorer och byggnormer.
 - k) Tillräcklig kunskap om de branscher, organisationer, bestämmelser och metoder som är förbundna med att omvandla konstruktionsritningar till byggnader och att detaljplanera hela projekt.
3. Antalet år i sådan akademisk utbildning som avses i punkterna 1 och 2 kan också uttryckas med ett likvärdigt antal ECTS-poäng.

4. Den yrkespraktik som avses i punkt 1 b ska ske först efter det att de tre första studieåren har avslutats. Minst ett år av yrkespraktiken ska byggas på de kunskaper, färdigheter och förmåga som förvärvats under de studier som avses i punkt 2. Yrkespraktiken ska därför bedrivas under tillsyn av en person eller ett organ som har godkänts av ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet. Sådan övervakad praktik får ske i vilket land som helst. Yrkespraktiken ska utvärderas av ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet.

*Artikel 47***Undantag från kraven för arkitektutbildningen**

Genom undantag från artikel 46 ska följande också anses uppfylla kraven i artikel 21: utbildning inom ramen för program för bättre beföringsmöjligheter eller universitetsstudier på deltid som uppfyller kraven i artikel 46.2, vilket intygas genom en godkänd examination i arkitektur för en yrkesutövare som arbetat under minst sju år på arkitektområdet under överinseende av en arkitekt eller arkitektbyrå. Denna examination ska vara på universitetsnivå och vara likvärdig med den slutexamen som avses i artikel 46.1 b.

▼B*Artikel 48***Utövande av yrkesverksamhet som arkitekt**

1. Med yrkesverksamhet som arkitekt avses i detta direktiv den verksamhet som vanligtvis utövas under yrkestiteln arkitekt.

2. De medborgare i en medlemsstat som fått rätt att bära titeln arkitekt i enlighet med en lag som ger den behöriga myndigheten i en medlemsstat möjlighet att ge denna titel åt medborgare i medlemsstaterna som utmärkt sig särskilt genom sina insatser på arkitekturområdet, skall anses uppfylla de krav som fastställts för att få utöva arkitektverksamhet under yrkestiteln arkitekt. Ifrågavarande personers verksamhet som arkitekt skall intygas genom ett bevis utfärdat av deras ursprungsmedlemsstat.

*Artikel 49***Förvärvade rättigheter som arkitekt**

►C2 1. Varje medlemsstat ska erkänna de bevis på formella kvalifikationer som arkitekt som anges i bilaga VI ◀ vilka utfärdats av övriga medlemsstater avseende en utbildning som påbörjats senast under det referensläsåret som anges i den bilagan, även om de inte uppfyller minimikraven enligt artikel 46, genom att ge innehavare av dessa bevis på formella kvalifikationer tillträde till och rätt att utöva verksamhet som arkitekt på samma villkor som innehavare av bevis på formella kvalifikationer som utfärdats av denna medlemsstat.

Intyg från de behöriga myndigheterna i Förbundsrepubliken Tyskland om att bevis på formella kvalifikationer som utfärdats från och med den 8 maj 1945 av de behöriga myndigheterna i f.d. Tyska demokratiska republiken är likvärdiga med dem som avses i den bilagan skall följaktligen erkännas.

▼M9

1a. Punkt 1 ska också tillämpas på de bevis på formella kvalifikationer som arkitekt som förtecknas i bilaga V, om utbildningen inlett före den 18 januari 2016.

▼B

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 skall varje medlemsstat, när det gäller tillträde till och utövande av verksamhet som arkitekt med yrkestiteln arkitekt, som bevis på formella kvalifikationer erkänna intyg som utfärdats för medborgare i medlemsstaterna av de medlemsstater där tillträde till och utövande av verksamhet som arkitekt var reglerad vid nedanstående datum och ge dessa intyg samma ställning på sitt territorium som de intyg medlemsstaten själv utfärdar:

- a) Den 1 januari 1995 för Österrike, Finland och Sverige.
- b) Den 1 maj 2004 för Tjeckien, Estland, Cypern, Lettland, Litauen, Ungern, Malta, Polen, Slovenien och Slovakien.

▼M8

ba) Den 1 juli 2013 för Kroatien.

▼B

c) Den 5 augusti 1987 för övriga medlemsstater.

De intyg som avses i första stycket skall ange att innehavaren har fått tillstånd att bära yrkestiteln arkitekt senast detta datum och har varit aktivt verksam på området enligt dessa bestämmelser under minst tre år i följd under den femårsperiod som föregick utfärdandet av intyget.

▼M9

3. Varje medlemsstat ska ge följande bevis samma ställning på sitt territorium som de bevis på formella kvalifikationer som medlemsstaten själv utfärdar för tillträde till och utövande av verksamhet som arkitekt: Bevis på avslutad utbildning som existerade den 5 augusti 1985 och påbörjades senast den 17 januari 2014, vid *Fachhochschulen* i Förbundsrepubliken Tyskland av tre års längd, och som uppfyller de krav som fastställs i artikel 46.2 och ger tillträde till den verksamhet som avses i artikel 48 i denna medlemsstat med yrkesbeteckningen arkitekt, under förutsättning att utbildningen kompletteras med fyra års yrkeserfarenhet i Förbundsrepubliken Tyskland och styrks av ett intyg som utfärdats av den behöriga myndighet där den arkitekt som önskar utnyttja bestämmelserna i detta direktiv är registrerad.

*KAPITEL IIIa**Automatiskt erkännande på grundval av gemensamma utbildningsprinciper**Artikel 49a***Gemensamma utbildningsramar**

1. Vid tillämpning av denna artikel avses med gemensam utbildningsram en gemensam uppsättning minimikrav för kunskaper, färdigheter och kompetenser som behövs för att utöva ett specifikt yrke. En gemensam utbildningsram ska inte ersätta nationella utbildningsprogram, såvida inte en medlemsstat beslutar annorlunda enligt nationell lagstiftning. Medlemsstaterna ska ge innehavare av bevis på yrkeskvalifikationer som förvärvats på grundval av en sådan gemensam utbildningsram tillträde till och rätt att utöva yrket i medlemsstater som reglerar yrket på sitt territorium på samma villkor som innehavare av de bevis på formella kvalifikationer som medlemsstaten själv utfärdar, på villkor att denna utbildningsram uppfyller de krav som fastställs i punkt 2.

2. En gemensam utbildningsram ska uppfylla följande villkor:

- a) Den gör det möjligt för fler yrkesutövare att förflytta sig till andra medlemsstater.
- b) Yrket som omfattas av den gemensamma utbildningsramen är reglerat, eller utbildningen som leder till yrket är reglerat i minst en tredjedel av medlemsstaterna.

▼ M9

- c) Den gemensamma uppsättningen av kunskaper, färdigheter och kompetenser utgör en kombination av de kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs i utbildningssystem som är tillämpliga i minst en tredjedel av medlemsstaterna; det ska inte ha någon betydelse om dessa kunskaper, färdigheter och kompetenser har förvärvats inom ramen för en allmän utbildning vid ett universitet eller en högskola eller som en del av en yrkesutbildning.
- d) Den gemensamma utbildningsramen ska bygga på de nivåer i den europeiska referensramen för kvalifikationer som definieras i bilaga II till Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande ⁽¹⁾.
- e) Det berörda yrket täcks inte av en annan gemensam utbildningsram och erkänns inte heller automatiskt enligt avdelning III kapitel III.
- f) Den gemensamma utbildningsramen har utarbetats efter ett öppet korrekt förfarande, som inbegripit relevanta intressenter från medlemsstater där yrket inte är reglerat.
- g) Den gemensamma utbildningsramen tillåter medborgare från samtliga medlemsstater att förvärva yrkeskvalifikationer enligt ramen utan att först behöva vara medlemmar i eller registrerade hos en yrkesorganisation.
3. Representativa yrkesorganisationer på unionsnivå såväl som yrkesorganisationer eller behöriga myndigheter på nationell nivå från minst en tredjedel av medlemsstaterna får skicka förslag till kommissionen på gemensamma utbildningsramar som uppfyller de villkor som fastställs i punkt 2.
4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c för att fastställa en gemensam utbildningsram för ett visst yrke som grundas på de villkor som fastställs i punkt 2 i den här artikeln.
5. En medlemsstat ska undantas från skyldigheten att införa den gemensamma utbildningsram som avses i punkt 4 på sitt territorium och från skyldigheten att bevilja automatiskt erkännande av de yrkeskvalifikationer som förvärvats enligt denna gemensamma utbildningsram, om ett av följande villkor uppfylls:
- a) Det finns ingen utbildningsinstitution på dess territorium som erbjuder sådan utbildning i det berörda yrket.
- b) Införandet av den gemensamma utbildningsramen skulle ha negativa konsekvenser för hur landets utbildnings- och yrkesutbildningssystem är uppbyggt.

⁽¹⁾ EUT C 111, 6.5.2008, s. 1.

▼M9

- c) Det finns väsentliga skillnader mellan den gemensamma utbildningsramen och den utbildning som krävs på dess territorium, och detta utgör ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen, folkhälsan eller för tjänstemottagarnas säkerhet och miljöskyddet.
6. Medlemsstaterna ska inom sex månader efter ikraftträdandet av den delegerade akt som avses i punkt 4 meddela kommissionen och de andra medlemsstaterna om
- a) de nationella kvalifikationerna, och i förekommande fall, de nationella yrkestitlarna, i enlighet med den gemensamma utbildningsramen,
- b) all användning av det undantag som avses i punkt 5, tillsammans med en motivering av vilka villkor enligt den punkten som uppfylldes. Kommissionen får, inom tre månader, begära ytterligare förtydligande om den anser att en medlemsstat inte har motiverat eller inte tillräckligt har motiverat att ett av dessa villkor har uppfyllts. Medlemsstaten ska svara inom tre månader från en sådan begäran.

Kommissionen får anta genomförandeakter för att ange nationella yrkeskvalifikationer och nationella yrkestitlar som omfattas av automatiskt erkännande enligt den gemensamma utbildningsram som antas i enlighet med punkt 4.

7. Denna artikel gäller också specialiseringar av ett yrke, förutsatt att sådana specialiseringar rör yrkesverksamhet där tillträdet till och utövandet av denna regleras i de medlemsstater där yrket redan erkänns automatiskt enligt avdelning III kapitel III, men inte specialiseringen i sig.

*Artikel 49b***Gemensamma utbildningsprov**

1. Vid tillämpning av denna artikel avses med ett gemensamt utbildningsprov ett standardiserat lämplighetsprov som finns tillgängligt i alla deltagande medlemsstater och är reserverat för innehavare av en särskild yrkeskvalifikation. Innehavaren av en särskild yrkeskvalifikation som har godkänts vid ett sådant prov i en medlemsstat ska ha rätt att utöva yrket i en berörd mottagande medlemsstat på samma villkor som innehavarna av sådana yrkeskvalifikationer som erhållits i den medlemsstaten.
2. Ett gemensamt utbildningsprov ska uppfylla följande villkor:
- a) Det gör det möjligt för fler yrkesutövare att arbeta i andra medlemsstater.
- b) Det yrke som omfattas av det gemensamma utbildningsprovet är reglerat, eller den utbildning som leder till det berörda yrket är reglerat i minst en tredjedel av medlemsstaterna.
- c) Det gemensamma utbildningsprovet har utarbetats efter ett öppet korrekt förfarande, som inbegripit relevanta intressenter från medlemsstater där yrket inte är reglerat.

▼ **M9**

d) Medborgare från samtliga medlemsstater får delta i det gemensamma utbildningsprovet och medverka i den praktiska organiseringen av ett sådant prov i medlemsstaterna utan att först behöva vara medlemmar i eller registrerade hos en yrkesorganisation.

3. Representativa yrkesorganisationer på unionsnivå såväl som yrkesorganisationer eller behöriga myndigheter på nationell nivå från minst en tredjedel av medlemsstaterna får skicka förslag till kommissionen på gemensamma utbildningsprov som uppfyller de krav som fastställs i punkt 2.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 57c för att fastställa innehållet i ett gemensamt utbildningsprov och de krav som gäller för att göra och klara provet.

5. En medlemsstat ska undantas från skyldigheten att anordna det gemensamma utbildningsprov som avses i punkt 4 på sitt territorium och från skyldigheten att bevilja automatiskt erkännande för yrkesutövare som har klarat det gemensamma utbildningsprovet, om ett av följande villkor uppfylls:

- a) Det berörda yrket är inte reglerat på dess territorium.
- b) Innehållet i det gemensamma utbildningsprovet kommer inte att i tillräcklig utsträckning minska de allvariga hoten mot folkhälsan eller tjänstemottagarnas säkerhet som är relevanta på dess territorium.
- c) Innehållet i det gemensamma utbildningsprovet skulle göra yrket betydligt mindre attraktivt jämfört med de nationella kraven.

6. Medlemsstaterna ska inom sex månader efter ikraftträdandet av den delegerade akt som avses i punkt 4 underrätta kommissionen och de andra medlemsstaterna om

- a) den tillgängliga kapaciteten för att anordna sådana prov,
- b) all användning av det undantag som avses i punkt 5, tillsammans med en motivering av vilka villkor enligt den punkten som uppfylldes. Kommissionen får inom tre månader begära ytterligare förtydligande om den anser att en medlemsstat inte har angivit något skäl eller inte har givit tillräckliga skäl till att ett av dessa villkor har uppfyllts. Medlemsstaten ska svara inom tre månader från en sådan begäran.

Kommissionen får anta en genomförandeakt för att ange de medlemsstater där det gemensamma utbildningsprovet, framtaget i enlighet med punkt 4, ska anordnas, hur ofta det ska anordnas under ett kalenderår och övriga arrangemang som krävs för att anordna gemensamma utbildningsprov i medlemsstaterna.

▼B

KAPITEL IV

Gemensamma bestämmelser om etablering

Artikel 50

Handlingar och formföreskrifter

1. När de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten fattar beslut om en ansökan om tillstånd att utöva ett reglerat yrke genom tillämpning av denna avdelning, kan de begära de handlingar och intyg som nämns i bilaga VII.

De handlingar som avses i punkterna 1 d, e och f i bilaga VII får inte vara äldre än tre månader då de fogas till ansökan.

Medlemsstater, institutioner och andra juridiska personer skall behandla överlämnade uppgifter konfidentiellt.

2. Om det finns skälig grund för tvivel får den mottagande medlemsstaten kräva att de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat styrker äktheten av de utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som utfärdats i den andra medlemsstaten samt, i tillämpliga fall, intygar att personen i fråga, för de yrken som avses i kapitel III i detta avsnitt, har uppfyllt de minimikrav på utbildning som avses i artiklarna 24, 25, 28, 31, 34, 35, 38, 40, 44 och 46.

3. Om det finns skälig grund för tvivel, och om bevis på formella kvalifikationer i enlighet med artikel 3.1 c har utfärdats av en behörig myndighet i en medlemsstat och innefattar utbildning som erhållits helt eller delvis vid en inrättning som etablerats lagligt i en annan medlemsstat, skall den mottagande medlemsstaten ha rätt att hos det behöriga organet i den medlemsstat där examensbeviset har utfärdats kontrollera

- a) huruvida utbildningskursen vid den institution som gav utbildningen har godkänts formellt av utbildningsanstalten i den medlemsstat där examensbeviset har utfärdats,
- b) huruvida det utfärdade beviset på formella kvalifikationer är detsamma som skulle ha utfärdats om kursen hade följts helt och hållet i den medlemsstat där examensbeviset har utfärdats,
- c) huruvida beviset på formella kvalifikationer ger samma yrkesrättigheter i den medlemsstat där examensbeviset har utfärdats.

▼M9

3a. Om det finns skälig grund för tvivel får den mottagande medlemsstaten kräva att de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat bekräftar att den sökande inte är föremål för ett temporärt upphävande av rätten att utöva yrket eller förbudets att utöva det till följd av en grav yrkesmässig försummelse eller fällande dom på grund av brottslig handling i samband med den sökandes yrkesutövning.

3b. Informationsutbyte mellan olika medlemsstaters behöriga myndigheter enligt denna artikel ska ske via IMI.

▼B

4. Om en mottagande medlemsstat av sina medborgare kräver edsavläggelse eller en högtidlig försäkran för tillträde till ett reglerat yrke och ordalydelsen i denna ed eller förklaring inte kan användas av medborgare i de andra medlemsstaterna, skall medlemsstaten sörja för att den berörde kan använda passande och likvärdiga formuleringar.

*Artikel 51***Förfarande för ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer**

1. Den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten skall bekräfta mottagandet av ansökan inom en månad från och med mottagandet och underrätta sökanden om handlingar eventuellt saknas.

2. En ansökan om tillstånd att få utöva ett reglerat yrke skall behandlas och ett vederbörligen motiverat beslut fattas av den mottagande medlemsstatens behöriga myndighet snarast möjligt och under alla omständigheter inom tre månader efter det att den fullständiga ansökan inkom. Denna tidsfrist kan emellertid förlängas med en månad i fall som omfattas av kapitlen I och II i denna avdelning.

3. Beslutet eller underlåtenhet att meddela beslut inom föreskriven tid kan överklagas hos domstol enligt nationell rätt.

*Artikel 52***Användande av yrkestitel**

1. Om användandet av yrkestiteln för en av yrkesverksamheterna i fråga är reglerat i en mottagande medlemsstat, skall de övriga medlemsstaternas medborgare vilka har tillstånd att utöva ett reglerat yrke med stöd av avdelning III bära den yrkestitel som i den mottagande medlemsstaten motsvarar detta yrke och använda eventuell förkortning.

2. Om ett yrke är reglerat i den mottagande medlemsstaten genom en sådan sammanslutning eller organisation som avses i artikel 3.2, får medlemsstaternas medborgare bara använda den yrkestitel eller den förkortning som sammanslutningen eller organisationen fastställt om de kan visa att de tillhör sammanslutningen eller organisationen.

Om medlemskapet i sammanslutningen eller organisationen är förenat med vissa kvalifikationer, kan detta krav då det gäller de övriga medlemsstaternas medborgare som innehar yrkeskvalifikationer bara göras gällande på de villkor som föreskrivs i detta direktiv.

▼M9

3. En medlemsstat får inte förbehålla innehavarna av yrkeskvalifikationer användningen av en yrkestitel om den inte har underrättat kommissionen och de övriga medlemsstaterna om den berörda sammanslutningen eller organisationen i enlighet med artikel 3.2.

▼B

AVDELNING IV

DETALJERADE VILLKOR FÖR UTÖVANDE AV YRKET

▼M9

*Artikel 53***Språkkunskaper**

1. Yrkesutövare som får sina yrkeskvalifikationer erkända ska ha nödvändiga språkkunskaper för att utöva yrkesverksamheten i den mottagande medlemsstaten.
2. En medlemsstat ska säkerställa att alla kontroller som utförs eller övervakas av den behöriga myndigheten för att kontrollera efterlevnad av skyldigheten enligt punkt 1 är begränsade till kunskapen i ett officiellt språk i den mottagande medlemsstaten eller ett förvaltningspråk i den mottagande medlemsstaten, förutsatt att det också är ett officiellt språk i unionen.
3. Kontroller som genomförs i enlighet med punkt 2 får införas om det yrke som ska utföras har konsekvenser för patientsäkerheten. Kontroller får införas för andra yrken om det finns allvariga och konkreta tvivel om att yrkesutövaren har tillräckliga språkkunskaper avseende den yrkesverksamhet som yrkesutövaren tänker utöva.

Kontroller får endast ske efter det att ett europeiskt yrkeskort har utfärdats i enlighet med artikel 4d eller efter det att yrkeskvalifikationen har erkänts.

4. Alla kontroller av språkkunskaper ska stå i proportion till den verksamhet som ska utövas. Den berörda yrkesutövaren ska ha rätt att överklaga sådana kontroller enligt nationell lagstiftning.

▼C3

*Artikel 54***Användande av utbildningstitel**

Utän att det påverkar tillämpningen av artiklarna 7 och 52 skall den mottagande medlemsstaten se till att de berörda personerna har rätt att använda utbildningstitlar från ursprungsmedlemsstaten, och den eventuella förkortningen av denna, på ursprungsmedlemsstatens språk. Den mottagande medlemsstaten får kräva att denna titel följs av namn och plats för den institution eller examensnämnd som utfärdat den. Om den utbildningstitel som används i ursprungsmedlemsstaten kan förväxlas med en titel som i den mottagande medlemsstaten kräver kompletterande utbildning, som personen i fråga inte har genomgått, får denna medlemsstat kräva att vederbörande använder utbildningstiteln från ursprungsmedlemsstaten i en lämplig form som den mottagande medlemsstaten anger.

▼B

*Artikel 55***Anslutning till försäkringskassa**

Utän att det påverkar tillämpningen av artikel 5.1 och artikel 6 första stycket b, skall de medlemsstater som kräver att de personer som förvärvat sina yrkeskvalifikationer på deras territorium skall fullgöra en förberedande praktiktjänstgöring och/eller ha yrkeserfarenhet för att få anslutas till en försäkringskassa, ge innehavare av yrkeskvalifikationer som läkare och tandläkare som förvärvats i en annan medlemsstat dispens från detta krav.

▼ **M9***Artikel 55a***Erkännande av yrkespraktik**

1. Om tillträde till ett reglerat yrke i ursprungsmedlemsstaten kräver en avslutad yrkespraktik ska ursprungsmedlemsstatens behöriga myndighet, vid behandling av en ansökan om tillstånd att få utöva det reglerade yrket, erkänna den yrkespraktik som förvärvats i en annan medlemsstat, förutsatt att praktiken är i enlighet med de offentliggjorda riktlinjer som avses i punkt 2, och beakta de yrkespraktiker som förvärvats i ett tredjeland. Medlemsstaterna får dock i nationell lagstiftning fastställa en rimlig begränsning på den del av yrkespraktiken som kan förvärvas utomlands.

2. Erkännandet av yrkespraktiken får inte ersätta kraven för att genomgå ett prov och få tillträde till yrket i fråga. De behöriga myndigheterna ska offentliggöra riktlinjer för hur den yrkespraktik som förvärvats i en annan medlemsstat eller i tredjeland ska organiseras och erkännas, särskilt handledarens roll i samband med yrkespraktiken.

AVDELNING V

**ADMINISTRATIVT SAMARBETE OCH GENOMFÖRANDEANSVAR
GENTEMOT MEDBORGARNA**▼ **B***Artikel 56***Behöriga myndigheter**

1. De behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten och ursprungsmedlemsstaten skall bedriva ett nära samarbete och ge varandra ömsesidigt bistånd för att underlätta tillämpningen av detta direktiv. De skall garantera att de upplysningar som utväxlas behandlas konfidentiellt.

2. ► **M9** De behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten och ursprungsmedlemsstaten ska utbyta information om disciplinära åtgärder eller straffrättsliga påföljder som vidtagits eller andra allvarliga, specifika omständigheter som kan ha följder för utövandet av verksamheten enligt detta direktiv. De ska då iakttä regler om skydd av personuppgifter som anges i direktiv 95/46/EG och 2002/58/EG. ◀

Ursprungsmedlemsstaten skall kontrollera om förhållandena är riktiga och dess myndigheter avgöra typ och omfattning av de undersökningar som skall göras och meddela den mottagande medlemsstaten vilka konsekvenser landet drar av de lämnade uppgifterna.

▼ **M9**

2a. Vid tillämpning av punkterna 1 och 2 ska den behöriga myndigheten använda IMI.

▼B

3. Senast den 20 oktober 2007 skall varje medlemsstat utse de behöriga myndigheter och organ som är bemyndigade att utfärda eller ta emot bevis på formella kvalifikationer och andra handlingar eller upplysningar, samt de behöriga myndigheter och organ som är bemyndigade att motta ansökningarna och fatta de beslut som avses i detta direktiv, och de skall genast underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om detta.

▼M9

4. Varje medlemsstat ska utse en samordnare för verksamheten för de behöriga myndigheter som avses i punkt 1 och underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om detta.

Samordnarna ska ha följande uppgifter:

- a) Att främja enhetlig tillämpning av direktivet.
- b) Att inhämta alla uppgifter av betydelse för tillämpning av direktivet, bl.a. uppgifter om tillträdesvillkor för reglerade yrken i medlemsstaterna.
- c) Att granska förslag på gemensamma utbildningsramar och gemensamma utbildningsprov.
- d) Att utbyta information och bästa praxis för att optimera kompetensutvecklingen i medlemsstaterna.
- e) Att utbyta information och bästa praxis om tillämpning av de kompensationsåtgärder som avses i artikel 14.

För att utföra de uppgifter som anges i led b i den här punkten kan samordnarna vända sig till de rådgivningscentrum som avses i artikel 57b.

*Artikel 56a***Varningsmekanism**

1. De behöriga myndigheterna i en medlemsstat ska meddela de behöriga myndigheterna i alla andra medlemsstater om en yrkesutövare vars utövande på den medlemsstatens territorium av följande yrkesverksamheter i sin helhet eller delvis har begränsats eller förbjudits, även temporärt, av nationella myndigheter eller domstolar:

- a) Läkare och allmänpraktiserande läkare som innehar ett examensbevis som avses i punkterna 5.1.1 och 5.1.4 i bilaga V.
- b) Läkare med specialistkompetens som innehar en yrkestitel som avses i punkt 5.1.3 i bilaga V.
- c) Sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård som innehar ett examensbevis som avses i punkt 5.2.2 i bilaga V.
- d) Tandläkare som innehar ett examensbevis som avses i punkt 5.3.2 i bilaga V.
- e) Specialisttandläkare som innehar ett examensbevis som avses i punkt 5.3.3 i bilaga V.

▼ **M9**

- f) Veterinär som innehar ett examensbevis som avses i punkt 5.4.2 i bilaga V.
- g) Barnmorska som innehar ett examensbevis som avses i punkt 5.5.2 i bilaga V.
- h) Apotekare som innehar ett examensbevis som förtecknas i punkt 5.6.2 i bilaga V.
- i) Innehavare av intyg enligt punkt 2 i bilaga VII som anger att innehavaren slutfört en utbildning som uppfyller de minimikrav som förtecknas i artikel 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40 eller 44, men som påbörjats före de respektive referensdatum för kvalifikationer som förtecknas i punkterna 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 och 5.6.2 i bilaga V.
- j) Innehavare av intyg om förvärvade rättigheter enligt artiklarna 23, 27, 29, 33, 33a, 37, 43 och 43a.
- k) Andra yrkesutövare som utövar verksamhet som har konsekvenser för patientsäkerheten, om yrkesutövaren utövar ett yrke som är reglerat i den medlemsstaten.
- l) Yrkesutövare som utövar verksamhet som rör undervisning av barn, inklusive barnomsorg och förskoleverksamhet, om yrkesutövaren utövar ett yrke som är reglerad i den medlemsstaten.

2. De behöriga myndigheterna ska lämna de uppgifter som avses i punkt 1 via varning genom IMI senast tre dagar efter dagen för antagande av beslutet om att begränsa eller förbjuda utövandet av yrkesverksamheten i sin helhet eller delvis. Dessa uppgifter ska begränsas till

- a) yrkesutövarens identitet,
- b) det berörda yrket,
- c) uppgifter om den nationella myndighet eller domstol som fattat beslutet om begränsning eller förbud,
- d) begränsningens eller förbudets räckvidd, och
- e) den period under vilken begränsningen eller förbudet gäller.

3. De behöriga myndigheterna i en berörd medlemsstat ska senast tre dagar efter dagen för antagande av domstolens beslut underrätta de behöriga myndigheterna i alla medlemsstater, via varning genom IMI, om de yrkesutövares identitet som har ansökt om erkännande av kvalifikationer enligt detta direktiv och som senare, enligt domstolar, har visat sig använda falska intyg på yrkeskvalifikationer i detta sammanhang.

▼M9

4. Behandlingen av personuppgifter i samband med det informationsutbyte som avses i punkterna 1 och 3 ska ske i enlighet med direktiven 95/46/EG och 2002/58/EG. Kommissionens behandling av personuppgifter ska ske i enlighet med förordning (EG) nr 45/2001.

5. De behöriga myndigheterna i samtliga medlemsstater ska underlättas utan dröjsmål när ett sådant förbud eller en sådan begränsning som avses i punkt 1 har upphört att gälla. För detta ändamål ska den behöriga myndigheten i den medlemsstat som tillhandahåller uppgifterna i enlighet med punkt 1 också vara skyldig att ange det datum då förbudet eller begränsningen upphör att gälla liksom eventuella senare ändringar fram till det datumet.

6. Medlemsstaterna ska föreskriva att de yrkesutövare som avses i de varningar som skickas till andra medlemsstater skriftligen informeras om dessa beslut om varningar vid samma tidpunkt som varningarna skickas, att de enligt nationell rätt kan överklaga besluten eller ansöka om rättelse av dem och att de ska ha tillgång till gottgörelse för eventuell skada som vållas av felaktiga varningar som skickats till andra medlemsstater, och i sådana fall ska besluten om varning antas med förbehållet att de är föremål för rättsliga förfaranden från yrkesutövarens sida.

7. Uppgifter om varningar får behandlas inom IMI så länge de är giltiga. Varningar ska sedan raderas inom tre dagar efter dagen för antagande av beslutet om återkallelse eller efter det att det förbud eller den begränsning som avses i punkt 1 har upphört att gälla.

8. Kommissionen ska anta genomförandeakter för tillämpningen av varningsmekanismen. Dessa genomförandeakter ska innehålla bestämmelser om de myndigheter som är behöriga att skicka eller ta emot varningar och om återkallande och avslutande av varningar, och åtgärder för att säkerställa bearbetning. Genomförandeakterna ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 58.2.

*Artikel 57***Central onlinetillgång till information**

1. Medlemsstaterna ska sörja för att följande information finns tillgänglig online via de gemensamma kontaktpunkterna som avses i artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden ⁽¹⁾, och uppdateras regelbundet:

- a) En förteckning över samtliga reglerade yrken i medlemsstaten, inklusive kontaktuppgifter för de behöriga myndigheterna för varje reglerat yrke och de rådgivningscentrum som avses i artikel 57b.

⁽¹⁾ EUT L 376, 27.12.2006, s. 36.

▼ **M9**

- b) En förteckning över de yrken för vilka ett europeiskt yrkeskort finns tillgängligt, information om kortets funktion, inklusive alla relaterade avgifter som yrkesutövarna ska betala, och behöriga myndigheter för utfärdande av kortet.
- c) En förteckning över alla yrken för vilka medlemsstaten tillämpar artikel 7.4 i sina nationella lagar och andra författningar.
- d) En förteckning över alla reglerade utbildningar och utbildningar med särskild uppläggning enligt artikel 11 c ii.
- e) De krav och förfaranden enligt artiklarna 7, 50, 51 och 53 som gäller för de reglerade yrkena i medlemsstaten, inklusive alla relaterade avgifter som medborgarna ska betala och de dokument som de måste lämna in till de behöriga myndigheterna.
- f) Information om hur man ska överklaga, enligt nationella lagar och andra författningar, de beslut som antagits av de behöriga myndigheterna enligt detta direktiv.

2. Medlemsstaterna ska sörja för att den information som avses i punkt 1 tillhandahålls användarna på ett tydligt och heltäckande sätt, att den är lättillgänglig även på avstånd och på elektronisk väg och att den hålls aktuell.

3. Medlemsstaterna ska se till att en begäran om information som riktas till den gemensamma kontaktpunkten besvaras så snabbt som möjligt.

4. Medlemsstaterna och kommissionen ska vidta kompletterande åtgärder för att uppmana de gemensamma kontaktpunkterna att göra den information som avses i punkt 1 tillgänglig på andra officiella språk i unionen. Detta ska inte inverka på medlemsstaternas lagstiftning om språkanvändning på deras territorier.

5. Medlemsstaterna ska samarbeta med varandra och kommissionen när det gäller genomförandet av punkterna 1, 2 och 4.

*Artikel 57a***Förfaranden på elektronisk väg**

1. Medlemsstaterna ska sörja för att samtliga krav, förfaranden och formaliteter som avser frågor som täcks av detta direktiv kan slutföras enkelt, på avstånd och elektronisk väg, via den berörda gemensamma kontaktpunkten eller de relevanta behöriga myndigheterna. Detta ska inte hindra de behöriga myndigheterna i medlemsstaten från att begära styrkta kopior i ett senare skede, om det finns skäligen grund för tvivel och om det är absolut nödvändigt.

2. Punkt 1 ska inte gälla för genomförandet av anpassningsperioden eller lämplighetsprovet.

▼M9

3. När det för fullgörande av de förfaranden som avses i punkt 1 i denna artikel är motiverat för medlemsstaterna att begära avancerade elektroniska signaturer, så som det definieras i artikel 2 punkt 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december 1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer ⁽¹⁾, ska de godta elektroniska signaturer som uppfyller kraven i kommissionens beslut 2009/767/EG av den 16 oktober 2009 om åtgärder som underlättar användningen av förfaranden på elektronisk väg genom gemensamma kontaktpunkter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden ⁽²⁾ och vidta tekniska åtgärder för behandling av dokument med avancerade elektroniska signaturer som fastställs i kommissionens beslut 2011/130/EU av den 25 februari 2011 om fastställande av minimikrav för behandling över gränserna av dokument som signerats elektroniskt av behöriga myndigheter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden ⁽³⁾.

4. Samtliga förfaranden ska genomföras i enlighet med artikel 8 i direktiv 2006/123/EG när det gäller de gemensamma kontaktpunkterna. De tidsfrister för förfarandena som anges i artikel 7.4 och artikel 51 i detta direktiv ska inledas vid den tidpunkt då en medborgare lämnat en ansökan eller en handling som saknas till en gemensam kontaktpunkt eller direkt till den relevanta behöriga myndigheten. En begäran om de bestyrkta kopior som avses i punkt 1 i denna artikel ska inte betraktas som en begäran om en handling som saknas.

*Artikel 57b***Rådgivningscentrum**

1. Varje medlemsstat ska senast den 18 januari 2016 utse ett rådgivningscentrum som ska ha till uppgift att ge medborgarna och rådgivningscentrumen i övriga medlemsstater stöd när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer enligt detta direktiv, inklusive information om nationell lagstiftning som reglerar dessa yrken och utövandet av dessa, sociallagstiftning och, i tillämpliga fall, yrkesetiska regler.

2. Rådgivningscentrum i mottagande medlemsstater ska hjälpa medborgarna att utöva de rättigheter som de tillerkänns enligt detta direktiv, vid behov i samarbete med rådgivningscentrum i ursprungsmedlemsstater och de behöriga myndigheterna och de gemensamma kontaktpunkterna i mottagande medlemsstater.

3. Alla behöriga myndigheter i ursprungsmedlemsstaten eller den mottagande medlemsstaten ska samarbeta till fullo med rådgivningscentrumet i den medlemsstaten, och vid behov i ursprungsmedlemsstaten, och på begäran lämna alla relevanta uppgifter om enskilda ärenden till dessa rådgivningscentrum, med respekt för reglerna för uppgiftsskydd i enlighet med direktiven 95/46/EG och 2002/58/EG.

⁽¹⁾ EGT L 13, 19.1.2000, s. 12.

⁽²⁾ EUT L 274, 20.10.2009, s. 36.

⁽³⁾ EUT L 53, 26.2.2011, s. 66.

▼ **M9**

4. Ett rådgivningscentrum ska på begäran av kommissionen informera den om resultaten av ärenden som den handlägger inom två månader efter det att det mottagit en sådan begäran.

*Artikel 57c***Utövande av delegeringen**

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 3.2 tredje stycket, artikel 20, artikel 21.6 andra stycket, artiklarna 21a.4 och 25.5, artikel 26 andra stycket, 31.2 andra stycket, 34.2 andra stycket, artiklarna 35.4 och 35.5, 38.1 andra stycket, 40.1 tredje stycket, 44.2 andra stycket, artiklarna 49a.4 och 49b.4 ska ges till kommissionen för en period av fem år från den 17 januari 2014. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenheter senast nio månader före utgången av perioden av fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, om inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 3.2 tredje stycket, artikel 20, artikel 21.6 andra stycket, artiklarna 21a.4 och 25.5, artikel 26 andra stycket, 31.2 andra stycket, 34.2 andra stycket, artiklarna 35.4 och 35.5, 38.1 andra stycket, 40.1 tredje stycket, 44.2 andra stycket, artiklarna 49a.4 och 49b.4 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas enligt artikel 3.2 tredje stycket, artikel 20, artikel 21.6 andra stycket, artiklarna 21a.4 och 25.5, artikel 26 andra stycket, 31.2 andra stycket, 34.2 andra stycket, artiklarna 35.4 och 35.5, 38.1 andra stycket, 40.1 tredje stycket, 44.2 andra stycket, artiklarna 49a.4 och 49b.4 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom

▼M9

en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentet eller rådets initiativ.

*Artikel 58***Kommittéförfarande**

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté för erkännande av yrkeskvalifikationer. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

*Artikel 59***Öppenhet**

1. Medlemsstaterna ska till kommissionen lämna en förteckning över befintliga reglerade yrken, och fastställa den verksamhet som varje yrke omfattar, och en förteckning över reglerade utbildningar, och utbildningar med särskilt upplägg, vilka avses i artikel 11 c ii, på deras territorium senast den 18 januari 2016. Alla ändringar av dessa förteckningar ska också meddelas kommissionen utan onödigt dröjsmål. Kommissionen ska inrätta och upprätthålla en allmänt tillgänglig databas över reglerade yrken, vilken även ska innehålla en allmän beskrivning av den verksamhet som ingår i varje yrke.
2. Senast den 18 januari 2016 ska medlemsstaterna till kommissionen lämna förteckningen över yrken för vilka en förhandskontroll av kvalifikationer är nödvändig enligt artikel 7.4. För varje yrke som tas upp i en sådan förteckning ska medlemsstaterna lämna en särskild motivering till kommissionen.
3. Medlemsstaterna ska undersöka huruvida de krav enligt deras rättssystem som begränsar tillträdet till ett yrke eller utövandet av ett yrke till innehavare av en särskild yrkeskvalifikation, inklusive användningen av yrkestitlar och den yrkesverksamhet som medges inom ramen för en titel, i denna artikel benämnd som ”krav”, överensstämmer med följande principer:
 - a) Kraven får varken direkt eller indirekt diskriminera på grund av nationalitet eller vistelseort.
 - b) Kraven ska vara motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset.
 - c) Kraven ska vara lämpliga för att uppnå de eftersträlvade målen och får inte gå utöver vad som krävs för att uppnå målen.

▼ M9

4. Punkt 1 ska också gälla för yrken som i en medlemsstat regleras av en sammanslutning eller organisation enligt artikel 3.2 och alla krav på medlemskap i dessa sammanslutningar eller organisationer.
5. Senast den 18 januari 2016 ska medlemsstaterna till kommissionen lämna uppgifter om de krav de avser att behålla och skälen till att de anser att dessa krav uppfyller villkoren i punkt 3. Medlemsstaterna ska lämna uppgifter om de krav som de därefter inför och skälen till att de anser att dessa krav uppfyller villkoren i punkt 3 inom sex månader efter det att den berörda åtgärden införts.
6. Senast den 18 januari 2016, och därefter vartannat år, ska medlemsstaterna också lämna en rapport till kommissionen om de krav som tagits bort eller mildrats.
7. Kommissionen ska vidarebefordra rapporterna som avses i punkt 6 till de övriga medlemsstaterna, som ska lämna synpunkter inom samma period om sex månader. Inom samma period ska kommissionen samråda med intresserade parter, däribland de berörda yrkena.
8. Kommissionen ska lämna en sammanfattande rapport, som baseras på medlemsstaternas uppgifter, till den samordningsgrupp som inrättats enligt kommissionens beslut 2007/172/EG av den 19 mars 2007 om upprättande av en samordningsgrupp för erkännande av yrkeskvalifikationer⁽¹⁾, vilken får lämna synpunkter.
9. Mot bakgrund av de synpunkter som avses i punkterna 7 och 8 ska kommissionen senast den 18 januari 2017 lägga fram sina slutliga undersökningsresultat för Europaparlamentet och rådet, vid behov åtföljda av förslag till ytterligare initiativ.

▼ B

AVDELNING VI

ANDRA BESTÄMMELSER

*Artikel 60***Rapportering**

1. Efter den 20 oktober 2007 skall medlemsstaterna vartannat år lämna en rapport till kommissionen över tillämpningen av det inrättade systemet. Utöver allmänna kommentarer skall rapporten innehålla en statistisk översikt över de beslut som fattats samt en beskrivning av de viktigaste problemen som tillämpningen av direktivet fört med sig.

▼ M9

Från och med den 18 januari 2016 ska den statistiska översikt över de beslut som fattats, och som avses i första stycket, innehålla utförlig information om antalet och typer av beslut som fattats i enlighet med detta direktiv, inklusive de typer av beslut om partiellt tillträde som fattats av de behöriga myndigheterna i enlighet med artikel 4f, och en förklaring om de huvudsakliga problemen som tillämpningen av direktivet fört med sig.

⁽¹⁾ EUT L 79, 20.3.2007, s. 38.

▼M9

2. Senast den 18 januari 2019, och därefter vart femte år ska kommissionen offentliggöra en rapport om genomförandet av detta direktiv.

Den första rapporten ska särskilt fokusera på de nya delar som införs i detta direktiv, och i synnerhet behandla följande punkter:

- a) Hur det europeiska yrkeskortet fungerar.
- b) Moderniseringen av de kunskaper, färdigheter och kompetenser som omfattas av avdelning III kapitel III, inklusive förteckningen över de kompetenser som avses i artikel 31.7.
- c) Hur den gemensamma utbildningsramen och det gemensamma utbildningsprovet fungerar.
- d) Resultatet av det särskilda kompletteringsprogram som fastställs i rumänsk lag eller andra författningar för innehavare av intyget på formella kvalifikationer som anges i artikel 33a, och för innehavare av intyget på formella kvalifikationer från en eftergymnasial utbildning, för att bedöma behovet av att se över de nuvarande bestämmelser som styr systemet för förvärvade rättigheter och gäller för rumänska intyg på formella kvalifikationer som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård.

Medlemsstaterna ska tillhandahålla all nödvändig information för att förbereda denna rapport.

▼B*Artikel 61***Undantagsklausul**

Om större svårigheter på något visst område skulle uppstå för en viss medlemsstat vid tillämpningen av det här direktivet, skall kommissionen undersöka dessa svårigheter i samarbete med medlemsstaten i fråga.

▼M9

Vid behov ska kommissionen anta en genomförandeakt för att medge den berörda medlemsstaten ett undantag när det gäller tillämpningen av bestämmelsen i fråga under en begränsad tidsperiod.

▼B*Artikel 62***Upphävande**

Direktiven 77/452/EEG, 77/453/EEG, 78/686/EEG, 78/687/EEG, 78/1026/EEG, 78/1027/EEG, 80/154/EEG, 80/155/EEG, 85/384/EEG, 85/432/EEG, 85/433/EEG, 89/48/EEG, 92/51/EEG, 93/16/EEG och 1999/42/EG skall upphöra att gälla från och med den 20 oktober 2007. Hänvisningar till de upphävda direktiven skall anses som hänvisningar till detta direktiv, och de rättsakter som har antagits på grundval av de direktiven skall inte påverkas av upphävandet.

▼B*Artikel 63***Införlivande**

Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 20 oktober 2007. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

*Artikel 64***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 65***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

▼B

BILAGA I

Förteckning över yrkessammanslutningar eller yrkesorganisationer som uppfyller villkoren i artikel 3.2

IRLAND (1)

1. The Institute of Chartered Accountants in Ireland (2)
2. The Institute of Certified Public Accountants in Ireland (2)
3. The Association of Certified Accountants (2)
4. Institution of Engineers of Ireland
5. Irish Planning Institute

FÖRENADE KUNGARIKET

1. Institute of Chartered Accountants in England and Wales
2. Institute of Chartered Accountants of Scotland
3. Institute of Chartered Accountants in Ireland
4. Chartered Association of Certified Accountants
5. Chartered Institute of Loss Adjusters
6. Chartered Institute of Management Accountants
7. Institute of Chartered Secretaries and Administrators
8. Chartered Insurance Institute
9. Institute of Actuaries
10. Faculty of Actuaries
11. Chartered Institute of Bankers
12. Institute of Bankers in Scotland
13. Royal Institution of Chartered Surveyors
14. Royal Town Planning Institute
15. Chartered Society of Physiotherapy
16. Royal Society of Chemistry
17. British Psychological Society
18. Library Association
19. Institute of Chartered Foresters
20. Chartered Institute of Building
21. Engineering Council
22. Institute of Energy
23. Institution of Structural Engineers
24. Institution of Civil Engineers
25. Institution of Mining Engineers
26. Institution of Mining and Metallurgy

(1) Irländska medborgare är även medlemmar i följande sammanslutningar eller organisationer i Förenade kungariket:
 Institute of Chartered Accountants in England and Wales.
 Institute of Chartered Accountants of Scotland.
 Institute of Actuaries.
 Faculty of Actuaries.
 The Chartered Institute of Management Accountants.
 Institute of Chartered Secretaries and Administrators.
 Royal Town Planning Institute.
 Royal Institution of Chartered Surveyors.
 Chartered Institute of Building.

(2) Endast för revisionsverksamhet.

▼ B

27. Institution of Electrical Engineers
28. Institution of Gas Engineers
29. Institution of Mechanical Engineers
30. Institution of Chemical Engineers
31. Institution of Production Engineers
32. Institution of Marine Engineers
33. Royal Institution of Naval Architects
34. Royal Aeronautical Society
35. Institute of Metals
36. Chartered Institution of Building Services Engineers
37. Institute of Measurement and Control
38. British Computer Society

▼ M9

▼B

BILAGA IV

Verksamhetsformer med anknytning till de slag av yrkeserfarenhet som avses i artiklarna 17, 18 och 19

Förteckning I

Huvudgrupper som omfattas av direktiv 64/427/EEG, ändrat genom direktiv 69/77/EEG, och av direktiven 68/366/EEG och 82/489/EEG

I

Direktiv 64/427/EEG

(Liberaliseringsdirektiv: 64/429/EEG)

NICE-nomenklaturen (motsvarande ISIC-nomenklaturens huvudgrupper 23-40)

Huvudgrupp	23	Tillverkning av textilier
	232	Tillverkning och beredning av textilmaterial på maskiner för ull
	233	Tillverkning och bearbetning av textila material på maskiner för bomull
	234	Tillverkning och bearbetning av textila material på maskiner för silke
	235	Tillverkning och bearbetning av textila material på maskiner för lin och hampa
	236	Andra textilfibrer (jute, hårda fibrer m.m.), repslagning
	237	Tillverkning av stickade och virkade varor
	238	Slutbehandling av textilier
	239	Andra textilindustrier
Huvudgrupp	24	Tillverkning av fotbeklädning och annan beklädnad samt bäddutrustning
	241	Maskintillverkning av fotbeklädning (utom av gummi eller trä)
	242	Handtillverkning av skor och skoreparationer
	243	Tillverkning av klädesplagg (utom pälsvärk)
	244	Tillverkning av madrasser och bäddutrustning
	245	Skinn- och pälsindustri
Huvudgrupp	25	Trä- och korkindustri (utom möbeltillverkning)
	251	Sågning och övrig träindustri
	252	Tillverkning av halvfabrikat av trä
	253	Serietillverkning av byggnadsdelar av trä inklusive golvbeklädnad
	254	Tillverkning av träbehållare
	255	Tillverkning av andra produkter av trä (utom möbler)
	259	Tillverkning av strå, kork, korgarbeten, flätverk och rottingartiklar; borsttillverkning
Huvudgrupp	26	260 Tillverkning av trä möbler

▼B

Huvudgrupp	27	Pappersindustri och tillverkning av pappersprodukter
	271	Tillverkning av pappersmassa, papper och papp
	272	Bearbetning av papper och papp och tillverkning av pappersmasseprodukter
Huvudgrupp	28	280 Tryckerier, förlagsverksamhet och liknande verksamhet
Huvudgrupp	29	Läderindustri
	291	Färgning och garvning
	292	Tillverkning av lädervaror
Ex huvudgrupp	30	Tillverkning av gummi-, plast-, konstfiber- och stärkelseprodukter
	301	Bearbetning av gummi och asbest
	302	Bearbetning av plast
	303	Tillverkning av konstfibrer
Ex huvudgrupp	31	Kemisk industri
	311	Tillverkning av kemiska basämnen och vidarebearbetning av sådana ämnen
	312	Specialiserad tillverkning av kemiska produkter huvudsakligen för industriella ändamål och jordbruksändamål (gäller även tillverkning av vegetabiliska och animaliska industriella fetter och oljor som ingår i ISIC-grupp 312)
	313	Specialiserad tillverkning av kemiska produkter huvudsakligen för privat konsumtion och förvaltning (här utgår tillverkning av läkemedel [ex ISIC-grupp 319])
Huvudgrupp	32	320 Petroleumindustri
Huvudgrupp	33	Tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter
	331	Tillverkning av byggnadssten
	332	Tillverkning av glas och glasprodukter
	333	Tillverkning av keramik, porslin, stengods och eldfasta keramiska produkter
	334	Tillverkning av cement, kalk och puts
	335	Tillverkning av byggnadsmaterial av betong, cement och puts
	339	Stenbearbetning och tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter

▼B

Huvudgrupp	34	Produktion och primärreduktion av järnhaltig och icke-järnhaltig metall
	341	Järn- och stålindustrin (såsom den anges i EKSG-avtalet, inklusive integrerade stålverksägda koksverk)
	342	Tillverkning av stålrör
	343	Tråddragning, kalldragning, kallvalsning av band, kallformning
	344	Produktion och primäromvandling av icke-järnmetaller
	345	Gjutier för järn och icke-järnmetaller
Huvudgrupp	35	Tillverkning av metallvaror utom maskiner och transportutrustning
	351	Smide, hejarsmide och excenterpressning
	352	Tungt smide, sänksmide och hejarsmide; excenterpressning och dragning, sekundärreduktion och ytbehandling
	353	Tillverkning och montering av konstruktioner av järn eller metall
	354	Panntillverkning, tillverkning av rör för industrin
	355	Tillverkning av verktyg och utrustning och färdiga föremål av järn och metall (utom elektrisk installationsmateriel)
	359	Binäringar till mekaniska verkstäder
Huvudgrupp	36	Tillverkning av maskiner utom elektriska maskiner
	361	Tillverkning av jordbruksmaskiner och traktorer
	362	Tillverkning av kontorsmaskiner
	363	Tillverkning av metallbearbetningsmaskiner och andra maskinverktyg och tillbehör och tillsatser till sådana och till andra kraftverktyg
	364	Tillverkning av textilmaskiner och tillbehör, tillverkning av symaskiner
	365	Tillverkning av maskiner och utrustning för livsmedelsindustrin och för kemisk och liknande industri
	366	Tillverkning av anläggningar och utrustning för gruvor, järn- och stålverk och gjuterier och för byggnadsindustrin
	367	Tillverkning av kraftöverföringsutrustning
	368	Tillverkning av maskiner för annat angivet industriellt ändamål
	369	Tillverkning av andra icke-elektriska maskiner och utrustningar

▼B

Huvudgrupp	37	Elektrisk utrustning
	371	Tillverkning av elektrisk ledning och kabel
	372	Tillverkning av motorer, generatorer, transformatorer, omkopplare och annan liknande utrustning för tillhandahållande av elektrisk kraft
	373	Tillverkning av elektrisk utrustning för direkt nyttjande i industrin
	374	Tillverkning av telekommunikationsutrustning, mätare, annan mätutrustning och elektromedicinsk utrustning
	375	Tillverkning av elektronisk utrustning, ljudutrustning, radio- och televisionmottagare
	376	Tillverkning av elektriska hushållsapparater
	377	Tillverkning av lampor och belysningsutrustning
	378	Tillverkning av batterier och ackumulatorer
	379	Reparation, montering och specialinstallation av elektrisk utrustning
Ex huvudgrupp	38	Tillverkning av transportutrustning
	383	Tillverkning av motorfordon och reservdelar
	384	Reparation av motorfordon, motorcyklar eller cyklar
	385	Tillverkning av cyklar och motorcyklar och delar till dessa
	389	Tillverkning av transportutrustning som inte hänförs till annat ställe
Huvudgrupp	39	Diverse tillverkningsindustri
	391	Tillverkning av precisionsinstrument samt mät- och kontrollinstrument
	392	Tillverkning av medicinsk utrustning och instrument och ortopediska apparater (utom ortopediska fotbeklådnader)
	393	Tillverkning av fotografisk och optisk utrustning
	394	Tillverkning och reparation av klockor och ur
	395	Guldsmide och ädelmetalltillverkning
	396	Tillverkning och reparation av musikinstrument
	397	Tillverkning av spel, leksaker samt sport- och idrottsartiklar
	399	Annan tillverkningsindustri

▼B

Huvudgrupp	40	Byggande
	400	Byggande (ej specialiserat); rivning
	401	Uppförande av byggnader (bostäder eller andra hus)
	402	Anläggningsarbete; väg-, bro- och järnvägsbyggande m.m.
	403	Installationsarbete
	404	Utsmyckning och slutförande

2

*Direktiv 68/366/EEG**(Liberaliseringsdirektiv: 68/365/EEG)**NICE-nomenklaturen*

Huvudgrupp	20A	200 Industri för produktion av animaliska och vegetabiliska oljor och fetter
	20B	Livsmedelsindustri (förutom dryckesvaruindustrin)
	201	Slakt, köttberedning och köttkonservering
	202	Mjolk- och mjolkproduktindustri
	203	Inläggning och konservering av frukt och grönsaker
	204	Inläggning och konservering av fisk och andra havsprodukter
	205	Tillverkning av kvarnprodukter
	206	Tillverkning av bageriprodukter, kakor, skorpor och kex
	207	Sockerindustri
	208	Tillverkning av kakao, choklad och sockerkonfektyr
	209	Tillverkning av diverse livsmedel
Huvudgrupp	21	Dryckesvaruindustri
	211	Produktion av etylalkohol genom jäsnings, produktion av jäst och sprit
	212	Tillverkning av vin och andra omältade alkoholdrycker
	213	Brygning och mältning
	214	Tillverkning av hälsodrycker och källvatten
Ex	30	Tillverkning av gummi-, plast-, konstfibrer- och stärkelseprodukter
	304	Tillverkning av stärkelseprodukter

▼B

3

*Direktiv 82/489/EEG**ISIC-nomenklaturen*

Ex 855 Hårfrisörsinrättningar (utom pedikyrverksamhet och yrkesskolor för skönhetsvård)

Förteckning II

Huvudgrupper som omfattas av direktiven 75/368/EEG, 75/369/EEG och 82/470/EEC

1

*Direktiv 75/368/EEG (verksamheter som avses i artikel 5.1)**ISIC-nomenklaturen*

- Ex 04 Fiske
- 043 Inlandsfiske
- Ex 38 Tillverkning av transportutrustning
- 381 Skeppsbyggnad, reparation och underhåll av fartyg
- 382 Tillverkning av järnvägsutrustning
- 386 Tillverkning och reparation av luftfartyg
- Ex 71 Verksamhet relaterad till transporter och andra verksamheter än transporter inom följande grupper
- Ex 711 Drift av sovvagnar och restaurangvagnar; underhåll av järnvägsutrustning i reparationsverkstad; rengöring av järnvägsvagnar
- Ex 712 Underhåll av utrustning för stads-, linje- och turisttrafik
- Ex 713 Underhåll av övrig utrustning för vägtransporter (såsom bilar, bussar och taxibilar)
- Ex 714 Drift och underhåll av tillhörande anläggningar i samband med vägtransporter (såsom vägar, tunnlar och avgiftsbelagda vägbroar, busstationer, parkeringsplatser, buss- och spårvägs garage)
- Ex 716 Övrig verksamhet i samband med inlandssjöfart (såsom drift och underhåll av vattenvägar, hamnar och andra anläggningar för inlandssjöfart, bogsering och lotsning i hamnar, utsättning av sjömärken, lastning och lossning av fartyg och övriga liknande verksamheter, såsom räddning av fartyg, bogsering, drift av förvaringsplatser för båtar)
- 73 Kommunikation: post och telekommunikation

▼B

- Ex 85 Servicetjänster
- 854 Tvätt, kemtvätt, strykning och färgning
- Ex 856 Fotografitjänster: porträttfotografi och kommersiell fotografi, utom nyhetsfotografi
- Ex 859 Servicetjänster som inte hänförs till annat ställe (endast underhållning och städning av byggnader eller lokaler)

2

Direktiv 75/369/EEG (artikel 6: om verksamheten betraktas som industriell verksamhet eller hantverksrörelse)

ISIC-nomenklaturen

Följande former av ambulerande verksamhet:

- a) Köp och försäljning av varor
- genom handelsresande och hemförsäljare (ex ISIC-grupp 612), samt
 - på övertäckta marknadsplatser utan fasta stånd och på utomhusmarknader.
- b) De verksamhetsformer som omfattas av redan vidtagna övergångsåtgärder i vilka utövandet av dessa former av verksamhet som handelsresande och hemförsäljare uttryckligen undantas eller inte omnämns.

3

Direktiv 82/470/EEG (artikel 6.1 och 6.3)

Grupperna 718 och 720 i ISIC-nomenklaturen

Dessa verksamheter omfattar särskilt

- att direkt eller i egenskap av ombud arrangera, saluföra och sälja en resa eller en vistelse i form av paket eller i delar (transport, inkvartering med eller utan måltider, utflykter etc.) oavsett resans orsak (artikel 2 B a).
- förmedling mellan olika typer av transportföretag och människor som expedierar eller tar emot varor och som utövar följande former av därmed belästad verksamhet:
 - aa) Att för uppdragsgivarens räkning sluta avtal med transportföretag.
 - bb) Att åt uppdragsgivaren göra en bedömning av och välja bäst lämpade transportslag, transportföretag och färdväg.
 - cc) Att organisera transporten ur praktisk synvinkel (exempelvis nödvändig transportförpackning); att vidta olika åtgärder som hänger samman med transporten (exempelvis leverera is till kylvagnarna).
 - dd) Att ta ansvar för formaliteter förbundna med transporten, exempelvis upprätta fraktsedlar; att gruppera och dela upp sändningar.
 - ee) Att samordna olika delar av en transport genom att sörja för transitering, vidarebefordran, omlastning och andra åtgärder när varorna når slutlig destination.
 - ff) Att dels förse transportföretagen med frakt, dels förse personer som expedierar eller tar emot varor med transportmöjligheter, inklusive
 - beräkning av transportkostnaden och kontroll av räkningen.
 - utförande av vissa uppgifter tillfälligt eller permanent i en redares eller en befraktares namn eller för dennes räkning (gentemot hamnmyndigheten, företag som utrustar fartyg etc.).

(Verksamheter i artikel 2 A a, 2 A b och 2 A d).

▼B

Förteckning III

Direktiven 64/222/EEG, 68/364/EEG, 68/368/EEG, 75/368/EEG, 75/369/EEG, 70/523/EEG och 82/470/EEG

1

Direktiv 64/222/EEG

(*Liberaliseringsdirektiv: 64/223/EEG och 64/224/EEG*)

1. Tillhandahållande av tjänster som egenföretagare inom partihandel, med undantag för läkemedel och farmaceutiska produkter, giftiga ämnen och sjukdomsalstrande ämnen och kol (ex grupp 611).
2. Yrkesverksamhet som förmedlare, vilken för en eller flera uppdragsgivare förhandlar om och genomför handelstransaktioner i dessa personers namn och för deras räkning.
3. Yrkesverksamhet som förmedlare, vilken, utan att ha ett stadigvarande uppdrag, för samman personer som önskar sluta direkta avtal med varandra, förbereder deras handelstransaktioner eller hjälper till att genomföra dem.
4. Yrkesverksamhet som förmedlare, vilken i eget namn genomför handelstransaktioner för annans räkning.
5. Yrkesverksamhet som förmedlare, vilken för annans räkning sköter försäljning på auktion av varupartier.
6. Yrkesverksamhet som förmedlare, vilken knackar dörr för att ta upp beställningar.
7. Tillhandahållande av tjänster när det sker yrkesmässigt och sköts av en förmedlare som är i tjänst hos ett eller flera företag med verksamhet inom handel, industri eller hantverk.

2

Direktiv 68/364/EEG

(*Liberaliseringsdirektiv: 68/363/EEG*)

Ex ISIC-grupp 612: Detaljhandel

Verksamheter som inte omfattas:

012	Hyra av jordbruksmaskiner
640	Fastigheter, hyra
713	Hyra av bilar, vagnar och hästar
718	Hyra av järnvägsvagnar (person- och gods-)
839	Hyra av maskiner för handelshus
841	Hyra av biografer och hyra av film
842	Hyra av teatrar och hyra av teaterrelaterad utrustning
843	Hyra av båtar, cyklar och spelautomater
853	Hyra av möblerade rum
854	Hyra av linne
859	Hyra av kläder

▼B

3

*Direktiv 68/368/EEG**(Liberaliseringsdirektiv: 68/367/EEG)**ISIC-nomenklaturen*

Ex ISIC-huvudgrupp 85

1. Restauranger, kaféer, krogar och andra ställen där man äter och dricker (ISIC-grupp 852).
2. Hotell, pensionat, campingplatser och andra slag av husrum (ISIC-grupp 853).

4

*Direktiv 75/368/EEG (artikel 7)**Alla verksamheter som anges i bilagan till direktiv 75/368/EEG utom de som avses i artikel 5.1 i det direktivet (förteckning II, punkt 1 i den här bilagan).**ISIC-nomenklaturen*

- Ex 62 Banker och andra finansiella institut
- Ex 620 Patentbyråer och företag för distribution av royaltier
- Ex 71 Transport
- Ex 713 Persontransport på väg, utom transport i bil
- Ex 719 Drift av direktledningar för transport av flytande kolväten och andra flytande kemiska produkter
- Ex 82 Samhällstjänster
- 827 Bibliotek, museer, botaniska trädgårdar och djurparker
- Ex 84 Rekreationstjänster
- 843 Rekreationstjänster som inte hänförs till annat ställe:
- Idrottsaktiviteter (idrottsplatser, idrottsföreningar etc.), med undantag för verksamhet som idrottsinstruktör
 - Spelverksamhet (kapplöpningssall, spelplatser, kapplöpningssall etc.)
 - Andra rekreativa aktiviteter (cirkus, nöjesparker, andra nöjen etc.)
- Ex 85 Servicetjänster
- Ex 851 Hushållstjänster
- Ex 855 Härfrisörsinrättningar och manikyerverksamhet, utom pediky, yrkesskolor för skönhetsvård och frisörskolor
- Ex 859 Servicetjänster som inte hänförs till annat ställe, utom idrottsmassage och paramedicinsk massage och bergsguider, enligt följande indelning:
- desinficering och bekämpning av skadedjur
 - hyra av kläder och övervakning av persedlar
 - äktenskapsbyråer och liknande tjänster
 - astrologtjänster och liknande verksamheter som bygger på spekulationer
 - hygieniska tjänster och tillhörande verksamheter
 - begravnin och underhåll av grav
 - guide- och tolktjänster i turismsammanhang

▼B

5

Direktiv 75/369/EEG (artikel 5)

Följande ambulerande verksamheter:

- a) Köp och försäljning av varor:
- genom handelsresande och hemförsäljare (ex ISIC-grupp 612),
 - på övertäckta marknadsplatser utan fasta stånd och på utomhusmarknader.
- b) De verksamhetsformer som omfattas av redan vidtagna övergångsåtgärder i vilka utövandet av dessa former av verksamhet som handelsresande och hemförsäljare uttryckligen undantas eller inte omnämns.

6

Direktiv 70/523/EEG

Egenföretagare inom partihandel med kol och agenturverksamhet inom kolhandel (ex ISIC-grupp 6112)

7

Direktiv 82/470/EEG (artikel 6.2)

(Verksamheter som anges i artikel 2 A c, 2 A e, 2 B b, 2 C och 2 D)

Dessa verksamheter omfattar särskilt att

- hyra ut järnvägsvagnar för befordran av personer eller gods,
- förmedla köp, försäljning eller hyra av fartyg,
- förbereda, förhandla fram och sluta avtal om transport av emigranter,
- åta sig magasinering av alla slags föremål för deponents räkning, enligt tullförfarande eller inte, i lagerhus, allmänna depåer, möbelmagasin, kylhus, silor etc.,
- lämna en handling till deponenten som bevis på att föremålet eller varan magasinerats,
- tillhandahålla utrymmen, foder och plats för saluföring av boskap som hålls tillfälligt i förvar i väntan på försäljning eller som transporteras till eller från marknaden,
- utföra teknisk kontroll av motorfordon,
- mäta eller väga varor.

▼B

BILAGA V

Erkännande på grundval av samordningen av minimikrav för utbildningar

V.1 LÄKARE

5.1.1 Benämningar på examensbevis för grundläggande läkarutbildning

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
België/Belgique/ Belgien	Diploma van arts/Diplôme de docteur en médecine	— Les universités/De universiteiten — Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française/De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap		20 december 1976
▼M1 България	Диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен "магистър" по "Медицина" и професионална квалификация "Магистър-лекар"	Медицински факултет във Висше медицинско училище (Медицински университет, Висш медицински институт в Република България)		1 januari 2007
▼B Česká republika	Diplom o ukončení studia ve studijním programu všeobecné lékařství (doktor medicíny, MUDr.)	Lékařská fakulta univerzity v České republice	— Vysvědčení o státní rigorózní zkoušce	1 maj 2004
Danmark	Bevis for bestået lægevidenskabelig embedseksamen	Medicinsk universitets-fakultet	— Autorisation som læge, udstedt af Sundhedsstyrelsen og — Tilladelse til selvstændigt virke som læge (dokumentation for gennemført praktisk uddannelse), udstedt af Sundhedsstyrelsen	20 december 1976
Deutschland	— Zeugnis über die Ärztliche Prüfung — Zeugnis über die Ärztliche Staatsprüfung und Zeugnis über die Vorbereitungszeit als Medizinalassistent, soweit diese nach den deutschen Rechtsvorschriften noch für den Abschluss der ärztlichen Ausbildung vorgesehen war	Zuständige Behörden		20 december 1976

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
Eesti	Diplom arstiteaduse õppekava läbimise kohta	Tartu Ülikool		1 maj 2004
Ελλάς	Πτυχίο Ιατρικής	— Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου, — Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου		1 januari 1981
España	Título de Licenciado en Medicina y Cirugía	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una Universidad		1 januari 1986
France	Diplôme d'Etat de docteur en médecine	Universités		20 december 1976
▼M8				
Hrvatska	Diploma "doktor medicine/doktorica medicine"	Medicinski fakulteti sveučilišta u Republici Hrvatskoj		1 juli 2013
▼B				
Ireland	Primary qualification	Competent examining body	Certificate of experience	20 december 1976
Italia	Diploma di laurea in medicina e chirurgia	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio della medicina e chirurgia	20 december 1976
Κύπρος	Πιστοποιητικό Εγγραφής Ιατρού	Ιατρικό Συμβούλιο		1 maj 2004
Latvija	ārsta diploms	Universitātes tīpa augstskola		1 maj 2004
Lietuva	Aukštojo mokslo diplomas, nurodantis suteiktą gydytojo kvalifikaciją	Universitetas	Internatūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą medicinos gydytojo profesinę kvalifikaciją	1 maj 2004
Luxembourg	Diplôme d'Etat de docteur en médecine, chirurgie et accouchements,	Jury d'examen d'Etat	Certificat de stage	20 december 1976
Magyarország	Általános orvos oklevél (doctor medicinae universae, röv.: dr. med. univ.)	Egyetem		1 maj 2004
Malta	Lawrja ta' Tabib tal-Medicina u l-Kirurgija	Universita' ta' Malta	Certifikat ta' registrazzjoni mahruġ mill-Kunsill Mediku	1 maj 2004
Nederland	Getuigenschrift van met goed gevolg afgelegd artsexamen	Faculteit Geneeskunde		20 december 1976
Österreich	1. Urkunde über die Verleihung des akademischen Grades Doktor der gesamten Heilkunde (bzw. Doctor medicinae universae, Dr.med.univ.) 2. Diplom über die spezifische Ausbildung zum Arzt für Allgemeinmedizin bzw. Facharzt Diplom	1. Medizinische Fakultät einer Universität 2. Österreichische Ärztekammer		1 januari 1994

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
Polska	Dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku lekarskim z tytułem "lekarza"	1. Akademia Medyczna 2. Uniwersytet Medyczny 3. Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego	Lekarski Egzamin Państwowy	1 maj 2004
Portugal	Carta de Curso de licenciatura em medicina	Universidades	Diploma comprovativo da conclusão do internato geral emitido pelo Ministério da Saúde	1 januari 1986
▼M1				
România	Diplomă de licență de doctor medic	Universități		1 januari 2007
▼B				
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov "doktor medicine/doktorica medicine"	Univerza		1 maj 2004
Slovensko	Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu "doktor medicíny" ("MUDr.")	Vysoká škola		1 maj 2004
Suomi/ Finland	Lääketieteen lisensiaatin tutkinto/Medicine licentiatexamen	— Helsingin yliopisto/ Helsingfors universitet — Kuopion yliopisto — Oulun yliopisto — Tampereen yliopisto — Turun yliopisto	Todistus lääkäriin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta/Examenbevis om tilläggsutbildning för läkare inom primärvården	1 januari 1994
Sverige	Läkarexamen	Universitet	Bevis om praktisk utbildning som utfärdas av Socialstyrelsen	1 januari 1994
United Kingdom	Primary qualification	Competent examining body	Certificate of experience	20 december 1976

5.1.2 Förteckning över benämningar på specialistutbildningar

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Referensdatum
België/Belgique/ Belgien	Bijzondere beroepstitel van geneesheer-specialist/Titre professionnel particulier de médecin spécialiste	Minister bevoegd voor Volksgezondheid/Ministre de la Santé publique	20 december 1976
▼M1			
България	Свидетелство за призната специалност	Медицински университет, Висш медицински институт или Военномедицинска академия	1 januari 2007
▼B			
Česká republika	Diplom o specializaci	Ministerstvo zdravotnictví	1 maj 2004
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som speciallæge	Sundhedsstyrelsen	20 december 1976

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Referensdatum
Deutschland	Fachärztliche Anerkennung	Landesärztekammer	20 december 1976
Eesti	Residentuuri lõputunnistus eriarstiabi erialal	Tartu Ülikool	1 maj 2004
Ελλάς	Τίτλος Ιατρικής Ειδικότητας	1. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση 2. Νομαρχία	1 januari 1981
España	Título de Especialista	Ministerio de Educación y Cultura	1 januari 1986
France	1. Certificat d'études spéciales de médecine 2. Attestation de médecin spécialiste qualifié 3. Certificat d'études spéciales de médecine 4. Diplôme d'études spécialisées ou spécialisation complémentaire qualifiante de médecine	1. Universités 2. Conseil de l'Ordre des médecins 3. Universités 4. Universités	20 december 1976

▼M8

Hrvatska	Diploma o specijalističkom usavršavanju	Ministarstvo nadležno za zdravstvo	1 juli 2013
----------	---	------------------------------------	-------------

▼B

Ireland	Certificate of Specialist doctor	Competent authority	20 december 1976
Italia	Diploma di medico specialista	Università	20 december 1976
Κύπρος	Πιστοποιητικό Αναγνώρισης Ειδικότητας	Ιατρικό Συμβούλιο	1 maj 2004
Latvija	"Sertifikāts"—kompetentu iestāžu izsniegts dokuments, kas apliecina, ka persona ir nokārtojusi sertifikācijas eksāmenu specialitātē	Latvijas Ārstu biedrība Latvijas Ārstniecības personu profesionālo organizāciju savienība	1 maj 2004
Lietuva	Rezidentūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą gydytojo specialisto profesinę kvalifikaciją	Universitetas	1 maj 2004
Luxembourg	Certificat de médecin spécialiste	Ministre de la Santé publique	20 december 1976
Magyarország	Szakorvosi bizonyítvány	Az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium illetékes testülete	1 maj 2004
Malta	Ċertifikat ta' Speċjalista Mediku	Kumitat ta' Approvazzjoni dwar Speċjalisti	1 maj 2004
Nederland	Bewijs van inschrijving in een Specialistenregister	— Medisch Specialisten Registratie Commissie (MSRC) van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst — Sociaal-Geneskundigen Registratie Commissie van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst	20 december 1976
Österreich	Facharzt Diplom	Österreichische Ärztekammer	1 januari 1994
Polska	Dyplom uzyskania tytułu specjalisty	Centrum Egzaminów Medycznych	1 maj 2004
Portugal	1. Grau de assistente 2. Título de especialista	1. Ministério da Saúde 2. Ordem dos Médicos	1 januari 1986
România	Certificat de medic specialist	Ministerul Sănătății Publici	1 januari 2007
Slovenija	Potrđilo o opravljenem specialističnem izpitu	1. Ministrstvo za zdravje 2. Zdravniška zbornica Slovenije	1 maj 2004

▼M1

▼B

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Referensdatum
Slovensko	Diplom o špecializácii	Slovenská zdravotnícka univerzita	1 maj 2004
Suomi/ Finland	Erikoislääkärin tutkinto/Specialläkar-examen	1. Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet 2. Kuopion yliopisto 3. Oulun yliopisto 4. Tampereen yliopisto 5. Turun yliopisto	1 januari 1994
Sverige	Bevis om specialkompetens som läkare, utfärdat av Socialstyrelsen	Socialstyrelsen	1 januari 1994
United Kingdom	Certificate of Completion of specialist training	Competent authority	20 december 1976

▼M1

5.1.3 Förteckning över benämningar på specialistutbildningar

Land	Anestesi och intensivvård Utbildningens minimilängd: 3 år	Kirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Anesthésie-réanimation/Anesthésie réanimatie	Chirurgie/Heelkunde
България	Анестезиология и интензивно лечение	Хирургия
Česká republika	Anesteziologie a resuscitace	Chirurgie
Danmark	Anestesiologi	Kirurgi eller kirurgiske sygdomme
Deutschland	Anästhesiologie	(Allgemeine) Chirurgie
Eesti	Anestesioloogia	Üldkirurgia
Ελλάς	Αναισθησιολογία	Χειρουργική
España	Anestesiología y Reanimación	Cirugía general y del aparato digestivo
France	Anesthésiologie-Réanimation chirurgicale	Chirurgie générale
▼M8 Hrvatska	Anesteziologija, reanimatologija i intenzivna medicina	Opća kirurgija
▼M1 Ireland	Anaesthesia	Cirurgia general
Italia	Anestesia e rianimazione	Chirurgia generale
Κύπρος	Αναισθησιολογία	Γενική Χειρουργική
Latvija	Anestezioloģija un reanimatoloģija	Kirurgija
Lietuva	Anesteziologija reanimatologija	Chirurgija
Luxembourg	Anesthésie-réanimation	Chirurgie générale
Magyarország	Aneszteziológia és intenzív terápia	Sebészet
Malta	Anestezija u Kura Intensiva	Kirurgija Ġenerali
Nederland	Anesthesiologie	Heelkunde
Österreich	Anästhesiologie und Intensivmedizin	Chirurgie
Polska	Anestezjologia i intensywnej terapii	Chirurgia ogólna
Portugal	Anestesiologia	Cirurgia geral
România	Anestezie și terapie intensivă	Chirurgie generală
Slovenija	Anesteziologija, reanimatologija in perioperativna intenzivna medicina	Splošna kirurgija

▼ M1

Land	Anestesi och intensivvård Utbildningens minimilängd: 3 år	Kirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år
	Benämning	Benämning
Slovensko	Anestéziológia a intenzívna medicína	Chirurgia
Suomi/Finland	Anestesiologia ja tehohoito/Anestesiologi och intensivvård	Yleiskirurgia/Allmän kirurgi
Sverige	Anestesi och intensivvård	Kirurgi
United Kingdom	Anaesthetics	General surgery

Land	Neurokirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	Obstetrik och gynekologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Neurochirurgie	Gynécologie — obstétrique/Gynaecologie en verloskunde
България	Неврохирургия	Акушерство, гинекология и репродуктивна медицина
Česká republika	Neurochirurgie	Gynekologie a porodnictví
Danmark	Neurokirurgi eller kirurgiske nervesygdomme	Gynækologi og obstetrik eller kvindesygdomme og fødselshjælp
Deutschland	Neurochirurgie	Frauenheilkunde und Geburtshilfe
Eesti	Neurokirurgia	Sünnitusabi ja günekoloogia
Ελλάς	Νευροχειρουργική	Μαιευτική-Γυναικολογία
España	Neurocirugía	Obstetricia y ginecología
France	Neurochirurgie	Gynécologie — obstétrique

▼ M8

Hrvatska	Neurokirurgija	Ginekologija i opstetricija
----------	----------------	-----------------------------

▼ M1

Ireland	Neurosurgery	Obstetrics and gynaecology
Italia	Neurochirurgia	Ginecologia e ostetricia
Κύπρος	Νευροχειρουργική	Μαιευτική — Γυναικολογία
Latvija	Neiroķirurgija	Ginekoloģija un dzemdniecība
Lietuva	Neurochirurgija	Akušerija ginekologija
Luxembourg	Neurochirurgie	Gynécologie — obstétrique
Magyarország	Idegsebészet	Szülészet-nőgyógyászat
Malta	Newrokirurgija	Ostetricja u Ginekologija
Nederland	Neurochirurgie	Verloskunde en gynaecologie
Österreich	Neurochirurgie	Frauenheilkunde und Geburtshilfe
Polska	Neurochirurgia	Położnictwo i ginekologia
Portugal	Neurocirurgia	Ginecologia e obstetricia
România	Neurochirurgie	Obstetrică-ginecologie
Slovenija	Nevrokirurgija	Ginekologija in porodništvo
Slovensko	Neurochirurgia	Gynekológia a pôrodnictvo
Suomi/Finland	Neurokirurgia/Neurokirurgi	Naistentaudit ja synnytykset/Kvinnosjukdomar och förlossningar

▼ M1

Land	Neurokirurgi	Obstetrik och gynekologi
	Utbildningens minimilängd: 5 år	Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Sverige	Neurokirurgi	Obstetrik och gynekologi
United Kingdom	Neurosurgery	Obstetrics and gynaecology

Land	Internmedicin	Ögonsjukdomar (oftalmologi)
	Utbildningens minimilängd: 5 år	Utbildningens minimilängd: 3 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Médecine interne/Inwendige geneeskunde	Ophtalmologie/Oftalmologie
България	Вътрешни болести	Очни болести
Česká republika	Vnitřní lékařství	Oftalmologie
Danmark	Intern medicin	Oftalmologi eller øjensygdomme
Deutschland	Innere Medizin	Augenheilkunde
Eesti	Sisehaigused	Oftalmoloogia
Ελλάς	Παθολογία	Οφθαλμολογία
España	Medicina interna	Oftalmología
France	Médecine interne	Ophtalmologie

▼ M8

Hrvatska	Opća interna medicina	Oftalmologija i optometrija
----------	-----------------------	-----------------------------

▼ M1

Ireland	General medicine	Ophthalmic surgery
Italia	Medicina interna	Oftalmologia
Κύπρος	Παθολογία	Οφθαλμολογία
Latvija	Internā medicīna	Oftalmoloģija
Lietuva	Vidaus ligos	Oftalmologija
Luxembourg	Médecine interne	Ophtalmologie
Magyarország	Belgyógyászat	Szemészet
Malta	Medicina Interna	Oftalmoloġija
Nederland	Interne geneeskunde	Oogheelkunde
Österreich	Innere Medizin	Augenheilkunde und Optometrie
Polska	Choroby wewnętrzne	Okulistyka
Portugal	Medicina interna	Oftalmologia
România	Medicină internă	Oftalmologie
Slovenija	Interna medicina	Oftalmologija
Slovensko	Vnútorné lekárstvo	Oftalmológia
Suomi/Finland	Sisätaudit/Inre medicin	Silmätaudit/Ögonsjukdomar
Sverige	Internmedicin	Ögonsjukdomar (oftalmologi)
United Kingdom	General (internal) medicine	Ophthalmology

▼ M1

Land	Öron-, näs- och halssjukdomar Utbildningens minimilängd: 3 år	Barn- och ungdomsmedicin Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Oto-rhino-laryngologie/Otorhinolaryngologie	Pédiatrie/Pediatrie
България	Ушно-носно-гърлени болести	Детски болести
Česká republika	Otorinolaryngologie	Dětské lékařství
Danmark	Oto-rhino-laryngologi eller øre-næse-halssygdomme	Pædiatri eller sygdomme hos børn
Deutschland	Hals-Nasen-Ohrenheilkunde	Kinder — und Jugendheilkunde
Eesti	Otorinolaringoloogia	Pediaatria
Ελλάς	Ωτορινολαρυγγολογία	Παιδιατρική
España	Otorrinolaringología	Pediatría y sus áreas específicas
France	Oto-rhino-laryngologie	Pédiatrie

▼ M8

Hrvatska	Otorinolaringologija	Pedijatrija
----------	----------------------	-------------

▼ M1

Ireland	Otolaryngology	Paediatrics
Italia	Otorinolaringoiatria	Pediatria
Κύπρος	Ωτορινολαρυγγολογία	Παιδιατρική
Latvija	Otolaringoloģija	Pedijatrija
Lietuva	Otorinolaringologija	Vaikų ligos
Luxembourg	Oto-rhino-laryngologie	Pédiatrie
Magyarország	Fül-orr-gégegyógyászat	Csecsemő- és gyermekgyógyászat
Malta	Otorinolaringologija	Pedjatrija
Nederland	Keel-, neus- en oorheilkunde	Kindergeneeskunde
Österreich	Hals-, Nasen- und Ohrenkrankheiten	Kinder — und Jugendheilkunde
Polska	Otorynolaryngologia	Pediatria
Portugal	Otorrinolaringologia	Pediatria
România	Otorinolaringologie	Pediatrie
Slovenija	Otorinolaringologija	Pedijatrija
Slovensko	Otorinolaringológia	Pediatria
Suomi/Finland	Korva-, nenä- ja kurkkutaudit/Öron-, näs- och halssjukdomar	Lastentaudit/Barnsjukdomar
Sverige	Öron-, näs- och halssjukdomar (oto-rhino-laryngologi)	Barn- och ungdomsmedicin
United Kingdom	Otolaryngology	Paediatrics

Land	Lungsjukdomar (pneumologi) Utbildningens minimilängd: 4 år	Urologi Utbildningens minimilängd: 5 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Pneumologie	Urologie
България	Пневмология и фтизиатрия	Урология
Česká republika	Tuberkulóza a respirační nemoci	Urologie

▼ M1

Land	Lungsjukdomar (pneumologi) Utbildningens minimilängd: 4 år	Urologi Utbildningens minimilängd: 5 år
	Benämning	Benämning
Danmark	Medicinske lungesygdomme	Urologi eller urinvejenes kirurgiske sygdomme
Deutschland	Pneumologie	Urologie
Eesti	Pulmonoloogia	Uroloogia
Ελλάς	Φυματιολογία- Πνευμονολογία	Ουρολογία
España	Neumología	Urología
France	Pneumologie	Urologie

▼ M8

Hrvatska	Pulmologija	Urologija
----------	-------------	-----------

▼ M1

Ireland	Respiratory medicine	Urology
Italia	Malattie dell'apparato respiratorio	Urologia
Κύπρος	Πνευμονολογία — Φυματιολογία	Ουρολογία
Latvija	Fiziopneimonoģija	Uroloģija
Lietuva	Pulmonologija	Urologija
Luxembourg	Pneumologie	Urologie
Magyarország	Tüdőgyógyászat	Urológia
Malta	Medicina Respiratorja	Uroloģija
Nederland	Longziekten en tuberculose	Urologie
Österreich	Lungenkrankheiten	Urologie
Polska	Choroby płuc	Urologia
Portugal	Pneumologia	Urologia
România	Pneumologie	Urologie
Slovenija	Pnevmoģija	Uroloģija
Slovensko	Pneumológia a ftizeológia	Urológia
Suomi/Finland	Keuhkosairaudet ja allergologia/Lungsjukdomar och allergologi	Urologia/Urologi
Sverige	Lungsjukdomar (pneumologi)	Urologi
United Kingdom	Respiratory medicine	Urology

Land	Ortopedi Utbildningens minimilängd: 5 år	Klinisk patologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Chirurgie orthopédique/Orthopedische heekunde	Anatomie pathologique/Pathologische anatomie
България	Ортопедия и травматология	Обща и клинична патология
Česká republika	Ortopedie	Patologická anatomie
Danmark	Ortopædisk kirurgi	Patologisk anatomi eller vævs- og celleundersøgelser
Deutschland	Orthopädie (und Unfallchirurgie)	Pathologie
Eesti	Ortopeedia	Patoloogia
Ελλάς	Ορθοπαιδική	Παθολογική Ανατομική
España	Cirugía ortopédica y traumatología	Anatomía patológica

▼ **M1**

Land	Ortopedi Utbildningens minimilängd: 5 år	Klinisk patologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
France	Chirurgie orthopédique et traumatologie	Anatomie et cytologie pathologiques
▼ M8 Hrvatska	Ortopedija i traumatologija	Patologija
▼ M1 Ireland	Trauma and orthopaedic surgery	Morbid anatomy and histopathology
Italia	Ortopedia e traumatologia	Anatomia patologica
Κύπρος	Ορθοπαιδική	Παθολογοανατομία — Ιστολογία
Latvija	Traumatoloģija un ortopēdija	Patoloģija
Lietuva	Ortopedija traumatologija	Patologija
Luxembourg	Orthopédie	Anatomie pathologique
Magyarország	Ortopédia	Patológia
Malta	Kirurgija Ortopedika	Istopatologija
Nederland	Orthopedie	Pathologie
Österreich	Orthopädie und Orthopädische Chirurgie	Pathologie
Polska	Ortopedia i traumatologia narządu ruchu	Patomorfologia
Portugal	Ortopedia	Anatomia patologica
România	Ortopedie și traumatologie	Anatomic patologică
Slovenija	Ortopedska kirurgija	Anatomska patologija in citopatologija
Slovensko	Ortopédia	Patologická anatomia
Suomi/Finland	Ortopedia ja traumatologia/Ortopedi och traumatologi	Patologia/Patologi
Sverige	Ortopedi	Klinisk patologi
United Kingdom	Trauma and orthopaedic surgery	Histopathology

Land	Neurologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Psykiatri Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Neurologie	Psychiatrie de l'adulte/Volwassen psychiatrie
България	Нервни болести	Психиатрия
Česká republika	Neurologie	Psychiatrie
Danmark	Neurologi eller medicinske nervesygdomme	Psykiatri
Deutschland	Neurologie	Psychiatrie und Psychotherapie
Eesti	Neuroloogia	Psühhiaatria
Ελλάς	Νευρολογία	Ψυχιατρική
España	Neurología	Psiquiatría
France	Neurologie	Psychiatrie
▼ M8 Hrvatska	Neurologija	Psihijatrija
▼ M1 Ireland	Neurology	Psychiatry
Italia	Neurologia	Psichiatria
Κύπρος	Νευρολογία	Ψυχιατρική
Latvija	Neiroloģija	Psihiatrija

▼ M1

Land	Neurologi	Psykiatri
	Utbildningens minimilängd: 4 år	Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Lietuva	Neurologija	Psichiatrija
Luxembourg	Neurologie	Psychiatrie
Magyarország	Neurológia	Pszichiátria
Malta	Newrologija	Psikjatrija
Nederland	Neurologie	Psychiatrie
Österreich	Neurologie	Psychiatrie
Polska	Neurologia	Psychiatria
Portugal	Neurologia	Psiquiatria
România	Neurologie	Psihiatrie
Slovenija	Nevrologija	Psihiatrija
Slovensko	Neurológia	Psychiatria
Suomi/Finland	Neurologia/Neurologi	Psykiatria/Psykiatri
Sverige	Neurologi	Psykiatri
United Kingdom	Neurology	General psychiatry

Land	Medicinsk radiologi	Onkologi
	Utbildningens minimilängd: 4 år	Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Radiodiagnostic/Röntgendiagnose	Radiothérapie-oncologie/Radiotherapie-oncologie
България	Образна диагностика	Лъчелечение
Česká republika	Radiologie a zobrazovací metody	Radiační onkologie
Danmark	Diagnostik radiologi eller røntgenundersøgelse	Onkologi
Deutschland	(Diagnostische) Radiologie	Strahlentherapie
Eesti	Radioloogia	Onkoloogia
Ελλάς	Ακτινοδιαγνωστική	Ακτινοθεραπευτική — Ογκολογία
España	Radiodiagnóstico	Oncología radioterápica
France	Radiodiagnostic et imagerie médicale	Oncologie radiothérapique

▼ M8

Hrvatska	Klinička radiologija	Onkologija i radioterapija
----------	----------------------	----------------------------

▼ M1

Ireland	Diagnostic radiology	Radiation oncology
Italia	Radiodiagnostica	Radioterapia
Κύπρος	Ακτινολογία	Ακτινοθεραπευτική Ογκολογία
Latvija	Diagnostiskā radioloģija	Terapeitiskā radioloģija
Lietuva	Radiologija	Onkologija radioterapija
Luxembourg	Radiodiagnostic	Radiothérapie
Magyarország	Radiológia	Sugárterápia
Malta	Radjoloġija	Onkoloġija u Radjoterapija
Nederland	Radiologie	Radiotherapie
Österreich	Medizinische Radiologie-Diagnostik	Strahlentherapie — Radioonkologie

▼ M1

Land	Medicinsk radiologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Onkologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Polska	Radiologia i diagnostyka obrazowa	Radioterapia onkologiczna
Portugal	Radiodiagnóstico	Radioterapia
România	Radiologie-imagistică medicală	Radioterapie
Slovenija	Radiologija	Radioterapija in onkologija
Slovensko	Rádiológia	Radiačná onkológia
Suomi/Finland	Radiologia/Radiologi	Syöpätaudit/Cancersjukdomar
Sverige	Medicinsk radiologi	Tumörsjukdomar (allmän onkologi)
United Kingdom	Clinical radiology	Clinical oncology

Land	Plastikkirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	Klinisk biologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Chirurgie plastique, reconstructrice et esthétique/Plastische, reconstructieve en esthetische heekunde	Biologie clinique/Klinische biologie
България	Пластично-възстановителна хирургия	Клинична лаборатория
Česká republika	Plastická chirurgie	
Danmark	Plastikkirurgi	
Deutschland	Plastische (und Ästhetische) Chirurgie	
Eesti	Plastika- ja rekonstruktivkirurgia	Laborimeditiin
Ελλάς	Πλαστική Χειρουργική	Χειρουργική Θώρακος
España	Cirugía plástica, estética y reparadora	Análisis clínicos
France	Chirurgie plastique, reconstructrice et esthétique	Biologie médicale

▼ M8

Hrvatska	Plastična, rekonstrukcijska i estetska kirurgija	
----------	--	--

▼ M1

Ireland	Plastic, reconstructive and aesthetic surgery	
Italia	Chirurgia plastica e ricostruttiva	Patologia clinica
Κύπρος	Πλαστική Χειρουργική	
Latvija	Plastiskā ķirurģija	
Lietuva	Plastinė ir rekonstrukcinė chirurgija	Laboratorinė medicina
Luxembourg	Chirurgie plastique	Biologie clinique
Magyarország	Plasztikai (égési) sebészet	Orvosi laboratóriumai diagnosztika
Malta	Ķirurgija Plastika	
Nederland	Plastische chirurgie	
Österreich	Plastische Chirurgie	Medizinische Biologie
Polska	Chirurgia plastyczna	Diagnostyka laboratoryjna
Portugal	Cirurgia plástica e reconstrutiva	Patologia clínica
România	Chirurgie plastică — microchirurgie reconstructivă	Medicină de laborator

▼ M1

Land	Plastikkirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	Klinisk biologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Slovenija	Plastična, rekonstruksijska in estetska kirurgija	
Slovensko	Plastičká chirurgia	Laboratórna medicína
Suomi/Finland	Plastiikkirurgia/Plastikkirurgi	
Sverige	Plastikkirurgi	
United Kingdom	Cirurgia plástica	

Land	Klinisk bakteriologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Klinisk kemi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		
България	Микробиология	Биохимия
Česká republika	Lékařská mikrobiologie	Klinická biochemie
Danmark	Klinisk mikrobiologi	Klinisk biokemi
Deutschland	Mikrobiologie (Virologie) und Infektions- epidemiologie	Laboratoriumsmedizin
Eesti		
Ελλάς	1. Ιατρική Βιοπαθολογία 2. Μικροβιολογία	
España	Microbiología y parasitología	Bioquímica clínica
France		

▼ M8

Hrvatska	Klinička mikrobiologija	
----------	-------------------------	--

▼ M1

Ireland	Microbiology	Chemical pathology
Italia	Microbiologia e virologia	Biochimica clinica
Κύπρος	Μικροβιολογία	
Latvija	Mikrobioloģija	
Lietuva		
Luxembourg	Microbiologie	Chimie biologique
Magyarország	Orvosi mikrobiológia	
Malta	Mikrobijoloġija	Patoloġija Kimika
Nederland	Medische microbiologie	Klinische chemie
Österreich	Hygiene und Mikrobiologie	Medizinische und Chemische Labordiagnostik
Polska	Mikrobiologia lekarska	
Portugal		
România		
Slovenija	Klinična mikrobiologija	Medicinska biokemija
Slovensko	Klinická mikrobiológia	Klinická biochémia
Suomi/Finland	Kliininen mikrobiologia/Klinisk mikrobiologi	Kliininen kemia/Klinisk kemi

▼ M1

Land	Klinisk bakteriologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Klinisk kemi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Sverige	Klinisk bakteriologi	Klinisk kemi
United Kingdom	Medical microbiology and virology	Chemical pathology

Land	Klinisk immunologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Thoraxkirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		Chirurgie thoracique/Heelkunde op de thorax (*)
България	Клинична имунология Имунология	Гръдна хирургия Кардиохирургия
Česká republika	Alergologie a klinická imunologie	Kardiochirurgie
Danmark	Klinisk immunologi	Thoraxkirurgi eller brysthulens kirurgiske sygdomme
Deutschland		Thoraxchirurgie
Eesti		Torakaalkirurgia
Ελλάς		Χειρουργική Θώρακος
España	Inmunología	Cirugía torácica
France		Chirurgie thoracique et cardiovasculaire

▼ M8

Hrvatska	Alergologija i klinička imunologija	
----------	-------------------------------------	--

▼ M1

Ireland	Immunology (clinical and laboratory)	Thoracic surgery
Italia		Chirurgia toracica; Cardiochirurgia
Κύπρος	Ανοσολογία	Χειρουργική Θώρακος
Latvija	Imunoloģija	Torakālā ķirurģija
Lietuva		Krūtinės chirurgija
Luxembourg	Immunologie	Chirurgie thoracique
Magyarország	Allergológia és klinikai immunológia	Mellkassebészet
Malta	Immunoloġija	Kirurgija Kardjo-Toracika
Nederland		Cardio-thoracale chirurgie
Österreich	Immunologie	
Polska	Immunologia kliniczna	Chirurgia klatki piersiowej
Portugal		Cirurgia cardiotorácica
România		Chirurgie toracică
Slovenija		Torakalna kirurgija
Slovensko	Klinická imunológia a alergológia	Hrudníková chirurgia
Suomi/Finland		Sydän- ja rintaelinkirurgia/Hjärt- och thoraxkirurgi
Sverige	Klinisk immunologi	Thoraxkirurgi
United Kingdom	Immunology	Cardo-thoracic surgery

Dates of repeal within the meaning of Article 27(3):

(*) 1 January 1983

▼M1

Land	Barn- och ungdomskirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	Kärlkirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		Chirurgie des vaisseaux/Bloedvatenheelkunde (*)
България	Детска хирургия	Съдова хирургия
Česká republika	Dětská chirurgie	Cévní chirurgie
Danmark		Karkirurgi eller kirurgiske blodkarsygdomme
Deutschland	Kinderchirurgie	Gefäßchirurgie
Eesti	Lastekirurgia	Kardiovaskulaarkirurgia
Ελλάς	Χειρουργική Παιδών	Αγγειοχειρουργική
España	Cirugía pediátrica	Angiología y cirugía vascular
France	Chirurgie infantile	Chirurgie vasculaire

▼M8

Hrvatska	Dječja kirurgija	Vaskularna kirurgija
----------	------------------	----------------------

▼M1

Ireland	Paediatric surgery	
Italia	Chirurgia pediatrica	Chirurgia vascolare
Κύπρος	Χειρουργική Παιδών	Χειρουργική Αγγείων
Latvija	Bērnu ķirurģija	Asinsvadu ķirurģija
Lietuva	Vaiķu ķirurgija	Kraujagāsiņu ķirurgija
Luxembourg	Chirurgie pédiatrique	Chirurgie vasculaire
Magyarország	Gyermeksebészet	Érsebészet
Malta	Kirurgija Pedjatrika	Kirurgija Vaskolari
Nederland		
Österreich	Kinderchirurgie	
Polska	Chirurgia dziecięca	Chirurgia naczyniowa
Portugal	Cirurgia pediátrica	Cirurgia vascular
România	Chirurgie pediatrică	Chirurgie vasculară
Slovenija		Kardiovaskularna kirurgija
Slovensko	Detská chirurgia	Cievna chirurgia
Suomi/Finland	Lastenkirurgia/Barnkirurgi	Verisuonikirurgia/Kärlkirurgi
Sverige	Barn- och ungdomskirurgi	
United Kingdom	Paediatric surgery	

Dates of repeal within the meaning of Article 27(3):

(*) 1 January 1983

Land	Kardiologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Medicinsk gastroenterologi och hepatologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Cardiologie	Gastro-entérologie/Gastroenterologie
България	Кардиология	Гастроентерология
Česká republika	Kardiologie	Gastroenterologie

▼ **M1**

Land	Kardiologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Medicinsk gastroenterologi och hepatologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Danmark	Kardiologi	Medicinsk gastroenterologi eller medicinske mave-tarmsygdomme
Deutschland	Innere Medizin und Schwerpunkt Kardiologie	Innere Medizin und Schwerpunkt Gastroenterologie
Eesti	Kardioloogia	Gastroenteroloogia
Ελλάς	Καρδιολογία	Γαστρεντερολογία
España	Cardiología	Aparato digestivo
France	Pathologie cardio-vasculaire	Gastro-entérologie et hépatologie

▼ **M8**

Hrvatska	Kardiologija	Gastroenterologija
----------	--------------	--------------------

▼ **M1**

Ireland	Cardiology	Gastro-enterology
Italia	Cardiologia	Gastroenterologia
Κύπρος	Καρδιολογία	Γαστρεντερολογία
Latvija	Kardioloģija	Gastroenteroloģija
Lietuva	Kardiologija	Gastroenterologija
Luxembourg	Cardiologie et angiologie	Gastro-enterologie
Magyarország	Kardiológia	Gasztroenterológia
Malta	Kardjologija	Gastroenteroloģija
Nederland	Cardiologie	Leer van maag-darm-leverziekten
Österreich		
Polska	Kardiologia	Gastrenterologia
Portugal	Cardiologia	Gastrenterologia
România	Cardiologie	Gastroenterologie
Slovenija		Gastroenterologija
Slovensko	Kardiológia	Gastroenterológia
Suomi/Finland	Kardiologia/Kardiologi	Gastroenterologia/Gastroenterologi
Sverige	Kardiologi	Medicinsk gastroenterologi och hepatologi
United Kingdom	Cardiology	Gastro-enterology

Land	Reumatologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Hematologi Utbildningens minimilängd: 3 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Rhumathologie/reumatologie	
България	Ревматология	Трансфузионна хематология
Česká republika	Revmatologie	Hematologie a transfúzní lékařství
Danmark	Reumatologi	Hæmatologi eller blodsygdomme
Deutschland	Innere Medizin und Schwerpunkt Rheumatologie	Innere Medizin und Schwerpunkt Hämatologie und Onkologie
Eesti	Reumatoloogia	Hematoloogia
Ελλάς	Ρευματολογία	Αιματολογία

▼ M1

Land	Reumatologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Hematologi Utbildningens minimilängd: 3 år
	Benämning	Benämning
España	Reumatología	Hematología y hemoterapia
France	Rhumatologie	

▼ M8

Hrvatska	Reumatologija	Hematologija
----------	---------------	--------------

▼ M1

Ireland	Rheumatology	Haematology (clinical and laboratory)
Italia	Reumatologia	Ematologia
Κύπρος	Ρευματολογία	Αιματολογία
Latvija	Reimatoloģija	Hematoloģija
Lietuva	Reumatologija	Hematologija
Luxembourg	Rhumatologie	Hématologie
Magyarország	Reumatológia	Haematológia
Malta	Rewmatologija	Ematologija
Nederland	Reumatologie	
Österreich		
Polska	Reumatologia	Hematologia
Portugal	Reumatologia	Imuno-hemoterapia
România	Reumatologie	Hematologie
Slovenija		
Slovensko	Reumatológia	Hematológia a transfúziológia
Suomi/Finland	Reumatologia/Reumatologi	Kliininen hematologia/Klinisk hematologi
Sverige	Reumatologi	Hematologi
United Kingdom	Rheumatology	Haematology

Land	Endokrinologi Utbildningens minimilängd: 3 år	Rehabiliteringsmedicin Utbildningens minimilängd: 3 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		Médecine physique et réadaptation/Fysische geneeskunde en revalidatie
България	Ендокринология и болести на обмяната	Физикална и рехабилитационна медицина
Česká republika	Endokrinologie	Rehabilitační a fyzikální medicína
Danmark	Medicinsk endokrinologi eller medicinske hormonsygdomme	
Deutschland	Innere Medizin und Schwerpunkt Endokrinologie und Diabetologie	Physikalische und Rehabilitative Medizin
Eesti	Endokrinoloogia	Taastusravi ja füsiaatria
Ελλάς	Ενδοκρινολογία	Φυσική Ιατρική και Αποκατάσταση
España	Endocrinología y nutrición	Medicina física y rehabilitación
France	Endocrinologie, maladies métaboliques	Rééducation et réadaptation fonctionnelles
▼ <u>M8</u>		
Hrvatska	Endokrinologija i dijabetologija	Fizikalna medicina i rehabilitacija
▼ <u>M1</u>		
Ireland	Endocrinology and diabetes mellitus	
Italia	Endocrinologia e malattie del ricambio	Medicina fisica e riabilitazione

▼ M1

Land	Endokrinologi Utbildningens minimilängd: 3 år	Rehabiliteringsmedicin Utbildningens minimilängd: 3 år
	Benämning	Benämning
Κύπρος	Ενδοκρινολογία	Φυσική Ιατρική και Αποκατάσταση
Latvija	Endokrinoloģija	Rehabilitoloģija Fiziskā rehabilitācija Fizikālā medicīna
Lietuva	Endokrinologija	Fizinė medicina ir reabilitacija
Luxembourg	Endocrinologie, maladies du métabolisme et de la nutrition	Rééducation et réadaptation fonctionnelles
Magyarország	Endokrinológia	Fizioterápia
Malta	Endokrinoloģija u Dijabete	
Nederland		Revalidatiegeneeskunde
Österreich		Physikalische Medizin
Polska	Endokrynologia	Rehabilitacja medyczna
Portugal	Endocrinologia	Fisiatria ou Medicina fisica e de reabilitação
România	Endocrinologie	Recuperare, medicină fizică și balneologie
Slovenija		Fizikalna in rehabilitacijska medicina
Slovensko	Endokrinológia	Fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia
Suomi/Finland	Endokrinologia/Endokrinologi	Fysiatria/Fysiatrit
Sverige	Endokrina sjukdomar	Rehabiliteringsmedicin
United Kingdom	Endocrinology and diabetes mellitus	

Land	Neuropsychiatri Utbildningens minimilängd: 5 år	Hud- och könssjukdomar Utbildningens minimilängd: 3 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Neuropsychiatrie (*)	Dermato-vénérologie/Dermato-venerologie
България		Кожни и венерически болести
Česká republika		Dermatovenerologie
Danmark		Dermato-venerologi eller hud- og kønssygdomme
Deutschland	Nervenheilkunde (Neurologie und Psychiatrie)	Haut — und Geschlechtskrankheiten
Eesti		Dermatoveneroloogia
Ελλάς	Νευρολογία — Ψυχιατρική	Δερματολογία — Αφροδισιολογία
España		Dermatología médico-quirúrgica y venerología
France	Neuropsychiatrie (**)	Dermatologie et vénéréologie

▼ M8

Hrvatska		Dermatologija i venerologija
----------	--	------------------------------

▼ M1

Ireland		
Italia	Neuropsichiatria (***)	Dermatologia e venerologia
Κύπρος	Νευρολογία — Ψυχιατρική	Δερματολογία — Αφροδισιολογία
Latvija		Dermatoloģija un veneroloģija
Lietuva		Dermatovenerologija
Luxembourg	Neuropsychiatrie (****)	Dermato-vénérologie

▼M1

Land	Neuropsykiatri Utbildningens minimilängd: 5 år	Hud- och könssjukdomar Utbildningens minimilängd: 3 år
	Benämning	Benämning
Magyarország		Bőrgyógyászat
Malta		Dermato-venereologija
Nederland	Zenuw — en zielsziekten (****)	Dermatologie en venerologie
Österreich	Neurologie und Psychiatrie	Haut- und Geschlechtskrankheiten
Polska		Dermatologia i wenerologia
Portugal		Dermatovenereologia
România		Dermatovenereologie
Slovenija		Dermatovenereologija
Slovensko	Neuropsychiatria	Dermatovenereológia
Suomi/Finland		Ihotaudit ja allergologia/Hudsjukdomar och allergologi
Sverige		Hud- och könssjukdomar
United Kingdom		

Datum för upphörande enligt artikel 27.3:

(*) 1 augusti 1987, utom för personer som påbörjade utbildningen före detta datum.

(**) 31 december 1971.

(***) 31 oktober 1999.

(****) Detta examensbevis utfärdas inte längre för utbildningar som påbörjats efter den 5 mars 1982.

(*****) 9 juli 1984.

Land	Radiologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Barnpsykiatri Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		Psychiatrie infanto-juvénile/Kinder- en jeugdpsychiatrie
България	Радиобиология	Детска психиатрия
Česká republika		Dětská a dorostová psychiatrie
Danmark		Børne- og ungdomspsykiatri
Deutschland	Radiologie	Kinder- und Jugendpsychiatrie und -psychotherapie
Eesti		
Ελλάς	Ακτινολογία — Ραδιολογία	Παιδοψυχιατρική
España	Electroradiología	
France	Electro-radiologie (*)	Pédo-psychiatrie
Hrvatska	Klinička radiologija	Dječja i adolescentna psihijatrija
Ireland	Radiology	Child and adolescent psychiatry
Italia	Radiologia (**)	Neuropsichiatria infantile
Κύπρος		Παιδοψυχιατρική
Latvija		Bērnu psihijatrija
Lietuva		Vaikų ir paauglių psichiatrija
Luxembourg	Électroradiologie (***)	Psychiatrie infantile
Magyarország	Radiológia	Gyermek-és ifjúságpszichiátria

▼M8

▼M1

▼ M1

Land	Radiologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Barnpsykiatri Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Malta		
Nederland	Radiologie (****)	
Österreich	Radiologie	
Polska		Psychiatria dzieci i młodzieży
Portugal	Radiologia	Pedopsiquiatria
România		Psihiatrie pediatrică
Slovenija		Otroška in mladostniška psihiatrija
Slovensko		Detská psychiatria
Suomi/Finland		Lastenspsykiatria/Barnpsykiatri
Sverige		Barn- och ungdomspsykiatri
United Kingdom		Child and adolescent psychiatry

Datum för upphörande enligt artikel 27.3:

(*) 3 december 1971.

(**) 31 oktober 1993.

(***) Detta examensbevis utfärdas inte längre för utbildningar som påbörjats efter den 5 mars 1982.

(****) 8 juli 1984.

Land	Geriatrisk Utbildningens minimilängd: 4 år	Medicinska njursjukdomar (nefrologi) Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		
България	Гериатрична медицина	Нефрология
Česká republika	Geriatric	Nefrologie
Danmark	Geriatric eller alderdommens sygdomme	Nefrologi eller medicinske nyresygdomme
Deutschland		Innere Medizin und Schwerpunkt Nephrologie
Eesti		Nefrologia
Ελλάς		Νεφρολογία
España	Geriatría	Nefrología
France		Néphrologie

▼ M8

Hrvatska		Nefrologija
----------	--	-------------

▼ M1

Ireland	Geriatric medicine	Nephrology
Italia	Geriatrica	Nefrologia
Κύπρος	Γηριατρική	Νεφρολογία
Latvija		Nefroloģija
Lietuva	Geriatrija	Nefrologija
Luxembourg	Gériatrie	Néphrologie
Magyarország	Geriatría	Nefrológia
Malta	Ġerjatrija	Nefroloġija
Nederland	Klinische geriatrie	
Österreich		

▼ M1

Land	Geriatrisk Utbildningens minimilängd: 4 år	Medicinska njursjukdomar (nefrologi) Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Polska	Geriatría	Nefrologia
Portugal		Nefrologia
România	Geriatricie și gerontologie	Nefrologie
Slovenija		Nefrologija
Slovensko	Geriatría	Nefrológia
Suomi/Finland	Geriatría/Geriatri	Nefrologia/Nefrologi
Sverige	Geriatrisk	Medicinska njursjukdomar (nefrologi)
United Kingdom	Geriatrics	Renal medicine

Land	Infektionssjukdomar Utbildningens minimilängd: 4 år	Samhällsmedicin Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		
България	Инфекциозни болести	Социална медицина и здравен мениджмънт комунална хигиена
Česká republika	Infekční lékařství	Hygiena a epidemiologie
Danmark	Infektionsmedicin	Samfundsmedicin
Deutschland		Öffentliches Gesundheitswesen
Eesti	Infektsioonhaigused	
Ελλάς		Κοινωνική Ιατρική
España		Medicina preventiva y salud pública
France		Santé publique et médecine sociale

▼ M8

Hrvatska	Infektologija	Javnozdravstvena medicina
----------	---------------	---------------------------

▼ M1

Ireland	Infectious diseases	Public health medicine
Italia	Malattie infettive	Igiene e medicina preventiva
Κύπρος	Λοιμώδη Νοσήματα	Υγειονομία/Κοινωνική Ιατρική
Latvija	Infektologija	
Lietuva	Infektologija	
Luxembourg	Maladies contagieuses	Santé publique
Magyarország	Infektológia	Megelőző orvostan és népegészségtan
Malta	Mard Infettiv	Saħha Pubblika
Nederland		Maatschappij en gezondheid
Österreich		Sozialmedizin
Polska	Choroby zakaźne	Zdrowie publiczne, epidemiologia
Portugal	Infecçologia	Saúde pública
România	Boli infecțioase	Sănătate publică și management
Slovenija	Infektologija	Javno zdravje
Slovensko	Infektológia	Verejně zdravotníctvo

▼ M1

Land	Infektionssjukdomar Utbildningens minimilängd: 4 år	Samhällsmedicin Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Suomi/Finland	Infektiosairaudet/Infektionssjukdomar	Terveystieteiden tutkimuskeskus/Hälsövärd
Sverige	Infektionssjukdomar	Socialmedicin
United Kingdom	Infectious diseases	Public health medicine

Land	Klinisk farmakologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Yrkes- och miljömedicin Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		Médecine du travail/Arbeidsgeneeskunde
България	Клинична фармакология и терапия Фармакология	Трудова медицина
Česká republika	Klinická farmakologie	Pracovní lékařství
Danmark	Klinisk farmakologi	Arbejdsmedicin
Deutschland	Pharmakologie und Toxikologie	Arbeitsmedizin
Eesti		
Ελλάς		Ιατρική της Εργασίας
España	Farmacología clínica	Medicina del trabajo
France		Médecine du travail

▼ M8

Hrvatska	Klinička farmakologija s toksikologijom	Medicina rada i športa
----------	---	------------------------

▼ M1

Ireland	Clinical pharmacology and therapeutics	Occupational medicine
Italia	Farmacologia	Medicina del lavoro
Κύπρος		Ιατρική της Εργασίας
Latvija		Arodslimības
Lietuva		Darbo medicina
Luxembourg		Médecine du travail
Magyarország	Klinikai farmakológia	Foglalkozás- orvostan (üzemorvostan)
Malta	Farmakologija Klinika u t-Terapewtika	Medicina Okkupazzjonali
Nederland		Arbeid en gezondheid, bedrijfsgeneeskunde Arbeid en gezondheid, verzekeringsgeneeskunde
Österreich	Pharmakologie und Toxikologie	Arbeits- und Betriebsmedizin
Polska	Farmakologia kliniczna	Medycyna pracy
Portugal		Medicina do trabalho
România	Farmacologie clinică	Medicina muncii
Slovenija		Medicina dela, prometa in športa
Slovensko	Klinická farmakológia	Pracovné lekárstvo
Suomi/Finland	Kliininen farmakologia ja lääkehoito/Klinisk farmakologi och läkemedelsbehandling	Työterveyshuolto/Företagshälsövärd
Sverige	Klinisk farmakologi	Yrkes- och miljömedicin
United Kingdom	Clinical pharmacology and therapeutics	Occupational medicine

▼M1

Land	Allergisjukdomar Utbildningens minimilängd: 3 år	Nukleärmedicin Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		Médecine nucléaire/Nucleaire geneeskunde
България	Клинична алергология	Нуклеарна медицина
Česká republika	Alergologie a klinická imunologie	Nukleární medicína
Danmark	Medicinsk allergologi eller medicinske overfølsomhedssygdomme	Klinisk fysiologi og nukleärmedicin
Deutschland		Nukleärmedizin
Eesti		
Ελλάς	Αλλεργιολογία	Πυρηνική Ιατρική
España	Alergología	Medicina nuclear
France		Médecine nucléaire
Hrvatska	Alergologija i klinička imunologija	Nuklearna medicina
Ireland		
Italia	Allergologia ed immunologia clinica	Medicina nucleare
Κύπρος	Αλλεργιολογία	Πυρηνική Ιατρική
Latvija	Alergoloģija	
Lietuva	Alergologija ir klinikinė imunologija	
Luxembourg		Médecine nucléaire
Magyarország	Allergológia és klinikai immunológia	Nukleáris medicina (izotóp diagnosztika)
Malta		Medicina Nukleari
Nederland	Allergologie en inwendige geneeskunde	Nucleaire geneeskunde
Österreich		Nukleärmedizin
Polska	Alergologia	Medycyna nuklearna
Portugal	Imuno-alergologia	Medicina nuclear
România	Alergologie și imunologie clinică	Medicină nucleară
Slovenija		Nuklearna medicina
Slovensko	Klinická imunológia a alergológia	Nukleárna medicína
Suomi/Finland		Kliininen fysiologia ja isotooppiäläketiede/Klinisk fysiologi och nukleärmedicin
Sverige	Allergisjukdomar	Nukleärmedicin
United Kingdom		Nuclear medicine

Land	Käk- och ansiktsskirurgi (grundutbildning för läkare) Utbildningens minimilängd: 5 år
	Benämning
Belgique/België/ Belgien	
България	Лицево-челюстна хирургия
Česká republika	Maxilofaciální chirurgie
Danmark	
Deutschland	

▼ **M1**

Land	Kak- och ansiktskirurgi (grundutbildning för läkare) Utbildningens minimilängd: 5 år
	Benämning
Eesti	
Ελλάς	
España	Cirugía oral y maxilofacial
France	Chirurgie maxillo-faciale et stomatologie

▼ **M8**

Hrvatska	Maksilofacijalna kirurgija
----------	----------------------------

▼ **M1**

Ireland	
Italia	Chirurgia maxillo-facciale
Κύπρος	
Latvija	Mutes, sejas un žokļu ķirurģija
Lietuva	Veido ir žandikaulių chirurgija
Luxembourg	Chirurgie maxillo-faciale
Magyarország	Szájsebészet
Malta	
Nederland	
Österreich	Mund- Kiefer- und Gesichtschirurgie
Polska	Chirurgia szczekowo-twarzowa
Portugal	Cirurgia maxilo-facial
România	
Slovenija	Maxilofacijalna kirurgija
Slovensko	Maxilofacijalna kirurgija
Suomi/Finland	
Sverige	
United Kingdom	

Land	Biologisk hematologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning
Belgique/België/ Belgien	
България	Клинична хематология
Česká republika	
Danmark	Klinisk blodtypeserologi (*)
Deutschland	
Eesti	
Ελλάς	
España	
France	Hématologie

▼ **M8**

Hrvatska	
----------	--

▼ **M1**

Ireland	
Italia	
Κύπρος	

▼ **M1**

Land	Biologisk hematologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning
Latvija	
Lietuva	
Luxembourg	Hématologie biologique
Magyarország	
Malta	
Nederland	
Österreich	
Polska	
Portugal	Hematologia clinica
România	
Slovenija	
Slovensko	
Suomi/Finland	
Sverige	
United Kingdom	

Datum för upphörande enligt artikel 27.3:

(*) 1 januari 1983, utom för personer som påbörjat en utbildning före detta datum och som avslutat den senast under 1988.

Land	Stomatologi Utbildningens minimilängd: 3 år	Dermatologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		
България		
Česká republika		
Danmark		
Deutschland		
Eesti		
Ελλάς		
España	Estomatología	
France	Stomatologie	
Hrvatska		
Ireland		Dermatology
Italia	Odontostomatologia (*)	
Κύπρος		
Latvija		
Lietuva		
Luxembourg	Stomatologie	
Magyarország		

▼ **M8**▼ **M1**

▼ **M1**

Land	Stomatologi Utbildningens minimilängd: 3 år	Dermatologi Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Malta		Dermatologija
Nederland		
Österreich		
Polska		
Portugal	Estomatologia	
România		
Slovenija		
Slovensko		
Suomi/Finland		
Sverige		
United Kingdom		Dermatology

Datum för upphörande enligt artikel 27.3:

(*) 31 december 1994.

Land	Veneriska sjukdomar Utbildningens minimilängd: 4 år	Tropikmedicin Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		
България		
Česká republika		
Danmark		
Deutschland		
Eesti		
Ελλάς		
España		
France		

▼ **M8**

Hrvatska

▼ **M1**

Ireland	Genito-urinary medicine	Tropical medicine
Italia		Medicina tropicale
Κύπρος		
Latvija		
Lietuva		
Luxembourg		
Magyarország		Trópusi betegségek
Malta	Medicina Uro-genetali	
Nederland		
Österreich		Spezifische Prophylaxe und Tropenhygiene
Polska		Medycyna transportu

▼ M1

Land	Veneriska sjukdomar Utbildningens minimilängd: 4 år	Tropikmedicin Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Portugal		Medicina tropical
România		
Slovenija		
Slovensko		Tropická medicina
Suomi/Finland		
Sverige		
United Kingdom	Genito-urinary medicine	Tropical medicine

Land	Gastroenterologisk kirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	Olycksfallsmedicin Utbildningens minimilängd: 5 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien	Chirurgie abdominale/Heelkunde op het abdomen (*)	
България		Спешна медицина
Česká republika		Traumatologie Urgentní medicina
Danmark	Kirurgisk gastroenterologi eller kirurgiske mave-tarmsygdomme	
Deutschland	Visceralchirurgie	
Eesti		
Ελλάς		
España	Cirugía del aparato digestivo	
France	Chirurgie viscérale et digestive	

▼ M8

Hrvatska	Abdominalna kirurgija	Hitna medicina
----------	-----------------------	----------------

▼ M1

Ireland		Emergency medicine
Italia	Chirurgia dell'apparato digerente	
Κύπρος		
Latvija		
Lietuva	Abdominalinė chirurgija	
Luxembourg	Chirurgie gastro-entérologique	
Magyarország		Traumatológia
Malta		Medicina tal-Accidenti u l-Emergenza
Nederland		
Österreich		
Polska		Medycyna ratunkowa
Portugal		
România		Medicină de urgență
Slovenija	Abdominalna kirurgija	
Slovensko	Gastroenterologická chirurgia	Úrazová chirurgia Urgentná medicina

▼ M1

Land	Gastroenterologisk kirurgi Utbildningens minimilängd: 5 år	Olycksfallsmedicin Utbildningens minimilängd: 5 år
	Benämning	Benämning
Suomi/Finland	Gastroenterologinen kirurgia/Gastroenterologisk kirurgi	
Sverige		
United Kingdom		Accident and emergency medicine

Datum för upphörande enligt artikel 27.3:

(*) 1 januari 1983.

Land	Klinisk neurofysiologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Tand-, mun-, käk- och ansiktskirurgi (grundutbildning för läkare och tandläkare) (*) Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België/ Belgien		Stomatologie et chirurgie orale et maxillo-faciale/Stomatologie en mond-, kaak- en aangezichtschirurgie
България		
Česká republika		
Danmark	Klinisk neurofysiologi	
Deutschland		Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie
Eesti		
Ελλάς		
España	Neurofisiología clinica	
France		

▼ M8

Hrvatska		
----------	--	--

▼ M1

Ireland	Clinical neurophysiology	Oral and maxillo-facial surgery
Italia		
Κύπρος		Στοματο-Γναθο-Προσωποχειρουργική
Latvija		
Lietuva		
Luxembourg		Chirurgie dentaire, orale et maxillo-faciale
Magyarország		Árc-állcsont-szájsebészet
Malta	Newrofizjologija Klinika	Kirurgija tal-ghadam tal-wieċ
Nederland		
Österreich		
Polska		
Portugal		
România		
Slovenija		
Slovensko		
Suomi/Finland	Kliininen neurofysiologia/Klinisk neurofysiologi	Suu- ja leukakirurgia/Oral and maxillofacial kirurgi

▼ **M1**

Land	Klinisk neurofysiologi Utbildningens minimilängd: 4 år	Tand-, mun-, käk- och ansiktskirurgi (grundutbildning för läkare och tandläkare) ⁽¹⁾ Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Sverige	Klinisk neurofysiologi	
United Kingdom	Clinical neurophysiology	Oral and maxillo-facial surgery

(¹) Den utbildning som leder fram till examensbevis för specialister i tand-, mun-, käk- och ansiktskirurgi (grundutbildning för läkare och tandläkare) skall innebära avslutad och godkänd grundutbildning för läkare (artikel 24) och även avslutad och godkänd grundutbildning för tandläkare (artikel 34).

▼ **M6**

Land	Medicinsk onkologi Utbildningens minimilängd: 5 år	Medicinsk genetik Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Belgique/België	Oncologie médicale/ Medische oncologie	
България	Медицинска онкология	Медицинска генетика
Česká republika	Klinická onkologie	Lékařská genetika
Danmark		Klinisk genetik
Deutschland		Humangenetik
Eesti		Meditsiinigenetika
Ελλάς	Παθολογική Ογκολογία	
España		
France	Oncologie	Génétique médicale

▼ **M8**

Hrvatska		
----------	--	--

▼ **M6**

Ireland	Medical oncology	Clinical genetics
Italia	Oncologia medica	Genetica medica
Κύπρος	Ακτινοθεραπευτική Ογκολογία	
Latvija	Onkoloģija ķīmijterapija	Medicīnas ģenētika
Lietuva	Chemoterapinė onkologija	Genetika
Luxembourg	Oncologie médicale	Médecine génétique
Magyarország	Klinikai onkológia	Klinikai genetica
Malta		
Nederland		Klinische genetica
Österreich		Medizinische Genetik
Polska	Onkologia kliniczna	Genetyka kliniczna
Portugal	Oncologia médica	Genética médica
România	Oncologie medicala	Genetica medicala
Slovenija	Internistična onkologija	Klinična genetica
Slovensko	Klinická onkológia	Lekárska genetica

▼ **M6**

Land	Medicinsk onkologi Utbildningens minimilängd: 5 år	Medicinsk genetik Utbildningens minimilängd: 4 år
	Benämning	Benämning
Suomi/Finland		Perinnöllisyyslääketiede/ Medicinsk genetik
Sverige		
United Kingdom	Medical oncology	Clinical genetics

▼ **B**

5.1.4 Förteckning över benämningar på utbildningar för allmänpraktik

Land	Benämning på examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
België/Belgique/Belgien	Ministerieel erkenningsbesluit van huisarts/Arrêté ministériel d'agrément de médecin généraliste	Huisarts/Médecin généraliste	31 december 1994
▼ M1			
България	Свидетелство за призната специалност по Обща медицина	Лекар-специалист по Обща медицина	1 januari 2007
▼ B			
Česká republika	Diplom o specializaci "všeobecné lékařství"	Všeobecný lékař	1 maj 2004
Danmark	Tilladelse til at anvende betegnelsen alment praktiserende læge/Speciallæge i almen medicin	Almen praktiserende læge/Speciallæge i almen medicin	31 december 1994
Deutschland	Zeugnis über die spezifische Ausbildung in der Allgemeinmedizin	Facharzt/Fachärztin für Allgemeinmedizin	31 december 1994
Eesti	Diplom peremeditsiini erialal	Perearst	1 maj 2004
Ελλάς	Τίτλος ιατρικής ειδικότητας γενικής ιατρικής	Ιατρός με ειδικότητα γενικής ιατρικής	31 december 1994
España	Título de especialista en medicina familiar y comunitaria	Especialista en medicina familiar y comunitaria	31 december 1994
France	Diplôme d'Etat de docteur en médecine (avec document annexé attestant la formation spécifique en médecine générale)	Médecin qualifié en médecine générale	31 december 1994
▼ M8			
Hrvatska	Diploma o specijalističkom usavršavanju	specijalist obiteljske medicine	1 juli 2013
▼ B			
Ireland	Certificate of specific qualifications in general medical practice	General medical practitioner	31 december 1994
Italia	Attestato di formazione specifica in medicina generale	Medico di medicina generale	31 december 1994
Κύπρος	Τίτλος Ειδικότητας Γενικής Ιατρικής	Ιατρός Γενικής Ιατρικής	1 maj 2004
Latvija	Ģimenes ārsta sertifikāts	Ģimenes (vispārējās prakses) ārsts	1 maj 2004
Lietuva	Šeimos gydytojo rezidentūros pažymėjimas	Šeimos medicinos gydytojas	1 maj 2004
Luxembourg	Diplôme de formation spécifique en médecine générale	Médecin généraliste	31 december 1994
Magyarország	Háziorvostan szakorvosa bizonyítvány	Háziorvostan szakorvosa	1 maj 2004
Malta	Tabib tal-familja	Medicina tal-familja	1 maj 2004

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Nederland	Certificaat van inschrijving in het register van erkende huisartsen van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst	Huisarts	31 december 1994
Österreich	Arzt für Allgemeinmedizin	Arzt für Allgemeinmedizin	31 december 1994
Polska	Diplôme: Dyplom uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie medycyny rodzinnej	Specjalista w dziedzinie medycyny rodzinnej	1 maj 2004
Portugal	Diploma do internato complementar de clínica geral	Assistente de clínica geral	31 december 1994
▼MI			
România	Certificat de medic specialist medicină de familie	Medic specialist medicină de familie	1 januari 2007
▼B			
Slovenija	Potrtilo o opravljeni specializaciji iz družinske medicine	Specialist družinske medicine/Specialistka družinske medicine	1 maj 2004
Slovensko	Diplom o specializaciji v odbore "všeobecné lekárstvo"	Všeobecný lekár	1 maj 2004
Suomi/ Finland	Todistus lääkäriin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta/Bevis om tilläggsutbildning av läkare i primärvård	Yleislääkäri/Allmänläkare	31 december 1994
Sverige	Bevis om kompetens som allmänpraktiserande läkare (Europaläkare) utfärdat av Socialstyrelsen	Allmänpraktiserande läkare (Europaläkare)	31 december 1994
United Kingdom	Certificate of prescribed/equivalent experience	General medical practitioner	31 december 1994

V.2 SJUKSKÖTERS KOR MED ANSVAR FÖR ALLMÄN HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

5.2.1 Utbildningsplan för sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård

Utbildningsplanen som leder fram till examensbevis för sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård skall bestå av följande två delar och täcka åtminstone de ämnen som anges nedan.

A. Teoretisk undervisning

a) Vård

- yrkets beskaffenhet och etik,
- allmänna principer för hygien och hälso- och sjukvård
- principerna för hälso- och sjukvård inom
 - allmänmedicin och invärtesmedicinska specialiteter,
 - allmän kirurgi och övriga kirurgiska specialiteter,
 - barnvård och barnålderns invärtes sjukdomar (pediatrik),
 - mödravård,
 - mentalhygien och psykiatri,
 - äldre- och långvårdsmedicin.

b) Grundvetenskaper

- anatomi och fysiologi,
- patologi,
- bakteriologi, virologi och parasitologi,
- biofysik, biokemi och radiologi,
- dietetik,
- hygien
 - förebyggande medicin,
 - hälsolära,
 - klinisk farmakologi.

c) Samhällsvetenskap

- sociologi,
- psykologi,
- förvaltningsprinciper,
- undervisningsprinciper,
- social- och hälsovårdslagstiftning,
- juridiska aspekter på sjuksköterskeyrket.

B. Klinisk undervisning

- Hälso- och sjukvård i relation till
 - allmänmedicin och invärtesmedicinska specialiteter,
 - allmän kirurgi och övriga kirurgiska specialiteter,

▼B

- barnaålderns invärtes sjukdomar (pediatrik),
- mödravård,
- mentalhygien och psykiatri,
- äldre- och långvårdsmedicin,
- hemsjukvård.

Undervisning i ett eller flera ämnen får ges som en del av eller i anslutning till andra ämnen.

Den teoretiska undervisningen skall avvägas och samordnas med den kliniska undervisningen på sådant sätt att de kunskaper och färdigheter som anges i denna bilaga kan förvärfvas på lämpligt sätt.

5.2.2 Förteckning över benämningar på examensbevis för sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
België/ Belgique/ Belgien	<ul style="list-style-type: none"> — Diploma gegraduateerde verpleger/verpleegster/ Diplôme d'infirmier(ère) gradué(e)/Diplom eines (einer) graduierten Krankenpflegers (-pflegerin) — Diploma in de ziekenhuisverpleegkunde/Brevet d'infirmier(ère) hospitalier(ère)/Brevet eines (einer) Krankenpflegers (-pflegerin) — Brevet van verpleegassistent(e)/Brevet d'hospitalier(ère)/Brevet einer Pflegeassistentin 	<ul style="list-style-type: none"> — De erkende opleidingsinstituten/Les établissements d'enseignement reconnus/Die anerkannten Ausbildungsanstalten — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française/Der zuständige Prüfungsausschub der Deutschsprachigen Gemeinschaft 	<ul style="list-style-type: none"> — Hospitalier(ère)/Verpleegassistent(e) — Infirmier(ère)/Zienhuisverpleger(-verpleegster) 	29 juni 1979
▼ <u>M1</u>				
България	Диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен "Бакалавър" с професионална квалификация "Медицинска сестра"	Университет	Медицинска сестра	1 januari 2007
▼ <u>B</u>				
Česká republika	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diplom o ukončení studia ve studijním programu ošetrovatelství ve studijním oboru všeobecná sestra (bakalář, Bc.), átföljt av följande examensbevis: Vysvědčení o státní závěrečné zkoušce 2. Diplom o ukončení studia ve studijním oboru diplomovaná všeobecná sestra (diplomovaný specialista, DiS.), átföljt av följande examensbevis: Vysvědčení o absolutoriu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vysoká škola zřízená nebo uznaná státem 2. Vyšší odborná škola zřízená nebo uznaná státem 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Všeobecná sestra 2. Všeobecný ošetrovatel 	1 maj 2004

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Danmark	Eksamensbevis efter gennemført sygeplejerskeuddannelse	Sygeplejeskole godkendt af Undervisningsministeriet	Sygeplejerske	29 juni 1979
Deutschland	Zeugnis über die staatliche Prüfung in der Krankenpflege	Staatlicher Prüfungsausschuss	Gesundheits- und Krankenpflegerin/Gesundheits- und Krankenpfleger	29 juni 1979
Eesti	Diplom õe erialal	1. Tallinna Meditsiinikool 2. Tartu Meditsiinikool 3. Kohtla-Järve Meditsiinikool	õde	1 maj 2004
Ελλάς	1. Πτυχίο Νοσηλευτικής Παν/μίου Αθηνών 2. Πτυχίο Νοσηλευτικής Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) 3. Πτυχίο Αξιωματικών Νοσηλευτικής 4. Πτυχίο Αδελφών Νοσοκόμων πρώην Ανωτέρων Σχολών Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας 5. Πτυχίο Αδελφών Νοσοκόμων και Επισκεπτριών πρώην Ανωτέρων Σχολών Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας 6. Πτυχίο Τμήματος Νοσηλευτικής	1. Πανεπιστήμιο Αθηνών 2. Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων 3. Υπουργείο Εθνικής Ύψινας 4. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας 5. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας 6. ΚΑΤΕΕ Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων	Διπλωματούχος ή πτυχιούχος νοσοκόμος, νοσηλεύτης ή νοσηλεύτρια	1 januari 1981
España	Título de Diplomado universitario en Enfermería	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una universidad	Enfermero/a diplomado/a	1 januari 1986
France	— Diplôme d'Etat d'infirmier(ère) — Diplôme d'Etat d'infirmier(ère) délivré en vertu du décret no 99-1147 du 29 décembre 1999	Le ministère de la santé	Infirmier(ère)	29 juni 1979
▼M8 Hrvatska	1. Svjedodžba "medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege" 2. Svjedodžba "prvostupnik (<i>baccalaureus</i>) sestinstva/prvostupnica (<i>baccalaurea</i>) sestinstva"	1. Srednje strukovne škole koje izvode program za stjecanje kvalifikacije "medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege" 2. Medicinski fakulteti sveučilišta u Republici Hrvatskoj Sveučilišta u Republici Hrvatskoj Veleučilišta u Republici Hrvatskoj	1. medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege 2. prvostupnik (<i>baccalaureus</i>) sestinstva/prvostupnica (<i>baccalaurea</i>) sestinstva	1 juli 2013
▼B Ireland	Certificate of Registered General Nurse	An Bord Altranais (The Nursing Board)	Registered General Nurse	29 juni 1979

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Italia	Diploma di infermiere professionale	Suole riconosciute dallo Stato	Infermiere professionale	29 juni 1979
Κύπρος	Δίπλωμα Γενικής Νοσηλευτικής	Νοσηλευτική Σχολή	Εγγεγραμμένος Νοσηλευτής	1 maj 2004
Latvija	1. Diploms par māsas kvalifikācijas iegūšanu 2. Māsas diploms	1. Māsu skolas 2. Universitātes tipa augstskola pamatojoties uz Valsts eksāmenu komisijas lēmumu	Māsa	1 maj 2004
Lietuva	1. Aukštojo mokslo diplomas, nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją 2. Aukštojo mokslo diplomas (neuniversitetinės studijos), nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją	1. Universitetas 2. Kolegija	Bendrosios praktikos slaugytojas	1 maj 2004
Luxembourg	— Diplôme d'Etat d'infirmier — Diplôme d'Etat d'infirmier hospitalier gradué	Ministère de l'éducation nationale, de la formation professionnelle et des sports	Infirmier	29 juni 1979
Magyarország	1. Ápoló bizonyítvány 2. Diplomás ápoló oklevél 3. Egyetemi okleveles ápoló oklevél	1. Iskola 2. Egyetem/főiskola 3. Egyetem	Ápoló	1 maj 2004
Malta	Lawrja jew diploma fl-istudj tal-infermerija	Universita' ta' Malta	Infermier Registrat tal-Ewwel Livell	1 maj 2004
Nederland	1. Diploma's verpleger A, verpleegster A, verpleegkundige A 2. Diploma verpleegkundige MBOV (Middelbare Beroepsopleiding Verpleegkundige) 3. Diploma verpleegkundige HBOV (Hogere Beroepsopleiding Verpleegkundige) 4. Diploma beroepsonderwijs verpleegkundige — Kwalificatieniveau 4 5. Diploma hogere beroepsopleiding verpleegkundige — Kwalificatieniveau 5	1. Door een van overheidswege benoemde examencommissie 2. Door een van overheidswege benoemde examencommissie 3. Door een van overheidswege benoemde examencommissie 4. Door een van overheidswege aangewezen opleidingsinstelling 5. Door een van overheidswege aangewezen opleidingsinstelling	Verpleegkundige	29 juni 1979

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Österreich	1. Diplom als "Diplomierte Gesundheits- und Krankenschwester, Diplomierter Gesundheits- und Krankenpfleger"	1. Schule für allgemeine Gesundheits- und Krankenpflege	— Diplomierte Krankenschwester — Diplomierter Krankenpfleger	1 januari 1994
	2. Diplom als "Diplomierte Krankenschwester, Diplomierter Krankenpfleger"	2. Allgemeine Krankenpflegeschule		
Polska	Dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku pielęgniarstwo z tytułem "magister pielęgniarstwa"	Institucja prowadząca kształcenie na poziomie wyższym uznana przez właściwe władze (institution för högre utbildning som erkänts av de behöriga myndigheterna)	Pielegniarka	1 maj 2004
Portugal	1. Diploma do curso de enfermagem geral	1. Escolas de Enfermagem	Enfermeiro	1 januari 1986
	2. Diploma/carta de curso de bacharelato em enfermagem	2. Escolas Superiores de Enfermagem		
	3. Carta de curso de licenciatura em enfermagem	3. Escolas Superiores de Enfermagem; Escolas Superiores de Saúde		
▼MI România	1. Diplomă de absolvire de asistent medical generalist cu studii superioare de scurtă durată	1. Universităţi	asistent medical generalist	1 januari 2007
	2. Diplomă de licenţă de asistent medical generalist cu studii superioare de lungă durată	2. Universităţi		
▼B Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov "diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik"	1. Univerza	Diplomirana medicinska sestra/Diplomirani zdravstvenik	1 maj 2004
		2. Visoka strokovna šola		
Slovensko	1. Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu "magister z ošetrovatel'stva" ("Mgr.")	1. Vysoká škola	Sestra	1 maj 2004
	2. Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu "bakalár z ošetrovatel'stva" ("Bc.")	2. Vysoká škola		
	3. Absolventský diplom v študijnom odbore diplomovaná všeobecná sestra	3. Stredná zdravotnícka škola		

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Suomi/ Finland	1. Sairaanhoidajan tutkinto/ Sjukskötarexamen 2. Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, sairaanhoitaja (AMK)/Yrkehögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området, sjukskötare (YH)	1. Terveystieteiden tutkimuskeskus/ Hälsövärdsläroanstalter 2. Ammattikorkeakoulu/ Yrkehögskolor	Sairaanhoidaja/Sjukskötare	1 januari 1994
Sverige	Sjuksköterskeexamen	Universitet eller högskola	Sjuksköterska	1 januari 1994
United Kingdom	Statement of Registration as a Registered General Nurse in part 1 or part 12 of the register kept by the United Kingdom Central Council for Nursing, Midwifery and Health Visiting	Various	— State Registered Nurse — Registered General Nurse	29 juni 1979

V.3 TANDLÄKARE

5.3.1 Utbildningsplan för tandläkare

Utbildningsplanen som leder fram till examensbevis för tandläkare skall omfatta minst nedanstående ämnen. Undervisning i ett eller flera ämnen får ges inom ramen för eller i anslutning till övriga ämnen.

A. Grundläggande ämnen

- kemi
- fysik
- biologi

B. Mediko-biologiska och allmänna medicinska ämnen

- anatomi
- embryologi
- histologi, inklusive cytologi
- fysiologi
- biokemi (eller fysiologisk kemi)
- patologisk anatomi
- allmän patologi
- farmakologi
- mikrobiologi
- hygien
- förebyggande medicin och epidemiologi
- radiologi
- medicinsk rehabilitering
- allmän kirurgi
- allmänmedicin, inklusive barnaålderns invärtes sjukdomar (pediatrik)
- öron-, näs- och halssjukdomar
- hudsjukdomar och veneriska sjukdomar
- allmän psykologi, psykopatologi och neuropatologi
- anestesiologi

C. Ämnen med direkt anknytning till tandläkaryrket

- protetik
- materiallära
- konserverande tandvård
- förebyggande tandvård
- anestesiologi och premedicinering vid tandbehandling
- oral kirurgi
- oral patologi
- klinisk praktik
- barntandvård (pedontologi)
- tandreglering (ortodonti)
- parodontologi
- odontologisk röntgendiagnostik
- bettfysiologi
- yrkets organisation, etik och lagstiftning
- sociala aspekter på tandläkaryrket

▼B

5.3.2 Examensbevis över grundutbildning för tandläkare

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
België/ Belgique/ Belgien	Diploma van tandarts/ Diplôme licencié en science dentaire	— De universiteiten/ Les universités — De bevoegde Examen- commissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française		Licentiaat in de tandheekunde/Li- cencié en science dentaire	28 januari 1980
▼M1 България	Диплома за висше образование на образователно- квалификационна степен "Магистър" по "Дентална медицина" с професионална квалификация "Магистър-лекар по дентална медицина"	Факултет по дентална медицина към Медицински университет		Лекар по дентална медицина	1 januari 2007
▼B Česká re- publika	Diplom o ukončení stu- dia ve studijním pro- gramu zubní lékařství ►C2 (doktor zubního lékařství, MDDr.) ◄	Lékařská fakulta uni- verzity v České repu- blice	Vysvědčení o státní rigorózní zkoušce	Zubní lékař	1 maj 2004
Danmark	Bevis for tandlægekex- amen (odontologisk kandidateksamen)	Tandlægehøjskolerne, Sundhedsvidenskabeligt universitetsfakultet	Autorisation som tandlæge, udstedt af Sundhedsstyrelsen	Tandlæge	28 januari 1980
Deut- schland	Zeugnis über die Zahnärztliche Prüfung	Zuständige Behörden		Zahnarzt	28 januari 1980
Eesti	Diplom hambaarstitea- duse õppekava läbimise kohta	Tartu Ülikool		Hambaarst	1 maj 2004
Ελλάς	Πτυχίο Οδοντιατρικής	Πανεπιστήμιο		Οδοντίατρος ή χειρουργός οδοντίατρος	1 januari 1981
España	Título de Licenciado en Odontología	El rector de una uni- versidad		Licenciado en odontología	1 januari 1986
France	Diplôme d'Etat de doc- teur en chirurgie den- taire	Universités		Chirurgien-dentiste	28 januari 1980
▼M8 Hrvatska	Diploma "doktor den- talne medicine/dokto- rica dentalne medicine"	Fakulteti sveučilišta u Republici Hrvatskoj		doktor dentalne me- dicine/doktorica dentalne medicine	1 juli 2013
▼B Ireland	— Bachelor in Dental Science (B.Dent.Sc.) — Bachelor of Dental Surgery (BDS) — Licentiate in Den- tal Surgery (LDS)	— Universities — Royal College of Surgeons in Ire- land		— Dentist — Dental practi- tioner — Dental surgeon	28 januari 1980

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Italia	Diploma di laurea in Odontoiatria e Protesi Dentaria	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio della professione di odontoiatra	Odontoiatra	28 januari 1980
Κύπρος	Πιστοποιητικό Εγγραφής Οδοντιάτρου	Οδοντιατρικό Συμβούλιο		Οδοντίατρος	1 maj 2004
Latvija	Zobārsta diploms	Universitātes tipa augstskola	Rezidenta diploms par zobārsta pēcdiploma izglītības programmas pabeigšanu, ko izsniedz universitātes tipa augstskola un "Sertifikāts" — kompetentas iestādes izsniegts dokuments, kas apliecina, ka persona ir nokārtojusi sertifikācijas eksāmenu zobārstniecībā	Zobārsts	1 maj 2004
Lietuva	Aukštojo mokslo diplomas, nurodantis suteiktą gydytojo odontologo kvalifikaciją	Universitetas	Internatūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą gydytojo odontologo profesinę kvalifikaciją	Gydytojas odontologas	1 maj 2004
Luxembourg	Diplôme d'Etat de docteur en médecine dentaire	Jury d'examen d'Etat		Médecin-dentiste	28 januari 1980
Magyarország	Fogorvos oklevél (doctor medicinae dentariae, röv.: dr. med. dent.)	Egyetem		Fogorvos	1 maj 2004
Malta	Lawrja fil- Kirurgija Dentali	Universita' ta Malta		Kirurgu Dentali	1 maj 2004
Nederland	Universitair getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd tandartsexamen	Faculteit Tandheelkunde		Tandarts	28 januari 1980
Österreich	Bescheid über die Verleihung des akademischen Grades "Doktor der Zahnheilkunde"	Medizinische Fakultät der Universität		Zahnarzt	1 januari 1994
Polska	Dyplom ukończenia studiów wyższych z tytułem "lekarz dentysta"	1. Akademia Medyczna, 2. Uniwersytet Medyczny, 3. Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego	Lekarsko — Dentystyczny Egzamin Państwowy	Lekarz dentysta	1 maj 2004

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Portugal	Carta de curso de licenciatura em medicina dentária	— Faculdades — Institutos Superiores		Médico dentista	1 januari 1986

▼MI

România	Diplomă de licență de medic dentist	Universități		medic dentist	1 oktober 2003
---------	-------------------------------------	--------------	--	---------------	----------------

▼B

Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov "doktor dentalne medicine/doktorica dentalne medicine"	— Univerza	Potrdilo o opravljenem strokovnem izpitu za poklic zobozdravnik/zobozdravnica	Doktor dentalne medicine/Doktorica dentalne medicine	1 maj 2004
Slovensko	Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu "doktor zubného lékařstva" ("MDDr.")	— Vysoká škola		Zubný lekár	1 maj 2004
Suomi/ Finland	Hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto/ Odontologie licentiatexamen	— Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet — Oulun yliopisto — Turun yliopisto	Terveysturvavakausen päätös käytännön palvelun hyväksymisestä/Beslut av Rättskyddscentralen för hälsovården om godkännande av praktisk tjänstgöring	Hammaslääkäri/ Tandläkare	1 januari 1994
Sverige	Tandläkarexamen	— Universitetet i Umeå — Universitetet i Göteborg — Karolinska Institutet — Malmö Högskola	Endast för examensbevis som erhållits före den 1 juli 1995, ett utbildningsbevis som utfärdats av Socialstyrelsen	Tandläkare	1 januari 1994
United Kingdom	— Bachelor of Dental Surgery (BDS or B.Ch.D.) — Licentiate in Dental Surgery	— Universities — Royal Colleges		— Dentist — Dental practitioner — Dental surgeon	28 januari 1980

5.3.3 Examensbevis för specialitandläkare

Ortodonti					
Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Referensdatum		
België/Belgique/Belgien	Titre professionnel particulier de dentiste spécialiste en orthodontie/ Bijzondere beroepstitel van tandarts specialist in de orthodontie	Ministre de la Santé publique/Minister bevoegd voor Volksgezondheid	28 januari 1980		

▼B

Ortodonti			
Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Referensdatum
▼M1 България	Свидетелство за призната специалност по "Ортодонтия"	Факултет по дентална медицина към Медицински университет	1 januari 2007
▼B Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge i ortodonti	Sundhedsstyrelsen	27 January 2005
Deutschland	Fachzahnärztliche Anerkennung für Kieferorthopädie;	Landes Zahnärztekammer	28 januari 1980
Eesti	Residentuuri lõputunnistus ortodontia erialal	Tartu Ülikool	1 maj 2004
Ελλάς	Τίτλος Οδοντιατρικής ειδικότητας της Ορθοδοντικής	— Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση — Νομαρχία	1 januari 1981
France	Titre de spécialiste en orthodontie	Conseil National de l'Ordre des chirurgiens dentistes	28 januari 1980
Ireland	Certificate of specialist dentist in orthodontics	Competent authority recognised for this purpose by the competent minister	28 januari 1980
Italia	Diploma di specialista in Ortognatodonzia	Università	21 May 2005
Κύπρος	Πιστοποιητικό Αναγνώρισης του Ειδικού Οδοντίατρου στην Ορθοδοντική	Οδοντιατρικό Συμβούλιο	1 maj 2004
Latvija	"Sertifikāts"— kompetentas iestādes izsniegts dokuments, kas apliecina, ka persona ir nokārtojusi sertifikācijas eksāmenu ortodontijā	Latvijas Ārstu biedrība	1 maj 2004
Lietuva	Rezidentūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą gydytojo ortodonto profesinę kvalifikaciją	Universitetas	1 maj 2004
Magyarország	Fogszabályozás szakorvosa bizonyítvány	Az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium illetékes testülete	1 maj 2004
Malta	Ċertifikat ta' speċjalista dentali fl-Ortodonzja	Kumitat ta' Approvazzjoni dwar Speċjalisti	1 maj 2004
Nederland	Bewijs van inschrijving als orthodontist in het Specialistenregister	Specialisten Registratie Commissie (SRC) van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde	28 januari 1980
Polska	Dyplom uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie ortodoncji	Centrum Egzaminów Medycznych	1 maj 2004
Slovenija	Potrđilo o opravljenem specialističnem izpitu iz čeljustne in zobne ortopedije	1. Ministrstvo za zdravje 2. Zdravniška zbornica Slovenije	1 maj 2004
Suomi/Finland	Erikoishammaslääkärin tutkinto, hampaiston oikomishoito/Specialtand-läkarexamen, tandreglering	— Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet — Oulun yliopisto — Turun yliopisto	1 januari 1994
Sverige	Bevis om specialistkompetens i tandreglering	Socialstyrelsen	1 januari 1994
United Kingdom	Certificate of Completion of specialist training in orthodontics	Competent authority recognised for this purpose	28 januari 1980

▼B

Munkirurgi			
Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Referensdatum
▼M1 Bulgaria	Свидетелство за призната специалност по "Орална хирургия"	Факултет по дентална медицина към Медицински университет	1 januari 2007
▼B Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge i hospitalsodontologi	Sundhedsstyrelsen	28 januari 1980
Deutschland	Fachzahnärztliche Anerkennung für Oralchirurgie/ Mundchirurgie	Landeszahnärztekammer	28 januari 1980
Ελλάς	Τίτλος Οδοντιατρικής ειδικότητας της Γναθοχειρουργικής (up to 31 December 2002)	— Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση — Νομαρχία	1 januari 2003
Ireland	Certificate of specialist dentist in oral surgery	Competent authority recognised for this purpose by the competent minister	28 januari 1980
Italia	Diploma di specialista in Chirurgia Orale	Università	21 May 2005
Κύπρος	Πιστοποιητικό Αναγνώρισης του Ειδικού Οδοντιάτρου στην Στοματική Χειρουργική	Οδοντιατρικό Συμβούλιο	1 maj 2004
Lietuva	Rezidentūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą burnos chirurgo profesinę kvalifikaciją	Universitetas	1 maj 2004
Magyarország	Dento-alveoláris sebészet szakorvosa bizonyítvány	Az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium illetékes testülete	1 maj 2004
Malta	Ċertifikat ta' speċjalista dentali fil-Kirurgija tal-halq	Kumitat ta' Approvazzjoni dwar Speċjalisti	1 maj 2004
Nederland	Bewijs van inschrijving als kaakchirurg in het Specialistenregister	Specialisten Registratie Commissie (SRC) van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde	28 januari 1980
Polska	Dyplom uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie chirurgii stomatologicznej	Centrum Egzaminów Medycznych	1 maj 2004
Slovenija	Potrđilo o opravljenem specialističnem izpitu iz oralne kirurgije	1. Ministrstvo za zdravje 2. Zdravniška zbornica Slovenije	1 maj 2004
Suomi/ Finland	Erikoishammaslääkärin tutkinto, suuja leuka-kirurgia/Specialtandläkar-examen, oral och maxillofacial kirurgi	— Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet — Oulun yliopisto — Turun yliopisto	1 januari 1994
Sverige	Bevis om specialist-kompetens i tandsystemets kirurgiska sjukdomar	Socialstyrelsen	1 januari 1994
United Kingdom	Certificate of completion of specialist training in oral surgery	Competent authority recognised for this purpose	28 januari 1980

▼B

V.4 VETERINÄR

5.4.1 *Utbildningsplan för veterinärer*

Utbildningsplanen som leder fram till förvärv av examensbevis för veterinärer skall omfatta minst nedanstående ämnen.

Undervisning i ett eller flera ämnen får ges som en del av eller i anslutning till andra ämnen.

A. Grundläggande ämnen

- fysik
- kemi
- zoologi
- botanik
- biomatematik

B. Särskilda ämnen

a) Grundläggande vetenskaper

- anatomi (inklusive histologi och embryologi)
- fysiologi
- biokemi
- genetik
- farmakologi
- farmaci
- toxikologi
- mikrobiologi
- immunologi
- epidemiologi
- yrkesetik

b) Kliniska vetenskaper

- obstetrik
- patologi (inklusive patologisk anatomi)
- parasitologi
- klinisk medicin och kirurgi (inklusive anesthesiologi)
- klinisk undervisning om olika husdjur, fjäderfå och andra djurarter
- förebyggande medicin
- radiologi
- fortplantning och fortplantningsrubbingar
- medicin och hälsoskydd inom det allmänna veterinärväsendet
- veterinärlagstiftning och rättsmedicin
- terapeutik
- propedeutik

c) Animalisk produktion

- animalisk produktion
- animalisk näringslära
- agronomi
- lantbruksekonomi
- kreatursuppfödning
- veterinärhygien
- djuretologi och djurskydd

d) Livsmedelshygien

- inspektion och kontroll av animaliska livsmedel eller livsmedel av animaliskt ursprung
- livsmedelshygien och livsmedelsteknologi
- praktiskt arbete (inklusive praktiskt arbete på slakterier och andra ställen för hantering av livsmedel)

Den praktiska utbildningen får ske i form av en praktikperiod, förutsatt att denna sker på heltid och under den behöriga myndighetens direkta tillsyn och inte överstiger sex månader inom ramen för en sammanlagd studietid på fem år.

Fördelningen av den teoretiska och praktiska utbildningen på de olika ämnesgrupperna skall avvägas och samordnas på sådant sätt att kunskaper och erfarenheter kan förvärvas på ett sätt som gör det möjligt för veterinären att utföra alla sina uppgifter.

5.4.2 *Förteckning över benämningar på examensbevis för veterinärer*

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
België/ Belgique/ Belgien	Diploma van dierenarts/Diplôme de docteur en médecine vétérinaire	— De universiteiten/Les universités — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française		21 december 1980

▼ B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
▼ M1				
Bulgaria	Диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен магистър по специалност Ветеринарна медицина с професионална квалификация Ветеринарен лекар	— Лесотехнически университет — Факултет по ветеринарна медицина — Тракийски университет — Факултет по ветеринарна медицина		1 januari 2007
▼ B				
Česká republika	— Diplom o ukončení studia ve studijním programu veterinární lékařství (doktor veterinární medicíny, MVDr.) — Diplom o ukončení studia ve studijním programu veterinární hygiena a ekologie (doktor veterinární medicíny, MVDr.)	Veterinární fakulta univerzity v České republice		1 maj 2004
Danmark	Bevis for bestået kandidateksamnen i veterinærvidenskab	Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole		21 december 1980
Deutschland	Zeugnis über das Ergebnis ► C2 des Dritten Abschnitts ◄ der Tierärztlichen Prüfung und das Gesamtergebnis der Tierärztlichen Prüfung	Der Vorsitzende des Prüfungsausschusses für die Tierärztliche Prüfung einer Universität oder Hochschule		21 december 1980
Eesti	Diplom: täitnud veterinaarmeditsiini õppekava	Eesti Põllumajandusülikool		1 maj 2004
Ελλάς	Πτυχίο Κτηνιατρικής	Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας		1 januari 1981
España	Título de Licenciado en Veterinaria	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una universidad		1 januari 1986
France	Diplôme d'Etat de docteur vétérinaire			21 december 1980
▼ M8				
Hrvatska	Diploma "doktor veterinarske medicine/doktorica veterinarske medicine"	Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu		1 juli 2013
▼ B				
Ireland	— Diploma of Bachelor in/of Veterinary Medicine (MVB) — Diploma of Membership of the Royal College of Veterinary Surgeons (MRCVS)			21 december 1980

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
Italia	Diploma di laurea in medicina veterinaria	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio della medicina veterinaria	1 januari 1985
Κύπρος	Πιστοποιητικό Εγγραφήs Κτηνιάτρου	Κτηνιατρικό Συμβούλιο		1 maj 2004
Latvija	Veterinārārsta diploms	Latvijas Lauksaimniecības Universitāte		1 maj 2004
Lietuva	Aukštojo mokslo diplomas (veterinarijos gydyto) (DVM))	Lietuvos Veterinarijos Akademija		1 maj 2004
Luxembourg	Diplôme d'Etat de docteur en médecine vétérinaire	Jury d'examen d'Etat		21 december 1980
Magyarország	Állatorvos doktor oklevél — dr. med. vet.	Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kar		1 maj 2004
Malta	Liċenzja ta' Kirurgu Veterinarju	Kunsill tal-Kirurgi Veterinarji		1 maj 2004
Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd diergeneeskundig/veeartse-nijkundig examen			21 december 1980
Österreich	— Diplom-Tierarzt — Magister medicinae veterinariae	Universität	— Doktor der Veterinärmedizin — Doctor medicinae veterinariae — Fachtierarzt	1 januari 1994
Polska	Dyplom lekarza weterynarii	1. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie 2. Akademia Rolnicza we Wrocławiu 3. Akademia Rolnicza w Lublinie 4. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie		1 maj 2004
Portugal	Carta de curso de licenciatura em medicina veterinária	Universidade		1 januari 1986
România	Diplomă de licență de doctor medic veterinar	Universități		1 januari 2007
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov "doktor veterinarske medicine/doktorica veterinarske medicine"	Univerza	Spričevalo o opravljenem državnem izpitu s področja veterinarstva	1 maj 2004
Slovensko	Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu "doktor veterinárskej medicíny" ("MVDr.")	Univerzita veterinárskeho lekárstva		1 maj 2004
Suomi/Finland	Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto/Veterinärmedicine licentiatexamen	Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet		1 januari 1994
Sverige	Veterinärexamen	Sveriges Lantbruksuniversitet		1 januari 1994

▼M1

▼B

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
United Kingdom	1. Bachelor of Veterinary Science (BVSc)	1. University of Bristol		21 december 1980
	2. Bachelor of Veterinary Science (BVSc)	2. University of Liverpool		
	3. Bachelor of Veterinary Medicine (BvetMB)	3. University of Cambridge		
	4. Bachelor of Veterinary Medicine and Surgery (BVM&S)	4. University of Edinburgh		
	5. Bachelor of Veterinary Medicine and Surgery (BVM&S)	5. University of Glasgow		
	6. Bachelor of Veterinary Medicine (BvetMed)	6. University of London		

V.5 BARNMORSKOR

5.5.1 Utbildningsplan för barnmorskor (utbildning I och II)

Utbildningsplanen för förvärv av examensbevis för barnmorskor består av följande två delar:

A. Teoretisk och teknisk undervisning

a) Allmänna ämnen

- grunderna i anatomi och fysiologi
- grunderna i patologi
- grunderna i bakteriologi, virologi och parasitologi
- grunderna i biofysik, biokemi och radiologi
- barnaålderns invärtes sjukdomar (pediatrik), särskilt med avseende på nyfödda barn
- hygien, hälso- och sjukvård, förebyggande vård, tidig sjukdomsdiagnos
- näringslära och dietetik, särskilt med avseende på kvinnor, nyfödda barn och spädbarn
- grunderna i sociologi och socialmedicinska frågor
- grunderna i farmakologi
- psykologi
- pedagogik, principer och metoder
- hälso- och sjukvårdslagstiftning, sociallagstiftning samt hälso- och sjukvårdens uppbyggnad
- yrkesetik och lagstiftning som rör yrket
- sex- och samlevnadsundervisning och familjeplanering
- moderns och spädbarnets rättsskydd

b) Ämnen som är specifika för verksamhet som barnmorska

- anatomi och fysiologi
- embryologi och fosterutveckling
- graviditet, förlossning och barnsängsperiod
- gynekologisk och obstetrisk patologi
- förberedelser inför förlossning och föräldraskap, inklusive psykologiska aspekter
- förlossningsförberedelser (inklusive kunskap om och användning av teknisk utrustning inom obstetrik)
- analgesi, anesthesiologi och intensivvård
- det nyfödda barnets fysiologi och patologi
- vård av och tillsyn över det nyfödda barnet
- psykologiska och sociala faktorer

B. Praktisk och klinisk utbildning

Denna utbildning skall ges under lämplig handledning:

- Rådgivning till gravida kvinnor, omfattande minst 100 undersökningar.
- Övervakning och vård av minst 40 kvinnor under förlossning.

▼B

- Eleven skall ha skött minst 40 förlossningar; i de fall då detta antal inte kan uppnås, kan antalet minskas till lägst 30 under förutsättning att eleven aktivt deltar vid ytterligare 20 förlossningar.
- Aktiv medverkan vid sätesförlossningar. I de fall då detta inte är möjligt får praktiken ske i en simulerad situation.
- Utförande av episiotomi och förtrogenhet med suturering. Detta skall innefatta teoretisk handledning och klinisk praktik. Det praktiska utförandet av suturering innefattar suturering av såret efter episiotomi och enkel perineal laceration. Detta får ske i en simulerad situation, om det är absolut nödvändigt.
- Övervakning och vård av 40 kvinnor med komplikationer före, under eller efter förlossningen.
- Övervakning och vård (inklusive undersökning) av minst 100 kvinnor efter förlossningen och av friska nyfödda barn.
- Övervakning och vård av nyfödda som kräver specialvård inklusive de barn som är för tidigt eller för sent födda, underviktiga eller sjuka barn.
- Vård av kvinnor med gynekologiska och obstetriska besvär.
- Förtrogenhet med vård av patienter med medicinska och kirurgiska sjukdomar. Detta skall innefatta teoretisk handledning och klinisk praktik.

Den teoretiska och tekniska utbildningen (del A i utbildningsplanen) skall avpassas till och samordnas med den kliniska utbildningen (del B i utbildningsplanen), så att de kunskaper och erfarenheter som avses i denna bilaga kan förvärvas på lämpligt sätt.

Den kliniska barnmorskeutbildningen (del B i utbildningsplanen) skall ha formen av handledd praktik på sjukhusavdelningar eller andra vårdinrättningar som godkänts av de behöriga myndigheterna eller organen. Under denna utbildning skall barnmorskeeleverna ta del i verksamheten på avdelningarna i fråga i den mån den bidrar till deras utbildning. De skall informeras om det ansvar som gäller för verksamhet som barnmorska.

5.5.2 Förteckning över benämningar på examensbevis för barnmorskor

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
België/Belgique/Belgien	Diploma van vroedvrouw/ Diplôme d'accoucheuse	— De erkende opleidingsinstituten/Les établissements d'enseignement — De bevoegde Examen-commissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française	Vroedvrouw/Accoucheuse	23 januari 1983
▼MI България	Диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен "Бакалавър" с професионална квалификация "Акушерка"	Университет	Акушерка	1 januari 2007

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Česká republika	<p>1. Diplom o ukončení studia ve studijním programu ošetrovatelství ve studijním oboru porodní asistentka (bakalář, Bc.)</p> <p>— Vysvědčení o státní závěrečné zkoušce</p> <p>2. Diplom o ukončení studia ve studijním oboru diplomovaná porodní asistentka (diplomovaný specialista, DiS.)</p> <p>— Vysvědčení o absolutoriu</p>	<p>1. Vysoká škola zřízená nebo uznaná státem</p> <p>2. Vyšší odborná škola zřízená nebo uznaná státem</p>	Porodní asistentka/porodní asistent	1 maj 2004
Danmark	Bevis for bestået jordemodereksamen	Danmarks jordemoder-skole	Jordemoder	23 januari 1983
Deutschland	Zeugnis über die staatliche Prüfung für Hebammen und Entbindungspfleger	Staatlicher Prüfungsausschuss	— Hebamme — Entbindungspfleger	23 januari 1983
Eesti	Diplom ämmaemandaerialal	<p>1. Tallinna Meditsiinikool</p> <p>2. Tartu Meditsiinikool</p>	— Ämmaemand	1 maj 2004
Ελλάς	<p>1. Πτυχίο Τμήματος Μαιευτικής Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.)</p> <p>2. Πτυχίο του Τμήματος Μαιών της Ανωτέρας Σχολής και Κοινων. Υγείας και Πρόνοιας (ΚΑΤΕΕ)</p> <p>3. Πτυχίο Μαιών Ανωτέρας Σχολής</p>	<p>1. Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.)</p> <p>2. ΚΑΤΕΕ Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων</p> <p>3. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας</p>	— Μαία — Μαιευτής	23 januari 1983
España	<p>— Título de Matrona</p> <p>— Título de Asistente obstétrico (matrona)</p> <p>— Título de Enfermería obstétrica-ginecológica</p>	Ministerio de Educación y Cultura	— Matrona — Asistente obstétrico	1 januari 1986
France	Diplôme de sage-femme	L'Etat	Sage-femme	23 januari 1983

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
▼M8				
Hrvatska	Svjedodžba ”prvostupnik (<i>baccalaureus</i>) primaljstva/sveučilišna prvostupnica (<i>baccalaurea</i>) primaljstva”	— Medicinski fakulteti sveučilišta u Republici Hrvatskoj — Sveučilišta u Republici Hrvatskoj — Veleučilišta i visoke škole u Republici Hrvatskoj	prvostupnik (<i>baccalaureus</i>) primaljstva/prvostupnica (<i>baccalaurea</i>) primaljstva	1 juli 2013
▼B				
Ireland	Certificate in Midwifery	An Board Altranais	Midwife	23 januari 1983
Italia	Diploma d'ostetrica	Scuole riconosciute dallo Stato	Ostetrica	23 januari 1983
Κύπρος	Δίπλωμα στο μεταβατικό πρόγραμμα Μαιευτικής	Νοσηλευτική Σχολή	Εγγεγραμμένη Μαία	1 maj 2004
Latvija	Diploms par vecmātes kvalifikācijas iegūšanu	Māsu skolas	Vecmāte	1 maj 2004
Lietuva	1. Aukštojo mokslo diplomas, nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją, ir profesinės kvalifikacijos pažymėjimas, nurodantis suteiktą akušerio profesinę kvalifikaciją — Pažymėjimas, liudijantis profesinę praktiką akušerijoje 2. Aukštojo mokslo diplomas (neuniversitetinės studijos), nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją, ir profesinės kvalifikacijos pažymėjimas, nurodantis suteiktą akušerio profesinę kvalifikaciją — Pažymėjimas, liudijantis profesinę praktiką akušerijoje 3. Aukštojo mokslo diplomas (neuniversitetinės studijos), nurodantis suteiktą akušerio profesinę kvalifikaciją	1. Universitetas 2. Kolegija 3. Kolegija	Akušeris	1 maj 2004

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Luxembourg	Diplôme de sage-femme	Ministère de l'éducation nationale, de la formation professionnelle et des sports	Sage-femme	23 januari 1983
Magyarország	Szülész nő bizonyítvány	Iskola/főiskola	Szülész nő	1 maj 2004
Malta	Lawrja jew diploma fl-Is-tudji tal-Qwiebel	Universita' ta' Malta	Qabla	1 maj 2004
Nederland	Diploma van verloskundige	Door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport erkende opleidingsinstellingen	Verloskundige	23 januari 1983
Österreich	Hebammen-Diplom	— Hebammenakademie — Bundeshebammenlehranstalt	Hebamme	1 januari 1994
Polska	Dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku położnictwo z tytułem "magister położnictwa"	Institucja prowadząca kształcenie na poziomie wyższym uznana przez właściwe władze (Institution för högre utbildning som erkänts av de behöriga myndigheterna)	Położna	1 maj 2004
Portugal	1. Diploma de enfermeiro especialista em enfermagem de saúde materna e obstétrica 2. Diploma/carta de curso de estudos superiores especializados em enfermagem de saúde materna e obstétrica 3. Diploma (do curso de pós-licenciatura) de especialização em enfermagem de saúde materna e obstétrica	1. Escolas de Enfermagem 2. Escolas Superiores de Enfermagem 3. — Escolas Superiores de Enfermagem — Escolas Superiores de Saúde	Enfermeiro especialista em enfermagem de saúde materna e obstétrica	1 januari 1986
▼M1 România	Diplomă de licență de moașă	Universități	Moașă	1 januari 2007
▼B Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov "diplomirana babica/diplomirani babičar"	1. Univerza 2. Visoka strokovna šola	diplomirana babica/diplomirani babičar	1 maj 2004
Slovensko	1. Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu "bakalár z pôrodnej asistencie" ("Bc.") 2. Absolventský diplom v študijnom odbore diplomovaná pôrodná asistentka	1. Vysoká škola 2. Stredná zdravotnícka škola	Pôrodná asistentka	1 maj 2004

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Yrkestitel	Referensdatum
Suomi/ Finland	1. Kättilön tutkinto/barmorskeexamen 2. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, kättilö (AMK)/yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området, barmorska (YH)	1. Terveystieteiden tutkimuskeskus/keskussairaala 2. Ammattikorkeakoulu/ Yrkeshögskolor	Kättilö/Barmorska	1 januari 1994
Sverige	Barmorskeexamen	Universitet eller högskola	Barmorska	1 januari 1994
United Kingdom	Statement of registration as a Midwife on part 10 of the register kept by the United Kingdom Central Council for Nursing, Midwifery and Health visiting	Various	Midwife	23 januari 1983

V.6 ►C2 APOTEKARE ◀

5.6.1 Utbildningsplan för ►C2 apotekare ◀

- växt- och djurbiologi
- fysik
- allmän och organisk kemi
- organisk kemi
- analytisk kemi
- farmaceutisk kemi inklusive läkemedelsanalys
- allmän och tillämpad biokemi (medicinsk)
- anatomi och fysiologi; medicinsk terminologi
- mikrobiologi
- farmakologi och farmakoterapi
- farmaceutisk teknologi
- toxikologi
- farmakognosi
- lagstiftning och eventuellt yrkesetik

Vid avvägningen mellan teoretisk och praktisk utbildning skall för varje ämne i utbildningsplanen tillräckligt stor vikt läggas vid den teoretiska delen så att utbildningens akademiska karaktär bibehålls.

5.6.2 Förteckning över benämningar på examensbevis för ►C2 apotekare ◀

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
België/Belgique/Belgien	Diploma van apotheker/ Diplôme de pharmacien	— De universiteiten/ Les universités — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française		1 oktober 1987

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
▼M1 Bulgaria	Диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен "Магистър" по "Фармация" с професионална квалификация "Магистър-фармацевт"	Фармацевтичен факултет към Медицински университет		1 januari 2007
▼B Česká republika	Diplom o ukončení studia ve studijním programu farmacie (magistr, Mgr.)	Farmaceutická fakulta univerzity v České republice	Vysvědčení o státní závěrečné zkoušce	1 maj 2004
Danmark	Bevis for bestået farmaceutisk kandidateksamen	Danmarks Farmaceutiske Højskole		1 oktober 1987
Deutschland	Zeugnis über die Staatliche Pharmazeutische Prüfung	Zuständige Behörden		1 oktober 1987
Eesti	Diplom proviisori õppekava läbimise eest	Tartu Ülikool		1 maj 2004
Ελλάς	Άδεια άσκησης φαρμακευτικού επαγγέλματος	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση		1 oktober 1987
España	Título de Licenciado en Farmacia	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una universidad		1 oktober 1987
France	— Diplôme d'Etat de pharmaciens — Diplôme d'Etat de docteur en pharmacie	Universités		1 oktober 1987
▼M8 Hrvatska	Diploma "magistar farmacije/magistra farmacije"	— Farmaceutsko-bio-kemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu — Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu — Kemijsko-tehno-loški fakultet Sveučilišta u Splitu		1 juli 2013
▼B Ireland	Certificate of Registered Pharmaceutical Chemist			1 oktober 1987
Italia	Diploma o certificato di abilitazione all'esercizio della professione di farmacista ottenuto in seguito ad un esame di Stato	Università		1 november 1993
Κύπρος	Πιστοποιητικό Εγγραφής Φαρμακοποιού	Συμβούλιο Φαρμακευτικής		1 maj 2004
Latvija	Farmaceita diploms	Universitātes tipa augstskola		1 maj 2004
Lietuva	Aukštojo mokslo diplomas, nurodantis suteiktą vaistinininko profesinę kvalifikaciją	Universitetas		1 maj 2004

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referensdatum
Luxembourg	Diplôme d'Etat de pharmacien	Jury d'examen d'Etat + visa du ministre de l'éducation nationale		1 oktober 1987
Magyarország	Okleveles gyógyszerész oklevél (magister pharmaciae, röv: mag. Pharm)	►C2 Egyetem ◀		1 maj 2004
Malta	Lawrja fil-farmacija	Universita' ta' Malta		1 maj 2004
Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd apothekerexamen	Faculteit Farmacie		1 oktober 1987
Österreich	Staatliches Apothekerdiplom	Bundesministerium für Arbeit, Gesundheit und Soziales		1 oktober 1994
Polska	Dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku farmacja z tytułem magistra	1. Akademia Medyczna 2. Uniwersytet Medyczny 3. Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego		1 maj 2004
Portugal	Carta de curso de licenciatura em Ciências Farmacêuticas	Universidades		1 oktober 1987
România	Diplomă de licență de farmacist	Universități		1 januari 2007
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naziv "magister farmacije/magistra farmacije"	Univerza	Potrdilo o opravljenem strokovnem izpitu za poklic magister farmacije/magistra farmacije	1 maj 2004
Slovensko	Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu "magister farmácie" ("Mgr.")	Vysoká škola		1 maj 2004
Suomi/ Finland	Proviisorin tutkinto/Provisorexamen	— Helsingin yliopisto/ Helsingfors universitet — Kuopion yliopisto		1 oktober 1994
Sverige	Apotekarexamen	Uppsala universitet		1 oktober 1994
United Kingdom	Certificate of Registered Pharmaceutical Chemist			1 oktober 1987

▼B

V.7 ARKITEKT

5.7.1 Förteckning över benämningar på examensbevis för arkitekter som erkänts i enlighet med artikel 46

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referenslåsår
België/ Belgique/ Belgien	1. Architect/Architecte 2. Architect/Architecte 3. Architect 4. Architect/Architecte 5. Architect/Architecte 6. Burgelijke ingenieur-architect 1. Architecte/Architect 2. Architecte/Architect 3. Architect 4. Architecte/Architect 5. Architecte/Architect 6. Ingénieur-civil — architecte	1. Nationale hogescholen voor architectuur 2. Hogere-architectuur-instituten 3. Provinciaal Hoger Instituut voor Architectuur te Hasselt 4. Koninklijke Academies voor Schone Kunsten 5. Sint-Lucasscholen 6. Faculteiten Toegepaste Wetenschappen van de Universiteiten 6. "Faculté Polytechnique" van Mons 1. Ecoles nationales supérieures d'architecture 2. Instituts supérieurs d'architecture 3. Ecole provinciale supérieure d'architecture de Hasselt 4. Académies royales des Beaux-Arts 5. Ecoles Saint-Luc 6. Facultés des sciences appliquées des universités 6. Faculté polytechnique de Mons		1988/1989
Danmark	Arkitekt cand. arch.	— Kunstakademiets Arkitekt-skole i København — Arkitektskolen i Århus		1988/1989
Deutschland	Diplom-Ingenieur, Diplom-Ingenieur Univ. Diplom-Ingenieur, Diplom-Ingenieur FH	— Universitäten (Architektur/Hochbau) — Technische Hochschulen (Architektur/Hochbau) — Technische Universitäten (Architektur/Hochbau) — Universitäten-Gesamthochschulen (Architektur/Hochbau) — Hochschulen für bildende Künste — Hochschulen für Künste — Fachhochschulen (Architektur/Hochbau) ⁽¹⁾ — Universitäten-Gesamthochschulen (Architektur/Hochbau) bei entsprechenden Fachhochschulstudiengängen		1988/1989

⁽¹⁾ Diese Diplome sind je nach Dauer der durch sie abgeschlossenen Ausbildung gemäß Artikel 47 Absatz 1 anzuerkennen.

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referenstasår
France	<ol style="list-style-type: none"> Diplôme d'architecte DPLG, y compris dans le cadre de la formation professionnelle continue et de la promotion sociale. Diplôme d'architecte ESA Diplôme d'architecte ENSAIS 	<ol style="list-style-type: none"> Le ministre chargé de l'architecture Ecole spéciale d'architecture de Paris Ecole nationale supérieure des arts et industries de Strasbourg, section architecture 		1988/1989

▼M8

Hrvatska				
----------	--	--	--	--

▼B

Ireland	<ol style="list-style-type: none"> Degree of Bachelor of Architecture (B.Arch. NU1) Degree of Bachelor of Architecture (B.Arch.) (Previously, until 2002 - Degree standard diploma in architecture (Dip. Arch)) Certificate of association (ARIAI) Certificate of membership (MRIA1) 	<ol style="list-style-type: none"> National University of Ireland to architecture graduates of University College Dublin Dublin Institute of Technology, Bolton Street, Dublin (College of Technology, Bolton Street, Dublin) Royal Institute of Architects of Ireland Royal Institute of Architects of Ireland 		1988/1989
Italia	<p>— Laurea in architettura</p> <p>— Laurea in ingegneria edile — architettura</p>	<p>— Università di Camerino</p> <p>— Università di Catania — Sede di Siracusa</p> <p>— Università di Chieti</p> <p>— Università di Ferrara</p> <p>— Università di Firenze</p> <p>— Università di Genova</p> <p>— Università di Napoli Federico II</p> <p>— Università di Napoli II</p> <p>— Università di Palermo</p> <p>— Università di Parma</p> <p>— Università di Reggio Calabria</p> <p>— Università di Roma "La Sapienza"</p> <p>— Università di Roma III</p> <p>— Università di Trieste</p> <p>— Politecnico di Bari</p> <p>— Politecnico di Milano</p> <p>— Politecnico di Torino</p> <p>— Istituto universitario di architettura di Venezia</p> <p>— Università dell'Aquila</p> <p>— Università di Pavia</p> <p>— Università di Roma "La Sapienza"</p>	<p>Diploma di abilitazione all'esercizio indipendente della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica Istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissione competente</p> <p>Diploma di abilitazione all'esercizio indipendente della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica Istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissione competente</p>	<p>1988/1989</p> <p>1988/1989</p>

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referenslår
	— Laurea specialistica in ingegneria edile — architettura	— Università dell'Aquila — Università di Pavia — Università di Roma "La Sapienza" — Università di Ancona — Università di Basilicata — Potenza — Università di Pisa — Università di Bologna — Università di Catania — Università di Genova — Università di Palermo — Università di Napoli Federico II — Università di Roma — Tor Vergata — Università di Trento — Politecnico di Bari — Politecnico di Milano	Diploma di abilitazione all'esercizio indipendente della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissione competente	2003/2004
	— Laurea specialistica quinquennale in Architettura	— Prima Facoltà di Architettura dell'Università di Roma "La Sapienza"	Diploma di abilitazione all'esercizio indipendente della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissione competente	1998/1999
	— Laurea specialistica quinquennale in Architettura	— Università di Ferrara — Università di Genova — Università di Palermo — Politecnico di Milano — Politecnico di Bari	Diploma di abilitazione all'esercizio indipendente della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissione competente	1999/2000
	— Laurea specialistica quinquennale in Architettura	— Università di Roma III	Diploma di abilitazione all'esercizio indipendente della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissione competente	2003/2004
	— Laurea specialistica in Architettura	— Università di Firenze — Università di Napoli II — Politecnico di Milano II	Diploma di abilitazione all'esercizio indipendente della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica istruzione dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissione competente	2004/2005

▼C2

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referenstasår
Nederland	<p>1. Het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde doctoraal examen van de studierichting bouwkunde, afstudeerrichting architectuur</p> <p>2. Het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde doctoraal examen van de studierichting bouwkunde, differentiatie architectuur en urbanistiek</p> <p>3. Het getuigschrift hoger beroepsonderwijs, op grond van het met goed gevolg afgelegde examen verbonden aan de opleiding van de tweede fase voor beroepen op het terrein van de architectuur, afgegeven door de betrokken examencommissies van respectievelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> — de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten te Amsterdam — de Hogeschool Rotterdam en omstreken te Rotterdam — de Hogeschool Katholieke Leergangen te Tilburg — de Hogeschool voor de Kunsten te Arnhem — de Rijkshogeschool Groningen te Groningen — de Hogeschool Maastricht te Maastricht 	<p>1. Technische Universiteit te Delft</p> <p>2. Technische Universiteit te Eindhoven</p>	Verklaring van de Stichting Bureau Architectenregister die bevestigt dat de opleiding voldoet aan de normen van artikel 46.	1988/1989
Österreich	<p>1. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing.</p> <p>2. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing.</p> <p>3. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing.</p> <p>4. Magister der Architektur, Magister architecturae, Mag. Arch.</p> <p>5. Magister der Architektur, Magister architecturae, Mag. Arch.</p> <p>6. Magister der Architektur, Magister architecturae, Mag. Arch.</p>	<p>1. Technische Universität Graz (Erzherzog-Johann-Universität Graz)</p> <p>2. Technische Universität Wien</p> <p>3. Universität Innsbruck (Leopold-Franzens-Universität Innsbruck)</p> <p>4. Hochschule für Angewandte Kunst in Wien</p> <p>5. Akademie der Bildenden Künste in Wien</p> <p>6. Hochschule für künstlerische und industrielle Gestaltung in Linz</p>		1998/1999

▼ B

Land	Benämning på examensbeviset	Organ som utfärdar examensbeviset	Behörighetsbevis som medföljer examensbeviset	Referenslår
▼ C2				
Portugal	Carta de curso de licenciatura em Arquitectura Para os cursos iniciados a partir do ano académico de 1991/1992	— Faculdade de arquitectura da Universidade técnica de Lisboa — Faculdade de arquitectura da Universidade do Porto — Escola Superior Artística do Porto — Faculdade de Arquitectura e Artes da Universidade Lusiana do Porto		1988/1989 1991/1992
▼ B				
Suomi/ Finland	Arkkitehdin tutkinto/Arkiteksam	— Teknillinen korkeakoulu /Tekniska högskolan (Helsinki) — Tampereen teknillinen korkeakoulu/Tammerfors tekniska högskola — Oulun yliopisto/Uleåborgs universitet		1998/1999
Sverige	Arkitektexamen	Chalmers Tekniska Högskola AB Kungliga Tekniska Högskolan Lunds Universitet		1998/1999
United Kingdom	1. Diplomas in architecture 2. Degrees in architecture 3. Final examination 4. Examination in architecture 5. Examination Part II	1. — Universities — Colleges of Art — Schools of Art 2. Universities 3. Architectural Association 4. Royal College of Art 5. Royal Institute of British Architects	Certificate of architectural education, issued by the Architects Registration Board. The diploma and degree courses in architecture of the universities, schools and colleges of art should have met the requisite threshold standards as laid down in Article 46 of this Directive and in <i>Criteria for validation</i> published by the Validation Panel of the Royal Institute of British Architects and the Architects Registration Board. EU nationals who possess the Royal Institute of British Architects Part I and Part II certificates, which are recognised by ARB as the competent authority, are eligible. Also EU nationals who do not possess the ARB-recognised Part I and Part II certificates will be eligible for the Certificate of Architectural Education if they can satisfy the Board that their standard and length of education has met the requisite threshold standards of Article 46 of this Directive and of the <i>Criteria for validation</i> .	1988/1989

▼B

BILAGA VI

Förvärvade rättigheter som gäller de yrken som erkänns på grundval av samordning av minimikraven för utbildning

►C2 ————— ◀ Förteckning över benämningar på examensbevis för arkitekter som omfattas av de förvärvade rättigheter som avses i artikel 49.1

Land	Benämning på examensbeviset	Referensår
België/Belgique/Belgien	<ul style="list-style-type: none"> — Examensbevis som utfärdas av de statliga arkitektthögskolorna eller de statliga arkitekturinstitutionen (architecte-architect) — Examensbevis som utfärdas av arkitektthögskolan i Hasselt (architect) — Examensbevis som utfärdas av de Kungliga Konstakademierna (architecte — architect) — Examensbevis som utfärdas av "Saint-Luc-skolorna" (architecte — architect) — Universitetsdiplom för civilingenjörer, tillsammans med ett intyg om fullgjord provtjänstgöring från den arkitektsammanslutning som ger innehavaren rätten att använda yrkestiteln arkitekt (architecte — architect) — Examensbevis i arkitektur som utfärdas av den centrala eller statliga examensnämnden för arkitektur (architecte — architect) — Examensbevis för civilingenjörer/arkitekter och arkitekt/ingenjörsbetyg som utfärdas vid fakulteterna för tillämpad vetenskap vid universiteten och av Faculté Polytechnique i Mons (ingénieur — architecte, ingénieur-architect) 	1987/1988
▼M1 Bulgarien	<p>De examensbevis som utfärdas av officiellt godkända högre utbildningsanstalter för behörighet som "архитект" (arkitekt), "строителен инженер" (civilingenjör) eller "инженер" (ingenjör) enligt följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Университет за архитектура, строителство и геодезия – София: специалности "Урбанизъм" и "Архитектура" (Universitetet för arkitektur, civilingenjörstudier och geodesi – Sofia: specialiseringarna "urbanism" och "arkitektur") och alla specialiseringar inom ingenjörsvetenskap på följande områden: "конструкции на сгради и съоръжения" (byggteknik), "пътища" (vägar), "транспорт" (transport), "хидротехника и водно строителство" (hydroteknik och hydrokonstruktion), "мелиорации и др." (konstbevattning osv.). — De examensbevis som utfärdas av tekniska universitet och högre utbildningsanstalter för byggteknik på följande områden: "електро- и топлотехника" (elektro- och termoteknik), "съобщителна и комуникационна техника" (telekommunikationsteknik och -teknologi), "строителни технологии" (byggteknik), "приложна геодезия" (tillämpad geodesi) och "ландшафт и др." (landskapsarkitektur) osv. på området för byggteknik. <p>För utövande av projekteringsverksamhet på arkitektur- och byggområdet måste examensbevisen åtföljas av ett "придружени от удостоверение за проектантска правоспособност" (intyg om rätt till projektering), utfärdat av "Камарата на архитектите" (arkitektkammaren) och "Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране" (kammaren för ingenjörer inom investeringsprojektering), som berättigar till verksamhet inom investeringsprojektering.</p>	2009/2010
▼B Česká republika	<ul style="list-style-type: none"> — Examensbevis som utfärdats av fakulteterna vid "České vysoké učení technické" (Tjeckiens tekniska universitet i Prag): <ul style="list-style-type: none"> "Vysoká škola architektury a pozemního stavitelství" (högskolan för arkitektur och byggnadskonstruktion) (fram till 1951), "Fakulta architektury a pozemního stavitelství" (fakulteten för arkitektur och byggnadskonstruktion) (1951-1960) "Fakulta stavební" (fakulteten för civilingenjörstudier) (från 1960) inom följande ämnesområden: byggnadskonstruktion och byggnader, byggnadskonstruktion, konstruktion och arkitektur, arkitektur (inklusive fysisk planering), konstruktionsarbeten och byggande för industri- och jordbruksproduktion, eller i programmet för civilingenjörstudier inom ämnesområdet byggnadskonstruktion och arkitektur, 	2006/2007

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Referenslår
	<p>”Fakulta architektury” (fakulteten för arkitektur) (från 1976) inom följande ämnesområden: arkitektur, fysisk planering, eller inom studieprogrammet arkitektur och fysisk planering inom följande ämnesområden: arkitektur, arkitekturplaneringsteori, fysisk planering, arkitekturhistoria och återuppbyggnad av historiska monument, eller arkitektur och byggnadskonstruktion,</p> <p>— Examensbevis som utfärdats av ”Vysoká škola technická Dr. Edvarda Beneše” (fram till 1951) inom området arkitektur och konstruktion,</p> <p>— Examensbevis som utfärdats av ”Vysoká škola stavitelství v Brně” (1951-1956) inom området arkitektur och konstruktion,</p> <p>— Examensbevis som utfärdats av ”Vysoké učení technické v Brně”, par la ”Fakulta architektury” (fakulteten för arkitektur) (från 1956) inom ämnesområdet arkitektur och fysisk planering eller av ”Fakulta stavební” (fakulteten för civilingenjörstudier) (från 1956) inom ämnesområdet konstruktion,</p> <p>— Examensbevis som utfärdats av ”Vysoká škola báňská — Technická univerzita Ostrava”, ”Fakulta stavební” (fakulteten för civilingenjörstudier) (från 1997) inom ämnesområdet byggnader och arkitektur eller inom ämnesområdet civilingenjörstudier,</p> <p>— Examensbevis som utfärdats av ”Technická univerzita v Liberci”, ”Fakulta architektury” (fakulteten för arkitektur) (från 1994) inom studieprogrammet arkitektur och fysisk planering inom ämnesområdet arkitektur,</p> <p>— Examensbevis som utfärdats av ”Akademie výtvarných umění v Praze” inom studieprogrammet för konst inom ämnesområdet arkitekturplanering,</p> <p>— Examensbevis som utfärdats av ”Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze” inom studieprogrammet för konst inom ämnesområdet arkitektur,</p> <p>— Intyg om den auktorisering som utfärdats av ”Česká komora architektů” utan någon specificering av området eller inom området byggnadskonstruktion.</p>	
Danmark	<p>— Examensbevis som utfärdats av statens arkitektkolor i Köpenhamn och Århus (arkitekt)</p> <p>— Registreringsbevis utfärdade av arkitektnämnden i enlighet med lag nr 202 av den 28 maj 1975 (registreret arkitekt)</p> <p>— Examensbevis utfärdade av civilingenjörshögskolorna (byggnadskonstruktör), tillsammans med ett intyg från de behöriga myndigheterna att personen i fråga har fått sina formella kvalifikationer prövade genom en bedömning av projekt som utarbetats och verkställts av personen i fråga, under det att han eller hon under minst sex år aktivt utövade den verksamhet som åsyftas i artikel 48 i detta direktiv</p>	1987/1988
Deutschland	<p>— Examensbevis som utfärdats av konstakademierna (Dipl.-Ing., Architekt) (HfbK)</p> <p>— Examensbevis som utfärdats av arkitekturinstitutionerna (Architektur/Hochbau) vid Technische Hochschulen, vid arkitekturinstitutionerna (Architektur/Hochbau) vid tekniska högskolor, arkitekturinstitutionerna (Architektur/Hochbau) vid universitet, och, i den mån dessa anstalter har sammanslagits till Gesamthochschulen, vid arkitekturinstitutionerna (Architektur/Hochbau) vid Gesamthochschulen (Dipl.-Ing. och varje annan titel som kan komma att senare fastställas för innehavare av dessa examensbevis)</p> <p>— Examensbevis som utfärdats av arkitekturinstitutionerna (Architektur/Hochbau) vid Fachhochschulen och, i den mån som dessa anstalter har sammanslagits till Gesamthochschulen, av arkitekturinstitutionerna (Architektur/Hochbau) vid Gesamthochschulen, när studietiden är kortare än fyra år men minst tre år, tillsammans med ett certifikat som styrker en fyraårig yrkeserfarenhet i Förbundsrepubliken Tyskland och som utfärdats av yrkesorganisationen i enlighet med artikel 47.1 (Ingenieur grad. och varje annan titel som kan komma att senare fastställas för innehavare av dessa examensbevis)</p> <p>— Examensbevis (Prüfungszeugnisse) som utfärdats före den 1 januari 1973 av arkitekturinstitutionerna vid Ingenieurschulen och vid Werkkunstschulen, tillsammans med ett intyg från de behöriga myndigheterna att personen i fråga har fått sina formella kvalifikationer prövade genom en bedömning av projekt som utarbetats och verkställts av personen i fråga, under det att han eller hon under minst sex år aktivt utövade den verksamhet som åsyftas i artikel 48 i detta direktiv</p>	1987/1988

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Referensår
Eesti	— diplom arhitektuuri erialal, väljastatud Eesti Kunstiakadeemia arhitektuuri teaduskonna poolt alates 1996. aastast (examensbevis i arkitekturstudier som utfärdas av fakulteten för arkitektur vid estniska konstakademin sedan 1996), väljastatud Tallinna Kunstiülikooli poolt 1989-1995 (utfärdades av konsthögskolan i Tallinn 1989-1995), väljastatud Eesti NSV Riikliku Kunstiinstituudi poolt 1951 - (utfärdades av statens konstinstitut i Estlands SSR 1951-1988).	2006/2007
Ελλάς	— Examensbevis för ingenjörer och arkitekter som utfärdas av Metsovion Polytechnion i Aten, tillsammans med ett certifikat från Greklands tekniska nämnd som ger rätten att utöva arkitektverksamhet — Examensbevis för ingenjörer och arkitekter som utfärdas av Aristotelion Panepistimion i Thessaloniki, tillsammans med ett certifikat från Greklands tekniska nämnd som ger rätten att utöva arkitektverksamhet — Examensbevis för ingenjörer och civilingenjörer som utfärdas av Metsovion Polytechnion i Aten, tillsammans med ett certifikat från Greklands tekniska nämnd som ger rätten att utöva arkitektverksamhet — Examensbevis för ingenjörer och civilingenjörer som utfärdas av Aristotelion Panepistimion i Thessaloniki, tillsammans med ett certifikat från Greklands tekniska nämnd som ger rätten att utöva arkitektverksamhet — Examensbevis för ingenjörer och civilingenjörer som utfärdas av Panepistimion Thrakis, tillsammans med ett certifikat från Greklands tekniska nämnd som ger rätten att utöva arkitektverksamhet — Examensbevis för ingenjörer och civilingenjörer som utfärdas av Panepistimion Patron, tillsammans med ett certifikat från Greklands tekniska nämnd som ger rätten att utöva arkitektverksamhet	1987/1988
España	Den officiella arkitekttiteln (título oficial de arquitecto) tilldelad av departementet för utbildning och vetenskap eller av universiteten	1987/1988
France	— Det statliga arkitektdiplomet, som utfärdats av utbildningsdepartementet fram till 1959 och sedan dess av kulturdepartementet (architecte DPLG) — Examensbevis som utfärdats av "Ecole spéciale d'architecture" (architecte DESA) — Examensbevis som sedan 1955 utfärdats av arkitekturinstitutionen vid "Ecole nationale supérieure des arts et industries de Strasbourg" (f.d. "Ecole nationale d'ingénieurs de Strasbourg") (architecte ENSAIS)	1987/1988
▼M8 Hrvatska	— "Magistar inženjer arhitekture i urbanizma/magistra inženjerka arhitekture i urbanizma" utfärdad av Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu — "Magistar inženjer arhitekture/magistra inženjerka arhitekture" utfärdad av Građevinsko-arhitektonski fakultet Sveučilišta u Splitu — "Magistar inženjer arhitekture/magistra inženjerka arhitekture" utfärdad av Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu — "Diplomirani inženjer arhitekture" utfärdad av Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu — "Diplomirani inženjer arhitekture/diplomirana inženjerka arhitekture" utfärdad av Građevinsko-arhitektonski fakultet Sveučilišta u Splitu — "Diplomirani inženjer arhitekture/diplomirana inženjerka arhitekture" utfärdad av Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu — "Diplomirani arhitektonski inženjer" utfärdad av Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu — "Inženjer" utfärdad av Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu — "Inženjer" utfärdad av Arhitektonsko-građevinsko-geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu för avslutade studier vid Arhitektonski odjel Arhitektonsko-građevinsko-geodetskog fakulteta — "Inženjer" utfärdad av Tehnički fakultet Sveučilišta u Zagrebu för avslutade studier vid Arhitektonski odsjek Tehničkog fakulteta	Tredje läsåret efter avslutningen

▼ M8

Land	Benämning på examensbeviset	Referensläsår
	<p>— "Inženjer" utfärdad av Tehnički fakultet Sveučilišta u Zagrebu för avslutade studier vid Arhitektonsko-inženjerski odjel Tehničkog fakulteta</p> <p>— "Inženjer arhitekture" utfärdad av Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu</p> <p>Samtliga behörighetsbevis ska åtföljas av ett intyg om medlemskap i kroatiska arkitektkammaren (Hrvatska komora arhitekata), som utfärdats av kroatiska arkitektkammaren i Zagreb.</p>	

▼ B

Ireland	<p>— "Bachelor of Architecture" som utfärdas av "National University of Ireland" (B. Arch. N.U.I.) till dem som utexamineras i arkitektur vid "University College" i Dublin</p> <p>— Examensbevis för arkitekter på universitetsnivå som utfärdas av "College of Technology", Bolton Street, Dublin (Diplom. Arch.)</p> <p>— Certifikat som associerad medlem i "Royal Institute of Architects of Ireland" (A.R.I.A.I.)</p> <p>— Certifikat som medlem i "Royal Institute of Architects of Ireland" (M.R.I.A.I.)</p>	1987/1988
Italia	<p>— "Laurea in architettura" utfärdade av universitet, tekniska högskolor och högskolorna för arkitektur i Venedig och Reggio Calabria, tillsammans med de examensbevis som berättigar innehavaren att självständigt utöva arkitektyrket, utfärdade av utbildningsministern, efter det att kandidaten inför en behörig nämnd har avlagt den statliga examen som gör honom eller henne berättigad att självständigt utöva yrket (dott. architetto)</p> <p>— "Laurea in ingegneria" i byggnadskonstruktion som utfärdas av universitet och tekniska högskolor, tillsammans med de examensbevis som gör innehavaren berättigad att självständigt utöva ett yrke inom arkitekturområdet, utfärdade av utbildningsministern, efter det att kandidaten inför en behörig nämnd har avlagt den statliga examen som gör honom eller henne berättigad att självständigt utöva yrket (dott. ing. Architetto ou dott. ing. in ingegneria civile)</p>	1987/1988
Κύπρος	<p>— Βεβαίωση Εγγραφής στο Μητρώο Αρχιτεκτόνων που εκδίδεται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (intyg om registrering i arkitektregistret som utfärdas av Cyprens vetenskapliga och tekniska kammare (ETEK))</p>	2006/2007
Latvija	<p>— "Arhitekta diploms", ko izsniegusi Latvijas Valsts Universitātes Inženierceltniecības fakultātes Arhitektūras nodaļa līdz 1958. gadam, Rīgas Politehniskā Institūta Celtniecības fakultātes Arhitektūras nodaļa no 1958. gada līdz 1991.gadam, Rīgas Tehniskās Universitātes Arhitektūras fakultāte kopš 1991. gada, un "Arhitekta prakses sertifikāts", ko izsniedz Latvijas Arhitektu savienība (examensbevis för arkitekter, som utfärdades av avdelningen för arkitektur vid fakulteten för civilingenjörstudier vid Lettlands statliga universitet fram till 1958, av avdelningen för arkitektur vid fakulteten för civilingenjörstudier vid Rīgas tekniska högskola 1958—1991 och som utfärdas av fakulteten för arkitektur vid Rīgas tekniska universitet sedan 1991, samt intyg om registrering som utfärdas av Lettlands arkitektförbund)</p>	2006/2007
Lietuva	<p>— Examensbevis för ingenjörarkitekter/arkitekter som utfärdades av Kauno politechnikos institutas fram till 1969 (inžinierius architektas/architektas),</p> <p>— Examensbevis i arkitekt/kandidatexamen i arkitektur/magisterexamen i arkitektur som utfärdats av Vilnius inžinerinis statybos institutas fram till 1990, av Vilniaus technikos universitetas fram till 1996 och av Vilnius Gedimino technikos universitetas sedan 1996 (architektas/architektūros bakalauras/architektūros magistras),</p> <p>— Examensbevis för specialstudier som utfärdats för avslutad kurs i arkitektur/kandidatexamen i arkitektur/magisterexamen i arkitektur av LTSR Valstybinis dailės institutas et per la Vilniaus dailės akademija sedan 1990 (architektūros kursas/architektūros bakalauras/architektūros magistras),</p> <p>— Examensbevis för kandidatexamen i arkitektur/magisterexamen i arkitektur som utfärdas av Kauno technologijos universitetas sedan 1997 (architektūros bakalauras/architektūros magistras),</p> <p>Alla dessa examensbevis skall åtföljas av det intyg om medlemskap utfärdad av intygskommittén som ger rätt att bedriva verksamhet inom arkitekturens område (certifierad arkitekt/Atestuotas architektas)</p>	2006/2007

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Referensår
Magyarország	— Examensbevis "okleveles építészmérnök" (examensbevis för arkitekter, magisterexamen i arkitektur) som utfärdas av universiten,	2006/2007
	— Examensbevis "okleveles építész tervező művész" (examensbevis för magisterexamen i arkitektur och i ingenjörsvetenskap) som utfärdas av universiten.	
Malta	— Perit: Lawrja ta' Perit utfärdas av Università' ta' Malta, vilket ger rätt till registrering som "Perit".	2006/2007
Nederland	— Utbildningsbevis som anger att innehavaren har avlagt examen i arkitektur på universitetsnivå och som utfärdats av arkitekturinstitutionerna vid de tekniska högskolorna i Delft eller Eindhoven (bouwkundig ingenieur)	1987/1988
	— Examensbevis som utfärdas av arkitektakademier erkända av staten (architect)	
	— Examensbevis som fram till 1971 utfärdats av de tidigare arkitekt högskolorna (Hoger Bouwkunstonderricht) (architect HBO)	
	— Examensbevis som fram till 1970 utfärdats av de tidigare arkitekt högskolorna (voortgezet Bouwkunstonderricht) (architect VBO)	
	— Utbildningsbevis som anger att personen i fråga har avlagt en examen som anordnas av arkitekturrådet för "Bond van Nederlandse Architecten" (nederländska arkitektförbundet, BNA) (architect)	
	— Examensbevis från "Stichting Instituut voor Architectuur" (stiftelsen "Arkitekturinstitutet") (IVA) som utfärdas efter fullgörande av en kurs som anordnas av denna stiftelse och tagit minst fyra år i anspråk (architect), tillsammans med ett utbildningsbevis från de behöriga myndigheterna om att personen i fråga har fått sina formella kvalifikationer prövade genom en bedömning av projekt som utarbetats och verkställts av personen i fråga, under det att han eller hon under minst sex år aktivt utövade den verksamhet som åsyftas i artikel 44 i detta direktiv	
	— Utbildningsbevis som utfärdas av de behöriga myndigheterna med uppgift om att vederbörande innan den 5 augusti 1985 avlade den examen på universitetsnivå, "kandidaat in de bouwkunde", som anordnas av de tekniska högskolorna i Delft eller Eindhoven, och att han eller hon under en tid av minst fem år omedelbart före den dagen utövade arkitektverksamhet av sådan art och betydelse att den i enlighet med Nederländernas krav garanterar att han eller hon är kompetent att utöva denna verksamhet (architect)	
	— Utbildningsbevis utfärdat av de behöriga myndigheterna enbart till personer som innan den 5 augusti 1985 uppnått 40 års ålder, vilket intygar att personen i fråga under en tid av minst fem år omedelbart före detta datum hade utövat arkitektverksamhet av sådan art och betydelse att den i enlighet med Nederländernas krav garanterar att han eller hon är kompetent att utöva denna verksamhet (architect)	
Österreich	— Examensbevis som utfärdas av de tekniska högskolorna i Wien och Graz liksom av institutionerna för arkitektur (Architektur), civilingenjörstudier (Bauingenieurwesen Hochbau) och konstruktion (Wirtschaftingenieurwesen — Bauwesen) vid fakulteten för civilingenjörstudier och arkitektur vid universitetet i Innsbruck	1997/1998
	— Examensbevis som utfärdas av institutionen för mark- och vattenhushållning (Kulturtechnik und Wasserwirtschaft) vid lantbrukshögskolan	
	— Examensbevis som utfärdas av arkitekturinstitutionen vid konstindustrihögskolan i Wien	
	— Examensbevis som utfärdas av arkitekturinstitutionen vid konstakademien i Wien	

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Referensläsår
	<ul style="list-style-type: none"> — Examensbevis för diplomerade ingenjörer (Ing.), som utfärdas av tekniska högskolor, tekniska skolor eller tekniska byggnadsskolor, tillsammans med licensen "Baumeister", som intygar att innehavaren har minst sex års yrkeserfarenhet i Österrike, vilket skall stadfästas i en examen — Examensbevis som utfärdas av arkitekturinstitutionen vid konstindustrihögskolan i Linz — Utbildningsbevis för utövande av yrket civilingenjör eller ingenjör med specialiseringsriktning på konstruktion (Hochbau, Bauwesen, Wirtschaftsingenieurwesen — Bauwesen, Kulturtechnik und Wasserwirtschaft), som utfärdas i enlighet med lagen om offentliga bygg- och anläggningstekniker (Ziviltechnikergesetz, BGBl, n° 156/1994) 	
Polska	<p>Examensbevis som utfärdats av fakulteterna för arkitektur vid:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Warszawas tekniska universitet, fakulteten för arkitektur i Warszawa (Politechnika Warszawska, Wydział Architektury); yrkestitel för arkitekter: inżynier architekt, magister nauk technicznych; inżynier architekt; inżyniera magistra architektury; magistra inżyniera architektury; magistra inżyniera architekta; magister inżynier architekt. (titel 1945-1948: inżynier architekt, magister nauk technicznych; titel 1951 — 1956: inżynier architekt; titel 1954 — 1957, andra stadiet: inżyniera magistra architektury; titel 1957 — 1959: inżyniera magistra architektury; titel 1959 — 1964: magistra inżyniera architektury; titel 1964 — 1982: magistra inżyniera architekta; titel 1983 — 1990: magister inżynier architekt; titel sedan 1991: magistra inżyniera architekta) — Krakóws tekniska universitet, fakulteten för arkitektur i Kraków (Politechnika Krakowska, Wydział Architektury); yrkestitel för arkitekter: magister inżynier architekt (1945 — 1953 Bergshögskolan, tekniska fakulteten för arkitektur — Akademia Górniczo-Hutnicza, Politechniczny Wydział Architektury) — Wrocławsk tekniska universitet, fakulteten för arkitektur i Wrocław (Politechnika Wrocławska, Wydział Architektury); yrkestitel för arkitekter: inżynier architekt magister nauk technicznych; magister inżynier Architektury; magister inżynier architekt. (titel 1949-1964: inżynier architekt, magister nauk technicznych; titel 1956 — 1964: magister inżynier architektury; titel sedan 1964: magister inżynier architekt) — Schlesiens tekniska universitet, fakulteten för arkitektur i Gliwice (Politechnika Śląska, Wydział Architektury); yrkestitel för arkitekter: inżynier architekt; magister inżynier architekt. (1945 — 1955, fakulteten för ingenjörsvetenskap och byggnadskonst — Wydział Inżynieryjno-Budowlany, titel: inżynier architekt; 1961 — 1969, fakulteten för industriell och allmän byggnadskonst — Wydział Budownictwa Przemysłowego i Ogólnego, titel: magister inżynier architekt; 1969 — 1976, fakulteten för civilingenjörstudier och arkitektur — Wydział Budownictwa i Architektury, titel: magister inżynier architekt; sedan 1977, fakulteten för arkitektur — Wydział Architektury, titel: magister inżynier architekt och sedan 1995, titel: inżynier architekt) — Poznańsk tekniska universitet, fakulteten för arkitektur i Poznań (Politechnika Poznańska, Wydział Architektury); yrkestitel för arkitekter: inżynier architekt; inżynier architekt; magister inżynier architekt (1945 — 1955, ingenjörsskolan, fakulteten för arkitektur — Szkoła Inżynierska, Wydział Architektury, titel: inżynier architekt; titel sedan 1978: magister inżynier architekt och sedan 1999: inżynier architekt) — Tekniska universitetet i Gdańsk, fakulteten för arkitektur i Gdańsk (Politechnika Gdańska, Wydział Architektury); yrkestitel för arkitekter: magister inżynier architekt. (1945 — 1969 fakulteten för arkitektur — Wydział Architektury, 1969 — 1971 fakulteten för civilingenjörstudier och arkitektur — Wydział Budownictwa i Architektury, 1971 — 1981 Institutet för arkitektur och fysisk planering — Instytut Architektury i Urbanistyki, sedan 1981 fakulteten för arkitektur — Wydział Architektury) — Białostoksk tekniska universitet, fakulteten för arkitektur i Białystok (Politechnika Białostocka, Wydział Architektury); yrkestitel för arkitekter: magister inżynier architekt (1975 — 1989 Institutet för arkitektur — Instytut Architektury) 	2006/2007

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Referenslår
	<p>— Tekniska universitetet i Łódź, fakulteten för civilingenjörstudier, arkitektur och miljöingenjörsvetenskap i Łódź (Politechnika Łódzka, Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska); yrkestitel för arkitekter: inzynter architekt; magister inzynter architekt (1973 — 1993 fakulteten för civilingenjörstudier och arkitektur — Wydział Budownictwa i Architektury och sedan 1992 fakulteten för civilingenjörstudier, arkitektur och miljöingenjörsvetenskap — Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska; titel: 1973-1978 inzynter architekt, sedan 1978 magister inzynter architekt)</p> <p>— Tekniska universitetet i Szczecin, fakulteten för civilingenjörstudier och arkitektur i Szczecin (Politechnika Szczecińska, Wydział Budownictwa i Architektury); yrkestitel för arkitekter: inzynter architekt; magister inzynter architekt (1948 — 1954, Ingenjörshögskolan, fakulteten för arkitektur — Wyższa Szkoła Inżynierska, Wydział Architektury, titel: inzynter architekt, sedan 1970 magister inzynter architekt och sedan 1998 inzynter architekt)</p> <p>Alla dessa examensbevis skall åtföljas av det intyg om medlemskap utfärdad av det behöriga regionala arkitektorganet i Polen som ger rätt att bedriva verksamhet inom arkitektens område i Polen.</p>	
Portugal	<p>— Examensbeviset "diploma do curso especial de arquitectura" utfärdad av konstakademierna i Lissabon och Porto</p> <p>— Arkitektdiplomet "diploma de arquitecto" utfärdad av konstakademierna i Lissabon och Porto</p> <p>— Examensbeviset "diploma do curso de arquitectura" utfärdad av de högre konstakademierna i Lissabon och Porto</p> <p>— Examensbeviset "diploma de licenciatura em arquitectura" utfärdad av den högre konstakademien i Lissabon</p> <p>— Examensbeviset "carta de curso de licenciatura em arquitectura" utfärdad av Lissabons tekniska universitet och av Portos universitet</p> <p>— Civilingenjörsexamen (licenciatura em engenharia civil) utfärdad av den tekniska högskolan vid det tekniska universitetet i Lissabon</p> <p>— Civilingenjörsexamen (licenciatura em engenharia civil) utfärdad av den vetenskapliga och tekniska fakulteten (de Engenharia) vid universitetet i Porto</p> <p>— Civilingenjörsexamen (licenciatura em engenharia civil) utfärdad av den vetenskapliga och tekniska fakulteten vid universitetet i Coimbra</p> <p>— Civilingenjörsexamen med inriktning på produktion (licenciatura em engenharia civil, produção) utfärdad av universitetet i Minho</p>	1987/1988
▼M1 România	<p>Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" București (Universitetet för arkitektur och urbanism "Ion Mincu" i Bukarest):</p> <p>— 1953–1966: Institutul de Arhitectură "Ion Mincu" București (Institutet för arkitektur "Ion Mincu" i Bukarest), Arhitect (arkitekt),</p> <p>— 1967–1974: Institutul de Arhitectură "Ion Mincu" București (Institutet för arkitektur "Ion Mincu" i Bukarest), Diplomă de Arhitect, Specialitatea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, specialisering arkitektur),</p> <p>— 1975–1977: Institutul de Arhitectură "Ion Mincu" București, Facultatea de Arhitectură (Institutet för arkitektur "Ion Mincu" i Bukarest, fakulteten för arkitektur), Diplomă de Arhitect, Specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, specialisering arkitektur),</p> <p>— 1978–1991: Institutul de Arhitectură "Ion Mincu" București, Facultatea de Arhitectură și Sistemizare (Institutet för arkitektur "Ion Mincu" i Bukarest, fakulteten för arkitektur och systematisering), Diplomă de Arhitect, Specializarea Arhitectură și Sistemizare (examensbevis för arkitekt, specialisering arkitektur och systematisering),</p> <p>— 1992–1993: Institutul de Arhitectură "Ion Mincu" București, Facultatea de Arhitectură și Urbanism (Institutet för arkitektur "Ion Mincu" i Bukarest, fakulteten för arkitektur och urbanism), Diplomă de Arhitect, specializarea Arhitectură și Urbanism (examensbevis för arkitekt, specialisering arkitektur och urbanism),</p>	2009/2010

▼ M1

Land	Benämning på examensbeviset	Referensläsår
	<p>— 1994–1997: Institutul de Arhitectură "Ion Mincu" București, Facultatea de Arhitectură și Urbanism (Institutet för arkitektur "Ion Mincu" i Bukarest, fakulteten för arkitektur och urbanism), Diplomă de Licență, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för Licență, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur),</p> <p>— 1998–1999: Institutul de Arhitectură "Ion Mincu" București, Facultatea de Arhitectură (Institutet för arkitektur "Ion Mincu" i Bukarest, fakulteten för arkitektur), Diplomă de Licență, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för Licență, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur),</p> <p>— från och med 2000 Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" București, Facultatea de Arhitectură (Universitetet för arkitektur och urbanism "Ion Mincu" i Bukarest, fakulteten för arkitektur), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur).</p> <p>Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca (Tekniska universitetet i Cluj-Napoca):</p> <p>— 1990–1992: Institutul Politehnic din Cluj-Napoca, Facultatea de Construcții (Polytekniska institutet Cluj-Napoca, fakulteten för civilingenjörstudier), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur),</p> <p>— 1993–1994: Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Facultatea de Construcții (Tekniska universitetet i Cluj-Napoca, fakulteten för civilingenjörstudier), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur),</p> <p>— 1994–1997: Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Facultatea de Construcții (Tekniska universitetet i Cluj-Napoca, fakulteten för civilingenjörstudier), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för Licență, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur),</p> <p>— 1998–1999: Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Facultatea de Arhitectură și Urbanism (Tekniska universitetet i Cluj-Napoca, fakulteten för arkitektur och urbanism), Diplomă de Licență, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för Licență, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur),</p> <p>— från och med 2000 Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Facultatea de Arhitectură și Urbanism (Tekniska universitetet i Cluj-Napoca, fakulteten för arkitektur och urbanism), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur).</p> <p>Universitatea Tehnică "Gh. Asachi" Iași (Tekniska universitetet "Gh. Asachi" i Iași):</p> <p>— 1993: Universitatea Tehnică "Gh. Asachi" Iași, Facultatea de Construcții și Arhitectură (Tekniska universitetet "Gh. Asachi" i Iași, fakulteten för civilingenjörstudier och arkitektur), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur),</p> <p>— 1994–1999: Universitatea Tehnică "Gh. Asachi" Iași, Facultatea de Construcții și Arhitectură (Tekniska universitetet "Gh.Asachi" i Iași, fakulteten för civilingenjörstudier och arkitektur), Diplomă de Licență, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för Licență, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur),</p> <p>— 2000–2003: Universitatea Tehnică "Gh. Asachi" Iași, Facultatea de Construcții și Arhitectură (Tekniska universitetet "Gh. Asachi" i Iași, fakulteten för civilingenjörstudier och arkitektur), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur),</p> <p>— från och med 2004 Universitatea Tehnică "Gh. Asachi" Iași, Facultatea de Arhitectură (Tekniska universitetet "Gh. Asachi" i Iași, fakulteten för arkitektur), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur).</p> <p>Universitatea Politehnică din Timișoara (Polytekniska universitetet i Timișoara):</p> <p>— 1993–1995: Universitatea Tehnică din Timișoara, Facultatea de Construcții (Tekniska universitetet i Timișoara, fakulteten för civilingenjörstudier), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură și urbanism, specializarea Arhitectură generală (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur och urbanism, specialisering allmän arkitektur),</p>	

▼M1

Land	Benämning på examensbeviset	Referenslåsår
	<ul style="list-style-type: none"> — 1995–1998: Universitatea Politehnica din Timișoara, Facultatea de Construcții (Polytekniska universitetet i Timișoara, fakulteten för civilingenjörstudier), Diplomă de Licență, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för Licență, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur), — 1998–1999: Universitatea Politehnica din Timișoara, Facultatea de Construcții și Arhitectură (Polytekniska universitetet i Timișoara, fakulteten för civilingenjörstudier och arkitektur), Diplomă de Licență, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för Licență, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur), — från och med 2000 Universitatea Politehnica din Timișoara, Facultatea de Construcții și Arhitectură (Polytekniska universitetet i Timișoara, fakulteten för civilingenjörstudier och arkitektur), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur). <p>Universitatea din Oradea (Oradeas universitet):</p> <ul style="list-style-type: none"> — 2002: Universitatea din Oradea, Facultatea de Protecția Mediului (Oradeas universitet, fakulteten för miljöskydd), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur), — från och med 2003 Universitatea din Oradea, Facultatea de Arhitectură și Construcții (Oradeas universitet, fakulteten för arkitektur och civilingenjörstudier), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur). <p>Universitatea Spiru Haret București (Spiru Haret-universitetet i Bukarest):</p> <ul style="list-style-type: none"> — från och med 2002 Universitatea Spiru Haret București, Facultatea de Arhitectură (Spiru Haret-universitetet i Bukarest, fakulteten för arkitektur), Diplomă de Arhitect, profilul Arhitectură, specializarea Arhitectură (examensbevis för arkitekt, studieområde arkitektur, specialisering arkitektur). 	

▼B

Slovenija	<ul style="list-style-type: none"> — "Univerzitetni diplomirani inženir arhitekture/univerzitetna diplomirana inženirka arhitekture" (examensbevis i arkitektur från universitet) som utfärdades av fakulteten för arkitektur, vilket tillsammans med ett intyg från den behöriga myndighet på arkitekturområdet som erkänns i lag ger rätt att bedriva verksamhet inom arkitektens område, — Examensbevis från universitetet som utfärdades av tekniska fakulteter och är förenat med titeln "univerzitetni diplomirani inženir (univ.dipl.inž.)/univerzitetna diplomirana inženirka", vilket tillsammans med ett intyg från den behöriga myndighet på arkitekturområdet som erkänns i lag ger rätt att bedriva verksamhet inom arkitektens område. 	2006/2007
Slovensko	<ul style="list-style-type: none"> — Examensbevis inom ämnesområdet "arkitektur och byggnadskonstruktion" ("architektúra a pozemné staviteľstvo") som utfärdades av den slovakiska tekniska högskolan (Slovenská vysoká škola technická) i Bratislava 1950 — 1952 (titel: Ing.) — Examensbevis inom ämnesområdet "arkitektur" ("architektúra") som utfärdades av fakulteten för arkitektur och byggnadskonstruktion vid den slovakiska tekniska högskolan (Fakulta architektúry a pozemného staviteľstva, Slovenská vysoká škola technická) i Bratislava 1952-1960 (titel: Ing. arch.) — Examensbevis inom ämnesområdet "byggnadskonstruktion" ("pozemné staviteľstvo") som utfärdades av fakulteten för arkitektur och byggnadskonstruktion vid den slovakiska tekniska högskolan (Fakulta architektúry a pozemného staviteľstva, Slovenská vysoká škola technická) i Bratislava 1952 — 1960 (titel: Ing.) — Examensbevis inom ämnesområdet "arkitektur" ("architektúra") som utfärdades av fakulteten för civilingenjörstudier vid den slovakiska tekniska högskolan (Stavebná fakulta, Slovenská vysoká škola technická) i Bratislava 1961 — 1976, (titel: Ing. arch.) — Examensbevis inom ämnesområdet "byggnadskonstruktion" ("pozemné stavby") som utfärdades av fakulteten för civilingenjörstudier vid den slovakiska tekniska högskolan (Stavebná fakulta, Slovenská vysoká škola technická) i Bratislava 1961 — 1976, (titel: Ing.) — Examensbevis inom ämnesområdet "arkitektur" ("architektúra") som utfärdades av fakulteten för arkitektur vid den slovakiska tekniska högskolan (Fakulta architektúry, Slovenská vysoká škola technická) i Bratislava sedan 1977 (titel: Ing. arch.) — Examensbevis inom ämnesområdet "stadsplanering" ("urbanizmus") som utfärdades av fakulteten för arkitektur vid den slovakiska tekniska högskolan (Fakulta architektúry, Slovenská vysoká škola technická) i Bratislava sedan 1977 (titel: Ing. arch.) 	2006/2007

▼B

Land	Benämning på examensbeviset	Referenslåsår
	<ul style="list-style-type: none"> — Examensbevis inom ämnesområdet "byggnadskonstruktion" ("pozemné stavby") som utfärdades av fakulteten för civilingenjörstudier vid det slovakiska tekniska universitetet (Stavebná fakulta, Slovenská technická univerzita) i Bratislava 1977 — 1997 (titel: Ing.) — Examensbevis inom ämnesområdet "arkitektur och byggnadskonstruktion" ("architektúra a pozemné stavby") som utfärdades av fakulteten för civilingenjörstudier vid det slovakiska tekniska universitetet (Stavebná fakulta, Slovenská technická univerzita) i Bratislava sedan 1998 (titel: Ing.) — Examensbevis inom ämnesområdet "byggnadskonstruktion — specialisering: arkitektur" ("pozemné stavby — špecializácia: architektúra") som utfärdades av fakulteten för civilingenjörstudier vid det slovakiska tekniska universitetet (Stavebná fakulta, Slovenská technická univerzita) i Bratislava 2000 — 2001, (titel: Ing.) — Examensbevis inom ämnesområdet "byggnadskonstruktion och arkitektur" ("pozemné stavby a architektúra") som utfärdades av fakulteten för civilingenjörstudier vid det slovakiska tekniska universitetet (Stavebná fakulta — Slovenská technická univerzita) i Bratislava sedan 2001 (titel: Ing.) — Examensbevis inom ämnesområdet "arkitektur" ("architektúra") som utfärdades av akademin för konst och formgivning (Vysoká škola výtvarných umení) i Bratislava sedan 1969 (titel: Akad. arch. fram till 1990; Mgr. 1990 — 1992; Mgr. arch. 1992 — 1996; Mgr. art. sedan 1997) — Examensbevis inom ämnesområdet "byggnadskonstruktion" ("pozemné staviteľstvo") som utfärdades av fakulteten för civilingenjörstudier vid det tekniska universitetet (Stavebná fakulta, Technická univerzita) i Košice 1981 — 1991 (titel: Ing.) <p>Alla dessa examensbevis skall åtföljas av</p> <ul style="list-style-type: none"> — Intyg om auktorisation utfärdad av det slovakiska arkitektorganet (Slovenská komora architektov) i Bratislava utan någon specificering av området eller inom området "byggnadskonstruktion" ("pozemné stavby") eller "fysisk planering" ("územné plánovanie") — Intyg om auktorisation utfärdad av det slovakiska civilingenjörorganet (Slovenská komora stavebných inžinierov) i Bratislava inom området byggnadskonstruktion ("pozemné stavby") 	
Suomi/Finland	<ul style="list-style-type: none"> — Examensbevis utfärdade av arkitekturinstitutionerna vid de tekniska högskolorna och universitet i Oulu (arkkitehti/arkitekt) — Examensbevis utfärdade av de tekniska instituten (rakennusarkkitehti/byggnadsarkitekt) 	1997/1998
Sverige	<ul style="list-style-type: none"> — Examensbevis utfärdade av Arkitekturskolan vid Kungliga Tekniska Högskolan, Chalmers tekniska högskola och Lunds tekniska högskola vid universitetet i Lund (arkitekt, magisterexamen i arkitektur) — Bevis på medlemskap i Svenska Arkitekters Riksförbund (SAR), om studierna har bedrivits i en stat som omfattas av detta direktiv 	1997/1998
United Kingdom	<ul style="list-style-type: none"> — De behörighetsbevis som utfärdades efter avlagd examen vid: <ul style="list-style-type: none"> — Royal Institute of British Architects — arkitektorsektionerna vid universitet, tekniska högskolor, "colleges", akademier (privata "college"), "Schools of Technology and Art" som den 10 juni 1985 var erkända av l'Architects Registration Council i Storbritannien för upptagande i registret (Architect) — Utbildningsbevis som anger att innehavaren har en vedertagen rätt att bära yrkestiteln arkitekt med stöd av avsnitt 6.1 a, 6.1 b eller 6.1 d i "l'Architects Registration Act" från 1931 (Architect) — Utbildningsbevis som anger att innehavaren har en vedertagen rätt att bära yrkestiteln arkitekt med stöd av avsnitt 2 i "l'Architects Registration Act" från 1938 (Architect) 	1987/1988

▼B

BILAGA VII

Handlingar och intyg som kan krävas enligt artikel 50.1

1. Handlingar

- a) Intyg om medborgarskap.
- b) Kopia på de kompetens- eller examensbevis som ger rätt att utöva yrket i fråga samt, i förekommande fall, ett intyg om vederbörandes yrkeserfarenhet.

De behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten får uppmana sökanden att lämna upplysningar om sin utbildning i den mån detta är nödvändigt för att fastställa förekomsten av potentiella väsentliga olikheter i förhållande till den utbildning som krävs i den mottagande medlemsstaten i enlighet med artikel 14. Om det är omöjligt för sökanden att lämna dessa upplysningar skall de behöriga myndigheterna i den mottagande medlemsstaten vända sig till kontaktpunkten, den behöriga myndigheten eller något annat relevant organ i ursprungsmedlemsstaten.

- c) Ett intyg om verksamhetens karaktär och varaktighet, i de fall som avses i artikel 16, utfärdad av behörig myndighet eller behörigt organ i ursprungsmedlemsstaten eller den medlemsstat den utländske medborgaren kommer från.
- d) När en mottagande medlemsstats behöriga myndighet av personer som vill utöva ett reglerat yrke kräver bevis för att de har gott namn och rykte eller att de inte försatts i konkurs, eller temporärt upphäver eller förbjuder utövandet av yrket i fall av grav yrkesmässig försummelse eller brottslig handling, skall denna medlemsstat när det gäller andra medlemsstaters medborgare som vill utöva yrket inom landet som tillräcklig bevisning godta uppvisande av handlingar som utfärdats av behöriga myndigheter i den utländske sökandens ursprungsmedlemsstat eller den medlemsstat han kommer från och som utvisar att dessa krav är uppfyllda. Dessa myndigheter skall tillhandahålla de begärda handlingarna inom två månader.

När de behöriga myndigheterna i den utländske sökandens ursprungsmedlemsstat eller den medlemsstat han kommer från inte utfärdar sådana handlingar som åsyftas i första stycket, skall dessa handlingar ersättas av en försäkran under ed — eller i stater där någon bestämmelse om försäkran under ed inte finns av en försäkran på heder och samvete — som lämnas av den berörda personen inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet eller, i förekommande fall, av en notarie eller behörigt fackligt organ i personens ursprungsmedlemsstat eller den medlemsstat han kommer från. Denna myndighet eller notarie skall utfärda ett intyg som styrker äktheten av eden eller den högtidliga försäkran.

- e) När en mottagande medlemsstat kräver bevis på fysisk och psykisk hälsa av medborgare som vill utöva ett reglerat yrke, skall den medlemsstaten som tillräcklig bevisning godta att det dokument uppvisas som krävs i den utländske medborgarens ursprungsstat. När ursprungsmedlemsstaten inte utfärdar sådana dokument, skall den mottagande medlemsstaten godta ett intyg utfärdat av en behörig myndighet i denna stat. I sådana fall måste de behöriga myndigheterna i ursprungsstaten tillhandahålla den begärda handlingen inom två månader.
- f) När en mottagande medlemsstat av de av sina egna medborgare som vill utöva ett reglerat yrke kräver

— intyg angående sökandens ekonomiska ställning,

— bevis för att den berörda personen är försäkrad mot de ekonomiska risker som är förenade med deras yrkesansvar i enlighet med gällande lagar och bestämmelser i den mottagande medlemsstaten om försäkringsskyddets villkor och omfattning,

▼B

skall denna stat som tillräcklig bevisning godta intyg beträffande detta utfärdade av banker och försäkringsföretag i andra medlemsstater.

▼M9

- g) Ett intyg som bekräftar att den sökande inte temporärt eller definitivt har förbjudits att utöva yrket eller inte har dömts för något brott, om medlemsstaten kräver sådana intyg av sina egna medborgare.

▼B*2. Intyg*

För att underlätta tillämpningen av avsnitt III kapitel III i detta direktiv får en medlemsstat föreskriva att personer som uppfyller utbildningsvillkoren samtidigt med de bevis över formella kvalifikationer skall förete ett intyg från de behöriga myndigheterna i ursprungsmedlemsstaten som visar att dessa examensbevis är de som avses i detta direktiv.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2013/55/EU

av den 20 november 2013

om ändring av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNINGmed beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artiklarna 46, 53.1 och 62,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

(1) Genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer ⁽³⁾ konsoliderades ett system för ömsesidigt erkännande som ursprungligen grundade sig på 15 direktiv. Det föreskriver automatiskt erkännande för ett begränsat antal yrken, utgående från harmoniserade minimikrav för utbildning (sektorsyrken), en generell ordning för erkännande av utbildningsbevis och automatiskt erkännande av yrkeserfarenhet. I direktiv 2005/36/EG fastställs också ett nytt system för fritt tillhandahållande av tjänster. Det bör erinras om att tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till EU-medborgare åtnjuter likabehandling i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier ⁽⁴⁾. Tredjelandsmedborgare kan också åtnjuta likabehandling i fråga om erkännande av examensbevis, utbildningsbevis och andra yrkeskvalifikationer i enlighet med relevanta nationella förfaranden, enligt särskilda unionsrättsakter, t.ex. om varaktigt bosättning, flyktningar, innehavare av EU-blåkort och forskare.

⁽¹⁾ EUT C 191, 29.6.2012, s. 103.⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 9 oktober 2013 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 15 november 2013.⁽³⁾ EUT L 255, 30.9.2005, s. 22.⁽⁴⁾ EUT L 158, 30.4.2004, s. 77.

(2) I sitt meddelande av den 27 oktober 2010 *Inre marknadsakten, Tolv åtgärder för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för inre marknaden "Gemensamma insatser för att skapa ny tillväxt"* identifierade kommissionen ett behov av att modernisera unionsrätten på detta område. I sina slutsatser av den 23 oktober 2011 stödde Europeiska rådet en sådan modernisering och uppmanade Europaparlamentet och rådet att nå en politisk överenskommelse om översyn av direktiv 2005/36/EG före slutet av 2012. I sin resolution av den 15 november 2011 om tillämpningen av direktivet om yrkeskvalifikationer (2005/36/EG) ⁽⁵⁾ uppmanade även Europaparlamentet kommissionen att lägga fram ett förslag. I rapporten av den 27 oktober 2010 om EU-medborgarskapet 2010 *Att avveckla hindren för EU-medborgarnas rättigheter* betonas behovet av att minska den administrativa bördan i samband med erkännande av yrkeskvalifikationer.

(3) Notarier som utses av en medlemsstats regering genom en officiell utnämning bör uteslutas från tillämpningsområdet för direktiv 2005/36/EG med tanke på de specifika och olikartade system som gäller i de enskilda medlemsstaterna för att få tillträde till och utöva yrket.

(4) I syfte att stärka den inre marknaden och gynna den fria rörligheten för yrkesutövare och samtidigt säkerställa ett mer effektivt och transparent erkännande av yrkeskvalifikationer skulle ett europeiskt yrkeskort innebära ett mervärde. Ett sådant kort skulle särskilt vara användbart för att underlätta tillfällig rörlighet och erkännande enligt det automatiska erkännandesystemet, samt för att främja en förenklad erkännandeprocess enligt den generella ordningen. Syftet med ett europeiskt yrkeskort är att förenkla erkännandesystemet och införa kostnads- och driftseffektivisering som gynnar yrkesutövare och behöriga myndigheter. Införandet av ett europeiskt yrkeskort bör beakta synpunkter på yrket i fråga och bör föregås av en bedömning av dess lämplighet för det aktuella yrket och dess effekter på medlemsstaterna. Bedömningen bör vid behov göras tillsammans med medlemsstaterna. Det europeiska yrkeskortet bör utfärdas på begäran av yrkesutövare och efter inlämnande av de nödvändiga dokumenten och efter det att de behöriga myndigheterna slutfört tillhörande verifikationsförfaranden. Om det europeiska yrkeskortet är utfärdat i etableringssyfte bör det utgöra ett beslut om erkännande och behandlas som alla andra beslut om erkännande enligt direktiv 2005/36/EG. Det bör komplettera snarare än ersätta de registreringskrav som är kopplade till tillträdet till ett visst yrke. Det är onödigt att införa ett europeiskt yrkeskort för jurister eftersom de redan har försetts med yrkeskort enligt det

⁽⁵⁾ EUT C 153 E, 31.5.2013, s. 15.

system som föreskrivs i rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster⁽¹⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/5/EG av den 16 februari 1998 om underlättande av stadigvarande utövande av advokatyrket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhöles⁽²⁾.

- (5) Det europeiska yrkeskortets funktion bör stödjas av informationssystemet för den inre marknaden (IMI), inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012⁽³⁾. Kortet och IMI bör skapa synergier och förtroende mellan de behöriga myndigheterna och samtidigt undanröja administrativt dubbelarbete och dubbla erkännandeförfaranden för de behöriga myndigheterna och skapa mer transparens och rättssäkerhet för yrkesutövare.

- (6) Förfarandet för ansökan om och utfärdande av det europeiska yrkeskortet bör vara klart strukturerat och omfatta skyddsmekanismer och tillhörande rättigheter för sökande att överklaga. Genomförandeakter bör specificera översättningskraven och betalningssätten vad gäller de avgifter som en sökande ska betala in så att arbetsflödet i IMI inte avbryts eller hindras och behandlingen av ansökan inte försenas. Det är medlemsstaternas ansvar att fastställa avgiftsnivån. Medlemsstaterna bör dock meddela kommissionen om den fastställda avgiftsnivån. Det europeiska yrkeskortet och tillhörande arbetsflöden i IMI bör säkerställa de lagrade uppgifternas integritet, autenticitet och konfidentialitet och förebygga olaglig och obehörig tillgång till informationen i systemet.

- (7) Direktiv 2005/36/EG gäller bara yrkesutövare som vill utöva samma yrke i en annan medlemsstat. Det finns fall där den berörda verksamheten i den mottagande medlemsstaten är en del av ett yrke med mer omfattande verksamhetsområde än den i ursprungsmedlemsstaten. Om skillnaderna mellan verksamhetsområdena är så stora att ett fullständigt utbildningsprogram skulle krävas för att yrkesutövarna ska kunna kompensera för brister, och på begäran av yrkesutövarna, bör den mottagande medlemsstaten under dessa särskilda omständigheter bevilja partiellt tillträde. Vid tvingande hänsyn av allmänt intresse, i enlighet med domstolens rättspraxis rörande artiklarna 49 och 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och som kan komma att vidareutvecklas, bör en medlemsstat kunna vägra partiellt

tillträde. Detta kan särskilt vara fallet för hälso- och sjukvårdsyrken som har konsekvenser för folkhälsan eller patientsäkerheten. Partiellt tillträde bör beviljas utan att detta påverkar arbetsmarknadsparternas rätt att organisera sig.

- (8) För att skydda de lokala konsumenterna i den mottagande medlemsstaten, bör tidsbegränsat och tillfälligt tillhandahållande av tjänster i en medlemsstat underställas skyddsmekanismer, särskilt ett krav på minst ett års yrkeserfarenhet under de tio år som föregår tillhandahållandet av tjänsten, i fall när yrket inte är reglerat i ursprungsmedlemsstaten. I fråga om säsongsverksamhet bör medlemsstaterna ha möjlighet att utföra kontroller för att fastställa huruvida de tjänster som tillhandahålls på deras territorium är temporära och tillfälliga. Den mottagande medlemsstaten bör därför en gång om året kunna kräva information om de tjänster som faktiskt tillhandahålls på dess territorium, om inte tjänsteleverantören frivilligt redan har lämnat sådan information.

- (9) Enligt direktiv 2005/36/EG får medlemsstaterna vidta åtgärder för att kontrollera en tjänsteleverantörs kvalifikationer före det första tillhandahållandet av tjänster, när det rör sig om reglerade yrken med inverkan på folkhälsan och säkerheten. Detta har lett till osäkerhet om rättsläget och medfört att den behöriga myndigheten själv kan avgöra om det finns behov av en sådan förhandskontroll. För att säkerställa rättssäkerheten bör yrkesutövare från början kunna veta om en förhandskontroll av deras yrkeskvalifikationer behövs och när ett beslut om detta kan väntas. Villkoren för förhandskontroll av yrkeskvalifikationer bör under alla omständigheter enligt friheten att tillhandahålla tjänster inte vara strängare än de villkor som omfattas av etableringsreglerna. När det gäller reglerade yrken med konsekvenser för folkhälsan eller patientsäkerheten bör direktiv 2005/36/EG inte påverka medlemsstaternas möjlighet att kräva ett obligatoriskt försäkringsskydd rörande yrkesverksamheter i enlighet med de gällande bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU av den 9 mars 2011 om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård⁽⁴⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden⁽⁵⁾.

- (10) Yrkesutbildningssystem har visat sig vara ett användbart verktyg för att säkra ungdomsyrkesställningen och möjliggöra en smidig övergång från utbildning till yrkesverksamhet. Översynen av direktiv 2005/36/EG bör därför fullt ut beakta olikheterna i dessa.

⁽¹⁾ EGT L 78, 26.3.1977, s. 17.

⁽²⁾ EGT L 77, 14.3.1998, s. 36.

⁽³⁾ EUT L 316, 14.11.2012, s. 1.

⁽⁴⁾ EUT L 88, 4.4.2011, s. 45.

⁽⁵⁾ EUT L 376, 27.12.2006, s. 36.

- (11) För att tillämpa systemet för erkännande inom den generella ordningen är det nödvändigt att indela de olika nationella utbildnings- och yrkesutbildningssystemen i olika nivåer. Dessa nivåer, som endast upprättas för att den generella ordningen ska fungera, bör varken påverka de nationella strukturerna för utbildning och yrkesutbildning eller medlemsstaternas befogenheter på detta område, som exempelvis nationella strategier för genomförandet av den europeiska referensramen för kvalifikationer. Den europeiska referensramen för kvalifikationer är ett sätt att främja yrkeskvalifikationernas transparens och jämförbarhet och kan vara en bra extra informationskälla för de behöriga myndigheter som prövar yrkeskvalifikationer som utfärdats i andra medlemsstater. Till följd av Bolognaprocessen har universitet och högskolor anpassat strukturen i sina program till en tvådelad nivåindelning med examina på grundnivå och avancerad nivå. För att garantera att de fem nivåer som fastställs i direktiv 2005/36/EG är förenliga med den nya examensstrukturen bör kandidatexamen klassificeras enligt nivå d och magisterexamen enligt nivå e. De fem nivåer som fastställs för tillämpningen av den generella ordningen bör i princip inte längre användas som ett kriterium för att utesluta unionsmedborgare från tillämpningsområdet för direktiv 2005/36/EG om detta står i strid med principen om livslångt lärande.
- (12) Ansökningar om erkännande från yrkesutövare med ett års yrkeserfarenhet och från medlemsstater som inte reglerar yrket i fråga bör behandlas på samma sätt som ansökningar från yrkesutövare från en reglerande medlemsstat. Deras yrkeskvalifikationer bör jämföras med de yrkeskvalifikationer som krävs i den mottagande medlemsstaten på grundval av yrkeskvalifikationsnivåerna enligt direktiv 2005/36/EG. Om skillnaden är stor bör den behöriga myndigheten ha möjlighet att införa kompensationsåtgärder. Alla bedömningsmekanismer för teoretisk kunskap och praktiska färdigheter som eventuellt krävs för tillträde till yrket som kompensationsåtgärder, bör garantera och följa principerna om öppenhet och partiskhet.
- (13) I avsaknad av harmonisering av minimikraven i fråga om utbildning för tillträde till de yrken som regleras genom den generella ordningen bör de mottagande medlemsstaterna fortfarande ha möjlighet att införa en kompensationsåtgärd. Sådana åtgärder bör vara proportionella och särskilt ta hänsyn till de kunskaper, färdigheter och kompetenser som den sökande har förvärvat inom ramen för dennes yrkeserfarenhet eller livslångt lärande som formellt godkänts av ett relevant organ i detta syfte. Beslutet om införande av en kompensationsåtgärd bör vederbörligen motiveras i syfte att göra det möjligt för den sökande att bättre förstå sin situation och att begära domstolsprövning vid nationella domstolar enligt direktiv 2005/36/EG.
- (14) Översynen av direktiv 2005/36/EG har visat att det finns ett behov av att uppdatera och med mer flexibilitet förtydliga förteckningarna över de industrigrupper, affärsverksamheter och hantverk som ingår i bilaga IV, samtidigt som ett automatiskt system för erkännande på grundval av yrkeserfarenheter bibehålls för dessa verksamheter. Bilaga IV grundas för närvarande på *International Standard Industrial Classification of all Economic Activities* (ISIC) från 1958, och återspeglar inte längre den ekonomiska verksamhetens nuvarande struktur. ISIC-klassificeringen har setts över flera gånger sedan 1958. Därför bör kommissionen ha möjlighet att anpassa bilaga IV för att bevara systemet för automatiskt erkännande intakt.
- (15) Fortbildning bidrar till ett säkert och effektivt utövande av yrkesutövare som beviljas automatiskt erkännande av sina yrkeskvalifikationer. Det är viktigt att främja en förstärkt kontinuerlig yrkesutveckling för dessa yrkesgrupper. Medlemsstaterna bör framför allt främja fortbildning för läkare, läkare med specialistkompetens, allmänläkare, sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare, veterinärer, barnmorskor, apotekare och arkitekter. De åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna för att främja fortbildning bland dessa yrkesgrupper bör meddelas kommissionen, och medlemsstaterna bör utbyta bästa praxis på området. Fortbildning bör omfatta tekniska, vetenskapliga, rättsliga och etiska framsteg och motivera yrkesutövarna att delta i sådant livslångt lärande som är relevant för deras yrke.
- (16) Systemet för automatiskt erkännande på grundval av harmoniserade minimiutbildningskrav bygger på att nya eller ändrade bevis på kvalifikationer i god tid anmäls av medlemsstaterna, och offentliggörs av kommissionen. Innehavare av sådana kvalifikationer har annars inga garantier för att de kan omfattas av automatiskt erkännande. I syfte att öka insynen och öppenheten samt underlätta prövningen av nyanmälda titlar bör medlemsstaterna tillhandahålla information om utbildningsprogrammets längd och innehåll, som måste vara i enlighet med minimiutbildningskraven som fastställs i direktiv 2005/36/EG.
- (17) Poäng enligt det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS) används redan i de flesta institutionerna för högre utbildning i EU, och deras användning blir allt vanligare även i kurser som leder till sådana kvalifikationer som krävs för utövandet av ett reglerat yrke. Det är därför nödvändigt att införa möjligheten att ange ett utbildningsprogram varaktighet även i ECTS. Den möjligheten bör inte påverka andra krav för automatiskt erkännande. En ECTS-poäng motsvarar 25–30 timmars studier, och det krävs normalt sett 60 poäng för slutförandet av ett läsår.

- (18) För att garantera en hög nivå på folkhälsan och patientsäkerheten i unionen och modernisera direktiv 2005/36/EG måste de kriterier som används för att fastställa den medicinska grundutbildningen ändras så att de villkor som rör minsta antal år och timmar blir kumulativa. Syftet med ändringen är inte att sänka utbildningskraven för den medicinska utbildningen.
- (19) I syfte att främja rörlighet för läkare med specialistkompetens som redan erhållit en specialistkvalifikation och därefter följer en annan specialistutbildning bör medlemsstaterna tillåtas att bevilja undantag från någon del av utbildningen om dessa senare utbildningsmoment redan har fullgjorts under det föregående specialistutbildningsprogrammet i en medlemsstat. Medlemsstater bör, inom rimliga gränser, kunna bevilja undantag för medicinska specialistutbildningar som omfattas av automatiskt erkännande.
- (20) Sjuksköterskeyrkena har utvecklats betydligt under de senaste tre årtiondena: samhällsbaserad hälso- och sjukvård, mer komplexa behandlingsmetoder och teknik som ständigt utvecklas förutsätter att sjuksköterskor har kapacitet för att ta allt större ansvar. Sjuksköterskeutbildningen, som fortfarande varierar alltefter nationella traditioner, bör vara stabilare och mer resultatriktad och garantera att yrkesutövaren har förvärvat vissa kunskaper och färdigheter under utbildningens gång och kan använda åtminstone vissa kompetenser för att kunna utöva den verksamhet som är relevant för yrket.
- (21) Barnmorskestudenter behöver en solid allmän utbildningsbakgrund innan de börjar sin barnmorskeutbildning, så att de är förberedda på de komplexa vårdbehoven. Därför bör antagningskraven till barnmorskeutbildning utökas till tolv års allmän skolutbildning eller godkänd examen på motsvarande nivå, med undantag för yrkesutövare som redan är legitimerade sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård. Barnmorskeutbildningen bör bättre kunna garantera att yrkesutövaren har tillägnat sig vissa kunskaper och färdigheter som krävs för att utöva en barnmorskas uppgifter i enlighet med direktiv 2005/36/EG.
- (22) I syfte att förenkla systemet för automatiskt erkännande av specialistutbildningar för läkare och tandläkare bör sådana specialistutbildningar omfattas av direktiv 2005/36/EG om de är gemensamma för minst två medlemsstater.
- (23) Ett stort antal länder beslutade att tillåta tillträde till och utövande av all farmaceutisk verksamhet på basis av ett erkännande av de kvalifikationer som apotekare tillägnat sig i en annan medlemsstat efter ikraftträdandet av direktiv 2005/36/EG. Ett sådant erkännande av yrkeskvalifikationer som en person förvärvat i en annan medlemsstat bör dock inte hindra en medlemsstat från att behålla icke-diskriminerande regler som styr den geografiska fördelningen av apotek på deras territorium eftersom direktiv 2005/36/EG inte samordnar sådana regler. En medlemsstat som ändå måste göra ett undantag från det automatiska erkännandet av kvalifikationer bör emellertid inte längre utesluta apotekare som redan är erkända av den medlemsstat som gör sådana undantag, och som sedan en tid tillbaka lagenligt och effektivt redan har arbetat som apotekare på denna medlemsstats territorium.
- (24) En förutsättning för att systemet för automatiskt erkännande ska fungera är att det finns förtroende för de utbildningsvillkor som ligger till grund för yrkesutövarnas kvalifikationer. Därför är det viktigt att minimikraven för arkitektutbildning speglar nya moment i utbildningen av arkitekter, särskilt med avseende på det erkända behovet av att komplettera akademisk utbildning med yrkeserfarenhet med handledning av kvalificerade arkitekter. Samtidigt bör minimikraven för utbildningar vara tillräckligt flexibla för att undvika att i onödan begränsa medlemsstaternas möjligheter att organisera sina utbildningssystem.
- (25) Direktiv 2005/36/EG bör, genom införandet av gemensamma utbildningsprinciper, främja ett mer automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer för de yrken som för närvarande inte omfattas. Hänsyn bör tas till medlemsstaternas behörighet att bestämma vilka yrkeskvalifikationer som erfordras för utövande av ett yrke på deras respektive territorium, och att fastställa hur deras utbildningssystem ska organiseras och vilket innehåll de ska ha. Gemensamma utbildningsprinciper bör vara utformade som gemensamma utbildningsramar på grundval av en gemensam uppsättning kunskap, färdigheter och kompetenser eller gemensamma utbildningsprov. Det bör vara möjligt för gemensamma utbildningsramar att också täcka specialiseringar som för närvarande inte omfattas av bestämmelserna om automatiskt erkännande enligt direktiv 2005/36/EG och som rör yrken som anges i avdelning III kapitel III och som har tydligt definierade verksamheter som är förbehållna dessa. Gemensamma utbildningsramar för sådana specialiseringar, särskilt medicinska specialiseringar, bör erbjuda ett högt folkhälsoskydd och patientskydd. Yrkeskvalifikationer som erhållits inom gemensamma utbildningsramar bör automatiskt erkännas av medlemsstaterna. Yrkesorganisationer som finns representerade på unionsnivå och, under särskilda omständigheter, nationella yrkesorganisationer eller behöriga myndigheter bör kunna skicka förslag på gemensamma utbildningsprinciper till kommissionen för att de nationella samordnarna ska kunna göra en bedömning av de eventuella effekterna av sådana principer på de nationella utbildningssystemen liksom på de nationella regler som styr tillträdet till reglerade yrken.

- (26) Direktiv 2005/36/EG innehåller redan bestämmelser om att yrkesutövare måste ha nödvändiga språkkunskaper. Översynen av tillämpningen av denna skyldighet har visat ett behov av att klargöra den behöriga myndighetens respektive arbetsgivarnas roll, särskilt för ett bättre patientskydd. De behöriga myndigheterna bör kunna använda språktest efter erkännandet av yrkeskvalifikationer. Det är särskilt viktigt för yrken med konsekvenser för patientsäkerheten att språktester görs enligt direktiv 2005/36/EG innan yrkesutövaren börjar utöva yrket i den mottagande medlemsstaten. Språktest bör dock vara rimliga och nödvändiga för de berörda yrkena, och bör inte syfta till att utesluta yrkesutövare från andra medlemsstater från arbetsmarknaden i den mottagande medlemsstaten. För att se till att proportionalitetsprincipen respekteras, och för att förbättra rörligheten bland yrkesutövare i unionen bör de kontroller som utförs av en behörig myndighet eller under överinseende av denna, vara begränsade till kunskapen i ett officiellt språk i den mottagande medlemsstaten, eller ett förvaltningspråk i den mottagande medlemsstaten förutsatt att det också är ett officiellt språk i unionen. Detta bör inte hindra den mottagande medlemsstaten från att uppmantra yrkesutövare att tillägna sig ett annat språk i ett senare skede, om det krävs för den yrkesverksamhet som ska utövas. Arbetsgivare bör fortsätta att spela en viktig roll när det gäller att kontrollera de språkkunskaper som behövs för det aktuella yrket på deras arbetsplatser.
- (27) Nationella regler som styr tillträdet till de reglerade yrkena bör inte utgöra något hinder för de unga nyutexaminerades rörlighet. Om en nyutexaminerad avslutar en yrkesinriktad praktik i en annan medlemsstat, bör praktiken i fråga erkännas när den nyutexaminerade ansöker om tillträde till ett reglerat yrke i ursprungsmedlemsstaten. Erkännandet av en yrkespraktik som fullgjorts i en annan medlemsstat bör baseras på en tydlig skriftlig beskrivning av inlärningsmål och tilldelade uppgifter, vilka bestäms av den person som övervakar praktiktjänstgöringen i den mottagande medlemsstaten. Yrkespraktik som fullgjorts i tredjeland bör beaktas av medlemsstaterna när en begäran om tillträde till ett reglerat yrke behandlas.
- (28) Direktiv 2005/36/EG innehåller bestämmelser om ett system för nationella kontaktpunkter. På grund av ikraftträdandet av direktiv 2006/123/EG, och inrättandet av gemensamma kontaktpunkter enligt det direktivet, finns det risk för överlappning. Därför bör de nationella kontaktpunkter som inrättas genom direktiv 2005/36/EG bli rådgivningscentrum vars verksamhet främst inriktas på rådgivning och stöd till medborgarna, inbegripet personlig rådgivning, för att se till att den löpande tillämpningen av inreklamationsreglerna i fall som rör enskilda komplicerade fall följs upp på nationell nivå. Vid behov ska rådgivningscentrumen samarbeta med behöriga myndigheter och rådgivningscentrum i andra medlemsstater. Vad gäller det europeiska yrkeskortet bör medlemsstaterna själva kunna besluta om huruvida rådgivningscentrumen ska fungera som en behörig myndighet i den mottagande medlemsstaten eller stödja de behöriga myndigheterna vid behandlingen av ansökningar om ett europeiskt yrkeskort och vid hanteringen av sökandens enskilda akt som skapats inom IMI (IMI-akt). Med tanke på friheten att tillhandahålla tjänster, då det berörda yrket inte är reglerat i den mottagande medlemsstaten, får rådgivningscentrumen också delta i det informationsutbyte som planeras för att åstadkomma ett administrativt samarbete.
- (29) Detta direktiv bidrar till att säkerställa en hög nivå på hälso- och konsumentskydd. Direktiv 2005/36/EG innehåller redan detaljerade skyldigheter för medlemsstaterna att utbyta information. De skyldigheterna bör förstärkas. I framtiden bör medlemsstaterna inte endast reagera på begäran om information, utan deras behöriga myndigheter bör också ges befogenhet inom ramen för deras befogenheter att aktivt informera de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater om yrkesutövare som inte längre har rätt att utöva sitt yrke. En särskild varningsmekanism krävs för hälso- och sjukvårdspersonal som omfattas av direktiv 2005/36/EG. Detta bör även gälla för veterinärer liksom yrkesutövare som utövar verksamhet som rör undervisning av minderåriga, inklusive yrkesutövare som arbetar inom barnomsorg och förskoleverksamhet. Skyldigheten att varna bör endast gälla de medlemsstater där sådana yrken är reglerade. Alla medlemsstater bör varnas om yrkesutövare till följd av disciplinära åtgärder eller en brottmålsdom inte längre har rätt att utöva sin yrkesverksamhet i en medlemsstat, inte ens tillfälligt. Varningen bör innehålla alla tillgängliga uppgifter om den bestämda eller obestämda perioden som begränsningen eller förbudet gäller. Varningen bör aktiveras genom IMI oavsett om yrkesutövaren har utnyttjat någon av rättigheterna enligt direktiv 2005/36/EG, eller har ansökt om erkännande för sina yrkeskvalifikationer genom utfärdandet av ett europeiskt yrkeskort eller genom någon annan metod som fastställs i det direktivet. Varningsförfarandet bör vara förenligt med unionslagstiftningen om skydd av personuppgifter och grundläggande rättigheter. Varningsförfarandet bör inte utformas för att ersätta eller anpassa arrangemang mellan medlemsstaterna om samarbete inom rättsliga och inrikes frågor. Behöriga myndigheter som omfattas av direktiv 2005/36/EG bör inte heller vara skyldiga att bidra till ett sådant samarbete genom varningar enligt det direktivet.
- (30) En av de största svårigheter som en medborgare som är intresserad av att arbeta i en annan medlemsstat står inför är de komplicerade och osäkra administrativa förfaranden som de måste följa. Genom direktiv 2006/123/EG åläggs medlemsstaterna redan att tillhandahålla enkel tillgång till information och att göra det möjligt att slutföra förfarandena via de gemensamma kontaktpunkterna. Personer som ansöker om erkännande av sina yrkeskvalifikationer enligt direktiv 2005/36/EG kan redan använda de gemensamma kontaktpunkterna om de omfattas av direktiv 2006/123/EG. Arbetsökande och

vårdpersonal omfattas däremot inte av direktiv 2006/123/EG, och den tillgängliga informationen är begränsad. Det är därför nödvändigt ur ett användarperspektiv att närmare specificera sådan information och se till att informationen är lättillgänglig. Det är också viktigt att medlemsstaterna inte bara tar ansvar på nationell nivå utan också samarbetar med varandra och med kommissionen för att se till att yrkesutövare i hela EU har en enkel tillgång till användarvänlig och flerspråkig information och enkelt kan slutföra förfaranden via de gemensamma kontaktpunkterna eller de berörda behöriga myndigheterna. Länkar bör göras tillgängliga på andra webbplatser, t.ex. portalen *Ditt Europa*.

- (31) För att komplettera eller ändra vissa icke-väsentliga delar av direktiv 2005/36/EG bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på uppdatering av den kunskap och de färdigheter som avses i artikel 21.6, uppdatering av bilaga I, uppdatering och förtydligande av verksamheter som anges i bilaga IV, anpassning av punkterna 5.1.1–5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 och 5.7.1 i bilaga V, anpassning av utbildningsminimikraven för läkare och tandläkare med specialistkompetens, införande av nya medicinska specialistkompetenser i punkt 5.1.3 i bilaga V, ändringar av förteckningen i punkterna 5.2.1, 5.3.1, 5.4.1, 5.5.1 och 5.6.1 i bilaga V, införande av nya specialistkompetenser för tandläkare i punkt 5.3.3 i bilaga V, fastställande av villkoren för tillämpningen av gemensamma utbildningsramar, och fastställande av villkoren för tillämpning av gemensamma utbildningsprov. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå. När kommissionen förbereder och utarbetar delegerade akter bör den se till att relevanta handlingar översänds samtidigt till Europaparlamentet och rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.
- (32) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av direktiv 2005/36/EG bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter⁽¹⁾.
- (33) Med tanke på dessa genomförandeaekters tekniska art bör granskningsförfarandet användas vid antagandet av genomförandeaekter för införandet av det europeiska yrkeskortet för särskilda yrken, formatet för det europeiska yrkeskortet, behandlingen av skriftliga ansökningar, vilka översättningar som den sökande ska tillhandahålla för ansökningar om ett europeiskt yrkeskort, närmare regler om de handlingar som krävs enligt direktiv 2005/36/EG
- för att ansökan ska vara fullständig, förfaranden för hur betalningar för kortet ska göras och behandlas, regler för hur, när och för vilka handlingar de behöriga myndigheterna får begära bestyrkta kopior för yrket i fråga, de tekniska specifikationer och åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att informationen i det europeiska yrkeskortet och i IMI-akten har integritet, behandlas konfidentiellt och är korrekt, villkoren och förfarandena för att utfärda ett europeiskt yrkeskort, de bestämmelser som gäller villkoren för tillgång till IMI-akten, de tekniska medlen och förfarandena för kontroll av ett europeiskt yrkeskorts äkthet och giltighet samt tillämpningen av varningsmekanismen.
- (34) Kommissionen bör, genom genomförandeaekter, och med tanke på dessa akters specifika karaktär, utan att förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas, besluta att förkasta en begärd uppdatering av bilaga I om de villkor som anges i direktiv 2005/36/EG inte uppfyllts, uppmana medlemsstaten i fråga att inte tillämpa undantaget när det gäller valet mellan anpassningsperiod och lämplighetsprov om undantaget inte är berättigat eller strider mot unionsrätten, förkasta de begärda ändringarna av punkterna 5.1.1–5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 eller 5.7.1 i bilaga V om de villkor som anges i direktiv 2005/36/EG inte uppfyllts, ange nationella yrkeskvalifikationer och nationella yrkestitlar som omfattas av automatiskt erkännande enligt den gemensamma utbildningsramen, ange de medlemsstater där gemensamma utbildningsprov ska anordnas, förekomsten under ett kalenderår och andra arrangemang som krävs för att anordna gemensamma utbildningsprov, och tillåta de berörda medlemsstaterna att göra undantag från de relevanta bestämmelserna i direktiv 2005/36/EG under en begränsad tidsperiod.
- (35) Med tanke på de positiva erfarenheterna med ömsesidig utvärdering enligt direktiv 2006/123/EG bör ett liknande system införas i direktiv 2005/36/EG. Medlemsstaterna bör anmäla vilka yrken de reglerar, och av vilka skäl, och diskutera resultaten sinsemellan. Ett sådant system skulle bidra till större öppenhet och insyn i marknaden för professionella tjänster.
- (36) Kommissionen bör i vederbörlig ordning bedöma den erkännandeordning som gäller för bevis på formella kvalifikationer för en sjukvårdare med ansvar för allmän hälso- och sjukvård utfärdade i Rumänien. En sådan bedömning bör grundas på resultatet av ett särskilt kompletteringsprogram som Rumänien bör införa i enlighet med sina nationella lagar eller andra författningar, och kring vilket landet bör samarbeta med andra medlemsstater och kommissionen. Syftet med ett sådant särskilt kompletteringsprogram bör vara att ge deltagarna i programmet möjlighet att uppgöra sina yrkeskvalifikationer för att framgångsrikt kunna uppfylla de minimikrav på utbildningen som anges i direktiv 2005/36/EG.

⁽¹⁾ EUT L 55, 28.2.2011, s. 13.

- (37) Eftersom målen i detta direktiv, nämligen att rationalisera, förenkla och förbättra reglerna för erkännande av yrkeskvalifikationer, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, eftersom det oundvikligen skulle leda till olika krav och förfarandesystem som skulle göra rättssystemet mer komplext och leda till omotiverade hinder för rörligheten för yrkesutövare, utan snarare, för uppnående av samstämmighet, transparens och kompatibilitet, kan uppnås bättre på unionsnivå, får unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (38) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument ⁽¹⁾ av den 28 september 2011 har medlemsstaterna åtagit sig att i motiverade fall till anmälan av sina införlivandeåtgärder bifoga ett eller flera dokument om förhållandet mellan delarna i ett direktiv och motsvarande delar i de nationella rättsakter som införlivar bestämmelserna. När det gäller detta direktiv anser lagsstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.
- (39) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 28.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter ⁽²⁾ och avgav ett yttrande den 8 mars 2012 ⁽³⁾.
- (40) Direktiv 2005/36/EG och förordning (EU) nr 1024/2012 bör därför ändras i enlighet med detta.

Statens offentliga utredningar 2014

Kronologisk förteckning

1. Vissa bostadsbeskattningsfrågor. Fi.
2. Framtidens valfrihetssystem
– inom socialtjänsten. S.
3. Boende utanför det egna hemmet
– placeringsformer för barn och unga. S.
4. Det måste gå att lita på konsument-
skyddet. Ju.
5. Staten får inte abdikera
– om kommunaliseringen av den svenska
skolan. U.
6. Män och jämställdhet. U.
7. Skärpta straff för vapenbrott. Ju.
8. Översyn av statsskuldspolitiken. Fi.
9. Förändrad assistansersättning
– en översyn av ersättningssystemet. S.
10. Ett steg vidare – nya regler och åtgärder
för att främja vidareutnyttjande
av handlingar. S.
11. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet
2014. Forskningsdebatt, alternativ och
beslutsfattande. M.
12. Utvärdera för utveckling – om utvärdering
av skolpolitiska reformer. U.
13. En digital agenda i människans tjänst
– en ljusnande framtid kan bli vår. N.
14. Effektiv och rättssäker
PBL-överprövning. S.
15. Investeringsplanering för försvarsmateriel
En ny planerings-, besluts- och
uppföljningsprocess. Fö.
16. Det ska vara lätt att göra rätt
Åtgärder mot felaktiga utbetalningar
inom den arbetsmarknadspolitiska
verksamheten. A.
17. Genomförande av Seveso III-direktivet.
Fö.
18. Straffskalorna för allvarliga våldsbrott. Ju.
19. Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat
genomförande. U.

Statens offentliga utredningar 2014

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Det måste gå att lita på konsumentskyddet. [4]
Skärpta straff för vapenbrott. [7]
Straffskalorna för allvarliga våldsbrott. [18]

Försvarsdepartementet

Investeringsplanering för försvarsmateriel
En ny planerings-, besluts- och
uppföljningsprocess. [15]
Genomförande av Seveso III-direktivet [17]

Socialdepartementet

Framtidens valfrihetssystem
– inom socialtjänsten. [2]
Boende utanför det egna hemmet
– placeringsformer för barn och unga. [3]
Förändrad assistansersättning
– en översyn av ersättningssystemet. [9]
Ett steg vidare – nya regler och åtgärder för
att främja vidareutnyttjande av handlingar.
[10]
Effektiv och rättssäker PBL-överprövning.
[14]

Finansdepartementet

Vissa bostadsbeskattningsfrågor. [1]
Översyn av statsskuldspolitiken. [8]

Utbildningsdepartementet

Staten får inte abdikera
– om kommunaliseringen av den svenska
skolan. [5]
Män och jämställdhet. [6]
Utvärdera för utveckling – om utvärdering av
skolpolitiska reformer. [12]
Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat
genomförande. [19]

Miljödepartementet

Kunskapsläget på kärnavfallsområdet
2014. Forskningsdebatt, alternativ och
beslutsfattande. [11]

Näringsdepartementet

En digital agenda i människans tjänst
– en ljusnande framtid kan bli vår. [13]

Arbetsmarknadsdepartementet

Det ska vara lätt att göra rätt
Åtgärder mot felaktiga utbetalningar
inom den arbetsmarknadspolitiska
verksamheten. [16]